מעריב
24.7.70
גליון 7914
שנה כ"ג
60 אג'
MAARIV • העתון הנפוץ ביותר במדינה
המייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל

מזרח־גרמניה עומדת לשלוח חיילים למצרים, ל„מלחמה בישראל"

יחידת חלוץ כבר נמצאת בקאהיר ✶ שיגור החיילים — לפי דרישתה של ברית־המועצות

— מאת א. דוישקרון — סופר „מעריב" בבון

הצבא העממי של גרמניה המזרחית עומד לשלוח חיילים למצרים, ויחידת־חלוץ ממנו כבר הגיעה לקאהיר — נודע ממקורות יודעי־דבר בבון.

עד כה היתה גרמניה המזרחית מסתפקת בהספקת נשק למצרים. שלטונות גרמניה המזרחית היססו במקצת לשלוח חיילים למלחמה בישראל, כיוון שהשנאה הרמוזה, שנתגלו בה חיילים המזרח גרמניים בצ'כוסלובאקיה באוגוסט 1968, הרחיקה אותם מלהסתבך שוב בעימות עם עם, שסבל מידי גרמנים.

אולם לפי הידיעה הפורסמת, דרשה ברית־המועצות ממשלת גרמניה המזרחית לצרף גם יחידות צבא להבטיח את הסיוע הצבאי למצרים.

החיילים המזרח גרמניים יהיו נוספים על אלפי היועצים המומחים הצבאיים הסובייטיים הנמצאים במצרים.

לא ידוע כמה אנשי צבא מזרח־גרמניים יוצבו במצרים, כשם שלא ידוע מה סוגי הנשק שמספקת גרמניה המזרחית לקאהיר.

סברה בוואשינגטון: „סחיטת" הסכמה מישראל תהיה משימה קשה

לסברת העיתונים האמריקנים השואבים מהתשובות מצרים וברית־המועצות הם כהכנה לקראת משימה קשה הרבה יותר לשם פחיטת הסכמה מממשלת ירושלים — סבורים בוואשינגטון.

סבורים כי תשובה ראשונה ניתנה לארה"ב אתמול בשיחות בין השגריר יצחק רבין ומיניסטר־החוץ האמריקני, מר ויליאם רוג'רס ועוזרו מר ג'וזף סיסקו, שנמשכה שעה ורבע.

מר רבין ביקש אינפורמציה נוספת על עמדת מוסקווה וקאהיר, ורמז מה עשויה להיות ההתנגדות הפורמאלית מצד ישראל.

והנה בעוד נערכת השיחה עם השגריר רבין בוואשינגטון, פירסם אתמול שר החוץ מר אבא אבן תכנית שלום ישראלית חדשה, הקוראת שוב לשיחות ישירות בין שני הצדדים ודוחה את הגישה של הפסקת אש מוגבלת. — בעוד שני סעיפים עיקריים בהצעות ארה"ב הם הפסקת אש של תשעים יום, ושיחות עקיפות בין ישראל לערביים באמצעות נציג האו"ם, מר גונאר יארינג. הסעיף השלישי בהצעה הוא, שמדינות ערב יכירו בזכות הקיום של ישראל. בעוד ישראל מאשרת שהיא תיסוג „משטחים שנכבשו בסכסוך 1967".

תגובתה של ישראל היא חיונית להצלחת התכנית האמריקנית ופקידי רשות אמריקנים אינם מניחים כי הכרזת מר אבן מונעת הסכמת ישראל לנהל־השלום המוצע. אולם מקורות דיפלומאטיים בוואשינגטון, המוסרים זאת אומרים, כי המינהל האמריקני מבין שסכנע ישראל לקבל את ההצעות האלה יהיה בהכרח משימה קשה. (רויטר ונא.פי.)

גם מוסקווה מקבלת „עקרונית" את תכנית רוג'רס אך מתנה הסכמתה בנסיגה מירושלים והגולן

נוכח חששות ישראל שהמצרים והרוסים ינצלו הפסקת אש מוגבלת כדי להקים מערך־טילים ליד התעלה, תציע ארה"ב תכנית לפיקוח על הפסקת האש

— מאת פידיס בן — סופר „מעריב" בארה"ב מלגראפית

לדברי הטלוויזיה והעתונות האמריקניות הסכימה ברית־המועצות ב„פרינציפ" לתכניתו של מיניסטר־החוץ האמריקני, מר ויליאם רוג'רס, להשגת שלום בין ישראל ומדינות ערב.

התשובה הסובייטית נמסרה אתמול לארה"ב מפי השגריר הסובייטי בוואשינגטון, אנאטולי דוברינין, שנפגש עם מר רוג'רס.

אולם אנשי מיניסטריון החוץ הבהירו כי ה„הסכמה" הסובייטית מותנית ב„תנאים קשים". אחד מהם — הסכמת ישראל לפנות את „כל השטחים הכבושים", כלומר גם ירושלים המזרחית ורמת הגולן.

נראה שהתשובה הסובייטית זהה בהחלט לתשובת קאהיר — כפי שהיה צפוי.

שעות אחדות לפני ביקורו של השגריר דוברינין במיניסטריון החוץ האמריקני, בא לשם השגריר יצחק רבין ועמו יועץ השגרירות, מר משה רביב. הם באו להיפגש עם עוזר מיניסטר החוץ לענייני המזרח התיכון מר ג'וזף סיסקו.

אולם מר רוג'רס ביקש להתראות עם הנציגים הישראליים. ולפי מקור אמריקני אחד מסר להם את תשובתו של נאצר. הם דנו גם בעמדת ישראל לאור תשובה זו. אף שישראל עדיין לא השיבה תשובה רשמית על ההצעה האמריקנית, ידועה עמדתה השמצה לפקידים האמריקניים.

לדברי אותו מקור אמריקני הרגיש השגריר רבין, כי ישראל מוכנה לשיחות עם מצרים, עם ירדן ועם כל מדינה ערבית אחרת, ומחייבת גם את חידוש שליחותו של ד"ר גונאר יארינג, אבל איננה תומכת בהפסקת אש זמנית, עמדה זו של ישראל צומחת מהחוזה משוכנעת, שהסובייטים והמצרים ינצלו הפסקת אש כדי להציב טילי „ס.א. 3" ליד תעלת סואץ ממערב ואולי גם ימקמו שם בסיסי טילים אחרים. ועוד, הפסקת אש לזמן מוגבל יש בה למעשה משום ליגאליזציה של מעשי איבה כתום המועד, כפי שכבר הסביר השגריר רבין. לא מכבר בראיון בטלוויזיה — בעוד החלטת מועצת הבטחון מיוני 1967 קובעת הפסקת אש ללא הגבלה וללא תנאי.

הצעת רוג'רס נוגדת איפוא את החלטת מועצת הבטחון והיא כבר מהלכת כבדה ליוקרה של מר זה, שהוא החשוב שבורקות איים.

לפי מקורות אמריקניים ביקש מר סיסקו לסתור את טענת ישראל כי הסובייטים והמצרים זקוקים להפסקת האש כדי להשלים הצבת מערך הגנ"ד־מטוסי שלהם.

בכל מקום מבינים האמריקנים את החששות של ישראל ויש בדעתם להציע הצעה של פיקוח על הפסקת האש, כדי להבטיח ששום צד לא יפיק מכגר יתרון צבאי. פרטי הצעה זו עדיין בעיבוד.

דובר שגרירות ישראל סירב למסור פרטים על שיחתו של מר רבין, עם אנשי מיניסטריון החוץ. על נחשול של שאלות שלפתיות מכתבי העתונות, הראדיו והטלוויזיה האמריקניים, אימתי תשיב ישראל על תכנית רוג'רס, סירב הדובר לומר דבר. אלא שבירושלים מעיינים בתכנית עיון מדוקדק, ובינתיים מקיימות שתי הממשלות מגע כמעט מתמיד.

בחוגים דיפלומאטיים בוואשינגטון רווחת הדעה, שתוך שבוע או שבועיים לכל היותר תצטרך ממשלת ירושלים להחליט החלטה מכרעת. אותם חוגים מגלים דעתם, כי מועט הספק שהסובייטים ונאצר תולים תקוותיהם בדחיה מוחלטת של ישראל את תכנית רוג'רס, דבר שיקל עליהם מאד את תמרוניהם הפוליטיים.

לכן סבורים דיפלומאטים רבים בוואשינגטון דמבורכו האו"ם כי תשובת ישראל תהיה דומה מאד לתשובות מוסקווה וקאהיר, בנוסח „כן — אבל", בתקווה שמשמעו של דבר יכבד „אבל", בעוד „כן" יעשה רושם טוב על דעת הציבור האמריקני.

טאקטיקה כזאת איננה לשווא, כפי שמוכיחה התגובה של הבורסה הניו־יורקית: הידיעות הראשונות על באומו של נאצר, שסוכנויות הידיעות נאפנו להציגו כ„הסכמה להצעות האמריקניות" הולידו את מול אחר הצהרים עליה נכרת של שערי רבות מן המניות בבורסה הניו־יורקית.

הממשלה תגבש ביום א' עמדתה לקראת אפשרות של לחץ אמריקני על ישראל

דעת ירושלים: תשובת נאצר — אחיזת עיניים; אך אנשים בממשל ארה"ב עלולים לראות „צל הרים כהרים" ✶ מניחים שוואשינגטון תבקש הבהרות מקאהיר לפני שתפנה לישראל לקבל תכנית רוג'רס ✶ מחכים לדו"ח של רבין על פגישתו עם רוג'רס

— מאת יוסף חריף —

בישיבתה השבועית של הממשלה ביום א' יוקשה נסיון לגבש צעדים לקראת האפשרות, שממשלת ארה"ב תראה בתשובתה של מצרים הענקות חיובית — ועתה היא תבקש גם את תגובתה הפורמלית של ישראל.

בשלב זה נמנעים בחוגים מוסמכים בירושלים מכל תגובה ועל פי השיטה, התגובה היחידה היא ש„אנו מעיינים בהודעת מצרים והמגובה ארוה"ב, כפי שהתבטאה בהודעות בוואשינגטון".

מבחינה מעשית אין ישראל נעשה בשלב זה המעצרים... התקופה... לדעת ישראל אין בתשובה בת מצרים אחיזת עינים והיא לאמיתו של דבר אין הרענות להצעה האמריקנית.

בירושלים מנסים לברר בוואשינגטון אם התגובות הראשונות מצד הנשיא האמריקני שנמסרו על ידי מדינית היו כפי שנמסר...

חוגים מדיניים מאמינים כי הרושם הוא שגם ארה"ב עוד לעיתודי בתשובת מצרים, מבוססים רק על באומו של שליט מצרים עבדול נאצר אי שבידי וואשינגטון אינפורמציה נוספת.

בשלב זה נמנעים בחוגים מוסמכים בירושלים מכל תגובה ועל פי הנימוקים, התגובה היחידה היא ש„אנו מעיינים בהודעת מצרים והמקובלת ארה"ב, כפי שהתבטאה בוואשינגטון".

נה מגששת באפלה ומנסה ללמוד ביסודיות את המשמעות שבתשובת המצרים, לפני שהיא נעשה את הצעד הנוסף. יש סימנים לכך שגם וואשינגטון זהירה מאוד, שכן תרשמה היא מפני האפשרות שמצרים, בהדרכה הברורה של מוסקווה, אינה מתכוונת למעשה לקבל אף את התכנית האמריקנית, אלא מתעתעת בארה"ב במגמה להכחיד, שמצרים היא אשר רוצה בשלום ואלו ארצות הברית מוסיפה להורים נשק לישראל...

מניחים שארצות הברית תלחץ על ישראל שגם היא לא תדחה את התכנית בפומבי, כדי שלא יאמר עליה שהיא דוחה כל הצעה של שלום אלא תסכים — ולו גם בהסתייגות מסעיפים אחרים של התכנית — להודיע על נכונותה לקבל את שליחותו של יארינג.

בהתחשב לתגובות האמריקניות — יקבצו עליה בארה"ב בצורה מתונה בלא שיהיה לדברים בסיס מציאותי.

לאור זה עומדת הממשלה לפני גיבוש עמדה — תגובה מוסכמת במקרה שארה"ב תמפק ב„הרענות" המצרים ותעביר את הכדור לישראל. שכן הדבר, מציינים משקיפים מדיניים, כי במקרה כזה צפוי עימות ישראלי־אמריקני, שאיש ברגע זה אינו מוכן לחזות מה יהיה תוכנו.

כדי לדון על תכנית רוג'רס. הכוונה היא שגם אם ישראל דוחה את ההצעה בדבר הפסקת אש מוגבלת אין, לדעת ארצות הברית, צריך הדבר למנוע אותה מלדון בשאר הסעיפים.

מקורות יודעי דבר ציינו שאכן וואשינגטון כבר הבהירה כמובן לישראל שאין היא רואה את קנין הפסקת האש המוגבלת כתנאי לקבלתה או לדחייתה של התכנית כולה. אף כי וואשינגטון סבורה כי לא תיתכן התקדמות מדינית על שלום אם לא הופסק האש בשלב הראשון.

בירושלים מצפים לשמוע את תוכן השיחה שהיתה אתמול לשגריר ישראל בארצות הברית, יצחק רבין, עם שר החוץ, רוג'רס. אין ספק שהשיחה נגבה על התשובה המצרית שארה"ב ידעה עליה. אך עדיין לא ידוע בירושלים אם ארצות הברית מסתפקת בתשובה המילולית של קהיר או שתדרוש ממנה הבהרות נוספות בטרם תבקש מישראל תשובה פורמלית. דבר זה יתברר בשעות הקרובות — כך הניחו היום בירושלים.

מזג האויר

מזג האויר להיום: נאה; השקיף למחר: נאה; הלחות: ללא שינוי ניכר.

הטמפרטורות החזויות: רמת הגולן: 26; חיפה: 28; הר השומרון: 28; תל־אביב: 29; ירושלים: 28; מישור עזה: 29; באר־שבע: 30; אילת: 39; מפרץ שלמה: 39.

✶ שלושה פתיים נעצרו אתמול בנמל האויר קאסטרום הקוסטאנגי, ובידיהם 30 ק"ג חשיש, בשלוש מזוודות כפולות תחתית.

צפרייה „תשובה חיובית" גם של ירדן

תיתכן מתיחות מחודשת עם המחבלים ✶ נציג נאצר — בדמשק; מנסה לשכנע את שליטי סוריה לקבל תכנית רוג'רס

— מאת גאן בולוק — סופר „דיילי טלגראף" ברבת עמון טלגראפית

מצפים כי ירדן תשלח תוך כמה ימים תשובה חיובית להצעות השלום האמריקניות — כותרים פקידים רשמיים ברבת־עמון. ההבעה מבריה כי התשובה הירדנית תהיה דומה מאד לזו שנתנה מצרים, והוגדרה על ידי ארה"ב כ„תשובה חיובית".

ממשלת ירדן התכנסה אתמול בעקבות ביקורו ברבת־עמון של סגן מיניסטר החוץ המצרי, סלאח גוהאר. ראש הממשלה הירדני עבדול מונעים אל ריפאעי מסר בישיבה דו"ח על התשובה המצרית להצעה האמריקנית, ומניחים שהממשלה אישרה תשובה ירדנית דומה.

בעת שהממשלה קיימה ישיבתה המיוחדת, תקפו מטוסים ישראליים עמדות צבא ירדניות בצפון עמק הירדן סמוך לאירביד. לדברי ההודעה הישראלית נעשתה תקיפה זו כגמול על הסיוע שנותן צבא ירדן למחבלים.

הילך הגדל לאפשרות ממסר המקורים בהם מעוד עים אנשי הצבא הירדני הסרור למחבלים בירדן, דבר זה מעיד על עירעור היחסים בין המחבלים לצבא.

יתכן שהתשובה המתונה שישלח המלך חוסיין לוואשינגטון, עלולה לגרום למתיחות מחודשת עם מנהיגי המחבלים, שלחצו על ירדן להדיע כי לא תקבל את תכנית השלום שהיא תכנית פשרה.

אמש שהה סלאח גוהאר בדמשק, ונם שם דיווח לשליטי סוריה על תכנית השלום. סבורים כי בבירה הסורית תפקידו של גוהאר קשה הרבה יותר מאשר בירדן. סוריה היא המדינה הערבית הקיצונית ביותר, ומעולם לא קיבלה את החלטת מועצת הבטחון מ־1967. יש להניח שבריה"מ תפעיל לחץ על מפלגת הבעת' השלטת בסוריה כדי שגם זו תלך בתלם.

הצלב האדום: שליחות רושה לא תוכננה — הוא נחלץ לעזרה

„לא הציע עצמו כבן־ערובה אלא הוחזק ע"י החוטפים"

„שליחותו של מר אנדריי רושה בנמל התעופה באתונה, לא היתה מתוכננת. נציגנו במזרח התיכון חש לעזרתם של אנשים חפים מפשע, הנמצאים בסכנה", נמסר בתגובת הועד הבינלאומי של „הצלב האדום". מר רושה, הציע אתמול מקאהיר. הוא השתתף בישיבת הועד הבינלאומי ומסר דו"ח על המאורעות באתונה.

הצלב האדום מסר בעקבות הדו"ח שנמסר על ידי רושה, ביום ה', את גירסתו על המאורעות שהתרחשו בנמל התעופה באתונה ביום ד'.

אנדריי רושה, נציג הצלב האדום במזרח התיכון, לא היה במטוס „אולימפיק" שנחטף על ידי מחבלים, כי אם במטוס שעשה את דרכו מקאהיר לז'נבה דרך אתונה.

כיוון שהמטוס של מסוס זה קיבל הוראה ממגדל הפיקוח, בעקבות המאורעות שהתרחשו על הקרקע בנמל התעופה של אתונה, לחוג מעל לשדה, הוא הודיע על כך למר רושה, ובאמצעות הטייס נודע לנציג הצלב האדום על החטיפה.

לאחר שנחת המטוס, העמיד את עצמו מר רושה לרשותם של שלטונות יוון „כדי להציל את חיי הנוסעים", ואחר כך נתקבל מר רושה בתיווך על ידי שני הצדדים.

נציג הצלב האדום התקרב למטוס, התפסו על ידי הנוסעים, עלה לשם, והחל בו מו"מ עם הפלשתינאים.

לבסוף הושגה הסכמה בין שני הצדדים, ובוצע פינויים של הנוסעים.

בצלב האדום נאמר אמש כי מר רושה לא הציע את עצמו כבן־ערובה, אלא שהוחזק במטוס על ידי היחידה הפלשתינאית, כדי להבטיח את ההוראה לקאהיר. (סוי"ן)

משפחת החטוף ממטולה עברה לגור בקרית־ביאליק

— מאת יעקב ארז —

אשתו ובתו של החטוף ממטולה, שמואל רוזנווסר, עברו השבוע לגור בקרית־ביאליק, שם הועברה לרשותם דירה על־ידי משרד הקליטה.

לאחר חטיפת אבי המשפחה, בסוף חודש דצמבר אשתקד, הביעה אשתו, הגב' אידה רוזנווסר, את רצונה לעבור להתגורר באחת הקריות בקרבת בני־משפחתה. לאחר מכן דחתה בקשתה.

באחרונה הביעה שוב רצונה לעבור ממטולה, ובעזרת המועצה המקומית ומשרדי הקליטה והשיכון התאפשרה העברתה.

בקרית ביאליק הועמדה לרשותה דירה מתאימה. מן המועצה המקומית במטולה נמסר, כי מצבה הכלכלי של משפחת רוזנווסר שפיר, ומשרד הבטחון ממשיך לשלם את משכורתו של החטוף. המשפחה נתמכה על־ידי קרן תרומות שיזם העתון הישראלי בשפה ההונגרית „אויקלט".

המצילים לא יצילו גם מחר; הקימו ועד פעולה לניהול מאבק

המצילים בשאר חופי הארץ: נחכה עד ליום ו' הבא

גם השבת תהיה הרחצה אסורה בחופי תל־אביב בגלל שביתת המצילים. הבציר לים, השביתה זה השבוע השני „שביתת שעות נוספות", הודיעו כי יעזבו את התפקים עוד היום בשעה 1.30 כבל עובדי העיריה ויחזרו לעבודתם רק ביום א' בבוקר.

גם אתמול הפסיקו המצילים את עבודתם בשעה 2 אחר הצהריים. כפי שנודע גם לא התנהלו אתמול שיחות בין המצילים השובתים לבין העיריה.

בינתיים נתכנסו אמש בתל־אביב המצילים מחופי הארץ השונים (ת"א, בת־ים, הרצליה, ראשון לציון, אשדוד ואשקלון) ובחרו ב„ועד פעולה" של שבעה חברים אשר ינהלו מאבק להשגת מילוי תביעותיהם:

- תוספת 250 אחוז לעבודת שבת;
- דירוג מתאים למנהלי תחנות ההצלה;
- פנסיה מוקדמת;
- יום עבודה של 7 שעות (עם שעות נוספות מוכרות על ידי מס ההכנסה לצורך מתן הנחה ממס).

המצילים בחופים האחרים הודיעו כתום האסיפה אמש, כי ימתינו עד ליום ו' הבא למילוי תביעותיהם ולא — יעזבו גם הם בשביתה.

נציג א.מ.י. — לישראל כדי לשכנע שלא נכנע לחרם הערבי

מאת סופר „מעריב" בלונדון

המנהל הראשי של הפצרות לחוץ לארץ של חברת התקליטים הגדולה א.מ.י., מר ג'יראלד סטאנפורד, עומד לצאת ביום א' מלונדון לישראל, כדי להפיג את ההאשמות שהחברה הפסיקה הדפסת תקליטיה בישראל, מתוך כניעה לחרם הערבי.

„טפליין" הסכימה לתנאי סוריה לתיקון הצינור

חברת צינור הנפט האמריקנית „טפליין" הסכימה לתנאי סוריה לתיקון הצינור שניזוק — כך הודיע ברבת־עמון אתמול מיניסטר הכלכלה הירדני.

הצינור נוזק על ידי חבלה בסוריה ב־3 במאי. סוריה ניתקה את היחסים הכלכליים עם סוריה, כיוון שזו סירבה להרשות תיקון הצינור על ידי צוות של החברה האמריקנית.

מטוסי ח"א תקפו בתעלה

מטוסי חיל האויר תקפו בשעות הלילה מטרות צבאיות באיזור תעלת סואץ. כל מטוסינו חזרו בשלום.

מציע לפנות להמפד"ל לוותר על משרד־הפנים

— מאת מ. שמריהו —

יו"ר מרכז השלטון המקומי מר פ. אילון הציע אמש בדיון בלשכת מפלגת העבודה על עניינים מוניציפליים להציע להמפד"ל לוותר על משרד־הפנים תמורת משרד אחר.

מר אילון אמר, כי משרד הפנים הוא בעל חשיבות רבה והשפעה רבה ברשויות המקומיות, ולא נמצא כל השנים בידי המפד"ל ובתוצאה מכך היו תקלות רבות, כשהמשרד משמש כבסיס להגברת ההשפעה הפוליטית.

עד האוצר מר פ. ספיר הגיב על ההצעה, כי המפד"ל היתה מוכנה להחליף את משרד הפנים תמורת משרדים אחרים, כגון משרד החינוך, אך ברור שמפלגת העבודה לא היתה מוכנה לחילופין כאלה.

נשק ב' עבר רפאל

למי הוסדר המסתמן בין חה"כ מיכאל חזני וחה"כ ד"ר י.ש. בן מאיר, שני מועמדי גוש ב' האפוזיציוני במפד"ל לתפקיד סגן־שר בממשלה, יוותר אחד מהם על מועמדותו לאחר הצבעה במוסדות הגוש.

מקורו של צעד זה היא לבטא חזית אחידה של כל אנשי גוש ב' לתמיכה באותו מנשי מועמדי האופוזיציה הפנימית, מול מועמדותו של חה"כ יצחק רפאל, העומד בראש גוש הרוב במפד"ל. הדבר מגביר את הסיכוי של מועמד גוש ב' להתמודד בישלכה עם חה"כ רפאל על משרת השר שהתפנתה עם מותו של מ.ח. שפירא ז"ל.

2980 מודעות מתפרסמות היום ב־
זהר מעריב
בעמודים: 5, 6, 7, 37, 38, 39, 40, 41
פירוט המדורים (לפי א' ב')
מודעות דרושים
בעמודים: 36, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48

תידון ענק נושא פרסים (מס' 3)
„מי מכיר את חוקי התנועה החדשים"
ראה „ימים ולילות" עמוד 32

כמודעת „זבל ליוף" המתפרסמת בשער האחורי של „ימים ולילות" נפלה טעות במספרי הטלפון של הסוכנים בירושלים. צ"ל בן־יעקב ושות' טל. 3—25971 סוכנות י.ש.י. טל. 24950, 23303

האזינו! היום בשעה 3.45 לתכנית „זמר לשבת" בקול ישראל רשת א' בה ישמעו שירים בביצוע מקהלת ירי־עקיבא סניף ירושלים.

הסרט הישראלי הטוב ביותר 3 ימים וילד החל מחר בכ"ש 25.7 בקולנוע „סטודיו" תל־אביב ולא כפי שנתפרסם בטעות בעמ' 34.

כל דור שברצונך לדעת חוקר אינפור INFOR חקירות פרטיות ומסחריות ת"א בן יהודה 104 TEL. 234-666 23-20-20

בחיידי!

ראה בעמ' 27

סטודנטים! ברוך בואכם לקונגרס הבינלאומי ה־20 של ווג'ס (W.U.J.S) ערד 24/7 - 31/7 נהלו דיונים פוריים וקבלו החלטות אמיצות
ועדת התיירות ערד—המפר

ביגון ובצער אנו מודיעים על פטירת אשתי, אמנו האהובה והיקרה
רבקה דגני
לבית קנסטר מגולמסק — זכה"ע
ההלויה תצא היום, יום ששי, כ' תמוז תש"ל, 24.7.1970 בשעה 11.30 לפנה"צ מבית החולים בילינסון, והעבור ליד בית המנוחה, רמת־גן, רח' הרצל 66 בדרכה לבית העלמין בקרית שאול.
המשפחה המתאבלת
נא להמנע מבקורי תנחומים

דיצון
מצדה ערד
ליספונברג בע"מ תל־אביב, טלפון 58740
למכירה אביב מפוארות

מעריב
העורך: אריה דיסנצ'יק

צפריה שביתה במועצת אור־יהודה

המכמי עבודה במפעלים בחיפה

בחיפה העלו רכב למבחן

هكذا من الأصل

ארה"ב „מודאגת" ממשלוחי הנשק הסובייטי ללוב, הכוללים טאנקים ורכב אמפיבי

חוגים דיפלומאטיים תוהים אם בעקבות הנשק, שהגיע באוניות רוסיות, יגיעו ללוב גם יועצים

— מאת פילים בן — סופר „מעריב" בארה"ב
טלגראפית

„משלוחי הנשק הסובייטים הראשונים ללוב עוררו „דאגה רצינית" בקרב ארצות-הברית", הודאגה האמריקנית הובעה לאחר פגישת השגריר הסובייטי, אנאטולי דוברינין, עם מיניסטר החוץ האמריקני, ויליאם רוג'רס.

קצין עתונות בסטייט-דפארטמנט אמר כי „טבעי הדבר שהסטייט דפארטמנט מודאג מכל הגברת חימוש באיזור רגיש זה, ביחוד כאשר מאמצים נעשים להשגת שלום".

לפיה ידיעות כוללים משלוחי הנשק טנקים בגודל בינוני מסוג ט. 54 רט. 55, נושאי גייסות משוריינים, משאיות וכלי רכב אחרים.

פורקים בטריפולי

א. דויטשקרון, סופרת „מעריב" בבון, מטלגרפת:

ציוד כלהבתי פורקים עתה מאניות המטא הסובייטיות „ואלנטינה טרשקובה" ו„נובי לבנייזך" בנמל טריפולי מאז יום ב', הודיעה אתמול סוכנות הידיעות של שפרינגר. בהסתמך על עדי ראיה נמסר כי הציוד כלל 32 טנקים כבדים מן הסוג החדיש „ט. 55", 100 תותחים, 36 כלי רכב אמפיביים ו-30 נושאי גייסות משוריינים.

האוניה „ואלנטינה טרשקובה" עזבה את נמל טריפולי ביום ד'. האוניה „נובי לבניניץ" עדיין לא סיימה את פריקתה.

בחוגים הדיפלומאטיים בטריפולי נשאלה השאלה אם יבואו עכשיו ללוב גם יועצים סובייטיים, כמו שקרה במצרים ובסוריה.

מומחי צבא מערביים במזרח, כי נוכח הרמה הנמוכה של הכוחות המזויינים של לוב, זקוקה היא לעזרה צבאית מחו"ל.

בשיחה עם נציג מערבי הכחיש קאדאפי בכל תוקף את האפשרות של קשרים הדוקים יותר עם מוסקווה.

הכוחות הלוביים אינם כשירים כהלכה „עקב הניצול הקולוניאלי", והם ינסו להשיג נשק מכל מקום, אמר ראש ממשלת לוב, לדברי סוכנות הידיעות של שפרינגר.

חמישה מתוך ששת החבלנים, שחטפו שלשום מטוס של חברת „אולימפיק", והשיגו הבטחה של ממשלת אתונה לשחרר את שבעת החבלנים המוחזקים ביוון — בסיור בקאהיר, משקיפים על הנילוס. (צילום ראדיו-טלגראפי, מיוחד ל„מעריב")

אבן קורא ליוון — לא לקיים ההסכם הכפוי עם החבלנים

שר החוץ, אבא אבן, קרא אתמול בקריאה לממשלת יוון, שלא לקיים את ההסכם שנסחט ממנה באיומים, בדבר שיחרור החבלנים הערבים שנשפטו באתונה על פשע חטיפת המטוסים, שהינו פשע בינלאומי, ואת אלה שמשפטם עומד להתברר בקשר עם התקפה על משרדי חברת „אל על" באתונה, שבה נהרג ילד יהודי ורבים נפצעו.

במסיבת כתבי חוץ הביע אבן את הפתעתו מהתפקיד שמילא בפרשת שחרור החבלנים נציג הצלב האדום. „ביקשנו הבהרות ממרכז הצלב האדום בז'נבה, מאחר שאין אנו סבורים, שאמנת ז'נבה מסמיכה את נציגי הצלב-האדום לעסוק בפעולות למען שחרור פושעים שנידונו בהתאם לחוק".

שר החוץ גילה, כי הורה לנציג ישראל באתונה להביע בפני ממשלת יוון את דעתה של ממשלת ישראל, כי בהתאם לחוק הבינלאומי, אין היא חייבת לקיים הסכם, שנסחט ממנה באיומים.

אבן: אין להמיר הפסקת־אש בהסדר רופף, אלא רק בשלום

„ישראל רוצה לדעת אם מצרים מוכנה לקבל את החלטת מועצת הבטחון מה-6 ביוני בדבר הפסקת אש, האם תסכים לגבולות בטוחים ומוסכמים, ומה עמדתה בענין השטחים. מי שאומר חזרה לקוי ה-4 ביוני, דוחה את החלטת מועצת הבטחון ואת השלום".

דברים אלה אמר אתמול שר החוץ, מר אבא אבן, בהשיבו לשאלות עתונאים, בארוחת צהריים שערכה לכבודו אגודת כתבי חוץ במלון באזל, בתל-אביב.

לשאלה אחרת השיב מר אבן, כי אנו משוכנעים שארה"ב לא תנטוש את ישראל ולא תרשה שהיא תגיע לעמדה של נחיתות.

מר אבן עמד על כמה עקרונות המנחים את ישראל:

● אין להמיר את הפסקת האש בהסדר רופף, אלא אך ורק בשלום בר-קיימא.

● אנו מוכנים למו"מ ללא תנאים מוקדמים על כל הנושאים. אך כוונת אין ברצוני לומר שישראל לא תעמוד על דרישות מסויימות.

● אין אנו חושבים שבעיית השטחים הופרזה. לא אמרנו אף פעם כי קווי שביתת הנשק הם הגבולות הסופיים.

● ישראל מבקשת שהשגריר יארינג יחנך את הצדדים.

אבן ציין, כי לא אמרנו היכן יהיה הגבול. הוא הסביר, כי הימנעותה של ישראל לקבוע עמדה בשאלה זו נובעת מהכרתה שזו תמצא את פתרונה אך ורק כתוצאה מהסכם בין הצדדים.

השר מתח ביקורת על מה שמכונה הצעות שלום סובייטיות, אותן הישווה למושג הנוצרי של „הריון הבתולה". בשום מקום לא מוזכר בהצעות הרוסיות מו"מ, כאילו אפשר לפתור את הבעיות על ידי אמצעים אלקטרוניים, הפועלים מרחוק מבלי שהצדדים יקיימו מגעים ביניהם.

חברי הפארלמנט הבריטי „בכו" בגלל... פצצות גאז מדמיע

אלמוני שחדר לבניין ביה"נ השליך הפצצות וצעק: „עכשיו תדעו מה מתרחש בבלפאסט" ✱ מהומה באולם, צירים השתעלו, הזילו דמעות וכמעט נחנקו

— מאת י. פינקלסמון — סופר „מעריב" בלונדון
טלגראפית

„עכשיו תדעו, מה מתרחש בבלפאסט!", צעק אתמול בשעה 4.30 אחר הצהריים איש בעל גוף כבן 40, שקם פתאום על רגליו ביציע האורחים של בית הנבחרים והטיל אל אולם הבית שתי פצצות גאז מדמיע מן הסוג, שמשתמשים בו לדיכוי מהומות בצפון אירלאנד.

שומרי הבית השתלטו עליו מיד, בלא התנגדות מצידו ומסרוהו לראש משמר הפארלמנט שהסגירו למשטרה.

אחת הפצצות נפלה על השטיח, במרחק כמעט משולחן הליברלים, בקרבת המצליף הראשי של האופוזיציה, מר בוב מליש, ומרת ברברה קאסל, שישבו בספסל הקדמי של האופוזיציה. השניה נפלה קרוב מאד למצליף הראשי של הממשלה, מר פראנסיס פים ומנהיג בית הנבחרים, מר ויליאם ויטלו.

אחרי בוק וקול לחישה נתמלא האולם ענן גדול של עשן לבן סמיך.

חברי הבית חשו אל היציאות, ורבים התקשו בנשימה ועיניהם זלגו דמעות עוד לפני שהגיעו אל הפתחים.

חבר סיעת הליבור, מר תום סוויין, עמד מיד על הסכנה הצפויה למר פים ולמר ויטלו. ככורה לשעבר, הרגיל בחומרי נפץ, חש מר סוויין מעבר לאולם וניסה לאטום את המכל שהעשן נפלט ממנו. אולם עד מהרה הכריע אותו הגאז. שוטר עזר לו לצאת מן האולם, משתעל ומקיא ועיניו זולגות דמעות. הוא נלקח לבית החולים וסטמינסטר לטיפול.

עד ראיה סיפר כי „להבות נפלטו מן הפצצות ואחר כך התחיל העשן לעלות לצד היציע. כל חברי הבית נמלטו ממקומותיהם ואחדים ניסו לכבות את הלהבות. היה רושם, כי האיש מתכוון להטיל עוד פצצות, כאשר תפס אותו אחד השומרים שביציע. הוא לא נאבק עמו. היו אנשים שעיניהם זלגו דמעות ורבים השתעלו".

מתחנת המשטרה הקרובה הוזעקו שוטרים נוספים לשמור על כל כניסות בית הפארלמנט וכל הבא נבדק בקפדנות.

בעוד חברי הבית מתאוששים מן הגאז, כבר התחילו לדבר על תיקון מצב הבטחון. הם חוששים שהתקפה זו עלולה להצמיח שרשרת של הטלת פצצות גז-ספות מצד משוגעים או מצד מפגינים אירים.

כעבור שעתיים חודשה ישיבת הבית, ועדיין לא טוהר האולם מן הגאז. חברי הבית ישבו והשתיקו ממחטות על עיניהם, חוטמיהם ופיותיהם, כדי להפחית את הגירוי של הגאז המדמיע.

מועצת הבטחון החליטה: להמשיך באמברגו על נשק לדרום־אפריקה

שלוש מעצמות המערב נמנעו מהצבעה ✱ צרפת מוכרת נשק בכמויות גדולות ✱ צפויה תחרות בין אנגליה לצרפת על מכירת נשק ליוהאנסבורג

— מאת פילים בן — סופר „מעריב" בארה"ב
טלגראפית

ב-12 קולות, עם שלושה נמנעים, אישרה מועצת הבטחון אתמול החלטה הקוראת לכל המדינות לאסור, ללא שום תנאי, כל אספקה של נשק לדרום-אפריקה.

ההחלטה מגנה את הפרות האמבארגו שהטילה המועצה ב-1963, ושעד כה לא הוכישה את משטר ה„אפארטהייד" הדרום-אפריקני.

שלש החברות הנמנעות הן שלש המעצמות הגדולות המערביות.

לפני ההצבעה התנהלו דיונים ממושכים אחרי הקלעים במשך כמה ימים, ובמהלך שיחות אלה ריככו מדינות אסיה ואפריקה, שהציעו את הצעת ההחלטה, את נוסחה המקורי, וביחוד השמיטו את המשפט האומר כי החברות הקבועות של מועצת הבטחון — היינו המעצמות הגדולות — יש להן חובה מיוחדת להגשים את ההחלטות.

בויכוח הדגישו כל הנואמים מאסיה ומאפריקה, כי צרפת מפירה בשיטתיות את החלטות האמבארגו, ומוכרת לדרום אפריקה נשק בכמות גדולה והולכת וכי הממשלה הבריטית החדשה מתכוונת להפר את האמבארגו; ושארה"ב מספקת לדרום אפריקה חלקי חילוף לנשק שמכרה לה בעבר.

בנאום נציג צרפת לא הסביר כלל את הימנעותו מן ההצבעה, אמר הנציג הבריטי, כי לאור המדיניות של ארצו בעבר, אין שום הצדקה לדבר על הפרת האמבארגו.

גם התכניות העכשויות של בריטניה מתייחסות רק לנשק שיאפשר לדרום אפריקה להגן על נתיבי השיט סביב כף התקוה הטובה. נציג ארה"ב אמר, כי ארה"ב אינה מספקת לדרום אפריקה שום נשק, פרט לחלקי חילוף ע לפי חוזים, שקדמו להחלטת האמבארגו של מועצת הבטחון ב-1963.

מלבד זאת אין ארה"ב סבורה שההחלטות גינוי נגד מכירת פורטוגזיה הן האמצעי להניעה לשנות את מדיניותה.

בחוגי האו"ם אין סבורים, שההחלטה זו תשפיע על אספקת הנשק לדרום אפריקה.

יצרני הנשק הצרפתים לא ירצו לוותר על שוק חשוב זה, ויש לחכות להתגברות התחרות בין חברות בריטיות וצרפתיות על הזמנות נשק מדרום-אפריקה.

גם מיניסטריון החוץ האמריקני יעמוד בלחץ מצד יצרני המטוסים האמריקנים, המאשימים את מיניסטריון החוץ שלהם כי הוא משתק את מאמציהם לחזור לשוק הדרום אפריקני, שנעשה כמעט מונופול לצרפתים.

דיילי טלגראף: חיילים ישראליים חמושים שומרים על מטוסי אל־על

— מאת סופר „מעריב" בלונדון —
טלגראפית

חיילים ישראליים חמושים מלווים את מטוסי „אל על" כדי למנוע חטיפתם — כך מודיע הבוקר „דיילי טלגראף" הלונדוני.

כן טוען אמש, כי טייסי חברת „בי.אי.איי." הבריטית, בקווים שיש שם חשש חטיפה, קיבלו מעטפות עם הנחיות סודיות מה עליהם לעשות במקרה של חטיפה.

„דיילי טלגראף" טוען, כי תכנית הבטחון של „אל על" נתגלתה בנמל האויר „היתרו" הלונדוני, כאשר נראו כמה חיילים צעירים ישראלים ניצבים סביב אחד ממטוסי החברה. „נתברר, כי אלה חיילים בשירות חובה המשמשים משמר. בשתון. שניים או שלושה טסים בכל מטוס של „אל על" הבא ל„היתרו", ד שומרים על המטוס בתקופת המעבר, כ-45 דקות עד שעה וחצי.

אף כי כל התכניות למלחמה בחטיפות נשמרות בסוד, אמר איש משטרה בהיתרו: „זה נמשך כבר זמן מה. אנחנו יודעים שהם חיילים, ואסור להם לעזוב את המטוס. הם שומרים עליו בזמן היותו על הקרקע".

ענין הפקודות החתומות שבידי טייסי „בי.אי.איי." הוא סוד כמוס עד יותר. נודע, שבמעטפות החתומות שבידי הטייסים יש פרטים על נמלי האויר, שאפשר לטוס לשם ולתדלק מהר והנחיות לסיקול מימותיהם של סוכני ריגול.

בכלל הגברת אמצעי הבטחון בנמל האויר של לונדון התקינה שם אתמול חברת „פאן אמריקן" מיתקן אלקטרוני לבדיקת הנוסעים בקו לונדון ניו יורק ומיטענם. לפני כן התקינו החברות — „בי.או.אי.סי.", „בי.אי.איי." הבריטיות והחברה האמריקנית „ט.ו.א." מיתקנים כאלה בלונדון, המיתקנים מגלים חפצי מתכת בכליהם ובמזוודותיהם של הנוסעים, בכניסתם למטוסים וביציאתם מהם.

בעקבות „הסכמת נאצר" — לחץ אמריקני על ישראל „לא לדחות תכנית רוג'רס"

ישראל כבר השיבה בשלילה על יוזמת ארה"ב, אך לפי דרישת וואשינגטון לא ניתן פומבי לכך — מתוך הערכה מוטעית שמצרים תדחה התכנית ✱ עתה הועמדה ירושלים במצב הקשה והחמור ביותר מאז מלחמת ששת הימים

— מאת אורי דן —

וואשינגטון ביקשה מירושלים שלא למהר ולהשיב פומבית תשובה שלילית בהחלטת לתכנית הצד"ם, לאור העובדה ש„מצרים קיבלה" את התכנית האמה.

מקורות מהימנים בירושלים מסרו, כי הבקשה האמריקנית הבהירה, כי לפני התשובה הישראלית יש מקום לחילופי דעות ולהתייעצות בין נציגי שתי המדינות. הוצאה האמריקנית הזאת באה בסוף השבוע ובעונה אחת עם מסירת התשובה המצרית לוואשינגטון בעניין תכנית רוג'רס.

ירושלים השיבה בשלילה על תכנית רוג'רס לפני שבועות אחדים. אולם להשובה זאת לא ניתן פומבי מפני שממשלת ישראל „לא רצתה להעמיד במצב לא נעים" את הנשיא ניכסון. וכן משום שהוד אלה האמריקנים אשר ייעצו לממשלת ישראל „לא להיות הראשונה שתדחה את תכנית רוג'רס" כדי להמתין לתשובת מצרים.

ישראל נהגה לפי הערכת מצב בלתי נכונה ד בלתי סבירה זאת ומשום כך נתברר שהתשובה הישראלית השלילית לתכנית רוג'רס לא נתקבלה בוואשינגטון כתשובה סופית או כדחיית התכנית אלא נכללה במסגרת של „חילופי וחילוקי דעות".

עתה, לאור ההסכם המצרי-סובייטי של „קבלת תכנית רוג'רס", לאחר שובו של נאצר ממוסקווה — רואה בכך ואשינגטון „סיכוי מצלח ומעודד" לסיכויי התגשמותה.

מתברר שאין וואשינגטון מתרשמת כלל מהעובדה שהתשובה המצרית היא מסוייגת בענינים או יותר תנאים (שעליהם חזר אתמול נאצר בנאומו) כבין החזרת רמת-הגולן ותביעת הפליטים הפלסתינאים, אלא רואה בתשובה זאת פתח להביא עתה את ישראל לדיון רציני בקבלת התכנית. וכשום כך באה העצה והבקשה מהסטייט-דפרטמנט לישראל שלא להגיב בשלילה על תכנית רוג'רס, למרות שאנשי הסטייט דפרטמנט עצמם כאבינים אף הם היום שהתכנית זאת אין לה שום סיכויים לשלום תמורה היהודים הצבועים שישראל נקראת לעשות.

יותר מזה: בנגעים בין ואשינגטון לערכים המצריים להם האמריקנים כי הם מוכנים לכלול בו נסיגה מרמת הגולן במסגרת תכנית רוג'רס כאשר האם תאזה פוריה לקבלת החלטת מועצת הבטחון ב-22 בנובמבר 1967.

לאור ההתנהגות האמריקנית הזאת ניכר כי המקסיקה הסובייטית-מצרית הצליחה בצורה לא רגילה לבודד עוד יותר את ישראל ולהעמיד אותה במצב קשה מאד — הפעם גם מול ידידתה ארה"ב.

שר נכבד בממשלה ישראל לא היסס אמש להתבטא באזני בעקבות נאומו של נאצר כי „הנשיא המצרי כבד אחד ואשינגטון מצד שני פעלו בשלבים אלה בניגוד גמור להערכותיה והבטחותיה של ממשלת ישראל".

מתברר שממשלת ישראל הופתעה הפתעה גמורה מן הצעד המצרי הזה ביחס לתכנית רוג'רס וזאת כנראה משום שלא ניתחה את המצב לאשורו: את שיטות הפעולה של מוסקווה ונאצר המטלא עתה אחר הוראותיה ויותר מזה: את קו הפעולה של וואשינגטון.

עתה מסתבר שכל הנסיונות להסביר בירושלים חילוקי דעות שהיו קיימים כאילו בין רוג'רס לבין קיסינג'ר וניכסון — לא עלו בקנה אחד עם המציאות.

לכן, אמר לי אמש מקור מבויר בירושלים, ממשלת ישראל מצאה את עצמה ללא התשובה מוכנה לצעד המצרי האחרון לרכות נאצ-מר של נאצר.

יש לציין שבאותו זמן נמשך קצב הבינוי הצבאי הסובייטי במצרים.

אם ייכפה על ישראל לקבל הפסקת אש בעקבות הסכמה של נאצר להפסקת האש המוגבלה של רוג'רס — עלולה ישראל למצוא עצמה במצב צבאי גרוע יותר מאשר יותר באשר להמשך הפעולה האוירית כערבה מן התעלה.

המקורות הישראליים צינו, כי ישראל נכנסה למצב הקשה ביותר מאז ערב מלחמת ששת הימים. הבעיה היא, הוסיפו, כיצד לסכל. או לא לקבל את תכנית רוג'רס בלי לאבד את התמיכה היחידה הבינלאומית של האמריקנים.

„לבנון דורשת מצרפת נשק תמורת המיראז'ים שיוחזרו"

— מאת גיל קיבורי — סופר „מעריב" בפאריס

לבנון דורשת מצרפת נשק וציוד צבאי מסוגים שונים, תמורת מטוסי ה„מיראז'" אותם היא עומדת להחזיר לצרפת, ארבע שנים לאחר שקנתה אותם — נמסר השבועון „ל'ארש", בטאון ארגון המגבית היהודית המאוחדת.

נראה שהלה התפתחות בענין התמורה שתתן צרפת ללבנון. נמסר כי בקרוב תבקר בביירות משלחה צבאית צרפתית, כדי לנהל שיחות לקביעת הסוגים והכמויות של הנשק שתקבל לבנון, תמורת מחיר ה„מיראז'ים" שיוחזרו לה.

לדברי „ל'ארש" קיבלה צרפת את מענה לבנון כי אינה יכולה לעמוד לאורך זמן בלחץ של מצריים וסוריה, הדורשות כננה לאפשר לטייסיהן לעבור אימונים על ה„מיראז'ים".

לבנון קנתה 14 „מיראזים 3", כהם שניים לצורך אימונים והדרכה. אחרוני המטוסים נמסרו ללבנונים לפני 18 חודשים. חיל האויר הלבנוני לא הצליח לקלוט את ה„מיראז'ים".

משרדי ההגנה והחוץ של צרפת אינם מאשרים ואינם מכחישים ידיעה זו. ואילו העתון „פיגארו" סבור כי לא כל 14 ה„מיראז'ים" יוחזרו למפעלי „דאסו" שיצרו אותם.

צרפת תמצא שימוש במטוסים אלה, אם לצורך יצוא ואם לקליטתם בחיל האויר הצרפתי, במקום מטוסים שהוקצו לספרד במסגרת עיסקה אחה.

הידיעה של „ל'ארש" הוכחשה על ידי חוגים רשמיים בביירות שהגדירה כ„מגמתית". „ידיעות אלה מתכוונות לשבש את היחסים הטובים הקיימים בין לבנון וצרפת ערב האחרות ובין לבנון וצרפת", נאמר בהודעה.

טייסי החברות של שווייץ וגרמניה — בכוננות נגד חטיפות

נציג הצלב האדום שהיה באתונה יצא מקאהיר לז'נווה ✱ החוטפים מתאכסנים במלון בקאהיר

מאת איאן קולויה, שליח „דיילי טלגראף" בקאהיר
טלגראפית

טייסי חברות התעופה „סוויסאייר" השווייצית ו„לופטהאנזה" הגרמנית, המגיעים לנמלי האויר של המזרח התיכון, נצטוו לקיים כוננות מיוחדת נגד פעולות חטיפה.

בעקבות חטיפת מטוס של חברת „אולימפיק" באתונה, חוששים, כי „החזית העממית לשחרור פלשתין", מכינה פעולות דומות לחטיפת מטוסים של גרמניה המערבית ושוויץ, שם כלואים מחבלים פלשתינאים בשל פעולות נגד ישראל.

נציג הצלב האדום הבינלאומי במזרח התיכון, מר אנדרה רושה, שתיווך במשא ומתן עם חוטפי המטוס היווני, יצא אתמול מקאהיר לז'נווה במטוס של חברת „אייר אינדיה".

בעת שהותו בקאהיר, נקטו השלטונות באמצעי זהירות כדי לשמור את מקום הימצאו בסוד.

מקומו במטוס הוזמן ב„סוד מיוחד" ולחברת התעופה לא נמסרה כתובתו.

כתבים, שרצו להציג שאלות למר רושה לא מצאו אותו בביתו, בשכונה מעדי הקאהירית, וגם לא במשרדי „הסהר האדום" המצרי או הצלב האדום הבינלאומי.

לפני צאתו מקאהיר אמר מר רושה שיגיש דין וחשבון לצלב האדום הבינלאומי בז'נווה. הוא הביע תודה לשלטונות מצרים ושיבח את הקברניט היווני, מר סטאמוס יואנידיס על „עמידתו בטיסה המכושכת הזאת".

המחבלים — חופשיים

שלטונות מצרים, שלא איפשרו לאיש לבוא בקשר עם מר רושה, לא מנעו את המחבלים הערבים מלמסור את גירסתם הם על החטיפה.

השישה מתאכסנים במלון קאהירי, אחרי שנתקבלו אצל עבד אל מג'יד פאריד, מזכיר הסניף הקאהירי של מפלגת „האיחוד הסוציאליסטי הערבי" שהקביל את פניהם בשם נאצר, ושיבח את „רוחם הלאומית בהגינם את עוז רוחם למען לשחרר את חבריהם הצעורים ביוון".

החוטפים אומרים כי הם סטודנטים פלשתיניים. במשך שלושה שבועות, לפני החטיפה, הועסקה בחורה שהיתה בין החוטפים בעיקוב אחר תנועותיהם של המטוסים היוונים בביירות ואחרי אמצעי הבטחון שלהם.

בתארם את מבצע החטיפה חוזרים המחבלים וטוענים, כי היו להם פקודות למנוע השמדת רכוש או פגיעה בנוסעים. הם היו חמושים בחמשה אקדחים, שני רימוני יד ושלושה מטעני נפץ.

טענתם, שעלו למטוס בביירות ללא דרכונים, מתקבלת אף היא בספקות, לנוכח התקנות המקובלות בנמל האויר הלבנוני.

מת השחקן היהודי־הגרמני פריץ קורטנר

מאת סופרת „מעריב" בבון
טלגראפית

פריץ קורטנר, אחד מגדולי השחקנים בתיאטרון הגרמני, מת בבית-חולים בוינה בגיל 78.

קורטנר, בנו של שען יהודי בוינה. החל בקאריירה שלו בגיל 18 בגרמניה, בברלין הגיע לשיא הקאריירה בשנות ה-20 בכחזות שקספיר. עם עלות היטלר לשלטון נמלט קורטנר להוליבוד. למרות שקיבל אזרחות אמריקנית, חזר קורטנר לברלין בשנת 1947. והוא ניכה גם את מזלו כבמאי. יצר סגנון מודרני חדש והצליח בו.

נכשלו המאמצים להקים ממשלת קואליציה באיטליה

— מאת עדה לוצ'אטי — סופרת „מעריב" ברומא
טלגראפית

המאמצים, שנעשו במשך 12 ימים, על-ידי ראש הממשלה המיועד מטעם הנוצרים-הדימוקראטים, ג'וליו אנדראוטי, לכונן קואליציה של המרכז השמאל, נסתיימו אתמול בכשלון.

הסיכויים כי איטליה תזכה בממשלה יציבה בעתיד הקרוב נראים קלושים למדי.

לדברי משקיפים בצורה הפאין המדיני הנוכחי באבותם של הסוציאל-דימוקראטים והנוצרים-דימוקראטים על היבין כי הפגישה בין קאתולים וסוציאליסטים בממשלה, שנחשבה לפני חמש שנים כערובה לדימוקראטיה האיטלקית ולקידמה סוציאלית, נכשלה כשלון חרוץ.

הם מציינים את כשלונן של כל ממשלות המרכז והשמאל בנסיונן לפתור את הבעיות העיקריות בתחום הסוציאלי והכלכלי, וכן ביישוב חילוקי הדעות הפנימיים שלהם.

✱ גנראל אוד בול ביקר אתמול בלשכתו של שר הבטחון, מר משה דיין. כדי להיפרד ממנו, עם סיום תפקידו כראש מטה משקיפי האו"ם.

אלוף הוד בראיון לשבועון „שטרן":

„ישראל יכולה להרוס חגורת הטילים הרוסית במהלומה אחת"

— מאת א. דויטשקרון — סופרת „מעריב" בבון
טלגראפית

„יש ביכולתה של ישראל להרוס את חגורת הטילים הרוסית-מצרית במהלומה אחת אם יהיה צורך בכך", אמר האלוף הוד בראיון עם כתב העת „שטרן".

האלוף הוד אמר כי כל מה שאמר היום יכול להיות מיושן מחר, כאשר שיקולים מדיניים ממלאים תפקיד חשוב.

הוא הוסיף: „נוסף לכך אני רוצה שיהיה ברור כי אין לנו כל ענין לגלות באיזו מידה טסים הרוסים היום".

הוא סבור כי יותר נוח ללחום ברוסים באויר מאשר במצרים. עם המצרים דומה הדבר להבחק שהמש בגד ציוד השומע את קול הסעת הכלים, אולם הוא עצמו מסיע את כליו ללא כל הגיון.

הרוסים אינם „אויבים עודרים". טילים ומכשירים אלקטרוניים מעולם לא הכריעו במלחמה, אמר האלוף הוד.

חגורת הטילים המצרית-רוסית לא הצליחה גם עד כה למנוע הפצצות ישראליות לאורך התעלה, למרות כמות הטילים שנורתה לעבר מטוסים ישראליים.

„סאם 3" איננו חסר מגרעות. ישראל בחנה עכשיו את המגרעות האלה. וכך „גר כל לטפל בהם מאשר נוח סבורים שהגיע הזמן לכך".

אלוף הוד הבטיח כי לחיל-האויר הישראלי ישנה נשימה ארוכה, „ארוכה במידה מספקת כדי לסכל את התוכנית הרוסית-מצרית לפתוח את תעלת סואץ".

מפעל במושב מייצר תמיסות להורדת זפת

מפעל לייצור תמיסות, להסרת זפת מהרגליים נחנך בימים אלה במושב עבדון בגליל המערבי.

המפעל הנסיוני, המייצר את התמיסה, הוקם במבנה קיים במרכז המושב והוא מעסיק עתה 15 עובדים.

במסיבת עתונאים שהתקיימה אתמול במקום, אמר יו"ר ועד המושב, מר רחמים יצחי, כי הקמת המפעל הנסיוני במושב, תבטיח קיום בכבוד לדור ההמשך, המתלבט בבעייה תעסוקה ופרנסה.

✱ גופה של גבר אלמוני, כבן 54, נתגלתה הלילה בחצות על שפת ימה של נתניה, מול מלון 4 העונות. האיש היה לבוש בגדים ונעול נעליים. בסריקה שנערכה בשכה נמצא סל ובו צרכי אוכל, שכנראה היה שייך לאיש. הגופה הועברה למכון לרפואה משפטית.

צועדי ניימכן עברו אתמול את הקטע הקשה במסלול

— מאת ה. בוייך — סופר „מעריב" בהאג
טלגראפית

משתתפי הצעדה הבינלאומית בניימכן עברו אתמול את הקטע הקשה ביותר של הצעדה בשבה הגבעות ליד חרוסבק וברג-אן-דאל.

הישראלים הצטיינו שוב בצעידה והכו לתשואות הקהל. בשובם לניימכן, הרכיבו החיילים על כתפיהם ילדים שרצו לקראתם, והם סיימו את צעידת היום ב„הורה".

בביקורת שיגרתית אתמול נתגלה כי תרמילו של אחד החיילים הישראלים היה קל בשלושה ק"ג.

לפי כללי הצעדה צריכים אנשי צבא, המשתתפים בצעדה, לשאת משקל של 10 ק"ג. הידיעה שפורסמה בעתונים רבים עוררה רושם מדעה, שהדבר נעשה בכוונה. סרן מצבא הולאנד, שערך את הביקורת, נפגע בגן הידיעות המסולפות בעתונות והביע צער עליהן באזני הישראלים.

שימת לב מעוררים שני מלצרים, הצועדים את צעדתם לבושים בפראקים שלהם.

בין הצועדים הקשישים מתבלטת אשה הולאנדיה בת 86. גרת יאנסן דה ואל הי משתתפת בצעדה זו הפעם ה-37.

מעריב של שבת

משה ז"ק
תרגיל בחמש הצהרות

ב ראשית השבוע נראה היה כי אנו עומדים ערב חודש חם ביותר מבחינה צבאית. בסוף השבוע נראה, כי אנו עומדים בחודש להט ביותר מבחינה מדינית.

המטוטלת נעה הנה והנה, עם התמורות המתחוללות לא רק אצלנו, אלא גם בבירותיהן של מעצמות־העל, בוואשינגטון ובמוסקבה.

בראשית השבוע עדיין היינו נתונים לרושם של ההצהרה הראשונה של הנשיא ניכסון. הכוונה — לאותו ראיון טלוויזיוני, שבו דיבר נשיא ארה"ב דברים ברורים כלפי ברית־המועצות ונסיונותיה להפיח את אש המלחמה במזרח התיכון. באותו שידור הדגיש הנשיא ניכסון את בריחתם מפני סכנה של עימות צבאי בינה לבין ארה"ב, אם תוסיף להפר את מאזן־הכוחות באיזור. הוא דיבר על הכוונות התוקפניות של ארצות ערב, שברית־המועצות תומכת בהן.

זה היה ב־1 ביולי. ב־21 ביולי, מקץ שלושה שבועות, שוב שמענו את קולו של נשיא ארה"ב במסיבת עתונאים, שבה אמר כי מאזן־הכוחות במזרח התיכון עדיין לא הופר, וכי הוא בטוח שברית־המועצות, כמוה כארה"ב, מעוניינת במניעת עימות בכל מקום בעולם, כולל המזרח התיכון.

בין שתי ההצהרות האלה של נשיא ארה"ב היו גם שלוש הצהרות אמריקניות אחרות — שתיים של שר־החוץ רוג'רס (אחת בלונדון ואחת בשובו לוואשינגטון) — ועוד אחת של מר ג'וזף סיסקו, עוזרו של מר רוג'רס לענייני המזרח התיכון.

בהצהרה אחת בלונדון טען מר רוג'רס, כי מאזן הכוחות לא הופר, ובשובו לוואשינגטון תיקן עצמו — כשם שתיקן את דבריו ביקרתו ביום לקאמבודיה, ומר סיסקו גילה לעולם את דבר הציוד המאסיבי, שסיפקו הסובייטים למצרים, כדי לגוננו לצלוח את התעלה.

אפשר היה, כמובן, לערוך מחקר מעניין על דרך הפעולה, התגובה של האמריקנים למן הימים הראשונים של יולי, כאשר דיברו בכל מיני קולות והידרדרו את העתונות והטלוויזיה בדבר הסכנות המדיניות, הצפויות לארה"ב מן הנוכחות הסובייטית המוגברת באגן המזרחי של הים התיכון. ועד לדיבורים בימים האחרונים; מן הדיבורים על הצורך להוציא את הסובייטים ממצרים, ועד לגילוי הדעה שגם ברית־המועצות מעוניינת בהסדר במזרח התיכון — ולהסיק מכך לקחים של המטוטלת המדינית המחייבת אותנו ליותר זהירות בתגובות, בלא הכרזות של קורת־רוח מופרזות אחרי כל הכרזה רשמית אמריקנית, ובלא מורת רוח מופרזת אחרי כל הצהרה או חצי הצהרה הנשמעת בוואשינגטון.

המטוטלת זו היא לא רק פרי של אימפרוביזציה או מבוכות, שארה"ב נוהגת כלפינו בשיטת „המקל והגזר", כי יש לה שרשים יותר עמוקים בדרך פעולתן ותגובתן של מעצמות־העל, היודעות שאסור להן בשום פנים ואופן לנצל את מלוא העוצמה שצברו. הן יודעות שכל הכרעה צבאית איננה יכולה להיות לטובת אף אחת משתיהן, ומשום כך הן מעדיפות לשחק משחק „עד הסף" — אך משום נכונות לרדת, שהן מתקרבות יותר על המידה אל הסף, הן עושות הכל כדי להיסוג ולאפשר גם לצד האחר להיסוג בכבוד.

במשחק דיפלומאטי זה נתקע עתה גם המזרח התיכון, ונראה שאנו עדיין לא תפשנו את המהלכים האלה. ואנחנו רואים את העיברים בפשטות רבה מדי. הסובייטים מביאים טייסים, הסובייטים מציבים טילים, הסובייטים מביאים כלים אמפיביים, 12 גנראלים סובייטיים יושבים בתוך מצרים ומכתבים את כל המערך הצבאי הזה, ומסכנים בכך גם את המאמצים האמריקניים במזרח התיכון — ומשום כך נדמה לנו: מה משוש יותר משארה"ב תאמר כמה מלים בוטות לברית־המועצות ותבלום את ההתפשטות הזאת? כך נראה לנו — והאמריקנים יודעים את הסכנות הצפויות להם, אך הם מוכרחים להגיע גם לצד שכנגד אפשרות של נסיגה בכבוד, של הסדר בלא הפסד־יוקרה.

* * *

מ יניסטר־ההדרכה המצרי, עורך „אהראם" מוחמד חסנין הייכל, הסביר השבוע בדו־שיח פתוח בטלוויזיה המצרית, כי עימות בין שתי המעצמות, בין בגלל מצרים, בין מסיבה אחרת, אינו בא בחשבון, משום שהעימות בין המעצמות לא יהיה בנשק קונבנציונאלי. אמנם, המשיך הייכל, שתי המעצמות מגלות ענין במלחמה המקומית, ולמעשה כבר קיים עימות בין שני הצדדים במלחמה המקומית — „אך כאשר אנו חושבים על משבר המזרח התיכון, אל לנו ליפול על עצמנו יותר משאנו מסוגלים לשאת, ואל לנו להטיל על ידידינו יותר משהם יכולים לשאת".

ברמה שבעדות זו של הייכל, שהשתתף בשיחות של נאצר במוסקבה, סמוך המסגנת למשא־ומתן המרושן, שהתנהל בין מצרים לברית־המועצות במשך השבועות האחרונים. נקודת־המוקד בינייהן לא היתה על סוגי נשק מבוי, אלא בעיקר בשאלה, היכולה מצרים להתכונן במלחמה טוטאלית בישראל, בלא לסבך את ברית־המועצות בעימות עם ארה"ב?

כי לא רק ארה"ב, אלא גם ברית־המועצות שוקלת את משחק „עד הסף" שלה, כדי להשאיר לעצמה פתח פתוח לנסיגה, כדי להטיל את כל כובד יוקרתה בכף של הצבא המצרי הרוקנקטוניזי.

משום כך, בד בבד עם המהלכים הצבאיים של הקמת מערך־טילים צפוף בעשרים קילומטרים מערבית לתעלת סואץ, של טיסות מבצעיות של טייסים סובייטיים ממערב לתעלה, היא איננה שוללת את הנשרים של שיחות עם ארה"ב. דבר זה בא לכלל ביטוי לא רק בחיזוי דוברינין השגריר הסובייטי בוואשינגטון, אלא גם בשיחות רבות אחרות שניהלו הסובייטים האמריקנים בחודש זה, כאשר נדמה היה שאנחנו עומדים ערב התפוצצות במזרח התיכון.

נדמה היה שכל עת שהסובייטים מתקרבים לאיזה איזור של סכנת עימות עם ארה"ב, הם מאותתים לארה"ב על נכונותם לשיחות על שינויים בנוסחאות, שעליהן הדדיינו במשך חדשים.

הנה הצייד ארה"ב. בעצם ימי האזהרות החריפות, שבאו מסאן קלמנטה ומוואשינגטון, שארה"ב לא תתיר העמקת המאחז הסובייטי במזרח התיכון, באו ההצהרות של רוג'רס, שכל כוונתן היתה לומר לסובייטים: הנה לכם קצה־חוט להתלות בו, עוד לא הכל נשרף בינינו, עוד אפשר להתדיין.

הדיונים נמשכו. אין שום במתוך שבדיונים אלה כבר הגיעו הצדדים לכלל הסדר כלשהו, לכלל הסכם, אם כי בנוסחאות אפשר להגיע להסכם בקלות הרבה יותר מאשר להשיג שלום בשטח. אבל גם אם לא הגיעו מעצמות־העל לכלל הסכמה הרי שיתכן כאילו מקות לתמרן זו את זו בשיחות.

* * *

א רה"ב היתה מעוניינת להשיג עתה מברית־המועצות הבטחה, שהיא לא תקדם את מערך הטילים באיזור התעלת־סואץ מעבר לקו הנוכחי. ובעצם זהו הציר המרכזי שעליו מושתתת ההצעה האמריקנית בדבר הפסקת אש מוגבלת באיזור־התעלה.

בתחילה חשבו האמריקנים, כי על סמך הודעות של נאצר בנאומו יוכלו להגיע לכלל הסכם. ישאר אתו בינתים להפסקת אש מוגבלת — שבעצם היא הצעה שלו — וגם ביחס להסדרים המדיניים שהציעה ארה"ב.

זו היתה תקוות האמריקנים. אך היא מהר נתבררה, שאין לתקוה זו על מה לסמוך. מצרים שוב איננה חפשית לקבל הצעות אמריקניות להסדר. יש מי ששולט כיום במצרים — והוא יושב לאו דווקא בקאהיר. דווקא בימים שהגישו האמריקנים הצעותיהם למצרים, הגבירו הסובייטים את מעורבותם הצבאית בתוך מצרים, ובתוך המלחמה המתנהלת עתה באיזור־התעלה. האמריקנים דיברו לפני כן בתקיפות באוזני הסובייטים — אולם עד מהרה נאלצו להכיר בעובדה, שכדי להגיע להסדר עם נאצר צריך לפני כן לדבר עם הקרמלין. על בסיס זה קיבלה ארה"ב את התשובה המצרית — שלא פרקה את הדלת בפני האמריקנים, ולא חסמה לפניהם את הדרך להמשך פעולות דיפלומאטיות במזרח התיכון ולהמשכה של האשליה כי פעילות דיפלומאטית זו עשויה להביא לכלל הסדר של שלום באיזור.

זוהי בעצם משמעותה של תשובת מצרים לארה"ב: הזמנה למיקוח על נוסחאות, שהוא אך המשך הדיון המייגע עם הסובייטים על הנוסחאות; שיקות שמטעם לפעם הן מבודמות יותר את הנוסחאות האמריקניות בדבר שלום בר קיימא.

נקודת המחלוקת העיקרית בין הסובייטים לבין האמריקנים בשאלת הנוסחאות היא עתה על החזרת הפליטים. בעוד האמריקנים רוצים להכיר בזכות שיבתם של הפליטים הרוצים לחזור לישראל, מתוך הגבלת המספר שישראל צריכה לקבל, עומדים הסובייטים על כך, שישראל מחוייבת לקבל את כל הפליטים הרוצים בכך. למעשה זוהי הטמנת פצצת־זמן בתוך עיסקת החבילה, שעליה דנים הסובייטים והאמריקנים. מתוך שהאמריקנים יודעים, שישראל איננה יכולה לקבל את כל הפליטים, הרי הם מבינים בעצמם שהסובייטים ובעלי־בריתם המצרים משאירים את הפתיל הזה דלוק בתוך עיסקת החבילה, כדי לפוצץ את כל ההסדר — כולל הנסיגות ואי תוקפנות, אשר עליהם מתדיינות כעת מעצמות־העל.

אך ביחס לשאר כל הנקודות הגיעו הסובייטים והאמריקנים כבר לפני חדשים רבים לנוסחאות, שלכאורה הן יכולות לשמש בסיס משותף למרים על הסדר במזרח התיכון.

השיחות הגן בין האמריקנים ובין הסובייטים נמשכו למעשה כאשר הכבידה המלחמה, ביחוד באיזור תעלת־סואץ, וכאשר נבגמו הסובייטים בעצמה רבה למעורבותם במלחמה שבינינו לבין המצרים. עכשיו הם מקוים, שבכל המעורבות הזאת יוכל להם לכרסם עוד בעמדה האמריקנית, להביא לכלל נוסחאות נוחות יותר להם ולמצרים. הווה אומר, לא שלום אלא נסיגה, הסדר־כביכול עם השארת פתיל לפיצוצו בכל רגע שיהיה נוח למצרים ולסובייטים.

* * *

זו המצב, שאליו נקלענו כרגע.

לפני שנה וחצי, כאשר הנשיא ניכסון הגיע על הסכמתו לשיחות עם הסובייטים, בדו־שיח, ובמסגרת ארבע המעצמות — על המזרח התיכון, נרעשנו כולנו, ביחוד משום שנימק את הצורך בשיחות כאלה בטענה, שהמזרח התיכון נהפך לחבית של אבק־שריפה. אנו הגבנו על כך בהערכתנו והסברנו שלא כן הדבר, שאנו יכולים לעמוד שנים במצב הקיים, וכי לא צפויה שום התפוצצות. משום מה היה אצלנו קצר בין הזרוע המדיני שלנו לזרוע הצבאית, ובעוד הטיעון המדיני שלנו מתבסס על ההבחנה, שאין צפויה התפוצצות במזרח התיכון, עברנו בזרוע השניה לשלבי פעולה ותגובה, ביחוד בתחום האווירי, שהביאו אותנו למצב אשר אישר את ההבחנה הקודמת של הנשיא ניכסון בדבר חבית אבק השריפה המזרח תיכונית. ואנו עצמנו הקמנו את הרעש בדבר ההתפוצצות הקרובה.

במשך שנים טענו, כי במצבנו אנו יכולים להמשיך, עד שתימצא הדרך לשלום — והנה אנו עצמנו ערערנו את הטיעון שלנו.

* * *

ה מעצמות הגדולות, מעצמות־העל, יודעות ליצור נקודות־רתיחה — אך מותירות לעצמן דרכי גישה להפשרה.

לפתע מטיל מישהו לחלל העולם סיסמה של גירוש הסובייטים ממצרים, ומישהו אחר מסביר זאת בלוזה אחרת. כלומר, הסובייטים קיבלו את האזהרה — אך מיד ניתנה להם גם האפשרות איך להיסוג, איך לא לאבד יוקרה.

ואילו אנו יש לנו הכשרון למקד את מאבקינו המרובים סביב נושא אחד. במלחמה מיקדנו את הכל בתעלת סואץ, וזה חייב אותנו למאמצים ולתגובות נמרצות הרבה יותר, משהיינו צריכים, לולא התרכזנו בנקודה זו.

בתחום המדיני, בתחום יחסינו עם ארה"ב, מיקדנו את הכל בשאלת ה„פאנטומים" — כמו תלוי הכל רק במטוסים אלה. ועל כך התנהלה כל המערכה. קבלת ה„פאנטומים" או אי־קבלתם נהפכה לענין של יוקרה, ולא רק לענין של מעשה.

ונדמה שהגיע הזמן לבחון דברים מחדש, לא להאיר בזרקורים חזקים כל כך את המטרות המדיניות של מדיניותנו. כי דבר זה יאפשר לנו בראש וראשונה להעריך מחדש את המצב, שלפניו אנו עומדים כרגע.

במאי 1967 יעצו הסובייטים למצרים לקום את הצבא שלהם לסיני — ובכוח האיום הצבאי — להכתיב לישראל תנאי־נסיגה מדיניים בשאלת הגבולות והפליטים. האיום הצבאי המצרי היה נמר־של־נייר, הוא נפחץ במלחמת ששת הימים, ואתו איבדו גם הסובייטים יוקרה רבה.

עתה מנסה מוסקבה לסייע לנאצר להגיע לאותן המטרות המדיניות בכוחם של 12 אלף חיילים סובייטים במצרים.

האיום עלה לשלב גבוה יותר, אך המטרות לא נשתנו. נשתנו רק גבולות־הבטחון של ישראל המעניקים לה יותר כוח לעמוד בפני לחצים אלה.

המסורתנו היא לא להפסיד בקרב המדיני, הצפוי לנו בחודשים הקרובים, לבל בצורך לעמוד, חלילה, מול לחצים צבאיים במצב נוח יותר.

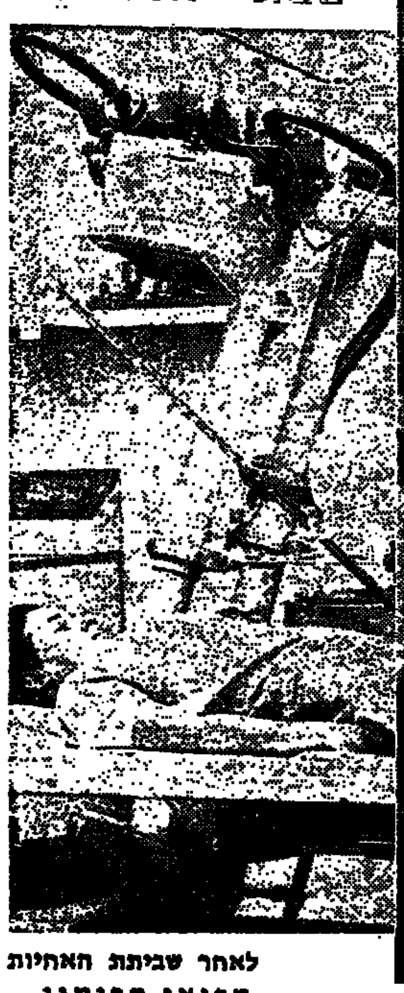
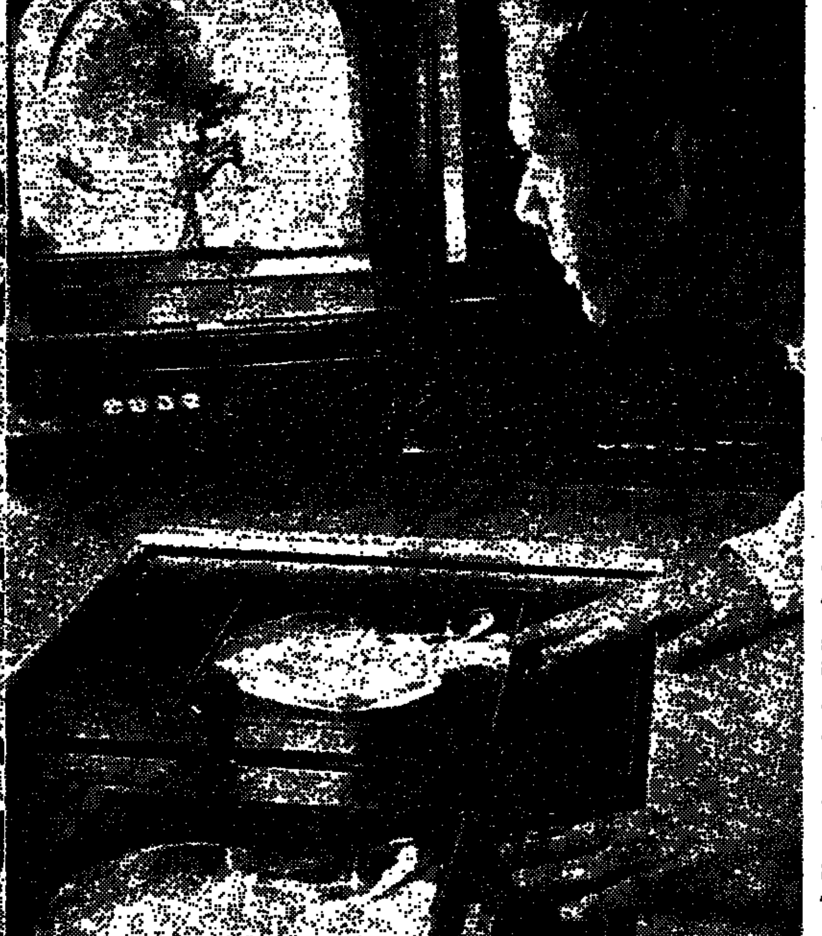

לאחר שביתת האחיות
טכנאי הרנטגן...

ה. יוסטוס / בין התעלה לדיזנגוף

א ין לך דבר המרשים את המבקר בימים אלה בארץ, המעורר בו יותר פליאה והתפעלות, מאשר סיור־ערב ברחוב דיזנגוף לאחר ביקור בתעלה. הוא כמו נעמד לפני גילוי שכולו חידה, לפני כוח בלתי מוסבר, המסוגל כך לאצור בתוכו בעת ובעונה אחת, ובתוך עולם אחד, את צלילי הגיאו ואת השקט שבאימת־המוות, את הצחוק העליזה ואת רעד־התותחים.

ואין הוא יודע, כי מה שעיניו רואות, בעצם אינו אלא תמצית הדרך שבה נגזר עלינו ללכת בארץ הזאת כל השנים — הדרך של יצירת דעתנות־חיים ואורח־חיים מלאים ונורמאליים בתוך האנומאליה של מצב־חירום מתמיד: דרך, שבה נתבע אדם לקיים בד בבד הן את צו „העסקים כרגיל" והן את צו ההתעלות מעל ליום־יום.

דרך — שאין עוד אומה אשר כה נתבעה להתנסות בה.

האמת, אין ספק כי הישגנו הגדול במרוצת כל השנים הוא אמנם בכך, שידענו לנוע ולהתקדם בה עם שני הצווים גם יחד; שמתוך כך קמו היסודות הבדידים שאין להם את הדוגמא ויצרו המציאות המיוחדת הזאת במדינה הזאת, שבה אפשר גם לפנות ליהודי בעולם ובנשימה אחת לתבוע ממנו, שיתרום למגבית מתוך הכרת המשבר הנאים על ישראל, ושירכוש אגרת־מלוה מתוך ראיית כהשקעה טובה ובטוחה — בלא שהוא כאן סתירה; מציאות שבה מלאה העתונות בעולם כותרות על קרבות וקרבנות ואיום סובייטי — וכל המטוסים לישראל תפוסים ומספר התיירים הגיע השנה לשיא שלא ידענו כמוהו — בלא שיהא בכך משום פאראדוקס; שבתוך ימי־המלחמה באים יהודים ומשקיעים כספים ומקימים מפעלים, והורים שולחים לכאן את בניהם ללמוד, ועולים — וזה טבעי.

וזו מציאות שנקנתה בדם תמצית — במאמץ עליון ומתמיד שבכל יום, שכל אחד ואחד נתבע לו, בלבטים ובמאבקים פנימיים בלתי־פוסקים, ומעל לכל — בכוח פנימי שנתלוה לכך, בכוחה של תחושה בלתי־מוגדרת שבה הצלחנו — למרות המשגים המחולים — לשמור על האיזון בצעידה זו על דרך שני הצווים, בשילוב זה של „העסקים כרגיל" עם ראיית האופק שמעברם.

אכן לא היתה זו דרך פשוטה וקלה.

והיא איננה נעשית קלה יותר: ככל שגדלים ממדיה, היא נעשית קשה יותר, מורכבת יותר, סבוכה יותר.

ולמותר להוסיף, כי עוד לא היו לנו כימים אלה לחרדה עליה, שבהם תוא כל התרופפות בה הרת סכנות כה גדולות וחמורות.

* * *

ל כן כה מתמיהים הדברים, היוצאים כיום מפיו של איש, אשר אולי יותר מכל פרט אחר חייב להיות ער ורגיש לכך — אשר תפקידו ומעמדו מטילים עליו חובת חרדה מיוחדת.

ואין אני מתכוון לדברים, שהשמיע המזכיר הכללי של ההסתדרות, מר יצחק בן־אהרן, על הטייסים והשביתות. למשפט שנוסח כה הרבה בשמו, כי „הטייס נמצא במטוס, כדי שלפועל תהיה הזכות לשבות", ניסוח אומלל אשר ביסודו מונח רעיון שאינו פסול. ואין אני מתכוון לדבריו על „גרעינים של פאשיזם בחיינו" — עוד ניסוח אומלל, אשר קשה למצוא בו גרעין של תוכן.

אבל כאשר מזכיר ההסתדרות קובע, כי „כרבע קיימת הולמה של העם ושל הכנסת, כי אנו מפרידים בין ההווה לבין החיים הנורמאליים בעורף, ברחוב דיזנגוף" וכי על כן „אין לנגוף בסיסמה של מצב חירום כל עוד לא החליטו אחרת" — הדברים לא רק מתמיהים.

כי פירושם פשוט: כל עוד לא החליטה הכנסת על הנהגת משטר של חירום, ה„סיסמה" מצב חרום איננה קיימת; ואין גם „לנגוף" בה מול גל־השביתות הנאיים.

אמנם, להלכה, ודאי שהוא צודק: או ש... או ש... — או שיש משטר של חירום, ואז הוא חייב לחול על הכל, או שאין משטר של חירום, ואז הכל מסודים מחובתו.

אבל מאימתי יכולנו להרשות לעצמנו את המותרות שבגישה פורמלית כזו?

ולא שמענו, שמר בן אהרן יתריע על הדירות המרווחות, הניתנות כיום לעולים חדשים ועל כל המענקים שמעניקים להם — בעוד אלפי אלפי משפחות מרובות ילדים מתגוררות בדירות של ד' על ד'; או על המענקים המוענקים לסטודנטים מחו"ל, בעוד סטודנטים וותיקים, ובניהם חיילים משוחררים, נאלצים להיאבק על פרנסתם; ולא שמענו בנאומים הרבים, שנשא מר בן אהרן בשבועות ובימים האחרונים, מלת־בקורת על התכנית להעלות כך וכך מדענים מחו"ל, שקליטתו של כל אחד מהם בתחום עבודתו תעלה למדינה כמאה אלף דולאר.

כי אכן, איני סבור שמר בן אהרן מתנגד לכך; ברי גם לו שבלעדי תנאים טובים יותר מאלה שניתנו לעולים לפני עשרים או עשר שנים — לא תהיה עליה מארצות־הרווחה. והוא רוצה בעליה. הוא רוצה שיבואו אלינו סטודנטים ללמוד. והוא יודע, כי מאה אלף דולאר, ה„מושקעים" במדען דגול, אינם בגדר בזבוז, אלא בגדר כורח ו„השקעה רנטאבילית" כאחד.

ואנו חייבים לא רק בכך — אנו חייבים להקים גם מלונות כפארים, לדאוג למידה מאכסימאלית של נוחיות, לבידור, לערוך פסטיבאלים, לשקם אתרים היסטוריים, להעניק סובסידיות למסעדות וכו' וכו'.

כל זה שלה בהוך־תועשות ואינו הולם מצב של חירום, ואפשר בלי זה — אם אפשר בלא תיירים. ומכיוון שאין איש — ומר בן אהרן בתוכם — המוכן לוותר על תיירות גדולה וגדלה — כל המותרות הכרוכות בכך, המעלות ממילא גם את רמת החיים, אינן, כמובן, מותרות.

כאשר מר בן אהרן מעמיד הכל על חוד ההכרזה של משטר־חירום — האומנם סבור הוא, כי כאשר יוכרז, יוסיפו לבוא אלינו משקיעים? האומנם סבור הוא, כי לכשנהיג את המיתון המיוחל — נוכל להוסיף ולהרחיב את התעשיה, כולל התעשייה החיונית? ונוכל לקלוט עליה? וכחזור יגדלו?

* * *

ק שה להבין, מהו הנסיון שהביא את מר בן אהרן למסקנה זו של „או... או": או משטר־חירום, ואין מפרידים בין החזית והעורף, או — „כל דכפין" התרוצה מותרת.

מהו הנסיון המורה לו על דרך זו — ולאן היא מובילה. ולמה היא מכוונת?

הרי יצא כעטו הגדול אף על שר־העבודה, מר יוסף אלמוגי, על שהעז להעלות את הרעיון של מניעת שביתות. לא איסור שביתות, אף לא מניעת שביתות בכוח החוק — מר אלמוגי שולל בוררות־חובה — אלא מניעת שביתות על ידי קריאה של הכנסת ההסתדרות אל ציבור־הפועלים.

מה כאן החטא? הרי אין מר אלמוגי נועל את השער לפני תביעות־פועלים. הוא מציע גם להקים ועדה עליונה של ההסתדרות, אשר ציבור־פועלים, הרואה את עצמו מקופח, יוכל לפנות אליה.

היכן כאן החטא הגדול, שכה קומם והקציף את מר בן אהרן?

הרי מר אלמוגי מעלה לא רק הצעה זו. הוא מעלה גם עוד נקודות, המופנות לציבור הלא־פועלי: צמצום הרווחיות, מניעת יבוא מותרות, הבטחת יציבות מחירים של מצרכים חיוניים.

אין אני רואה עצמי מוסמך לקבוע, באיזו מידה יש בשלוש נקודות אלה כדי לספק את צרכי השעה — באיזו מידה ניתן לצמצם את הרווחיות בלי לפגוע בהשקעות, איך ובאיזו מידה ניתן להבטיח יציבות מחירים ובאילו דרכים ובאילו מכסים ניתן לבטוע יבוא של מותרות — ואלה דברים אשר שר האוצר יצטרך לעשות דעתו עליהם.

אבל על מה כועס מר בן־אהרן? על צעדים, הבאים למנוע שביתות בכוח הפנייה והשכנוע? על הרעיון של יצירת אווירה ציבורית, שתבלום את גל השביתות?

הרי חייב היה לברך עליה; שהרי, אם יצירת דעת־קהל, אווירה, אקלים למניעת שביתות — אשר, אגב, ברוב המקרים אין ההסתדרות שלטת עליהן — היא דרך אנטי־פועלית ופסולה — מה הברירה?

הדרך, שבה הולך מר בן אהרן, מובילת בכיוון ההפוך.

ואין זה מפליא, שהגיע לכלל השמעת דברי שבח והלל לפועלי נמל אשדוד, אשר „ספר־התביעות" שלהם עובר כל דמיון ונקרא כמהתלה.

נראה כי אף „מיסמך" זה לא הביאו לכלל הרהור, לאן הוא עלול להגיע — לאן הוא יואלך להגיע — בדרך שבה הוא הולך, ושהיא, למעשה, דרך של עידוד שביתות.

* * *

ו לא רק שאין לחשוד במר אלמוגי, שהוא שונא פועלים ורוצה לפגוע באינטרסים של הפועל.

מעטים מאד הם בארץ הרואים את הפועל אובייקט של ניצול; ולא בכל השביתות ניצב הציבור נגד השובתים ושוללן.

ואם אנו חוזרים כיום הכרה הכורח בבלימת גל השביתות הבאיים — אין זה מתוך שהציבור רוצה להעמיס על הפועל את מלוא המעמסה של ימי־החירום. כדי להתנגד לכך, אין אדם מוכרח להיות דווקא חבר „הבערך".

ומר בן אהרן תורם יותר מכל מי שישב עד כה במזכירות ההסתדרות להפיכת ניגודי־דעות, הקיימים בכל מקום בחברה דמוקראטית ששם ישנם נותני־עבודה ופועלים, לקרע עמוק. הוא זורע פער ופירוד מסוכן.

האיש אינו תובע כמר בן אהרן לנטוש את האיצטלה של מגן הפועלים. זה תפקידו.

אבל אין זה כל תפקידו.

ואסור שתיעלם מנגד עיניו התמונה הרחבה יותר — הדרך שבה אנו נאלצים ללכת בארץ הזאת.

ואין הארץ נחלקת ל„תעלה" ול„דיזנגוף" — וביניהם משתרעת דרך, שכולה חזיתה־חיותה, המצטרפת לחזית אחת, שבה אנו חייבים גם לדאוג לבנינו החיילים ולשכוח על כל עולה ולהגיע אלינו ולהעניק בעינקים אף לכל יורד החוזר אלינו — ו„למשוך" אלינו את העם שאינו נוהר בחזרה אל ארצו, ו„למשוך" אלינו כל משקיע, ולספק תנאים לכל בעל־מקצוע שיישב עמנו.

זאת הדרך שבה נגזר עלינו ללכת כל השנים. והיא אינה קלה, והיא תובעת הרבה — וניתן לנוע בה ולהתקדם בה רק מתוך תחושת מטרה.

ואין לנו מלבדה.

„תנו לנו את הכלים!..."

(פניית צ'רצ'יל אל ארה"ב בתחילת מלחמת העולם השנייה)

...חליטה: להמשיך
...ק לדרום־אפריקה
...עה * צרפת מוכרת נשק בני...
...לצרפת על מכירת נשק ליוהאנסבורג

— לחץ אמריקה
תכנית רוג'רס

...ישת וואשינגטון לא ניתן פומבי...
...ועמדה ירושלים במצב הקשה...

...ד בראיון לשבועון „שטרן":
...יכולה לדרוס הגורו...
...וסית במהלומה אחת

מפעל במושב מייצר תמיסה להורדת זפת

...עברו אתמול ...שה במשלול

مكان من الاهل

הסכר

לשמחת המצריים הופעל אתמול אחרון כל מנועיה של תחנת־הכח העצומה באסואן.

יכול אני לעצום עיני ולראות את גברתנו ראש הממשלה עולה לדוכן ומברכת, בשם כולנו, על המוגמר:
„בשעה טובה, שכנינו! ראו שכר בעמלכם!"

על קפה הפוך

מיום שנתפרה התעלה, לא זכתה מצרים להישג טכנולוגי משוכלל, כבד יותר. פעם ראשונה בתולדותיה אין זו ברכה שקרנה שמורה לאחרים ורק מקצת פירותיה להבאת עצמה. אף לא טובה שצמחה, בעמל־עניים, למלכים ושליטים בלבד. לא פירמידות, לא ספינכסים, לא אובליסקים. לא לבית־פרעה, לא לבית־תלמי, לא לכליפי בית־עבס, לא לבית מחמד־עלי. פעם ראשונה — שמורה ברכת מצרים למצרים עצמם. גוש מושך־בעל, ארך־רוח, שבניו שחומים, כחושי־גו, אך את מקדשיו הקדומים היה מקים כאלו נוצרו לענקים, מאה רגל קומתם!

שעה זו יפה להרהורים, שלא לאמר חשבון־נפש.

שני מיליון הקילוואט שתייצר תחנת־הסכר ישטפו, בלי־ספק, את מצרים ההסטורית, ערש הציוויליזציה, באור תרבות־חיים וחדוות־מעשה, מגיע לה, על היותה מה שהנה. אך ברגשם ממנה את החשיכה יגיהו גם אור סרגי, עצוב מאד, אכזר, על כה שיכלה, אולי, להיות, אלמלא הבזבוז הנורא שהיא מבזבזת את זכנה, מקורות עשרה, מיטב ה־אנרגייה האנושית שלה, על מלחמותיה בנו!

בלי איבה, סינה שבלב, בצפייה אכזרית לקץ שפיכות־הדמים, רוצים אנו לאחל לה היום אלף שנות אור. שלום, קדמה, התחדשות. יותר בתי־ספר, יותר בתי חולים, יותר בתי־כנורים ואור־אור־אור. במחיר כל המיליארדים המושלכים היום לי־הצלה!

פניו את שערי אחד מבתי־הכלא. עד שלא יבדק את הדברים מקרוב, אינו זו מדעתו. מה בדבר עטויי־אסירים? מה לחצם, מה סבלותם? את מותו לא ישטפו במלל ריק! רביזור קטן, צועד — ואדמתנו רועדת תחתיו!

חם

במסיבת עתונאים שערך רבין בוואשינגטון הקיפוהו אנשי־כיתו בדברים. הוא מעד במעורבות סובייטית הם משיבים לו בחוסר־גמישות ישראלית. עתונאים אמריקניים, אנשי־רדיו אמריקניים, כתבי־טלוויזיה אמריקניים מתמרמרים אתו, כביכול, להודאה אחת: כי הנשק הסובייטי במצריים נועד, בסופו־כל־דבר, ל־הגנה בלבד!

לא היתה בכך, כמובן, שום רבותא, אלמלא הכרנו וידענו שרובם ככולם — יהודים...

לא פעם הרהרתי בקללה יש־יפנו נוח:
„ארור כנען! עבד עבדים יהיה לאחיו!"

כל־כך, על שום שבניגוד לבכור, שם, וצעיר כל־הבנים, יפת, לא הסס חם לראות בערוות הזקן.

כיוון שנהג בזיון באביו, אומר נוח, ותבוה עתה בנו!

צדק, אולי, אין בכך, אך זעמו אנושי מאד. יש דברים שאתה מצפה מבניך כי לא יעשו לך, אפילו נאבר כי הדין עמם!

אף הללו, שם! במקום לצעוד אחורנית ולכסות על מערומינו, הם שוקדים לגלות את ערוותנו ב־רבים...

אפילו שכורים, אפילו תועי־דרך, כה להם קופצים תמיד לפני כולם?

נוח, שצדיק היה, ידע יפה את מי תרף!

הבננה

הה, המכרכר בין אותיות־הדפוס, תומר עמי, מפעם לפעם, לצון. כאן מסרס לי מלה, שם מסבך לי משפט. יש שמביא השגיאות הנופלות אצלי ברשימה, רב כן הוכר־בים על נייר־דבק!

באחד הקטעים האחרונים קפצו שלוש שורות במקומן ונדחקו, פסוק, לראש התור. מתכבדות להודיעני. ש־עלה רצון מלפניהן...

אך גדול הוא האלוהים, האלהים גדול הוא!

ברגע זה גדל, ודאי, איש־שם, בין מצובה לאילון, עץ־בננה יפה.

בעונת־הפרי יגיע, מן־הסתם, אש־כול אחד לכוך־הירקות שבליד „מעריב".

לא בלתי־סביר הוא להניח ש־הבוס יקנה עשר לעצמו.

אחת יתן, אולי, לצורכי הבית.

אני מקוה שיקלף אותה בדפוס, לי־מלה, לא בחדרו.

בהיסח־דעתו יטיל, אולי, את הקליפה על הרצ־פה ואחד הבגידים — או אחד הסד־רים, לא איכפת לי — יציג עליה את רגלו ויתחלק...

בחורים! אני אהיה שם, לשים לו גם רגל!

התכשיט

ספור זה יש לו התחלה. יש לו אמצע. יש לו סוף. כדי לקצר, נתחיל ישר מן האמצע.

ובכן, פרופיסור יהודי. מומחה, אומרים לי, למשהו. אם איני טועה, אקולוגיה. מה באקולוגיה? ניסו לסמן לי את גבולות בקיאותו הב־סיימת על נייר־מילימטרים ולא ה־בינותי.

מכל־מקום מחזק כבין במקצועו. הציעו לו משרה בירושלים, אלא ש־קטנו עבה במתעינו ומצאה קטנה עליו. חזר לניו־יורק שבמפרץ לונג־איילנד, קונטיקט.

בנו, בן החמש־עשרה, נסה לשלוח יד בנפשו. פעמיים. בנו השני נת־מכר לסמים. מוטב שיהיה בתוך וחזל להציק לה במקומותינו, חזר במקו־מותיו לקדמותו.

ראה אחיו כך ובקש להציל, לפחות, את יוצא־חלציו. יום בהיר אחד שלחו אלינו. מתנה־קיץ, משהו...

מה, סבורים אתם, עושה האינטליגנט בן הארבע־עשרה? מבטל, חלילה, את זמנו?

ראשית־חכמה הוא תובע לפתוח ל־

מרבה מסים – ממעיט הכנסה

האוצר זקוק להכנסות נוספות, אך קשה יהיה להשיגן ללא שינויים במערכת המסים; המסים הישירים כבר הגיעו לרמה שהם פוגמים ברצון העבודה ובמוסר התשלומים. – ומשום כך דנים על העלאה ב„עקיפים"

מאת **יובל אליצור**

„דידי" — אמר האדריכל המצליח לחברו הטוב בשעה שהגיש לו את תוכנית הדירה שהכין עבורו — „גם אילו שילמת לי את המחיר המקובל, לא היו נשארים בידי אלא עשרים אגורות מ־כל לירה שהוצאת מכיסך. 80 אגורות היו מגיעות לקופת האוצר. בתנאים אלה אני מעדיף לעשות עבודה זו למענך בחנם, כמחווה של ידידות".

אדריכל תל־אביבי מצליח זה אינו היחיד שנקט בימים אלה ב„שביתת מסים" פרטית מעין זו. כך נהגה גם אותה מורה שהודיעה להנהלת בית־הספר שלא תצא לעבודה בשנת הלימודים הבאה כיוון ששיעורי המס החדשים הישוו את הכנסתה הפנויה עם הסכום שהיא משלמת לעוזרת. „ובעלי מעדיף את אמנות הבישול שלי על פני זו של העוזרת" — מציינת המורה הנמצאת ב„חופשת מס הכנסה".

בין עשרות אלפי הישראלים המצטופפים בימים אלה בנמל התעופה בלוד ויוצאים לחוץ־לארץ „בתפקיד", ימצאו ללא ספק אלפים שיהיו מוכנים להודות שהיו מסכימים בהלהט לוותר על הנסיעה ועל הוצאת מטבע החוץ הכרוכה בה אילו מצא המפעל שבו הם עובדים דרך טובה יותר להטבת תנאי עבודתו. עובדה היא שמנהל מפעל או מהנדס בעלה, שהכנסתו הפנויה מגיעה כיום ל־2000 לירות לחודש (ההלוה אינם מצפים כיום בישראל) אינו יכול להעלות את הכנסתו בלי לגרום נזק כבד למפעל שבו הוא עובד.

אילו רצה, למשל, להגדיל את הכנסתו הפנויה ב־500 ל"י לחודש כי אז היה עליו לשכנע את המפעל בו הוא עובד שיגדיל את משכורתו בשיעור שבין 500 ל"י ו־1000 ל"י לחודש. נוח איפוא יותר לשלוח אותו לחו"ל, להעמיד לרשותו „הלוואה עומדת" או אפילו לשלוח את עובדי החברה כדי שיבצעו תיקונים בביתו.

מתחמקים מעבודה נוספת

ולא רק בין המנהלים ויתר עובדי ה„צווארון הלבן" מורגשת כיום נטיה להתחמק מעבודה אשר תגדיל את שיעור המס השולי או מלקבל פיצוי על מאמצים שלא יהיה חייב בתשלום מס. ממפעלי תעשיה מוסרים גם על פועלים מקצועיים המסרבים לעבוד יותר מאשר אותה מכסת הנורמות אשר לגביה יכולים הם ליהנות מהקלות מס. במספר גדל והולך של מפעלים מתקשים מנהלי העבודה להרכיב משמרות של עובדים בשבתות ובלילות כשהם נתקלים בטיעון: „לא כדאי לי לעבוד יותר. לא נשאר לי כמעט כלום מן ההכנסה הנוספת ואני מסתפק על כן בהכנסה הרגילה".

כלכלנים, ואפילו מומחים וקשורים במינהל הכנסות המדינה מוכנים להודות, כי התוצאות הראשונות של העלאת המסים הישירים, שנכנסה לתוקפה לפני חודשים מספר (כששיעורי היטל „הבטחון הועלו ב־50 אחוזים ומלווה הבטחון נהפך למלווה חובה בשיעור של 7 אחוזים מן ההכנסה החייבת במס) — חייבות לעורר דאגה. חסרות עדיין הוכחות בדוקות אך ההתרשמות הכללית היא כי העלאת השיעורים הביאה לשתי תוצאות לוואי מזיקות: היא הגבירה את הנטיה ל„התחמקות מתוכנת" ואף להשתמטות פלילית מתשלום מס והיא הגבירה כמו כן את הנטיה להשתמט מהגדלת התוצר הלאומי הגולמי.

קשה לדעת איזו משתי תוצאות לוואי אלה מסוכנת יותר. אין ספק כי במשק הנתון בתנאי מלחמה, משק החייב לנצל עד תומם את כל אמצעי הייצור שלו, בעיקר לצרכי הבטחון ולשם הרחבת היצוא — הקטנת מכוונת של התוצר הלאומי הגולמי מחבלת לא פחות מאשר הקטנת הכנסות האוצר.

אנשי האוצר אינם מסתירים את העובדה שהעלאות המסים האחרונות, שעליהן הוחלט בחודש ינואר השנה במסגרת הדיונים על „עיסקת החבילה", לא היו מבוססות על בדיקת התוצאות והאפשרויות של העלאת המסים הישירים על המשק. אי־אפשר אפילו לטעון כי „תחזיות האוצר נתבדו" שכן לא נעשו כלל תחזיות כאלה — מלבד אומדנים אריטמטיים של תוספת ההכנסה הצפויה מהגדלת השיעורים השונים. אך גם אומדנים אלה רגישים ביותר לתנודות הצפויות בפעילות המשקית. אין זה סוד שהכלכלנים חוששים כיום מהאטה מהירה מדי של הפעילות המשקית. האטה מכוונת, הנובעת מאי רצון לעבוד, עלולה בשלב זה לגרור את ההאטה.

„הגענו לסוף הדרך"

מדאיגים עוד יותר וללא ספק גם בולטים למדי הם הדיונים שהתנהלו השבוע בוועדת הכספים ובוועדת הכלכלה של הכנסת ובהם נבדקה האפשרות של העלאה נוספת של שיעורי המסים. וכאן יש להדגיש: לא עצם התביעה להכביד את הנטל היא בלתי מציאותית. בידי הגורמים לעניני מסים יש הצעות להעלות את הכנסות המדינה במאות מיליוני לירות לפחות בלי לפגוע בכושר הייצור של המשק ובאפשרויות להרחבת היצוא.

בוועדת הכספים של הכנסת נשמעה אמנם הדעה ש„הגענו לסוף הדרך" במבנה המסים הקיים וכי ההעלאות הבאות חייבות לבוא לאחר שידוד רציני של כל מערכות המסים, ישירים ועקיפים. אך בעלי ה„גישה הריאליסטית" מזהירים כי במצב הנוכחי מעטים הסיכויים שהמחוקק הישראלי יתאזר בגבורה מספקת של ארך־רוח ואומץ־לב להנהיג את הרפורמה הדרושה במסים. קיים איפוא חשש רציני שבמקום דיון עניני, ייהפך שוב הויכוח בוועדת הכספים של הכנסת ובמרכזי המפלגות להתנצחות על סיסמאות. אין ספק, למשל, שאילו טרח מזכיר ההסתדרות לפרט את תביעתו ל„צמצום הרווחים" והיה לוקח בחשבון גם שיקולים כלכליים כגון הצורך הדוחף בהגברת הצבר ההון בתעשיה, והרצון לעודד חסכון, כי אז היה מתברר לציבור הרחב, ולו עצמו, שהיא נטולת משמעות מעשית.

שר העבודה, מר יוסף אלמוגי, שאף הוא העלה השבוע את הדרישה לצמצום רווחים, הגיע לנושא מכיוון שונה לחלוטין. מר אלמוגי אינו מתיימר להציג „תוכנית כלכלית־אלטרנטיבית" משלו. הוא חרד בעיקר לאוירה השוררת בארץ, לפער המדאיג שבין החזית לבין העורף והוא סבור כי כל נסיון ליצור דעת קהל נגד שביתות אסור לו שיהיה חד־צדדי ומכוון נגד הפועל הנדרש להקפיא את הכנסתו. כשמר אלמוגי מתייחס ל„צמצום הרווחים", אין הוא מתכוון להעלאת שעורי מס הכנסה או לצעדים אחרים שאין בהם הגיון כלכלי, אלא לעצירת בולמוס ההתעשרות שאין הוא רואה לו הצדקה בתנאים של היום.

המשגה שעושים מר אלמוגי ואחרים כמותו שלא רק הכנסות נוספות לא יבואו ממדיניות מסים מעוותת אלא שגם האוירה הציבורית בציבור, האוירה שלה הוא דואג, עשויה להתעכר עוד יותר אם המדינאים של ישראל יטילו על מכבש המסים משימות שאותן לא יוכל למלא.

תפקידיה של מערכת המסים

הפיסקוס, כלומר מערכת המסים, מילא במשך דורות רבים תפקיד אחד: הוא גבה מידי האוכלוסיה את האמצעים שנדרשו על ידי השלטון. רק בתקופה מאוחרת יותר הוטל עליו תפקיד נוסף: לישר את ההדורים ולגשר על־פני הפער בין השכבות השונות באוכלוסיה, בכך שהוא גובה יותר מבעלי היכולת ופחות מן העניים. רק לאחרונה הוטלו על הפיסקוס תפקידים נוספים, כלכליים באופיים. כמו עידוד ענפים שבהם המשק מעוניין, פיזור אוכלוסין וכו'. הפיסקוס הוא משרת נאמן המסוגל למלא את כל התפקידים הללו, רק בתנאי שיישמר האיזון העדין ביניהם. לעתים יש הכרח לוותר על השגת חלק ממטרה אחת כדי שניתן יהיה להשיג לפחות את חלקה של המטרה האחרת.

החשש של מומחי המסים כיום הוא שמתוך להיטות־יתר להשגת המטרות הסוציאליות של מערכת המסים נפגם כשורה של מערכת זו בישראל לגבות לאוצר המדינה את מירב הסכומים הדרושים לו ונפגם גם כשורה של המערכת לפעול כמכשיר כלכלי. אדרבה, כל תוספת, כל העלאת שיעורים ללא רפורמה יסודית במערכת כמוה כהדבקת טלאי על גבי טלאי והיא גורמת לשיבושים נוספים ולעיוותים חמורים במשק.

שכן עובדה ברורה היא שמה שקרוי „נטל המסים", כלומר חלקם של כל המסים ותשלומי החובה בכלל ההכנסה הלאומית או התוצר הלאומי הגולמי, אינו גבוה במיוחד בישראל. משלמי מס במדינות רבות, ובהן כאלה שאינן חייבות לשאת בהוצאות מימון מלחמה וקליטת עליה יכולים לטעון שהמסים שעליהם לשאת בהם גבוהים יותר מן המסים שמשלם אפילו כיום הישראלי המצוי. שנתון האו"ם משנת 1968 מצא כי בשנת 1967 היווה נטל המסים בישראל קצת פחות מ־30 אחוזים מכלל ההכנסה הלאומית בעוד אשר בשבדיה היוו המסים כמעט 45 אחוזים מן ההכנסה הלאומית, בצרפת הם היוו 46 אחוזים מן ההכנסה, בארצות־הברית 34.3 ובגרמניה המערבית 38.5 אחוזים מן ההכנסה. רק מדינות כמו ספרד, יוון, מלטה, רודזיה וקוריאה יכולות להתפאר בנטל מסים נמוך יותר מאשר בישראל. אפילו השנה, בשנת המס 1970—1971, לאחר ההעלאה הניכרת בשיעורי המסים יגיע נטל המסים בישראל (לא כולל מלוה בטחון) רק ל־35.3 אחוזים מן ההכנסה הלאומית.

מה שמשבש בישראל את התמונה זהו העיוות המופלג של מערכת המסים: שחרור מוחלט כמעט של חלק נכבד של המצרכים והשירותים לעומת שיעורים של עד מאות אחוזים על פחות משליש המצרכים והשירותים. אילו חולק מס הקניה כיום על פני הרוב המכריע של המוצרים כי אז אפשר היה להסתפק בשיעור של 3 עד 5 אחוזים בלבד, וכן גם במסים הישירים: פטורים והקלות נדיבות ניתנות לא רק לבעלי הכנסות נמוכות אלא גם למשקיעים, חוסכים ועולים חדשים, ולעומת זאת מערכת תלולה המגיעה לשיעור שולי אפקטיבי של 64 אחוזים (מס ומלווה חובה) כבר לבעלי משכורות של 1500 ל"י לחודש (נשוי ואב לשני ילדים), הכנסה שאינה נחשבת כבר לגבוהה במיוחד. כשמגיע נשוי מלוס שנים להכנסה חודשית של 3500 ל"י לחודש, מגיע שיעור המס האפקטיבי שלו ל־80 אחוזים.

הקשר בין המיסוי לפריון

האוצבם פוגע שיעור מס גבוה

(סוף בעמוד 20)

הצל"ש של קומנדנט רולפסס

מאת **חזי כרמל**

„קנטרה, כאן „בלו", יורים עלינו — קצין הקישור הישראלי נפגע. קנטרה כאן „בלו" — יורים עלינו".

קומנדנט רולפסס הצרפתי לחץ על מתג מכשיר האלחוט ושלח קללה עסיסית בצרפתית. פגזי תותחים שנורו מהצד המצרי, התפוצצו סביב התצפית. „שלחו מיד סיוע לחלץ את הפצוע. שלחו מיד סיוע". פגז נוסף התנפץ ליד הבנין הדו־קומתי של התצפית. „ממשיכים לירות עלינו — אנו יורדים למקלט. סוף".

על גג הבנין הקטן של תצפית „בלו" — דרומית לפורט תאופיק — שכב קצין הקישור הישראלי פנחס מחוסר הכרה.

הפגזים המשיכו להתנפץ סביב התצפית. קומנדנט רולפסס פלט קללה נוספת ורץ לגג הבנין. „צריך לחלץ את הקצין הישראלי, אחרת הוא ימות", קרא לעבר המשקיף השני שהיה בעמדה מז־סה. תחת מטר פגזים ואש נשק קל שנורתה מהעבר המצרי עלה רולפסס לגג התצפית.

פנחס שכב על גבו. כשדם רב ניגר מהפצע שגרם הקליע המצרי. רולפסס העמיס אותו על גבו ורץ עמו למטה. מסביב המשיכו להתנפץ פגזי מרגמה, אולם רולפסס לא הרגיש באוטם. הוא רק כשהפצוע הישראלי על גבו, עד שיצא מטווח הפגיעה של הפגזים. אילו מחשבות חלפו במוחו של קומנדנט לאון רולפסס באותם רגעים קשים, כאשר רץ עם קצין הקישור הישראלי על גבו? 1944 — צניחה מבצעית של הקצין הצעיר של צבא צרפת החופשית מאחורי קווי האויב „הנאצי"? הקרבות המפורסמים בדרך לפאריס — לשיחרורה של בירת המולדת, אותה ראה אז לראשונה בחייו.

צרפתי יליד רוסיה

בין המשקיפים המשרתים על גדות התעלה הקומנדנט לאון רולפסס נחשב ל„טיפוס". הוא נולד בוולדיווסטוק שברוסיה להורים צרפתים, שהיו מורחקים יהודים, מרוסיה עברו ההורים עם לאון הקטן לסין ושם קיבל את חינוכו. כשפרצה מלחמת העולם השניה, הצטרף לאון לכוחות צרפת החפשית של הגנרל דה־גול. בהצנחה ב־1944 מאחורי קוי האויב הנאצי בצרפת מולדתו, אותה ראה אז לראשונה כשזינק מהמטוס שהצניח אותו ואת חבריו.

כמה דקות לאחר שהוציא קומנדנט רולפסס את קצין הקישור הישראלי מתוך לטווח הסכנה, הגיעו כוחות חילוץ ישראליים שהעבירו את הפצוע לבית־החולים.

הכחול והירוק

ירוק וכחול נחשבו מאז ומתמיד לצבעים שאינם „הולכים" יחד. בתעלת סואץ הם דווקא מוזכרים בנשימה אחת. כי תצפית „בלו" (כחול) הדרומית ביותר בתעלה ותצפית „גרין" (ירוק) הצפונית ביותר, הן המסוכנות ביותר מבין תשע התצפיות — שמחזיק האו"ם לאורך הגדה הישראלית של תעלת סואץ.

לפני שנה נפצע קצין או"ם, קפטן יאנג, כאשר רכבו עלה על מוקש מצרי בדרך לתצפית „גרין" ואילו התצפית עצמה עלתה באש שלוש פעמים מפגיעות פגזים מצריים. „בלו" אף היא נפגעה מספר פעמים ובעקבות פציעתו של הקצין הישראלי והריסת התצפית בפגזים מצריים, החליט האו"ם לסגור את התצפית.

בשבוע שעבר הכריזו המצרים שוב, כי מטרתם לחסל את נוכחות האו"ם לאורך התעלה. כשיצאו ארבעה משקיפי או"ם לתצפית „בלו" כדי לבדוק את ההפגזות — לאחר שהסיור תואם עם שלטונות ישראל ומצרים — פתחו חיילים מצריים באש בקלעים על אנשי הסיור והרגו את הקצין השוודי מיג'ור בגוואה.

לפני כמה ימים קיבל מיג'ור לאון רולפסס מכתב הערכה והלבבי מהרמטכ"ל רב־אלוף חיים בר־לב, על מבצעו המסוכן, שהציל את חייו של הקצין הישראלי פנחס.

כשייכנס בשבוע הבא מיג'ור ג'נראל אנסיו סילאסבו המינוי לתפקיד ראש מטה משקיפי האו"ם במזרח התיכון, במקומו של הגנראל בול הפורש, ימצא על שולחנו את דו"ח שתי הפרשיות של תצפית „בלו": מותו של מיג'ור בגוואה והצל"ש של קומנדנט רולפסס. שניהם מוכיחים, כי מעמד סיכנותם של המשקיפים לאורך תעלת סואץ וכי ההתעכבויות הצבאיות של המצרים עלולות רק לגרום קורבנות שווא נוספים.

תוקם קרית חברון היהודית מיד!

אנו החתומים מטה מחזקים את ידי הממשלה בהחלטתה וקוראים לה להחיש הקמת קריה יהודית בחברון — עיר האבות, אשר במשך אלפי שנים לא עזבוה יהודים אלא משגורשו ממנה בזמננו בטבח אכזרי.

ישוב יהודי מבוסס בחברון יקדם את השלום ויצור את הרקע לחיים בצוותא של יהודים וערבים.

כל עיכוב והיסוס בהקמת הקריה יזמינו את כנופיות הטירור להשתלט על כל הר חברון ואוכלוסייתו ויסכנו את בטחון המדינה.

יוקם הגרעין של קרית חברון מיד בקיץ זה!

רשימה שלישית

ד"ר מרדכי אביגדורי, חיפה
חיים אבני, חולון
מרים אהרונסון, חיפה
אשר ומינה אורין, חיפה
עזריה אלון, קיבוץ בית־השיטה
ד"ר אברהם ואהובה אורנשטיין, חיפה
אינג' יעקב אלעזר, חיפה
צפורה אלרואי, חיפה
דב אנגלברג, קרית מוצקין
יצחק מיכאל אסידו, תל־אביב
אינג' יצחק ארזי, רמת־גן
צבי ארליך, קרית מוצקין
עזרא בטאט, תל־אביב
ד"ר פרולה בליוו, רמת־גן
עו"ד יעקב בליליוס, ירושלים
דוד ועדינה בן־דוד, ניר עציון
חיים בנטוב, ירושלים
אביטל בר־אוריין, פתח תקוה
אריה בראלי, מושב נחלים
טיבור ברגר, ירושלים
רחל ברוש, חיפה
עו"ד אשר ברזלי, ירושלים
הרב מרדכי בר־יוסף, בני ברק
צפורה ברש, קרית שמואל (חיפה)
אפרים גולדברג, מושב נחלים
ירוחם ושרה גולדמן, אפרידר — אשקלון
צבי גולדמן, קרית ביאליק
עו"ד גבריאל ג'יניו, ירושלים
ליפא ושולמית גינת, פתח תקוה
סימה וחיים גלבר, נתניה
חיים גלפרן, ירושלים
אסתר גרסט, קרית שמואל (חיפה)
עמנואל גרשטין, תל־אביב
דוד דווידוף, ירושלים
שלמה דרור (פריאר), ירושלים
עו"ד יונתן הימן, ירושלים
הרב עקיבא הכרמי, קרית שמואל (חיפה)
שלמה הלברסברג, ירושלים
גרשון הרטוב, בני ברק
מרשל וואביר, באר שבע
אינג' יצחק וולף, אבן שמואל
מרדכי וייכסלפיש, ירושלים
עו"ד זאב ויל, ירושלים
משה חלמיש, מדרשת שדה בוקר
ברוניה חלפין, חיפה
משה חסון, נתניה
ד"ר יוסף חסיד, חיפה
עו"ד מרדכי טיהני, ירושלים
יהודה יהודאי, חיפה
יהושע יולקוביץ, קרית ביאליק
חנה יונגר, נתניה
תנחום ומאשה יונגר, בני ברק
עזרא יכין, ירושלים
הרב דב כהן, ירושלים
יהודה כהן, ירושלים
הרב חנניא יו"ט כהן, קרית ביאליק
מתתיהו כהן, תל־אביב
חיים כהנא, מושב נחלים
מרדכי לבב, קרית ביאליק
יגאל לוי, מגדל העמק
יהודה לייזר, פתח תקוה
עו"ד אליהו לנקין, ירושלים
עו"ד פסח מור, תל־אביב
עו"ד רינה מור, תל־אביב
מרדכי מזרחי, רמת־גן
פנינה מייזליש, רמת־גן
עו"ד אברהם מיכאלי, ירושלים
חיים משולמי, מושב נחלים
משה יוחנן נאה, תל־אביב
אינג' משה נביאס, אפקה (ת"א)
אביגדור נבנצל, ירושלים
דניאל נדיבי, אשקלון
עו"ד יעקב נחושתן, ירושלים
יעקב ניר, מוצא עילית
עו"ד משה נסים, ירושלים
אברהם סגל, בני ברק
אהרן סדובסקי, ירושלים
דוד סיטון, ירושלים
עו"ד חגי סיטון, ירושלים
עו"ד ירוחם סלוחובסקי, ירושלים
ד"ר שולמית וישעיהו ספריאל, תל־אביב
דוד עוגן, תל־אביב
אליה עזר, פתח תקוה
יעקב עניתי, שבי ציון
ד"ר יוסף פבר, ירושלים
דב פזמוני, קרית ביאליק
פרופ' חיים פינקל, חיפה
מרדכי פרבר, פתח תקוה
עו"ד אהרן פרוינד, בני ברק
אייזיק פרוכט, דימונה
יחזקאל פרלמוטר, נהריה
ד"ר רפאל קוסטר, ירושלים
עו"ד שמואל קול, תל־אביב
מרים קולר, רמת־גן
ד"ר הרי קוסטף, תל־אביב
חנה קוק, חיפה
יהודה קינן, בני ברק
אינג' צבי קמיל, תל־אביב
נתן רביב, רמלה
ד"ר קופל רבינוביץ, בני ברק
ד"ר יוסף רגב, חיפה
נפתלי רוטשילד, מושב נחלים
סמי רחמים, פתח תקוה
ישראל שבמי, קרית אתא
שלמה שוחט, בני ברק
דוד שור, ירושלים
אינג' מרדכי שושני, תל־אביב
עו"ד יוסף דוד שחור, תל־אביב
יוסף שחל, כפר סבא
מרים ואריה שטרומפמן, תל־אביב
אברהם שיינטוך, קרית ביאליק
גבריאל שליכטר, קרית שמואל (חיפה)
יוסף שמלא, קרית חיים
ישעיהו שפיר, תל־אביב

לצערנו איננו יכולים לפרסם כאן אלא חלק משמות האנשים שביקשו לצרף את שמם לרשימת החותמים. אנו מקווים לפרסם את יתר השמות ברשימות הבאות.

אזרחים מכל שדרות הציבור מוזמנים להזדהות עם גילוי הדעת

שם..................

כתובת..................

מצרף את שמי לרשימת החותמים על גילוי הדעת למען קריה יהודית בחברון, ושולח בזה את תרומתי בסך..........לפקודת ועד הפעולה למען קרית חברון

ת. ד. 11003, ירושלים

(סטודנטים מתבקשים לציין: סטודנט)

אתונה קוראת לסנקציות על חוטפי מטוסים

מאת **מ. מאור**, סופר „מעריב" באתונה

יוון, המדינה שנפגעה ביותר מפעולות הטרוריסטים הערביים, קוראה ל„פעולה מידית למיפול בבעיה בשיתוף בינלאומי".

את ההודעה על כך פירסם מיניסטר המשפטים היווני, מר אנג'לוס טוקאלאפס, אור ליום ה', אחרי שאיימו ששה מחבלים ערביים לפוצץ מטוס נוסעים של חברת „אולימפיק" על עצמם ועל 55 הנוסעים והצוות, אם לא ישוחררו 7 טירוריסטים כלואים.

„ממשלת יוון, המעלה על ראש כל העניינים את שאלת ההומאניטריזם ושמירת חיי אדם, — נאמר בהודעתו של מיניסטר המשפטים, — טיפלה בתקרית זו בצורה מציאותית. אך המבצע מעיד שהטרופים אינם נרתעים בפני כל מחסום. עתה יש צורך דחוף והכרחי, שכל הארצות יחליטו על סנקציות חמורות ומכריעות, ושוב אין להבזות את הדבר".

יוון פגיעה במיוחד למעשי־הטירור אחרי החלטתה לשחרר את הטירוריסטים הערבים, שחמישה מהם כבר הורשעו בבתי משפט יווניים ונידונו למאסר, ושניים מחכים למשפטם.

הערבים הכלואים הרגו עד עכשיו שתי נפשות על אדמת יוון. מאהר סולימאן ומחמוד מוחמד, אנשי „החזית הלאומית לשחרור פלסטין", הרגו את הנוסע הישראלי ליאון שירדאן בהתנקשות בנשק במטוס של „אל על" בנמל האוויר של אתונה ב־26 בדצמבר 1968. אחרי שהודו, שהולידו מחאות חריפות בצד ישראל ומצד יהדות אמריקה, העומדת למשפט במארס השנה ונידונו ב־27 במארס האחד למאסר 17 שנה והאחר למאסר 14 שנה.

בעת המשפט העלה עורך דין דניאל אל תאמאני מאתונה, שייצג את התביעה האזרחית, את השאלה כלום לא יתכן שהשהיית הענשתם של טירוריסטים אלה היא שגררה את התקפת הטירוריסטים לאחר זמן — שהיים באתונה אחת בפינכן ואחת בדינות.

ביוון חזקה התודעה של בעיית היוונים. היושבים בארצות ערב ושאלות יקוב התביעות בקשר לרכושם של יוונים, שגורשו מארצות ערב. לכן נהגה יוון בדרך כלל מדיניות פייסנית באזור.

אולם רימון היד שהוטל ב־27 בנובמבר 1969 לתוך המשרד של „אל על" ב„כיכר הקונסטיטוציה" באתונה, זעזע את החוגים הרשמיים ואת דעת הציבור. גיורגיוס גאסטוס, בן שנתיים וחצי, שנמצא עם משפחתו במשרד כדי לטוס לקאנאדה, נפצע פצעי מוות, ועוד 14 נפצעו מרסיסי הרימון ובמרסיסי זכוכית.

בהתנקשות זו הואשמו אליאס דרגאראבסיאן, חיים מרבת עמון, ומנצור מוראד, גם הוא יליד רבת עמון וסטודנט לרפואת שיניים באוניברסיטת אתונה. יום האשמה בהריגה בזדון, בנסיון של רצח המוכים בזדון, בגרימת נזק חמור לרכוש זרים, ובהחזקה ובשימוש של חומר נפץ שלא כדין. ופתיחת משפטם נועדה להיום.

פחות מחודש ימים אחרי ההתנקשות במשרד „אל על" נלכדו שלושה שזממו לחטוף מטוס. ברשת הבטחון הצפופה יותר שנפרשה על נמל האוויר של אתונה ב־21 בדצמבר נעצרו מאהא אבו חליל, מורה בת 21, סאמי פאוזי עבוד בן 20 ואיסאם סלים דומיט בן 18, בהתכוננם להיכנס למטוס „ט.ו.א." שפנית לרומא ועמם נשק וחומר נפץ כדי לנסות ולחטוף את המטוס.

ב־24 ביוני נידונו השלושה למאסר שנתיים כל אחד על החזקת נשק ועל החזקת חומר נפץ.

בשני המשפטים הקודמים הכריזו הנאשמים הערביים, שהם פאטריוטים ונימוקי ההגנה התרכזו סביב קובלנותיהם של הפלשתינים. כל הנאשמים הודיעו ש„בטחים בצד היוונים". אולם הטירוריסטים שבלכבום השתלטו על 55 נפשות כדי להשיג שחרור הכלואים, בטחו כנראה יותר באקדח וברימון.

אני לא רוצה להשאר בסביון!

מאת: דב גולדשטיין

— איך קוראים לך?
— יהודה אטיאס.
— בן כמה אתה?
— שתים־עשרה ועוד כמה חודשים.
— מניין אתה?
— מהמקום של הבומבות, בית־שאן.
— ומתי באת לסביון?
— לפני יומיים, קצת פחות.
— למה באת אל משפחת ברויידה?
— ויצ"ו לקח אותנו, אמרו בשביל לנוח.
— לנוח ממה?
— מכל הצרות שלנו.
— ספר לי על הצרות שלכם.
— כל הצרות?
— לא, רק מה שאתה רוצה.

— רע לנו. אני כל החיים שלי חי בבית־שאן, כי אני נולדתי שם. לא יודע חיים אחרים. ההורים באו ממרוקו, לפני 15 שנה. ישר לבית־שאן באו. אבא עובד אצל קבלן אחד בבית־שאן. הוא עובד, לא יודע מה הוא עושה. רק רואה אותו נותן פיתקאות, מסדר דברים. הוא, היו לו הרבה גלגולים, פעם היה עובד בסוכנות, אחר־כך היה לו חנות של בשר, אחר־כך חנות של מסעדה.

חמישה ילדים אנחנו בבית. אני הכי קטן. אחות אחת שלי כבר נשואה. השנייה גמרה עכשיו צבא. רוצה לעבוד. אבל לא עובדת. אח אחד לומד בתיכון. וגם השני גמר עכשיו יסודי ורוצה ללכת לתיכון.

לא מבקש כסף מהבית

בבית אין מספיק בשביל כולם. לא יכול להיות מהמשכורת, אפילו שאמא גם כן קצת עובדת, במיפעל־חלב. אתה יודע מה אני עשיתי? אני לבד הייתי מלמד את עצמי לחסוך. אף אחד לא אמר לי. אני ידעתי לבד שמוכרחים. איפה שאני יכול לחסוך משהו, אני חוסך. במחברות של הבית־ספר, שצריך לקנות לבד, אני כותב שורות צפופות וכתב קטן, שייגמר הדף יותר לאט ואני אקנה פחות. אני אף פעם לא מבקש כסף בבית, רק אם אני מוכרח — מוכרח בשביל הלימודים. אני אף פעם לא אומר: תנו לי בגדים, או תנו לי בשביל קולנוע. רק אם נותנים לי בלי לבקש, אני לוקח. אבל, בזמן האחרון לא נותנים. אני חושב יש מיתון. שמעתי הרבה מדברים בבית, שיש מיתון וזמנים קשים ואמא אומרת לנו לאכול עכשיו את כל האוכל, שנותנת בצהריים, בגלל שאולי יבואו ימים שלא יהיה לנו אוכל, אז שניקח כוח מהאוכל של עכשיו ויהיה לנו בשביל הזמנים הקשים.

— מה מלבד האוכל, יהודה? אתה הולך לקולנוע? קורא ספרים?

אמא מפחדת מהבומבות

לקולנוע הולך מעט מאוד. איזה שמונה חודשים לא הלכתי. זה לא רק מהכסף. גם מהכסף וגם שאמא מפחדת, שאני יוצא מהבית. כל פעם שאני יוצא היא מפחדת. אני רואה על הפנים שלה. לפעמים אומרת שמפחדת, לפעמים לא אומרת. אבל אני יודע תמיד, מהפנים שלה. מפחדת מהבומבות. באמת, יש לה עכשיו זמן קשה, מהבומבות. בטח היא שמחה, שאני פה. פה אין בומבות. הכי חשוב זה שאין בומבות. יותר חשוב ממה אוכלים והבית הגדול, ומהגן. יותר חשוב מכל דבר. ספרים? אין כל כך הרבה ספרים בבית כמו פה. פה מלא ספרים. איפה שאתה נוגע, בא לך ספר ליד. זה בטח בגלל שבעל־הבית הוא ממכון ויצמן. וגם אין כל כך הרבה סבלנות לקרוא ספרים. עייפים נורא הרבה פעמים ביום בבית־שאן, העיניים שלך נסגרות.

— ממה אתה עייף כל־כך?

רק מהבומבות. פעם היו בומבות, לפני איזה זמן, בשכונה שלנו. בומבה אחת נפלה לפני הבית ובומבה שנייה אחרי הבית. אצלנו בדירה זז הקיר מהתיקרה, ונעשה כזה חור. לא תיקנו עד עכשיו. מאז כבר אנחנו לא ישנים בבית שלנו. כל ערב אמא שלי לוקחת אותי אצל הדודה שלי, שגרה לא רחוק מהבית המשותף שלנו. אבל אצלה בית יותר טוב. גם כן גג מרעפים. שמעתי אומרים זה לא טוב. אבל זה בית בודד, לא משותף. אז זה יותר בטוח. בבית הזה יש שלושה חדרים. הדודה יש לה גם כן חמישה ילדים. אני ועוד ארבעה של הדודה ישנים בחדר אחד קטן. האח שלי הולך לישון אצל חבר. האחות שלי הולכת לישון אצל האחות הנשואה. אנחנו משפחה רק ביום. בלילה לא.

עם הלילה בא הפחד...

— ואתה מפחד מההפגזות?

בהתחלה לא הייתי מפחד. ככה זה עם הבן־אדם. הוא מפחד רק אם רואה מה קורה, בעיניים שלו. לא מאמין לסיפורים. אז לא הייתי מפחד, עד שהתחילו להרג אנשים מהבומבות. הילדה שנהרגה הראשונה על יד הבית־ספר שלה, היא שכנה שלנו. מהיום שנהרגה בא לי הפחד. בא הלילה — בא הפחד. ביום לא מפחדים כל־כך. אם יש שריקות ביום, אז חושבים קודם. אולי זה מטוסים עושים. אם שומעים את הבומבות איך שמתפוצצות, רצים למקלט בבית־ספר או בשכונה. פעם רצנו כולנו למקלט בבית־ספר, אבל לא יכולנו בכלל להכנס. היה שם מהביוב וכל המקלט היה מלא ביוב. אז הבומבות נפלו ולא ידענו מה לעשות. לקפוץ לתוך הביוב או לא? אז באו מורות ולקחו אותנו מהר למקלט אחר, איך שהבומבות נופלות.

המארחת שולה ברויידה, בחברתם של יהודה (מימין) ואזרי, הילדים האורחים מבית שאן.

אבל בלילה אני מפחד הרבה. באמת, אני לא יכול להרדם. לא נסגרות העיניים לישון. רק מכסה קצת לסגור את העיניים, נעצמות. כי אני מפחד שיבואו בומבות. לפעמים שוכבים חצי לילה ולא יכולים להרדם. אז עייפים מזה. אין כוח לקום. לא רוצים ללכת לבית־ספר.

— מה אתם עושים בלילה, כאשר יש הפגזה, או אזעקה? אתם רצים למקלט?

באזעקה — מתחת למיטה

לא, המקלט רחוק. לא כדאי. אנחנו בורחים מתחת למטות. אבל מה? יש בעייה. המטה שלי אצל הדודה יש לה מגירות גדולות מלמטה. לא יכול להכנס שמה. אז אני רץ לחדר השני. שם יש מטה קטנה של תינוק, הבן של הדודה. אז אני בורח מתחת למטה הזאת ועושה את עצמי קטן, שאני אהיה מתחת למטה עם כל החלקים שלי. אם אין אזעקה ולא שומעים בומבות, אז אני מנסה להרדם. ושם את השמיכה מעל לראש, חזק־חזק, ואני נכנס חזק־חזק בתוך המטה. בטח אני יודע שזה לא עוזר כלום נגד בומבות. ביום אני יודע שלא עוזר. בלילה אני עושה ככה.

— איך הגעת הנה, למשפחת ברויידה בסביון?

עשו רישום מי שרוצה ללכת לקייטנות כאלה. נרשמתי. קודם הלכתי לשבועיים לבית אחד בהדר הכרמל, בחיפה. היה בית קטן, אבל טוב. לקחו אותנו לתל־אביב, לטייל בדיזנגוף. הלכתי, הלכתי, הלכתי — לא האמנתי לעיניים שלי. איזה אור היה בחנויות! איזה בתי־קפה היו! איזה אנשים לבושים יפה! והביאו בטח את כל המכוניות ממדינת ישראל, לעשות באותו לילה הצגה ברחוב דיזנגוף! מאיפה באו כל־כך הרבה מכוניות?! אחר־כך עוד פעם היה רישום, בשביל סביון. נרשמתי עוד פעם. ככה הגעתי הנה. לא ידעו בדיוק לאיזה בית יקחו אותי. אמרו, שבאו יותר ילדים מהמקומות, שסידרו בשבילם. אני לא דאגתי כלום. ראיתי, שכולם רוצים לעזור. בסוף באנו פה, אצל שולה ברויידה.

אצל האנשים „הכי עשירים"

— אתה ידעת לפני־כן מה זה המקום הזה, סביון?

— קצת ידעתי. אמרו שפה גרים האנשים הכי עשירים בארץ ושבלם עשירים יש להם בתים גדולים כמו ארמונות מהסיפורים וכל מה שהם רוצים, כל מה שמתחשק להם, יכולים לקנות.

ככה היו מספרים: רואים אותו יפה, רוצים אותו, קונים אותו. רואים שולחן יפה, רוצים אותו, קונים אותו. וככה כל דבר. הייתי נורא סקרן לראות את הדברים האלה. לא האמנתי, שככה זה באמת.

— ועכשיו, אתה כבר יודע אם זה כך או לא?

— קצת יודע. ממה שרואה בעינים שלי. רק באנו — לקחו אותנו פה למסעדה. הגב' ברויידה שאלה אותנו מה אנחנו רוצים לאכול. לא ידענו. אז היא התחילה להזמין בשבילנו דברים. כל הכתה שלנו יחד לא אוכלת מה ששמו לנו פה, בשביל שני ילדים: אזרי, שהוא נמצא אתי, ואני. עוד ועוד שמו. איפה נכניס את כל זה? כבר לא היה מקום בבטן ואחר־כך לא היה לנו כוח לקום מהכיסא. ועוד הגב' ברויידה היתה עומדת ומבקשת: ילדים, תאכלו עוד! ילדים תשתו עוד! באמת, לא ידעתי מה לעשות, בשביל שלא תיעלב.

איזה יופי בחיי!

ואז הביאו אותנו אל הבית הזה. איך שראיתי אותו מבפנים, כמו מבחוץ כזה! זה! הייתי מסתכל בכל מקום, לא באה לי אף מלה להגיד. רציתי להגיד — הפה היה ריק. אני לא הייתי מאמין, לא הייתי מאמין בחיים שלי, שאנשים גרים בבית כזה. איזה יופי, בחיי! פעם ראיתי איזה סרט, מזמן, והיה בית כזה. לא כל־כך יפה, אבל גם כן יפה. אז, אנחנו הילדים, אמרנו שזה רק בסרטים ובחיים אין דבר כזה. באתי פה, הסתכלתי בעיניים שלי, מה ראיתי? שיש דבר כזה בחיים! עוד יותר יפה מזה שראיתי בסרט! אז אני שאלתי את גב' ברויידה, כמה אנשים גרים בבית הזה, היתה מסתכלה בי, ככה בעיניים טובות מאוד, אומרת: שניים. חשבתי מתכוונת שניים בחדר. אמרתי: לא, לא כמה בחדר. כמה בכל הבית? חייכה ואמרה: שניים. בעלי ואני. הילדים הם גדולים. אחד בצבא. אחד לומד. אז נשארנו כאן רק שניים. אני לא הייתי יכול להאמין את זה! בחלום שלי. שניים?! בתוך המגרש כזה־גדול הזה?!

— איך הרגשת, יהודה?

— האמת אני אגיד לך? בהתחלה אני קצת נבהלתי. היה לי איזה רגש, ככה לא כל־כך טוב. פה אני אישן? בענק הזה? עם כל היופי הזה? מה אני אעשה פה? איך אני יודע ללכת ממקום למקום? באמת, בהתחלה אני לא הייתי יודע להגיע, מכל הדלתות. אני חושב שהתבלבלתי. עכשיו, אחרי יומיים כבר למדתי להגיע למקלחת, לחדר־האוכל, לגן הגדול, לחדר שלי. לכל מקום אני יכול להגיע וכבר אני לא מתבלבל, אני התרגלתי.

— כמה חדרים יש כאן?

— ספרתי אותם בלילה, בראש. לא יוצא לי החשבון. כל פעם אני חושב, ששכחתי בטח אחד או שניים. יש שניים עשר. אולי יש יותר. למטה מלא־מלא חדרים־חדרים. זה החדרים של האדון בעל הבית והגבים שלו, בשביל התחביבים שלהם. ככה הסבירו לנו. ופה למעלה גרים. איך גרים?! אמא, אמא! איזה יופי של חיים! יפה, כל מיני דברים יפים יש פה. אני מסתכל ומסתכל וחושב שלא רואה מספיק. בלילה אני חשבתי: מאיפה בא לאנשים כל כך הרבה כסף, בשביל כל זה? איך אנשים יכולים לקנות שתי מכוניות ואת כל הדברים האלה היפים? אחר־כך אני אמרתי בלב ככה: יהודה, אם יש להם את כל זה — אז שיהיה להם לבריאות! לא איכפת לך, אתה! תלמד ותעבוד, אז יהיה גם לך! אבל באמת אני לא בטוח אם יהיה לי גן כזה עם עצים ופרחים והדשא. שקט כזה. דברים כאלה בתוך הבית. עושר כזה. אולי. מי יכול לדעת?

„זה קייטנה מאלוהים!"

— ומה אתה עושה כל היום?

— כל הזמן אני עסוק. חשבתי שאולי יהיה משעמם לי, בגלל שאין בבית ילדים מהגיל שלי. אבל כל הזמן יש לי מה לעשות. גם האוכל לוקח הרבה זמן. לא אוכלים פה כמו אצלנו, מהר־מהר. יש זמן. יושבים בשקט. שום דבר לא בוער. בבית אני אוכל מה שנותנים לי. פה יש שינוי גדול: אני אוכל כל מה שאני מבקש. שולה שאלה אותי מה אני אוהב. אמרתי קצת מה שאני אוהב. אמרה, שאני אגיד עוד. לאט לאט אמרתי הכל. נקניק ובשר ושמנת וכל מיני דברים. הלכנו לקנות את זה יחד. כל מה שאני אוהב, היא קונה לי. אני אלך מפה שמן. יש לי תאבון גדול ואני אוכל ואוכל. ושולה קונה לנו צעצועים חדשים וכל מיני ספרים. ואנחנו הולכים לבריכה. איזה בריכה, יופי! ואנחנו עוזרים לה לקנות בסופרמרקט. זה הסופרמרקט הזה יכולים לקנות שם כל מה שרוצים, הכל — הכל יש שם. ואנחנו עושים טיולים והולכים לקולנוע ומשחקים בגן. זה קייטנה מאלוהים, זה! תראה את החדר שלנו! זה החדר של עשירים! תראה את הספרים, את הצעצועים, את המטה, את השטיח, את שולחן־הכתיבה, תראה, תראה! והנה הבגדים החדשים שקנו לי. יפים־יפים.

לרשות הילדים עומדת הספריה האמנותית העשירה של הבית

— ממה, יהודה, אתה נהנה כאן יותר מכל דבר אחר?

ישנתי עד הבוקר

— מזה שאין בומבות ואין פחד מבומבות. זה הכי חשוב. האוכל והמשחקים והגן, זה יפה מאוד, אבל זה לא הכי חשוב. רק שאין בומבות, זה הדבר הכי גדול. שיכולים כל היום להסתובב ולא מפחדים. שלא מסתכלים בשמיים לראות מאיפה באים המטוסים. שיושבים ואוכלים בערב ולא חושבים, שעוד מעט צריך ללכת לישון בבית של הדודה. בלילה הראשון אני עוד קצת חשבתי בראש, ואני הייתי מתרגש. אבל בלילה השני קרה לי דבר כזה, שלא קרה לי הרבה־הרבה זמן: רק נכנסתי למטה ובקושי הספקתי לשים את הראש וכבר ישנתי. אני אפילו לא זוכר איך זה קרה, וכבר ישנתי. ואני ישן עד הבוקר כמו מת. לא התעורר אף פעם. וקם בבוקר עם הרבה כוח, מרגיש שאני רוצה לעשות הרבה דברים ולא עייף בכלל. הלואי שזה היה ככה אצלנו, בבית־שאן. זה דבר מצויין.

— יהודה, היית רוצה להשאר כאן?
— לא, בטח שלא!
— מדוע, לא טוב לך כאן?
— מצויין לי כאן.
— אז מדוע?

כי אני לא אעזוב את בית־שאן, בשום אופן. מה, אני אברח? אני אוהב את הבית שלי, את אמא ואת אבא, ואת החברים, יותר מכל מקום אחר בעולם. אני נולדתי בבית־שאן. זה המקום שלי. אז אם יש שם בומבות, נחכה עד שלא יהיו. הלא פעם יבוא השלום ואז לא יהיו בומבות. בטח שאני לא רוצה לעזוב. פעם, אחרי הפגזה, לקחו אותי והביאו אותי לדודה אחרת שלי, ברמת השרון. בהתחלה היה יופי. לא היו בומבות וזה היה כמו חופש, לא הלכתי לבית־ספר וכל היום שיחקתי אבל אחרי כמה ימים לא רציתי להשאר הייתי מבקש, שיחזירו אותי הביתה. אין כמו הבית. אני דאגתי למשפחה שלי וגם לחברים שלי. ביותר היה הלב שלי דואג לחבר אחד שלי, יהודה אמר קוראים לו. אנחנו נולדנו באותו זמן וכל החיים שלנו חיים ביחד ואוהבים כמו שני אחים, יותר משני אחים. אחרי שבועיים, שכל הזמן ביקשתי לחזור הביתה, לקחו אותי בחזרה לבית־שאן. רק אמרתי שלום בבית — רצתי אל יהודה אמר, החבר שלי. שמחה כזאת אף פעם לא היתה לי קודם. אנחנו נפגשנו ותפשנו אחד את השני חזק־חזק ולא היינו מדברים כלום, רק בוכים ובוכים. אתה מבין, בשביל זה אני לא יכול לעזוב את בית־שאן אף פעם.

— ולכאן, יהודה, היית רוצה לבוא שוב?

אה, זה תלוי. אם אני במדר ואם הגב' ברויידה תרצה אותי ואם היא תזמין אותי גם בשנה הבאה — אז אני מאוד רוצה לבוא עוד פעם. טוב כאן. אבל רק לחופש.

— ואולי עד אז כבר יהיה שלום?

יופי, הלואי. אז אני אזמין את הגב' ברויידה ואת אדון ברויידה, שיבואו לעשות חופש אצלנו. יש לנו רק דירה קטנה אבל אנחנו נעשה להם הכל, בשביל שיהיה להם טוב אצלנו.

שר הפליטה

החבר נתן פלד עשה היסטוריה. עוד לפני שנתמנה לשר, הוא הודיע על כוונתו לפטר את מנכ"ל המשרד שלו. יש לברך את החבר פלד על עלייתו בסולם הפוליטי. אך קיים חשש כי קליטתו תהיה קשה ביותר. המצב כרגע: למשרד הקליטה שר בדרך (פנימה) ומנכ"ל בדרך (החוצה). אם יש עולים בדרך — אין לדעת. לכי יש ראש לחשוב על עולים כאשר משרד הקליטה עסוק בחילופי אישים.

החבר פלד עדיין לא הסביר — כי איש עוד לא הספיק לשאול אותו — מה תהיה עבודה מפלגתו נתן פלד את תפקיד כשר הקליטה אם יתברר כי מחלק התה במשרדו הוא חבר המפלגה הדתית הלאומית? האם יש לצפות מהחבר פלד שישתה תה דתי?

רק ביחס לחברה העושה ספונג'ה במשרדו של החבר פלד, נפתרה הבעיה. פעה שנחקרה על השתייכותה המפלגתית היא הצהירה כי „אני כבביעה בשביל אלוהים ולא יודעת שום דבר". החבר פלד הסיק כי היא מתכוונת למאיר יערי. חברת הנקיון נשארת.

בינתיים יוקפאו תוכניות הקליטה לתקופה של שלושה חודשים.

אם אנשי הרוב יסגלו לעצמם מחדש את שיטת המינויים הפוליטיים? מה יהיה אם בוסים למיניהם במפלגת העבודה יתחילו לפטר אנשי מפ"ם? יתכן כי החבר פלד סומך על חוש הצדק הסוציאליסטי המקנן במפלגות היריבות. לא יתכן כי יפטרו אדם עובד — כלומר: איש עמל — על לא עוול בכפו, רק משום שהוא חבר מפ"ם. לא יתכן.

אין ספק כי החבר פלד, כשר קליטה, רשאי לבחור בעובדים שלו. אך למה רק את המנכ"ל? יש למנות ועדה שתבדוק אם אין בין פקידי משרד הקליטה אנשי אחדות העבודה או, במחילה מכבודכם, איש חרות? ביחוד יש לשים עין על שליחי המשרד בחו"ל. משרד הקליטה שולח לארצות המנוונות של הקאפיטאליזם המערבי האימפריאליסטי פקידים לגיוס עולים. האם אפשר לסמוך על אנשי מפלגת העבודה שלא ינצלו שליחות כזו לאיסוף כספים לסמן מפלגתם, שעה שמפ"ם זקוקה לכל פרוטה? וכיצד ימלא

אחרי ריאורגאניזציה יסודית במשרד הקליטה יפעילו את המחשב לניפוי העולים. אין איש חולק על זכותו של שר הקליטה לבחור בעולים הנראים לו. ואין לצפות משר קליטה של מפ"ם שיתיר עלייתם של עולים המשתייכים למפלגות אחרות. הבדיקה תצריך זמן, מחשש כי יהודים ינסו לעלות בטענות שווא. כל עולה יידרש להציג אישור של הסניף המקומי של השומר הצעיר, כי אמנם נטל חלק בפעילות הקן.

יש לקוות כי אמצעים אלה ישימו קץ לניצני העליה הבורגנית מארצות הרווחה.

יוסף לפיד

פנימית „אונים" - כפר סבא
משרד העבודה בשיתוף עם צה"ל
מודיעים על פתיחת
קורס
אלחוט

* משך הלימודים 12 חודש.
* מתקבלים נערים בני 16½ ועד 17½. בוגרי כתה ח' לפחות.

עם גיוסם לצה"ל יועסקו הבוגרים במקצועם.
הלימודים הם בתנאי פנימיה ללא תשלום.
החניכים יקבלו דמי כיס בשעור של 60 ל"י לחודש.
ההרשמה בכל לשכות הגיוס האזוריות בארץ.
ההרשמה תסתיים ב־7 אוגוסט 70.
לקבלת פרטים בכתב פנה ל־ד. צ. 1026

לתעשייני ענף המתכת
בישראל

תוך שיתוף פעולה עם אגף המתכת שליד התאחדות בעלי התעשיה, הננו גאים להציע סיור מאלף לקונגרס הבינל־אומי למכונות עיבוד מתכת

בהאנובר (גרמניה) בין 6.9—15.9.70. בתערוכה זו תוצגנה מכונות מכל חלקי תבל לרבות יפאן, אנגליה, ארה"ב, מדינות מזרח אירופה ועוד...

למשתתפי הסיור יערכו הדגמות מיוחדות של הציוד ותינתן גם הסברה בעברית.

נא להתקשר מיד עם משרד

י. הלל ושות' בע"מ
חברה לנסיעות ותיירות
ת"א, רח' בן־יהודה 62, טל. 232577 — 241821
ולאחר שעות העבודה טל' 448196

אנו מציעים טיולים מאורגנים במחירים מוזלים ביותר לאוסטרליה, ארה"ב, אירופה, דרום ומזרח אפריקה.

מלון
ארבע עונות
נתניה
טלפון 27171
אנו שמחים להודיע על
הפעלת שרות
מדלת המלון לכל מקום ובחזרה
1) אגד ישיר לתל־אביב
2) מוניות שרות לתל־אביב
3) מוניות מיוחדות לכל מקום בארץ.

להשכרה במפרץ חיפה
במקום מרכזי
מחסנים ובתי מלאכה
בשטח של 100 מ"ר
לפנות ת.ד. 10050 מפרץ חיפה.

הצל"ש של קומנדום רולפסט

צרפתי יליד רוד

הכחול והירוק

مكذا من الاجل

מוקד הדיון

אלוף (מיל.) מתתיהו פלד

ב־6 ביולי מסר הרמטכ״ל רב־אלוף חיים ברלב, הודעה בדבר הצבתן של סוללות ס.א.3 בתחום 20 ק״מ מקו תעלת סואץ וציין, כי סוללות אלה מופעלות על־ידי צוותים רוסיים. הוא גם הביע את השערתו, שהיו לרוסים אבידות בקרבות התעלה בזמן האחרון.

אי אפשר היה להבחין בדבריו המנוסחים של הרמטכ״ל, כי התפתחות זו הפתיעה אותו. אדרבא, יש להניח שהתפתחות זו עצמה קיווה למנוע בהודיעו לפני כשלושה חודשים, עם התחלת הצבתם של טילי ס.א.3 למצרים, כי צה״ל יתקוף סוללות אלה בכל מקום, בלי לבדוק מי מפעילן. ההגיון הברור שבמדיניות כזו אינו ניתן להכחשה. כי אם אמנם היתה זו כוונתם של הרוסים, ליטול לידיהם את הקרב נגד חיל־האוויר הישראלי — ולאיש לא היה ספק בכך — הרי ברור שככל שנמהר להכביד עליהם להקים את מערך הנ. מ. וככל שנרחיק את איזור הלחימה מקוינו, יהיו התנאים טובים יותר לכוחותינו. ישנם בקרבנו אנשים שאינם מבינים תקפו של הגיון זה. כאילו אומר צה״ל לצאת למלחמה בצבא הרוסי. אך יש לזכור שהרוסים אף פעם לא הודיעו רשמית שהם נוטלים לידיהם את הפעלת מערך הנ. מ. של מצרים. להיפך, עדיין הם ממשיכים להכחיש זאת. לפיכך, התקפת מטוסי צה״ל על הסוללות החדשות לא היתה מהווה התקפה על כוחות רוסיים, כשם שגם עתה, כשכוחותינו תוקפים סוללות רוסיות ליד התעלה אין בכך משום התקפה על כוחות רוסיים. אילו היו הרוסים מודיעים רשמית, כי העמדות, אכן רוסיות הן, וכי מופעלות הן בידי צוותים רוסיים, סביר היה בהחלט שאנחנו נימנע מתקיפה, ממש כשם שאנו נמנעים כל הזמן מלהתקיף את אניות הצי הרוסי העוגנות בנמלי מצרים.

אך, כידוע, הרוסים אינם מוכנים למסור הודעות כאלה, וניבוקם עימם. הם מנסים להטיל את כוחם למערכה המתנהלת בינינו לבין המצרים, בלי להזדהות, משום שידוע להם, כי הדבר עלול לגרום סיבוכים קשים מאלה שהם מוכנים לעמוד בהם לפי שעה. בייחוד חשוב להם לאפשר לממשלת ארה״ב לציין, שעדיין יש ספק באשר למידת מעורבותם של הרוסים במלחמה זו. כל זמן שזאת היא עמדתם, חייבים היינו לעשות כל שביכלתנו להכריח את הרוסים להסתלק מן המערכה או להזדהות. זאת היינו עושים אילו מנענו בכל תוקף הקמתם הבהירה המסודרת של מערכי הטילים החדשים במצרים.

אולם, למרבה הצער, דחה שר הבטחון בפומבי, את מדיניותו הכוללת של הרמטכ״ל. ראשית כל, הוא קיבל את דבר השתתפותם הפעילה של הרוסים כנתון מוכח, למרות שהרוסים הכחישו זאת, ומשום כך ויתר על זכותנו לתקוף את עמדות האויב בעורף מצרים. הניזוק לצעד בלתי מובן זה היה, כנראה, להמנע מהתנגשות ישירה עם הרוסים ולהרויח תמורת זאת המנעותם של הרוסים מחדירה לאיזור התעלה. ופה עשה שר הבטחון את הטעות השנייה, וניסה להכנס לדו־שיח עם הרוסים באמצעות כותלי העתונות. לשר הבטחון היה כנראה הרושם, שהרוסים מחכים לדו־שיח כזה, או אולי סבור הוא כזה שכיוון שפלוני פותח בדו־שיח עם רוסיה, מיד היא נענית לו ומשיבה לו בדו־שיח. עד כמה חסר תוחלת היה הנסיון הזה אפשר להבין כאשר נותנים את הדעת על כך שרוסיה נכנסת לדו־שיח רק עם כוח שהיא פוחדת מפניו. דו־שיח עם הרוסים הוא אמצעי בידי מי שחזק מרוסיה להכריחה לגלות את קלפיה, או תכסיס בידי הרוסים להוליך שולל את מי שהיא יראה מפניו. תנאים כאלה מעולם לא שררו בין רוסיה לבין ישראל.

לפיכך היה זה רק טבעי לצפות שצעדו של שר הבטחון יביאנו עד מהרה לאותה התקלות ישירה עם הכוחות הרוסים, שאינם מזדהים בפומבי, אלא שהתקלות זו מתרחשת בתנאים הרבה יותר קשים לנו, ולאחר שכל המרחב האווירי המצרי אורגן כהלכה וניתן לשליטה רוסית מלאה (ראה מאמרי ״הרוסים באים״! ״מעריב״ 8 במאי 70). וכאשר מסר הרמטכ״ל את הודעתו ב־6 ביולי הרי, בלי שאמר זאת במפורש, קבע גם כי מהלכו של שר הבטחון מאפריל השנה, שתואר לעיל, נסתיים בכשלון.

●

יש להבין שעה שדנים במהלכים צבאיים, כי לציבור הרחב מהווה כל פעולה צבאית בראש ובראשונה נושא לכתה רגשי עצום. אולם לאנשי המקצוע, לאנשי הצבא, פעולה צבאית היא בראש ובראשונה נושא לשיקולים מצויים לגבי דרכי פעולה ותוצאותיהן. ואם נשקול ברוח זו את סיכוייהם של הרוסים להחדיר עוד מספר קילומטרים לאיזור התעלה ולשלול בכך את חופש הפעולה של טייסינו, לא נוכל שלא לראות, כי למעשה אין דרך למנוע זאת. אם אכן יחליטו הרוסים לעשות את הדבר בכל מחיר, נוכל להכביד עליהם מאד, נוכל לגרום להם אבידות קשות. אך לא נוכל להתחרות בעצמה הכמותית של סוללות וצוותים שיש בידי הרוסים להטיל למערכה. מובן שמצבנו ההתחלתי היה נוח יותר ואף הסיכויים למנוע חדירה כזו של הרוסים לתעלה גבוהים יותר, אילו התחלנו מערכה זו בקו הנילוס ולא מקו 20 ק״מ מן התעלה.

הערכה זו לא עשויה להשתנות גם אם תחליט ארה״ב — מה שטרם החליטה — למכור לישראל עוד 25 מטוסי ״פאנטום״ ועוד 80 מטוסי ״סקייהוק״. החלטה כזו תאפשר לנו להאט את חדירת הסוללות הרוסיות עד קו התעלה, אך לא תבלום אותה. אינני יודע לאיזו תגובה ציפתה הממשלה לאחר הודעת הרמטכ״ל, אך אני מקווה שהציבור שלנו לא נדהם למשמע התגובות האופייניות: המצרים הכחישו את דברי הרמטכ״ל, מזכיר האו״ם הודיע שאינו מאמין להודעת הרמטכ״ל והבית הלבן, שכנראה אינו מכחיש את העובדות, הביע תמיהה על עיתוי ההודעה. פירושו של דבר, שמבחינה בין־לאומית לא הטילה הודעת הרמטכ״ל כל דופי ברוסים, ואילו מהלכיה של ממשלת ארה״ב אינם מושפעים ממנה.

לאן עלולים להגיע הדברים במצב זה? שאלה זו עצמה נשאל שגרירנו, רב־אלוף יצחק רבין, על־ידי כתבי טלוויזיה, לאחר שובו לוואשינגטון מביקורו האחרון בארץ. תשובתו היתה, כי אם יצליחו הרוסים לבטל את העליונות האווירית של חיל־האוויר שלנו באיזור התעלה, יוכלו אז המצרים לרכז מחדש את אלפי התותחים שנתנו להם הרוסים, ולהנחית על קו עמדותינו לאורך התעלה אש בכמויות וברציפות כאלה, שנעמד במבחן שכמוהו לא ידענו עד כה. מיותר כרגע לנסות ולהעריך את תוצאותיה של התפתחות כזו לגבי ״הקרב על התעלה״. אך דומה שהדאגה שמצב זה עורר בקרב כמה משרי הממשלה, היא כל כך רבה, עד שיצאו בהולים אל הציבור להרגיעו, כי במקרה של סכנה למדינת ישראל מובטח לנו כי ארה״ב תחלץ לעזרתנו. הודעות כאלה נמסרו לאחרונה הן על־ידי שר הבטחון הן על־ידי השר בגין.

ראויות הודעות אלה לעיון מדוקדק ביותר. ראשית, יש לזכור, כמובן, שאין שר בישראל אשר הוסמך על־ידי הנשיא ניכסון למסור הודעות כאלה בשמו. עד כה לא תמיד יכול הציבור להבין מתי מדבר שר בישראל בשמו הפרטי ומתי מדבר הוא בשם הממשלה. דברנותם של שרי ישראל כבר היתה למהתלה בין־לאומית, והנזק שנגרם לישראל בשל כך הוא עצום. לאחרונה אף שומעים אנו, בתשובה לטענותיהם של דוברי ישראל המציינים, בצדק, כי מנהיגי הערבים מדברים בלשון אחת לאזני העולם, ובלשון אחרת לאזני עמיהם, כי גם שרי ישראל מדברים בלשונות שונות לציבורים שונים. הצביעות שבטענה זו ברורה. כי בעוד שבישראל השרים מנצלים באופן מופרז את זכות הדיבור השמורה לכל אזרח בישראל, הרי בארצות הערביות מנצלים המנהיגים לרעה את זכות הדיבור השמורה להם בלבד. אך זה אינו מסייע לשכנע אנשים שאולי אינם מבקשים במיוחד להשתכנע על־ידי דוברים ישראלים. אולם שעה שמתחילים שרינו לדבר בשמה של ממשלת ארה״ב, נעשה הדבר שונה תכלית שינוי. לא רק משום שלא הוסמכו לכך מעולם, אלא בעיקר משום שאין להערכתם זו על מה להתבסס. ממשלת ארה״ב, ממש כממשלת בריטניה וממשלת צרפת, קבעה, כי לפי עקרונות מדיניותה זכאית ישראל לחיות בבטחון בגבולותיה המוכרים. וסוד גלוי הוא שלדעת כולן, גבולות אלה אינם כוללים את חצי האי סיני. שר הבטחון עצמו אף ציין דבר זה במפורש בנאומו שפורסם ב״במחנה״ ב־14 באפריל השנה, בעת שאמר, כי האמריקנים ״לא ייבהלו מכליהם אם יווצר מצב שבו לא נוכל להוסיף ולהחזיק בעמדותינו שבקו התעלה״. משום כך גם לא ראה כל מניעה לכרוך את ארה״ב יחד עם צרפת ובריטניה ולקבוע, כי מהן לא תבוא לנו הישועה. כיום מרגיש שר הבטחון, לפי דבריו, כי ארה״ב בכל זאת תחלץ לסייע לישראל אם נותקף על־ידי כוחות רוסיים, אך יש להניח ששר הבטחון אינו סבור שארה״ב תעשה זאת כאשר נותקף בקו תעלת סואץ. מכל מקום, כך סבר לפני פחות משלושה חדשים. אני מניח שהערכה זו מקובלת גם על השר בגין. משמע, ששרים אלה סומכים על עזרתה של ארה״ב, רק שעה שתתהווה סכנה לגבולות ישראל כפי שהיו לפני מלחמת ששת הימים, ולא כפי שהם מוחזקים כיום. האם אמנם זאת היא כוונתם של השרים. מתעוררת השאלה: מה יקרה עד שנגיע לקוי ה־5 ביוני 1967? האם עד אז נלחם ברוסים בכוחות עצמנו?

אינני מעלה שאלות כדי לקנטר, חלילה. אבל, לדעתי, חייבים השרים לדבר אל הציבור בימים חמורים אלה בלשון ברורה, ולא לנסות להרגיע את העם (ואולי גם את עצמם) בדיבורים סתומים. ומוטב שנזכור כי הערכותיהם של שרים אלה בשלוש השנים האחרונות, לגבי סיכויי המעורבות הרוסית במלחמתנו, כפי שנמסרו לציבור, הצטיינו באי ראיית הנולד, הייתי אומר אפילו באי הבנת המתרחש.

●

לפי דעתי אין ההתערבות הפעילה של ארה״ב במלחמתנו צריכה לשמש שיקול בקביעת מדיניותה של ממשלת ישראל, ואף לא להוות מקור תקוה. ראשית, משום שאם באמת תטול על עצמה ארה״ב את הנטל הישיר להגנתה של ישראל, יתחיל נשיא ארה״ב להודיע מה הם תנאי ישראל לשלום, כשם שהוא עושה זאת כיום ביחס לוייטנאם. קשה לי לשער שהשרים דיין ובגין ירוו נחת מרובה ממצב כזה. ואשר לתנאים עצמם, שנשיא ארה״ב יכריז עליהם, יש להניח שהם לא יהיו נוחים לישראל יותר מהתנאים שמציעה לנו ארה״ב כיום. ואם באמת מוכנים אנו למסור בידי נשיא ארה״ב את ההחלטה לגבי תנאי השלום של ישראל, מדוע עלינו להמתין עד שתתחולל באיזורנו מלחמה בין ענקי העולם, מלחמה שבודאי לא תותיר את ישראל ללא פגיעה?

שנית, וזהו שיקול מעשי יותר, איננו צריכים להתבסס על התערבות פעילה של ארה״ב, משום שאין כל סכוי שהתערבות כזו תצא לפועל, ובכלל לא חשוב מה מבטיחים השרים דיין ובגין לציבור.

במצב זה נראה לי, כי במקום ששרי ישראל ילכו ויפזרו לציבור הבטחות בלתי מוסמכות לגבי מה שארה״ב עלולה לעשות, מוטב שיעמדו ויאמרו גלויות מה לדעתם צריכה ישראל לעשות אם ארה״ב לא תהיה מוכנה לפרוע את השטר שום חותמים עליו. ברור לי שהדבר קשה להם מאד ומקור הקושי הוא בכך שממשלת ישראל אינה מסוגלת לאמר, כי בתנאים של שלום היא תחזיר לערבים את מרבית השטחים שנכבשו במלחמת ששת הימים. שום תחבולות ושום תמרונים רטוריים לא יוכלו להעלים את עובדת היסוד המרכזית הזאת. דיבורים מסולפים על דיונים ללא תנאים מוקדמים, על ידינו השלוחה לשלום וכו׳, כל אלה אינם יכולים להעלים את העובדה המשונה שממשלת ישראל אינה מסוגלת בשום אופן להוציא מפיה הבטחה שבמסגרת של הסדר שלום שיהיה מקובל עליה, תחזיר ישראל שטחים. הטיעון שהשטחים הם ערובה לבטחון אינו עומד בפני שום ביקורת, כי תושבי הגליל העליון, תושבי עמק הירדן ותושבי עמק בית־שאן יודעים יפה, כי כיבוש רמת־הגולן לא הוסיף להם בטחון, ותושבי באר־שבע ודרום הנגב יודעים יפה, כי בשנים שקו הגבול היה ברצועת עזה היו חייהם מובטחים ומסודרים למרות ששמירת הגבול במשך 20 שנה לא דרשה קרבנות בהיקף שעלינו להקריב עכשיו על שמירת ״הגבול הבטוח״ על התעלה.

אינני ממליץ, חלילה, להחזיר את רמת־הגולן לסורים או את רצועת עזה למצרים. אך אני משוכנע לקבל בעקרון שבברירה בין אחזקת שטחים כלשהם לבין הסדר של שלום מעדיפים אנו שלום. לגבי שטחים אני רוצה להדגיש שמאז שנת 1948 ועד 1967 לא שמענו מפי איש במדינה, דרישה או הצעה ללכת ולכבוש את שטחי המולדת שנותרו מחוץ למדינה. אף לא שמענו הצעה להכריז שאנו רואים בשטחים אלה חלק בלתי נפרד ממולדת העם היהודי. וכל אלה ששטחי המולדת ההיסטורית יקרים להם לא נחשדו, לפחות לא על־ידי, בכך שלבם אדיש למורשת ההיסטורית. פשוט, היה מובן שמבחינה מעשית אי־אפשר היה לספח אותם שטחים למדינה. נראה לי שכיום, כאשר אדם מישראל סבור שגם שנת 1970 אינה יפה להרחבת גבולות ישראל, אין כל הצדקה להטיח בפניו שלבו אדיש למורשת ההיסטורית, אלא להבין שכשם שהיתה לאנשים זכות להעריך, כי השנים הקודמות לא היו יפות להרחבה כזו משיקולים מעשיים, כך ישנה זכות לכל אחד להעריך שגם השנים הללו אינן יפות להרחבת גבולות. מי שלא ראה דחיפות מיוחדת לממש זכותנו בת 3000 השנים על חברון לפני שנת 1967, אל יעמיד פני נדהם כאשר אומרים לו שגם שנת 1970 אינה מתאימה לממש זכות זו. איש אינו מערער על הזכות ההיסטורית, אך יש לערער על צעדים המהווים מכשול לביסוס השלום באזורנו.

ואשר לשלום, שחייב להיות יקר לנו משטחים נוספים, דומני שצריך לציין שאין מדובר בשלום הכולל החלפת שגרירים עם שכנינו, ובריתות לשיתוף פעולה כלכלי ותרבותי, וכל שבע המעלות שמונים בשלום. אם זה יבוא ביום מן הימים, נקבלהו בשמחה. כרגע צריך לדבר על שלום שאינו מלחמה, על שלום המבטיח כי הגבולות לא תותקף יותר, וכי איש לא יערער על זכותנו להתקיים. ושלום כזה עלינו להשיג בטרם תחילה עקיף אם אין

(המשך בעמוד 20)

עלינו לקבל את ההצעה להפסקת־אש זמנית ולהעמיד במבחן את כוונותיו של נאצר

מול האיום הסובייטי והתכתיב האמריקאני

מאת אורי דן

את התכנית הרוסית לפתרון הסכסוך שבין הערבים לישראל אפשר להגדיר במשפט קצר: ״הקמת סאבייטיש היימלאנד״ בארץ ישראל.

״סאבייטיש היימלאנד״ — הוא שמו של ירחון ספרותי בשפה האידית המופיע במוסקבה. עורכיו ומשתתפיו מבקשים להוכיח את מה שרוצה הקרמלין להוכיח: שהיהודים בבריה״מ מרגישים את עצמם ״כמו בבית״. ומכאן השם — ״המולדת הסובייטית״.

ו״מולדת סובייטית״ היא מה שברית־המועצות מוכנה לתת ליהודים במזרח־התיכון — לכל היותר.

ורק אם נדע כי אכן זוהי כוונתה של מוסקבה, נוכל לנתח את ה״משחק״ המתרחש עתה לנגד עינינו בין בריה״מ לארה״ב.

תכנית מוסקבה מבוססת על עובדה אחת שכרגע קשה לסתור אותה: ההשפעה הסובייטית במזרח־התיכון גוברת והולכת בעוד שהשפעת המערב קרי, ארה״ב — נחלשת והולכת.

מאז עיסקת הנשק הראשונה עם מצרים חיפשה בריה״מ את ההזדמנויות למוטט את השפעת המערב באזור.

היא חדרה למצרים, לסוריה, לעיראק, לדרום חצי האי ערב. מוסקבה ידעה לנצל את מלחמת ששת הימים לטובתה — להעמיק את חדירתה, במיוחד במצרים ובסוריה. ההפיכה בלוב הביאה להתערערות חמורה חדשה במעמד ובאינטרסים של ארה״ב באזור. לבנון וירדן נמצאות על עברי פי פחת והן משענת קנה רצוץ לארה״ב. תורכיה מתרחקת מוושינגטון. באיראן, ״בונים הסובייטים את המחר״ — חודרים חדירה כלכלית כדי לבסס את מעמדם לאחר העלמו של השאה. לאחר ההפיכה בלוב — ברור, אף לאמריקנים, כי סעודיה עומדת בתור.

אם יימשך התהליך הזה בלא הפרעה, אפשר שאנו עתידים למצוא את עצמנו מוקפים במדינות הנתונות להשפעה קומוניסטית.

אולם ארה״ב אינה בולמת — או שאינה מצליחה לבלום — את התהליך הזה. בלא כל קשר עם ישראל, נהגת ארה״ב בדרך הרפנסיבית ונסוגה מפני הדב הסובייטי. יתרה מזאת: נסיגת האמריקאים מנסיכויות המפרץ הפרסי תשאיר בקרוב חלל אשר גם אותו רוצים הסובייטים למלא. לכן חשוב להם שתיפתח תעלת סואץ כדי שאניות המלחמה שלהם יוכלו להניף את דגליהן מול נמליהן של נסיכויות הנפט. על רקע זה יש לשקול ולבחון את המהלכים הסובייטיים והאמריקניים ביחס לישראל.

אחרי נסיגה — השתלטות סובייטית

נניח לרגע שבמוסקבה וואשינגטון אמנם מגיעות לידי הסכם ומוצאות פשרה בין ״תכנית הנסיגה״ האמריקנית לבין ״תכנית הנסיגה״ הסובייטית.

נניח שישראל מסכימה, באין ברירה, לתכתיב זה.

או־אז, השיגו הרוסים במחיר מינימאלי את השלב המכריע כמעט בהשתלטותם על המזרח התיכון: נסיגת ישראל בלא מלחמה. נסיגה זו תאיץ את התהליך של השגת המטרות הסופיות הסובייטיות באיזורנו.

ראשית, ייראה הדבר כנצחון סובייטי ולא כ״נצחון אמריקני״, אף אם האמריקנים יהיו אלה שיעשו את המלאכה בשביל הסובייטים. וזאת, משום האוירה ה״אנטי־אמריקנית״ שבארצות ערב שאינה נוטה לייחס לוואשינגטון כוונות טובות ולהעניק לה יתרונות ומשום שהערבים מאמינים, כי בלא האיום הצבאי הסובייטי לא היתה ארה״ב יוצאת מגדרה להשפיע על ישראל שתיסוג. והראייה, לדעתם, עמדת ארצות־הברית בתקופה הראשונה שאחרי מלחמת ששת הימים.

הנסיגה הישראלית תהיה אות להתחלת נסיגה טוטאלית של ארה״ב מעמדותיה במזרח התיכון. בעיני הערבים מסמלת ישראל את אחיזתו המוצקה היחידה של המערב באיזור. ומה שייראה להם כבגידתה, רק יחיש את תהליך ההתבוססות וההתרחקות שפירושו: אבדן האחיזה לאינטרסים האמריקניים — ונסיגתה של ארה״ב.

האיזור יהפוך כמעט כולו לתחום השפעה סובייטי. ואז, אף אם יתנו האמריקנים ערובות לקיום ישראל בגבולות הארבעה ביוני, הן תהיינה קרוב לודאי, חסרות ערך. כי לאמריקנים יש אינטרס להגן על ישראל רק כל עוד יש להם גם אינטרסים אחרים באזור.

בתנאים אלה יתחילו הסובייטים ללחוץ על ישראל לקבל תכתיבים מדיניים נוספים הפעם בשאלת הפלסתינאים. הלא המפות הסובייטיות ״זוכרות״ עדיין את תכנית החלוקה משנת 1947.

הסובייטים מנהלים ״רומאן״ עם יאסר עראפאת אשר בניגוד לג׳ורג׳ חבש (הפרו סיני), קשור אליהם. הם היו חייבים להבטיח לו כי בעיית פלסתין תיפתר לאחר ״חיסול שרידי התוקפנות הישראלית של 1967״. הכל מכירים את הצעתו ה״נדיבה״ של עראפאת לאפשר לנו לחיות כ״מיעוט יהודי בתוך מדינה פלסתינית״. למוסקבה, פינוי השטחים אינו אלא אקדמה להשגים לכבוד יאסר עראפאת.

כי הסובייטים לא יוכלו להמשיך ולקיים את מלוא השפעתם באזור עד אשר ימלאו גם אחר דרישות הפאצ׳ים ערביים אלה.

תנאים שפירושם, כאמור, לכל היותר, קיום ״סובייטיש היימלאנד״ בפלסתין.

אל לנו, איפוא, להשלות את עצמנו. לא ערובה אמריקנית ולא ״מאזן הימורים״ הם שישמרו על עצמאותנו לטווח הרחוק, אם נסכים לתכנית רוג׳רס. ומדובר לאו דווקא ב״תכנית רוג׳רס מס׳ ב׳״, אלא בתכניות העלולות עוד לבוא. אפשר, כמובן, לטעון: שמא מוטב לקבל את תוכנית רוג׳רס ולהרויח זמן, לפחות כמה שנים, שהרי מי יודע מה ילד יום?

אולם מי שמקבל את תכנית רוג׳רס חייב לקחת את כל הדברים הללו בחשבון.

דומה כי מי שמקבל את תכנית רוג׳רס — שאינה רחוקה במהותה, מ״תכנית השלום״ הסובייטית — מוטב שיהיה כן עם עצמו עד הסוף. כנות זו מחייבת שעליו לפנות ישר ל מ ו ס ק ב ה: שכן, אם למעשה, עלולה תוצאת המהלכים האמריקניים של היום להשיג בעתיד את מטרתה של בריה״מ, הרי שהמסכים לתכנית רוג׳רס צריך בעצם לשאוף להסדר ישיר עם הסובייטים.

אמר לי פעם ידיד גדול של ישראל בפאריס: ״אינכם יודעים בכמה מוכנים הסובייטים לקנות אתכם.״ זה היה לאחר מלחמת ששת הימים. היום פחת ״מחירה״ של ישראל משום שפחת כושר התמרון המדיני שלה. אולם הסובייטים מוכנים לעשות כל צעד ובלבד שישרת אף ב מ ש ה ו את עניינם. אילו הסכמנו להיסוג בחסותם מן השטחים ולהקים מדינה פלשתינית — קרוב לוודאי שבישראל כ ז א ת היתה מוכנה ברית־המועצות לתמוך. כי זו היתה ישראל התלויה במוסקבה. ישראל בלא שריד של עצמאות.

אלה הם, כמובן, דברים שהובאו עד אבסורד. אך אפשר שיבהירו ביתר שאת לאן תובילנו קבלת תכתיב אמריקני, סובייטי, או משותף.

הטאקטיקה המצרית־סובייטית

ומכאן באים אנו לברירה השנייה. והיא ברירה קשה! אך לפחות נראה שיש בה סיכוי לשמירת עצמאותה וריבונותה של ישראל.

מצד אחד — תכנית רוג׳רס, ״תכנית השלום״ הסובייטית, והדברות בין שתי המעצמות, הכתיב פוליטי לישראל.

ומצד שני — אפשרות המלחמה. הפעם גם נגד הרוסים.

מאז מלחמת ששת הימים אין הסובייטים פוסקים מלאיים על ישראל, הן בגלוי והן בסתר, הן בלשון גסה וברורה והן בלשון ״דיפלומאטית״. והאיום, ביסודו, הוא זה: אם תמשיך ישראל במדיניותה, צפויה סכנה לעצם קיומה כמדינה.

ההגיון אומר, כי לפחות מסוף 1968, בעקבות כיבוש צ׳כוסלובקיה, היה בידי ממשלת ישראל להסיק שהתערבות צבאית של בריה״מ באיזורנו היא אפשרות סבירה ביותר. אך הוי שדווקא זאת ולא פעם, אף תוך מידה לא מעטה של ויכוח פוליטי פנימי שבמסגרתו, למשל, הואשם שר הבטחון משה דיין כי הוא אחוז ״דיבוק״ סובייטי.

עתה, נראה שהסובייטים ונאצר בונים את הטקטיקה. שלום על שני שלבים:

השלב המדיני — נסיון להשיג את הסכמתם מן האמריקנים. אם אפשר, תכניות רוג׳רס ״מס׳ 3״ ו״מס׳ 4״, אחרי תכנית רוג׳רס מס׳ 2.

השלב הצבאי — אם לא יצליח השלב המדיני, כלומר, אם לא יהיו ויתורים ישראליים בלחץ אמריקני.

שלב זה, אומר שיהיה נסיון רציני לפתוח את תעלת סואץ ולהמשיך הלאה — לנסות לכבוש את סיני ואחרי זה, עוד להוסיף להתקדם עד כמה שאפשר, כל עוד לא ייבלמו הסובייטים והמצרים. והיות שקבלת תכתיב אמריקני (סובייטי), פירושה, בסופו של דבר, סכנה למדינה, עצמאותה ובטחונה, נראה שאין לנו ברירה אלא להתכונן לשלב השני — לשלב הצבאי. כך, צעד אחר צעד ובערמה, תימרנו אותנו הסובייטים ל״פינה״ זו. ואולם, אעפ״י שאנו ״ממרים״ גם את פי ארה״ב, נוכל להגיע ביסוד נכונותנו לעמוד בשלב הצבאי, כי בסופו של דבר לא תיטוש וואשינגטון את ישראל.

אם תחליט ארה״ב להסתלק מכל התחייבות, הרי שאין ברירה לישראל: עליה להחליט אם להילחם מלחמת חורמה אטומית או להגיע ל״הסדר״ עם בריה״מ. אך אם ארצות־הברית תעמוד מאחורי ישראל — יש לנו סיכוי טוב לצאת מהתמודדות הכוח עם הסובייטים חזקים משהיינו.

ארה״ב אינה יכולה להפקירנו

וברגע זה, עדיין לא נראה כי ארצות־הברית מוכנה לנטוש לחלוטין את המזה״ת. עדיין יש לה בו אינטרסים ולא רק הנפט. אפילו אילו הנפט האמריקניים, כשיחותיהם של רוג׳רס, אמרו לו כי הם זקוקים לנפט של המזה״ת לעוד חמש שנים. בעוד חמש שנים, לפי הערכתם, כבר יוכלו להסתפק בשדות הנפט העשירים של אלסקה.

אם ארה״ב תפקיר את ישראל — עתיד, כאמור, להתברר לה שהיא מפקירה בעצם את כל עמדותיה במזרח התיכון.

מכאן, שאפילו תסרב ישראל לקבל את תכנית רוג׳רס על כל גלגוליה האפשריים, לא תוכל ארה״ב להפקיר את ישראל לתוקפנות סובייטית־מצרית. ובמקרה זה, תוקפנות מתחילה לא רק בגבולות ה־4 ביוני, אלא בתעלת סואץ.

במלים אחרות: גם אם ארה״ב תערום קשיים על דרכה של ישראל — כספיים ואחרים — כדי לשכנע אותה לקבל תכנית רוג׳רס — אלה יהיו קשיים זמניים. כי אין ארה״ב, שישראל קשורה אליה עתה בטבורה, יכולה לנתק את צנור החיים של ישראל, אלא אם כן החליטה להפקיר את המזרח־התיכון ולא רק אותו.

לישראל יש, איפוא, חופש תמרון מדיני וצבאי. אמנם צר, אבל קיים.

אין זה אומר שבעקבות דחיית הלחצים צריכה ישראל ״להכריז מלחמה״ על בריה״מ. נהפוך הוא. מוטב שלא ניזום פעולות קרביות־מלחמתיות נגד בריה״מ. עלינו להילחם בסובייטים רק אם הם יכפו זאת עלינו. ואין צורך שקציני צבא ישמיעו הכרזות בענין. אין זה תפקידם. היום — אם בכלל — צריך להישמע בנושא זה רק קולה של ההנהגה המדינית.

אם ייכפו עלינו הרוסים מלחמה, כדי לממש בדרך הצבאית את אשר לא הצליחו בדרך המדינית — לא יכולה להיות זאת מלחמה טוטאלית. כי מלחמה טוטאלית עלולה לסכן אותם בהתנגשות מיידית עם ארה״ב.

זאת יכולה להיות רק מלחמה מוגבלת. אם נעמוד מיד מול המלחמה המוגבלת — אין ספק שנוכל להשיג הישגים ואולי אף להזהה אותה בעצם תקיפותנו ונכונותנו. רק אם נעמוד החלטיים מולה, יש לנו סיכוי. ובשלב מאוחר יותר אפשר שנצליח להביא בכך את האמריקנים לנקוט אמצעי הרתעה נגד הסובייטים. (שכן, התערבות אמריקנית אין פירושה בהכרח — מלחמה, אפשר שיספיק ניטרול הסובייטים באמצעות תנועת אניות הצי השישי, למשל).

מדוע אסור לישראל לקבל את תכניות רוג׳רס על כל גלגוליהן

עמידה איתנה

הסובייטים מסתבכים במצרים כשם שהסתבכו האמריקנים בוויטנאם. נראה שנוכל לשמור על עצמאותנו רק אם נוכל לנהוג ולעמוד בדומה לצפון וייטנאם. מעצמה־על, ארה״ב, מסוגלת, סכנית, להשיג הכרעה ונצחון צבאי על האנוי. אך כל התנאים הפוליטיים, החשש בעימות, מונעים זאת ממנה. היא, ארה״ב, שרויה במשבר כבד כתוצאה ממלחמה זאת.

אמנם האוייב הרוסי אינו ״ג׳נטלמן״ אמריקני ודעת קהל ברוסיה היא דעת ״פראבדה״, אך עם כל ההבדלים, יכולה ישראל לעמוד מול מעורבות סובייטית מוגבלת אם תנהג כהאנוי. מה עוד שישראל חזקה מצפון וייטנאם. ומה עוד שישראל, בניגוד להאנוי, לוחמת על עצם קיומה, בטחונה ועצמאותה.

חלפו ימי התאוריה שלפיה הסכסוך הערבי־ישראלי מסייע לחדירה הסובייטית, כשם שנתגבשה הערכת המצב של גדולים וטובים, שלפיה לא יעזו הסובייטים להתערבות פיזית במהותה משום שזה בניגוד למדיניותם המקובלת. מוטב שנזכור היטב את ההצהרות של נספחי העתונות בשגרירויות בריה״מ ברבת עמון ובבגדאד, שדיברו לפני מספר חודשים בנוסח יאסר עראפאת, על אף שדבריהם ״הוכחשו״ מיד. אין זו אלא דרך ״משוקה״ של מעצמה אימפריאליסטית בעלת אינטרסים עליונים נגד מכשול כישראל המפריע לה במימוש מאוויה.

עמידה איתנה של ישראל, בלית־ברירה, מול האיום הצבאי הסובייטי עשויה להוליך תגובות שרשרת שקשה להעלותן על הדעת — אשר עשויות לחלץ אותנו מתוך מלכודת הסדן והפטיש. אם מבחינת נכונותה של ארה״ב להתערב, אם מבחינת ״תהליך הרומנטי״ שיהיה לכך בבריה״מ עצמה ובמדינות הגוש המזרחי (על ״תהליך הסלמי״ שמפעילים נגדנו הסובייטים).

ומכיוון שהתנאי העיקרי להחלטתה של ארה״ב בשלב מאוחר — ואולי אף להרתעת הרוסים — הוא, כאמור, נכונותה של ישראל לעמוד במערכה, אם תיכפה עלינו; ומכיון שאפשר מאד כי הגוש ה[illegible] הרוסי להמתנה להנצאת השלב המדיני שעליו הוחלט עתה בשיחות עם נאצר, הוא חודשים מעטים בלבד, עלינו להחליט מיד כיצד אנו מתכוונים לשכנע את העולם בנחושות החלטתנו:

- ● לעמוד בסואץ בלא לזוז ממנו אפילו קילומטרים מעטים.
- ● לבצר את ישראל ועריה מסיני דרך באר־שבע, תל־אביב וחיפה במקלטים ובונקרים.
- ● להכין את כניסת המשק הכלכלי לשעת חירום — לצבע ההגבלות כבדות כדי לשאת בעול המלחמה האפשרית.
- ● להכין את גיוס כל המשאבים האפשריים של העם היהודי בכח אדם ובכסף. תוך שכנוע כי אכן מדובר במבחן שאפשר שהוא הכריע לקיום ישראל עצמאית.
- ● לנהל מדיניות חוץ נועזת שתבהיר את חוסר הברירה הנבנוח להתמודדות המרה, מתוך שאיפה לשלום של אמת.
- ● וכיצד להיכנס לאוטבוס [illegible] צבאית מתאימה ברגע המתאים, מפני שבצבא כמו במדיניות, אין דבר יותר חמור מאשר ״מאוחר מדי״.

לאור הזכרונות

האם לא התחכמנו אי פעם אף אל אף? ההיה זה בברלין? בהאבאנה?

(קורה, ״לוס־אנג׳לס טיימס״)

ההפלה חוקי[illegible]
שלושה שבועיות מאז הותרו[illegible] אלפי נשים מ[illegible]
יהודי אמריקה מ[illegible]

ההפלה חוקית – והתור ארוך

בשלשה שבועות מאז הותרו הפלות מלאכותיות בניו־יורק נעשו אלף ניתוחים ועוד אלפי נשים מחכות ★ הניתוח ביוקר, ומי יעזור לנשים העניות? ★ יהודי אמריקה מפולגים

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

ב־1 ביולי יש למדינת ניו־יורק ולמטרופולין ניו־יורק חוק חדש על הפלות מלאכותיות, המוגדר כ„ליבראלי ביותר בארה"ב והאחד הליבראלי ביותר בעולם כולו.

לפי החוק הישן, שהיה קיים במשך שני יובלות, היתה הפלה מלאכותית מותרת רק במקרים נדירים, כשרופאים המליצו עליה מטעמי־בריאות חמורים — בין של האם, בין של העובר. ל־מעשה כמעט לא היתה אפשרות של הפלה מלאכותית חוקית — ובמרוצת השנים הצמיח הדבר טראגדיות מרו־בות. נשים עשירות היו מוצאות בניו־יורק רופא, שמוכן היה לסכן את הק־אריירה שלו, או היו יוצאות לארצות אחרות ששם ניתוח זה, אף אם לא נחשב חוקי, מכל מקום היה בגדר עבירה לא חמורה כל כך. לנשים עניות היתה ברירה לפנות אל „מנתחי־של־מחתרת", שבמקרים רבים לא היה מוכן כהלכה לניתוח כזה, או ללדת ילד לא־רצוי.

כל אלה אולי לא היו בגדר „פרא־בלמה אמריקנית" טיפוסית, כיוון ש־בעיות דומות ניצבות לפני נשים, ולעתים קרובות גם לפני בני־הזוג ל־הלכה ולמעשה, בארצות אחרות רבות, ובכלל זה הארצות הקומוניסטיות, שם נתונה גישת השלטונות אל בעיית ה־הפלה המלאכותית לדו־קבע לתנודות קיצוניות בין סובלנות יתרה ובין ער־נשים חמורים מאד.

בשל התנאים הספציפיים של החיים באמריקה, ובייחוד במטרופולין הענ־קית, היתה הבעיה שם חמורה יותר מבארצות אחרות. והנה מ־1 ביולי יכולה כל אשה במדינת ניו־יורק לבצע הפלה מלאכותית באופן חוקי, בתנאי שתפנה אל בית חולים מצויד כהלכה, ושההריון איננו מתקדם בשיעור שה־ניתוח יהיה מסוכן יותר מדי.

חששו מפני „הסתערות"

עיריית ניו־יורק יזמה שני מספרי־טלפון, שבאמצעותם יכולה כל אשה, בלא לגלות את זהותה, לקבל אינפור־מציה, היכן ואימתי היא יכולה להירשם להפלה. בארה"ב מקובל, שהרבה סתי־רות ושיבושים אפשר להשיג באמצעות הטלפון, אבל אין זה מונע גל של בדיחות על הנושא „הפלה טלפונית".

לפני שאישר הקונגרס של מדינת ניו־יורק, היושב באולבני בירת המדי־נה, כ־400 קילומטר מן העיר ניו יורק, את החוק החדש, הדביעו חששות שהוא יגרום להסתערות על בתי־החולים. ה־סובלים ממילא ממחסור ברופאים, ב־אחיות ובמיטות, ובמקום להקל על מישהו, רק יכביד את הקשיים הגדו־לים, שמתלבטים בהם שירותי־הבריאות בזו העיר העשירה שבעולם.

התנבאו שבעיר ניו יורק בלבד יבק־שו 50 אלף עד 100 אלף נשים לשנה הפלות מלאכותיות, ועוד אמדו שחצי מיליון נשים יבואו בכל שנה לניו־יורק ממקומות אחרים בארה"ב ומכל יבשת־אמריקה — מכל אותם המקומות, שהפלה מלאכותית עודנה אסורה על פי החוק, או יקרה, או מסוכנת ויקרה יותר. ואמנם בעיר הקאנאדית טורונטו כבר נמצא סוכן־נסיעות זריז, המבקש לקחות בפירסום מודעות על עיסקת־חבילה: טיסה לניו־יורק הלוך וחזור, הפלה מלאכותית, וימי־החלמה אחדים בעיר — הכל ב„אלף דולאר בלבד".

מחכות עד ששה שבועות

למרבה המזל לא נתאמתו הנבואות הקשות. בעשרים הימים הראשונים ל־כניסת החוק החדש לתוקפו בוצעו כאלף הפלות בבתי־החולים של העיר ניו־יורק, ועוד כ־3000 נשים רשומות בתור. אולם העתיד הקרוב עדיין מעור־פל. יש בעיר 15 בתי חולים מצוידים לניתוחים כאלה, הרבה פחות משיידרש גם במקרה של „ביקוש" צנוע.

בכמה בתי־חולים, שיש להם מוניטין טובים במיוחד — ולא לכל בתי־החו־לים של ניו־יורק יש — כבר הביקוש מרובה כל כך, שאשה צריכה להמתין עד ששה שבועות מיום רישומה. אם נרשמה קצת במאוחר, עלול עיכוב נוסף זה להגביר את הסכנה, או למנוע לגמרי אפשרות של הפלה.

לכן פונות נשים רבות אל רופאים פרטיים. כעת רשאי רופא מבחינת החוק לבצע הפלה בקאבינט שלו, אולם מיניסטריון־הבריאות של מדינת ניו־יורק פוסל שיטה זו, מחשש שהרופאים הפרטיים ינצלו את המצב וידרשו שכר מופקע בעד שירותם. וכל מי שהיה לו מגע עם רופאים אמריקניים יודע, שאפשרות כזאת ממשית מאד — אף שכמובן אין להכליל הכללות. שיקפתו שלא כדין רופאים אמריקניים רבים, הדבקים בחובתם, ושנכונותם לעזור לזולת בוודאי איננה פחותה משל רופאים בכל מקום שהם, שם השכר החומרי קטן הרבה יותר מן הניתן לרופאים בארה"ב בדרך כלל.

מי יעמוד בהוצאות

כיוון שנשים רבות התחילו לפנות אל רופאים פרטיים, משום שלא רצו להמתין לתור בבתי־חולים, או משום שלא רצו לחשוף את זהותן, הוצע תיקון לחוק החדש, שיתיר הפלות רק בבתי־חולים מצוידים כהלכה, ויאסור לרופאים לבצע אותן בקאבינטים שלהם.

אולם תיקון זה נתקל בנוהל של ביקורת הטוענת, כי היתר לרופאים לבצע הפלות בבתיהם הוא האמצעי היחיד להתגבר על הגידול הצפוי של ביקוש להפלות, ולמנוע הצפה מעל ליכולת־הקיבול בבתי־החולים, שכבר עכשיו הם נתונים בעומס כבד, בייחוד מאז הנהיגו לפני שנים אחדות, את ביטוח־הבריאות. המספק טיפול חינם כמעט בבתי־חולים לכל אמריקני, ש־השלים את שנתו ה־65.

למחלוקת יש גם צד כלכלי חשוב מאד. לפי החוק נעשות הפלות בבתי־החולים הציבוריים או הממלכתיים (של המדינה) חינם. אולם מספר בתי־החולים האלה קטן באופן יחסי. רוב בתי־החולים בעיר ניו־יורק הם פר־טיים. אין זאת אומרת מהברה, שמניבים לרווחים. הם שייכים לכל מיני ארגו־נים, קרנות ואוניברסיטאות. ולרבים מהם יש קרנות כספים או מענקים פרטיים לא־מבוטלים. אולם כל בתי־החולים האלה מוכרחים לכסות את רוב הוצאותיהם מתשלומי־החולים; והמצ־את בתי־חולים בניו־יורק, כשאר כל ההוצאות שם, עולות בשיעור עצום בשנים האחרונות.

מיטה בבית־חולים ניו־יורקי טיפוסי, בחדר לשניים, עלולה לעלות בכ־50 דולאר ליום, ומנוחים שבעוד שנה או שנתיים עלול המחיר להתייקר עד מאה דולאר ליום. ולא רק בעד הניתוח, אלא גם בעד כל צילום רנטגן ושירות אחר ואפילו בעד הרפואות משלמים להוד־. בנסיבות כאלה עלולה הפלה, המצריכה הרדמה וכמה ימי־השהייה בבית־חולים, לעלות במאות־דולארים רבות.

אמת, רוב העובדים בניו־יורק ומש־פחותיהם מבוטחים בביטוח־חולה צי־בורי־למחצה, המכונה „בלו קרוס" (הצלב הכחול). ביטוח זה מכסה בדרך כלל את רוב ההוצאות בבית־חולים וחלק משכר־הרופא — לעתים עד שני שלישים, ולעתים פחות משליש. בתנ־אים כאלה יתכן, שההוצאות על הפלה לא יעלו על 150 עד 200 דולאר — ואין זה סכום מופרז למשפחה של המעמד הבינוני או אף של מעמד הפועלים.

מקרי־מיתה — מועטים

אבל נשים רבות אין להן בעלים ולא עבודה קבועה, ולכן אין להן ביטוח־חולה; והוקא הנשים העניות האלה זקוקות לעתים קרובות להפלות מלאכותיות יותר מנשים עשירות. אם יש להן מזל ימצאו מקום בבית־חולים עירוני ושם לא יצטרכו לשלם. מי שאיננה מוצאת מקום, תצטרך לעמוד בהוצאה של 650 עד 800 דולאר, אם ההפלה נעשית בשלב מאוחר, דבר המגביר לא רק את הסכנה, אלא גם את ההוצאה.

סכנות־הנפשות בהפלות מלאכותיות ידועה — אבל בניו־יורק נתברר שהיא נמוכה מן האומדן. מתוך אלף הנשים, שנעשו להן הפלות בבתי־החולים העי־רוניים של ניו יורק מאז אשור החוק, מתו שלוש, כולן מתסבוכות שלאחר־ניתוח או ממחלות שחלו בהן לפני ההריון ושבגללן בעצם אסור היה להן להרות בכלל. מסתבר שאם הניתוח נעשה באופן חוקי בבית־חולים מצויד כהלכה, בידי רופא וסגל מומחים, אין הסיכון חמור כל כך.

אולם הצד המוסרי והצד הדתי של הבעיה עודם שנויים במחלוקת. הכנסיה הקאתולית באמריקה מוסיפה להתנגד בעקשנות להפלה מלאכותית, והכמורה הקאתולית בארה"ב קוראת לרופאים הקאתולים, שלא יתנו יד לחוק החדש ולביצועו. אם יציתו הרופאים הקא־תוליים לקריאה זו — ימים יגידו.

הרבנים — נגד

כבעניינים רבים אחרים של חיי יום־יום של המוסר הציבורי, כן גם בענין זה יש פילוג חריף בתוך יהדות אמריקה. ארגונים יהודיים ליבראליים מבוהים ניצבו בקו הראשון של חזית המאבק הממושך למען היתר חוקי של הפלה מלאכותית בארה"ב, והם קידמו בברכה את אישור החוק בניו־יורק, הדורש שיחוקק כמותו לארה"ב כולה.

חוקים, ארגונים יהודיים אחרים, מסורתיים יותר, עומדים בהתנגדותם להפלה. התקיפים ביותר בין ארגונים אלה הם המתייחסים על בתי־הכנסת האורתודוכסים. אמר אחד הרבנים האורתודוכסים: „חז"ל אמרו כי שלו־שה שותפים ביצירת הולד: אביו ואמו והקדוש ברוך הוא. הלידה עצמה יש בה קדושה מבחינה. המקרא רואה את האדם כגולת־הכותרת של הבריאה. השמדת עובר־אדם קרובה לרצח, ויש בה משום חילול־החיים. רק כאשר קיימת סכנה חמורה מיידית לחיי האם, מתירה ההלכה להפסיק את ההריון".

בהעידת מועצת „רבני־אמריקה" לא מכבר נתקבלה פה אחד החלטה, הקור־את לרופאים ולנשים הרות ליתן דעתם על החומרה המוסרית של החלטה ליטול נשמתו של עובר. „שום חכם יהודי בעל מעמד לא הביע מעולם דעה אחרת בענין זה, — אמר יושב־ראש המועצה, הרב קאראסיק. — המקרא עצמו, התלמוד והפוסקים פוסלים ב־פירוש פגיעה בהריון ובלידה אלא בשעת הכרח."

...והיהודים בעד

הרב קאראסיק הוסיף ואמר כי „ה־מתירנות הגדלה־והולכת בתחום זה היא אך סימן נוסף לריקבון המוסרי המעמיק, המכרסם בציבור־הנפש של חברתנו. דומה שאנו חיים למען סיפוק ולא למען אחריות, להנאה־לשמה ולא לאמיתות ולערכים. מבנה־היסוד של חברתנו נחלש בצורה קטלנית, כאשר מלבישים מגמות־נהנתנות כאלה בגלימה של חו־קיות".

קשה לאמוד, מה היקף אותו חלק של יהדות אמריקה, המזדהה עם הש־קפותיו אלה של הרב קאראסיק, וב־יותר — כמה נשים יהודיות, נשואות ולא־נשואות, מוכנות להטות אוזן ל־קריאתו ולעצתו. אנשים, הטוענים ל־בקיאות בשאלה זו, מגלים דעתם שההשקפה האורתודוכסית מייצגת רק מיעוט זעיר בתוך יהדות־אמריקה. ה־רוב הגדול של הנשים היהודיות ב־אמריקה נזקקות להפלה, כאשר אינן רוצות ללדת ילד מסיבה זו או זו. ואין מחסור ברופאים יהודיים בניו־יורק ובכרכים רבים אחרים בארה"ב, המוכנים לבצע את הניתוח.

באותה מידה קשה לאמוד, איך מש־פיע הדבר על הגידול הטבעי של הקיבוץ היהודי בארה"ב. אולם רווחת הדעה, ששיעור הגידול אצלו קטן במידה ניכרת מאצל קבוצות דתיות ואתניות אחרות בארה"ב. מצד אחר סבורים גם, כי אצל יהודי־אמריקה מועט במיוחד מספר הילדים שלא־מן־הנישואין ומספר הילדים הנעזבים — ואלה רק חלק התוצאות הצומחות ב־מקום, שהפלה מלאכותית קשה או כמעט בלתי־אפשרית.

צרפת חוששת מביטול האמברגו...הבריטי

מאת גיל קיסרי, סופר „מעריב" בפאריס

פאריס קיבלה ברגשות מעורבים את החלטת בריטניה לבטל את האמבארגו על משלוחי נשק לדרום־אפריקה. מצד אחד רואים הצרפתים בהחלטה הבריטית תמיכה מוסרית ב„מדיניות הנשק" הצרפתית, שאחד מעיקריה הספקת נשק לממשלת פרטוריה על אפם ועל חמתם של מתנגדי ה„אפארטהייד". מצד שני, הצד הכלכלי, אין הצרפתים רואים בעין יפה את ההתפתחות הזו משום שהיא השים קץ למונופול־למעשה שהיה לצרפת בהספקת נשק לדרום־אפריקה.

מאז הפסיקה בריטניה את משלוחי הנשק לפרטוריה ב־1964, נטלה צרפת את מקומה כספקית נשק ראשית (גם איטליה ובמידה פחותה ארה"ב דאגו לחימושה של דרום־אפריקה). הדבר לא הביא לצרפת אהדה רבה והרבו עליה דברי־הביקורת. היא מצאה עצמה במצב לא־נוח מבחינה מוסרית ומצב זה עוד החמיר לאחר האמבארגו נגד ישראל. צרפת ניסתה איפוא ל־הסתתר מאחורי „דוקטרינה" שצביעו־תה בולטת: פאריס מספקת רק נשק „כבד", היכול לשמש — למדינה כ־דרום אפריקה — „רק" להגנה מפני התקפה מבחוץ, בניגוד לנשק קל יותר, היכול לשמש לדיכוי במסגרת מדיניות ה„אפארטהייד", עתה מקווה פאריס להיתלות בטענה מצויינת: מדוע תלינו עלינו כאשר גם בריטניה הבינה כי המבארגו על דרום־אפריקה אינו מוצדק, ואינו מעשי, נוכח ה־שיקול האסטרטגי האומר, כי יש לחזק את דרום־אפריקה כנגד ההתעצמות הסובייטית באוקיאנוס האטלנטי ובי־אוקיאנוס ההודי, בעיקר לאור ה־הסכמים הטריים בין ברית־המועצות למאוריציוס.

מוסר ואינטרסים

אלא ששיקולי „מוסר" הם פעוטי־ערך לעומת חישובים ואינטרסים כלכליים וחומריים. וכאן, חוששת צרפת כי תאבד את המונופול על הספקת נשק לפרטוריה. צרפת מכרה מטוסי „מיראז' 3", הליקופטרים מכל הסוגים, מטוסי תובלה (כדגם „טראנ־סאל") ואף מערכות הגנה אנטי־אווירית המורכבות מטילי „קרוטאל" (שיסופקו גם ללבנון) ו„קאקטוס" ש־תוכננו ונוצרו בצרפת בביחוד למען ממשלת פרטוריה. בתחום האוירי, היתה דרום אפריקה הלקוח השלישי במספר בחשיבותו, אחרי ישראל ו־ארה"ב. קניותיה בשנים האחרונות הסתכמו במיליארד וחצי פרנקים, בערך.

נוסף על המטוסים, הזמינה פרטוריה בצרפת שלוש צוללות בעלות נפח של 1000 טונות כל אחת והליקופטרים כבדים מטיפוס „סופר־פרלון" ללחימה נגד צוללות. חיל־היבשה של דרום־אפריקה מייצר לפי רשיון צרפתי שריוניות קלות מצויידות בתותחי 60 ו־90 מ"מ.

בסיכום, ההיקף הכולל של מכירת הנשק הצרפתי לדרום־אפריקה בארבע עד חמש השנים הבאות, נאמד בשני מיליארד פראנקים.

ואין זה הכל: באחרונה ניהלו פא־ריס ופרטוריה שיחות מוקדמות על מכירת 15 עד 20 מטוסים מדגם „ברגה־אטלאנטיק" ללוחמה בצוללות במקום מטוסי „שאקלטון" הבריטיים המיושנים. אולם עתה, עם הסרת האמבארגו הבריטי, תעמוד ב־ספק עיסקה זו משום שהבריטים יכו־לים להציע לפרטוריה מטוס „נמרוד" ארבע־מנועי, המיועד במיוחד ל־לוחמות־ים. עיסקה כזו יכולה להכניס לאוצר המלוכה סכום המקביל למילי־יארד פראנקים בקירוב הצרפתים חו־ששים כמובן כי זה יהיה על חשבון העיסקה שלהם. גם בתחום של הציוד הימי רבים יותר סיכויי בריטניה למ־כור לדרום אפריקה, משום שמספנות בריטניה הציעו פרגאטות חדישות בעלות נפח של 1500 ו־3000 טון, מונעות בטורבינות גאז ומסוגלות ל־קבל על סיפונן הליקופטרים קלים ללוחמה נגד צוללות. בעוד שהתעשיה הצרפתית בענף זה, עדיין נמצאת ב־שלב נסיוני.

אין תימה איפוא שחוגי התעשיה הצבאית הצרפתית פסימיים למדי. אמנם הם אומרים כי ביטול האמבאר־גו הבריטי מלווה בהסתייגויות, אולם אין להניח שלונדון תוותר בנקל על אפשרויות הכנסה של 300 מיליון לירות סטרלינג (אומדן עיסקת הנשק עם פרטוריה). אנו על כל פנים — מוסיפים הצרפתים — לא היינו מוותרים.

מאמצים נואשים

ואמנם, המציאות מראה כי ה־צרפתים מוסיפים לעשות מאמצים נואשים כדי למצוא שווקים לתעשיית המלחמה שלהם. „על העייר" קיימות פרוספקטיבות טובות: ארגנטינה מתו־עניינת ב„מיראז'ים", בראזיל שוקלת גם היא אם להצטייד ב„מיראז'ים", בציגים פאקיסטאניים ניהלו שיחות מוקדמות על אפשרות לקנות „מיראז'ים" ואפילו לא אפסה תקוה מכיוון שוויץ.

אולם, כאמור, כל התקוות הללו הן „על העייר" בשלב זה. בצורה מעשי מובטחות לצרפת רק שתי עיסקות, אם כי גדולות: עיסקת ה„מיראז'ים" הענקית עם לוב והעיסקה עם ספרד. הצרפתים כה שמחו על העיסקה ה־ספרדית, עד שכדי לספק בחודש ש־עבר משלוח ראשון של „מיראז'ים", נטלו אותם מהמיכסה של חיל־האויר הצרפתי. עתה מרוכזים עיקר המאמ־צים של המפעלים המייצרים את ה־„מיראז'ים" לספק את המטוסים ה־מיועדים ללוב וספרד.

אלא שצרפת איננה מסתפקת בזאת. לכן יצאה בימים אלה צרפת בהצעה נפתות ומרחיקות־לכת כלפי יוון, כדי להשפיע עליה לקנות כמויות נשק גדולות בצרפת ולא בארה"ב. צרפת כבר מכרה בעבר ליוון הליקופטרים מדגם „אלואט", ספינות־טילים עם טילי ים־ים, וניהלה שיחות עם היוו־נים על מכירת 20 עד 30 „מיראז'ים". כדי לפתות את היוונים, הבטיחה פא־ריס להעניק הקלות אשראי והטבות אחרות החורגות מהמקובל הזולות מן ההצעות האמריקניות.

„פרבדה" מתפלמס עם ז'בוטינסקי

שבוע לפני פרשת „חטיפת המטוס" בלנינגרד, פירסם בטאון המפלגה הקומוניסטית בבה"מ מאמר בגנות חוברת־תעמולה ציונית בשם „הביתה!"

מאת אלחנן קרמר

„במלחמתנו (על השלטון) אין צריכים לעצור בעדנו שום עק־רונות. עלינו להיות מוכנים לכל מעשה עוול, מירמה ושקר".
(לנין, כתבים נבחרים, כרך ב').

הקריקטורות האר־סיות על חשבונו של שר הבטחון משה דיין נעשו כבר ללחם חוקם של העתונים בברית־המועצות. וכן גם ה„טיפול" המשמיץ בראש הממשלה גולדה מאיר. זה מתחיל ב־מוסקבה ובלנינגרד ומתפשט עד לרפובליקות הנידחות שב־אסיה.

„פנינה" אופיינית הננו מוצאים ב־עתון „טורקמנסקאיה איסקרה" („ה־ניצוץ הטורקמני") המופיע באשחא־באד בירת טורקמניה.

בגליון העתון מיום 8 ביולי 1970, מתפרסם ראיון מדומה עם הגב' מאיר שמחברו הוא מארטי לארני, המוצג על ידי העתון כסופר פיני מהלסינקי. (לפי הכלל, כנראה, שכל הרוצה ל־שקר ירחיק עדותו... מקצה טורק־מניה לפאתי פינלנד).

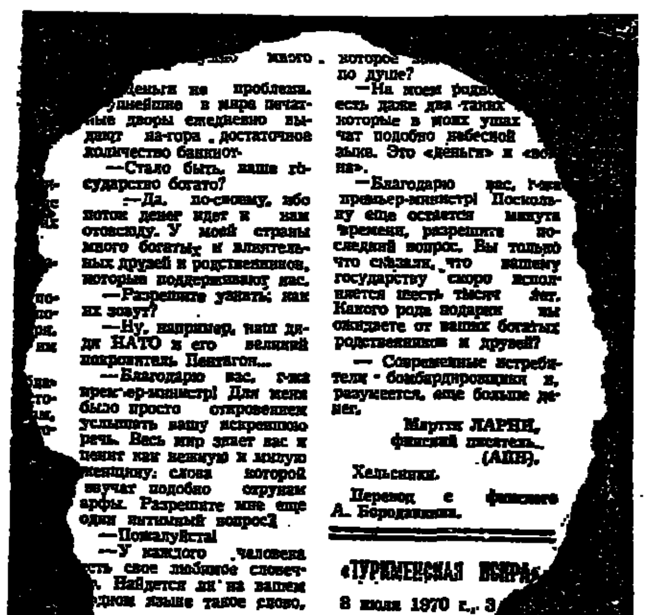
—Деньги не проблема. ...улнейшие в мира печатные дворы ежедневно выдают на-гора достаточное количество банкнот.
—Стало быть, ваше государство богато?
—Да, по-своему, ибо поток денег идет к нам отовсюду. У моей страны много богатых и влиятельных друзей и родственников, которые поддерживают нас.
—Разрешите узнать: как их зовут?
—Ну, например, наш дядя НАТО и его великий покровитель Пентагон...
—Благодарю вас, г-жа премьер-министр! Для меня было просто откровением услышать вашу искреннюю речь. Весь мир знает вас и ценит как великую и мудрую женщину; слова которой звучат подобно струнам арфы. Разрешите мне еще один интимный вопрос?
—Пожалуйста!
—У каждого человека есть свое любимое словечко. Найдется ли на вашем ...дном языке такое слово, которое ... по душе?
—На моем родн... есть даже два таких, которые в моих ушах ...чат подобно небесной ...зыка. Это «деньги» и «во...на».
—Благодарю вас, г-жа премьер-министр! Поскольку еще остается минута времени, разрешите последний вопрос. Вы только что сказали, что вашему государству скоро исполнится шесть тысяч лет. Какого рода подарки вы ожидаете от ваших богатых родственников и друзей?
— Современные истребители - бомбардировщики и, разумеется, еще больше денег.
Мартти ЛАРНИ, финский писатель. (АПН).
Хельсинки.
Перевод с финского А. Бородавкина.
«ТУРКМЕНСКАЯ ИСКРА»
8 июля 1970 г., 3

„כסף" ו„מלחמה": קטע מן הרשימה בעתון ה„ניצוץ הטורקמני", המשמיץ את ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר.

המלים האהובות על גולדה מאיר

ב„ראיון" זה נשאלת הגב' מאיר מה ייעשה בתושבים שהמדינה היהו־דית באה לרשתם, והיא משיבה כי „הללו יקבלו במתנת עבודה להגנת היהודים", וכשמקשה המראיין אם אין זה מזכיר לה את מעשיהם של הנאצ־צים, היא עונה (כך בפירוש!): „אם מפעילים את הנאצים כראוי, אין בר כל פגם. זה האמצעי היעיל ביותר נגד הנגע האדום".

אך בכך לא סגי. הגב' מאיר נשאלת מה היא המלה האהובה עליה ביותר, והיא עונה: „בשפת אמי יש שתי מלים כאלה, המצלצלות ב־אזני כמוסיקה שמימית: „כסף" ו־„מלחמה".

ואחר כך יבואו ויגידו כי אין הס־תה אנטישמית בברית המועצות...

אך בטאון המפלגה הקומוניסטית בברית המועצות „פראבדה", לא די לו בראש הממשלה ובשר הבטחון. הוא נחלץ לאחרונה גם לפולמוס עם זאב ז'בוטינסקי, במאמר בשם „הש־ברה המלוכלכת של הציונים" ב־חתימת י. בלינקי.

לקראת הפרובוקציה

מאמר זה ראה אור בגליון „פראב־דה" מן ה־8 ביוני 1970, כלומר שבוע לפני שפורסם בלנינגרד דבר „נסיון חטיפת המטוס". לאור מסקנות ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, כי שרותי הבטחון הסובייטיים תכננו מ־ראש ניצול פרובוקטיבי של פרשת המטוס בלנינגרד, כדי לפגוע באותם היהודים, המאבקים בגלוי למען זכו־תם הם, ולמען זכותו של כל יהודי הרוצה בכך לעלות לישראל, נראה, במבט לאחור, כי מאמר זה כבר בא להכשיר את הקרקע למסע הרדי־פות העתיד. מן הראוי, איפוא, לה־ביא אותו במלואו וכלשונו, בליווי מספר פירושים שהטעם הם לגמרי לא־מיותרים.

„בדואר נשלח אלי מאנגליה," פותח את מאמרו י. בלינקי, „צ־רור חוברות מודפסות על נייר־משי, גדושות בתעמולה ציונית ובהשמצה אנטי־סובייטית מרו־שעת. „חבילות" כאלה קבלו אז־רחים סובייטיים רבים בני הלאו־מיות היהודית. עובדה זו לא הפליאה אותי כשם שלא הפליאה את מכירי. לא ציפינו לשום דבר אחר מן האדונים הציונים. ה־„ספרות" זו הודפה בגלוי אוזני־החמור של מחבריה, בלטו כוונו־תיהם לסתור בנשמותיהם ובגור־לם של האנשים הסובייטיים, למען האינטרסים של אדוניהם.

חוברת בשם „הביתה"!

„הנה חוברת בשם מהולל־זקר־דש „דומוי" בתוכה הובא העתק של גלוית־ברכה „לשנה טובה מ־יהודי ארה"ב ליהודי בריה"מ". בצילום צעירים חיילים ישראליים תחת דגל הכוכב המשושה, ובי־שמים טסים מטוסי־סילון. עצם הגלויה הזו הוא סמלי. היא כמו מדברת על מה שמכינים הציונים ליהודים הצעירים הנתפסים ב־חכתם — להיות בשר תותחים במלחמה, מלחמת־דמים בלתי־צד־קת".

ובכן זהו. חוברת בשם „דומוי" כלומר „הביתה", ברכת שנה טובה המכילה בתוכה צילום חיילי ישראל! בין אם באמת נשלחו החוברות הללו למעונו של י. בלינקי, ובין אם „נת־גלגלו" לידיו על ידי שרותי הבטחון הסובייטיים, שהוא משמש להם מעין „אוציוני יהבריי" (יהודי מלומד — שכן כבר פירסם ספר השמצה חריף על הדת היהודית), — מסתבר, איפוא, כי צוי החומר המסוכן שמחפשים ה־שלטונות הסובייטיים בחיפושים ה־נערכים בבתיהם של יהודים שהעזו להגיש בקשות לעליה לישראל (ואולי גם בגליונים של חברי משלחות ראשי הערים מישראל?)

„כמו הפירר"

ומסתבר גם כי היהודים הצעירים בברית המועצות אינם נרתעים מן החזות הקשה לשמש „בשר תותחים" הגלויות ה„מסוכנות" הן דווקא מיצרך מבוקש מאד ביניהם, כי כך הוא ממ־שיך וכותב:

„העניין הוא בכך, שבזמן ה־אחרון פתח והולך מספר בני ה־נוער הנתפסים בחכת הציונים ב־מדינות הקפיטליסטיות המפותחות, פתח והולך מספר הצעירים בני הלאומיות היהודית המביעים רצו־נם „לחזור" לישראל, „לפתח" את השטחים הערבים הכבושים זמנית, להיפגע על ידי כדור של פדיון פלסטינאי. „אין אנו יודעים מתי ייענו לקריאת ציון הקהילות ה־יהודיות במערב" — מודים בצער מחברי החוברת, וצוידי הנפשות פורשים את רשתותיהם בתקוות השוא להעלות בהן אזרחים סובייטיים בני הלאומיות היהודית. ועם זה הם פועלים בעזות־מצח, ב־הכריזם: „כל האוכלוסיה ה־יהודית ברוסיה, ובכלל זה יהו־דים המוסיפים להנפוס עמדות גבו־הות, תיסע בחפץ־לב לישראל". הלא כן, כמה הכל פשוט אצל ה־מושלים־בכיפה הציוניים! כמו הפירר המטורף בשעתו. „הם חוש־בים ואפילו כותבים במקום אחד־רים!"

„כמו הפירר המטורף", ולהלן „כמו רוזנברג וגבלס". הנה שוב הדימוי הזה לנאצים כמו לגבי גולדה מאיר לעיל, וכמו בכל שורה הנדפסת ב־ימים אלה בעתוני בריה"מ בנוגע ל־ישראל. מסתבר, איפוא, כי אין זה מקרה, כי „יש שיטה בשגעון הזה". המגמה היא ליתר את דמינו, להב־שיר את הציבור הסובייטי לכך שיש להלחם בישראל, בציונות, כפי ש־נלחמה ברית המועצות בשעתה ב־נאציזם.

„קיר הברזל" של ז'בוטינסקי

„הציונים, — ממשיך בלינקי — כנראה לא הביאו בחשבון שתוכן עלוניהם וחוברותיהם המלוכלכים עלול ליפול לידי העתונות ה־נמצה. על כן לא התביישו ב־בחירת המחברים והדברים. מקום רב מוקדש לכתביו של האידיאו־לוג הציוני בעל העמדות הפשיס־טיות ז. ז'בוטינסקי, שעליהם יכלו לחתום במלואו רוזנברג וגבלס, אילו רק החליפו את המלים „ה־יהדות בחירת־אלוהים" ב„גזע ה־ארי". בהקדמה להוצאה הרוסית של „כתבים" נאמר: „כל הנוער יודע העקרוניות של ז'בוטינסקי בשאור בתוקפן וכל מסקנותיו־נכו־נות בחולם, כמו לגבי העבר, כן לגבי ההווה והעתיד".

„מה הן איפוא ההנחות המדיניות שלהן מטיף ז'בוטינסקי וכיצד „מסקנותיו הנכונות בחולם" תו־אמות את טענותיהם של שליטי תל־אביב בדבר שאיפותיהם ל־„שלום עם הערבים"? „לא לפלס־טינאים ולא לערבים האחרים. — הוא כותב — אין אנו יכולים ל־הציע שום פיצוי על פלסטינה. על כן אין להעלות על הדעת הסכם מרצון. ההתיישבות שלנו או שצריכה להיפסק או שצריכה להמ־שך על אפם של התושבים ה־מקומיים. על כן היא יכולה ל־היימשך ולהתפתח רק בהגנת ה־כוח... בשם פלסטינה נקרא ה־שטח, המשתרע משני עברי נהר הירדן... בעת הדיון על התביעות הציוניות צריך לזכור תמיד, ש־המדובר הוא בפלסטינה משני עב־רי נהר הירדן... אמנם לא זו בלבד שאיננו יכולים לתמוך ב־תנועה הערבית (המכוונת נגד האימפריאליזם — י.ב.), אלא שמחים מכל לב לכל כשלון שלה בעבר הירדן השכבה או בסוריה, ואפילו במרוקו. וכך יהיה הדבר, כל עוד לא יאלץ קיר הברזל את הערבים להשלים עם הציונות אחת ולתמיד".

„ובכן, התכנית המדינית שאל דגלה קוראים הציונים, מורכבת כדלהלן: מלחמה בלתי פוסקת עם הערבים (כי „אין להעלות על ה־דעת הסכם מרצון") התפשטות נו־ספת (גם עבר הירדן המזרחי צריך להיכבש על ידי ישראל), ערעור תנועת השחרור הלאומית בעולם הערבי. וכמובן, חיזוק העמדות ה־מתערערות של חברות הנפט ה־אמריקניות במזרח התיכון. ישראל הפכה מזמן לחוד־החנית של ה־אימפריאליזם והציונות הבינלאו־מית במאבק נגד מהפכות השיחרור הלאומי והתנועות האנטי־אימפרי־יאליסטיות של העמים הערבים.

מן הציטטה הארוכה שמביא בלינקי, מסתבר שהמדובר במאמרו של ז'בו־טינסקי „קיר הברזל — אנו וה־ערבים", שנכתב בשנת 1923, אלא שלצורך מסקנותיו „קישט" במקצת בלינקי את הדברים. הוסיף פה והחסיר שם. הוסיף, למשל, את ענין עבר הירדן שאיננו מוזכר כלל במאמר

(סוף בעמוד 20)

מכרות נחושת תמנע בע"מ
מכרז מס' 227/70
מכירת צמיגים בלויים
מוצע בזה למכירה לפי משקל : —
צמיגים בלויים מגדלים שונים של רכב קל וציוד מכני כבד, כ־100 עד 150 טון בקירוב.
את הצמיגים אפשר לראות בשטח מפעל הנחושת תמנע ליד אילת בשעות העבודה הרגילות לאחר פנייה למנהל המשק.
טופסי הצעה, מפרט ותנאים כלליים, אפשר לקבל במחלקות המשק של המפעל, תמנע דואר אילות, טלפון 059—2121 או במזכירות משרדי החברה בתל־אביב, הקריה, רח' ט' מס' 7 טל' 255451.
על המציע לצרף להצעתו ערבות בנקאית בשעור 10% מערך הצעתו.
המועד האחרון לקבלת ההצעות : 14 באוגוסט שעה 12.00
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בית־ספר
במקום מרכזי בתל־אביב
מוכן להשכיר
חדרי כיתות
למטרת לימודים
בוקר או ערב
לפנות : ת.ד. 4217, תל־אביב.

איום הסובייב... האמריק...

אסור לישראל לקבל ... ת חוגרים על כל גלגו...

עמידה איתנה

לאור הזכרונות

האם לא התחכנו אי מעט אל אף? ההיה זה בברלין בזאכאנה?
(מתוך „לוס־אנג'לס טיימס")

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

ה„קומנדו" של יעקב־אל־מוכתר

מאת: ג. שרוני

עשרות שנים היתה סוסה אצילה צוהלת בחצרו של יעקב אפ־שטיין. „היום" — מגחך השומר הותיק — „גמרנו עם הסוסות"... אפשטיין שוב אינו עוסק בשמירה. הוא כורם. וככל הכורמים אף הוא מתפלל בימים אלה ל־כמה חמסינים טובים...

אם באת לקייט לזכרון־יעקב ב־שלהי חודש יולי, אתה מוצא את משבת־הכרמים ההרית שקועה ב־תנומה המתוקה שלפני יקיצת „הב־ציר הגדול".

עוד מעט יבוא אוגוסט וילהיט את כבשנו. הסמיון הענוג, המשובח, יבשיל וילבש את גונו הבהיר, ה־שקוף. המוסקאט, הקאראניאן, הקל־ארט, ימלאו אז עסיס כתוק, מבו־שם. שבועיים של שמש להטת כה־לכה — והבציר יאחז בכרמים כאש אוכלת. טרקטורים עליזי־גוון יע־עטו מכל עבר כשהם גוררים עגלות עמוסות ענבים, המהומה ליד היקב תגבר ותלך, ובחללה של המושבה יעמוד ריחם העז של גפת־הענבים ושל היין התוסס בבריכות.

אך, עד שיתחיל הבציר — משע־מם בזכרון. אתה מודד את המושבה לאורך ולרוחב, מטייל במשעולי ה־כרמים, משתהה בגן המושבה וב־חורשותיה, מאזין לרחשם של אק־ליפטוסים ואורנים שעברו את גיל הגבורות. לאחר שמיצית את כל הנאות הנוף והאקלים, יוותר יעקב אפשטיין מפלטך היחיד. אתה מיסב עמו בבית־קפה מקומי, או על מרפ־סת ביתו, שברחוב המייסדים, והוא ירכיבך על סוסה דמיונית וישעט עמך בשבילי העבר. הווי של כר־מים, שומירות, לילות־מארב לשו־עלים הקטנים הבאים לחבל... אפשטיין, בן „זמרין" טיפוסי, רכב למעלה מארבעים שנה על גבן של סוסות אצילות. הוא היה שומר כר־מים ושדות. בשנת השבעים ושלוש לחייו עדיין נראה אפשטיין מוצק, שזוף ושיזור עירני, משובץ ביטויים וניבים ערביים.

כיום שוב אין שומירות בכרמי זכרון. אין שעטת סוסים בלילה. ה־רומנטיקה פסה, ואין לומר כי יעקב אפשטיין מיצר על־כך. זמנים חד־שים — זמירות חדשות... היום יש

שומר אפשטיין
„היום אין שמירה ואין שומירות"

נהם של טרקטורים. הכל הפך שיג־רה, חולין. בכלל — אומר אפשטיין — היום לא נותרה שמירה; אין צורך בשמירה. הערבים שנותרו ב־סביבה במצב טוב, הם שבעים, לא זקוקים לגניבות. יש לנו רק כמה משגיחים מגניבות. יש לנו רק כמה משגיחים מסתובבים בין הכרמים בג'יפ או באופנוע, מהבוקר עד אחר־הצהריים. וזה הכל. ההווי של לילות הכרמים מת. אללה ירחמו...

*

יעקוב אל־מוכתר הוא עד היום „פירמה" של מוניטין בכפרים ובאהלי־קידר; ואפילו באלה השוכ־נים הרחק מגבולותיה של זכרון־יעקב. זה הנכס היחיד שנותר לו ליעקב אפשטיין מתקופת השמירה ש־לו — יחסי הידידות ההדוקים שהוא מקיים עם השכנים מקרוב ומרחוק. יש מהם המכנים אותו בשם אבו־יוסוף, ויש הנוהגים בו כבוד־יתר וקוראים לו יעקוב אל־מוכתר, לזכר התקופה שהוא כיהן גם כמוכתר של זמרין. אין חתונה בכפר השכן פו־ריידיס, או בכפרי הדרוזים שבכרמל, שיעקוב אל־מוכתר אינו מיסב בה עם נכבדי הקרואים. אך היום שוב אין הוא מופיע באירועים אלה רכוב על סוסתו האדמדמת, עטוף עבאייה של משי ולראשו כופייה ועגאל מוזהב. הלכו הימים ההם, הלכו...

אפשטיין התחיל בשמירה בשנת 1914, הוא אז נער בן 17. „הבארון רוטשילד" — כך מספר השומר הו־תיק — „קנה אז שלושה כפרים ה־גובלים בזכרון־יעקב: אום־אל־עלק, ברייקי ושוני. על אדמות שוני הוקמה בשנים הבאות בנימינה. בשנה הרא־שונה התחכרו האדמות כ־6000 דונם — לאכרי זכרון, ונזרעו דורה לבנה. כשומרים על השדות נתמנינו שלושה בחורים מבני המושבה — יצחק הלפ־רין, יצחק ברונשטיין, ואני. עם גמר העונה, עזבו חברי את השמירה, ואילו אני התמדתי בה, וכך המשכתי ב־שמירה עד שנות ה־40. שמרתי את הרכוש בשדה ובכרם של זכרון־יעקב, שפייה וחלק מבת־שלמה. שטחי ה־שמירה שלי היו מוקפים שמונה כפ־רים ערביים, זולת שבטי הבידואים שחנו בהרים, ולהם עדרי צאן ובקר".

זקן השומרים, אברהם שפירא ה־מנוח, בספרו על מעללי השמירה שלו, נהג לומר: „כל ימי לא הרגתי ולא נהרגתי".. יעקב אל־מוכתר אומר זאת בשינוי נוסח: בכל שנות שמיר־תי — לא היה כמעט מקרה של פגי־עה במישהו, או שמישהו יפגע בי...

בתקופה הראשונה היו השומרים ה־עונתיים ערביים ברובם, ולילה־לילה היה אפשטיין מעמידם במבחן. הענ־בים הבשלים בכרמים משכו אליהם גנבים מקרוב ומרחוק, ואפשטיין יס־פר לך סיפורים מרתקים על מאר־בים ועל תפיסת גנבים ושללם. דרוך על משמרתו ביום ובלילה הוא הוכיח לשכנים כי רכוש יהודי אינו הפקר.

בשלהי שנות העשרים המירה זכ־רון־יעקב את השמירה הערבית בכר־מיה בשמירה עברית. היתה זו התק־ופה היפה בחייו של אפשטיין. הוא „לקח לידים" את הביתי"רים הצעירים, ששבילי הכרמים בלילה זרים להם, ולמדם פרק בהלכות שמירה.

*

כגולת־הכותרת בפרשת חייו רואה יעקב אפשטיין את התקופה שבה אירגן ופיקד על כנופיה ערבית מזו־יפת, שלחמה בטירור הערבי.

זה היה במאורעות 1936—38. הכ־נופיות הערביות הגבירו את השתול־לותן באזור. עקרו כרמים, שרפו גרנות, השחיתו יבולים. הרצח השת־תולל בדרכים. מפקד הכנופיות אבו־דורה נע חופשית באזור, ביקר בכפ־רים הסמוכים לזכרון־יעקב.

יום אחד ירדה כנופיה מההרים ו־שדדה מספר פרות מהעדר של המו־שבה בבנימינה. לא יצאו כמה שעות, וקבוצת צעירים מזכרון יעקב ומ־בנימינה הגיעה להרים ושדדה כתג־מול עדר בקר של הכפר סינדיאני. למחרתו הופיעו בזכרון שייך מוחמד מוקבל וחג' מוחשיד, ראשי שתי ה־חמולות שבכפר. הם באו להתענין ב־גורל העדר השדוד.

בעוד השנים שותים קהוה בביתו של יעקב אל־מוכתר, היטה השייך מוקבל את המאורת הצידה ולחש ב־אזנו למסור ענין כלשהו למשרדי ה־פיק"א בחיפה, שכן לשייך הנכבד היו קשרים עם הפיק"א כמתווך קרקעות, ואילו עתה, לרגל המצב, נמנע ממנו לבקר במשרדים.

עינו החדה של חג' מורשד הערמו־מי תפסה את חברו כשהוא ממתיק סוד באזנו של יעקוב אל־מוכתר.

למחרת נודע דבר הלחישה למנהיג הכנופיות לאבו־דורה, ושייך מוקבל שילם את מלוא המחיר. כנופיה פרצה לביתו באישון לילה ורצחה אותו נפש. בן נרצח בנו־בכורו של השייך. ראש החמולה היריבה, חג' מורשד, איש אמונו של מנהיג הכנופיות, המיל מעתה את חתיתו על בני החמולה של השייך הנרצח.

מוכי פחד נמלטו מהכפר כל בני חמולת מוקבל — גברים, נשים וטף — ובאו לבקש מחסה בזכרון־יעקב. „הצעירים שבהם" — מספר אפשטיין — „ביקשוני לתת להם נשק ולארגנם בכנופיה שתפעל נגד כנופיות הטי־רור. אחרי לבטים רבים החלטתי על דעת עצמי לעשות את הנסיון, ולתת להם הזדמנות להרחיק את הכנופיות מהאזור שלנו. הענין גזל ממני הרבה זמן ומאמץ, וזה היה כרוך בסכנה ואחריות. אחריות גם כלפי המשטרה והצבא הבריטי. מה יגידו כשיוודע להם, כי יהודי אירגן כנופיה ערבית ונתן נשק בידה.

כלי הנשק שנתתי בידי אנשי ה־כנופיה היה בחלקו רובים צבאיים ובחלקו סתם־גרוטאות. ערב־ערב הם היו יוצאים ונעים בהרי־אפריים. ב־זכרון קראו לה „הכנופיה של אפש־טיין". אני הייתי נפגש עמם יום־יום ולילה־לילה, בשובם מהסיור. לא עבר זמן והפעולה נשאה פרי. כנופיות אבו דורה הורחקו מהאזור שלנו.

בינתיים נגנב דבר הכנופיה לאזני מפקד המשטרה בחיפה, מיג'ור קלמן כהן. נקראתי אליו והוא התריס ב־פני בחומרה: אתה יודע מה עשית? הסבור אתה כי האנגלים לא יהיו מוכנים לתלות אותך, על שארגנת

(המשך בעמוד הבא)

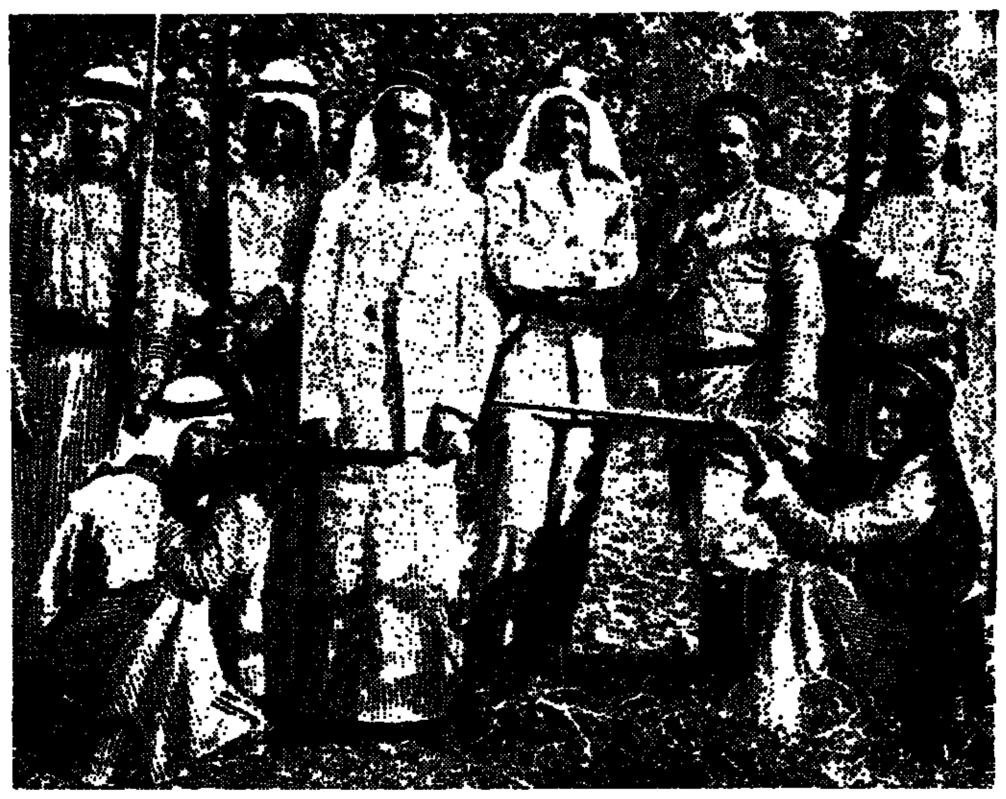

„בטרם פורקה הכנופיה, ירדנו לוואדי והצטלמנו": אפשטיין (במרכז) בחליפת מפקד, חבוש כופייה ועגאל.

דוקר מבחוץ ומתוק מבפנים — אך קר ונעים מכל הצדדים

המתוק והמקוייץ

מאת: מנחם תלמי

ללו, סברס. כ־מה? חמישה עשר גרוש אחד. בחיי, נפל על הראש. חמישה עשר גרוש אחד. איזו שחיטה!

— לך תקטוף אותם בעצמך ותראה אם זה הרבה כסף. מה זה היום בכלל חמישה־עשר גרוש? נופל לך, אתה אפילו לא מתכופף להרים.

— מילא המחיר. אבל הסתכל על הפרי. ברדה. זה לא הסברס שהיו פעם.

— אתה מספר לי. היום שום דבר זה לא מה שהיה פעם. לא הכסף, לא הבני־אדם. אז למה שדווקא הסברס יהיו כמו פעם? אתה זוכר סברס, פעם... איזה גדול, איזה מתוק. כל אחד היה אגרוף. כמעט מלאה דבש. אתה זוכר את אלה, עם הקליפה הדקה האדמדמת?

— בטח שאני זוכר. עם פלומת הקוצים הצהובים, ואיך זה היה נשלף לו מתוך נרתיק העור ה־קמוט המקוייץ שלו, כשכולו מהק־מחמדים!

— והאללה. נהיית לי משורר לי־עת זקנה. תיכף תתחיל לשיר לי על המשוכות הירוקות והמאוב־קות שלאורך הפרדסים האפלו־לים, אשר מתוכם היתה בוקעת נגינתם הערבה של מנועי הבא־רות; ותשיר לי על הפרי הזה, הצבר, שהיה יסוד מוסד של נוף הארץ הזו; שהיה אבי כינוי־החיבה והגאוה לילידי הארץ ה־זו, שפה שהנולדים כאן היו ב־מיעוט לעומת המהגרים הבאים מעבר לים. תשיר, תשיר!

— מה יש לך, מה רע בשירה?

— דחילאק! עכשיו, באמצע יולי, עם החום הזה והלחות המ־הרבנת?

— אתה יודע, נדמה לי שפעם גם החום היה כאן אחר... אתה זוכר את הימים היפים ההם, כשהפרדסים והכרמים עוד היו בתוך ת"א, לפני ששודדו ממנה את התולות הצהובים, לפני שע־שו את שרונה לקריה ואת הירקון לביב־שופכין? איך היינו הולכים אז לקטוף סברס...

— בטח שאני זוכר. היינו הול־כים בבוקר. עם אור ראשון. הר־בה רחובות היו עדיין חול ולחול היה ריח של טל־הלילה. והיה להם גם ריח קליל ועדין של שי־חי החילפה, שצמחו במגרשים הריקים. ואיך היינו קוטפים...

— לוקחים מקל ארוך, מחברים לקצהו קופסה ריקה, פתוחה. עם המקל והקופסה היית צד את ה־פרי, נותן משיכה נמרצה — והופללה — הפרי שלך.

— חכה, חכה, לא כל כך מהר שלך. קודם כל היית צריך לגלגל אותו בחול, להשיר ממנו את פלו־מת הקוצים. ואחר כך היית צריך לשטוף אותו במים, כדי להבטיח שלא נותרו עליו קוצים, פליטי הקירצוף החולי. אולם, ככל שה־יית מנקה אותו מכל צדדיו, סופך שאיזה קוץ אחד היה מוצא את דרכו אל לשונך, או לחיכך, והיה נשאר תקוע שם שעות רבות חרף כל ניתכחויך התעמלות לשונך הנרגזת.

*

— אתה יודע, פעם, כשאמרת ארץ־ישראל — אמרת צבר. וכ־שאמרת צבר — אמרת יליד ה־ארץ הזו. את הכינוי הזה נתנו ה„אימיגראנטים" מאירופה, כש־רצו לתאר את בן הארץ הזו, ש־נולד להיות מורגל לתנאיה הקש־ים ועל כן מחוספס הוא מב־חוץ, דוקרני ומאיים — הגם ש־פנימו טעים ומתוק.

— אבל האמת היא שהצבר אינו יליד הארץ הזו.

— ברור שלא. הוא הגיע לארץ הזו לפני דורות מאמריקה הדרו־מית, שם קוראים לו „האגס ה־דוקרני". איש בעצם אינו יודע היום כיצד נדד השיח המוזר ה־זה מאותה יבשת רחוקה אל ה־מזרח. אבל עובדה שהתאקלם כאן טוב.

— ועוד משלמים בשביל פרי אחד שלו חמישה־עשר גרוש. בה חיי, אינפלאציה. כמה היו לוק־חים פעם בעד צבר אחד? מיל אחד, צבר אחד.

— באמת? ושנים במיל אתה לא זוכר?

— נכון, אצל הערבי ההוא, עם החמור, עם שני הארגזים והס־כין המעוקמת. איזה פרי היה לו בארגזים! אלף־פלוס כל אחד. והיה רוכב על החמור הגדול שלו ברחובות העיר וצועק בנגינה מתמשכת, סלסלנית: סבר־ס! והיו יוצאים אליו עם קופסאות וסירים. הוא היה עובד בזרי־זות של שד: מבצע שסיפה שתי־וערב, מושך בשני אגודלים את הנרתיק הפקוע — ופרי המתו־דים הזה, הבגורען הדבשי, נר־לש ישר לתוך הסיר של היהו־דיה. בגרוש אחד היה כמלא לך סיר גדול עד גדותיו.

— אחר כך למדו למכור את הסברס על גבי גושים של קרח. ואז העלו גם את המחיר.

— ואחר כך פרצה המדינה וכל העסק של הסברס החל מתדרדר. משוכות הצבר הגדולות הורבות בשפלה, ובהרי ירושלים והגליל, נהרסו יחד עם הכפרים הערביים שנוטשו, יחד עם הפרדסים הז־קנים שהפכו למגרשי בנייה, יחד עם הבוסתנים שפינו מקום לשי־כון ולדרכים.

נכון, ומה שנשאר זה כבר לא מה שהיה. עובדה, תראה איזה סברס מוכרים לך היום ברחובות.

— מה יש לדבר, הלכו הזמנים היפים ההם. הלכו הסברס היפים ההם.

כל־בו שלום

שימו לב!
עד 50% הנחה
ברוב המחלקות
*
במחלקת כלי־בית - שוק מכירה
למוצרי יבוא בהנחות עד 50%
*
הפעם גם במחלקת השטיחים 10% הנחה על 4 סוגי שטיחים בגדלים שונים כולל 300x200 ממר

מכירת
סוף העונה
20%
הנחה
בכל מחלקות:
ההלבשה
ההנעלה
בדי האפנה
„נערת שלום"
הבוטיק
הארנקים
בקרו ב„בזאר הערבי" בכל־בו שלום - קומה ד'

יאכטה בקיבוץ

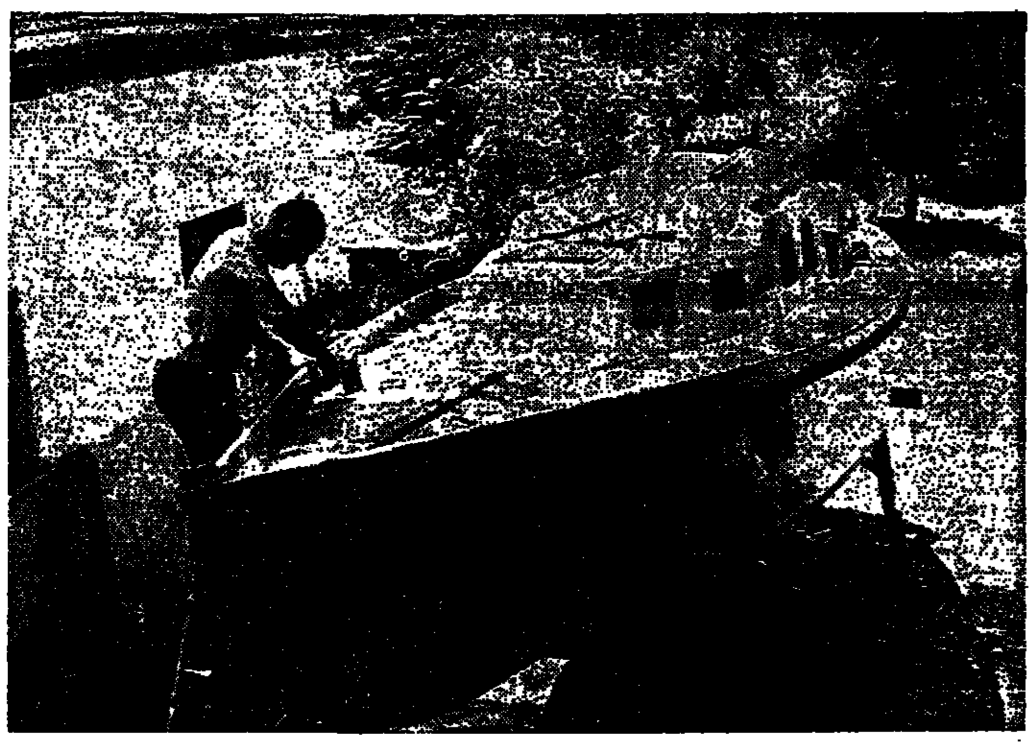

ד"ר לוי „עשה זאת במו ידיו": בעוד ימים אחדים יונף המפרש והפליג הספינה...

הגב' לוי עם הבת דבורה

הרופא העולה הד"ר לוי הקים במו ידיו ספינת טיול בכפר בלום שבגליל ועתה הוא יוצא עם בני משפחתו למסע בים התיכון

מאת **יעקב ארז**

בצילו של אקליפטוס רחב צמרת, במרחק של מטרים אחדים משפת הירדן ניצבת בשולי קיבוץ כפר בלום יאכטה בנויה לתפארת. ספינת מפרש חדת חרטום וצרת ירכתיים מבהיקה בצבעיה הנוצצים. „יושבתי" שם על פיגומי עץ. „מה ליאכטה בקיבוץ", שואלים אורחים בהשתוממות. „זוהי הספינה של הדוקטור", עונים להם ומרטיפים, בהערכה לא מבוטלת, „הדוקטור בנה אותה במו ידיו".

בעוד ימים אחדים יונף המפרש בראשו של התורן ורוחות הים התיכון ישאו את הספינה הקטנה לרחבי הים הפתוח. על גבי סיפונה של „אלף" יהיו כלב רועים גדול, ילדה בת שנתיים, אשה בלונדינית וגבר בעל זקן לחיים דק ורועת עבותות — הדוקטור ובני ביתו. עמם יפליג ספן נוסף, מי שהיה בשנה האחרונה עוזרו הנאמן של הדוקטור במשימה הרומנטית־כמעט: מלאכת בנייתה של ספינה בקיבוץ בגליל.

מבצעו של דוקטור רוברט לוי נשלם בימים אלה בהשקעה של כארבעים אלף לירות ובעבודות כפיים שנמשכה כשנה. משקל הספינה כ־4 טונות, אורכה תשעה מטרים וחצי, גובהה שלושה מטרים והיא נבנתה על פי תוכניות שנרכשו במספנה „ואן דה שטאפ" בהולנד המתמחה בבניית ספינות שכאלה. על פי המפרטים שהגיעו מהולנד נבנית ספינת המפרש: במרכזה תא מגורים צר, תאי שירותים, מחסן מזון ומיכל למים. במרכז התחתיתה נה וחצי שנועד להעניק לכלי השייט יציבות בים הפתוח ולמנוע מן הגלים הגבוהים להפכה. הכל ניבנה בדיוק מירבי, בהקפדה ובמקצועיות רבה. הספינה הקטנה בעלת הירכתיים השחורים נראית עתה כמוצר מושלם של מספנה מנוסה, ולא כפרי עבודת כפיים של שני חובבים, מחוץ לשעות העבודה הרגילות.

לדוקטור, בן ה־41, הספינה היא פורקן מאכזבותיו הרבות, מחוסר כשרו להסתגל למימסד הרפואי המתבבתו עם הנוהלים הבירוקרטיים ומאי השלמתו עם הבטחות שאינן מתגשמות. „הספינה היא תחליף למרכז הרפואי שביקש דוקטור לוי להקים בגליל — ולא הצליח" אומר מכריו של הרופא והד"ר לוי מחייך בהסכמה, חיוך של צער.

מנהגי האנשים הפשוטים

לפני ארבע שנים הגיעו הדוקטור לוי ואשתו אלינור מצרפת. „באתי הנה בגלל העבר ולא בגלל העתיד" — מספר הרופא — באתי הנה בגלל העבר של הארץ הזו והעם הזה והאזור שעליו שמעתי רבות מאז עמדותי על דעתי. יהודי, לפי הכרתי, זה אדם המשייך עצמו לקהילה קטנה ובתקופת בעלת היסטוריה עשירה ולכן ההזדהות שלי יכולה להיות עם העבר. כי אם אין לנו עבר, ידידי, הרי אין שום סיכוי לעתיד". הוא מספר על משפחת אביו שמוצאה מלבנון, מיפו ומקהיר. „משפחתנו היתה באיזור הזה לדורות רבים. אבא נולד בביירות אבל משפחתו היתה מפוזרת לאורך חופי המזרח התיכון. בבית שמעתי סיפורים רבים על המזרח, ציירתי את האיזור בדמיוני. יכולתי על פי הסיפורים להריח את ריחותיו ולשמוע את קולותיו. אבא כיום הוא בן 85. ב־1910 בא לפאריס ורק לפני שנתיים שב לראשונה לכאן, לבקר אותי ואת המזרח התיכון".

רוברט לוי עצמו, נולד בפאריס, למד סגרות באנגליה ואחר כך, רפואה בצרפת. הוא השתלם גם באמנות וכתלי דירתו עשירים ברישומים ובתצלומים מעשה ידיו. אבל התחביב העיקרי של רוברט לוי היה — ונשאר — הים הפתוח. „מגיל 14 אני אוהב לצאת לים. כשהייתי ילד היתה לי סירת „דינגי" קטנה שבה הייתי שט באגמים. כשבגרתי, רכשתי יאכטה ויצאתי למסעות בימים. קשה לי לתפוש גבול מהו ואפילו עכשיו איני יכול להבין מדוע יש גבולות. אולי זה בגלל הקוסמופוליטיות של הורי. אבי בא מן המזרח וחי בצרפת ובאנגליה. אמי — מספרד. בבית מדברים שפות רבות ויש מינהגים של עמים שונים. כשהייתי יוצא לטיולים ולהפלגות בים, הייתי מבקש להכיר את העמים השונים, את מינהגיהם של האנשים הפשוטים". כשבאתי לבקר ביוון לא הלכתי לחפש חדר בבית המלון. יצאתי לשכונות הדייגים שעל החוף, נהג אוטובוס אירח אותי בביתו. חודש ימים התגוררתי שם. את השפה לא ידעתי אבל קשרי ידידות אמיתית נרקמו בינינו. ידידות שהיא מעבר לשפה לדת ולמנהגים. אנחנו לא סנובים, יודעים לשפוט את האדם על פי ערכו וערכיו. ביוון, המכתי להיות בן למשפחה, עד שבעת אזכרה לסבתא זקנה שנפטרה מכבר, נטלה אותי המשפחה לבית הקברות", מספר הרופא בעיניים נוצצים. „בספרד, אני מיודד עם הדייגים והצוענים", ממשיך הדוקטור לוי. בדירתו, כבר ארוזים החפצים והכל מוכן לעקירה מחודשת. לפתע הוא אומר: „לכל אדם יש מקום שלו. איני יודע אם אגיע למקומי שלי, כי אני מחפש מקום שאותו אני רואה במחשבתי ואולי זה רעיון שלא ניתן להגשמה. אבל אני מוכרח לחפש אותו".

טכנאי רושם פתקים

בישראל, לא מצא עד כה דוקטור רוברט לוי את מקומו. הוא הועסק בבתי חולים שונים במרכז המדינה, נתאכזב מאי קיום הבטחות ועקר לדרום. עבר בבאר־שבע, היה רופא בעיירות העולים שבנגב ושוב נחל אכזבות. אחר כך הגיע לבית החולים פוריה ועבד במקום במשך עשרה חודשים. המקום לא היה לרוחו ושוב נעקר, הפעם, לגליל העליון. יותר כשנתיים היה רופא איזורי של שבעה קיבוצים בגליל העליון. „רציתי לעשות כאן משהו בשביל האיזור הזה. הצעתי להקים מרכז רפואי לצפון. הטיפול הרפואי הניתן היום בשיטות של קופת חולים אינו עונה על הצרכים, אין קשר לרופא עם הפציינט. אתה בא לקיבוץ, מקבל את החולה מן האחות, בודק אותו כותב מכתב ושולח את החולה לבית החולים ואז הוא נשלח חוזר, נשלח וחוזר עד אשר מתקבל. בדעתי היה להקים מרכז רפואי שיאפשר לרופא לעסוק במקצועו בדרגה גבוהה יותר מאשר כיום. רציתי שאחרי שהחולה נבדק, הוא יגיע למרכז, שם ייפגש טוב עם הרופא האישי שלו. ינתן טיפול בסטנדרט גבוה יותר. זוהי הרפואה הכללית המתאימה ל־1970 ולא רק כתיבת פתקים.

התקשרתי לצורך זה עם בית חולים יהודי בארצות־הברית ועם בית־הספר לרפואה בתל־אביב. הם קיבלו את הרעיון והיו מוכנים לשגר סטודנטים לרפואה לכאן. המועצה האזורית קיבלה את ההצעה. הוקמה ועדה, האנשים ידעו היטב שיש באפשרות מרכז רפואי כזה לפתור את בעיותם של 40.000 איש המתגוררים באיזור, קיבלתי אפילו בתחילה תשובה חיובית והייתי מאושר, ואז, הודלה קופת החולים מתנגדת לכל הצעיון. האנשים האלה אינם מסכימים לכל מה שאינו שגרתי ובמוסד. דוקטור פיקר הרופא המהוה, ואהרון לוי מנהל קופת־חולים באיזור התנגדו ותם הצליחו. בפברואר לפני שנה קיבלתי תשובה שלילית. הודיעו לי סופית שהמרכז לא יוקם. נואשתי אז מכל המלחמות", מספר הרופא הצרפתי. „פעם — הוא מוסיף — אמרו שרופא יהודי הוא חוקר, פילוסוף ומטפל. היום, הוא הפך להיות טכנאי רושם פתקים". „אתה יודע, הוא אומר, בשדרות הייתי שלושה וחצי חודשים. לפעמים, הייתי רואה 130 חולים ביום אחד. איך אפשר להיות בצורה כזו רופא?!"

בישובי הגליל העליון יש הערכה רבה למרשד הרפואי של הד"ר לוי. יכולתו המקצועית זכתה להוקרת אנשי הישובים שבהם טיפל. ברעותיו, התעלמו, משנוכחו לדעת כי לא ניתן לשנות את עקרונותיו, נמנעו מלהיכנס עמו בוויכוחים. „הדוקטור לוי הוא רופא מצויין", אומר אחד מהחברים המרכזיים בכפר בלום ולא נאות להוסיף. אבל הדוקטור רוברט לוי, חש גם באכזבה רבה מהיחס האישי של מנהלי קופת חולים באיזור הצפון. „מעולם לא באו לבקר אותי, לראות כיצד אני חי כאן, להתארח בביתי. מעולם לא באו הד"ר פישר, ומר לוי לשאול, שמא חסר לי משהו, — כשהתחלתי להעלות בעיה כל שהיא, לא נתנו לי לסיים. התשובה בנוסח היתה מוכנה. הזמנתי אותם לביתנו מספר פעמים, אך איש מהם לא הטריח עצמו לבוא לכאן להתעניין בבעיותי האישיות, בדעותי הרפואיות, איש מהם לא ניסה לתת לי הזדמנות להגשים משהו", שח הרופא במרירות.

„בים אתה חלק מהבריאה"

בפברואר 1969, אחרי שנתקבלה התשובה הסופית החליט לדחות את הצעת הדוקטור רוברט לוי להקים מרכז רפואי בגליל, נסתיימו מלחמותיו האישיות. „החלטתי אז לבנות ספינה קטנה", הוא מספר.

רוברט לוי החליט לשוב לים, לחפש בו מפלט מן הבעיות והאכזבות. „אם אתה רוצה לבחון את עצמך בפרופורציות נכונות, אתה חייב לצאת לים", הוא אומר, ומוסיף „אם אתה יכול להרגיש שאתה חלק מהבריאה. על היבשה, אתה עושה דבר קטן וחושב לעצמך עד כמה גדול הנך, אבל בים הפתוח מתמודד עם הרוח והגלים והזרמים, אתה נוכח לדעת מה גדול היקום ומהו מקומך האמיתי בו".

הוא פנה למספנה בהולנד, קיבל תוכניות בניה ומפרטי חומרים והחל בהכנות לבנית הספינה. החל בונה את השלד לבדו, רכש ציוד חומרים ובשתי ידיו, בעזרת כלים בלתי משוכללים, החל מקים את הספינה. „ואז, כשהייתי שקוע כולי בענין, באה אלי עזרה מן השמים, בדמותו של חיים גבה", אמר הדוקטור.

חיים גבה, טכנאי ורנסגן מן העיר ליאון שבצרפת, הגיע לכפר בלום לפני כשנתיים כמתנדב. האיש הצנוע הוא בעל „לב של זהב" לדברי מכריו. בתום עבודתו היומית בקיבוץ, היה מסייע לאחרים. מעולם לא השיב ריקם בקשת חבר לעזרה. בימים הקרובים עומד חיים לסיים את שהותו בקיבוץ ולשוב לביתו שבצרפת. את הסיבות שהניעו אותו לחזור, הוא מסרב לפרט. „אולי אבוא שוב", הוא אומר ובכך מסתפק. עם הרופא, עבד הטכנאי והרנסגן בבניין הספינה כשנה. יום יום, בתום עבודתו במשק, כך, על אף הקשיים, ביציקת הלהב, למשל, או בהשגת חומרים שונים — שלבה המלאכה.

השבוע עמדה הספינה להיות מושקת בחיפה. לאחר שיסתיימו בדיקות אגף הספנות שבמשרד התחבורה תצא „אלף" לדרך. „קראתי לספינה „אלף", כאחר שזאת האות הראשונה של האלפ־בית וכאחר שזאת האות הראשונה בשמה של אשתי, אלינור", מסביר הרופא. בכוונת המפליגים להגיע תחילה לליבורנו שבקפריסין. „יש שם מסעל מפורסם ליין יווני, ואנחנו מגיעים ישר למקום", אומרת האשה אלינור בחיוך. אחר כך יבואו לשייט לאורך חופי טורקיה ויוון וישובו ארצה.

בסוף אוגוסט, עומד דוקטור לוי להתחיל בעבודתו החדשה — בבית־החולים „רוטשילד" שבחיפה. הוא מקווה למצוא את מקומו במוסד הרפואי שבעיר הכרמל. והספינה — תעגון הפעם במפרץ, על חוף ים — מוכנה לצאת למרחבים.

מי יהיה „האדם השלישי" במפד"ל

ב„קסטל" אין שואלים כיום מי יירש את כתר־ההנהגה אלא מי יהיה השר השלישי של המפד"ל בממשלה

מאת **מ. מייזלס**

כששואלים כיום בבית המפד"ל בתל־אביב, ב„קסטל", „מה יהיה ז"", אין מתכוונים לשאלה, מי יהיה יורשו של השר מ.ח. שפירא ז"ל; גם לא לשאלה, מי יהיה שר הפנים החדש; אלא לכל היותר, מי יהיה השר השלישי של המפד"ל?

הכל בבית המפד"ל מודים בכך, שאין בשלב זה יורש למ.ח. שפירא ז"ל ושוה יקח זמן רב עד שיזרח כוכב חדש בשמי המנהיגות של המפד"ל. הכל מודים בכך, כי המאבק האקטואלי, המתנהל כיום במפד"ל בעקבות פטירתו של השר שפירא ז"ל, הוא על שררות (שיין שמאלית קמוצה) ולא על מנהיגות.

מאבק זה, המתנהל בעיקר בין שלושה אישים — ח"כ ד"ר י. רפאל, סגן השר מ. חזני וח"כ ד"ר ש. בן־מאיר — חיזק דווקא מעמדו של אדם רביעי — שר הסעד ד"ר י. בורג, שלגביו היה ערב כינון הממשלה החדשה ספק, אם אמנם יצורף אליה, לאור שבקרב עסקני המפד"ל נשמעה הטענה, כי הוא מכהן כבר כ־20 שנה כשר וכי דרושה רוטציה. נראה שבתוקף הנסיבות שנוצרו במפלגה, ד"ר בורג הוא כיום המועמד הכמעט וודאי לכהונת שר הפנים ואף לראש רשימת המפד"ל בבחירות לעתיד.

מי יהיה, איפוא, השר השלישי — כנראה שר הסעד — מטעם המפד"ל? בבית המפד"ל אומרים, כי אילו אפשר היה למנות שר המורכב משלושה המועמדים לתפקיד, היה זה המתמודד האידיאלי לבעיה הסבוכה. כל אחד מהם הוא בעל תכונות מיוחדות. רפאל הוא איש מעשה, אדמיניסטרטור מעולה ובעל כשר הנהגה. חזני נמנה עם אנשי הרוח, איש כלכלה וצנוע בהליכותיו. ואילו בן־מאיר הוא מדינאי בעל ראש פתוח, היודע למזג חכמת הלכות עם מקצועו כעורך־דין. אולם מכיוון שאין ממנים שלושה למשרה אחת, עומדת המפד"ל לפני השאלה, במי מבין השלושה לבחור לתפקיד השר השלישי בממשלה.

רפאל גילה במשך יכולתו במשרד הבריאות, בן־מאיר במשרד הפנים וחזני הן במישור הדו־קיום עם מפלגת העבודה והן בכל הקשור בשיפור מעמדו של החינוך הדתי, בנושאים המעסים של כשרות במשרד החינוך. שלושתם מודים בכך, שיש להפריד בין השרות לבין המנהיגות במפלגה. הם מבינים, כי אי אפשר לדבר כיום על מנהיג שיירש את מ.ח. שפירא ז"ל.

מאבקיו של י. רפאל

לשלושתם זכור, כי עד לשנת 1955, עשר כינוסה של הועידה המוסכמת של המפלגה בבת"ים, לא היה גם שפירא ז"ל המנהיג המקובל על כל חלקי התנועה. עד הועידה של הפועל המזרחי, שנתקיימה בשנת 1951, התמודד שפירא עם יריביו — עם סיעת „למפנה" שבראשה עמדו י. בורג ומ. אונא ועם הסיעה המאוחדת בראשותו של י. רפאל. מנהיגותו הבלעדית של שפירא במפד"ל נקבעה רק לאחר מכן — בכח אישיותו ותכונותיו התרומיות.

כיום מצטמצם המאבק בהצטרפות לממשלה. הכל מודים בכך, שלא כל שר הוא מנהיג, אך ברור, כי חברות בממשלה נותנת יתרון מסויים לכל מי שנאבק על המנהיגות. ד"ר י. רפאל מנהל מאבק על ההנהגה למעשה כמעט מאז קום המדינה, ואולי עוד קצת לפניה. הוא הקים בשעתו, לפני קום המדינה, סיעה בשם „צעירה ובניין", שהתייצבה בבחירות בהפועל המזרחי מול מ.ח. שפירא וזכתה במספר קולות כמעט שוה לזה של סיעת שפירא. לבסוף נתפרדה החבילה. עם קום המדינה עלה רפאל לגדולה, כשהצטרף להנהלת הסוכנות עם התפטרותו של חותנו הרב י.ל. מימון ז"ל. בתקופה מאוחרת יותר מופיע רפאל שוב בראש סיעה בהפועל המזרחי, אך בבחירות בשנת 1951, שהיו מכריעות במפד"ל, קיבל בסך הכל 22 אחוז, בעוד שסיעת שפירא זכתה בלמעלה מ־40 אחוז.

מאז נפסקו למעשה המאבקים הפנימיים בתוך ההנהגה, ורפאל פילס לו הדרך לזכות באמונו של מנהיג המפד"ל מ.ח. שפירא. שפירא הציע אותו לכהונת סגן שר הבריאות ונתן לו חופש פעולה במשרד זה כאילו היה שר. אולם כאן קרה לרפאל „תקר" ופרשת תל־גיבורים הביאה להתפטרותו מהמשרד הבריאות וגרמה לנסיגה בדרכו להנהגה. אולם שפירא לא נתן לו ליפול. בעוד שאנשי הקיבוץ הדתי וחלק מאנשי סיעת „למפנה" התנגדו להצבתו ברשימת המפד"ל בבחירות לכנסת השישית, הפעיל שפירא מלוא השפעתו והעמיד אותו במקום הרביעי ברשימה מיד אחרי שלושת השרים, כפי שהיה בבחירות לכנסת החמישית.

שפירא היה עקבי בדעתו זו ולא נבהל מאיומי פרוטסטים, ואף לא מאולטימטום של מ. אונא. הוא טען, שאם רפאל יצא זכאי במשפט, הרי הוא כשר לעמוד ברשימה לכנסת. הוא כפר בזכותם של מי שאינם חברי המפלגה להתערב בקביעת רשימת המועמדים של המפד"ל, מי שאינו מצביע בעד המפד"ל — נהג לומר — אין לו גם זכות לקבוע, מי יופיע בשמה.

מ.ח. שפירא ז"ל קירב את רפאל, אך עם זאת קשה לומר, כי ראה דווקא בו את האיש שיוכל להנהיג את המפלגה אחריו. בשנים האחרונות ביקש להעלות לשורה הראשונה של מפלגתו אנשי רוח ובני תורה. בהשפעתו והכרעתו נכלל ברשימת המפד"ל בבחירות לכנסת השביעית הרב מ.צ. נריה, ד"ר א. שאקי ואחרים. היו לו תכניות ובוודאי גם כוונות, מי צריך להיות המנהיג אחריו, אך סוד זה לקח עמו לקברו.

חסידיו של מ. חזני

יש במפד"ל, ואולי עוד יותר מחוצה לה, שלא היו רואים בעין יפה קביעתו של ד"ר י. רפאל כשר שלישי בשל הטענות שהושמעו מסביב לפרשת תל־גבורים והמשפט שהתנהל לא מזמן. הם היו מעדיפים דמות אחרת לתפקיד זה. נראה, כי למועמד השני, המתמודד על כס־השרות, לסגן שר החינוך מ. חזני, יש דווקא דמות כזו. הוא נשאר איש הפועל המזרחי בכל מהותו. גם בלבושו החיצוני הוא מגלם את החלוץ. הוא איש כפר יעבץ, כפר הרואה וכפר אברהם. הוא האיש, שנתקשר עם „גוש עציון" ערב מלחמת הקוממיות בפעילותו ב„הגנה", והוא בלט לאחר מלחמת ששת הימים במאבקו להתנחלות דתית בגוש זה. הוא צנוע בהליכותיו, וגם אם הוא נחשב באופן רשמי כאיש סיעת „למפנה", מעולם לא היה איש סיעתי מובהק. ה„תחביב" שלו עד היום הוא לעסוק בעניני חקלאות. בשנים האחרונות התפרסם ככלכלן והקדיש למטרה זו כוחות רבים.

חזני לא נדחק מעולם אל ראש השורה, אך אלה שמכירים אותו, מספרים עליו, שהוא רואה את עצמו ראוי לעמוד בראש, אבל לשם כך — נהג חזני לומר — צריך לבוא אלי ולהציע לי. מעולם לא אציע את עצמי... קשה לדעת אם יגיע גם הפעם לפי הכלל הזה, אך אם מדובר במלחמה השקטה המתחוללת בימים אלה במפד"ל, נראה, כי חזני הוא האחרון ברשימה מן הקודמים אחרי שרות. יש לו חסידים רבים במפד"ל המורבים להציע אותו לתפקיד שר, אך השאלה היא, אם במשחק הפוליטי במפד"ל יתמוך בו גם המנגנון, האוחז כידוע ביד את הרגה. חזני — אומרים בבית המפד"ל — הוא איש הקולקטיב, וממילא לא מפחדים ממנו, כי יתפוס את ההנהגה בלי לשתף אחרים.

משנהו של י.ש. בן־מאיר

המועמד השלישי, ד"ר י.ש. בן־מאיר, עלה להנהגה עם מותו של השר ד.צ. פנקס ז"ל. הוא נכנס לכנסת כנציג סיעת המזרחי, כשנתיים־שלוש לאחר שעלה ארצה ובלי שהיו לו שורשים עמוקים בהוויה של התנועה הארצישראלית. במקומתו הדיוזתו הצליח להביא לאיחוד עם תנועת הפועל המזרחי, וזכה באמונו של מ.ח. שפירא ז"ל ועלה לשורה הראשונה של החמישיה השלטת במפד"ל. בבית המפד"ל אומרים, שאילו היתה לו סבלנות, לא היה טורק את הדלת בפני שפירא לפני הרכבת הממשלה הנוכחית והיה מסתפק בכהונת סגן שר הפנים (כהונה שהחזיק בה במשך עשר השנים האחרונות), היה אולי המועמד הטבעי להיות שר הפנים.

ד"ר י.ש. בן־מאיר פעיל כיום בשתי חזיתות. בגוש ב' במפד"ל (האופוזיציה נגד גוש א' בראשותו של ד"ר רפאל), שהוא נמנה עם ראשיו הוא מטפיע בבנו ד"ר י. רוזנברג, הנמנה עם ראשי חוגי הצעירים. מבחינת מספר הקולות במוסדות המפד"ל נראה, כי סיכוייו של ד"ר בן־מאיר להיבחר כשר שלישי פחותים משני המועמדים הראשונים, אך אי־אפשר לדעת, באיזה צעדים ינקוט ברגע האחרון, כדי להבטיח את בחירתו הוא, ואם יראה, כי סכויו מועטים, במי מהשניים יתמוך.

בימים האחרונים הועלו במפד"ל גם מועמדים מבחוץ לתפקיד השר השלישי. הוזכרו את שמו של מבקר המדינה ד"ר א. נבנצל, של מנכ"ל משרד ראש הממשלה ד"ר י. הרצוג, של רבו הראשי של צה"ל, האלוף ש. גורן, של עו"ד אליהו מירון וכו'. אך נראה, כי אין בהצעות אלה ממש, מאחר שקיימת התחרות בין שלושה מועמדים שהם מראשי המפלגה ואין להניח, כי יותנו להכניס, כהגדרתו של אחד מראשי המפד"ל, „אש זרה להיכל".

מה הם יחסי־הכוחות במאבק בין שלושת המתחרים? ד"ר י. רפאל עומד בראש גוש א', המחזיק ב־53 אחוז מהקולות במוסדות של המפד"ל. חזני ובן־מאיר משתייכים לגוש ב', המרכז בידיו 47 אחוז, אולם אם גוש א' הוא יותר מאוחד, הרי מתחלק כיום גוש ב' לכמה גושי־משנה, כשהכח החזק והתוסס בו, הם חוגי הצעירים, שיש להם 50 אחוז בגוש או 22 וחצי אחוז בכל מוסדות המפד"ל.

המפתח בידי הצעירים

המפתח בהיערכות נתון במדה מסויימת בידי חוגי הצעירים. שלושת המועמדים יודעים, שכדאי להם להגיע למעין „עיסקת־חבילה" עם חוגי הצעירים, שפירושה, כי ידידי חוגי הצעירים ח"כ ז. המר יתמנה כסגן שר באחד משלושת המשרדים שבידי המפד"ל ושד"ר י. רוזנברג (בנו של אחד המועמדים ד"ר י. ש. בן־מאיר) ייכנס לכנסת מיד עם התפטרותו של השר החדש מחברותו בכנסת. נוסף על כך חוגי הצעירים רוצים לקבל לידיהם שוהה של תפקיד־מפתח בבית המפלגה, בארגון, במחלקת המסים, בניהול הכספי וכו'.

תביעה שלישית זו של חוגי הצעירים יוכל למלא רק מי שישלוט ב„קסטל", ולכן יש לד"ר רפאל יתרון מסוים במירוץ אל השרות. גוש א', שרפאל עומד בראשו, מגלה גם סגנה נוספת לשמות גוש ב'. הוא מצביע על כך, כי הוא מקופח בייצוג הממשלתי, אף על פי שהוא מרכז בידו 53 אחוז בקרב חברי הועדים, שני השרים — ד"ר י. בורג וד"ר ז. ורהפטיג, וגם שני סגני השרים מ. חזני וד"ר י. גולדשמידט מקורבים לגוש ב' או אף משתייכים אליו. לכן תובע גוש א' את תפקיד השר השלישי למועמד ד"ר י. רפאל. אחרים בצמרת המפד"ל טוענים, לעומת זאת, כי בגלל נטיות שונות יש להעדיף את מועמדותו של מ. חזני. אולם כולם כאחד מטעימים, שהצביעם על הרעש שקם מחוץ למפלגה מסביב לקביעת השר השלישי של המפד"ל, כי לא יכתיבו למפד"ל בשום פנים את מועמדה מבחוץ, וכי המוסדות המוסמכים שלה יבחרו בו בלא לחץ ובלי התערבות, ומה שיחליטו — יקום.

ה„קומנדר" של אל־מכתר

(המשך מן העמוד הקודם)

כנופיה ערבית וגם סיפקה לה נשק בלתי ליגאלי?!

עניתי לו: תסלח לי, מיג'ור כהן. אבל כשנפגשנו אתו רצח הרב בתום חייסקים משפחה, אמרת לי, כי אינך יכול להציב שוטר ליד כל חקלאי היוצא לשדה. אמרת לי גם: עזרו לעצמכם!

תוך שיחה הציע מיג'ור כהן להעביר את הכנופיה לידי המשטרה, כדי להעניק לה גושפנקא משטרתית. עניתי לו, כי עלי להתייעץ עם האנשים. אנשי הכנופיה עצמם התנגדו לכך בכל־תוקף. אולם כשנבגר עלי לחצו של מיג'ור כהן, החלטנו לפרק את הכנופיה. אנשיה באו אלי, ובטרם החזירו את נשקם, ירדנו לואדי והצטלמנו...

„הכנופיה שלי". „אני הייתי מוציא אותם ערב־ערב לפעולות, על מנת למנוע אי־הבנות בינם לבין האפסיים שלנו... הם עשו עבודה טובה. לאחר שפורקה הכנופיה, נשארו אנשיה לעסוק בעבודות חקלאיות במכרון־יעקב, עד שבאה לידם ההזדמנות לגבות את חוב הדמים. יום אחד, כשהיה ירידם חג' מורשד — האיש שהלשין על אביהם בפני אבו־דורה — בדרכו לכפר סניריאני, השיגו הכדור מהמארב. דם הוא דם כשיש לו גואלים... עתה נשתנה הדרך בפני בני מקבל לחזור לכפרם. הם חזרו והשתלטו על הכפר"...

נחרקנו סקלוני קוה לביז, אך סיפוריו של יעקב אל־מכתר לא תמו. כל עוד לא התחיל הבציר והדרכי הכרמים אבלות — טוב לשבת עם השומר הותיק, לגמוע ספלונים ולהעע עמו אל העבר...

*

מכתבו של אפשטיין נעשה מצוקי בסמכות את הפרשה המתרה של

— אך קר ונעים מכל הצדדים

[illegible] من الاصل

רפאל בשן

הנחיתה ש„חרגה קצת מהשיגרה"

ישראל („טיבי") בן־שחר
קברניט מטוס „ארקיע"

הצטלבות מאורעות מוזרה, אך רבת משמעות: השבוע איימו טרוריסטים ערביים לפוצץ מטוס על נוסעיו באתונה, ובישראל, הציל קברניט „ארקיע" חייהם של שלושים ושמונה נוסעים, ב„נחיתת נחון", מושלמת ורבת הרושם. הקברניט הוא ישראל („טיבי") בן שחר (צנום, משופם, צנוע, בהיר ביטוי). מוותיקי הוותיקים של חיל האויר, שתולדות חייו שזורים, שתי וערב, בדברי ימי החיל.

אני: ספר לי קצת על עצמך.

בן שחר: (אם, אם) נולדתי בשנת 1923 בעיר השדה אורשטיה, שבטרנסילבניה. אני בא מבית ציוני, והייתי פעיל מאד ב„גורדוניה" וחבר בהנהגת התנועה. עוד מימי ילדותי הייתי „מכור", כמו שאומרים, לרעיון התעופה. הגימנסיה שבה למדתי נקראה ע"ש אורל לייקו, שהיה הטייס הראשון של רומניה. אני זוכר שיזמתי חוג לבנית מודלים, הגעתי עד להטסת דאונים. להתקדם הלאה לא נתנו לי בגלל האנטישמיות.

בשנת 1944 הגעתי ארצה. (צוחק) עברית עוד לא ידעתי, אבל כבר הייתי חבר בקלוב התעופה של חיפה. באותו קלוב הכרתי את מאיר רוזין, שהיה הקצין הראשון בטיסת נחיתת־הנחון שלי ב„ארקיע", ואת עזר ויצמן. בשנת 1947, נתמניתי למרכז „קלוב התעופה" בחיפה, וזכיתי במילגה בסך 50 לירות שטרלינג, כדי להשתלם בחברת „אוירונף", שהיו לה באותם ימים מטוס תובלה „דה הבילנד — רפיד", שלושה מטוסים קטנים שבהם אפשר היה להטיס שלושה עד חמישה נוסעים, ושני מטוסי ספורט.

התחלתי ללמוד לטוס בנובמבר 1947 (באוירה פלחית) ולזכותי עמדו כבר שלוש־עשרה שעות טיסה! במושגים של היום זה נחשב לאפס, וחניך טיס מקבל בקושי „סרלו" עם „ותק" שכזה, אבל במושגי הימים ההם, היו שלוש־עשרה שעות הטיסה שלי, „כרטיס כניסה" ל„שרות האויר" של ה„הגנה" — שממנו צמח אח"כ חיל־האויר הישראלי. קיבלנו הכשרה נוספת על מטוסי חברת „אוירונף" ובסיסנו היה במרכז פעילי ההסתדרות בקרית מאיר.

לנין בקורס טיס

ב־14 במאי, ערב הכרזת המדינה, יצאנו לאיטליה כדי להמשיך ולהשתלם בבית־ספר איטלקי לטיסה, וכאן אני נזכר בקוריוז מעניין: יצאנו לדרך בלי אשרות כניסה איטלקיות. ידידינו ברומא ידעו כי נגיע בשעה עשר, כך שהלכו וסידרו את העניינים עם הפקידים של עשר בבוקר. אך אנחנו נחתנו בעשר בערב והפקידים, כמובן, לא ידעו שום דבר, ופשוט לא נתנו לנו להיכנס. אז מה עושים? החברה היחידה שקיימה באותם הימים קו טיסה קבוע בין ארץ־ישראל לאירופה, היתה דווקא חברת „נתיבי התעופה הצ'כיים". הוטסנו איפוא מאיטליה לצ'כיה ושם חיכינו לאשרות הכניסה. כעבור עשרה ימים הגיעו האשרות. יצאנו לאיטליה, אך כעבור זמן קצר חזרנו לצ'כיה, כדי לעבור קורס תעופה מתקדם ב„אקדמיה הצ'כית לתעופה", ששכנה בעיר השדה הרידצק קרלובה שבמוראביה.

אני: מה למדתם שם?

בן שחר: (מרצין) שם למדנו את יסודות תורת הטיס הצבאית. מבחינה לשונית, לא היתה לנו שפה משותפת עם המדריכים, הם לימדו אותנו בשיטת ההדגמה המעשית, דהיינו: המדריך הדגים — ואנחנו אחריו. אני זוכר כי יום אחד הופיע לפתע מדריך שידע אנגלית על בוריה, והוא החל מרביץ בנו ככה בדרך אגב את עיקרי תורת מארקס ולנין, (משועשע) וכאן התפתחו ויכוחים חריפים למדי בינו לבין כמה מהחבריה שלנו שהיו בעבר חניכי „השומר הצעיר", ידעו את כל התורה הזאת בעל פה, — ולא הסכימו עם הרבה מפירושיו.

כללית אפשר לומר, כי הקורס שלנו שימש לצ'כים מעין דגם מעבדה לבדוק בו את הדרך הנבונה ללמד בזמן קצר ביותר בצורה יסודית ביותר את תורת הטיס הצבאית. (בהערכה) כדאי לציין, כי המדריכים הצ'כיים היו טייסים טבעיים, שלימדו אותנו כיצד לנצל מטוס על כל מיגבלותיו. אפשר לומר, כי באוירובאטיקה, למשל, הרי הצ'כים, ומטוסם „זליך", נחשבים בין המעולים שבעולם. מן האקדמיה עברנו לקורס אימונים קרביים במטוסי „מסרשמידט" ו„ספיטפייר" וחזרנו ארצה.

החניך מפלשתינה לשעבר

(בלי טינה) בארץ נפגשנו באנשי המח"ל שהתנדבו בימים ההם לחיל־האויר, ושהיו כמעט „כוכבים" אחד־אחד. בתחילה, הם התיחסו אלינו ואל ידיעותינו בזלזול מסוים, ואנחנו התחלנו את האימונים כמעט מהתחלה — הפעם לפי שיטות אמריקניות.

המדריכים ששירתו בימי מלחמת העולם השניה בחיל האויר האמריקני, ביססו את עיקר האימונים על תרגילי דיוק, בעוד שמדריכים שטסו במטוסי הצי האמריקני, עבדו לפי שיטה שהיתה מבוססת בעיקר על תהליכי חירום, — דבר שבפי בהתחשב עם העובדה שאוירונים אלה ממריאים ונוחתים על סיפון נושאות מטוסים. (בשמחה) במארס 1949 זכינו סוף סוף בכנפיים המיוחלות. בין מסיימי הקורס היה גם מוטי הוד, מפקד חיל־האויר כיום.

שאלה: ומה היה המשך המסלול שלך בחיל־האויר?

בן שחר: הוחלטתי לעבור לאפיק הדרכה. הדרכתי חניכים בבית־הספר לטיס של חיל־האויר. עבדנו המון באותם ימים. היו מעט מדריכים, והיה צורך להכשיר הרבה חניכים. בסוף 1950 נקראתי למיפקדת חיל־האויר, ושם נמסר לי בלא כל התראה מוקדמת כי עלי לצאת ללונדון כנציג ראשון של חיל האויר הישראלי בקורס למדריכי טיסה, בליטל רידינגטון, שע"י אוקספורד.

(בחיוך רחב). הסגן אלוף הבריטי שהיה המדריך הראשי של הקורס, הסתכל עלי בתמיהה רבה, מעולם אמר לא שמע על קיומה של מדינה בשם ישראל. רק אחרי שהסברתי לו כי הכוונה ל„אקס פלשתיין" — הבין. אחרי 4 חדשים, נפל בזכותי לקבל את גביע האירובאטיקה ע"ש קלרקסון. להישג זה היו השפעות מרחיקות לכת למדי על היחסים שהתפתחו אח"כ בין חיל האויר הבריטי, והנספחות הצבאיות הישראליות של אותם ימים באנגליה — שהיו בתחילה קרירים למדי. אני חייב לציין כי ביה"ס בליטל רידינגטון, נחשב לאחד המרכזים החשובים בעולם ללימוד תורת הטיסה, וטייסים מכל קצוי תבל באו להשתלם שם. לדוגמא: מפקד הטייסת שלי בקורס, היה אמריקאי, אני הייתי הישראלי היחידי מבין ארבעים ותשעה אנגלים, צרפתים, הולנדים, הודים, עירקים, מצרים ולבנונים. (צוחק). באותם ימים עוד דיברו אתנו החניכים הערבים. אחרי, הגיעו לביה"ס הבריטי עוד כמה וכמה טייסים שלנו, ורובם ככולם סיימו בהצטיינות, — הרימו את קרן טייסי ישראל. (ביפהויה). כפי שאתה רואה קבלתי את תורת הטיסה רבדים־רבדים. ניסיתי לשלב את השליטה במטוס, שלמדתי מהצ'כים, עם שיטות תהליכי החירום של הצי האמריקני, פלוס היסוד העיוני הרחב והעמוק, פרי לימודי בקורס למדריכי טיסה בבריטניה.

הכל מתחיל מחדש

כשחזרתי ארצה, המשכתי בהדרכה, שימשתי מדריך ראשי בבית ספר לטיס, הייתי ממייסדי „הצוות האירובאטי" של חיל האויר, והיתה לי הזכות להטיס בטיסת בכורה את „סנונית", הוא ה„פוגה מגיסטר" הראשון שייצרה „התעשיה האוירית" בשביל חיל האויר, אני זוכר שדוד בן גוריון שכיהן אז כראש ממשלה אמר במקס הנגיבי: אליהו הנביא עלה השמימה ברכב אש אבל היתה בכך מגרעת — הוא לא חזר לארץ. אנו רוצים שטייסינו ימריאו וגם יחזרו. בשנת 1962 השתחררתי מחיל האויר (מנמיך קולו) ועברתי לשוק האזרחי!

שאלה: כמה סוגי מטוסים הטסת?

בן שחר: (מהרהר קצת). לפחות חמישים וארבעה סוגים שונים.

אני: האם לא היה זה קשה לאיש בעל נסיון וותק הצבאי כשלך, להתחיל הכל מחדש?

בן שחר: (בכנות). כל הנסיון העבר שלי לא שינו מאומה. מקובל כי מי שנכנס אחרון, חייב לחכות להזדמנות לקידום. הייתי הטייס האחרון ברשימת הוותק, וחיכיתי שנתיים עד שקיבלתי קברניטות. במסגרת „ארקיע" קבלתי הדרכה עיונית יסודית על מערכות מטוס ה„הרלד" כאמור, בלי התחשבות בעברי ונסיוני. נכנסתי לתקופת אימונים מרוכזת של שלושה חדשים. מנהל החברה הזהיר אותי מלכתחילה כי הדרך תהיה קשה, אבל אדם צריך שתהיה לו גישה מבוגרת לנושא. או שהוא מוכן לקבל את הגזירה, או שלא. אגב הדבר נהוג בכל חברות התעופה בעולם.

(בלי מרירות) נו; וכך, הגעתי שוב לדרג של מעין חניך טייס, וחיכיתי להתקדמותי הטבעית. כמי שדורשות ההוראות, עברתי אימונים בהכרת המטוס ובתהליכי החירום. (בגרי). אתה חייב לעשות אימונים תרגילים אלה שלא על מנת להשתמש בהם יום־יום, אלא למקרה חירום העלול להתרחש פעם ביובל, ואז אתה מוכרח לדעת את מטוסך, להכיר את מגבלותיו, לדעת כיצד להנחותו במירב הבטיחות ולהבטיח את שלום הנוסעים בבוא עת צרה. (בכפרה). הנה הסתבר לי, כי האימונים האלה לא היו לשווא. בחודש ספטמבר 1969, קבלתי קברניטות בכל קוי החברה, טסתי לכל מקום: לראש פינה, לירושלים, לאילת, לשארם א־שייך, ולאבו רודס.

שאלה: מה היתה השתלשלות המאורעות שקדמה לנחיתה המפורסמת?!

בן שחר: (בשקט). הכל התנהל כרגיל. המראתי לטיסה שגרתית לראש פינה. יצאתי בשעה שש, (בדייקנות) סליחה, בשעה שש דקה אחת. במטוס היו 38 נוסעים, ושלושה אנשי צוות. אחרי 25 דקות בקירוב התכוננתי להוריד את הגלגלים לקראת נחיתה, ואז נוכחתי לדעת שגלגל החרטום אינו יורד. הגעתי מעל השדה ועשיתי כמה נסיונות להוריד את הגלגל בתהליכי החירום המקובלים, זה לא הלך. תפסתי מיד כי הפעם התקלה היא מסובכת יותר, החלטתי לחזור לבסיס האם לת"א, התקשרתי באלחוט עם החברה, הודעתי על התקלה וביקשתי שיזעיקו מיד את הטייס הראשי והטכנאים המטפלים במטוס כדי לערוך אתם התיעצות נוספת.

בחיוך רחב

שאלה: כיצד הודעת על התקלה לנוסעים?

אני: היית עצבני?

בן שחר: (רגוע). אני? לא.

בן שחר: הודעתי על כך לנוסעים באמצעות הדיילת, בטרם ידעתי בדיוק מהי מהות התקלה. נאמר להם כי בשל תקלה טכנית נחזור לת"א. בינתיים הצלחתי להתקשר עם מטוס אחר שהיה בסביבה ביקשתיו לדווח לי על מצב המטוס מבחוץ, הוא אישר את הבחנתי כי שני הגלגלים הראשיים נמצאים בחוץ, והגלגל הקדמי נמצא בפנים. במקביל, בדקו הטייס הראשי הגוי אגמון והטכנאים את כל השרטוטים הטכניים של המטוס, ונתנו הנחיות נוספות לתיקון המצב. לאחר שמיצינו את כל האפשרויות, נוכחנו לדעת כי אין מנוס מלבצע נחיתת חירום עם גלגל קדמי מקופל. כה שקרוי: נחיתת נחון. הטייס הראשי נתן הוראה להתכונן לנחיתת חירום בשדה התעופה לוד.

שאלה: למה בלוד?

בן שחר: פשוט, כי שרותי ההצלה שם, משוכללים יותר.

אני: איך היה מצב הרוח בין הנוסעים והצוות?

בן שחר: (מניה וביה) בסדר. אגיד לך: בהבדל ממצבי חירום כגון אש, התפוצצות, דברים המחייבים פעולה מיידית, אירעה הפעם תקלה שאת הסימפטומים שלה איבחנו, עד־בית שלא חייבה את הצוות לשום מתח מיוחד. (רגוע) היה לנו מלאי מספיק של דלק, אדרבא, רציתי לשרוף עד כמה שאפשר יותר דלק באויר כדי להקטין את סיכון השריפה בשעת הנחיתה, וכל זאת, מבלי לעייף את הנוסעים יותר על המידה באויר. בנקודה זו מצאתי לנכון להודיע לנוסעים בדיוק מה אירע, יצאתי מתא הטייס כאשר חיוך רחב נסוך על פני.

(מחייך) האמן לי, הדבר לא עלה לי בשום מאמץ, כי אני עצמי לא הייתי מתוח. הסברתי לנוסעים כי הגלגל הקדמי איננו יוצא, ואנו הולכים לבצע נחיתה החורגת קצת מבחינה שגרתית, והוספתי, כמי שהאמנתי בעצמי, כי אין כל סיכון בדבר. ביקשתי רק את שיתוף הפעולה שלהם, שכך שיהיו רגועים ויקלו עלי. אותם נוסעים שישבו בחלק הקדמי של המטוס נתבקשו לתפוס את המקומות האחוריים וזאת עפ"י הנחיות הטייס הראשי מר אגמון, על מנת להזיז את מרכז הכובד של המטוס לאחור, ולהוריד למכסימום את הלחץ מחרטומו של האוירון בשעת נגיעה בקרקע.

(בהקרשה) בעזרת הדיילת עירית שושני כהן, אשר הגינה קור רוח למופת, וגם תושיה, אף שאיננה דיילת ותיקה, וטרם התנסתה במצבי חירום מעין אלה. (בתכליתיות) הנוסעים נקשרו, וכמה מביניהם, שנראו בעלי כושר גופני מתאים הועמדו בפתחי החירום. אני חזרתי לתא הטייס. מגדל הפיקוח בלוד, שהועתק בעוד מועד ע"י מחלקת המבצעים של החברה, הודיע לי כי שדה התעופה מוכן לקלוט את המטוס, כלומר, הכל מוכן: מכבי אש, אמבולנסים, תיגבור בצוותי המסלול.

לפני שהתחלתי לבצע את הנחיתה, תרגלתי עם הקצין הראשון מאיר רוזין, פעמיים־שלוש את פרטי התהליכים של ביצוע הנחיתה, (היד נחה על השולחן) התחלתי לנחות. ירדנו לנחיתה במסלול לכיוון של שדה התעופה לוד, שהספיק בהחלט לצורך זה. לא רציתי לנחות על המסלול הראשי כדי שלא לחסום את הדרך לטיסות בינלאומיות. עם הנגיעה במסלול, חיכיתי עד שאעבור את הרחבה שעליה חנו כמה מטוסים, כדי שאם תהיה סטיה מצדי, שלא אעלה עליהם. אח"כ סגרנו את המנוע ואת מערכת החשמל וכל שאר המערכות שהיו מיותרות להשלמת הנחיתה, כדי להקטין למינימום את סיכון השריפה.

המטוס התנהג להפליא

(היד נעה באיטיות קדימה) לאט, לאט, התחלתי לשחרר את מטה ההיגוי, הורדתי את „אף" החרטום כדי להרגיש את המצב כאשר אגע עם החרטום במסלול. כל עוד יש לי שליטה במטוס. ברגע שחשתי כי דלתות הגלגל הקדמי שהיו פתוחות במקצת, נוגעות במסלול, ידעתי כי המרחק בין מצב זה לבין תנוחה מלאה, — כבר קטן. אז משכתי את מטה ההיגוי לגמרי לאחור, על מנת להקטין עד למינימום את המהירות והלחץ על החרטום, וכדי לגרום מינימום של נזק למטוס. ע"י כך, הגעתי למצב שלהגה הגובה לא היתה עוד שליטה על שמירת החרטום, והפח של הדלתות החל להשתחק במסלול.

(בגאוה ממש). המטוס עצמו התנהג להפליא, הוא שמר על כיוון, מבלי שאצטרך להפעיל את המעצורים וע"י זה, לגרום נזק רב יותר לאוירון. המגע בין הפח למסלול לא יצר רעש גדול, כך שאני יכול להגיד כי אלמלא הייתי מזהיר את הנוסעים, אף לא היו מבדילים בין נחיתת הנחון שלנו, לבין נחיתה רגילה.

עם עצירת המטוס שחררתי מיד את ריתמות הבטיחות (כמו מוכן שוב לזינוק). ובין רגע הייתי בתא הנוסעים. ואמנם, אירע מה שהששתי מפניו: רגע ההתפרקות הגיע. הנוסעים התירו את חגורותיהם ועמדו על הרגלים (בתקיפות) הודעתי לנוסעים כי בהתגו, הוריתי להם שלא לצאת דרך הפתח הרגיל, שהיה עכשו כשני מטר מעל המסלול. חששתי שיקפצו וישברו ידיים ורגליים. ביקשתי מהם לצאת אחד, אחד דרך הדלת הקדמית, המשמשת בדרך כלל את הצוות, ושהיתה צמודה לקרקע ממש. (נזכר) כן! אשה אחת הודיעה לדיילת שבעלה חולה לב, ומתחיל להתעצבן. נגשתי אליו לפני הנחיתה, הרגעתי אותו, ניסיתי לשכנע אותו שלמעשה אין לו מפני מה לחשוש, וכי אנו ננחית את המטוס בשלום. בין הנוסעים היה רופא, שאמר לדיילת כי הוא מוכן להושיט עזרה לאיש במקרה הצורך.

(באנחת רווחה). טוב שלא היה צורך.

נשיקות מימין ומשמאל

שאלה: איך הגיבו הנוסעים אחרי הנחיתה.

בן שחר: אז באה ההתפרקות הגדולה. הם חיבקו ונישקו אותי מימין ומשמאל, אבל אני עדיין הייתי עסוק למדי: מחובתי היה להשגיח שהנוסעים יתרחקו בצורה מסודרת מהמטוס. בינתיים תא הטייס התמלא עשן בעקבות חיכוך בתוך המטוס עם הקרקע, והייתי צריך לתאם עם הכבאים את קירור השטח החם. יחד עם זאת הבחנתי גם שהמדריך עדנו שמן קצת. וראיתי שהנוסעים לא יקרבו לתחום המדרוף. נוסף על כך, עוד כמה פעולות של גמר כגון: בדיקת כל המתקנים, הנחת המגופים רישום גמר הטיסה התקלה ביומן המטוס, ואיסוף הניווט.

לסיכום: התקרית אירעה, והיא עדיין איננה ידועה. צוות מ„בדק" ו„ארקיע" בודק אותה, התופעה היא יוצאת דופן, שר ה[...] בודה מינה ועדת חקירה לבדוק העניין. מטרת ועדת החקירה לגלות את סיבות התאונה, כדי למנוע הישנות מקרים כאלה בעתיד.

שאלה: כמה שעות אתה טס ב[...]?

בן שחר: כללית, שתי טיסות, דהיינו: ארבע שעות. לפעמים טס גם שלוש טיסות ביום, כלומר שבע שעות. בהפסקה שבין טיסה לטיסה, אני „תוקף" איזה סנדוויץ' או כוס קפה.

שאלה: האם אין הטיסה בקוים פנימיים הופכת עם הזמן שגרתית מאד?

בן שחר: כן, זה הופך מה בסוימת לשיגרה. אך אינך יכול הרפות לרגע מן הערנות. נדרש מכל קברניט: יש לך מערכת שעונים, יש לך ההקשרות עם הבקרים בחוץ. יש לך בדי תנאי מזג אויר, ומעקב אחרי המטוסים בתוך הנתיב שלך, ועוד אלף ואחת פעולות (בסיפוק) אין לי מה להתלונן מבחינה. לא ידוע לי סוג טיסה כלשהו שלא עסקתי בו. אפילו כאשר כהנתי כראש המבצעים של חברת [...] מסוימת, לא ויתרתי על זכותי ולרסס שדות בעמק.

(חוזר לנושא) זה נשמע [...] סאלי אבל על פי כן, הגיוני [...] תקר בגלגל בשעת נחיתה, תוך חלקיקי שניה הרבה יותר ותושיה מצד הטייס, מאשר שאירע לי, הנזק הצפוי למטוס גדול הרבה יותר. תבין, כל החירום באויר תלויים בחוש ה[...] ואם אתה יוצא ממצב מסוים — אתה גיבור ואם לאו... תנועה תהה בידו).

שאלה: האם אירעו הרבה [...] בחוץ לארץ?

אוי, זה בעלי

בן שחר: עד כמה שידוע לי, „אל־על" וב„ארקיע" — לא. [...] בה). ברצוני להוסיף ולומר: אני חושב על אותם טייסי חיל האויר אשר בשעת מילוי משימה עם הציוד המסובך, ה„סופר" [...] כם נקלעים למצבים באמת [...] ומצליחים לבצע את המטלה ולחזור בשלום הודות לכשרונם, סירותם, ולאימון המעמיק שקיבלו, בודאי ובודאי שהמקרה שלי אינו משהו מיוחד. אלא שהנחיתה היתה בשדה תעופה בינלאומי, ומכאן ה„טראסק".

שאלה: לא היה לך אף רגע של פחד?

בן שחר: (ממשך במחשבה). במקרה זה — לא. אבל היו לי בחיים רגעים של פחד. פעם, לפני עשרים שנה, הייתי עד ראיה לדבר מוזר ביותר: מטוס ברח — בלי טייס. מכונאי הניע מטוס מבחוץ, היה גשם, המעצורים לפני הגלגלים חלקו, והמטוס התחיל להתגלגל על פני שדה התעופה כמטורף. בשדה היו עשרות איש, שניסו לתפוס את המטוס, ולא הצליחו. סכנה גדולה נשקפה לשדה ולמבנים. שמתי נפשי בכפי, כמו שאומרים, וברגע הקריטי, כאשר המדחף חלף על פני הצלחתי להגיע לדופן המטוס, ביד אחת נגעתי במיצערת (כנף ה[...] עלת המטוס) וסגרתי אותה. המטוס נעצר, נכנסתי להוכו, הסעתיו למקומו. כרוב התרגשות ומאמץ הייתי מסוגל במשך רבע שעה לצאת מן המטוס.

היה לי עוד רגע של פחד: כשהייתי מדריך ראשי בבית ספר לטיס לקחתי חניך פרובלמאטי לטיסת מבחן, מיד עם ההמראה, בשעת הניווט הפך החניך את המטוס על גבו. (בחלחלה) בגובה של עשרה מטרים הצלחתי להביא את האוירון למצב טיסה: — ולהנחיתו, זהו מצב אכזרי!

אני: אין לך הרגשה שהצלת חיי 38 אנשים?

בן שחר: אגיד לך בכנות, אין לי כל הרגשה שכזאת. הייתי חייב להנחית חייהם בשלום, וזה מה שעשיתי. הם הכנתי באותה מידה שהם [...]

הגברת בן שחר (עדיין נרגשת במקצת): אתה שומע, לפתע הוא מצלצל לי מלוד ואומר שיתאחר קצת ויגיע רק בארבע. שאלתי: מה פתאום בלוד? והוא אומר: כלום, סתם יש איזו תקלה קטנה. והנה אני שומעת במהדורת החדשות את כל הסיפור על נחיתת האונס של מטוס „ארקיע". עם מכונות הכיבוי והאמבולנסים. כעבור רגע תפסתי את עצמי קוראת: אוי! הלוא זה בעלי!

ישראל בן שחר והגלגל שלא נפתח.– קברניט מטוס „ארקיע" זכה לשבחים רבים אחרי נחיתת הנחון על[...]בלת, אך הוא עצמו אומר, „כשאני חושב על טייסי חיל האויר, המקרה שלי בכלל אינו מיוחד".

שאלות מביכות

[illegible]

שאלות מביכות וחיוכים מסתוריים

שמואל שניצר

1. „אי אפשר לדבר עם יפנים"

ארתור קסטלר טוען, שאי אפשר להגיע לכלל הידברות עם יפנים. לשונם, הוא אומר, מיוסדת על דו־משמעות והתחמקות; והיא משמשת להם בעיקר כדי לא לומר מאומה. על פי ה„קוד" של הנימוסים היפניים, אסור לומר דבר שלילי על אדם. כיוון שזה עלול לגרום לו „סחיתות פנים". יפני חי בפחד מתמיד שמא יאמר מלה שיש בה משום עבירה על איזה הלאוין החברתיים החמורים. כדי לעקוף את הסכנה, הוא נזקק ללשון שאין בה ביטויים נחרצים ומפורשים: כל כולה מליצות, רמזים ומלים שאינן מצטרפות לשום דבר מוגדר.

התחביר היפני כמו נוצר לצורך התבטאות דו־משמעית. סדר המלים במשפט שונה לחלוטין מכל המקובל בלשונות המערב, ואין המשפט מקבל מובן כלשהו אלא משהגיע לסיומו. ואולם בסיום יוסיף היפני לא פעם: „אולי די", או „האין זה יכול להיות די", באופן שמעט המשמעות שהיתה לדבריו, אף היא עוברת מן העולם. ואפילו מדבר הוא בלשון מערבית, נשארים דבריו סתומים, שכן הם תרגום מלשון שכל עיקרה לא נוצרה אלא כדי להעלים כוונות ולא לגלותן.

השמעו באזני אזהרות נוספות: מומחים ישראלים לעניני יפן אמרו לי שבשיחות עם יפנים אל לי לצפות לתשובות ברורות על שאלות מביכות: ברוב המקרים יגיבו עליהן בחיוך, או בדברים שאינם ממין השאלה.

עלי להודות שכאשר באה לידי ההזדמנות הראשונה להציג שאלה מביכה ליפני, הוא השיב „ישר לענין", ובלשון ברורה מאד. הרגשתי את עצמי מרומה. עשיתי נסיונות נוספים אצל יפנים אחרים, וגם בהם העליתי חרס: בין ששאלותי לא היו מביכות די הצורך, בין שהיפנים אשר עמם שוחחתי לא קראו את קסטלר, עובדה היא שאיש מהם לא חייך חיוך מסתורי, איש לא השיב תשובה בלתי־מובנת, איש לא עשה תרגילי־ירגה בתחביר האנגלי. שאלתי למה שונאים את היפנים במזרח אסיה, ובמקום מבט קפוא ומלמול לא־מחייב, השמיעו באזני ניתוח סביר והגיוני של גורמי המשטמה. במערכת של עתון, שבה סיפרו לי בגאווה רבה על הניסויים שהם עושים בהקרנת עמודי עתונים לבתי המנויים באמצעות רשת טלוויזיה במעגל סגור, שאלתי מה יעשה מנוי הרוצה לקרוא את עתונו במטה, או הרוצה להסתתר מאחורי דפיו בשעת ארוחת הבוקר, ומה יהיה על קוראי הרכבות והמכוניות הציבוריות. על כך השיבו לי בלי כל מבוכה שזו נקודת התורפה של ההמצאה החדשה, וייתכן מאד שבעטיה כל ההישג הטכני הגדול יהיה בחזקת ברכה לבטלה. בתערוכה הבינלאומית הגדולה באוסאקה, שהיא גולת הכותרת של הקידמה היפנית, הרשיתי לעצמי לחוות את הדעה שהטכנולוגיה המודרנית, כפי שהיא משתקפת בתערוכה, מדהימה בהישגיה, אבל גם בכיעורה; ושאלתי את בן לוויתי אם גם הוא בדעה שהביתן הממלכתי היפני דומה לציבור של מיכלי גן עירוניים. הוא לא חייך — הוא צחק; ואילו פירסמתי מקצת מדברי ההשמצה שאמר הוא על מפלצות הפלאסטיק הבנוי של אוסאקה, היה צריך להגר מיפן.

יום אחד, בשעה שביקרנו בבית חרושת למצלמות, שמעתי יפני אומר למנהלי המפעל במעמד פומבי למדי: „יש לי ידיד אמריקני, צלם עתונות, והוא טוען שהמצלמה הטובה ביותר בעולם היא „לייקה". ורק העדשות שלכם טובות מאלה של ה„לייקה", ולכן הוא מרכיב אותן על ה„לייקות" שלו".

יפן היא ארץ של רעידות אדמה: יש בה בממוצע ארבע רעידות ביום. אחר הדברים האלה שאמר יפני על תוצרת יפנית בנוכחות זרים, ציפיתי לרעידת אדמה, להאראקירי, לרצח.

לשווא. מנהל המפעל נהג בדיוק כפי שהיה נוהג כל איש מינהל מערבי במקרה כזה. הוא חייך ללא כל מסתוריות ואמר: „אמור לידידך האמריקני, שמאז ערך את ההשוואה שלו, השתנו כמה דברים בבית החרושת שלנו".

2. הדיפלומט שהכזיב

את תקוותי האחרונה תליתי בדיפלומט יפני שנזדמן לי; סבור הייתי שאם יש מישהו ביפן שלא יאמר כאומה, הרי זה הוא; אדם שהוא מותיקי שורות החוץ של ארצו, שיש לו שליטה מלאה בלשון האנגלית ושהיה בעולם הגדול — לא ייתכן שהוא לא קרא את קסטלר. ואפילו לא קרא, הרי הוא יודע שכיפני וכדיפלומט הוא מוכרח לשמור את החיוך המסתורי המפורסם שבו מתרצים בני עמו את כל הקושיות הלא־נעימות, ואת הבפלי־שיה המפורסם־לא־פחות שבו מצליח יפני למלא את חלל השתיקה בלי לגלות דבר וחצי דבר. מה אומר ומה אדבר? הדיפלומט ההוא היה הגרוע שבכולם. הוא דיבר בגילוי־לב בלתי־נסבל, השתדל לדבר דווקא בנושאים עדינים ומביכים, ולא הסתיר את דעתו בשום שאלה.

הוא פתח בענין ההפגנות שהסעירו בימים ההם את יפן, וממנו עבר אל המשבר הנפשי שבו שרויה ארצו חרף שגשוגה המשקי. לפנים — כך אמר בנוסטלגיה גלויה — ידע כל יפני מי הוא, ולשם מה הוא חי, ולמי הוא חייב לציית. הקיסר היה בן האלים, ורצונו היה חוק. ואולם אחר התבוסה של 1945 נתמוטטו כל אשיות החברה היפנית. הקיסר שב והיה בשר־ודם — סמל של שררה שאיננה עוד שלו. כל המבנה ההירארכי התמוטט, ולא נשאר להם ליפנים משען להאחז בו. הטכנולוגיה המודרנית, שגרמה זעזוע גם לאומות המערב, הוסיפה על המבוכה ועל התעיה. הקשישים עוד יכולים להתרפק על העבר ולהאחז במסורת; ואולם הצעירים נשארו ללא עוגן. הם עשו מה שעשה הנוער בכל ארצות המערב: הם התקוממו נגד עצמם, נגד השובע שגזל מהם את טעם החיים, נגד כל הקשיש מהם, כל הממונה עליהם, כל הכופה עליהם התחייבויות. ביפן, כבשאר מדינות הרווחה, נאחז הנוער המתמרד ברעיונות המהפכה. השמאל של יפן הוא בעל אמצעים,— הוסיף באינדיסקרטיה גמורה — ולדעתו באים לו אמצעים אלה מידי הסינים. אין בידו ראיות חותכות, אך עובדה היא שקיומה של קרן אדירה של כסף מגבלים שאצירות סיניות ביקרו בהם, אל מרכזי התנועות השמאליות.

יפן של היום — כך המשיך במונולוג שלו — היא חלק מן המערב, ובעצם היא פונה עורף לאסיה. רוב הסחר שלה הוא עם המדינות שמעבר לאוקינוס השקט, עם ארצות־הברית, עם קנדה, עם אמריקה הדרומית, עם אוסטרליה. זו הסיבה שאסיה איננה מחבבת אותה: ביבשת שכמעט כולה מגדירה את עצמה כסוציאליסטית או כנייטראליסטית, וכמעט כולה נוקטת עמדות אנטי־אמריקניות, היא היחידה התלויה באמריקה תלות גמורה.

הוא היה גבר נאה, הדיפלומט שלי, אדם מהודר מאד ומלוטש מאד. הוא שתה הרבה בשעת השיחות — ויסקי וסודה — אך המשקה לא נתן בו את אותותיו. פעמיים ייצג את ארצו בארצות־הברית: פעם אחת לפני מלחמת העולם, ובשניה אחר המלחמה. אינני יודע אם מסוגל היה לראות הוא עצמו עד מה מגלם הוא באישיותו את מה שעלולה לה לארצו — את ההרכבה של אורח־החיים־האמריקני על הגזע היפני העתיק ואת אי התמזגות של כנה ורוכב.

הוא עשה מאמץ גדול להסביר את מדיניות ארצו, את הפאציפיזם הקיצוני ואת הפאסיביות, את התוקפנות המסחרית ואת ההצטנעות הפוליטית. ואולם לא עלה בידו להוציא מלבי את המחשבה שגם כאן, בתחום היחסים הבינלאומיים, יש אותו קיום־יחדיו של דבר והיפוכו האופייני לכל תחומי החיים בארצו.

יפן — כך אמר — זקוקה לשלום יותר מכל אומה בעולם. כל עשרה תלוי בתנועה חפשית בימים. אין לה חמרי גלם, ומקורות האנרגיה שלה מעטים. היא מייבאה נפט וחמרי גלם ומייצאה מוצרים מוגמרים. אם תפרוץ מלחמה, תשותק התעשיה שלה ומשקה יתמוטט בבת אחת.

אמרתי לו: „מדינה שכל קיומה תלוי בשלום, האם היא יכולה להרשות לעצמה לשבת בחיבוק ידים ולא לעשות דבר כדי להבטיח את השלום? אתם מעצמה גדולה מבחינה משקית ומין ליכטנשטיין מבחינת משקלכם בזירה הבינלאומית. האם אין לכם בכלל מדיניות חוץ משלכם? אתם בוטחים באמריקנים באשר להגנת ארצכם. האם אתם בטוחים שבשעת הדחק באמת יבואו לעזרתכם?"

הוא חייך למשמע השאלה האחרונה ואמר: „בעצם היינו צריכים לחתום על חוזה בטחון אתכם ולא עם האמריקנים". ואחר הסביר שממשלת יפן שואפת בעיקר לא להסתבך, ולכן היא שומרת על נייטרליות בכל הסכסוכים שבעולם, לרבות הסכסוך בין ישראל והערבים.

השעה היתה כשרה להעלאת ענין „תקרית המשטרה" שהעכירה זמן מה את היחסים בין ישראל ויפן: בלחץ סעודי ביטלו היפנים הזמנה למשטרת ישראל להשתתף בועידה בינלאומית של משטרות באוסאקה, בעת התערוכה הבינלאומית. זה לא היה מעשה נייטרלי ביותר. זאת היתה הסתבכות בסכסוך. למעשה היתה כאן כניעה ללחץ הצד האחד.

„זאת היתה תקרית מיותרת. ואפשר היה למנוע אותה", אמר הדיפלומט שלי. „אילו האנשים שלכם בארצות הברית היו עורכים הפגנה נגדנו ומפעילים לחץ נגדי, הייתם משתתפים בועידה".

„אם זאת הזמנה ללחוץ עליכם על ידי ארגון הפגנות באמריקה?" שאלתי.

התשובה היתה קצרה, והיא נאמרה ברצינות רבה: „כן. זאת היתה הכוונה".

3. מזרח רחוק מאד

המזרח הרחוק רחוק מאד מתודעתם של רוב הישראלים. איישם בגבול המזרחי של פרס מתוח קו בלתי־נראה, וכאשר ישראלי נושא עיניו מזרחה, מבטו מגיע עד לקו הזה. הלאה משם יושבת מחצית המין האנושי, אבל זאת המחצית שאיננה מעניינת את הישראלים: הם מפנים את גבם אל אסיה.

הם מכירים אותה רק מן הקאטאסטרופות, המלחמות, רעידות האדמה, על אורח חייה, מאבקיה הנואשים עם העוני, התחלואה והבערות; לבטיה בעניני מימשל, דת וסוציאליזם; יחסיה אל מנהיגים ואל קדושים; חלומותיה על עתיד יותר טוב. הם יודעים מעט מזער. אבל הם נעלבים קשות כאשר מתברר להם שאסיה יודעת על ישראל לא יותר משיודעת ישראל על אסיה.

פעמים אחדות נשאלתי, בימי שהותי ביפן, מדוע אין ישראל משתתפת בתערוכה העולמית באוסאקה. זאת היתה — כך אמרו לי — הזדמנות מצויינת למדינתנו „להציג את עצמה" בפני מיליונים רבים שבקושי יודעים על קיומה. מדוע „החמצנו" הזדמנות זו?

עניתי שלא היה לנו הכסף הדרוש לבניית ביתן והחזקתו; והרגשתי שאין מאמינים לי: אין לנו תדמית של ארץ אביונים, ומדינות עניות מישראל מיוצגות בירידה. אינני יודע אם היינו מחליטים באותה קלות לא להשתתף בתערוכה בינלאומית אילו נערכה במערב, במקום שהכל מכירים אותנו, ולא בקצה אסיה. היפנים, מכל מקום, סבורים היו שיש כאן איזה ביטוי של זלזול: הצלחת התערוכה היתה, בשבילם, ענין של יוקרה וכבוד; ואחת מאמות המדה של הצלחת תערוכה בינלאומית היא שיעור ההשתתפות.

היתה לי שאלה משלי, שהצגתיה בכל פגישה עם אנשי עתונות יפניים: מדוע אין לשום עתון או סוכנות ידיעות של יפן כתב קבוע בישראל? איך יכולים הם לדווח בצורה אובייקטיבית על מלחמה כשכתביהם נמצאים רק בצדה האחד של החזית, בקאהיר ובביירות, אבל לא בתל־אביב?

לעורכי עתונים זו שאלה מביכה למדי, ונהניתי מאד מן ההתפתלויות והגמגומים שעוררה, ומן התירוצים הצולעים שבהם ניסו לחפות על צדדיות מובהקת זו. עד שיום אחד הוקהה חודו של הנשק הזה.

זה היה בשעת ביקור במערכת „מאיניצ'י שימבון", אחד העתונים הלוויתניים של יפן, שתפוצתו היומית היא כשבעה וחצי מיליון עותקים — יותר מכל עתון יומי המופיע בעולם המערבי. גם שם הצגתי, כמובן, השאלה מדוע אין לעתון כתב קבוע בישראל. ואולם שם היתה להם תשובה ניצחת על שאלתי.

לפני זמן מה, סיפרו לי, שלחו אחד הכתבים האירופיים שלהם לישראל. בין השאר הטילו עליו לראיין אחד משלושה שרים ישראלים: את ראש הממשלה, או את סגן ראש הממשלה, או את שר הבטחון. הכתב הגיש את בקשתו בצינורות המקובלים. הוא המתין כשלושה שבועות. ולבסוף הודיעו לו שאיש משלושת אנשי השררה הישראלים אינו יכול לראותו.

ראש הממשלה היא, כידוע, אשה המרבה לתת ראיונות — לפעמים שניים או שלושה בשבוע אחד. ואנשי המקצוע, אפילו הם יפנים, יודעים על כך. הם יודעים שעם „שפיגל", עם „אכספרס", עם „אי.בי.סי.", עם רשתות השידור של אנגליה וארה"ב מכנה הגברת מאיר לדבר, ואילו עם „מאיניצ'י שימבון" לא. מדוע? מפני שיש לו „רק" שבעה וחצי מיליון קוראים? ואולי מפני שהקוראים הם יפנים, וישראל מעוניינת להסביר את עמדתה רק לגרמנים, לצרפתים, לאנגלים ולאמריקנים, אך לא ליפנים?

חייכתי חיוך אסיאני מאד, מסתורי מאד, ומביש מאד. ולא עניתי. לא היה לי מה לענות.

(מאמר אחרון בסידרה)

[illegible]

לילה ויום עם מפקד שריון בתעלה

מאת אלי לנדאו

המפקד יוסי, צעיר בן 29, מבלה זו השנה הרביעית במדבר. בסיפוריו משתזרת היסטוריות הלחימה הקצרה־ארוכה בחזית הסואץ. הוא החל בתפקידו כמפקד באזור קנטרה מיד לאחר מלחמת ששת הימים, ובמשך 3 שנים צמח ועלה עד לתפקידו הנוכחי, אותו ממלא כבר תקופה ארוכה, כמפקד הטנקים הצעיר ביותר בצה"ל.

חיילים בתעלה

כמורגל בעבודה בשעות הקטנות של הלילה, ישב לפנות בוקר עם חבורת מפקדים לבושי חאקי דהוי, שהיו יושבים סביבו מעברי שולחן מאורך בתוך אוהל דמוי חדר. בצידו הימני של האוהל, על־יד הירעה ניצבה ספריה צנועה: „קרבות שריון". מפות אחדות פרוסות על הקירות. הגג המשופע משוה ל„ביוד" ארכיטקטורה נדירה. על משטח החול מונחות מרצפות אחדות, בפינה כורסה, שרגלה האחת שבורה, אשר הובאה בודאי על ידי „זריז" שהחליט כי חדר הישיבות של מפקדו יראה מכובד יותר בתפאורה הזו. פה גלי מגנה מאחורי כסאות שרגליהם תקועים עמוק בחול.

מן העבר השני של האוהל נשמעו קולותיו של יצחק, נהגו של המפקד, שעשה מאמץ לשכנע מרכזניות להתייחס לבקשותיו. קולו היה נמוך ודרוי חינתונים. הוא מנוסה, והן — השליטות הבלעדיות של המרחב. רק מונים מן הסוג הזה עשויים לשכנע אותן בשתיים לפנות בוקר „להתקשר עם הארץ", להמשיך במלאכתן גם בעיניים עצומות למחצה.

בחוץ שררה אפילה. על רקע הדיונות הגבוהות־הזהובות, התנשאו דקלים שצלליהם שיוו למחנה המינהלי הקטן תפאורה אקזוטית מושלמת.

כן הפתח נשמע קולה של אלקה, מזכירתו של המפקד. „קמוקין כבר לקחת ז'" בשעה מאוחרת זו של הלילה נזכרה להעיר לסמל צעיר, שנכנס מאובק ובידים משומנות מגריז, לאוהל, כי פקודות הקבע מחייבות „לסחור את הגוף מן הקיים המורעלים".

„משמעת שריון"

כעבור דקות אחדות קמו המפקדים הצעירים ויצאו אל המשטח שליד האוהל. זקיפים הילכו לאורך הגדרות ורק קולו של גנרטור המספק האורה למחנה הפר"ע בשאונו המונוטוני את הדממה.

יצחק, הנהג הירושלמי, הכין את הג'יפ ליציאה אל הדרך. נכנסנו פנימה, פנינו מן השער ש„חמור ספרדי" חסם אותו בדרכנו אל חניון טנקים. משהו טרד את מנוחתו של המפקד הצעיר. „היום לא נפגשתי עימם. יותר מדי עבודה. ביום קצר כזה הם עושים את המלאכה לבדם. בימים כאלה מוטב לראות אותם זמן קצר לפני שיוצאים לסיורים, אינני רוצה להשאיר מקום לטעויות". כ־20 ק"מ נסענו בחשיכה, גומאים את כביש האספלט אל אחת מדרכי הרוחב הרבות שנסללו בעת האחרונה בחולות. הנהג יצחק מכיר על פה את הדרכים ועל כן הוליך אותנו כבקיא ובנוסה הישר אל מול פניו של זקיף, שאותת לנו לעצור. גם בשעה לילה מאוחרת זו לא שכח הזקיף, שהבחין במפקדו, להצדיע. „משמעת שריון", חייך יוסי.

יום קודם לכן, בסיור בגזרה, אמר אחד הלוחמים: „משיגע, מה היא רוצה מאתנו, שנצדיע גם כאן?". הוא רוצה והם מקיימים. הוא רוצה כי הם ילבשו את אפודי המגן ואת קובעי הפלדה. חייל קיבל את פנינו באחד המוצבים ללא אפוד מגן — „הוא חייל מצדיוך" אמר יוסי והודיע ל„חייל המצדיוך" כי חופשתו, שעמדה להתחיל למחרת, תידחה לשבועיים ימים. „אני רוצה כי לחופשות יצאו חיילים חיים".

„רק לא נפגעים!"

אחר סיבוב של 24 שעות עם הגבר בן ה־29, אתה חש באחריות העצומה המוטלת על שכמו. נערים בשנות העשרים שלהם כבודים תחת פיקודו. „מעולם לא הכרתי את אבותיהם. אני רואה אותן רק בשעה שעלי לבשר להן בשורות קשות. אלה הם הרגעים הנוראים ביותר שאני נושא עימי במשך השהות הארוכה בחזית".

במשך 21 יום בחודש יולי, לא צריך היה לבשר בשורות איוב כאלה. 21 יום בלתי שיגרתיים מן הבחינה הזאת שלא היה גם הרוג אחד בחזית יחידתו, חרף האש שהמשיכה כל העת „לספטף" לאורך כל הקו. הסבוב חזרה החזית ולימדה כי קשה לברוח מן הסטטיסטיקה. 3 לוחמים נהרגו ו־8 נפצעו ב„פגזים סטטיסטיים". יתכן כי זו היתה הסיבה ש„נזכרו" ביוסי ובאנשיו. „רק לא נפגעים". צעק אל מכשיר הטלפון בשעה שצריך היה לקבל הודעה מן הקו הקדמי. בבוקר הודיעו לו על הרוג ובאחור יותר על שני פצועים. כשקיבל את הטלפון לידיו, חשש כי שוב מגיעה אליו בשורה דומה ולכן איבד לשניות אחדות את שלוות רוחו והרים את קולו: „רק לא נפגעים".

סגן־משנה משער הטנקים, קיבל את פנינו לאחר שעברנו את הזקיף. לגבי דידו היה זה לילה של מותרות — הוא יכול היה לישון בשקט למרגלות הטנק שלו. זה חודשים הוא ישן מאחורי הקשר שלו, משמאלו של אהרון ביטון, הטען־קשר, מימין לדופן הטנק. לעומתו יש לרובים שז, נהג ה„פטון" (יליד צ'ילי, 5 שנים בארץ) נחיות מסויימות: הוא נרדם מדי לילה על כסאו, כסא הנהג, שולח רגליים לפנים, סוגר בדפים ועוצם את עיניו. למזלו, הטנק האמריקני נבנה ברווחה מסויימת. אילו צריך היה לישון בתוך ה„טי־55" הסובייטי, היו חייו קשים הרבה יותר. למשה מוסקוביץ התותחן, נראים החיים קשים קצת יותר, אם כי כבר הורגל אליהם. בדרך בלתי ברורה הצליח „לארגן" את חלקי גופו כך שחודי הפגזים לא יינעצו בהם.

הטנקיסטים כ„כלבי שמירה"

זוהי דוגמא לצוות אחד של טנקיסטים העושים כ„כלבי שמירה" לאורך קו החזית בסיורים, במארבים, באבטחות, בירי בשעת הצורך, ובציפיה כל שניה לאירוע המחייב אותם לזנק על מנת להגיע. איחור של שניות עלול לעיתים להיות גורלי, ובשום כך, טוען מפקד הטנק, „אנחנו יושבים בעיניים פקוחות".

באחת מפינות החניון נשמעו קולות של אנשי הצוות הטכני. שעסקו ב„סיפורן" — כפי שהם מכנים את עבודתם — של אחד מן הטנקים, ש„צלצל" במשך היום, וצריך היה להכשירו לקראת סיורי־הבוקר. בפינה אחרת ישבו לוחמים אחדים סביב ספירטיה, וחלטו כוס תה. בעוד שעה קלה עתידים היו לפסוע על הטנקים בדרכם אל החזית. יוסי קרא אליו את מפקדי הטנקים, והם שוחחו ביניהם במשפטים לאקוניים „מקצועיים", זר שאינו בקיא בכגון אלה, עשוי לחשוב כי הם מסתירים בשיחתם. אחרי כן שאל את אחד המפקדים, ששערו בגודל פרא, שאלה בלתי מובנת, וכולם פרצו בצחוק רם כתגלגל. ניכר היה כי הוא קלע אל „בהיות להגורד" והם הבינו את הרמז וצחקו. למחרת, היה כבר שערו של המפקד הזה קצר, למרות שהערתו של המפקד נאמרה לכאורה בבדיחות דעת.

חזרנו אל הג'יפ בדרכנו אל מפקדתו של יוסי. השחר כבר עלה ועל הדרכים נעים כלי רכב, משאיות כבדות, זחלמים וזחלים שיצאו אל דרך הפטרולים.

אותו לילה, לא נכנס יוסי כלל אל קרון השינה שלו. כך הוא מבלה לילות ארוכים, זו השנה הרביעית בחזית. „אצלי שביעה פרוסה לילה שכולו קודם לשינה", אומר יצחק בחיוך. והשכיבות האלה נדירות.

בשעה שעמד להיכנס אל הקרון לחטוף שעת שינה, שוב צילצל הטלפון בשבצעים. נתקבל דיווח על נפגעים. צריך היה לצאת ולחלץ את הפצועים.

יצחק כבר ציפה בתוך הג'יפ, כשהנורד, נשק, אפוד־המגן והכובע הפלדה של המפקד מוכנים למסע המחודש.

כשעברנו על פני נקודת ביקורת על הכביש המוליך אל המוצבים, עמד שם זקיף שאותת לרכב לעצור. הבחין ביוסי, הרים את ידו להצדעה. יוסי היה רכון לאחור על מעצר כסאו ועיניו עצומות. יצחק הנהג השיב בהצדעה, במקומו של המפקד שנרדם על מושב הכסא בג'יפ הטורקי. וחייך.

קרירה וטעימה!

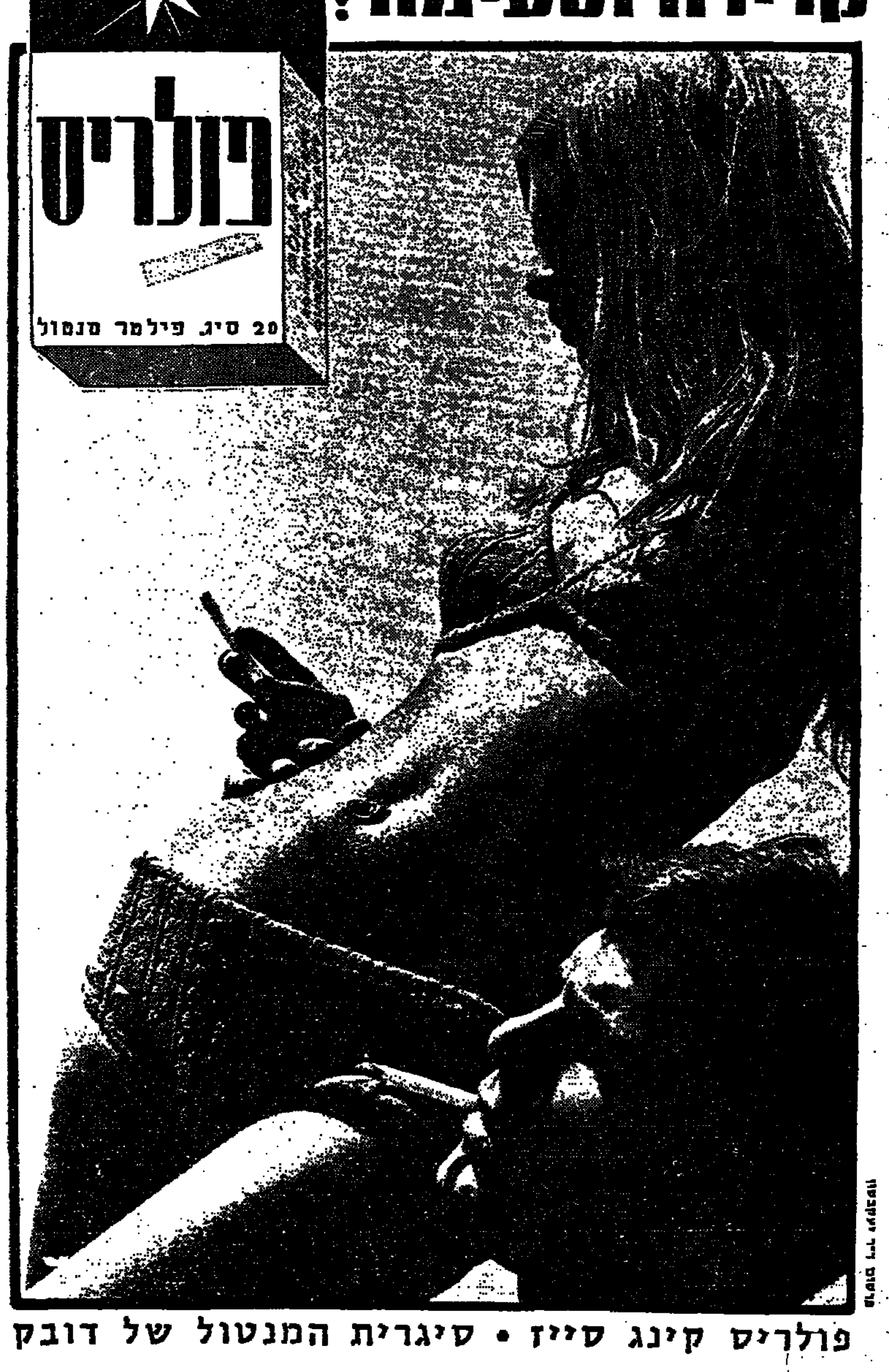

פולריס קינג סייז • סיגרית המנטול של דובק

مكان الاصل

هكذا من الاصل

בני שכם בונים את תחנת־לוינסקי

עשרים אלף הפועלים מן „הגדה" העוברים את הקו הירוק סיגלו לעצמם מומחיות מקצועית – והסתגלו מהר גם לתנאים הסוציאליים בישראל

מאת מנחם שמואל

לפני ימים אחדים, עם הנץ החמה, עברה ברחובה הראשי של קלקיליה מונית ישראלית שהגיעה מכיוון כפר סבא. ליד הנהג ישב גבר מבוגר, בריא־בשר, שקמטים המעידים על שנות עבודה רבות בשדה חרשו את פניו השזופות. המונית עצרה ליד קבוצה קטנה של ערבים שהמתינו בסבלנות על המדרכה.

הגבר חרוש הפנים פתח את דלת המונית והערבים החלו להכנס פנימה. לפתע נגש אליהם צעיר גבה־קומה חגור אקדח ופנה אל האיש שהחזיק בדלת: „בוקר טוב, מר שוסטר, אני רואה שאתה בא שוב במונית ,בספלי' לאסוף את הפועלים שלך !"

האיש נתרך כמי שנתפש במעשה אסור. הוא העלה חיוך על שפתיו ואמר: „נכון, רואים שבאתי ב,ספלי'".

הצעיר בעל האקדח ששמו כפי שהסתבר הוא רמי, לא הרפה: „ומדוע באת? הרי ידוע לך שהדבר אסור על פי ההוראות !"

שוסטר: „אגיד לך את האמת, אני זקוק לפועלים בשעה יותר מוקדמת".

רמי: „מדוע לא בקשת — היינו שולחים אותם בהסעה המוקדמת שלנו".

שוסטר: „טוב. אשלח את הבן שלי ללשכה בכפר־סבא. הוא יגיש את הבקשה ויסדיר עבכם את הענינים".

— „בסדר, נבחין לו" — התרצה רמי.

— „שלום !" — אמר שוסטר והמונית זנקה לכיוון כפר־סבא.

רמי החזיר ברכה ופנה לפינת הרחוב. שיירה ארוכה של אוטובוסים ומשאיות עם ספסלים מיוחדים להובלת נוסעים חנתה שם, מוכנה לקלוט מאות פועלים, שראשוניהם כבר החלו להתאסף מכל קצות העיירה. רמי לוי, איש שרות התעסוקה בשטחים, הממונה על לשכת קלקיליה וטול־כרם, הציץ מבט בשיירת המכוניות ושאל את הצעיר הכחוש שנלווה אליו: „כמה פועלים יוצאים היום, עבדול רחמן ?"

עשרים אלף פועלים מועסקים

עבדול רחמן אבו סניני, תושב קלקיליה ומנהלה של לשכת התעסוקה המקומית, הציץ ברשימה שבידו והשיב: „אלף ומאתיים פועלים, ביניהם 160 נשים ונוסף אליהם 600 פועלים מעזה המתגוררים בקלקיליה. אם תרצה עוד פועלים, חוג'ה רמי, לא תמצא. אין עוד פועלים מובטלים בקלקיליה. כולם עובדים".

עשרים אוטובוסים ומשאיות הסיעו אותו בוקר פועלים מקלקיליה למקומות עבודה שונים בגוש דן. לגבי אנשי התעסוקה, לא היה במספר הזה משום חדש. „ההסעה המאורגנת ,דופקת' בלי בעיות" — הרהר רמי בקול. הנהגים יודעים היכן מקבוצות העבודה. הם מורידים את הפועלים בבוקר וחוזרים לפנות ערב להסיעם הביתה. ואם ישנם מעסיקים בעלי משאלות מיוחדות, כמו, למשל, שוסטר מגדל הירקות מכפר סבא, „הרי בקצת רצון טוב ניתנה גם הבעיה שלהם לפתרון".

שירות כלי הרכב בקלקיליה היא רק חלק בצי האוטובוסים והמכוניות הבגודיים מדי בוקר וערב להסעת פועלים מיהודה ושומרון לעבודה בישראל. יצחק שווייצר, קצין מטה במימשל הצבאי לעניני תעסוקה מעריך ש־150 כלי רכב ציבוריים, אוטובוסים ומשאיות נוספים, דרושים להסעת הפועלים. לדבריו מועסקים בישראל 20,000 פועלים מיהודה ושומרון: 11,000 עובדים בבנין, 5000 — בתעשיה והיתר בחקלאות. „כל דורש עבודה ביהודה ושומרון שנרשם בלשכת התעסוקה, מקבל תוך פרק זמן סביר עבודה" קובע מר שווייצר.

בעונת הקטיף האחרונה היה מחסור חמור בפועלים. הפרדסנים היו מוכנים לקלוט 6,000 עד 7,000 פועלים והלשכות לא יכלו לספק את הדרישה. הצילו את המצב „העזתים", אלה הם פועלים מהרצועה, שעברו מרצונם להתגורר באזורי טול־כרם וקלקיליה. כ־1,000 „עזתים" שנרשמו בלשכות, נשלחו לעבודה עוד בטרם יבש הדיו על טופסי הרישום.

תשע עשרה לשכות התעסוקה פועלות היום ברחבי יהודה ושומרון. הראשונה הוקמה בנובמבר 1968, האחרונה נפתחה רק בימים אלה ביריחו.

ההחלטה על פתיחת לשכות התעסוקה בשטחים נתקבלה בועדת המנהלים הכלליים במסגרת ההכנות של שנת 1968. למרבה האירוניה הן הוקמו בהתאם לחוק ירדני, הקובע כי השלטון יקים לשכות סעד והתעסוקה בערים. הירדנים הקימו לשכות סעד, אולם את נושא ה„תעסוקה" הזניחו לגמרי. מבחינה זו היתה בערי הגדה המערבית ריקנות מלאה. איש הישר בעיניו יעשה.

אחרי מלחמת ששת הימים העסיק המימשל הצבאי פועלים מיהודה ושומרון בעבודות ציבוריות שונות במקומות מגוריהם. חלוקת העבודה סודרה באמצעות המוכתרים. התברר שהמסכמות, שנפלה כפרי בשל בידי המוכתרים פתחה פתח לשחיתות. החל מסחר בפתקי שליחה לעבודה שנמכרו בדינרים ירדניים מכון וסקילין. כדי לשים קץ למצב בלתי נסבל זה, החליטו המנכ"לים לפתוח את לשכות התעסוקה הממלכתיות. בתחילה נפתחו שבע לשכות בחברון, בית־לחם, רמאללה, שכם, ג'נין, טול־כרם וקלקיליה. דורשי העבודה הראשונים נרשמו אחרי היסוסים מרובים. הם לא האמינו שהיהודים מתכוונים באמת בתחלם לספק עבודה לכל דורש. הם חששו שזה הכסיס של המימשל הצבאי לאסוף פרטים ונתונים אישיים על התושבים.

עם פתיחת הלשכות, החלה זרימה של הזמנות מישראל לעבודות קטיף שונות ולעבודה בבתי־חרושת לשימורים. מיד נשלחו כ־3,000 פועלים. לאט לאט פתחו ההיסוסים. הדרישה ממעסיקים בישראל גברה ומספר הפועלים שנרשמו בלשכות עלה משבוע לשבוע. תוך זמן קצר, יחסית, הורגש צורך בפתיחתן של לשכות נוספות. ענף הבניה נתגלה כתובעני ביותר מכל הענפים אך גם התעשיה גילתה את רעבונה לכוח אדם מהגדה. בתי־חרושת ידועים כמו „ויטה" „קרגל" ו„אדרת" הזמינו וקבלו פועלים מיהודה ושומרון ובהקמת התחנה המרכזית החדשה ברח' לוינסקי מועסקים, זה יותר משנה, לא פחות מ־80% פועלי בנין משכם.

אפילו התנכלויות ארגוני החבלה לא מנעו את נהירתם של דורשי העבודה ללשכות. בקלקיליה נעשו שני נסיונות לחבל בבנין הלשכה. בנסיון הראשון לא נגרם כל נזק. בנסיון השני ניזוקו שני החדרים שתוקנו מיד. בשכם זרקו אלמונים רמון־יד לתוך חדרי הלשכה. בנס לא נפגעו אנשים. במקרה אחד הונח מטען חומר נפץ באוטובוס שהסיע פועלים משכם לעבודה בישראל. המטען נתגלה על ידי אחד הפועלים שהעיר את תשומת לבו של הנהג וזה הזעיק חבלן משטרה שסלק את המטען ופוצצו. ועוד בטרם נדמו הדי ההתפוצצות חזרו הפועלים לאוטובוס והמשיכו בדרכם לעבודה.

מסביר מאגיד אבו רות, טפסן בנין המועסק בעבודה מקצועית שנה ורבע בתחנה המרכזית ברח' לוינסקי: „בשכם יודעים שאין ברירה. אנחנו מוכרחים להתפרנס. רובנו בעלי משפחות. כל אחד יודע שבשכם אין עבודה. אנחנו מוכרחים לעבוד היכן שהעבודה מצויה ואף אחד לא יכול לבנות זאת באותו".

„זה לא הזמן של חוסיין..."

עבדול רחמן אבו סניני, מנהל לשכת התעסוקה בקלקיליה, ועוזרו פקיד ההרשמה פארים חוסין עסאללה, סבורים שהפועלים בשומרון למדו להעריך ולכבד את הלשכות. בהתחלה היו בעיות. הפועלים חשבו שאחרי הרישום, בו ביום יקבלו עבודה. לא היו מוכנים להבין שיש תהליך מסוים בהוי נמבע של רישום פועלים, קבלת הזמנות ממעסיקים, התאמת נתונים ועוד — לפני שדורש העבודה נשלח למקום עבודתו. היום, סבורים פקידי הלשכה, שהפועלים למדו ורגעו. בימי השבוע כמעט שאין רואים מבקשי עבודה בלשכת קלקיליה. הם באים בימי ראשון. הם יודעים שביום זה מגיעות ההזמנות מהמעסיקים.

האם אין טענות על העדפה ופרוטקציה?

עבדול רחמן: „כמו בכל מקום בעולם גם כאן יש כאלה התובעים יותר מאחרים. היו גם נסיונות שוחד. היה מי ששם 10 לירות בתוך תעודת הזהות שהוגשה לי לצרכי רישום. החזרתי את התעודה בכעס ,זה לא הזמנים של חוסיין' אמרתי להם. אף על פי כן היו כאלה שלא הבינו".

פקיד ההשמה, פארים חוסין עסאללה, התלונן במשטרה שדורש עבודה אחד הציע לו 5 לירות שוחד. האיש נעצר ונידון בבית המשפט הצבאי ל־25 לירות קנס. זה כבר היה יותר משכנע. אחרי המשפט חדלו להציע הצעות שוחד. אפילו בסגריות אין מכבדים יותר את הפקידים. יושבים ומצפים בסבלנות לפתק השליחה לעבודה.

יש מעטים שלא נזקקו לשרותי הלשכה והתקשרו באופן פרטי עם מעסיקים המגיעים בטנדרים או במונית ואוספים בעצמם את פועליהם. הפעולה היא בלתי־חוקית, ואנשי התעסוקה נלחמים בתופעה זו בכל האמצעים העומדים לרשותם, לרבות תביעות משפטיות.

את שכרם מקבלים הפועלים הערבים במשרדי התעסוקה, הגובה את השכר מהמעבידים. התעריף הוא קבוע ושווה לתעריף פועלים יהודיים באותה עבודה. אלא שהפועל הערבי בגדה לא משלם מס הכנסה גבוה דוגמת חברו הישראלי. לעומת זאת מנכים משכרו דמי הסעה, בטוח לאומי, קרן בטוח, מס ארגון וסכום קבוע המופקד למשכורת בקרן מיוחדת.

השכר הנמוך ביותר הוא בחקלאות. כ־11 ל"י נטו ליום לעובד נשוי עם ילדים. רווק מקבל כלירה ישראלית אחת פחות. השכר הגבוה ביותר ניתן לבעלי מקצוע כפועלים בבנין. כעשרים ואחת ל"י נטו. נוסף על הניכויים מהפועל, מפריש המעביד סכום נכבד לרשות קרנות הבטוח ולתנאים סוציאליים. הרוב הגדול של פועלי הגדה משתכרים בממוצע 13 ל"י ליום.

פליאה — והסתגלות לביטוח הלאומי

הניכויים להבטחת התנאים הסוציאליים נעשים אוטומטית. רוב הפועלים לא יודעים ולא מבינים משמעותם. רק כשנפגע מישהו בשעת העבודה או בדרך אליה והוא מקבל אשפוז וטפול רפואי חנם וכל זמן מחלתו ניתן לו שכרו מהבטחות הלאומי מתברר לו ולידידיו הקרובים ערכם של החידושים שהנהיגו ה„יאהוד".

בחורף האחרון התהפכה משאית ובה־30 פועלים נפצעו, מהם 6 קשה. כשקבלו הפצועים שכר עבודה תמורת הימים ששהו בבית־חולים, לא ידעו להסתיר פליאתם. „בימי חוסין לא נשמע כזאת. רק פקידי ממשלה שנפצעו עקב עבודתם היו מבוטחים ולתקופת זמן מוגבלת בלבד".

יצויין שהם הסתגלו יפה לחידושים ומי שנפגע היום בעבודה ממהר למסור בלשכת התעסוקה את כל המסמכים הנוגעים לפציעתו שלא יאבד חלילה את דמי הבטוח.

ההסתגלות מוצאה את בטויה גם בתחום המקצועי. מנהל הייצור ב„אדרת", מפעל לצמר סריג בהרצליה פיתוח, המעסיק כ־100 פועלים מהגדה בשלוש משמרות, סבור שיש ביניהם פועלים מצוינים והוא כבר שם עין על אחדים לעשותם מנהלי עבודה. רבים מהם מועסקים כמעט שנה ובעוד שבועיים יצאו הראשונים לחופשה שנתית.

מחמד סורען בן 28 נשוי ואב ל־3 ילדים, הוא פועל מצטיין ומועמד רציני לתפקיד מנהל עבודה. הוא שמח בחלקו ב„אדרת", נהנה מהעבודה ומוכן להשאר כאן תמיד.

כמוהו תייסיר עלי, בן ה־27, מקלקיליה. תייסיר („קוראים לי אלי") לא עבד לפני בואו ל„אדרת" בשום עבודה. הוא נכה וצולע על רגל ואיש לא התעניין בעבר בגורלו. בביה"ר „אדרת" התאימו לו עבודה נוחה בישיבה.

„אדיבים יותר מיהודים"

סארי רכסטיספר, עולה צעירה מפרס, וחברתה נזיה חיים מהרצליה, עובדות ליד מכונה אחת עם פועלים ערבים. איך הן מרגישות?

נזיה: „שום דבר מיוחד. הם מתנהגים יפה. אדיבים מאוד. אפילו אדיבים יותר מאשר פועלים יהודים. כפי הנראה רוצים להוכיח את הגבותם".

בתחנה המרכזית החדשה המוקמת וההולכת ברח' לוינסקי בתל־אביב, מפסיקים הפועלים את עבודתם לארוחת הבוקר בשעה תשע. בקומה הראשונה רחבת הידיים יושבות בצמוד שתי חבורות פועלים וסועדות את לבן. מזונה של החבורה האחת כולל פיתות, שמן זית, טחינה, הומוס, לבן חמוץ, במיה מבושלת במיץ עגבניות וזיתים ירוקים. שבעת הפועלים המסבים בישיבה מזרחית ליד שפע המזון בצעו פרוסות גסות מפתם, טבלום בשמן וביתר המטעמים לסירוגין ושמו אל פיהם. הנאתם היתה ברורה לעין. הבאים משכם.

הם שמחים לשוחח על עבודתם. אין להם טענות. „עובדים ומרויחים יפה". אבל מציקה להם הצפיפות בהסעה: שמונים פועלים מוסעים באוטובוס אחד, זה קצת מכביד על הגוף ומשפיע על הכושר בעבודה.

הם משתכרים כ־17 ל"י נטו ליום ומרוצים. אינם רואים שום דבר מיוחד בעבודה רחוקה מהבית. השכמים נהגו תמיד להרחיק בדרך כדי למצוא עבודה. לכוית, לסעודיה, לנסיכויות המפרץ הפרסי ואפילו לגרמניה המערבית. הנה אומר המדי, אחד המסבים לארוחת הבוקר, שבר לפני המלחמה בגרמניה בביה"ר למרקטורים. השתכר כ־1,300 ל"י לחודש ורק חמישה ימי עבודה בשבוע. לשכם חזר זמן קצר לפני פרוץ המלחמה כדי לשאת אשה והיום הוא מתפרנס מעבודה בתל־אביב.

על יחסיהם עם הפועלים היהודים אין להם כה לספר־ „אנחנו פה הם שלו" — הצביעו לעבר החבורה השכנה שסיימה זה עתה את ארוחתה. „היחסים הם קורקטיים" טוען אהרן ביתשו, מנהל העבודה, „שני הצדדים מגלים הבנה. הערבים ממושמעים מאוד בענייני עבודה".

משה חיימוביץ, אחד הפועלים היהודים מוסיף: „חוץ מאשר בענייני עבודה אין בינינו יחסים. לא מדברים על פוליטיקה. בשעת האוכל אנחנו יושבים לחוד והם לחוד. מה שהם עושים אחרי העבודה בשכם —רק הם יודעים. כאן הם פועלי בנין. ופועלים לא רעים כלל ועיקר".

כאשר מושבתים הנמלים...באנגליה

הממשלה השמרנית הכריזה על מצב־חרום, אך מהססת להפעיל את הצבא

מאת ג. שטרסמן, סופר „מעריב" בלונדון

„הנה כך אנו נענשים על שאנו אי בודד בים" — אמר השבוע בלונדון אחד העוקבים מקרוב אחרי השביתה בנמלי בריטניה, השביתה שכבר נכנסה לשבוע השני שלה בלא שאפשר להינבא אם תימשך עוד ימים ספורים בלבד, או שמא שבועות וחודשים.

ה„עונש" הוא שבריטניה תלויה ביבוא כבאוויר לנשימה ואם להוציא מן הכלל כמות מסויימת של בשר וחלב, הרי כמעט כל מוצרי המזון שלה, ביבוא. במקומות רבים נוצרו איפוא, תורים ארוכים של עקרות בית. החלה אגירה על אף הבטחות השלטונות שיש בבריטניה מלאי אספקה לתקופה ארוכה.

אבל אפילו נראה שלא יהיה צורך להנהיג קיצוב במדינה זו, הרי אין להתעלם מחומרת המצב. קרוב ל־50 אלף פועלי הנמלים השובתים המשביתים כ־40 נמלים באיים הבריטיים גורמים הפסדים נכבדים למשק בכללו ולמיליוני בריטים באופן אישי. השביתה, הבינהן התחבור ביותר שיכלת השמרנים יכלה לצפות לו אחרי הבחירות. כאיימת על הפיק החודשי של השכר והמחירים היא עלולה להכריח את השמרנים לנקוט אמצעים שנפשם סולדת בהם, בעיקר הטלת פיקוח על המחירים.

כשהופיעו ניצנים ראשונים של הפקעת מחירים, יום־יומיים אחר פרוץ השביתה, הכריזה הממשלה כמצב חירום במדינה. הכרזה זו מאפשרת לממשלה להטיל פיקוח על המחירים. עד אין הממשלה גם מזדרזת להפעיל את הסמכות החדשה שבידיה. טעמים רבים לה, וקודם כל, עצם האיום לפקח על המחירים הוא בעל ערך רב יותר מביצוע הפיקוח ממש. שכן, רבים מטילים ספק, אם חרף הסמכות הזו אכן יש בידי הממשלה האפשרות לפקח על המחירים, פיקוח יעיל, באופן מעשי. שהרי אין בידיה המנגנון הדרוש. סיבה נוספת היא שבבריטניה באמת קיימת סלידה מפני הצורך לכפות צווים על הציבור. בינתיים, נקרא הציבור להימנע מלקנות אצל מפקיעי מחירים ואם יש הכרח, להחרים חנויות שבהן מנסים „לעשוק את הצרכן". נראה שעיצה זו פעלה בימים האחרונים.

אמצעי נוסף המצוי בידיה של הממשלה והיא מהססת ביותר להשתמש בו, הוא הצבא. דובר שחיילים יפרקו מאניות סחורה העלולה להתקלקל, ובעיקר מוצרי מזון טריים — במיוחד בננות — ותרופות. אך גלוי וידוע כי הכנסת אלפי חיילים לנמלים תחריף את המתיחות במידה שאין לה שיעור ואולי תביא יותר מכל להחרפת השביתה. מול סכנה זו, נאלצה הממשלה לשקול את הכמות העצומה של מצרכי מזון שעלולים היו ללכת לאיבוד על הסיפונים. את המתח ריפתה נכונות מנהיגי האיגודים המקצועיים לפרוק את המזון העלול להירקב. בתוך כך, מסיימת ועדת החקירה הממשלתית המשמעת את עמדת הצדדים, את דיוניה היום (יום ששי) או מחר ולא מן הנמנע שמסקנות שקולות שלה יביאו קץ לשביתה בראשית השבוע הבא.

כמו בכל סכסוך עבודה, כך גם בסכסוך זה שונות ההערכות של שני הצדדים לגבי תוצאות קבלתן של תביעות הפועלים. המעסיקים טוענים כי למעשה מהוה דרישת הפועלים הביעה להעלאת שכרם הממשי ב־50 אחוזים לפחות, סכום שאין הם יכולים לעמוד בו. הפועלים תובעים להעלות את שכר היסוד שלהם מ־93 לירה ישראלית בשבוע לכ־170, ר בדבר בשכר היסוד בלבד. ועקרון העלאה גדולה בשכר היסוד, הוא הדבר שהמעסיקים מתנגדים לו בעיקר. אולם הפועלים, מעדיפים שכר יסוד גבוה כהכנסה בטוחה ופרמיות והטבות קטנות יותר, כאשר לסמוך על משכורת יחסית גבוהה יותר ועל בונוסים גבוהים עונתיים.

עם התוספות עתיד שכרם השבועי של הפועלים ברוב המספנות להגיע ליותר מ־450 לירות ישראליות, אם יתקבלו תביעות השובתים.

הסיבות למשבר התעשייתי התוקף את בריטניה, ששביתות הסוורים היא רק אחד מסימניו, עמוקות ויסודיות, ויורדות לשורש מיבנה העבודה והשכר בבריטניה. נראה כי המדינה שבה פרחה המהפיכה התעשייתית, עודנה רחוקה מרחק רב מפתרון תחלואיה הכלכליים על אותה מהפיכה, שבאו לה ברבות השנים: מצד אחד, איגודים מקצועיים חזקים לוחמים על תיקון מערכות שכר שחלקן מעוותות ומצד שני, חוסר־און של הממשלות השונות להתגבר על תוצאותיה הכלכליות של מלחמת העולם.

מקדימים קופה לתרופה

החל מחודש ספטמבר יצטרכו, כנראה, חברי קופת־חולים הכללית לשלם 25 אגורות או חצי לירה בעד כל תרופה, ומקווים לגייס בדרך זו 10 מליון ל"י

מאת י. אביעם

„דווקא בשנת ,עיסקת החבילה' כאשר משכורתנו במקום לגדול קטנה, מוצאת לה קופת חולים הכללית להטיל תשלום בעד תרופה ?"

„מי זקוק לתרופה, האיש החולה, או דוקא אותו צריך להעניש ?"

„האם אין קופת חולים יכולה לקמץ בהוצאות המיותרות שלה ? שיקטינו את מנגנון הפקידות".

„באמת כבר הגיע הזמן לסגור את בתי המרקחות הפרטיים בבתים".

„קופת חולים צריכה להתחשב ולדעת ממי לגבות תשלום בעבור תרופות וממי לא לגבות".

אלה הן כמה מן התגובות על הידיעה, כי הועד המפקח של קופת חולים החל השבוע לדון בהצעה לגבות, מחברי קופ"ח החל בחודש ספטמבר, תשלום מיוחד בעבור תרופות, הצעה של מרכז קופת חולים.

אין זה סוד, שזה כמה שנים קיימת מחשבה כזו במרכז קופת חולים אשר מנסה להעתיק דוגמאות דומות ממדינות אחרות, אלא שהדבר לא עלה בידה, בגלל התנגדות המוסדות העליונים של ההסתדרות. אולם עתה כאשר מנכ"ל קופת חולים מר משה סורוקה הודיע בישיבת הועד המפקח כי נאלצים להגיש הצעת תקציב של 410 מיליון ל"י לשנת הכספים הזו עם גרעון של 24 מיליון ל"י וזאת, לאחר קיצוצים ובכלים קיצוץ בהוצאות היזומות, החליט לשוב ולהעלות את ענין התשלום בעבור תרופות. לדברי המציעים עשוי הדבר להכניס במשך השנה כ־10 מיליון ל"י.

לדברי ד"ר אברהם עצמון, יו"ר הועדה המיוחדת מטעם קופ"ח, שלושה גורמים הם אשר הביאו את המרכז לידי המחשבה להטיל חובת תשלום על תרופות. ואלה הם: הפרזה בשימוש בתרופות; הנזק הבריאותי משימוש מופרז; וההכרח להקטין את הגרעון בדרך הנראית בתנאים הקיימים, כנכונה ביותר.

נזק חמור לבריאות

הד"ר עצמון מביא כמה מספרים מאלפים בענין השימוש המופרז בתרופות ולפיהם יש לישראל שיא עולמי: 20 תרופות לנפש בשנה, בהשוואה לשבדיה המצטיינת בשימוש — 3.9 תרופות לנפש ואפילו מדינה המרבה בשימוש, כאיטליה — 11 תרופות לנפש.

אולם חמור יותר לדעת ד"ר עצמון הוא הנזק אשר השימוש המופרז בתרופות גורם לבריאות. הרפואה כבר גילתה שאפילו שימוש מופרז בתרופות אספירין, התרופה העממית המוכרת, גורמת לנזקים לבריאות ואנשים סובלים מפני שימוש בלא צורך בגלולות, בלא הוראת רופא. אלא שתמיד מוכן החולה להשמע להוראת הרופא ונוטל טבליות ככל העולה על דעתו.

אין הד"ר עצמון מקבל את הטענה שהטלת תשלום על תרופות תגרום למורת רוח אצל חברים. „מדינות גדולות ועשירות כאנגליה לא מצאו דרך יעילה יותר למניעת הפרזה בתרופות, אלא בהטלת תשלום, כל אחת לפי השיטה שלה. עובדה זו שהתשלום הביא לידי ריסון רציני בשימוש בתרופות וכך יצאו שני הצדדים נשכרים: הנצרך הפסיק להשתמש בצורה מופרזת בתרופות ומוסדות הרפואה חסכו הוצאות רבות.

הנה כמה דוגמאות מתוך הסטאטיסטיקה בענין זה:

באוסטריה גובים בין 2 ל־5 שילינגים (זה שונה בכל מוסד ביטוח); באנגליה העלו את התשלום מ־2 ל־2 וחצי שילינגים לכל תרופה; בבלגיה — 50 פרנקים לכל תרופה; בצרפת, 25 פרנקים לתרופות מסוימות במיוחד במחלות ממושכות ופרנק לתרופה שיש להכינה בבית מרקחת. בברית המועצות משלמים את מחיר התרופה המלא, להוציא ילדים עד גיל שנה, חולים במחלות ממושכות מסוימות; בדניה מקבל החבר את מלוא מחיר התרופה ומחזירים לו 75% עד 90%, במקרים של מחלות מסוימות.

„לפנינו עמדו כמה ברירות, אומר הד"ר עצמון ומוסיף: „כל השיטות המבוססות על תשלום מלא והחזרה של חלק מהתשלום, או תשלום חלקי בעד התרופה בהתאם לערכה, יש להן יתרון גדול והוא שהחולה מכיר את ערכה של התרופה ויודע באיזה הוצאות כבה היא עולה. אבל הדבר דורש מינהל גדול ולכן, על אף היתרונות של שיטה זו החלטנו לבחור בשיטה פשוטה יותר, אשר תתבסס על כמה עקרונות".

ראשית כל, כבסיס לחישוב, שימש למרכז קופת חולים מספר התרופות שנרשמו לכ־2 מיליון חברים ואשר הגיע לכ־41 מיליון תרופות.

הד"ר עצמון מוסר כי החליטו להציג שני סוגי תשלומים בהתחשב עם ערך התרופה. על 73% מהתרופות ישלם החבר 25 אגורה ואילו בעד היתר, ישלם החבר 50 אגורות. לגבי תרופות אשר לא אושרו לשימוש כללי בקופת חולים, קיימת הנהגת שטרים סובכמה, והיא שהחבר ישלם בעבורה 50% מכלל ערכה של התרופה.

הוועדה בראשותו של הד"ר עצמון הכינה גם רשימה של קבוצות אוכלוסיה שונות אשר תהיינה משוחררות מתשלום בעבור תרופות. קבוצות אלה — פעוטים, בעשור השנה, עולים חדשים ועוד — מגבה ביחד 52.7% מכלל אוכלוסית קופת חולים. פטורים יהיו גם חולים המקבלים את התרופות מהרופא בעת ביקור בית. קיבוצים ומושבים — יוסו בתשלום בוקסו.

רק כ־40% מכלל אוכלוסית קופת חולים יהיו חייבים בתשלום זה, אשר לפי הערכתנו תהיה ההכנסה ממנו בערך 10 מיליון ל"י לשנה, שהם פחות מ־20% מכלל ההוצאות של קופת חולים לתרופות", מסכם הד"ר עצמון.

עלבון לאידיאולוגיה

סיעת נח"ל בועד המפקח הביעה התנגדות להצעה להטיל תשלום על תרופות. אומר דובר הסיעה בועד המפקח הארצי מר דוד ישי:

„מר משה סורוקה, בדברו על תקציב קופת חולים והקטנת הגרעון, טען כי אין כאן ענין לאידיאולוגיה אלא ענין של מציאת דרך להתגבר על שימוש מופרז בתרופות והקטנת הגרעון. אני טוען שהתוספת תשלום נוסף על המס הגבוה בלאו הכי שמשלם החבר, תהיה למעשה מס עקיף ויפגע דווקא הנזקק. זאת אומרת שהעקרון של העזרה ההדדית אשר עליו נבנתה לפני כמחצית היובל קופת חולים. אבד עליו הכלח. לדעתי, כל ההצדקה לקיומה של קופת חולים, גם היום, הוא עקרון העזרה ההדדית ושום דבר לא נשתנה מבחינה אידיאולוגית".

מר ישי מסכים שיש מקרים יוצאי דופן שאנשים תובעים מהרופא וילדים גם תוך איומים, לרשום להם תרופות, אבל אלה הם מקרים בודדים. הרופא ולא החולה, הוא הרושם את התרופה ובלעדי המרשם אין בדרך כלל אפשרות לקבל את התרופה. לדעתו, חייבת קופת חולים להתקין כרטסת תרופות אישית לכל חבר וחבר ובה ירשום הרופא לא רק את סוג התרופה שנתן, אלא גם את הכמות וכך אפשר יהיה לעקוב בבתן תרופות.

האם לא יצריך דבר זה הגדלת המנגנון?

„לא זו הבעיה" — משיב מר ישי, וממשיך בענין אחר: „את המלחמה נגד השימוש המופרז והמוגזם בתרופות יש לעשות אך ורק באמצעי הסברה והעמוד בעיקר על הנזקים הבריאותיים שהדבר עלול לגרום ללוקח תרופות יתר. הנה למשל ענין הרנטגן. בזמנו, נהגו חולים לתבוע מהרופא שיקבע להם צילום רנטגן. אחרי שהוסבר כי צילומים מיותרים גורמים נזק לבריאות, פחת מספר הדורשים ולא אחת שואל החולה את הרופא שמא אפשר לוותר על צילום רנטגן מחשש שהדבר יזיק לו".

„להחזיר את התיקים"

הצעת ועדת הד"ר עצמון הוגשה לוועד המפקח אשר פתח בדיון, אך לא סיים. אין ספק כי הטלת תשלום על תרופות תביא למורת רוח רבה בקרב חברי קופת חולים. כי על אף העובדה שחברים רבים מודים כי אכן יש הפרזה בשימוש בתרופות, אין החבר רואה הצדקה בהטלת מס חדש אשר לגבי משפחות רבות יכול להתבטא בסכומים נכבדים יחסית במשך חודש או שנה. כי לעתים קורה שבמשפחה יש כמה חולים בעת ובעונה אחת.

אין כמעט ספק שהצעת מרכז קופת חולים תתקבל. השאלה היא אם הדבר לא יחולל מ„עיסקת החבילה" וכן ההסדר הכללי, כפי שנוהם בינואר השנה בין הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים.

75.000.000 ל"י בבניה

לאור הדרישה העצומה לדירות „פאן־לון", מצאנו לנכון להרחיב את היקף הבניה, על מנת לעמוד בלחץ ולספק את דרישותיהן של מאות המשפחות הפונות יום יום למשרדינו בבקשן דירות הבנויות ע"י „פאן־לון".

אנו בונים

204 דירות בתל־אביב
325 " בבת־ים
220 " בחולון
63 " ברמת־גן
51 " בבני־ברק
170 " בירושלים
250 חדרים במלון המפואר „פאן־אמריקן" בבת־ים

אצלנו עומדים בתור

מתוך 1033 דירות (בשלבי בניה שונים)
מכרנו 672 דירות

מה הן הסיבות לדרישה הגדולה לדירות „פאן־לון"?

סיבות רבות לכך ונציין אחדות מהן:

1. טיב הבניה והפיניש מפרסם אותנו ברחבי הארץ
2. אמון: הקהל מעדיף לקנות דירה בחברה מבוססת ובעלת מוניטין
3. תכנון סופר־מודרני לכל דירה ודירה
4. מבחר גדול של דירות העומד לרשות הקונה
5. מחירים קבועים ולא מתנים: יעלה ככה שיעלה מחיר דירתך בכניסה
6. גודל בלתי רגיל של הדירות
7. קרקע פרטית
8. תנאי תשלום נוחים
9. התענוג לגור בדירת „פאן־לון"
10. השרות ותשומת הלב, שמקבל כל דייר ודייר במשרדי המכירות הפרטיים של „פאן־לון"

כולם יודעים כי דירת „פאן־לון" זה משהו מפואר, משובח, אקסקלוסיבי ומושלם!

גור בדירת ,פאן־לון' ותפוס מעמד בחברה

עצה טובה לכל המעונינים בדירת „פאן־לון":

הירשמו בזמן!

משרדי מכירות:
ת"א: אבן גבירול 148
בת־ים: רוטשילד 34
חולון: שנקר 47
רמת־גן: הרצל 59
בני־ברק: רבי עקיבא 85
ירושלים: פתיחת המשרד בקרוב.

פאן לון

חברת הבניה הפרטית מספר 1 בישראל

פרסום ר.ג.

מצוקת-הדיור בהתיישבות-העולים

קבוצת האוכלוסין הכי פורה מבחינה דמוגרפית מתגוררת בתנאי-הדיור הכי ירודים". - בשנת 1956 פורסמה תכנית ארבע שנים לשיפור המגורים של ישובי-הספר. אך במימושה הוחל רק בשנת 1967 ועד היום בוצעה רק ב-750 יחידות מתוך 1500

מאת אהרן דולב

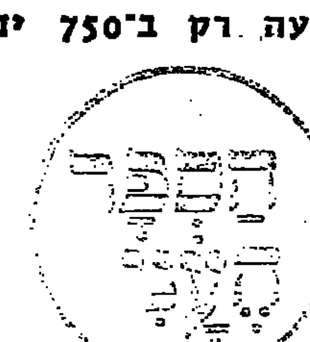

לפעמים אני חרש: ריבונו-של-עולם, איזו מין מדינה יש לנו! תל-אביב שנחנקת מרוב תרבות ובידור, מקבלת שמונה מיליון לשיפוץ בית „הבימה" בקירות של שיש ונברשות של בדולח, ובאותו זמן זורקים אותנו לכלבים בעד רבע הסכום!"

קריאתו הפאסיונית של ראש מועצה מקומית בגבול הצפון, נישאה בשבוע שעבר, גם מעל גלי-האתר.

זוכר בנקודת יישוב תת-מפותחת, שוכנת כמוצעית הקילומטר (בקו אוויר) מגבול הלבנון: כאן נשחקת אוכלוסיה שלמה בין ניגודים חריפים אופייניים לאזורי-מצוקה: ריבוי טבעי שיאי, הכנסה-לנפש נמוכה, רצפיפות-דיור גבוהה. מרבית האוכלוסין — משפחות מרובות-ילדים — בנות שש עד ארבע-עשרה נפשות(!), המאיישות משכנות-עוני, בתוך מלר נוח צריות ששטחן 32 ממ"ר. ללא רשת ביוב מתוכננת, זורמים מי-השפכים לתוך בורות ספיגה הצולים על גדותיהם. חוצות היישוב מוצפים מי-מדמנה ובחלל האוויר מנסר זמזום בחילי זבובים ויתושים. אין במקום בית-ספר תיכון, אין כבישים ושבילי-גישה, אין גן-ציבורי או מגרש-משחקים. אין מועדון ולא מרכז תרבות. הכיעור והעזובה שולטים ללא מצרים. זו תמונה זהות ושגרית כמעט בכל ישובי אזור-המצוקה בגבול הלבנון. ישובי הספר שבגבול הצפון, גרים בתת-דיור: „נכון", אומר מנהל חבל-הגליל (המחלקה להתיישבות), „הסטנדרטים שניתנו על-ידי המדינה, בשנות ה-50, אינם עומדים בשום יחס לצרכי המינימום של משפחה תרבותית ברמה כלשהי". ישובי ה„סלאמס" הללו — נכנסים אל העשור השלישי לקיומם. „התיישבות-העולים", הוכנו הוקמו על-ידי המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית. בתים דמויי-צינוק, אשר במרוצת השנים נהפכו ל„מדגרות אנושיות". להלן מידגם אופייני:

כיצד מלינים תשע נפשות

יצחק פרץ מאבירים מפרנס תשע נפשות מעבודתו כשומר-לילה במשב השוכן בשולי כביש הגבול. ילדתו הגדולה יפה, בת 13, נולדה במרוקו. ילדו השביעי, אשר, נולד באבירים לפני כעשרה חודשים; משפחת פרץ מתרבה, בהתמדה, בתוך קוביה גשושית-טיח, עשוייה בלוקים חלולים. ביתו של יצחק פרץ הוא ה„מודל" המצוי במושבי העולים שבגבול הצפון. דגם מכוער כסיוט הזועק את עלבון דייריו מאז ראשית שנות החמישים. שטח הבנייה — כ-34 ממ"ר, למגורי תשע הנפשות למשפחת פרץ. יש בו שני חדרונים דמויי חיית, דחוסים למלוא תפוסתם, בחמש מיטות, אחדות „מיטות סוכנות" ברזליות, אחרות מסגרות-עץ פשוטות ומעליהן מזרן-קש מטולאים.

אם המשפחה, תמר, נקיה ומתארת כיצד מסתדרות תשע נפשות ללינת לילה על-גבי חמש מיטות. בעלה, יצחק, אינו זקוק למיטה, שהרי עבודתו על שמירה ומסוקעתו הקבועה מעירירה אותו מביתו בלילות. משעולים בני-הבית על משכבם, יוצא מפרנסם לעבודתו. עם שובו הביתה, באשמורת-הבוקר, מתפנות כל חמש המיטות. בלילה מחולקים הילדים את משכבם בצמדים, שנים-שנים. בני תעמרם ישנים על הריצפה, כי בשום תחבולה שבעולם לא יעלה בידך לדחוס כאן מיטה נוספת.

השפעות מפליגות על ההתפתחות השכלית

מרבית בתי המושב צוחם עומדים, בכל עליבותם, כבימי הקמתם, צרים בכלכים והורי בתי-שימוש. חזיון שכיח בחוצות הכפר הוא מראה הורים, מסייעים לילדיהם ב„עשיית-צרכים" על מפתן הבית. בית השימוש מצוי מעל בור-ספיגה, במרחק עשרות מטרים מפתח הבית ומהווה מיפגע תברואתי מבהיל. „יציאות" הילדים — המבוגרים — בלילות חורף קרים וגשומים, כרוכות בסבל רב וגם מסכנות את בריאות הילדים שתזונתם ירודה לאין ערוך בהשוואה לנורמה מקובלת, וברובם, הם נוטים להצטננויות, לזיהומים ודלקות-מעיים.

אולם, לחיי משפחה וגידול ילדים בתת-דיור מייחסים מחקרים סוציולוגיים וסקרים על התפתחות-האישיות חוקרי-הנפש, השלכות עמוקות הרות בתוצאותיהן על בעיות תברואה, בריאות ומצבורים פיזיולוגיים. צפיפות-דיור בקנה-מידה המצוי באיזורי מצוקה אלה — אומר מנכ"ל הביטוח הלאומי, ד"ר ישראל כץ — „גורמת לסגירת מערכת ההתפתחות השכלית של הילד, כבר בשלבי הפורמאציה המוקדמים בחייו. ההנחה היא, מסביר ד"ר כץ, שדווקא בשנה הראשונה לחיי הילד יש בצפיפות-הדיור כשום גורם מדכן: תינוק בשנתו הראשונה, הוא יצור סביל שאינו זקוק למרחב מחייה. הוא קולט ואינו מגיב. רק רואה, שומע, מסתקרן וסופג רשמים. אולם, כבר בשנתו השנייה מתחיל השלב הפעלתני בחיי הפעוט. שלב הטיפלול (מאניפולציה) האקטיבי. בתלונות-התנוק המצויות בהתיישבות-ההר שבגבול הצפון נתקל הילד במחסומים ובחיכוכים על כל צעד ושעל. אין לו „מרחב מחייה". הוא מפריע. מפריעים לו. כאשר הוא מנסה לטפל ונתקל במחסומים, מתבטל שלב המעבר הטבעי ומתגבשים דפוסי נסיגה והסתגרות פאסיבית. עד מהרה הוא נוכח לדעת שהתנצנות מתמדת אינה „משתלמת". הוא כוצר עצמו לתחום מיכסת הסנטימטרים הספורים המוקצים לנוכחותו הפיזית — ואופקיו מתחילים להיסגר. יש לזכור כי מיבדקים דימוגראפיים בנקודות ישוב אלה, חשפו גם היקף בערות מהים, בשיעור כעשרה יודעי-קרוא-וכתוב לכל מאה בוגרים. הכמיהה להזדהות עם המבוגר, גדולה במיוחד אצל ילדים בני שנתיים עד ארבע שנים — כי זה „גיל השאלות". בבתי-העוני הבצורות אין תשובות בפי ההורים. השאלות אינן נשאלות. „לגורם הזמן", טוען ד"ר כץ, „השפעה שלילית מעמיקה על איזורי מצוקת-הדיור. האורגניזם של הילד יכול, אולי, להבקיע מחסומי-התפתחות הנגרמים עקב צפיפות-דיור ארעית. כאשר היא נמשכת לאורך-זמן, ניסלים סיכוייו של הילד לתמיד. הוא יהיה מוגבל".

„המתיישבים בעצמם אשמים"

ד"ר כץ מוסיף ואומר: „בעת האחרונה מרבים לדבר אצלנו על הרחבת מערכות החינוך, והגברת תמריצים ומלגות לקידום רמת-ההשכלה בקרב השכבות הנזקקות. לילדי המשבים הגדלים בתנאי-מצוקה וצפיפות בעומק כזה, לא יעזרו מלגות אפילו יחולקו ביד רחבה. שרשי החינוך מתחיל בין כתלי הבית ואת השפעותיו השליליות קשה להעקר במסגרת בית-הספר".

המוסדות המישבים הנושאים באחריות להתיישבות-העולים באזורי-מצוקה, נוטים לדלג על עשרים שנה „הקפאה עמוקה" ולהטות את הקולר במתיישבים עצמם. מנהל חבל-הגליל מדבר על ה„אלכמה" ואנשי הדרדר המאכלס את הכפר המפגר; על הרגלי עבר מושרשים העוצרים בעדו בלינוק גם מן המעט שניתן לו.

ד"ר כץ טוען שגישה זו פסולה ומסוכנת: „קיימת תיאוריה בדבר ה„הזיוף המתגשם בכוח עצמו". מחקרים סוציולוגים גילו כי הדבקת תווית המכוונת קבוצת אוכלוסיה כ„אלכמנג יורד", מפעילה את מכניזם הזיוף המתגשם-מכוח-עצמו".

אל המוסד לביטוח-לאומי הגיעו דיווחים מאזורי-מצוקה המתארים, בין השאר, תינוקות הישנים בארגזי תבנה, וילדים המחולקים מיטתם עם הוריהם ועם ישישים „כרטיבים". „באזורי מצוקה אלה", קובע ד"ר כץ, „לא יצמח דגם האדם שהחברה הישראלית מצפה לו".

נושא הדיור בהתיישבות העולים — אכן היה „שטח הפקר מוזנח, אתרוג בטולם-האדישות", אומר מנהל חבל הגליל בחלקת ההתיישבות ומוסיף: „עד לפני שש שנים". קללת התת-דיור עודה רובצת על מרבית מושבי ההר בגבול הצפון, וזאת למרות המשתמע מדבריו של איש מחלקת ההתיישבות שלפני שש שנים, חל שינוי בתקני-הבנייה היהודים שמילאו את מפת-ההר במשכנות „סלאמס" בלתי ראויים למגורי-אדם — הם באו על תיקונם תודות למיטבה מתאומי. לאמיתו של דבר הוסיפו מלונות-העוני העצירות לשמש את המתיישב המצוי, בתורת מדרגות אנושיות, כמאז, גם בשש השנים האחרונות, ונכנסו אל העשור השלישי לקיומם בסימן של צפיפות-דיור מעבר לכוח סבלו של אנוש.

„תכנית ארבע שנים" שמימושה כבר נמשך יותר משש

מה, בכל זאת, נשתנה, לפני שש שנים? על כך מספר מר שביר בהמחלקה להתיישבות של הסוכנות: „ביוזמתי שלי הבאתי לאזור את שר האוצר, פנחס ספיר, המחשתי לו את מצב הדיור ואת השלכותיו החברתיות, והוא הודעזע".

זעזועו של שר האוצר גרר דיון בדרג ממשלתי, שבו הוחלט על שי-

(סוף בעמוד הבא)

תפארת ישראל - בבומביי

עפרה אליגון

ראינו אותם בארץ. גבוהים, גדולי-עיניים ונוגי מבט. ראינו אותם באשדוד, בירוחם, בבאר-שבע, בדימונה, בלוד ובקרית שמונה. ראינו אותם מהלכים בשקט ונשותיהם היפות תמירות בלבוש הנסיכות הזה ששמו סארי. ראינו אותם בצבא, בתעשיית, בבתי-אולפנא, במספנות, בכפרים. הארץ געשה והם נאבקו על זכותם להיחשב יהודים, כאשר הגיע תור בניהם לשאת להם נשים ישראליות.

עד שאינך רואה את האדם בביתו מה אתה יודע עליו?

ובני ישראל בביתם אשר בהודו — גורמים לך להזדעזע, בכליון העינים הזה ליהודים ולכל הקשור בישראל. איזה שבט גאה הוא זה בתורתו ובמסורת שלו. איך שמרו על קהילתם, על מנהגים ומורשה. מה בעצם מנע מהם להתבולל ולהיבלע בין עמי ההודו הגדולה — מלבד דבקות בעמו של אלוהי ישראל. אתה רואה אותם ומעותך גאה. אתה יודע בבירור ולפתע, שאתה בן לעם סגולה — בזכות אותם אחים רחוקים, שחומי העור.

קמה עדה שלמה, שבט שלם, כשלושים אלף איש ואשה וילד של בני ישראל, החיים בהודו כבר אלפיים שנה, ויוצאי עיראק והימן ר' בורמה שנתגלגלו ובאו הנה במרוצת השנים — ועולה לישראל. אין עוד חג לעיניים, כחג של גאולה שלמה. אבל, עם זאת, עצוב מאוד לראות גולה מתחסלת. עצוב מאוד לראות כיצד נאבקים בציבי הקהילה ההולכת ומצטמקת לנגד העיניים — לשמור על הכנסים, על המורשה, על מסורת של עבודה יהודית במשך דורות כה רבים.

הנה, מרקד הלב לראות אותיות עבריות מונוסטות מעל לבניין, „תפארת ישראל" כתוב מעל מעל שעריו של בית-הכנסת. ובית-הכנסת גדול. עולים על ספסל, הלך שבר ועיני בחולון רואים את הבימה, את העמודים התומכים, את הספסלים; את עזרת הנשים, ואת ארון הקודש המכוסה בפלוש מרקם. למעלה, בגרם המדרגות, ישנה קופה של הקהילה, בנק של העדה היהודית. גם הוא סגור. רובם כבר נסע לישראל. בבית-הכנסת, ברובע של בומביי שכולו רעש — שורר נקיון וסדר. פעמים יפי-עיניים, נשים יפות וצנועות, ברוקים אל השער.

„השם אלה הודים?"

„הלילה, גם יהודים..."

בחצר קטנה — „ביתנו" הוא אחד לבו אבא ואמא, צעירים דשים, וילדיהם, וסבתא וסבא מצד האב, וסבתא וסבא מצד האם. כל כך זקנים... וכל הדודים והדודות. שנים-עשר נפש היום בתוך חדר אחד. שם, „המאלמדי", חדר השינה והמטבח והאמבטיה ושאר הצורות, והכסים נמצאים בגילית וכבדים תלוים על חבלים, ליד התקרה, לייבוש. ועל המזנון מערכות מכוסים במפית דקיקה, למען לא יצטו בהם הזבובים. ואיזה נקיון שורר שם. הכל צח ומבריק ומסודר.

בדרך כלל אומרים ישראל — הפנים מתהרהות. ופה כולם. „למה אינכם עולים לישראל?" — אני שואלת את אבי המשפחה. צעיר הוא, מספר שהוא פקיד הרשות. גאה מאוד במשרתו.

„טוב לי כאן" — הוא עונה. „למה אעזוב?"

אני מסתכלת מסביב. „בישראל — אני אומרת לו — בישראל, ילדיך ילכו לבית-הספר. תהיה לכם דירה גדולה, אוויר וגינה, וההורים יהיו להם דירות משלהם, עבודה משלהם..."

„ומה רע בזה? אנחנו גרים כאן כבר עשרים וחמש שנים" — אומר ומביט באהבה ובגאווה על ביתו הדל — והילדים הולכים לבית-הספר. גם אני למדתי בבית-הספר, אם נלך כולנו מי יישאר ללמוד בבית-הספר היהודי...?"

●

עוד מצויים בהודו כששת אלפים, שבעת אלפים יהודים, כפי שכבר סיפרתי. ויש לשער, שכמו אותו צעיר הגר בחצר „תפארת ישראל" מספר יהודים לא יעזבו את הודו. אם משום ש„טוב" להם, אם משום שקשה להם להינתק, ואם משום שהגורל המיוחד הזה לעם ישראל, מכתיב להם להישאר, לשמור על גרעין יהודי בארץ שהיתה טובה אליהם. ואין אלה מלים סתם...

●

וכך מבית-הכנסת לבית-כנסת. יש סגורים ויש פתוחים. עניים וזקנים יושבים בחצר, בצל איזה עץ או בצלו של מבנה. נשארו אחרי שבניהם הלכו לישראל והשאירו אותם אחריהם. „בבקרים — טוען השמש או הגבאי — יש מתפללים. יש תמיד מתפללים" — טוען בעקשנות שממאנת לראות את המציאות. אבל אנו, לכל מקום שהלכנו, צריכים היינו לחכות זמן רב עד שנמצא המפתח כדי לפתוח את שערי בית-הכנסת.

הפרופ. שליט, המלווה אותי בסיור זה, עורך-דין נודע הוא, הירצה באוניברסיטה עשרים שנה, כתב ספרי לימוד רבים, מעורה בחייה הפוליטיים של הודו, אך עם זאת עוסק בקהילה היהודית, באגודות השונות של בני ברית, אגודת ידידות ישראל-הודו, ההסתדרות הציונית, חוקר תולדות „בני ישראל". תולדות בתי-הכנסת בהודו, תרגם ספרים רבים בנושאים אלה. זהו רק חלק מפעילותו. איש צעיר הוא „סבא ישראלי". גאוה גדולה על בית-הכנסת שאנו מבקרים בו עתה, בית-כנסת ושמו „מגן חסידים", אשר נבנה בידי העניים, בידי פשוטי העם ובעלי המלאכה, הנגרים הרצענים הנגבים צורפי הכסף המוקעים בנחושת. פרוטה ל-

הגב' קלי עם אינדירה גנדי

ערוסה צרפר ובעצמם עשו במלאכה. ובית-כנסת זה הוא אחד היפים ביותר. ובו ישנם ארבעים ספרי תורה, כלומר היו — וביניהם מעוטרים בכתרים של כסף וזהב טהור ממולין — מיגוזלביה...

●

כמו ששומטים בתי-הכנסת שבבבו ברוב עמל, על ידי משפחות שעשו משמחות כיורי ונשמרו משך דורות בקפידה כך; והם נאות הקהילה היהודית — כך נראים גם בתי-הספר היהודיים. סיפרה לי ישראלית אחת, בני הרמן אשתו של מנהל אליאנס בבומביי שהגיעה לבומביי לפני זמן מה, בשעה שהלימודים של „שנה שעברה" עוד התנהלו. רובם של התלמידים היו מבני-ישראל. באותו בית-ספר יהודי, בו משמשת היא אחות צבורית. כאשר הלכו הלימודים בשנה זו, לא מצאה עוד את פניהם של ילדיה. פנים אחרות שולטות בבית-הספר. גם התלמידים הלא יהודים יודעים לספר שחבריהם עלו לישראל.

●

יום אחד המוכאי לישיבה של תני „בני ברית" ואגודות ישיבה של אגודת ישראל-הודו. קשה מאוד לי להבדיל איזו „ישיבה" היא זאת בבצם. ולמה היא מתחזות. אותם אנשים מבגשים ב„הסתדרות הציונית", אותם אנשים מופגשים ב„בני ברית"; אני משערת שאותם אנשים עוסקים גם בהנהלת בוריציו או ב„פיונייר חיי" מרי אם אכן אלה קיימות שם. השוני בין ועד לוועד ובין אגודה לאגודה אינו בהרכב האנושי אלא בשם שיקראו לעצמם — כך אני משערת. לבד מאגודות הידידות, שבהם פעילים בעיקר הלא יהודים.

ואם כי אותם אנשים פעילים בכל אותם הועדים ובאותם הארגונים — רבה הערבוביה. כמו שקטנה היא הקהילה היהודית, קטנה והולכת ומצטמקת, כך גדולה היא המריבה על „הירושה". יש שתי הסתדרויות ציוניות — שאם רוצים או לא רוצים הופכות הן לנציגות היהודית; ובראש אחת עומד יהודי פולני ומנצח על המלאכה. יש שתים או שלוש בבומביי בלבד, וישנו קונסול ישראל, הנוטה חסד פעם לאגודה זו ופעם לאגודה זו, או כך נדמה לפחות לחברי האגודה של הגברת קלי, אשר בביתה התקיימה הפגישה עם „בני ברית" שאליה הוזמנתי. וכל כך חבל. האגודה של הגברת קלי ושל שלים — ותיקה יותר. היא האגודה הראשונה. ויש בה חברים יהודים והרוב לא-יהודים וביניהם חברי פרלמנט, סופרים, עורכי דין, שופטים. פני החברה וגם עסקי. ויש לאגודה הישגים מסויימים בציבוריות ובשלטונות, ומוניטין. והנה קמות אגודות חדשות, וגם בהם אנשים יפים, גם ביניהם ידידי ישראל ממש, שגם ביקרו בה פעם ופעמיים, ודומה או כך הנה, שהקבוצה הראשונה נדחית הצידה, — משום שהקונסול אינו מאיר לה פניו. או משום שהקונסול מאיר פנים לאגודות חדשות. יש לשער שהקונסול יודע מה הוא עושה, וכי מעונין הוא בריבוי אגודות ידידות — וכי למה לא? אלא שהראשונים סבורים, שבגלל ריבוי האגודות, ייגרם נזק, בסופו של דבר — לקשר הדיפלומטי הרעוף הקיים בין הודו — לישראל.

●

ובכן, אנו באותו בית, ביתה של הגברת קלי. יש לשער שהיא אחת מאלה שיישארו בהודו. מנהלת היא בית-ספר גדול שלומדים בו בני „מני בומביי", 1400 תלמיד ותלמידה, ובאותה חצר נמצא גם ביתה היפה, הבנוי כמו ארמון. היא אמה של הרקדנית הלאומית של הודו שקיבלה את ברכתה מנהרו, מאינדירה. ואף מהמלך סעוד. ידידה היא של אינדירה גאנדי, ומבאי ביתה, מעורה בחיי הודו כמו בת הודו נישאה, ואם זאת, בת ישראל היא העושה למען הקהילה בחוץ של גדוד שתושב לה לעשות למען הקהילה, והשומרת על מעמדה באדיקות להוסת.

באנטר לקראת הפגישה כשלושים גברים, ביניהם סופרים, עיתונאים, חברי פרלמנט. שוב איני יודעת אם אלה באו לפגישה של בני-ברית, או לפגישה של אגודת הידידות אשר אחריה. עובדי המזכירות של בית-הספר, וביניהם אחיות בלי סוף של המארחת, מגישים זומר, מגישים כיבודים.

הנושא הראשון העולה על הפרק — טיול לישראל של קבוצת סטודנטים. יסעו בחודשים אוגוסט ספטמבר. במסגרת הזו של „תסעו לישראל וראו במו עיניכם האתר מעלה" — מוצעת על-ידי הסוכנות למועמדים בעלי יכולת, התארגנה קבוצה, שבינתיים לבשה צורה אחרת. הוספים גם לא-יהודים. אלא מאי? היהודים — שהותם תכוסה על-ידי כך שיתארחו בקיבוצים, ויעבדו בהם חלקית, יתאכסנו באכסניות נוער על חשבון הסוכנות או המדינה, ואילו הצעירים הלא-יהודים — יצטרכו לשלם בעבור שהותם בארץ. ואין זה נעים. אולי אפשר היה למצוא דרך שגם הלא-יהודים יהנו באותו הסדר שנהנים היהודים.

„כמה עולה נסיעה לישראל ?"

„כ-3.700 רופיות" (שתי רופיות בלירה ישראלית).

„כמה נרשמו לנסיעה?"

„יסעו בין 20—40 צעירים, מגיל עשרים וחמש ומעלה".

„אני משערת שאפשר יהיה להשוות את התנאים של היהודים והלא-יהודים" — אני שומעת את עצמי אומרת. „אני בטוחה שבתים רבים ישמחו לארח אותם בישראל". אחר כך נשכתי את לשוני ואמרתי שאבדוק כאשר אשוב ארצה, אף כי איש לא ביקש זאת ממני. הייתי רק שומעת חופשית.

השאלה השניה שעמדה לדיון — הצגה גדולה, איזה מופע לאיסוף כספים לקרן. מתי לקבוע את המופע. מישהו אמר שהכי טוב לערוך אותו אחרי המונסונים. אחר הציע: „ביום הולדתה של אינדירה". אחר אמר שהוא מציע את התיאטרון הפתוח שלו. יעמיד אותו לרשות הועד חינם אין כסף.

התפתח ויכוח מנומס. הוסכם מה שסוכם, ונרשם מה שנרשם — בסדר פרלמנטרי. אחר כך הגיע תור המכתבים הבקשות.

הבקשה הראשונה באה מפונה — בלשון מליצית מבקש ג'וסף דניאל ק. שיעזרו לו. חולה הוא, ומים הגיעו עד נפש.

פה אחד מחליטים להקציב לו עזרה למשך שלושה חודשים. 25 רופיות לחודש. שבע נפשות...

„מיסס מסילקה איז אין גרייט דיסטרס..." חברי הועד יודעים כנראה במה המדובר: מחליטים להגיש עזרה למשך שלושה חודשים — חמשים רופיות לחודש.

השלישי הוא מקרה של מר ב. שרחמה. הניתן גם לו חמישים לחודש למשך שלושה חודשים? וניתן לו בבת אחת. המקרה חמור מאוד...

הרביעי הוא בקשת עזרה לערוך ברית מילה לבנו. הגינסלמן נמצא בחוץ. ממתין כבר שעה להכניס את הגינסלמן.

נכנס הדיר מהירעב. אדם יותר דל לא ראיתי בימי ואף אפילו בהודו. כמו מקל הוא נראה. בבגדו הצרות והמנתות היו עיניים כבויות ופיו בוך לשלום ואז ראו שתי שיניים בודדות בחלל הפה. עמד והתגבר קמוצה על רגליו. החזיק בידו של נער קטן. אם בן שנתיים ואם בן ארבע, ואולי בן שבע.

מרחוק בא. נסע יום ולילה לבקש עזרה כדי שיוכל לערוך ברית לבנו. לאיזה? לזה שהוא מחזיק בידו או לאיזה יוצא חלציו מרעבים וחדש? איש לא שאל. ביקשוהו לשבת והוא העדיף להשאר על עמדו. „כן, לברית מילה" — בדלקו העיניים הכבויות.

„מיסטר שמעון ג'וסף, בני ברית שמחים להשתתף בהוצאה צנועה, כדי שתוכל לערוך מסיבה בשמחת הכנסת בנך בבריתו של אברהם אבינו. חמישים רופיות."

שמעון ג'וסף נסוג אל הדלת ונעיץ אל הבאסמים ליד השולחן. שולחן יפה. אולם יפה, המנורות תלויות על הקירות, של הנשיא שלנו, של הרצל, של גנדי, של נהרו, ושל רוקדן הודי דגול, ומנורה גדולה של חנוכה, קבועה על מגן דוד מכסף.

באנגלית אקספרסיבית מזמינה הגברת קלי את אחת האחייניות שלה נותנת בידה חמשים רופיות מכיסה, אחר כך תחזיר הקופה. חבל על הגינסלמן שרצה למול את בנו, חבל שישוב בידים ריקות רחוק כל כך.

בחוץ יורד גשם. מבול. ושומעים קולם מבשר הרעות, של העורבים.

●

יום אחד הלכתי למשרדי הסוכנות. חדר אחד, של המנהל, ויושבת בו גם המזכירה עם מכונת כתיבה. לפני שולחן הכתיבה של המנהל, מר גבריאל ביק, עומדים ששה או שמונה לשאת ופניהם אליו. כשבאים להתראיין, באה כל המשפחה. ועוד חדר צר, דחוקים נכנסים לחדר המנהל ושם איזה ששה פקידים ופקידות. יושבים ממש אחד ליד השני, במרחק מרפק, ועובדים. בלי להרים את הראש.

במשך שלוש השנים שמר ביק מכהן כאן בכהונתו הראשונה בסוכנות, וכנראה גם האחרונה, העלה לישראל חמשת אלפים איש ועד סוף השנה יסיים את האלף השביעי — כלומר ששת אלפים איש. הוא מעריך קשיים בדרכם של עוליו, בחקירות מדוקדקות ביחס לתעודות יהדותם ועד מר על קוצו של יוד. אבל משום כך לא צמחה אף בעיה אחת בהגיע עולים אלה לישראל. מגיעים יהודים, עם תעודות לידה; ואם לא לידה, כתובה, או מסמכים מהימנים אחרים — שלא תהיינה עוד בעיות ולא יאמרו: „אינם יהודים".

ראשון הבאים היה איש גבה קומה עם מבט שעיניו מצטמצמות, בן שמונים ואחת הוא. אב הוא לשנים-עשר ילדים. ששה מהם עלו לישראל. ולא יפה שילדים עוזבים את אביהם הזקן כך. אבא — יכתוב הדיקטור לילד שלו שלא יפה כך. שוגגת. אביו, תמיד דאג לו לכל מחסורו. לא היה מוקיר אותו ברחוב. שלא יפה הוא שהצעירים הולכים ונוסעים לישראל, לחיים יפים, ולא דואגים להעלות את אביהם הזקן.

„בן כמה הילד שלך, מר ס' ?"

„הילד שלי בן ששים ושתיים..."

מר ביק מסביר שקיים סכסוך בין האב לבנו. „שהילד" של הזקן עלה אף הוא לא כמפרנס אלא כנתמך על ידי בנו, שגם לו כבר נכדים. הזקן שנותר בהודו, לא בנטו הוא. נשארו צאצאים שלו אחרים. אבל אלה לא ילדים. אלא בנות. מה יכולות לעשות בנות למען אביהן הזקן. הן אינן חייבות.

יושב מנהל הסוכנות וממלא בקשה אותה הוא שולח לישראל, למשרד הראשי. „נחכה לתשובה" — והיא תבוא מהר" — הוא מבטיח.

השני היה שומר, שבא עם בתו הקטנה. הניירות כבר מוכנים? התחיל בהליכי העליה שלו לפני שלושה חודשים. עולה עם אשתו הקטנה בעוד חודשיים. ובינתיים — מדים, ורגלים נתונות בסנדלים, ובין המכנסים הקצרים לסנדלים — חותלות. וזה מצחיק. סנדלים וחותלות. מה יהיה בישראל? יהיה שומר. יודע כבר עברית. לומדים עכשיו — ועוד איך לומדים...

אחר כך באו ששה. ישבו על כל הכסאות. אב עיוור, אם חיורת, וארבע בנות יפהפיות. לבושים היו לתפארה. באו להודות. עולים לישראל בעוד יומים, ופניהם זורחות. לפי הצער, לפי שהחליקו את שמלותיהן החדשות, ניתן היה להבין שלא תמיד היו להם בגדים. מי נתן אותם עכשיו — הסוכנות? הקהילה היהודית? ולפי הכתובת המסובבת ניתן לשער, שלא תמיד היתה להם כתובת... לא מדרי מדרכות הם, כי הקהילה היהודית לא תתן ליהודים לשכון על מדרכות, אבל כמעט...

חשבתי לי: אשמור לי שמות אלה ואלך לחפשם כאשר אשוב הביתה. נראה מה תעשה ישראל למשפחה זו.

אחר כך בא גבר בשנות הארבעים להסדיר את העניינים האחרונים הטעונים סידור. „למה חיכה עד כה עם העליה? כי היתה ירושה מאבא ר' היא היתה במחלוקת. עכשיו סודרו העניינים והוא נכון לעלות. שני בניו כבר נמצאים בארץ, זה חמש שנים. עכשיו הוא עולה, הוא ואשתו ובנו הפעוט. ובתו שיש לה תואר מ.א. בעבודה סוציאלית. גאה היא מאוד בבתו. מבין גל הניירות אשר עמד הביא תעודותיה וכתובה נושנה שניתנה לו אי"אז כאשר נשא את אשתו לאשה. והעודה של בית-הספר היהודי של אשתו — במקום תעודת לידה שאין לה. וכי מי נרשם.

עובד הוא במספנות כבר עשרים שנה. לא הסיר לו מאומה.

„מה תעשה בישראל ?"

רוצה לעבוד בשירות מדינת ישראל. מה שתמצא לנכון. היה פקיד ראשי במספנה.

„ולמה אתה עולה לישראל — מר פלקה ?"

„למה? הוא צוחק בלא קול, כמי שסיפרו לו הלצה. „כי הגיעה העת להיות יהודי בארץ היהודים".

— אויר פסגות צלול, יבש וקריר.

— מועדוני לילה, בתי קפה וסיורים מאורגנים בעיר ובסביבה.

— שקט, שלווה, פרטיות מקסימלית ושרות אדיב ואישי.

— מחירים מיוחדים של סוף העונה.

פרטים והזמנות: בהתאחדות בתי המלון בצפת, טל: 067—31075 או ישירות בבתי המלון בצפת.

צפת • לחופשה אמיתית ונעימה

משרד התיירות — המח' לעידוד תיירות פנים

הועדה לתיירות צפת

חידוש מהפכני בדקורציית-פנים!

ריצוף פלסטי צבעוני

בשלל דוגמאות

לדירות, משרדים, אולמות ובנייני ציבור

הביצוע בכל הארץ

פרטים: „יהודית דקורטור" ת"א 6254 טל. 62907 ירושלים בשעות 17—19

אטליז למכירה/השכרה

עקב פטירת בעליו, כולל הציוד.

טלפון 03—984532 משפחת רייז.

האטליז: נוה עמל, בלוקים 1 הרצליה.

טיולי ס.ל.ע.

48 טיולים מאורגנים לאירופה

דרוש חוברת מסוכן הנסיעות שלך

مكبر من الاصل

מצוקת הדיור בהתיישבות העולים

(סוף מהעמוד הקודם)

פור רמת הדיור במושבי־העולים. סוכמה הכנית שיפוץ והרחבת שטחי־מגורים, סלילת דרכים פנימיות, הקמת מבני־ציבור, הנחת רשתות ביוב מרכזי והתקנת בתי־שימוש בתוך בתי המגורים; שש שנים חלפו מאז:

„מבחינה מוסרית", אומר מר שמיר, „אינגו אחראים למצב הדיור והתדרדרה בכפרים זה כארבע שנים. הנושא כולו הועבר לסמכותו של משרד השיכון". אולם במשך שמונה־עשרה שנים נתון היה „הנושא כולו", בידי הסוכנות, ואזורי המצוקה שבגבול הצפון נעבכים עד היום, על „החטא הקדמון" של המחלקה להתיישבות שורינה כפרי „סלאמס" בפיסגות, על מפת־ההר.

„עד לפני ארבע שנים, כספר מר שמיר, „העמידה הממשלה תקציב־בניה למחלקה להתיישבות והמחלקה ביצעה את הבניה בהתאם לנורמות התקציביות". את „הנורמות" הללו מגדיר מר שמיר עצמו כ„סטנדרטים שאינם עומדים בשום יחס לצרכי מינימום של משפחה הרבותית ברמה כלשהי".

בפברואר 1968, בוטלה המחלקה הטכנית שליד המחלקה להתיישבות של הסוכנות, ובמקומה הוקם האגף לבניה כפרית במסגרת שיכון. האגף ירש את סגל עובדיו מהסוכנות, אך מר י. אבני סמנכ"ל משרד השיכון, והאחראי לאגף, אומר שלא ירש את הדפוסים הישנים ואת שיטות העבודה של המחלקה להתיישבות. מר אבני אומר שהתכנית להרחבת הבתים ולשיפור תנאי־הדיור בהתיישבות־העולים, שמה דגש על אזורי־מצוקה מובהקים כגון ההר והספר ומשפחות מרובות ילדים: „בשנת 1965 זכינו לדעת שקבוצת האוכלוסין הכי פורה מבחינה דימוגראפית, מתגוררת בתנאי־דיור הכי ירודים". אותה שנה קבע משרד השיכון מערכת תקנים חדשה שנועדה לבטל את „הנורמה" הסטאנדרטית (32 ממ"ר) ולתקן חמש־עשרה שנות עיוות במהפכת־דיור שלמה: 58 ממ"ר למשפחה עד ארבע נפשות; 70 ממ"ר למשפחה עד שש ילדים; 74 ממ"ר למשפחה עד שמונה ילדים. 82 ממ"ר למשפחה עד עשרה ילדים. 90 ממ"ר למשפחה עם אחד־עשר ילדים ומעלה.

התוכנית, משנת 1965, פורסמה בשם „תכנית ארבע השנים", אולם ביצועה החל רק בשנת 1967, ובקצב רחוק מלהניח את הדעת, אפילו באזורי התנופה הגדולה שאותם הזכיר, בדבריו, מר אבני: מתוך 300 נקודות ישוב הכלולות בתוכנית שהיקפה התקציבי עולה על 300 מיליון לירות, מצויים כ־70 מושבים באזור ההר והספר, ורק 20 כמושבי ספר א"א', עם כ־1500 יחידות דיור, בגבול הצפון. מצוקת הדיור ב־20 מושבי הקו הראשון, חריפה במיוחד, ומצריכה רק 5 אחוזים מן התקציב, או כ־15 מיליון לירות. מאז לידתה של תוכנית „ארבע השנים" ועד היום, חלפו כשש שנים. אף על פי כן לא מומשו תקני הדיור החדשים אלא ב־750 מתוך 1500 יחידות הדיור במושבי המצוקה שבספר — וזאת על פי נתוני משרד השיכון. מר אבני מקווה שמשרד השיכון ישלים את תוכנית ההרחבה והשיפורים ב־30 המושבים הללו, „תוך שנה עד שנה וחצי".

שיקולים „פדאגוגיים" מול תנועת סרבנות

מר שמיר טוען כי הסיבה העיקרית לביצועה הנחוב של תוכנית ההרחבה נעוצה בסירוב המושבים לעמוד בתנאי התשלום הנדרשים מהם. ההשקעה המוצעת, בסך כ־12,500 לירות ליחידה, ניתנת למתישב כהלוואה: כאלפיים לירות מסכום זה יפרע המתיישב בתשלומים חודשיים, בסך 25 עד 40 לירות לחודש. ואילו שש אלפים לירות יתנו לו ב„תנאי תקציב", כלומר כהלוואה ארוכת־טווח, עד חמישים שנה, ובריבית נמוכה. על רקע המצוקה הכלכלית שבבתי־העוני, אין להתפלא כלל ועיקר שבבריבת מושבי הספר התעוררה „תנועת סרבנות", מאופיינת על ידי פחד סתום מפני השתעבדות לחובות ולתשלומים חודשיים, חרף תנאי הלואה ו„תקציב" נוחים ביותר.

משרד השיכון עוסק בתכנון כולל, וברוב המקרים, מותנה ביצועו בהסכמה „גלובאלית", מצד המושב כולו. „מתיישבים רבים מתמקקים על התנאים מתוך תקווה לקבל את השיפורים חינם, מספר מר שמיר, ומוסיף: „העמדה לשיקול בעייה פדגוגית. האם צריך לתת למתישב בחינם, או צריך לחנך אותו להשתתף במאמץ". כאשר מדובר בכפרי הספר העני, הרי זה „שיקול פדאגוגי" תמוה, הצץ, באיחור של 20 שנה, וסבירותו ומידת ההגינות שבו מוטלות בספק. מתישבי אזורי המצוקה, „המתנכים" בתרבות־תת־דיור, מאז שנותיה הראשונות של המדינה, שואלים בצדק, איך יוכלו לעמוד אפילו בתנאי התשלום הנוחים המוצעים להם; האם לא מוטלת על המדינה החובה המוסרית לפצותם — וללא עיכובים נוספים — על עשרים שנות סבל ויסורים בתנאי דיור מתחת־לכל־תקן.

מפעל־ההרחבה ושיפור הדיור מוגדר כ„שינוי תנאים למתיישבים במסגרת התכנית להרחבת הבתים במושבי העולים", ועל־פי החלטות שנתקבלו על־דעת משרדי האוצר והשיכון והועדה הבינמושבית, נקבעו סדר הגובה הנטל שיפול על המתיישב עצמו: „שר השיכון קבע על דעת שר האוצר, כי תנאי ההשתתפות העצמית, גובה ההלואות וגובה התשלומים החודשיים על־חשבון ההלואות במסגרת התכנית להרחבת הבתים במושבי העולים כדלקמן, וזאת בתחולה מן ה־1 באפריל:

השתתפות עצמית במזומן למשפחה בגודל עד ארבעה ילדים — סך 800 לירות. למשפחה בגודל חמישה עד שבעה ילדים — סך 400 לירות. נוסף לכך: תשלום חודשי על־חשבון הלוואה (בגובה כ־12,500 לירות) בסך 25 לירות לחודש. ההלואה תנתן בריבית של 3,5 אחוז ללא־הצמדה.

לכל הדעות — „תנאים נוחים". אולם, נוחות היא מושג יחסי. ולתנאי־הקיום באיזורי המצוקה שבגבול־הצפון קני־מידה משלהם מעבר לכל מושגיות יחסית. נטל ההשתתפות העצמית במזומן בתוספת להשתעבדות ארוכת־טווח לתשלומים חודשיים, לכאורה נמוכים, הולידו רתיעה בבתי־העוני. ראשי משפחה המפרנסים, בשכרם הזעום, נפשות רבות, חישבו ומצאו, כי סכום ההלואה, בתוספת הריבית — לכל הפחות יוכפל כאשר יצטרכו להפריש, במשך עשרות שנים, חלק מהכנסתם החודשית הדחוקה. רבים נרתעו וסרבו לחתום על חוזי משרד־השיכון. הבעייה מעוררת, בין־השאר, גם שאלה של צדק בסיסי. האם לאחר עשרים שנות התייסרות בתנאי־דיור שאינם הולמים מגורי־אדם ואשר האחריות הישירה להיווצרותם מוטלת על המוסדות המיישבים — יותן לתושבי הספר־העני, להוסיף ולגדל את ילדיהם בתוך הכוכים המתפוררים, בציפיות בלתי־נסבלת וללא־שירותים? מר אבני אופטימי. הוא מאמין, שבסופו של דבר כולם יחתמו על החוזים, ומכל מקום: „יימצא פתרון, והתכנית תבוצע במלואה.

יש לקוות, שהרי „בתנאים הקיימים לא יצמח דגם האדם שהחברה הישראלית מצפה לו".

(מאמר אחרון בסידרה על הספר העני)

קדמוניות

רבעון לעתיקות ארץ־ישראל וארצות המקרא
העורך: יגאל ידין

יצאה לאור חוברת 10

כרך ג', חוברת 2 (1970)

תוכן החוברת

דבר העורך — יגאל ידין
מגידו של מלכי ישראל — יגאל ידין
תגליות בארץ
גזר — עיר קמה לתחייה — ויליאם ג' דיוור
חרב מגל וחרב ישרה — רכישות חדשות במוזיאון ישראל — מרים תדמור
החפירות במצודה (מגדל דויד) — רות עמירן ואברהם איתן
כלי-ברונזה מן התקופה הביזאנטית מבית-שאן — נחמיה צורי
תגליות בארצות המקרא
מלחמת טרויה — עובדה או אגדה? — מ"י פינלי
ספרים
ג"ב הנסי, קשרי־החוץ של ארץ־ישראל בתקופת־הברונזה הקדומה — אמנון בן־תור; א' ביכלר, הכהנים ועבודתם במקדש ירושלים בעשור השנים האחרון שלפני חורבן בית שני — שמואל ספראי; "נתקבלו במערכת" — יורם צפריר
ידיעות
בית הספר האמריקאני לחקר המזרח — דוד נ' פרידמן

בחוברת 4 לוחות צבעוניים, שער צבעוני ומספר רב של תמונות בגוף הטכסט.

מחיר חוברת בודדת — 3.50 ל"י. דמי־חתימה לשנה — 12 ל"י. דמי־חבר בחברה לחקירת א"י ועתיקותיה כולל "קדמוניות" — 18.— ל"י.

חוברות בודדות ניתן להשיג בכל חנויות הספרים. דמי־חתימה ודמי־חבר — במשרד החברה ת.ד. 7041, ירושלים.

חוברות 1—8 של קדמוניות (1968—1969) נכרכו בכרך אחד, חצי בד, ומחירו —.28 ל"י
לחברי החברה ולחותמי "קדמוניות" חדשים —.24 ל"י בלבד

זה עתה הופיעו
ב"ספריה לעם"
הרומן הגדול שהיה לרב-מכר עולמי

אלכסנדר סולז'ניצין: אגף הסרטן

כרך כפול • 462 עמודים
לחותמי ה"ספריה לעם" הספר יתן כ־2 ל"י
(במכירה בודדה מחיר בכריכה קשה 7.50 ל"י)
חתום מיד על ה־ספריה לעם־
ותקבל 12 ספרים בשנה ב־18 ל"י

המילטון א.ר. גיב ויעקב מ. לנדאו:

מבוא לתולדות הספרות הערבית

הספר הקלאסי והמקיף על הספרות הערבית, מראשיתה ועד ימינו, פרי עטם של הפרופ' ה.א.ר גיב, בן־סטך עולמי של התרבות הערבית ופרופ' יעקב מ. לנדאו מן האוניברסיטה העברית בירושלים ומאוניברסיטת בר־אילן. פרופ' לנדאו הוסיף תוספת נכבדה הדנה בספרות הערבית בימינו, וכן ביבליוגרפיה מעודכנת.

להורים!
ל"עם עובד" בכתר עשיר של ספרי ילדים לכל הגילים.
בימי החופש הגדול העניקו לילדיכם מספרי "עם עובד" שבין מחבריהם:
לאה גולדברג, נחום גוטמן, אברהם שלונסקי, דליה רביקוביץ, ישראל לרמן, יהודה עמיחי, נתן אלתרמן ואחרים.
קטלוג ישלח חינם לכל דורש

כרך חדש של
אגרות
ב. כצנלסון
כינסו וליוו בהערות
יהודה ארז
ואברהם משה קולר

הוצאת עם עובד

בהוצאת „יחדיו" הופיעו

דינאמיקה של ארגון

בעריכת
מ. ויס, י. ראובני ומ. הרטום

מבחר מאמרים העוסקים בהכנסת־שינויים במינהל, שנכתבו בידי חוקרים מחו"ל ומישראל, המשקפים הן את הגישה הסוציולוגית והמבנית והן את הגישה הפסיכו־סוציולוגית. הספר מהווה כלי־עזר חשוב למנהלים במוסדות להשכלה גבוהה ולסטודנטים במקצוע המינהל.
הופיע בשיתוף עם נציבות שירות המדינה — השירות להדרכה ולהשכלה.

596 עמודים ★ כריכה קשה ★ 19 ל"י

תפקידי המנהל

מאת
צ'סטר אי. ברנרד
תרגום: יוסף עוזיאל;
עריכה: ראובן אדיבי

אחד מספרי היסוד הראשונים בתורת־המינהל המודרנית. הספר מציג את המבנה הארגוני הפורמלי כמסגרת להפעלתם היעילה של אנשים למשימות קבוצתיות ומנתח את משמעותם של התמחויות, התמריצים, סמכויות והחלטות כמכשיר בידי המנהל בהפעלת ארגונים מורכבים.
המחבר, מי שהיה נשיא חברת הטלפונים בג, פוסח למצוא בספר את מסקנות נסיונו העשיר, וההתמקמות בו תועיל לכל איש עסקים, סטודנט ומנהל.
הופיע בשיתוף עם המכון לפריון העבודה והייצור.

302 עמודים ★ מפתח ★ כריכה קשה ★ 10.50 ל"י

להשיג בחנויות הספרים ובהוצאת „יחדיו" רח' קרליבך 29, טל. 264191, תל־אביב.

„גומא". הוצאת ספרים.
תל־אביב, רחוב השרון 12, טלפון 30621

ספרים חדשים:

גיאוגרפיה:
התנחלות הבדוים של מדבר יהודה
מאת אבשלום שמואלי
—.29 ל"י

פסיכולוגיה:
פסיכולוגיה חושית
מאת קונראד ג' מילר
8.20 ל"י

עומדים להופיע בקרוב:
קרימינולוגיה:
ISRAEL STUDIES IN CRIMINOLOGY
מטעם אוניברסיטת תל־אביב;
העורך פרופ' ש' שוהם

חינוכה מחדש של עבריינית
מאת יעקב קלנר

גיאוגרפיה:
חברון, דמותה של עיר בגבול המדבר
מאת פרופ' י' קרמון וא' שמואלי

הפצה ראשית:
סוכנות א. ערמוני. רח' בלפור 4 ת"א, טל' 612026

ש־ת
ומגשפים
הכרך השביעי־האחרון
של
המלון החדש
מאת אברהם אבן־שושן
בכריכה
הוצאת ספרים קרית־ספר בע"מ

בגרות
קונג' תיכון
לפנה"צ למורים סדירים
אחה"צ הכנת שעורים בעזרת המורים
חמישית, ששית, שביעית, שמינית
ר"ג, רח' המתמיד 10 פנת רח' לאן, טל. 727400 כל יום בשעות 9—15

מיטות ומזרונים
לחדרי שינה
ישר מהיצרן לצרכן
אדלר
ת"א, נחלת בנימין 134
טלפון 825536

בתל־אביב ברח' ריינס
להשכיר בשכר חדשי
חדר בקומת קרקע
+ מחסן קטן
מתאים לעסק, משרד או בית מלאכה.
להתקשר טל' 04—65142.

דרושים 2—3
חדרי משרד
עם טלפון בשכירות ב־בכיכר שדרות רוטשילד
אחד העם שכטן.
בהצעות נא לכתוב לת.ד. 927 עבור משרד.

מעונינים במגרש
½ דונם
ברמת השרון או הסביבה.
טלפון 442783
בשעות העבודה.

הסוכנים הבלעדיים:
'מאיר' חב' למכוניות ומשאיות בע"מ
בבעלות מאיר קז ובניו
תל־אביב רחוב קרליבך 23 — טלפון 269191

STERN
השבועון המצויר
הנפוץ ביותר
בשפה הגרמנית
נותן לקוראיו
ספר חינם
פרטים בתוספת המצורפת
ל־STERN מס' 26
להשיג בכל קיוסק בארץ
ההפצה הבלעדית: סוכנות ברונפמן בע"מ

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למשפטים
המכון למחקרי חקיקה
ולמשפט השוואתי
זה עתה הופיע:
יהושע ויסמן
חוק המקרקעין, תשכ"ט - 1969
מגמות והשגים
המחיר —.10 ל"י
תחת מכבש הדפוס:
סקירות ישראליות לקונגרס הבינלאומי השמיני למשפט השוואתי
המחיר —.18 ל"י
★ ★ ★
הכתובת להזמנות: המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים.

חדש!
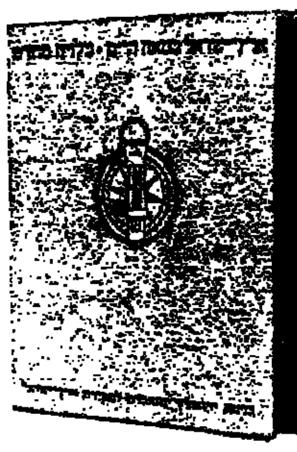

מי גילה את מצדה?
●
מס מעבר בדרך לירושלים?
●
גובה פני ים המלח
?(—200)
?(—350)
?(—419)

החברה לחקירת ארץ ישראל וכרסא ירושלים
גאים להודיע על הופעת הספר
ארץ ישראל במאה הי"ט
גילויה מחדש
מאת ד"ר יהושע בן־אריה
האוניברסיטה העברית בירושלים
ספר ראשון על ראשית המחקר הגיאוגרפי־היסטורי בארץ ישראל
240 עמודים בפורמט גדול על נייר עבה ● 101 איורים מקוריים ● לכל איור מצורף הסבר מפורט ● פרטים על החוקרים ועבודותיהם ● ביבליוגרפיה מפורטת ● אינדקסים ● קופסת פאר.
המחיר —.26 ל"י
להשיג בכל החנויות

מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע והטכנולוגיה
ירושלים רח' המלך ג'ורג' 3, טלפון 27485

מעתה ניתן להשיג את חוברות
לדעת
מדע לנוער המתבגר
בקיוסקים ובדוכני־מכירה לכתבי־עת
מחיר החוברת הבודדת: 50 אגורות.
הפצה ראשית: „אטלס", סוכנות להפצת עתונים בע"מ, רחוב צ'לנוב 49, תל־אביב
הרשמה מנויים על „לדעת" נמשכת במישרין אצל מוסד ויצמן לפרסומים. יש לצרף 4.50 ל"י, בהמחאת־דואר או בשיק.

לאה גולדברג
גן החיות
ספר חדש לגיל הרך
הוצאת דביר

הוצאת הקיבוץ המאוחד
רח' סוטין 27, תל־אביב, טל' 246194

הופיע
מזל טוב, מזל טוב, הרה שמחה שהמתנו!
אני פשוש
ספר שירים חדש לילדים
מאת
ע. הלל
ציורים
אבי מרגלית
קמיורה
סיפור הרפתקאות ביער־העד הבראזילי. לגיל 8—11
סיפר וצייר
עודד בורלא

תיכון "משולב"
לטכנאות מנהל ובגרות

הרשמה לכתות ט', י', י"א, י"ב — למגמות מקצועיות כשולבות בבגרות או לבוגרים בקורסים כלהלן:
● רדיו אלקטרוניקה טלויזיה ● מחשבים וניקוב — I.B.M.
● קציני רדיו ● תעופה ● פקידות ● הנהלת־חשבונות
● לבוגרים: להנדסה, לרפואה ● ציור אופנה, תפירה, גזירה ● שרטוט: בנין, ארכיטקטורה ● מזכירות: בעברית ובאנגלית ● בחינות בגרות ובוגרות, תגבורות ע"י משרד החנוך והתרבות! מתקבלים תלמידים לכל הכתות ללא בחינות מקצועיות קודמות! מפעילויות ושכר למוד מודרג!
יעוץ אישי והרשמה: בבוקר 1—9, בערב 7—4
תל־אביב אלנבי 116 (פינת שד' רוטשילד)
תל־אביב נוה־שאנן 5 (ליד התחנה המרכזית)

ספרא וסייפא

הדיבור - נושא למחשבה חנוכית

היינו עדי־שמיעה לדו־שיח בין יש־ראלי ובין תייר צעיר מארצות־ה־ברית כשזה האחרון סיפר לבן־שיחו, כי הוא לומד בקולג' בו גמר הוא עצמו את חוק לימודיו והנושא שהוא כלומר, הוא: דיבור. מהשיחה הוברר, כי זהו ענף־לימוד מקובל בקולג'ים האמריקניים. ההזדמנות לא היתה די מבצה, כדי לברר די־הצורך בהם מתמצית הוראת הדיבור בבתי־הספר האמריקניים; היא בכל אופן נתנה לנו חומר להרהור והמריץ ל־מחקר קטן שערכנו על הנעשה ב־שטח זה אצלנו.

אמנם יש להודות, כי התמרצה באה לא רק מדו־שיח זה ששמענו באק־ראי. היינו בהצגות באולם־הבימה ה־מחודש ונדמה היה לנו שאותו ליקוי באקוסטיקה שהיה קיים עד עכשיו, לא עבר מן האולם גם אחרי חידושו. אך נוכחנו לדעת, כי הכושר ה־אקוסטי של האולם תלוי לאמיתו של דבר בכושר הדיבור של האמן, בחי־תוך שלו, בדיקציה שלו, בשימוש ה־נבון במיתרי קולו. ישנם שחקנים, שאותם שומעים היטב ומהם אפשר ליהנות, בעוד שאחרים ודוקא מבין הצעירים שנולדו וגדלו בשפתם ה־עברית — אין היגויים היגוי, דבריהם מובלעים ומיתרי הקול שלהם כבר בלויים ויצאו מכלל שימוש...

את בעיית הדיבור איננו רו־צים בעצם להציג כבעיה של התיאט־רון — שאם הוא יעלה על קרשיו אמנות־דיבור בגוהה, כפי שנדרש ממנו, הוא יתרום אמנם להתפשטות הדיבור הנכון בקרב הציבור, אבל הוא לא ישמש לעולם בית־ספר לדיבור נכון לשכבות הרחבות של הציבור.

מהמחקר הקטן שלנו אנו למדים, כי בתי־הספר אינם עוסקים כלל ב־הקניית כללי דיבור לתלמידים — ואינם מתכוונים להקניית אמנות של דיבור ברמה של קולג', אלא להיגוי נכון של אות ושל מלה, חלוקה מת־אימה של התיבות והדגשה נכונה של משפטים על מרכיביהם לפי פי־סוקם, לפי נושא ונשוא — לא לצווח וגם לא להבליע, אלא להתאים את הקצב הנכון של השפה לכוונה ה־כלל. לפי זרם השירים שאנו מקבלים כל יום לפרסום אפשר היה לחשוב, כי עם זה של משוררים ספג את השירה עם חלב אמו. אך האמת היא ש„עם זה של משוררים" אינו לומד כלל שירה בשעור לימודו בבית הספר, שהוא התקופה הרגישה ביותר לקליטת יפי הלשון וקצבה. תלמידי בתי־הספר היסודיים אינם לומדים לדקלם שיר בעל־פה, אינם לומדים קריאה בקול רם, קריאה בקצב וב־הטעמה כאשר אזנו של המורה נכונה לשמוע את ההיגוי הנכון ולתקן את ההורש תיקה; והרי הקניית־הדיבור הנכון היא מאבני היסוד של החי־נוך בכל אומה ולשון, אפילו בער־מנו המחדשי הזה שלא עוד מלמדים בו את האלף־בית של כתה א' לי־מוד הקאלי־פונטי עם־ניגון כמו ב־מקהלה של כל הכתה — כפי ש־הדבר היה נהוג בדורות קודמים. כא־שר אתה עובר ליד בתי־ספר יסודיים בארצות רבות, עודך שומע גם היום את הניגון הידוע של קריאה בקצב של כתות שלימות, בהטעמה של ה־הברות ובחלוקה לפי פיסוק. מלמ־דים את העם לדבר דיבור נכון! למה אין הדבר הזה אצלנו? למה, כאשר שואלים ילד בן עשר או ילדה בת שתים־עשרה, אם הם יודעים לדקלם שיר בעל־פה, הם יענו בשלי־לה, כי לא לימדו אותם — כנראה מפני שאין תכנית הלימודים מחייבת ללמד אותם דיבור עברי נכון, דיקציה נכונה של שפתם, שימוש נכון באחד המכשירים החשובים ביותר בחיי אדם — הוא קולו — שלא לדבר על כך ש„עם זה של משוררים" לומד לאהוב רק את השירים שהוא עצמו כותב...

הדור הצעיר לועג לפעמים בגלוי ובוודאי בסתר לבו על המיבטא ה־עברי של הדור שבפי הדור הקשיש, דור המהגרים. אך בין שאותו „מהגר" מדבר במיבטא רוסי או הונגרי, אמ־ריקני או מרוקאי, הוא על כל פנים מדבר בשפה ברורה ואפשר להבין מה הוא מדבר. לצערנו, דיבורם של רוב ה„צברים" נושא עליו את סימני חוסר העיגון להיגוי נכון — הם פשוט לא למדו לדבר. בני דורו של כותב שורות אלה כולם זוכרים ב־וודאי עד היום הזה בעל־פה את ה־שיר הראשון שלמדו בכתה א' של בית־הספר היסודי — והם זוכרים אותו, כיוון שהדימוק הניגוני ללימוד היקנה לו את ערכו לכל ימי החיים. ניגון זה היה: היגוי נכון, דגש מדויק וקצב השיר לפי „רגליו". החזרה לכך שאשר קבועים היטב ב־זכרון לכל ימי החיים שירים וטקס־טים שלמדו בצורה כזאת, בקול רם, בקצב. וזה היה בקרב עמים שבהם כל העם דיבר שפה אחת ולא היה אצלם הניגוד הלשוני הקיים אצלנו בין בית הספר ובית ההורים, ניגוד המחייב פי כמה להקנייה חינוכית של היגוי שפתנו.

רגילים לזלזל ב„חדר" הגלותי עם „קמץ אלף א" שלו. והרי גם באותו „חדר" מוזלזל, הושם לב להקניית ה־דיבור הנכון, כאשר טקסטים נלמדו בעל־פה ונאמרו בניגון: כל שורה שלימה של ברכות שחייב היה הדרדק לומר בעל־פה. הוא חייב היה ללמוד בעל־פה פרשיות בחומש או שנקראו הפרשיות כמו במקהלה, בניגון וב־קצב. האם מישהו שלמד ב„חדר" הגיע מאז לזקנה ושיבה, יכול לש־כוח את הטקסט ואת הניגון של „אני בבואי מפורך"?

הלימוד בקול ובניגון הוא יסוד מיסודות הדיבור הנכון והדומה, כי אנשי מקצוע חייבים להקדיש מחקר יסודי לשאלה זו על כל הסתעפו־יותיה. אולי טועים אנחנו בקביעתנו, כי בקרב הדור הצעיר שלנו יש יותר מדי אנשים צרודים מצד אחד ונה־גים מצד שני — ואולי איננו טו־עים. ואם איננו טועים, הרי ליקויים אלה הם בוודאי תוצאה של דיבור לא נכון ושימוש לא נכון במיתרי הקול. ויש יותר מדי הבלעת אותיות וחצאי מלים או מלים שלימות וגם חלקי משפטים. יתכן שיש כאלה ה־רואים בכך את „חן הצבריות". אבל רק שקר הוא החן הזה, היופי של שפה הוא בהגייה לא רק בכתב אלא גם ובעיקר בדיבור. הקניית די־בור נכון כבר מן הילדות הרכה היא חשובה ביותר. באומות העבריות ש־לשונם הכתובה, ניקוד בשי־מושה היומיומי הוראה הגדולה היא, כי בבתי הספר מקנים לתלמידים את הכתיב הנכון שמשמש בוודאי שאין ללמוד דיבור נכון, ורק דרך אגב בציון שגם בעיה זו של חסר ומלא עוד זקוקה לליבון הגם שרבים ומר־בים התעסקו בה, פתרון לא נמצא עד היום הזה (פתרון יימצא אולי רק כאשר יקום מין אתאטורק או מין בן־גוריון חדש ויחולל את מהפכת המעבר לשימוש באותיות לטיניות)...

נגענו כאן בבעיית לימוד הדיבור הנכון בבתי הספר רק בקצה העט. חובת ההעמקה בשאלה זו מוטלת בראש וראשונה על משרד החינוך ובשניה על מחנכים ומכוני מחקרות הפדגוגיה בארץ. לימוד טקסטים בעל־פה ואם אפילו רק לצורך ההיגוי הנכון יתרום גם להידוק הזכרון של התלמידים. ופיתוח כח־הזכרון שלהם — כי כידוע, גם בעלי כח־זכרון מעולה זקוקים לתירגול ועל אחת כמה וכמה בעלי כח־זכרון רגיל ש־בארצנו שהכתבם לרוב איך לבטא נכונה מלה או משפט עברי.

ד. גלעדי

משה דור / שלשה שירים

בנמל תעופה

בִּנְמַל־תְּעוּפָה, אֲהוּבָה,
אוֹבֵד בֵּין זָרִים וְלֹא מַלְאָכִים.
מַרְכִּיב מִשְׁקָפַיִם כֵּהִים לְבַל
יַעֲמֹד לִבִּי פִּתְאֹם לְזֵכֶר שָׁדַיִךְ.
פְּנֵי עוֹר צָפִים עַל יָם
מִסְפְּרֵי־טִיסוֹת, קְרִיאוֹת הָרַמְקוֹל הַבִּלְתִּי־מִינִיּוֹת, שַׁעֲרֵי
הַיְצִיאָה וְהַכְּנִיסָה לְעוֹלָמוֹת שֶׁכֻּלָּם
אֶפְשָׁרִיּוֹת וְלֹא מִתְקַיְּמוֹת.
בִּנְמַל־תְּעוּפָה, אֲהוּבָה,
מַרְכִּיב מִשְׁקָפַיִם כֵּהִים לְבַל
אוֹתִיּוֹת הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל שְׁמֵךְ אֶת עֵינַי תְּכַבֶּינָה.

מגובה הציפורים

מִגֹּבַהּ הַצִּפֳּרִים לֹא תַּבְחִינָה
הַיָּם מַדְרֵגַת פְּלַסְטִיק כְּחֻלָּה בְּפֶתַח בֵּיתֵךְ.
אָבוֹא. כָּבֵד בְּעָלִים.
לְהַקִּישׁ עַל הַדֶּלֶת, לְבַקֵּשׁ מְחִילָה
עַל קוּבִיּוֹת שְׂכוּחוֹת, עַל
הַזְּרָמִים שֶׁלֹּא נִרְשְׁמוּ בַּסֵּפֶר וְעַל
כָּל הַמַּעֲסָקִים שֶׁבָּהֶם לֹא יָדַעְתִּי
לְבַטֵּא אֶת שְׁמֵךְ.

הטבק של שכני

הַטַּבָּק שֶׁל שְׁכֵנִי הַבְּרִיטִי מַשְׁכִּיחַ
חֲטָאִים יְשָׁנִים. דְּקָלִים יְרֻקִּים מַצְדִּיקִים
שָׁם, כָּמוֹן. מִבַּעַד לְמַצָּע עֲנָנִים הַשֶּׁמֶשׁ
אֵינָהּ אַפְרִיקָנִית. אַמְלָנֵטִי אָפֹר נִשְׁבָּר
כַּיָּאוּת אֶל שׁוֹבְרֵי־הַגַּלִּים. הָעֵינַיִם נֶעֱצָמוֹת
בִּזְמַן מַתָּן. מִן הָאָזְנִיּוֹת קוֹל אֱלֹהִים.
לֹא מִן הָהָר. וּבְשָׁלֹשׁ לְשׁוֹנוֹת. וְהַמַּלְאָכִים
הַקְּטַנִּים מְצִיצִים מִתְּמוּנוֹת הַשֶּׁמֶן.
לְפֶתַע זֵכֶר עֶרְוָתֵךְ תַּם בָּאֲבָרִים.
חַד־לְשׁוֹנִי וּמְשֻׁתָּק
לִפְנֵי וְלִפְנִים.

אלבום לצייר לבנון

— מאת משה בן־שאול —

מרדכי לבנון, שלפני שנ־תיים בעת הזו לערך נתקיימה תע־רוכתו האחרונה והוא הסתלק מעם אותו כן מעולם ריאלי של צבעים ומראות — היה אחד הציירים המופ־לאים ביותר שקמו בארץ ישראל.

בארץ־ישראל אמרתי, ולא בישראל בלבד, ולא רק משום השתייכותו אל דור הראשונים בציור בארץ (הוא עלה בשנת 1921), אלא בעיקר משום שכמותו כציירים שתחילה קרובים היו לו במעין אסכולה סמי־אימפרסיוניס־טית — פלדי, שור, אבני ופרנקל, למשל (זמן מה למד לבנון בסטודיו של פרנקל) — היה מעביר אל בדיו את הנוף המצויים, הנקפא משיחי, של מה שהיה בשנות העשרים ארץ־ישראל האמיתית, על צבעיה הנוש־מים ליחי־שורשים וסיד כחלחל, ירוק של עצים, לובנן של אבנים — ר־השראת עיירה יהודית גם יחד.

משנותיו האחרונות, ובעצם מסוף שנות החמישים, אני זוכר את בדיו, את הגואשים, והאקוורלים שלו ש־העלו את ירושלים (בעיקר את ירו־שלים, אך הוא צייר הרבה גם את טבריה ועין־גדי) כעיר במפסת הש־מימה על אווירתה ואבניה מעין „משולשי" של הרים, מדרגות אבן, בתים ונוף מיסטי — כאחד שציורו אל ציורו מעין יעוד של אמירה, של תפישה אידיאית.

עכשיו מונח לפני אלבום יפה להפ־ליא שהוציאה משפחתו לזכרו, ובו־נוסף לעשרות רפרודוקציות בצבע ובשחור־לבן, מקדימה את האלבום מסה מאלפת, מסבירה גם מלמדת: „אמן ויצירתו" מאת דוד גלעדי, וכן נוספו אליה שתי רשימות קצרות נוגעות ללב ביחסן אל הצייר: „מר־אות לבנון", דברים שאמר הסופר חיים הזז בפתיחת תערוכת מרדכי לבנון במוזיאון ישראל באוגוסט 1968, ו„אחרית דבר" מאת הצייר נחום גוטמן, הכוללת דברים שכתב על הצייר לפני עשרים ותשע שנה וכאילו לא נשתנו עד היום.

במסתו המרותקת של גלעדי, ש־מעבירה לנגד עינינו מסכת חייו ו־יצירתו של מרדכי לבנון, החל מ־עלותו ארצה ורצונו להיות חקלאי, דרך רישום הביאוגרפיה האישית וה־אמנותית שלו — מצאתי פיסקה אחת קצרה, המעידה כאלף עדים על ביטוי הפנימי של הצייר, שנתקרא על ידי מבקרים רבים, ואולי גם על־ידי אוהבים־של־תמם — מיסטיקן. באפריל 1950 כותב המסאי, נערכה בביתן האמנים בירושלים תערוכה רטרוספקטיבית של יצירת לבנון. תמונה שלו בשם „מאה שערים" ש־מכר בהזדמנות זו, הוא נתבקש „להסביר" לקונה וכך הוא רשם על פיסת נייר: „שער עם קשת בנוי אבנים ומדרגות מובילות מטה והעין נמשכת לסימטה פנימה שבה נבנה בית על גבי בית, עד גבול הדמ־יון (הוא נראה) כארמון העניו. ה־ארמון אינו יפה, אינו גאה, לא ההוד וההדר; אך עני זה אין בו מחסור. אנשי (הסימטה) שלווים, פשוטים. מוכרח הייתי לצייר סימטה זו, כי היא צפונת בקירבה זכרונות ילדותי. כאלה — כמו אנשי המקום — היה גם אבינו (הורינו), הם גרו צפופים, בית על גבי בית, בסימטאות, עם עולמם הרוחני של גיבורי האמונה שדורות רבים לא הכריעם. הם עומ־דים מול המציאות הנעשת וההופעה".

אכן, מסתו של גלעדי חושפת לפ־נינו חשוף הסיבה את דמותו של האמן כאיש, אשר ביקש ללא הרף להתערות בארץ־ישראל כבארץ מיז־רחית במינה שהוא בבחינת אידיאה וחלום גם יחד. אבל המסה שוזרה גם פרטים קטנים, ציטוטי ביקורות, ש־לפיהם אנו צריכים להיות למדים על השפעות שספג לבנון, כביכול ושלא כביכול.

באחרית שנות ה־30 כתב עליו, ל־משל, אחד המבקרים שהיה מוש־פע מן הצייר ההולנדי הענק ואן־גוך, כי שהיה אימפרסיוניסט מובהק אך באותה מידה השתייך גם לאסכו־לה הפוביסטית. אותו מבקר ציין ב־ביקורתו ציור של לבנון בשם „בע־ליים". ציור זה אינו מובא באלבום שלפנינו. אך לעומת זאת, מוצאים אנו בו שני רישומים, שני נופים, שניהם משנת 1940 (עמ' 12—13 ו־לקראת סוף האלבום), שאכן אפשר לראות בהם את האהבה (אהבה יו־תר מאשר השפעה) של לבנון לצייר ההולנדי. רישומים אלה, עם הדרכים המתמשכות והעצים המסולסלים, יש בהם הד לציורי שדות הברושים של ואן גוך.

אך לדעתי, היתרון החשוב של אל־בום זה, וביחוד מסתו של ד. גלעדי, הוא בכך שזו האחרונה לא נכתבה על־ידי איש „מקצועי", כלומר: מבקר ציור שמלאכתו בכך, כי אם בידי איש שאהב את יצירתו של האמן ו־באותה מידה ידע ללקט באהדה אוב־ייקטיבית את שניתן ללקט על אוד־ותיו כדי יצירת דמות מגובשת יו־תר ובהירה מאוד. מעט ידענו על לבנון בימי חייו והוא מת בן 67 שנה, בעצם תנופת יצירה.

באשר לרפרודוקציות שהובאו — ברור הוא שהמבחר מצומצם למדי, ואפשר לשער שקובץ רחב הרבה יו־תר כרוך בהוצאות שלא ניתן לאוש־רן אפילו. ובכל זאת, חסרו לי במיוחד עבודותיו מן השנים האחרו־נות כמעט — ירושלים המיסטית של לבנון, העטופה במעין אד או ער־פילים. שלוש תמונות בלבד משנת 1966 (התאריך המאוחר ביותר) מצו־יות באלבום ורק אחת מהן (ירושלים העתיקה) מזכירה את סגנון הציור ה־טיפוסי שלו בשנים האחרונות.

אך מכל מקום, זו הוצאה ראויה לכל שבח הן מצד תוכנה (מסתו של דוד גלעדי ורשימותיהם של חיים הזז ונחום גוטמן) והן מן הצד הטכ־ני של ההדפסה (דפוס אמנים מאוד חיים ת"א).

שולמית חרמון

התרמיל

עַל כְּתֵפִי אֶשָּׂאֵהוּ בְּעֵת לֶכְתִּי,
לְעִתִּים מְטַל וּלְעִתִּים מָנָה.
לְעִתִּים מְטַלְטֵל וּמְקַפֵּץ עַל שְׁכֶם.
בְּעֵת זִכְרֵי מַרְאֶה אוֹ עֵת רָעָה
שֶׁל אָז.

וּבְלֶכְתִּי נִצְמָד הוּא אֵלַי
כְּחֵלֶק מִמֶּנִּי שֶׁחָלַף.

בְּכָל עֵת שֶׁאֲחַפֵּשׂ אֶצְיִץ בּוֹ וְאֶזְכֹּר,
אֲגַגֵּהוּ לְרֶגַע קָט, תְּמֵהָה
וְאֶקְרַב לְהַאֲמִין.
וְאַטִּיל תַּרְמִילִי מִצַּד לְצַד וְאֶשְׁתֹּק.

בִּשְׁנֵי עֲבָרֵי שְׁבִיל הַהֹוֶה
קוֹרְאִים מֶרְחַבֵּי לֹא־מוּדָע.
שְׂדוֹת שֶׁל סְפֵקוֹת וַחֲרָטָה,
לִבְלוּב וְשַׁלֶּכֶת, בַּצֹּרֶת וּפְרִיחָה.

וּבְלֶכְתִּי, קֹדֶרֶת הַדֶּרֶךְ
וּמָטָר שׁוֹטֵף הַכֹּל
יָשׁוּב, בָּהִיר מִמֶּתֶק אַחֵר
מֵרָחוֹק.

וְעִמִּי עַל כְּתֵפִי
נוֹשֵׂאת אֲנִי בְּתַרְמִילִי:
אֶתְמוֹל, שִׁלְשׁוֹם, אֶשְׁתָּקַד.

מבקר צעיר שנסתלק

— מאת ק. א. ברתיני —

עדיין אין הלב נוטה להאמין כי זה הוא, כשם שהעין לא רצתה להאמין למודעת־האבל בעיתון: היתכן כי זה הוא שנסתלק בפתאומיות מזוה־מה כל כך?

הייתי בין הראשונים שפירסמתי דב־רי ביקורת ספרותית משלו לפני שנים מספר ב„מאזנים". ולא הוא שהציע לי את דברו, אלא אני הוא שפניתי אליו, כי שמעתי שיש לו מה לומר בענייני סופרים וספרים, ואני לא ידעתי את גילו ואת מעשהו. רק כעבור זמן נזדמנתי עמו ואקראי: צעיר כל כך!

מאז הופיעו מאמרים ורשימות הרבה שלו. אם אינני טועה, כמעט שאין מוסף ספרותי של עיתון שלא פירסם את דבריו. מבחינה מסויימת נוח היה לצור־רך, שהרי האמנות כמעט לא היה מסרב להצעות; היה בכך משום יתרון, אם כי מבחינה ערכית לא תמיד היה ה־שפע לטובת בעליו. גם הפיזור על פני נושאים שונים בעת ובעונה אחת לא שייר אפשרות של עיבוד־יתר וליטוש נאות, אבל ניכר היה, שכל ספר שבא לידי ראובן רבינוביץ, מעיין הוא בו עיון של ממש, מעכל אותו לפי דרכו; לפני שהוא מסביר ומבהיר, בוחר לו נקודת־משען; יודע להביא לפני ה־קורא את האופי המהותי של היוצר או של היצירה, את הציונות הישה של ההוגה ושל דברי הגותו.

אכן, היצירה הספרותית על סוגיה השונים היתה בתחום עיונו לא יותר, אבל גם לא פחות, מאשר הפילוסופיה, וכתחום מצרני שימשה לו גם „חכמת ישראל" בכלל. דוגמות מעט לכך יכו־לים לשמש מאמרים שלו כגון: על „עיון ומעשה" של פרופ' נתן רוטנ־שטרייך, על משנתו האסתטית של היידגר, על הקבלני הדיבורי בתורת ניטשה — יחד עם אלו מאמרים על האסתטיקה האימפרסיוניסטית בספרות העברית, על אחדות היצירה אצל ויל־קה, על האלם־הדממה בשירת אלתרמן, על פיזי איציק מאנגר בתרגום עברי, על „יעיש" של הזז, על מחזורי שיריו של אורי צבי גרינברג, על אברהם קריב, על „קבלנת פורטנוי" לפיליפ רות — ובעת ובעונה אחת מאמרים על קורות ישיבת ואלוזין, על המוכיח מפולנאה, על מחזור־רישורי המפורסם, על המגיד מדובנא, על „במאבק על ערכי היהדות" של פרופ' ברוך קורצ־וייל (שהיה רבו באוניברסיטת בר־אילן), על משנת הזוהר במהדורת ישעיהו תשבי, על הרב קוק הרכו בדרוש ועד הפה — מיגוון של נוש־אים, שקרובים היו לעולמו הרוחני ולתפיסתו.

לפי דרך כתיבתו מתרוקן היה מן הרשימה הקצרה, וככל שנתבע לקצר, היה נוטה להרחבת היריעה, להסתמך על ציטוטים (ובעיקר היה מצליח לע־מוד על הצד המודיאלי של כתבים), והוא שגרם לכך, כי דיונו יתרחב עד כדי מאמרים ארוכים שנפסקו לפרקים אפילו בהמשכים, כגון אלו שהיה מפרסם ב„מעריב".

עקבתי אחר התפתחותו במשך שנות כתיבתו. אף הייתי בא אתו בכתובים; הוא היה נלבב מאוד במכתביו אלי, אם כי פה ושם היתה מבצבצת אינו מרירות, שלא ידעתי שורשה ושהוא השתדל להבליעה. הייתי שמח לראות באיזו מידה התקדם בכתיבה, כיצד למד לאט־לאט לדרוש מעצמו עמידה על העיקר והסיווה על הטפל, להתרחק מטשטשות עקרה ולקבוע לעצמו תחו־מים ומסגרות. דוגמה טובה למה ש־עשוי היה להגיע בהמשך, יכול לשמש ילקוט המסות של א. הרז־אגוב (בסידרת „מבחר ספרותנו לעם", הוצאת אגודת הסופרים ב„יחדיו"), שראובן רבינוביץ הקדים לו מבוא ואף הוסיף לו הסברים לשוניים והערות. כאן מצא לו הזדמנות באותה למרחב של דיון ולבנייה מבוססת, תוך כדי שי־מוש בהסבר נאות ובהרצאת דברים נוחה.

כך צמח אט־אט האילן הצעיר, והנה נגדע באחת — והוא בסך הכל בן עשרים ושבע!

בין ביאליק והמאירי

— מאת מ. אונגרפלד —

אביגדור המאירי התקרב אל ח. נ. ביאליק, לאחר שנשתחרר משביו בסי־ביר כקצין אוסטרי ובא לאודיסה. כאן היה מבאי ביתו של ביאליק ושוחח עמו רבות על נושאים ספרותיים ואנ־שי עם שונים. זאת ועוד שיחותיו אלה עם ביאליק ומקורביו היה נוהג לרשום בספר ואותן העלה לפני כמה שנים בספרו „ביאליק על אתר". לא בכל מקום מוסר כאן המאירי את הדברים בלשונו של ביאליק ויש שהם עברו תחילה את כור ההיתוך של מחבר הספר. אבל הספר מפתה ומגרה את הקורא ביחוד שבו.

שבתו של המאירי בשנות תר"ף־תרפ"א באודיסה לא היתה הפגישה הראשונה עם ביאליק, שהרי הם נז־דמנו לאכסניה אחת עוד שבע שנים קודם לכן בימי הקונגרס הציוני הי"א שנתכנס בשנת 1913 בוינה וביאליק נשא שם את ההרצאה הידועה על הספר העברי, ב„ועידה העברית" ש־נערכה במסגרת הקונגרס הזה. נראה, שהפגישה הראשונה הזאת לא נרשמה היטב בזכרונו של ביאליק, שהרי במכ־תביו אל מכריו באודיסה מן הוועידה הזאת בוינה, הוא מספר על אברהם סונה וצבי דיזנדרוק שעמם נפגש כאן ואילו את שמו של המאירי, שמשיריו הראשונים התרשם ביאליק זמן קצר קודם לכן ב„המצפה" של לאזר בקרא־קא אף על פי שביאליק נגש אליו באולם הקונגרסים — לפי סיפורו של המאי־רי — הילל ודיקלם לפניו על פה את שירו הראשון (של המאירי), שנתפרסם קודם לכן ב„המצפה" של לאזר בקרא־קא. בספריתו של ביאליק שמור ספר שיריו הראשון של אביגדור פויאר־שטיין, שיצא בשנת תרע"ב בבודפשט בשם „שירים" ונשלח אל ביאליק בהקדשה יפה. ביאליק מצא בשירים ראשונים כוח ומעוף וסבור היה, כי מחברם הכניס טון חדש ובו מתחילה השירה החדשה (בכמה משיריו בשנים הבאות, ראה ביאליק נסיגה ידועה ומתח עליהם בקורת). ואת דעתו זו חזר והשמיע בנאומו על הספרות העב־רית הצעירה, שנשא ביאליק בשנת תרפ"ו בקבוצת סופרים עברים בניו־יורק:

„אביגדור המאירי הכניס טון חדש. לא הכל אצלו אמת לאמיתו. לפרקים זוהי אך ,ספרות', אך ספרותנו חייבת לו תודה על הטון החדש שהכניס. אולם הוא פותח מושפע מהריבולוציה הרוסית, אף על פי שהיה ברוסיה. הטון החדש שלו הוא יותר הונגרי, מסיבת ההשפעה של ספרות הונגריה. יש בו כח, מעוף. בו מתחילה השירה החדשה. הוא עזב את השבילים הכבו־שים הישנים, והלך בדרכים חדשות — ובזה חשיבותו".

ועל דבריו אלה חזר ביאליק בנוסח אחר, בנאום שנשא בתמוז תרפ"ו ב־בית־העם בתל־אביב, בנשף שנערך לכבוד המשורר יעקב קפילוביץ (יש־רון קשת). בנאום זה עמד במיוחד על גלגלי היצירה המתחלפים ומופיעים בכל תקופה. „גלגל ישן על כל כוליו שוקע וגלגל חדש מופיע. אברהם בן יצחק (סונה) היה מן הראשונים ש־הטעימו מן הטעם של הגלגל החדש. השני שטבע בו בדרך זו, היה אביגדור המאירי, בשיריו הקטנים הראשונים. השיר הראשון שנתפרסם בשבועון ה־גליצאי היה שיר קטן, שמתוך הקריאה הראשונה בו ידעתיו על פה".

על התרשמותו של ביאליק משירו הראשון של המאירי שהגיע לידו, סיפר המשורר שמעון גינצבורג:

„בצהרי יום אחד נכנס ביאליק לביתי כמעט מתוך ריצה, כשולהב פנים, כולו קורן ובישר: פייטן עברי צעיר וחדש מצאתי. רצונך לשמוע שני בתים מ־שיר? והוא מתחיל לדקלם: „ותשאלו בחופי מה חפצי? / מאום / לבי מעט קם בי שיכור / ומעט קם עגום / ותשאלו בחופי אי מחו? / מאום / למעגבם פה נראית לרגע / ודוכי סתום".

על התרשמות זו חזר ביאליק במכ־תב התודה שלו אל המאירי על מח־ברת השירים „חלב אם" ששלח לו באלול תרפ"ה: „קיבלתי בתודה את מתנתך היפה, ראשית כתביך, מחברת „חלב אם". ואני אומר לך בלב שלם ובפה מלא „בסימן טוב ובמזל טוב". ויהי רצון שאזכה לקבל ממך בעתה גם את המחברת העשרים ואחת, אמן ואמן. ובאמת אומר לך, כי שמחתי להופעת כתביך. יש בה מעין השמחה של מי שראה קרובתו הבוגרת ויפת התואר שבאה לה כבר עת דודים ונכ־נסה סוף סוף לחופה. הן אתה ידעת כי שיריך הקטנים הראשונים שהגיעו לידי משכו את לבי לכשרונך ומאז ועד היום לא חדלתי מתור אחריך ו־מספור את צעדיך. לא כל היקף תפיסתך קרוב ללבי במדה אחת, אבל התוכך אינגו תחום זר לנפשי. ולעתים, בנוח עליך הרוח הטהורה, יש אשר גם יהמה לבי לך, ואמונתי בכשרונך תתחזק. מאמין אני, כי כור היסורים אשר נצרפת בו, כוחו יגדל להוציא לאור את כל גרגרי הזהב הטהור מכליות רוחך ולהסיר ממך את כל בדיליך".

זה מה שאנו יודעים על יחסו של ביאליק אל המאירי ועל דעתו על שירתו, מתוך דברי ביאליק עצמו. על קירבתו של המאירי אל ביאליק בתקו־פת אודיסה ועל השיחות ביניהם, עלינו לסמוך אך ורק על מה שמסופר לנו המאירי בספרו „ביאליק על אתר" — ספר שנכתב בידי המשורר שנמצא במחיצתו או בקירבתו של ביאליק כ־יין שנה — קודם זמן קצר באודיסה ואחר כך כאן בארץ — ושהיה נוהג לפי עדות עצמו לרשום לזכרון בספר ל־אחר כל פגישה ושיחה עם ביאליק. אלא שמאז הושמו ונרשמו הדברים האלה, עברו עשרות שנים ובתקופה ארוכה כזאת, נתעכלו ונתבשלו הדברים בלבו של אמן בעל יצרים ושל משורר בעל מזג סוער ואב־קרב, שאהב לשחות נגד הזרם ולכבוש בסערה. ולא בכל מקום מסר המאירי את הדב־רים בלשונו של ביאליק, אלא בלשונו הוא. ויש שהם עברו תחילה את כור ההיתוך של עולמו הרגשי והפיוטי וה־הגותי וקיבלו על כן הטעמה, צבע וצליל אחר. ועוד בחייו הוכיח לו כותב הדברים האלה מעל דפי „דבר", כי כמה מדברי ביאליק המובאים בספרו, סותרים לפעמים את הדברים שמסרו אחרים בשמו במקום אחר. ויש רושמי זכרונות, הכובשים את רוחם ואת יצ־רם ומספרים רק על האחר ואת עצמם יעבידו בצילו. ויש משורר בעל מזג להט והוא גם מסאי מצויין, שאינו מסוגל לכבוש את יצרו ונדחף גם ל־וויכוח ולפולמוס עם נושא זכרונותיו ואף לספר דרך אגב גם על עצמו. ובהרבה עמודים בספר המחבר על עצמו וביאליק הוא הגורם לכך ואינו כאן אלא להאיר לכישהו. וכך מסופר כאן איך המאירי התווכח עם ביאליק בענייני ספרות שנים הרבה... וכמה פעמים אף התיין לגעת בצרם הבין־לאומי של שירי ביאליק, השיג על ניגון־נביא שהיה נוהג בכמה משי־ריו, בשירי התוכחה שלו, ויעץ לו אפילו למחוק משירתו את כל שירי האהבה שלו, ש„מצד אחד הם פרוביג־ציאליים, מקרא בשביל שוליות תופרות בנות שש עשרה־שבע עשרה, ומצד שני הם גסים בפשטותם". ויש שהירשה לעצמו לקוות, כי ביאליק ישמיט מתוך המהדורה החדשה של שיריו, את „מגי־לת האש", שהוא, המאירי, מתח עליה בקורת קשה, עד שביאליק עצמו הודה לו, כי התחיל כאן באוקטבה גבוהה מדי ועל כן לא הצליח... וכששמע אחר כך את הרצאתו המצויינת של ביאליק על „מגילת האש", נתלהב כל כך, עד שיעץ לביאליק להכניס לתוך מהדורת שיריו החדשה, את הרצאתו ההיא על „מגילת האש", במקום השיר עצמו... ועל ביא־ליק האדם מה סופר שם בין השאר? ביאליק אליבא דהמאירי היה אדם טוב מטבעו. אלא שלפעמים פקדוהו רגעים של חולשה מוסרית, של מעין קנאת סופרים. הוא קינא אפילו בהמאירי עצמו, כשעזר לו בעבודת התרגום של „יוהלדם טלי" מגרמנית לעברית. אף מקור „שנאתו" לאליעזר בן יהודה היה בקנאה „באדם משוגע וקדוש זה".

(סוף בעמוד 32)

שחמט עם המוות

על ספרו של הסופר היהודי־ליטאי יצחק מרס

— מאת יהושע א. גלבוע —

והתי־אדם באפלה ובאימת ימי ה־שכול התדרבן של המלחמה — זאת התחושה הראשונה המתגלה לקורא סיפורו של יצחק מרס (מר), „תיקו עם המוות". זהו אחד משני סיפורים (הסיפור האחר הוא „הסלאי הצהוב"), שממנו נלקח השם לספרו של מרס, סופר יהודי מליטא, שניתן לנו עתה ב־תרגום עברי משובח (מליטאית) של יוסף כרוסט (הספר הופיע בסיפת ה־ברית העולמית של ניצולי ברגן־בלזן בישראל, בהוצאת „אוהפט").

בגיטו הקודר המסוגר, בין חומותיו המאיימות, בצילה של ההויה המדי־רית „מתנת לאפר" של המוות האורב — פורש רצון־החיים, מפכה אהבה טהורה, מתנגנת בשמה יתירה. בוקעת ערגה לטוב וליפה. בתוך האנומליה ה־אכזרית פורצים ועולים ובשי־אנוש כל־כך תמימים, פשוטים ו„נורמאליים" עד שהם נראים לעתים כמתנכרים למציאות.

אכן, חוטי חן ורוך ניסוו לאריג־האימים. „שמש האביב מאירה כחיוכה של בוסיה, וחיוכה בהיר כשמש ה־אביב". מעיינות־אהבה בצד ביבריה־שנאה. צלילי פיוט, נושאי אסוציאציות מ„שיר השירים" העתיק וב„שיר השי־רים" של שלום עליכם (אהבתם של שימק ובוסיה) — כנגד שממום נאצי. לפנינו אמנם פרוזה פיוטית מאוד, אם־כי היא עשויה מחומרים רווי־דם של תקופת השואה.

קודרות חיים

יצחק הוא שם גיבורו הראשי של הסיפור. כבר בזהות השמות הפרטיים של המחבר והגיבור נרמז היסוד ה־אוטוביוגראפי של הסיפור. פרטי־חיים אחדים הידועים לנו על המחבר מוסי־פים תוקף ליסוד האוטוביוגראפי הזה. יצחק מר, בנם של מרים ויהודה מר, נכדו של רב, נולד בעיירה ה־ליטאית לינקובה בראשית שנות ה־שלושים וב־1934 עבר עם משפחתו לעיר קלם. העיר הזאת נכבשה ע"י הגרמנים ביום השלישי לאחר פלישתם לטריטוריה הסובייטית — 23 ביוני 1941. הכובשים ולאומנים ליטאיים מקומיים החלו מיד בפעולות להשמדת היהודים. יצחק היה אז בן שבע.

יצחק מר היה אחד מבעשרה ילדים בעיר שנותרו בחיים. הם ניצלו בזכות התערבותם של כומר מקומי ועוד מספר תושבים אמיצים, אשר מסרום — כילדים נוצריים — לחינוך בבתי ליטאים אדוקים־בדתם. את יצחק ה־קטן אימצה משפחת דאוגאוסקה, משפ־חה דלה שבעצמה היתה מטופלת ב־חמישה ילדים. לאחר בריחת הגרמנים אימצה את יצחק אשה יהודיה מקלם. בתיה ברודיה, שכל משפחתה נספתה בשואה.

את לימודיו התיכוניים סיים יצחק מר בבית־ספר סובייטי־ליטאי בקלם. לאחר־מכן למד הנדסה־רדיוטכניקה ב־מכון הפוליטכני בקובנה. כשהוסמך כמהנדס עבר לוילנה, שם הועסק ב־מקצועו. בכל שנות לימודיו (עוד מ־ימי בית־הספר התיכון) ובד בבד עם עבודתו המקצועית, לא הניח יד מ־כתיבה — וכיום הוא מקדיש מלוא זמנו לעבודה ספרותית.

איסור על פרחים

נחזור לפרטי־חיים של יצחק מר — לקורותיו של יצחק (ליפמן) שב־„תיקו עם המוות".

נעצרנו אצל בוסיה (בעצם, גלגול אסוציאטיבי של שמה האמיתי — אס־תר־ליבה). יצחק היה רוצה ללכת אתה רחוק, לאחר רחוב. אבל אין אתו בגיטו ולצאת ממנו אסור. גם להביא לה פר־חים — ותפשה יוצאה לפרח — נבצר ממנו. בגיטו אין פרחים בשום מקום. אסור לגדלם כאן ואסור להביאם.

הסופר יצחק מרס מגיע את יצחק ליפמן, הנער־הגיבור בסיפורו, להתוות על הדבר:

„מדוע חל איסור על פרחים? אני מהרהר בכך הזמן, אך אינני יכול להי־בין בשום אופן. גם אילו הייתי גדול הנבלים בעולם, הייתי מרשה לאנשים לגדל פרחים, למרות הכל. זרעים אפ־שר למצוא בכל מקום. הם נובטים חיש קל, מכים שורש עד מהרה ב־תוך חלונות היו פורחים שחלבים ריחניים, אדמוניות נהדרות, חבצלות תכולות... — — — גם אילו הייתי גדול הנבלים, והייתי אוסר על ה־אנשים לגדל פרחים, הייתי מרשה ל־הם בכל זאת להביא פרחים מן השדות ובכרי המרעה בדרכם חזרה ממכוזת העבודה... — — בדבר הנשק הכל ברור. על כך אין צורך לדבר. אני מבין, מדוע אסור להכניס לגיטו מצר־כי מזון, שוגר (המפקד הנאצי של ה־גיטו) רוצה שנסבול רעב. אני מבין, מדוע אסור להכניס בגדים. הוא רוצה שנהיה עירומים, שיהיה לנו קר. אבל מדוע אסר שוגר על פרחים? זאת אי־ני יכול להבין. פרח. בגבעל דק, כות־רת צבעונית וריח נעים. מי יכול לא־סור על פרחים?"

כסתבר, אפשר — והעגיון הנאצי חייב ומצא: צריך! — לאסור על פרחים. בזכרון הקורא עולה אוסף ציורים ושירים של ילדי גיטו טרזינ־שטאט, שהוצא לאור בזמנו ע"י ספרית פועלים: „אין פרפרים פה". פרחים, פרפרים — לא לאנשי הגזע הנחות, לא לכלואים ולמועמדים־למוות נועדו...

החיים — הגרלה

הסיפור כולו סובב על ציר דרא־מאטי של משחק־שחמט בין אותו שו־גר, איש הס.ס. המפקד על הגיטו, ל־בין יצחק. המפקד הנאצי אהב את משח־קי השחמט. אף מסוגל היה לשחק הי־טב, אלא־לא רצה תמיד שידו תהיה על העליונה... ונזדמן לו לשוגר ב־קסח הנתון לליליטתו, בשעה שהוא חולש על גורלם השוכנים בו, צעיר יהודי, הוא יצחק, המצטיין במשחק־המלכים. בהתערובת של קנאה ורשעות הוא קורא לו „סניור קאפאבלאנקה". גם חייו של „קאפאבלאנקה" הם בידו של שוגר. בעצם, חייו של יצחק — כך טוען בעניו שוגר — הם „הגרלה", כמו השחמט, כמו כל העולם... ושוגר משחק שחמט עם יצחק, בגבלו גלידות את חיי־„הגרלה" של „הפאר־טנר" שלו — את הגזרה שיצחק בתוך בידו לחיים או למוות.

עם זריחת העלילה, המתנהלת בשני מישורים עיקריים, ליד שולחן־השח־מט ובין חומות הגיטו בכללו — כת־בהרים הנאצי־המשחק שוגר מבקש ל־כפות על יריבו, כדי לסחוט ממנו נצ־חון לעצמו: אם יצחק ינצח — הוא חייב יהיה למות: יתר על כן, בבוודאה הימים עוד מוסיף שוגר, כי במקרה זה — יהיה גם גורל הנערה שיצחק אוהב כגורלו שלו. אך הדילמה שאליה נקלע יצחק איננה כרוכה רק בויתור על כבוד אישי למען חיים: המגורה ההפסד מבטיח לו אומנם שוגר את חייו, אך אחרים מתושבי הגיטו יצטר־כו לשלם בחייהם.

במצב זה — יודע יצחק — „אין לי רשות לנצח ואין לי רשות להפ־סיד". המוצא היחיד הוא — תיקו. וכל מאמציו מכוונים לתוצאה הזאת.

המצב הזה יוצר מתח דראמאטי ב־סיפור. הנה עשה יצחק שגיאה ב־הסעת אחד הכלים על הלוח — „ואם אעשה עוד שגיאה כזאת, אצטרך להי־כנע. אשאר בחיים בגלל השגיאה...". היסאורות־בחיים בזכות הכניעה עירד־שה, כאמור, מוות ליהודים אחרים. ו־שוגר פורש על יצר־הקיום של יריבו: „שבע... אתה! אל תשכח על מה אתה משחק. אתה משחק לא על כוס בירה ולא על דג מלוח כבריה. אתה משחק על כל מה שיש לך — על חייך".

הסחיטה הגדולה — ופוגה

הקונפליקט הדראמאטי מגיע לשיאו עם המיבצע שיזם שוגר: הוצאת כל הילדים עד גיל עשר מהגיטו — ו„הכל ידעו לאן יובילום". מועצת הגיטו שול־חה את אברהם ליפמן, אביו של יצחק, אל שוגר, לבקש ממנו שיבטל הגזירה, שישאיר לתושבי הגיטו את ילדיהם האחרונים. בהתערובת של סא־דיזם ונאוות־נצחון מכה שוגר להסת־ייע גם באב הזקן כדי לכפות הבוסה על יצחק בנו, יריבו בשחמט: „אנו נעשה הסכם כזה, ליפמן. אתה שומע יפה. שמע יפה מאוד. אם הוא יזכה, יישארו הילדים בגיטו, אך את בנך אהרוג. במו ידי. אם יפסיד, הוא יי־שאר בחיים אך את הילדים אצווה מהר להוציא. אתה מבין?" בלית ברירה מסכים שוגר — כנראה, מהכרת אר־פיו של „חברו"־לשחמט — להצעת ליפמן־האב, שהמשחק יסתיים בתיקו: „טוב, הפעם אני מוותר לך, ליפמן. — — אם בנך יצליח להשיג תיקו, הוא יישאר בחיים. והילדים יישארו ב־גיטו".

המשחק נערך לעיני המוני צופים

(סוף בעמוד 32)

מי פתח הסיפור

הרומן הגדול

אלכסנדר סולז'ניצין
אגף הסרטן

מבוא לתולדות הספרות הערבית

כרך הדים
אגרית
ב. כצנלסון
יהודה אז
אביבה

הוצאת עם עובד

בהוצאת „יחדיו" הופיע
דינאמיקה של ארגון
בעריכת
ס. י. ראובני ומ. הרטום

תפקידי המנהל
מאת
צ'סטר אי. ברנרד
תרגום: יוסף עוזיאל
עריכה: ראובן אדיבי

להשיג בחנויות הספרים

חדש
מי גילה מצדה!

החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
וכרטא ירושלים
שמחים להודיע על הופעת הספר
ארץ ישראל במאה הי"ט
גלויה מחדש
מאת ד"ר יהושע בן־אריה
האוניברסיטה העברית בירושלים

המחיר — 26. ל"י
להשיג בכל החנויות

...ייר בצל המלחמ...

...ידושים על הוריות...

בובר על סופרים ועל המוות

מאת ר. רבינוביץ

המבקר ר. רבינוביץ, ממשתתפיו הקבועים של מדור זה, נקטף בהתקף לב והוא בן 27 בלבד. מאמרו זה על בובר שלח לנו כמה ימים לפני מותו. דברי הערכה עליו מאת ק.א. ברטיני, ראה בעמוד 31.

משנתו ההגותית של מרטין בובר תופסת את ההבעה הספרותית כאלמנט המבטא סיטואציה אנושית. תדיר מע־לים פרקי משנתו העוסקים בדעת האדם עניינים קיומיים שאינם נוגעים לאדם מסוים אלא דיונם חופף את מסכת האדם באשר הוא אדם. אם כי בובר מייחד מקום בפני עצמו גם לאדם הי־הודי, שליכותו או אחדותו של האדם אשר אבדה לו בצוק העיתים — וכי־תוצאה מזה איבד האדם את הקשר אל המוחלט — העסיקה רבות את שורת העיונים: "פני אדם", בנו בוחן בובר בחינות באנתרופולוגיה פילוסופית. אבדן הקשר בין האדם למוחלט הוביל את האדם המודרני אל הניהיליסטי והאבסורדי. לכן מבטאת הספרות המו־דרנית — בכיווניה אלה — את הסי־טואציה הקיומית של האדם המודרני. דיוניו של בובר במסתו: "אשמה ורג־שות אשמה" ("פני אדם"), עוסקים בבעיות הטוב והרע, האחדות והקרע, האמונה והכפירה — המיוחדות את עו־למו של האדם. ברגעי הוידוי שמתוודה האדם, רואה בובר מומנטים שבהם עו־מד האדם עמידה יחיד לפני ההשגחה העליונה ומגיע לדו־שיח עם הספירה העליונה, עם "האישיות המוחלטת". הוידוי מבטא את שאיפת האדם לאח־דות עם המוחלט. ברגעי הוידוי מתר־חשת ההודה האילמת של ההויה העצ־מית של המתוודה. באמצעות הוידוי מגלה האדם דרך ליצור קשר ואח־דות עם עצמו. שתי דמויות ספרותיות: ניקולאי סטוורוגין ברומן "השדים" של דוסטויבסקי, ויוסף ק. ב"המשפט" לקפקא, מבט־אות את הקושי שמתלבט בו האדם המודרני בהתאמרו לדעת את פשר עצ־מו. סטוורוגין גיבורו של דוסטויבסקי הריהו טיפוס העומד בקצה הדור: אדם האחוז גאוות אפס. למרות שהלה מגיע לידי כליון עצמו, מבקש ומוצא הוא איש קודש, שלו נמסר כתב וידוי — ומבקשו לפרסמו. בוידוי זה מספר הוא, כיצד אנס פעם ילדה קטנה. לאחר זמן הוא חוזר בו מוידויו, כנראה משום שהכיר, כי הוידוי — כדרך שהוא מובע — אינו מסוגל להביא מה שהאמין שיביא. למעשה סטוורוגין ניהיליסט. וידויו משמש נסיון לתפוס את הקיום בעיצומו. מכאן מסתבר לבובר, כי הניהיליזם העקרוני בצו־רתו האכסיסטנציאלית — דבר ה־מאפיין את בן דורנו — אינו מאפיין בגדרה כה חריפה את סטוורוגין המו־אבד. "בעיני דוסטויבסקי עצמו האדם הוא בר פדות, כשהוא רוצה בפדות לאמיתה, וממילא גם כהשתתפותו בה, שהיא העלילה הגדולה של המצפון העליון".

למרות ההבדלים הסיטואטיביים בין "השדים" לדוסטויבסקי ו"המשפט" ל־קפקא, קשורות שתי היצירות זו לזו. אותה הודאה שלילית מצמיחה אותן. אצל דוסטויבסקי בוקעת ועולה ההכרה, כי הערכים האנושיים מתחילים להת־פורר. אצל קפקא המצב הרבה יותר בעייתי: "האם בכלל קשר בין טעם עולם לבין חוסר טעם זה, והיעדר סדר זה שבעולם האנושי?"

כל האירועים ברומן "המשפט" מבט־אים "אי־ודאי" ו"לא־מסוים". "הכל אבסורדלמוסיה של תוהו וטימטום ללא פשר". יוסף ק', הגיבור נושא־האשמה, חי בערבוביה חיים מחוסרי כיוון, עד שעצם המשפט נשכח. הסיטואציה ה־אנושית המתבטאת ב"המשפט" נתונה במבוך: "אי הסדר המגיע עד אבסור־דיות מורה על סדר עולם, שאמנם אינו מתגלה בשום מקום אפילו ברמז, אבל כפי הנראה עתיד היה לבוא לידי גילוי, אילו עשה יוסף ק' מה שאינו עושה עד הסוף: אילו הגיש את ההו־דאה הנדרשת ממנו. אבל הוא אינו יכול, כפי שהוא אומר, לגלות בעצמו אפילו אשמה מצערית ביותר שאפשר היה לקראו לדין עליה". הפרק ב"קא־תידרלה" שבו מסופר על פגישת יוסף ק' עם הכומר, מתאים לאותו פרק שהוז־כר לעיל, ושהושמט מתוך הרומן של דוסטויבסקי, "השדים". אולם בעוד אצל דוסטויבסקי ההודאה נמסרת בלא שנתבעה, אצל קפקא היא נתבעת. הכומר מודיע ליוסף ק' שהמשפט סי־כוייו רע ואילו הגבור משיב כי "טעות היא. איך יכול אדם בכלל להיות אשם הרי כולנו כאן בני אדם". כאן כופר הגיבור בעומקה של אשמה קיומית המשותפת לכלל המין האנושי ואינה ביחודה לו עצמו. בעוד סטוורוגין, החסר צווה והבלתי מסוגל — משום כך — להגיע להארה עצמית, מבקש בהודאתו מעין נקודת אחיזה ולבסוף הוא מתייאש מזה ומתאבד, הרי יוסף ק' אינו כופר הודאה. הוא אינו יחיד. הוא אינו מפלה בין אדם לאדם. יש בו התבוננות עצמית שהיא צעד ראשון לקראת ההארה העצמית המתבטאה ל־דעת בובר בכניסת הגיבור יוסף ק' בשערי החוק. סטוורוגין אינו מגיע "לידי גבורת הנפש הגדולה... להכיר כתוך הארה עצמית את מהותה ומקורה של עובדת היותו אשם".

לעומת זאת שייך גיבורו של קפקא לדור אחר, "דור שבבכול הרחיק מ־קודמו לא רק בפני העולם בלבד, אלא אף בפני עצמו הוא מסרב לדון בסכנת היותו אשם... עד הרגע האחרון הוא ממאן לבוא בפתח שבעצם עודנו פתוח ולא נסתם אלא למראית עין... שניהם... לא קיבלו על עצמם טעותו של האדם ולפי כך איבדוהו".

בדלת הנפתחת של ההארה העצמית רואה בובר לא נתיב אל מעבר לחוק, אלא אל החוק פנימה. "חוק האדם הוא שבו אנו עומדים אז: החוק של הזדהות האי־כיות האנושית באשר היא כזאת עם עצמה...".

* * *

הגורם הקיומי האחר שהספרות מב־טאת אותו הוא המוות. בובר מקדיש למוטיב המוות ביצירת ריכארד בר הופמאן מקום בדברי לוואי להוצאת כתביו המקובצים של הסופר הוינאי. מוטיב זה משותף לכתבי בר הופמאן

ולכתביהם של סופרי החוג הוינאי: הופמנסטאל ושניצלר. ביצירת שניצלר "המוות הוא הסימן הפשוט ביותר של הגורל האישי". (עוללות / 35). ההת־לבטות בשאלת המוות מתבטאת בסי־פורו של בר הופמאן, "הילד" (1893). הסיפור מביע את הרעיון שהמוות מתרחש משום כלאחר יד... אביו של הילד אינו מרגיש בממשו אלא על כף ממשו של דבר. תשובתו הראשונה של בר הופמאן על בעיית המוות באה לידי ביטוי ביצירתו "שיר שרשי". התינוק שבעריסה אינו יודע מאומה על המוות. והנה קמה פתאום הדעה בלב האב. המוות נעשה שמשם של החיים... עוב־דת המוות המתממש בחיי האדם עולה בסיפור האנטי־אפי של בר הופמאן, "מות גיאורג". ביצירה זאת ערוכים הגיגונות על עובדות המוות בחיי ה־אדם החי: "בשלוש ספירות של המצי־אות ניצבת לפנינו המיתה: כחלום מיתתה של אשה, שהישן לבו גם בה כבת זוגתו ...כחזיון בדוי של התהו־ללות קדשים וקדשות במקדש סורי, המסתיימת במיתה; וכמציאות פשוטה של אדם שחי: ...המוות הממשי ה־מעורר בנשאר התבוננות של צער, בקיומו של איש כבואו וכהליכתו, תחילה ראיית עונת של יהודת האוד־ראיית חוק הצדק". בר־הופמאן מעיד ביצירתו, "הגרף משארולי" (טראגד־יה), כי אין בנמצא תשובה על בעיית המוות. המוות והחיים נתפסים על ידו כבתי כלא שהאדם עצמו בנאם ועליו לנתצם ולצאת למרחב הנצחי שעליו אין שליטה לחוקי החלל והזמן...

מותו של עם מובע בשורת הדימות של בר־הופמאן המוקדשות לתמונות מחיי עם ישראל הסובל. בראשיתה של הטרילוגיה הבלתי מושלמת, מטבה ניתן לו להשלים רק את הפתיחה ואת החלק הראשון — הטרילוגיה של דויד — ידועה ביותר היצירה: "חלום יעקב". לפי בנייתה של היצירה, משער בובר, "שדבר זה שעלה שם בצורת הקיום האישי בלבד לשמש סימן לעם, למט־לכה, לקורות העיתים... נאמר לנו ב־ברור, שהמחזה בא להציג מין דויד שבכמה מידות הוא דומה למלכים שהיו בקורות העיתים ולא לאביו הראשון מקדם; מה שהוא עיקר כאן, זהו קיומו של דבר על אף הכול בעוברו בתוכו. ולכל לראש בעובר בבקיק האמנות שלא דרך בר אבינו; להעלות אשמה זו והכפרה זה היה התפקיד של ההלל האמנצי של הטרילוגיה, הפקיד ידו ולא הוטל עליו". כזכור דן בובר במושג האשמה תוך כדי ניתוח הבעיה ביצירת קפקא ודוסטויבסקי. הפעם מעביר הוא מושג זה למי־שור אחר שבו דרכו של דויד אל המוות משמעותה מעבר מוסך הבחירה בתוך הזמן אל החסד העליון המזומן לבעל תשובה...

הספרות אינה מבטאת לדעת בובר עולם מיקסיבי בלבד. הספרות האמיתית הופכת הכל להתרחשות אנושית בין "מעשה טבע בין מעשה רוח". אגב הערכת דיוקנו הספרותי של ש"י עגנון (בספר היובל לעגנון: "יובל ש"י / תשי"ח) מעלה בובר קווים לדיוקנה של הספרות המודרנית. הסיפור המו־דרני שאינו עוד סיפור צרוף: "זכה" למדרגה כזאת משום שההויה שבין אדם לחבירו בימינו נתפקפקה: "ולשעבר בא השטן להפריד בין אדם לחברו והרגיז עליו את יצר הרע שנתלבש באחד מפרצופי פניו כגון, תאוה בוע־רת. ואילו היום הוא עמל להטיל בבני אדם החיים זה עם זה, מהומה וסירוף שאין עמהם לא להם ולא כוונה". המספר האמיתי רואה את החיים הנב־כים וכובש את הערבוביה של המציאות המבולבלת עד שהעמיד אותה "כמין הויה ממש: הוא מספר במבוך בלא מבוכה, אינו בורח ואינו נכנע". בנקו־דת אוטוביוגרפיה הוא מגלה דברים שבעומק החימה. "אבל אף כאן בקצה ההויה האנושית לא פסק המספר אמין הלב מלהיות מספרם של קורות ההוה ההויה..."

שחמט עם המוות

(סוף מעמוד 31)

מהגיטו. אף זה היה רצונו של שוגר, אשר יצר־הראוותנות שלו עלה בקנה אחד עם רשעותו. אך בשעת המשחק, כאשר הבין בבירור כי יצחק יכול לנצח הוא רק בחור בעצמו תיקו או נצחון — נתלקחה באותו הריקה ד־הוא חזר בו מהבטחתו. בשכוח שמס־ביב עומדים אנשים הצופים במשחק אמר ליצחק: "אגיד לך את האמת... את הולכים לא תציל בין כה וכה, אתה יכול להציל רק את עצמך".

הוגדשה סאת הסחיטה. וברגע מסו־יים נעלמה ההתלבטות של יצחק בין נצחון לתיקו. הוא הסיע אחד הכלים והודיע בשקט לשוגר: "הפסדת!" אך לא ניתן לשוגר לבצע זממו. בטרם שלף את האקדח, הקיפוה אותו חומה חיה של המוני הצופים. מעגל־האנשים נסגר סביבו, עד שנהפך ללולאה ה־מתהדקת סביב צווארו...

אודות מאופל

נסיים במה שהתחלנו בו: זוהר־אדם באפלה ובאימה... בסיפור מזהירות דמויות רבות. יחד עם דמותו של יצ־חק. נזכיר שוב את אביו, אברהם ליפ־מן. חייו שי"באצבעותיו דקירות מחט יותר מכוכבים בשמים". חייט עני ד־מטופל בילדים, אך "הוא דומה לעץ עתיק ואיתן". אברהם הזקן נושא ב־זקיפות־קומה את משא־היומים. הנה בתו אינה ליפמן. זמרת, שופעת חיו־ניות גם בין החומות. היא במרכזו ה־פעילות הקודחתנית להעלאת "אאידה" בגיטו. היא תמימת־לב, כובשת ב־כנותה האנושית: "כמה אסור שיכירו אותי. אף־על־פי־כן, מוסיפה השחקנית להיות בלבי... אני יודעת שרע הדבר. אך הייתי רוצה שיכירו אותי: כן, ב־תוך לבי אני רוצה בכך". הבן כתריאל ליפמן, אשר ביקש להחזיר את הנערים שסחירוד את הנשק במקום אחר ואת מבריחי־הנשק להסתתר בעצמם, כיון שהוא עלול להישבר תחת לחץ עינויים של איש־הס.ס. שוגר ולספר הכל (ב־סוף של דבר מצא כתריאל מפלט ב־התאבדות). והנה יאנק, נער לא־יהו־די, שענד את הטלאי הצהוב עם ה־מגן־דויד כדי להיות עם הנרדפים. ל־עוד רבות הדמויות הקורנות — חומת־אדם מוסרית בצורה מול הלאה השוג־רים למיניהם.

את כל הנפשות הפועלות עיצב יצחק מרס ביד־אמן רגישה ובטוחה כאחת. ובעברית הקולחת, שהלביש יוסף כרוסס את "תיקו עם המוות" (עד ש־דומה כאילו נכתבה היצירה עברית במקורה), ניכרת היטב שותפות־הה־ויה של המתרגם והמחבר.

י.א. גלבוע

סיפורים לירים של יועץ

— מאת מרדכי אבישי —

מיכה לינדנשטראוס, משפטן שפעל רבות בשטחים המוחזקים, ועתה ער־זרו הראשי של השר שמעון פרס ל־עניני השטחים, הוציא לאחרונה ספר, שאין לו כל קשר לעבודתו זו. זהו קובץ סיפורים קצרים בשם "משפט שבלב" והוא הופיע בהוצאת "אל־יף".

הקורא "המפוכח" וקר־המזג, בן תקופתנו המעורנית, עלול להיות מופ־תע למקרא סיפורי "משפט שבלב". אין אלה סיפורים עלילתיים במובן ה־רגיל, אין בהם התפתחות של פעולה והתרחשויות חיצוניות, המקיימות ל־רוב את המתח הסיפורי. אפשר שה־שם "סיפורים" ניתן להם בהעדר הג־דרה מתאימה וקולעת יותר, אך ב־מהותם ובמבנה שלהם קרובים הם למיניאטורה (סוג ספרותי, שכמעט אין עוד מטפחים אותו בימינו), ל־רשימה הלירית, הבנויה על מונולו־גים פנימיים, על הגיגים המושמעים כמו בקול רם, על רסיסי מחשבות ו־שיחות שהתקיימו או שאמורות היו להתקיים...

הנושא המרכזי בספר הינו "הוא והיא", עיקר הדברים נסב על ה־אהבה — או נכון יותר על האהבה הנכזבת, על פרידת האוהבים ופגישה באקראי לאחר שנים, כשצל הזכרו־נות מעיב על הכל. עצבות מוחשית מאד מתלווה אל הזכרונות, אל הרהו־רי הלב — עצבות וצער על כל אשר חלף ולא ישוב עוד, על חלומות יפים שנתבדו, על הבטחות חגיגיות שלא עמדו במבחן המציאות, על התגברות שאי־אפשר היה להוותה מראש.

ולא אחת אפשר לקרוא בין השיטין, אפשר להבחין בין מילות המונולוגים של הגיבורים, דברים המתייחסים ל־עצם כתיבתו של המחבר: "מה ערך למלים. כמה פעמים כבר חזרו עליהן זוגות נאהבים לפניך. איזה טעם יש לה למילת האהבה החוזרת על עצמה. מה חשיבותה של המילה "אהבה" — נאמר ברשימה "אוטובוס של הצוות". גם דבריו של מיכה לינדנשטראוס הם כמו מילות־האהבה החוזרות אצל כל הנאהבים, אך בפיו של כל אחד מהם הן מקבלות תמיד משמעות חדשה. ב"זר של שבת" אומרת האשה הצעי־רה: "הייתי מוקסמת. התנהגות רומנ־טית כל־כך. קיים עוד אדם שאומר זאת בפרחים". והנימה הרומנטית הזי־שולטת תכופות ברשימות שלפנינו, מסייעת להיווצרותה של ההלהלוות הפיוטית שלהן.

מסיפורי פרידת האוהבים, שהם ה־טובים ביותר בקובץ, עובר המחבר לנשואים אחרים: ממלקתם של פקי־דים קטנים, הקובע המודד למקור פרנסתו, היציאה לשרות מילואים — ועד לשאלות אקטואליות ביותר שב־עקבות מלחמת ששת הימים המתח הבטחוני. אך גם במרכזו רשימות אלו עומדים אנשים עגומים ונעגעים, אנ־שים שההצלחה אינה מאירה להם פנים לרוב, שלא השיגו את מבוקשם, ושוב נסוכה על הדברים תוגה דקה המעבכיתה את ותמתה על הכל.

את צביונן הלירי של רשימותיו משיג מיכה לינדנשטראוס לא רק ב־שימת דגש על תוכן ואוירה מיוחדת, אלא גם על ידי משפטים קצרים כב־שיר, על ידי חזרות על מילים וצירו־פי־מילים כבריפרין של שיר. אולם יש שהוא מגזים בשימוש בחזרות אלו, יש שהוא משתמש בהן שלא לצורך, עד שהן לא רק מיותרות, אלא גם בהיות לטורח. והנה דוגמא מני רבות: "טוב, אני מוכרחה לספר לך. מוכ־רחה. זה קרה אתמול. אתמול. לפני הצהרים. ישבתי בגן. ליד המעין. הגן היה ריק מאדם. רק אני ישבתי בו. רק אני. הסתכלתי בכחול השבתי, חשבתי הרבה. אתה לימדת אותי ל־חשוב. אתה. הייתי מדוכאת. מדוכאת מאד. הבדידות הזו. תמיד להיות ל־בד. תמיד. אי־אפשר לשוחח עם איש. עם איש..."

דוגמא זו לקוחה דווקא מאחד ה־סיפורים המצטיינים ברגישות רבה על עולמו הפנימי של האדם הבודד — "הסגניות שבותי". רגישות זו קיי־מת ברוב הסיפורים והיא היוצרת את תשתיתם הדמאנית.

יוסף עופר / נחיתה במדבר [סיפור]

פניתי אחורה אל הנהג: "עוד כמה זמן?"

"עשרים דקות... אני מקווה".

"אלוהים! קשר יש?"

"עוד לא".

האופק נתמלא באור ארגמני כהה בוריות זרה ומאיימת. קרני שמש ראשונות צרפלו את הסהרה במערד־מיה והיא השתרעה מתחתנו שוממת, צחיחה, פראית.

מטוסנו התגול באיטיות מרגיזה. עיני היו מרותקות אל לוח מכשירי הטיסה אשר לפני. בדאגה גוברת התעכב מבטי על מד כמות הדלק שמחוגו התקרב בצורה מאיימת לק־ראת קו האפס. אם לא יספיק הדלק, פירושה, נחיתת אונס בישימון זה.

איש מאנשי הצוות לא פצה פה. אי־נוחות וציפיה ניכרו בעיניהם המתאמ־צות לחדור מבעד לאבק האפור ש־תלוי היה כוילון על פני השממה, ב־הסתירו את אל־זוריר, נוה המדבר, אליו נועדו פנינו.

ביגונו הצרפתי המרגיע של מקת הטיסה החל לפתע בוקע באוזניותינו. זמן קצר לאחר מכן כתם ירקרק ד־מטושטש נצטייר בשממון מסביב ד־ככל שהנמכנו והתקרבנו לנחיתה, כן הלך הכתם ולבש צורה של בתים ר־חורשות עצי דקל ירוקים.

חיוך של הקלה החליף את ההבעה המתוחה על פני אנשי צוותי. כזאת בוודאי, הופיעה גם על פני הנווד, איש אורחות הגמלים, בהתקרבו ל־אחר ימי הליכה מתישים אל נוה המדבר המיוחל. כגמליו הצמאים ל־מים, כן היה מטוסנו צמא לדלק ה־מצוי כאן.

כעבור רגעים אחדים נגעו גלגלינו בקפיצות קלות במסלול הנחיתה של אל־זוריר. אנשי חיל המצב הצרפתי שבהסוותם חיו כאן כארבעת אלפים אנשי שבטים, קיבלו את פנינו בשמ־חה מובנת. נחיתת מטוס כלשהו בחש־בה מאורע חשוב במקום נידח זה, מה גם נחיתת מטוס הבא מארץ רחוקה וידידותית. קשה היה שלא לחייך ל־מראה מדי הצבא של מארחינו. לגב־שים היו מכנסי בד שחורים ומנופחים ותולצות חאקי מקושטות בסמלים ואו־תות הצטיינות. הקצין הבכיר הצדיע וכאשר נתברר לו, כי שומעים אנו צרפתית, הוא נשא בפנינו נאום חגיגי קצר:

"ברוך בואכם לאל־זוריר. שני ה־ג'יפים כאן, יקחו אתכם לסיור קצר בסביבה ולאחר מכן אתם מוזמנים לשתיה קלה במועדון הקצינים ולארו־חת הצהריים תהיו אורחי, בביתי. אם תזדקקו לדבר־מה נוסף, אנו לשרות־כם".

"רב תודות לך אדוני המפקד — השבתי לדבריו בנוסח חגיגי כשלו — אלא שלצערנו נאלץ אני לדחות את ההזמנה האדיבה הקוסמת. דרך ארו־כה עוד לפנינו ויהיה עלינו להמריא מכאן בכל ההקדם האפשרי. כל אשר מבקשים אנו הוא, לתדלק ולהמריא עוד לפני שתעלינה מדות החום ש־יקשו על המראתנו מכאן".

הקצין הגוץ בלע את רוקו באכזבה גלויה לעין. "כמה זמן תוכלו לשהות, אם כן?" — שאל.

"עשרים דקות או מחצית השעה ל־כל היותר".

"אם כך" — הפציר — "עליכם ל־בקר לכל הפחות בבית הקפה של ה־יהודי שלנו. הוא לא יסלח לי לעו־לם, אם לא אביאכם לביתו".

לדבריו נתמלאנו רגשות של הפת־עה, סקרנות, ולא מעט מבוכה. יהודי, הוא אמר. כאן? באמצע מדבר סה־רה? וכיצד הגיע לכאן להיות בין קומץ חיל מצב צרפתי ומאות בני שבטים פראיים? אכן, חייבים לראו־תו.

עלינו על המכוניות. חומה גבוהה הקיפה את היישוב, בצדק העיר, ה־נווט שלנו, כי המקום נראה לשמש תפאורה לסרט הרפתקני על לגיון ה־זרים. גבוהה היתה החומה ומשוננת, עם פתחי ירי לכל אורכה. בדהרה עברנו את שער הברזל הכבד. מכוני־תינו נאלצו אחר־כך להאט מהלכן ולפלס דרכן בזהירות, בין ההמוניות המעוטפות בגלימות שחורות מכף רגל ועד קדקוד שהתנהלו בממסאות ולא טרחו לכבדנו אפילו במבט חטוף.

עצרנו במרכזה של כבר ליד ביתו של היהודי. משה לוי ומשפחתו היו בפנים הדירה. לוי נראה כיהודי ממו־צא צפון־אפריקאי, גבוה ושחום, עם שפם דקיק שעטר את שפתו ה־עליונה. הוא חייך אלינו בעליצות מאופקת. לשמאלו עמדה רעיתו ה־זעירה ולימינו ארבעה בניו. הגדול ביניהם נער כבן 13—14 שנים. ראש המשפחה ברכנו ב"שלום" בשפתנו העברית. פתח את פיו לומר עוד משהו והתחרט.

הקצין הצרפתי פנה אל לוי בדיבור מהיר בניב המקומי, וללא גנונים נ־ספים נסוגה המשפחה בכוון המטבח. שני הבנים הגדולים, דוברי הצרפתית במשפחה, לוונו לחדר הסמוך. אפילה וקרירות נעימה שררה בחדר האטו־רים. בעוד אנו ממתינים לקפה, שאל־נו את שני הבנים: "כמה זמן אתם גרים כאן?"

"חמש שנים".

"ולפני כן?"

"באלג'יר".

"וטוב לכם כאן?"

"טוב מאוד... בישראל יותר טוב".

— הוסיף בחיוך הבן הגדול.

"איפה ישראל, את יודעים?"

"בטח יודעים" — הצביע הנער ל־כוון מזרח — "שם!" הוסיף: "יש לנו דוד במקום ששמו באר־שבע. זה בישראל".

"ואתם? תבואו גם אתם לישר־אל?"

"אבא אמר: עוד שנה, עוד שתי שנים, נלך לישראל".

"אומרים ישראל".

"כן. ישראל".

"ומה תעשו בישראל?"

"אני? חייל".

"ואני חייל באוירונים".

"סליחה" — פנה אלי לפתע הבכור ב־עיניים מבריקות — "בבקשה... קחו אותי באוירון שלכם לישראל".

"זה... זה אי אפשר" — השבתי במבוכה — "ראשית, אבא שלך לא יסכים".

"אבל מסיה... אבא אמר לי שאבקש. בשבילי ובשביל אחי אהרון. בבקשה".

עיני שני הצעירים הבריקו בתחינה ובצפיה.

התייעצתי קצרות עם אנשי צוותי והתקוה הרגעית גנוזה היש. בנסיבות הנוכחיות זה בלתי אפשרי, בלתי אפשרי לחלוטין.

הקפה הגיע. לגמנו בתמהון מן ה־משקה הריחני. הזמן דוחק בנו ובמהרה קמנו להיפרד מעל מארחינו. משה לוי סירב בכל תוקף לקבל תשלום מידינו. הן השבנו לאורחיו הפרטיים ולא היה טעם להתעקש. בעל הבית יצא מן החדר ובנצלי את ההזדמנות הנחתי שטר כסף על השולחן, מתחת לשעונית. משה לוי שב חוסם בפנינו את פתח הדלת. בכל אחת משתי כפות ידיו המושטות לפת קופסת קרן־קיימת. הוא הושיט לקראתנו. שפתיו לחשו מלים שאת מובנן קלטנו רק לאחר מכן. "עם ישראל חי", הוא מלמל את המשפט היחידי שידע כנראה בעברית, והוא חזר על המלים שוב ושוב בעיניים מבריקות.

"ומה דעתך על זה?" — שאלתי בשובנו אל המטוס את הנווט שלנו, ציניקן ידוע ומוכר. הנווט התכיב גם הפעם לא איכזב:

"מה יש לומר? מאו כיתה. אי זו הפעם הראשונה שהצליחו להתרים אותי לקרן־הקיימת. סקרן הייתי ל־דעת רק לדבר אחד: כיצד ומתי תגיע תרומתנו למשרדי הקרן־הקיימת, אם היא תגיע לשם בכלל".

* * *

שנים רבות חלפו מאז ומאורעות רבים השכיחו מלבי את נחיתתנו לאל־זוריר. לילה אחד לא מזמן הוזמנתי לבאר־שבע, אל ידידי מישהלי הש־מן, בעל האקורדיאון. מישהלי ערך איתה ממסיבותיו הידועות בהן זורמים וודקה וצלילי שירים רוסיים. בהפסקה סעיתי בין הבתים ובחיפושי נקלעתי אל דירה זרה, בבית הסמוך לבית ידידי. עמדתי בחדר המדרגות החשוך הקשתי על דלת שנפתחה ועלם גבה קומה ומשופם הופיע בפתח. לבוש היה בפיג'מה מפוספסת וגרביים ל־רגליו. אור עמום ויבבות בכי הסתננו מן הדירה אל חדר המדרגות האפל.

"סליחה, טעיתי. את מישהלי אני מחפש, את האקורדיאוניסט".

"אני מכיר אותו. הוא גר שם, ב־בית השני. אותה כניסה, אותה קומה, אותה דירה כמו זו שלנו".

כאשר פניתי לדרכי, פסע העלם לקראתי ולחץ על כפתור המאור ה־חשמלי. פני הבחור הביעו עצבות, אך בעיניו נדלק חיש זיק כלשהו.

"סלח לי, אדון, אתה טייס?"

"טייס. אתה מכיר אותי?" — שאל־תי בפליאה.

"שם המקום אל־זוריר אומר לך אולי משהו?" — הוא שאל.

לפתע נזכרתי: "אתה... אתה עמ־רם?"

"אני אהרון... עמרם אחי נפל השבוע בתעלה. המשפחה יושבת שב־עה". שאלות רבות רציתי לשאול. האור כבה שוב והותיר אותנו שקו־עים באפילה.

"איכנס אתך לרגע". — לחשתי ו־הלכתי בעקבותיו.

תפשתי מקום על שרפרף נמוך בין יתר המנחמים שישבו כמותם כדו־מיה, לאורם המהבהב של נרות נש־מה. חמקתי מן הדירה.

ביאליק והמאירי

(סוף מעמוד 31)

כמחייה הלשון העברית. וכשהוציאה חבורת סופרים עברים צעירים בא־רץ־ישראל את המאסף "ארץ" ובו דברי שי־רה בערוה על כמה וכמה סופרים עברים ואף לא מלה אחת על ביאליק, חלשה דעתו. כן ראה פעם את ביאליק משתולל בחדרו מכעס, על סופר אי־דישאי אחד שכתב ביקורת שלילית על ביאליק...

אלא שאת ההיפך מכל זה אנו לומ־דים מתוך מכתבי ביאליק אל חבריו ומתוך דברי הערוה שלו וכן מתוך שיחותיו עם אנשים אחרים. ביאליק לא קינא משלום לכבודו ומתוך ענוותו הגדולה הביע לא פעם את החשש לפני מקורביו, כי הגריזו מאד בהערצת שירתו. ביאליק התלהב לקראת כל ניצוץ של כשרון שגילה אצל כל מת־חיל והרבה בשבחו, עד שעורר בכך את רוגזו של שנאור שכתב עליו את הרשימה הידועה "שר המסכימים". ולא פעם היה מוכן להסיר מעל ראשו את "כתר המשורר הלאומי" ולשימו על ראשו של טשרניחובסקי או של שני־אור. וידועה התרגזותו הגדולה על כך, כשקרא לו נואם אחד באסיפת קבלת פנים בארץ בשנת תרס"ט בשם "נביא". ועל אחת כמה וכמה לעג להצעתו של פלוני לצרף את שירת ביאליק לספרי התנ"ך.

מ. אונגרפלד

עובדים במולדת!

בכ' תמוז מתייחדים חברי הסתדרות העובדים הלאומית עם זכרו של ד"ר בנימין זאב הרצל חוזה מדינת היהודים ונושא חזון של צדק חברתי.

גם השנה בכ' — כ"ט תמוז, ימי הזכרון של הרצל וז'בוטינסקי, לא יקיים העובד הלאומי את יום השבתון המסורתי שלו וימשיך באותו יום בעבודתו הרגילה כדי לחזק את המאמץ הבטחוני והכלכלי של המדינה.

הצרכים הבטחוניים גדלים לאור התגברות כוחות אויב בגבולות מולדתנו ולאור פעילות ענפה ברחבי העולם של גורמים עויינים ליהדות, לציונות ולמדינת ישראל והבאים בראש וראשונה מחוגי השמאל השונים היונקים את תורתם ממעיינות המרכסיזם.

בפנים המדינה אנו עדים, לצערנו, ליחסי עבודה מעורערים, לשביתות והשבתות, הנובעים מעיוותים במבנה החברתי והכלכלי של המדינה.

ביום כ' תמוז זה קורא העובד הלאומי, השואף להגשמת חזונם הסוציאלי של הרצל וז'בוטינסקי, לתיקון העיוותים הטומנים בחובם חומר נפץ חברתי, ותובע:

א. להקים מוסד ממלכתי לבוררות לאומית חובה בשירותים חיוניים.

ב. להגשים תכנית של ביטוח בריאות ממלכתי לכל אזרחי המדינה.

ג. להנהיג ביטוח ממלכתי נגד אבטלה וביטוח פנסיה כללית.

עובדים במולדת!

נתלכד כולנו תחת דגל תכלת־לבן המתנוסס בגאוה מן החרמון ועד לסואץ, מהירדן ועד הים, על הרי־יהודה והשומרון — דגל אחווה ותקומת ישראל לעם ישראל ולמליוני בני עמנו הנתונים בסכנת כליון ברוסיה ובארצות ערב.

הסתדרות העובדים הלאומית

כ' תמוז תש"ל — הועד הפועל

סוף כל סוף! דרך קצרה ובטוחה לשיניים לבנות

טילאק מסיר את אבן השן.

כתמי תה, קפה וטבק מבלי לחדוש את השן. אבן השן נוצרת יום ולילה וכיסוי נקבובי זה מושך אליו חומרים מכומנים הנמצאים בתה, קפה וטבק והתוצאה מכוערת ללא צורך. עכשו ברשותך "טילאק" למלחמה בכתמים.

טילאק — בטוח בשמוש:

בבדיקה שנעשתה על 16 משחות ע"י שני מדענים שוודיים באוניברסיטה של שטוקהולם הסתבר ללא כל צל של ספק שטילאק בטוח בשמוש ואינו מזיק לשן.

עבור לטילאק:

הברשה סדירה עם "טילאק" בבוקר ובערב תתן תוצאה חיובית תוך שבוע ימים. כתמי אבן שן נעלמים ושיניך יהיו ללא כתמים, זוהרות, בריאות ומושכות.

טילאק

הדרך הקצרה והבטוחה לשיניים לבנות

חשוב לעולים חדשים

נצלו זכויותיכם וקנו ללא מס מוצרים ביתיים מהפירמות הידועות בעולם.

אנו ממשיכים במתן מתנה לכל קונה.

הצעות החודש טלביזיה שאוב לורנץ שנת 1971 מודל 1050 וכן וילונות, ושטיחים חדשים. רהיטים חדשים. הספקה תוך 10 ימים באחריות. בקרו בתצוגה ללא התחייבות.

ש. פרקש

דרך פ"ת 9 (מול אמטא) טל. 621272

שעות המשרד: א' ג' ה' 8.30 — 18.00; ב' ד' ו' 8.30 — 14.00

סניפים: ירושלים בנין גד, רחוב הסורג 2 טל. 57914 שעות המשרד: 16—19

אשדוד, קבוץ גלויות ג, בנין עירית

מציורי ח. גורביץ

צייר בצל המלחמה

— מאת רחל אנגל —

יובל גולן, חבר קבוץ גן שמואל, הנו צייר בעל כשרון ויכולת, אבל הוא גם בעל דעות פוליטיות וחברתיות מוגדרות ונמרצות ובציוריו נפגשות שתי תכונות אלה, ולא תמיד מולידה הפגישה פירות בשלים ויפים. התערוכת־היחיד של גולן בגלרית הקבוץ, תערוכה מגוונת מאד מבחינת הטכניקות, מוקדשת כולה לנושא, שהצייר קורא לו בשם — צל המלחמה ("בלי מרכאות", נתבקשתי לכתוב). זאת איפוא תערוכה מגמתית. מגמתה לעתים קרובות מורגשת השקופה מכדי לשכנע. אמנה היא קודם כל במגמה ורק אחר כך בביטוי האמנותי. צל המלחמה הוא כאן בבחינת סיסמה. להראות את זוועות המלחמה — ולהילחם בה. סיסמת הקרב של התערוכה — למען השלום. אילו לא הודגש כל כך תכנן הרעיוני של העבודות, אילו לא הורגש כל כך כיוונן מראש, אילו שלט בהן יותר כח־מבע ספונטני, היה עולה ערכן.

רישומים מוצגים כאן, בשחור־לבן ובצבעים, קולאז'ים, תבליטים ופסלים ולבסוף — ציורים. הלבסוף אינו מתייחס כאן אלא למיבנה המשפט, כי על פי ערכם האמנותי ראויים כמדומה דווקא הציורים לעמוד בראש. כיוון שלא פסל הימונים מעורר התפעלות (הוא מכיר, אגב, את תומרקין), ולא פסלי העץ השחורים, אתה פונה מהם אל התבליטים, ומן התבליטים אל הקולאז'ים, עד שאתה מגיע, כי הציורים בצבעי אקריליק שתכולתם קטנה ושקטה, שסולם הצבעים שלהם אדום וכחול, הם בעצם המוצלחים ביותר. כאן מאופקת יותר הנימה המגמתית, ואינך עומד עליה אלא לאחר שהקומפוזיציה שלהם כבר השפיעה את השפעתה האמנותית.

על גבי כן מיוחד שבאולם התצוגה הונחו כמה דפי רישום. נוספים מן הסוג הנזכר לעיל. על פני השולחן הקטן שבפתח האולם נערמו ספרים של חוברת ששמה "מות היפה", בחוברת מביא יובל גולן מבחר של רישומים בשחור לבן, מלוהטים־פציפיסטיים אף יותר מן המוצגים הממלאים את חלל האולם. ופה ושם נלוו אל הרישומים כתובות — "...עם הזכרות ההיסטוריות והגאוה הלאומית שוב ושוב אל גבעת התחמושת", ופרקומים דומים.

שמונה שהציגו בצוותא

אותן הבעיות שמעוררות בדרך־כלל תערוכת־קבוצה — בעיית עיצובה של תצוגה מאוזנת והרמונית פחות או יותר, על אף השוני שבאופי מרכיביה — בעיה זו ניסו שמונה אמנים צעירים לפתור על־ידי ניצול התכונות הארכיטקטוניות המיוחדות של האולם (גלריה צימרינסקי). את העמוד המרובע האחור המסיבי שבאמצע האולם הפכו לציר מרכזי פעיל של התצוגה, סביבו הציבו פסלים גדולים תוך חלוקה נאותה של שטח הריצפה. קבוצות־קבוצות, כל קבוצה כיחידה־גוש, וכעין מסגרת מקיפה תלויות על פני הקירות הגדולים סביב התמונות והעצמים בטכניקות שונות.

בין התמונות של גבי בן זינו. התבלט לטובה לוח גדול למדי, מוארך, שרקעו לבן ועל פניו ציור כעין מירקם רשת בירוק־שחור. מרגלית מנור השתתפה בהדפסי־משי, נסיונות בתצורות־צבע שטוחות, חלקות, המזכירות, אגב, את אמנותו של ארפ. קבוצת קולאז'ים קטנים מאד הביאה לכאן רוח מירונסקי. עצמים בעלי אפקט אסתטי של אופ וכמעט קינטיקה יצריה ויים במתכת וזכוכית, כעין שברי־מראה בגווני ירוק, צהוב וורוד. פסלי יעקב קאופמן עשויים פלדה צבועה, בהם אחד הדומה לדגם למיבנה מונומנטלי. פסל בעל גמת של רמז זוהר מרשים בלבן ושחור אלגנטיים.

בסיכום היית אומר, כי נטיעות בעלי כוונות אמת הן עבודותיה של קבוצת השמונה הזאת, אולם נסיונות שפרצם נתונים בתהליך של הבשלה, עודם נמצאים רק בדרך אל ייחוד אישי.

רישומי עדות ישראל

במוזיאון לאתנוגרפיה ולפולקלור שליד מוזיאון־הארץ בתל־אביב מוצגים בתערוכת־יחיד קטנה רישומים אילוסטרטיביים, צבעוניים, עליזים, מעשה ידי הגברת שולה ויצמן. שם התערוכה, "מאשכנז ועד תימן", וכן שם המשנה, "רישומים מעדות ישראל", הם אולי מבטאים יותר משיכולה הצוגה צנועה זו לקיים. כי בדפים הקלים הללו משרטטת המציגה, לאמיתו של דבר, רק טיפוסים אחדים על פי המעטפת החיצונית, הרבעית, בלא יומרות של העמקה ובלא נסיון של עיצוב דמויות אופי ממש. ועל כן מעוררים הדפים האלה בדרך כלל רושם של סקיצות ללבוש אכזוטי במידה זו או אחרת, הצעות להלבשות־תיאטרון אחדות או אולי סובנירים תיירים, הומוריסטיים. דמות מוריות בכתונת־פסים באדום־לבן רענן, "ליד הפוגניך", "מבכארית ליד המכתש" — כמו מדגימה אוטנה מיוחדת במינה; "משלוח" בחלילי לציאות של המשתלשלות מעות למבעם השחורה. ועד לרישומי "הצבעי" ו"האמן" הקריקטוריים.

תערוכת צייר אורח

תערוכת־היחיד רבת ההיקף שנפתחה במוצאי השבת האחרונה בגלריה־ציון ביפו מביאה לפנינו תמונות, תבליטים ותבליטי קרמיקה שעשה הצייר היהודי חנוך גורביץ בחמשת החדשים שבהו בארץ. הצייר, יליד ליטא, תושב ארגנטינה, זה קרוב לארבעים שנה, מבקר אצלנו זו הפעם השלישית. בקרוב ייצא מכאן לניו־יורק כדי להכין תערוכת יצירותיו שם.

לעבודות של גורביץ אופי פולקלורי רב־כוח, כעין סיפורי־עם אנקדוטיים שיש בהם גם אימה גוון סוריאליסטי. אתה מוצא בהם מזיגה של זכרונות ילדות שנשא בלבו גורביץ עוד מן העיירה הליטאית הקטנטנה — אף כי צוב אותה כנן הנש — של הווי עממי מארץ מושבו, יחד עם רשמים מן הקבוץ בארץ (גורביץ מתארח כאן בקבוץ רמת מנשה).

בתמונה גדולה אחת (3:1.50 מטר בערך), עשירה בצבעים ובדמויות, מספר הצייר על "קבוץ לעוות מבשה", אשר לו הקדיש את התמונה. לפי דברי הדמויות אותה מתרשם, כי לא שכח להנציח כאן אף אחד מן החברים, אף כי פה ושם נתחלף כמדומה מי מהם בדמות דרומאמריקנית עממית או בדמות יהודית מן העיירה הליטאית. לפעמים אף שובבו ביניהן דמויות סמליות שהצייר רואה קשר היסטורי וגיאוגרפי ביניהן ובין חברי הקבוץ — אדם וחווה, למשל, ועוד.

הדפסים מאוסף־בלוך במוזיאון

— מאת נעמי בנצור —

התערוכת הדפסים הכוללת כ־100 יצירות של אמנים יהודים שם הוענקה במתנה למוזיאון ישראל ע"י מר ג'ורג' בלוך מציריך, הוא מוצגת עתה במוזיאון במסגרת תערוכת השנה החמישית ליסודו. כל ההדפסים הם בני מאת השנים האחרונות — שזו למעשה תקופת הפריחה של אמנות ההדפס כדרך ביטוי אמנותית — הדפסי אבן, משי, תחריט יבש, אקוטינטה, ובתוכם גם מספר דוגמאות של הדפס־בתהליך המחישות את שיטות העבודה של האמן ואת השלבים השונים שעובר ההדפס עד אשר הוא משביע את רצון יוצרו. בולטות שלוש יצירותיו של טולוז לוטרק מתקופתו המוקדמת וגם משל בונאר מוצגים שלשה הדפסי אבן שהיפה שבהם הוא "אשה באמבטיה". יצירתו של סיניאק, "אניות", הוא הדפס־אבן צבעוני מרשים בזכות הצבעים העדינים המשתלבים למרקם אחד. ז'ורז' בראק מיוצג ע"י ארבע יצירות שהבולטת שבהן היא "להק צפרים" העומדת כולה בסימן התנועה.

יצירה בתהליך עשייתה ניתן לראות אצל ז'ורז' רואו בפורטרטים "אשה מצחלה", "קורטיזנית זקנה בזולוף", ו"משורר", (ציטוד לייפרוד הרע מאת בודליר). בתערוכה מוצגים עוד פיקאסו, שאגאל, לז'ה, פיזארו, דאן ארפ, ג'יאקומטי ועוד.

פעלו של ד"ר שפיצר בעיצוב הספר היפה

"סגולה ראשונה במעלה היא שצורותיו של הכתב תהיינה מקובלות ויוכרות יפה. כל שינוי ניכר מן המקובל והרגיל מוציא את הכתב מעצם יעודו" — כך כתב ד"ר משה שפיצר במאמרו "על האותיות שלנו". תערוכת פעלו הטיפוגרפי שאורגנה לכבוד יובל ה־70, מוצגת עתה במוזיאון ישראל ומוכיחה, כי אכן הוא שמר על עקרונותיו הלכה למעשה. במשך 30 שנות עבודתו ד"ר שפיצר החל בעבודתו הטיפוגרפית בירושלים ב־1940 כאשר יסד את הוצאת "ספרי תרשיש" והקים בעקבותיה בית מלאכה ליציקת אותיות. בתקופה ההיא כאשר היה מחסור באותיות מתאימות, בבעלי מקצוע ובחומרים, היתה זו ממש עבודה חלוצית.

בתערוכה הכוללת כמה עשרות כרוכות ודפים מתוך ספרים עבריים או מתורגמים — האותיות אינן מבצבצות, והאילוסטרציות שלעתים גולשות אל הטקסט, צבעות במעטיהן, באופן שהן אך משרתות את המטרה — משיכת תשומת לבו של הקורא אל הטקסט, בלא שתהיה מטרה בפני עצמה. בולטת בצבעים ההתאמה שבין אופי הספר ובין הכתב. בעטיפות לאלבומי ויתנר־צ'ג של רובין או שטיינהרט מרשה לעצמו שפיצר חופש יותר בעיצוב האותיות והוא עשוי יותר למשל בספר שירה של גלי זקיש שבו האותיות קטנות, עדינות ומעוצבות בקפדנות רבה. כדאי היה שהשגיו הטיפוגרפיים של ד"ר שפיצר יעמדו לנגד עיניהם של מעצבי אותיות בהוצאת ספרים למיניהן. ידיד הספרים האמיתי והכוח שאך חלק קטן מן המו"לים דואג באמת לרמת עיצוב מתקבלת על הדעת. בעיקר בהוצאות ספרי ילדים נמצא חלק גדול ברמה נמוכה ביותר מבחינת עיצוב האותיות וההדפסה.

תערוכה זו במוזיאון ישראל היא מיטבה של הישגיות בשטח הטיפוגרפיה, אף עם זאת מהווה היא הוכחה זוהבת לכך שפיסגה זו ניתנת להשגה.

שלשה סגנונות

שלשה סגנונות מאפיינים את 45 התמונות של יהושע פרצמן המוצגות בבית־ציוני־אמריקה בת"א, שמהן 25 תמונות שמן ו־20 אקוארלים: הוא מציג תמונות שמן נטוראליסטיות ואקוארלים אימפרסיוניסטיים ואבסטראקטיים.

רוב התמונותיו של הצייר שעלה לפני שנתיים מצרפת, הן של נוף פריזאי וכפרים נורמנדיים. האקוארלים מצוירים כדוגמת פסיפס שמהם מורכבת התמונה — וזה מעיד על סבלנות רבה שהאמן משקיע כאן, בשכל חלק מועט ברישומי שוש.

יש הרבה מן הסמליות בתמונותיו. בין האקוארלים בולטת תמונת "השבלים" המסמלות את הזדון הקציר בתנועות ריקוד.

יפות ובשלות הן תמונות השמן וכאילו נעשו בידיו של אדם אחר. יש בהן התרשמות רגשית מהמציאות האפורה, מעלובי־החיים, מחסרי הבית, — מציאות הנובעת מעליית הגג, מחלונות ודלתות נעולים שהגורל נסתר מאחוריהם. הוא מרבה לצייר כסאות סמליים, כמו ארבעה הכסאות שנותרו ריקים לאחר שיחת ארבעת הגדולים.

יש הרבה מן העצב ומההומור בתמונותיו, מנקודת מבט הומוריסטית. מעניינת במיוחד היא תמונת "הדלת והמכתב", המכתב שעל הסף. כמו בכל תמונות השמן גם בתמונה זו אין פרטים רבים ומיותרים. הדלת היא העצם הממלא את התמונה ולידה הפריט המרכזי, הוא המכתב המוזיה את הדלת הדוממת. וממחיש את הצפיה מאחורי הדלת שמנעולה פתוח.

הבתים הגבוהים צפופים, קודרים, עצובים, מחוסרי אויר, בצבעים אפורים־חומים. לעתים הוא מוסיף דמויות שפופות. לרוב הוא מראה אותן מגבן כשהוליכה השפופה, עם המקל ביד, או הכד להבאת מי הבאר, אומרים כל מה שחייב להאמר. תמונות הנוף הכפרי הן דינאמיות, עליזות וסנגוניות. בתמונות האבסטראקטיות הוא משחק בצבעים בשיטה המזכירה שוב את הפסיפס. משחק חוזר בצורה מסויימת לכל תמונה, בחילוף גונים. סנגוניות עליזה זו יוצרת שלמות דקורטיבית. בכל תמונה יש צורה מסויימת עליה הוא חוזר כשחלוקת הצורות איננה מקרית אלא בעלת מחשבה מחושבת.

בתיה כרמי

פירושים על הוריות

— מאת נפתלי קראוס —

הופעתו של "אוצר הפירושים — מס' הוריות" היא בשורה מרנינה לציבור הלומדים. שזכה עתה לספר־עזר מיוחד במינו, אשר בעצם ליקוטו ואיסופו יחודו, יש משום חידוש מסויים בשדה הספרות התורנית. ה"אוצר" שיצא לאור ע"י "מוכרת גימה", בעריכת א.מ. וכן אברהם הדב גניחובסקי, מכיל 61 (ס"א) פירושים, החל מרבי יהונתן מלוניל, בן דורו של הרמב"ם וכלה ביוחון אישי, הג"ל ויבליה רבי יחזקאל אברמסקי שליט"א, המקדים לספר הקדמה־הסכמה נלהבת. זוהי מעין אנתולוגיה של פירושים, בלי גוף הגמרא, על מסכת לא קלה, אשר לפי עדותו של רבי בצלאל רנשבורג, "עמוקה נמושה ומונחת בקרן זוית". המסכת עוסקת בדיני בית הדין הגדול אשר בירושלים, סדרי הנהלתו, כהן משוח מלחמה (מעין "רב צבאי") עניני הוראה שונים וסדרי היירכיה ועדיפויות הן לגבי הוראה, הן לגבי כבוד ומדיך משכי (בזה האחרון האשה קודמת לאיש). והבה נביא דבר "אקטואלי". שיעיד כמאה עדים של יחסם של חז"ל וחכמי התורה אל סוגי "פסולים" שונים, שונים. כה מרבים אנשים מסויימים לנהל "מלחמות הדת" בשמם ובביכול, למענם: במשנה האחרונה של מס' הוריות (דף י"ג) מובא סדר העדיפויות של "מי ומי", לאמר: "כהן קודם ללוי, לוי לישראל, ישראל לממזר וממזר לנתין (מזרע הגבעונים שנתנם יהושע לעבודת המקדש) ונתין לגר... אימתי? בזמן שכולם שווים (בייחוסיהם), אבל אם היה ממזר תלמיד־חכם וכהן גדול עם־הארץ — ממזר תלמיד־חכם קודם לכהן גדול עם־הארץ".

ומוסיף על כך רבנו דוד שארדה, בעל "שושנים לדוד", המובא אף הוא ב"אוצר", כי גם הגר כשהוא תלמיד חכם, קודם לכהן עם־הארץ...

לתשומת לבם של הבחושים בעניני גיור...

איגרות הרמב"ם

זוהי הוצאה עממית משוכללת למחצה של איגרות "הנשר הגדול", מעובדת ולפרקים מתומצתת, מותאמת במיוחד לנוער ולתלמידי בתי־ספר. המהדיר, מ. בר־יוסף, שהוציא את ה"איגרות" לזכר גיסו, תלמיד ישיבת פוניבז, שלמה לוינשטיין שנפל בעת מלחמת קדש בכיבוש המיתלה. עשה עבודה יסודית ואף הקדים מבוא היסטורי וכלל ביאוגרפיות של אישים אשר עסקו בתרגום כתבי הרמב"ם ו/או פירושם או נטלו חלק בויכוחים שנתעוררו סביבם.

לא כל האיגרות ישנן כאן — אין כל אפשרות לכלול בכרך אחד את כל תשובותיו ההלכתיות של הרמב"ם, שבכללו באיגרותיו — אך ישנה "מגילת הסתרים", איגרת "הפולמוס" ו"התשורה" ורבות אחרות. באיגרותיו מתגלה הרמב"ם כאיש ציבור והוגה דעות ותמונה זו משלימה את זו של איש ההלכה והפוסק של "היד החזקה". הספר, שיצא לאור ע"י "מכון מרדכי", מומלץ במיוחד לנוער.

בצאתך לערד אל תשכח את הסודר

ערד מצויה 640 מ' מעל פני הים, אוירה צח, ימיה נעימים ולילותיה קרירים אף בימי שיא החום.

ערד הינה עיר חדשה הצומחת במדבר, בעלת נוף מרהיב עין ושירותי תיירות מעולים.

ערד מרכז לסיורים למצדה, לעין גדי, לבאר־שבע, לדימונה, לסדום, ועוד.

ערד מצויה במרחק 20 דקות נסיעה בלבד למרחצאות המרפא בים המלח, וחוף הרחצה בעין בוקק.

מלונות ערד לשרותכם: —

מלון „מצדה" ★★★★ 97140 (057)
מלון „נוף ערד" ★★★ 97056 "
מלון „מרגוע" ★★★ 97014 "
מלון „ערד" ★ 97040 "

ערד ואזור ים־המלח
היופש וטיול במרחבי ישראל

כל שנה ירח דבש

פעם בשנה הרשה לעצמך להגוג חופשה מרגיעה ומרעננת

אך כדי להבטיח לעצמך הנאה מלאה, כדאי לברר מהו מקום הנופש המתאים לטעמך. חסוך לך התלבטויות ושיחות חוץ לכל רחבי הארץ, העזר באינפורמציה ובנסיון של חברת „קל".

תוכל להזמין מקום לכל בית הבראה ומלון בארץ, במחירי המלון, ללא כל תוספת.

המשרד פתוח ברציפות משעה 8.30 עד שעה 7 בערב. לנוחותך תוכל אף להזמין באמצעות הטלפון.

הבא מודעה זו ותקבל שי נאה בעת ההזמנה.

חברת **קל**
תל־אביב
רחוב גורדון 28
טלפון 222042

הסתכל בי מקרוב... אין לי פצעונים ופגמים בכלל

הודות לעדורה!

אם את סובלת מפצעי בגרות או מפצעונים אחרים אינך רוצה שיסתכלו בך מקרוב, וללא טיפול מתאים יהיה המצב גרוע עוד יותר.

חומר החטוי העדין בתכשירי עדורה חודר עמוק לתוך העור והורג את החיידקים גורמי הפצעונים במהירות. שמוש יום יומי בתכשירי עדורה ימנע את התפתחות הנגע, תרגישי שוב בטוחה ומאושרת ופנייך יוכלו להיראות אפילו מקרוב — דווקא מקרוב.

קני היום את אריזת הטיפול עדורה במחיר 5.35 ל"י המכילה גול, סבון וקרם לטיפול מושלם ויעיל.

adora

קרם 3.65 ל"י גול 3.65 ל"י סבון 1.70 ל"י אריזת טיפול 6.35 ל"י

הוצאת אותפז בע"מ
הופיעה המהדורה העברית

המעצמות הגדולות והמשבר הנוכחי במזרח התיכון

חמישים וחמישה נציגי מעצמות באו"ם, פרופסורים, מדינאים ודיפלומטים, ערביים, מערביים וישראלים, שדבריהם רוכזו בספר שיצא לאור בארה"ב בהוצאת אוניברסיטת „פרלי דיקנסון".

להלן קטעים מדברי חלק מהמשתתפים:

השגריר ריצ'ארד נולט (שגריר ארה"ב בקהיר במלחמת ששת הימים):
„...בשלבים הראשונים של הלחימה בין ישראל לשכנותיה, נשבו כשישים רוסים..."
„...אפשר שאומות המזרח התיכון תגלינה עין רב בתרומה שעשויים הסינים לתרום להם..."

מר ברגסון (הלל קוק):
„...אני סבור כי בעת זו (דצמבר 1967) כבר הוכח, קבל עולם, כי הרוסים נוטלים חלק בלחימה במזרח התיכון. אני סבור כי הרוסים מסתירים זאת. אני סבור כי האמריקאים והישראלים פשוט אינם רוצים לראות זאת. הם טומנים ראשיהם בחול, מעשה בת יענה, ואומרים כי הדבר לא קרה מעולם..."

הספר דן, בין היתר, בבעיות היסוד של המעורבות הסובייטית במזרח התיכון.

להשיג בכל חנויות הספרים בארץ

הפצה ראשית: ספרי איל, רח' שטראוס 3, תל־אביב.

המועצה המקומית בית־שאן
הועדה הקרואה

מכרז מס' 6/70

הועדה הקרואה מזמינה בזה הצעות מקבלנים לאחזקת, נקיון ושמירת המקלטים אשר בשטח שיפוטה לתקופה של שנתיים.

טפסים מיוחדים להגשת ההצעות בצירוף תנאי המכרז אפשר לקבל במשרדי המועצה בשעות העבודה הרגילות.

את ההצעות יש להגיש למזכיר המועצה בתוך מעטפה סגורה שעליה יצויין מכרז מס' 6/70, לא יאוחר מיום ב' 2 בתמוז (30.7.70) שעה 12.00.

י. שריבביס — יו"ר הועדה הקרואה

למכירה בית־מרקחת
בגלל פטירת בעלי.
היחיד במקום מרכזי בגבעת־אולגה.
לפנות בית־מרקחת ביטמן גבעת אולגה, ליד חדרה.

עולים חדשים ותושבים חוזרים
ללא מכס

Nikon Beaulieu

מסרטות
8 מ"מ - 16 מ"מ

* מצלמות * מסרטות * מקרנים * עדשות * מכשירי בזק

ההשקעה הטובה ביותר לכספך

הדר בע"מ, רחוב אחד העם 36, 38 תל־אביב. טלפון: 613657

נה במדבר

ביאליק והמ

לעולם חדשים

هكذا من الاصل

مكذا من الاهل

בידור

השבוע בפסטיבל

תכנית שבועית, 26 ביולי — 2 באוגוסט.
כ״ב—כ״ט בתמוז

להקת מחול „בת־דור"
מנהלת אומנותית: ג׳נט אורדמן.
בתכנית: יצירות בהופעת בכורה
מופע יחיד בירושלים: 26.7, בבית העם, שעה 20.30

ג. פ. הנדל: האורטוריה „יפתח".
יוסף טל: „מיסדר הנופלים"
התזמורת הסימפונית של רשות השידור הישראלית.
המנצח: גארי ברתיני
הסולנים:
יהודית לזרוביץ — סופרן; ביביאנה גולדנטל — סופרן; סיליביה שמאי, סופרן; הלן וואט — מצו סופרן; ג׳והן מיצ׳ינסון — טנור; פאול אסוד — קאונטר טנור; דילי הפרנס — באס בריטון; רפאל אריה — באס.

מקהלת רשות השידור הישראלי,
בנצוח **אבנר איתי.**

מקהלת „זמירי" ארה״ב, בניצוח **סטאנלי ספרבר.**
המקהלה המקובצת של הקיבוץ הארצי,
בניצוח **ארי דורון.**

המקהלה הקאמרית חיפה, בניצוח **יוסף פרידלנד.**
קיסריה: 26.7, התיאטרון הרומי שעה 20.30
ירושלים: 28.7, בבנייני האומה, שעה 20.00

ערבי ג׳אז
להקת נגנים נודעת: חלוצי הג׳אז האמריקאי מניו־אורליאנס, ארה״ב.
קיסריה: 29.7, התיאטרון הרומי שעה 20.30
2.8 התיאטרון הרומי. שעה 20.30
חיפה: 30.7 אולם „ארמון", שעה 21.00
ירושלים: 1.8, בנייני האומה. שעה 20.30
עין השופט: 3.8, שעה 20.30

כרטיסים להשיג בכל המשרדים בירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן ונתניה, ובערב ההצגה — באולם המופעים.

התחבורה לקיסריה מובטחת על־ידי „אגד תיור" מתל־אביב, מחיפה ונתניה.

מתל־אביב יוצאים האוטובוסים מרח׳ מנדלי פינת בן־יהודה, בשעות: 18.15—19.00.
מחיפה ונתניה — ממשרדי אגד.

הפסטיבל הישראלי העשירי

קרקס בוקרשט
CIRCUL DE STAT BUCURESTI

בואו לקרקס בשלושת הימים הראשונים לנוחיותכם והנאתכם ותמנעו מעצמכם את הדוחק של הימים האחרונים

עכו - 6 ימים בלבד
מחר מוצ״ש 25.7 עד 30.7
במוצ״ש ב־6.45—9.30, יום יום ב־4.30—8.30
כרטיסים:
עכו: „שרותי שמעוני", רח׳ בן־עמי, טל. 910456.
נהריה: „שרותי דוד", טל. 290330.
מוסדות, ארגונים ומשקים יפנו למשרד „שרותי שמעוני" בענין בקורים מאורגנים וסדורי הסעה.

חיפה - 14 ימים בלבד
במגרש ע״י הכרמלית
ממוצ״ש 1.8 עד 15.8
במוצ״ש שתי הצגות ב־6.45—9.30
יום יום ב־4.30—8.30
כרטיסים: משרד „נובה" רח׳ נורדוי 15 (הרצל 32) טלפון 65272 וביתר המשרדים בעיר.
מוסדות, ארגונים ומשקים יפנו בדבר הזמנת כרטיסי הנחה ובקורים מאורגנים למשרד „נובה" טלפון 65272.

מועדון המערונומס
מזמינכם לנשפי שישי ושבת
בתכנית האמנותית הערב:
אוזה פרנקיס
במוצאי שבת: **גילה אודרי**
וההופעה הגדולה הזמר **בן העשר**
להתראות במסרונומס
המסגר 42 תל־אביב

תיאטרוני ישראל

התיאטרון הקאמרי

חתונת הדמים
מאת פ.ג. לורקה
חודש אחרון לפני חופשת הקיץ
מוצ״ש 25.7 ירושלים
יום א׳ 26.7 שער הנגב
יום ב׳ 27.7 תל־אביב
הצגת ה־150
יום ג׳ 28.7 הי״א
יום ד׳ 29.7 תל־אביב
במפעל אמנות לעם
יום ה׳ 30.7 קפולה
מלך פלזה
קומדיה
הצגת ה־100
מוצ״ש 25.7 תל־אביב
יום א׳ 26.7 תל־אביב
יום ב׳ 28.7 רעננה
יום ד׳ 29.7 חיפה
יום ה׳ 30.7 תל־אביב
מפעל אמנות לעם
יום ב׳ 27.7 קרית גת

התיאטרון העירוני חיפה

נשים
הזהרו מנשים
„אחת ההצגות היפות והמעניינות ביותר שראינו בזמן האחרון..."
ג. בן־עמי, „מעריב"
תל־אביב „הבימה"
מוצ״ש 25.7 ב־8.30
יום א׳ 26.7 ב־8.30
יום ב׳ 27.7 ב־8.30
כרטיסים ב„לאן" וביתר המשרדים.
חתונת הדמים
מוצ״ש 1.8 חיפה
יום א׳ 2.8 חיפה
יום ב׳ 3.8 חיפה
מוצ״ש 25.7 ירושלים
יום א׳ 26.7 שער הנגב
דו קיום
יום ד׳ 29.7 הי״א צוותא
נמשכת מכירת כרטיסי מנוי לעונת תשל״א.

צוותא לתרבות מתקדמת

יום ו׳ 24.7	ב־9.00: צוותא מארחת את „צמד דרום" עם צאת תקליטם החדש ואת דני ליטאני (החקין).
	בחצות: „שלכם באהבה" — א.פ. צ׳כוב — הצגה אחרונה! בימוי: תיאודור תומא. משתתפים: זלמן הירשפלד, פנינה גרי, אליעזר יונג, בת שבע נעים.
מוצ״ש 25.7	ב־8.00: דבורה חבקין — שירי החוב ושירים משלה — בליווי ומזמרת. ב־10.15: „השלושרים" — בני אמדור סקי, שלום הנוך, חנן יובל
יום א׳ 26.7	ב־9.00: צלילי 71 — מוסיקה עכשווית בביצוע „הבמה החשמלית" (להקת ה־מחתרת של ישראל). שלמה מזרחי — גיטרה מובילה, שלדון כהן — גיטרה בס, אלי סובול — תופים, דובי אלדמע — שירה. דברי הסבר על הביט והפופ — יוסי מר־חיים.
יום ב׳ 27.7	ב־9.00: „השתורים" מאת ז׳אן ז׳אנה. בביצוע הסטודיו למשחק בהנהלת ניסן נתיב. בימוי: ניקול קסל.
יום ג׳ 28.7	ב־8.30: שירה בצוותא עם אפי נצר — עמירה פלמי — חלילית, נעמי לוי — סולנית מקהלת צדיקוב. אורחים בתוכ־נית: „צמד סופה".
יום ד׳ 29.7	ב־9.00: „דרקיום" (שיח ערבים) — המעבדה של תיאטרון חיפה בשיתוף עם צוותא בהשתתפות: אהרון אלמוג, גדל־יה בסר, צבי הלפרין, אמנון מסקין, אילן תורן. ליקט וערך: מוחמד וואתד.
יום ה׳ 30.7	ב־9.00: אורי גלר בערב הרבותי בידורי — טלפטיה! פרה פסיכולוגיה!

מכירת כרטיסים מוקדמת ב„לאן" ובצוותא, מאפו 11, טל. 236919

חודש אחרון בתל אביב
המכשפה
מחזה מוסיקלי
אולם אלהמברה
מחר, מוצ״ש, 2 הצגות ב־6.45—9.30
ערב ערב ב־8.30
יום רביעי ב־4.30 אחה״צ וב־8.30 בערב
כרטיסים ב„רוקוקו", ביתר המשרדים ובקופת „אלהמברה" מ־5.30 אחה״צ. כרטיסי חיל בקופת „אלהמברה".
ההצגה לכל בני המשפחה!
הכינו כרטיסים מראש!

תיאטרון מחול ענבל מציג
אהותי כלה
הצגה חדשה — מחזה, שיר ומחול
„הצגה יפהפיה, נשארנו פעורי פה לנוכח מראה עינינו"... אבנר בהט, „על המשמר"
תל־אביב „אהל־שם" יום ב׳ 27.7
כרטיסי הנחה למפעלים ומוסדות במשרד תיאטרון מחול ענבל, רחוב ארלוזורוב 74, טלפון 23 73 44

הערב ומוצ״ש ב„גן־הוואי"
תזמורת ה־„BEAT-SWING"
מחירים עממיים

תיאטרון בימות

בהשתתפות:
ישראל גוריון, ריקי גל
דני ליטני, אביבה שוורץ

גבעתיים	הערב 24.7	שביט	9.00
באר־שבע	יום ב׳ 27.7	גילת	9.00
צמח	אמפ׳ 29.7	אשקלון רחל	30.7

לתושבי תל־אביב והסביבה
מחר 25.7 נחמני 9.00
יום ג׳ 28.1 בית הסתדרות המורים 8.30

תל אביב הקטנה
לתושבי גבעתיים והסביבה
הערב 24.7 „הדר" 9.00
מפעל אמנות לעם
אופקים כוכב 26.7 | ק. שמונה שניר 27.7
האזינו!
מחר 25.7 בגלי צה״ל בשעה 12.05
תוכנית בידור
בתוך: „תל־אביב הקטנה"
כרטיסים בלאן 231655, וביתר המשרדים בעיר.
המפיק: יעקב אגמון

מוזיאון ישראל, ירושלים
השבוע במוזיאון

יום ב׳ 27.7.70 ב־4.30 אחה״צ — **הדרכה מיוחדת**
מוצגים ארכיאולוגיים בתערוכה אוספים: חדש וצפוי
גב׳ רבקה מרחב

יום ג׳ 28.7.70 ב־8.30 בערב — **מועדון לסרטים אמנותיים**
„ג׳יין אייר" (ארה״ב, 1948)
עיבוד לרומן הנודע של שרלוט ברונ־טה בבימויו של רוברט סטיוונסון. עם אורסון וולס, ג׳ון פונטיין, מרגרט או׳בריאן, אליזבת טיילור.
סרט קצר „שער הגיא" (בהפקת שרות הסרטים, 1967)

תערוכות מיוחדות
אוספים: חדש וצפוי
מתנות מאוסף ז׳ורז׳ בלוך
בוקי שורץ — פסלים
טביעת המטבעות בימי קדם
הפלשתים וגויי הים האחרים
כיצד לומדים את העבר (אגף הנוער)
פעלו הטיפוגרפי של משה שפיצר
גרות חרס מעוטרים — אמנות יהודית מימי המשנה

מוצג מיוחד
כלים מעוטרים ותכשיטים ממערת היונים, התרבות הנטופית; 7,500—10,000 לפסה״נ.

מוצג מיוחד ברוקפלר
חפירות תל־אנפה

שעות ביקור
יום א׳, ב׳, ד׳, ה׳ — 10 בבוקר — 6 בערב
יום ג׳
היכל הספר — 10 בבוקר — 10 בערב
מוזיאון — 4 אחה״צ — 10 בערב
רוקפלר — 10 בבוקר — 6 בערב
יום ו׳, שבת — 10 בבוקר — 2 בצהרים
הספריה פתוחה חינם בימות החול בשעות הביקור

הסתדרות הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב
מועדון בר־מינן
הערב, יום שישי 24.7.70 בתכנית הצגת תיאטרון „המרתף" **„מאז ועד עתה"**
שירה ובלדות באנגלית
בהשתתפות:
ג׳ודי סילבר, פרן ליברמן ומייק קופר.
הצמד: **צחי ויעל**
ריקודים לצלילי תזמורתו של **אודי כהן** והתזמורת ג׳ז
מוצאי־שבת, 25.7.70
סברט
לאחר הסרט ריקודים לצלילי תקליטיה

הסרט הישראלי הטוב ביותר
3 ימים וילד

* הסרט שהקרנתו הופסקה עם פרוץ מלחמת „ששת הימים".
* הסרט שזכה בפרס ראשון למשחק בפסטיבל קאן 1967.

אל תחמיצו!!
החל ממוצ״ש 1.8.70
בקולנוע „סטודיו" בתל־אביב

צבן במגדל דוד
חזיון אור קולי בירושלים

תמליל: יהודה המהיר
מוסיקה: נועם שריף
בימוי: מאיר ואהרן אור
ערב ערב חוץ מלילות שבת
וערבי חגים במצודה (מגדל דוד) ליד שער יפו
בשעה 7.30 בערב בעברית
8.45 בערב באנגלית
10.00 בערב בצרפתית
כרטיסים במשרדי הכרטיסים בעיר ובקופת המצודה
בא להצטייד בלבוש חם

הערב ובמוצ״ש במועדון „ריגה"
דרך פ״ת 128 מול הקריה
ותזמורת מעולה עם הזמר
סם אנטוני
ושלישית „אנחנו השלושה" (שהתחילה להופיע בהצלחה רבה)
הערב ובימי שלישי למ־בוגרים בלבד (גברים מ־גיל 25, בנות מ־20). הכניסה לבנות הערב עד השעה 9.15 — 3 ל״י.
ביום רביעי ותזמורת „המראות" עם הזמר
סילבן
כשרונות צעירים המעוניינים לנסות את כוחם בשירה ובידור נא לפנות למועדון בימי ג׳ וד׳.

ב״ה מפגש הגולן
להכרים ולסטודנטים דתיים
במוצאי־שבת 25.7.70
כ״א תמוז תש״ל
בתכנית:
* גדעון זד — הבדרן החקיין
* ריקודים לצלילי **להקת ההדים**
מפגש הגולן — אולמי גל ליד בריכת גלית, ידאליהו תל־אביב.

מועדון 4 האסים
ע״י מלון ולידור הרצליה חוף־ים
להיטים חדישים
אוירה נעימה
לחיילים הנחות

היכל מועדון התיאטרון בימת הבידור
בהנהלת אלי צבאלי
רח׳ יוסף 47 טלפון 61199
ערב ערב פרט ליום א׳
LORI WELLS AND THE BROTHERS
שלישית הזמר הפופולארית מלונדון
רבקה מיכאלי
בשטותים ומערכונים
FRANCIS VAN DYKE
אמן הבידור קומיקאי מאוסטרליה
מזוג אוירמלא
לפי בקשת הקהל!
הופעה חד־פעמית ביום ראשון 26.7 בשעה 9.00 בערב **אורי גלר**
בערב הרבותי־בידורי מדהים!
כרטיסים בסוכנויות ובקופת המועדון

התיאטרון העממי א. דשא (פשנל)

הגשש החיוור		גדי יגיל חיי כלב	
הערב 24.7	חיפה	הערב 24.7	חולון
	„אורה" ב־9.00		„רינה" ב־9.00
26.7	יהוד „יהודי"	מחר מוצ״ש 25.7	ירושלים „מיטשל" ב־9.00
27.7	נהריה „הדר"	26.7	טבריה „חף"
28.7	צפת „צלילי"	27.7	גדרה „בית רחל"
29.7	בת־ים „עצמאות"	28.7	הי״א „בית החייל"
30.7	ר. השרון „אורית"	31.7	מבשרת „יובל־אור"
31.7	גבעתיים „הדר"		

כרטיסים ב„לאן" ובכל המשרדים

ג׳אז פלוס
בתכנית חדשה „עכשיו"

תל־אביב „בית אליהו" (לשעבר „אהל") מוצ״ש 25.7 ב־8.30	יפעת „בית התרבות" יום א׳ 26.7 ב־9.00 כרטיסים מ־20.7 בתום יפה	גבעת אולגה „גל" 27.7 כרטיסים מ־22.7 בתום יפה מפעל אמנות לעם	תל־אביב „בית החייל" יום ד׳ 29.7 ב־8.30	
נתניה „שחף" יום ה׳ 30.7 ב־9.00	עין הרוד יום א׳ 2.8 ב־9.00	אילת השחר יום ב׳ 3.8 ב־9.00	אשקלון „רחל" יום ג׳ 4.8 ב־9.00	

מוסדות וארגונים מתבקשים להתקשר עם משרד „רוקוקו" 245719, 223663

התיאטרון העממי א. דישא (בעל) מציג

לתושבי

תל־אביב, רמת־גן, גבעתיים,
בני־ברק, חולון, בת־ים, פתח־תקוה והרצליה
הצגה נוספת של

חומש לידער פון איציק מאנגער

תתקיים ב„היכל התרבות" תל־אביב
ביום חמישי הקרוב 30.7 בשעה 8.30 בערב
כרטיסים בכל המשרדים בגוש דן.
הזמנות לקבוצות כמערכות במשרד „לאן" תל־אביב, טלפון 231655.

הועד למען החייל תל־אביב־יפו
רחוב ויצמן 70,95 : 443266

השבוע ב„בית החייל"

ע"ש יוסף ברץ

מוצ"ש 25.7 8.30 בערב — מצעד אמנים בהשתתפות: הפרברים, שלישית מועדון התיאטרון, צוות הווי נח"ל. מנחה: מוטי גלעדי.

מוצ"ש 25.7 9.00 בערב — ערב ריקודים בלוויית תזמורת חיל האויר בנצוח רס"ן אריך טייך ובהשתתפות הזמר אהוד שפילמן

יום ג' 28.7 8.30 בערב — חיי כלב

יום ד' 29.7 8.30 בערב — ג'אז פלוס

יום ה' 30.7 8.30 בערב — הקוקו והסרפן

מוצ"ש 1.8 8.30 בערב — ערב בדור בהשתתפות: תזמורת צה"ל, צמד דרום, שלמה ארצי, להקת חיל אויר ועוד אמנים. מנחה: שייקה אופיר.

מוצ"ש 1.8 9.00 בערב — ערב ריקודים בלוויית תזמורת חיל האויר בנצוח רס"ן אריך טייך ובהשתתפות הזמר אהוד שפילמן

כרטיסים להשיג במשרד קצין העיר והערב האירועים בבית החייל
אירועי מוצאי שבתות מיועדים לחיילים ובני/ות זוג בלבד
כרטיסי בידור לחיילים, לבתי קולנוע ותיאטרונים וכו' לכל ימות השבוע בקופת קצין העיר בשעות 11 עד 12.30 בבוקר ומ־5 עד 6.30 בערב, ביום שישי מ־1.30 בצהריים עד 3 אחה"צ. להצגות קולנוע במוצאי שבתות כרטיסים בקופת קצין העיר רק לבתי קולנוע „מוגרבי" ו„אופיר".

הועד למען החייל. תל־אביב־יפו

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב

במוצאי שבת: 7.15 — 9.30
בימי חול: 4.30—7.15—9.30

- אסתר: שבוע 2 מרלן ג'ובר לינו ונטורה עדות גורלית
- אוריון: חיל חלש ג'ימס סטיוארט הנרדפת
- אלנבי: רוברט רדפורד במורדות המוות
- בתור: שבוע 9 צ'רלס ברונסון נוסע עוכר בגשם
- גן רוד: שבוע 4 סרטו של איב רובר מלחמת הכפתורים
- בן יהודה: שבוע 10 סטיב מקוין הפרחח
- גורדון: צ'רלס ברונסון סוזאן ג'ורג' פורינקי
- גת: שבוע 3 נטלי ווד, רוברט קלפ בוב וקרול ונד ואליס
- דן: בימי חול שבוע 2 ילד הפלא ואמאדי
- דקל: שבוע 2 פרנקו נרו קלאודיה קרדינלה אשה הבוגד
- דרום: 7.15, 9.15 פרס הדי אהבה בין שושנים
- הוד: שבוע 4 סרטו של מנחם גולן לופו
- חן: 7.30, 9.30 שבוע 2 איישביק השיר הבלתי נשכח
- ומור: סנטה ברגר, לילי פלמר הרפתקאותיו של המרקיז דה סאד
- זה: שבוע 6 ביבי אנדרסון סיפורה של אשה
- ירון: שבוע 11 אינגריד ברגמן פרח הקקטוס
- מוגרבי: 7, 9.30 יול ברינר סטיב מקוין שבעת המופלאים
- מור: 7.15, 9.15 ביי ביי ברבדה
- מקסים: שבוע 2 סרטו של וולט דיסני ספר הג'ונגל
- מרכז: אנטוני סטפן גיבור המכור
- מוגדור: קיר חיל, גיליה רובינזי ארמים הסמבה
- מוסיור: עודד קוטלר, אילי גורליצקי שלושה ימים וילד
- פטרמה: 6.30, 9.15 שבוע 16 לי מרווין המכורים לזהב
- עין: 7, 9 פרס הדי בלאק הדום
- פאר: 7.30, 9.30 שבוע 2 רומי שניידר אלה הם החיים
- פריז: שבוע 3 סרטם של הביטלס let it be
- צפון: שבוע 4 האורד קיל שמונה כלות לשבעה אחים
- רמת אביב: סרטו של מילוש פורמן כאשר הסבים הולכים
- שדרות: שבוע 10 אנתוני קוין הלום מלכים
- תכלת: שבוע 4 בגבני המשוגעים
- תל־אביב: צ'רלטון הסטון מתחת לכוכב הקופים
- תל־ברוך: 7, 9.15 אודרי הפ. רקס הריסון גבירתי הנאוה
- תמר: שבוע 3 קלאוס קינסקי ג'ורג' בראון ההתקפה

יפו

בשעות: 7.00 — 9.15

- אילת: לואי דה פינס משטרת פריס
- גליקון: 7, 9 פרס הדי קאמאל
- נגה: 7.15, 9.15 מאם זיסקי
- צליל: שבוע 14 אנטוני קווין הסוד של סנטה ויטוריה

בת־ים

בשעות: 7.15 — 9.30

- אורון: אנטוני קווין הלום מלכים
- בת־ים: סטנלי בייקר הריסון האחרון
- סביון: אלי ואלך שלושה מתים ואחד נוכל
- עצמאות: 7, 9.30 ברברה סטרייסנד הלו דולי
- רמת יוסף: אנטוני קווין הזרבה היווני

חולון

בשעות: 7.15 — 9.30

- ארמון: 6.45, 9.30 קלינט איסטווד לי מרווין המכורים לזהב
- גיל: 7, 9.15 אלדו ריי קטגורי המנצחים
- מגדל: 7.15, 9.15 אוליבר ריד הניגמל ברוקס
- סבוי: קלינט איסטווד, שירלי מקליין הכושים ושמים
- רון: 7, 9.15 ג'וליאנו גמה המחיר
- ריגה: רוברט הוסיין, שרל אזנבור הבודד האכזב

חיפה

במוצאי שבת: 6.45—9.00
בימי חול: 4.00—6.45—9.00

- אורה: שבוע 4 גבי עמרני יהודה ברקן לופו
- אורלי: אלן ארקין, ריטה מורנו פופי
- אמפי: שבוע 3 אנתוני קווין הסוד של סנטה ויטוריה
- ארמון: שבוע 2 רוד מקאלום משימת המופקטור
- גיל: סידני פואטיה אדם במקבה גורלו
- גלי־אור: אדוארד ג'י רובינסון כסף נוצץ בבורסה
- המרכז: פרס הדי דוסינגו, מילה סינמה אסקן
- חיפה: 6.30, 9 סימור אפשר אריה גמרני
- חן: פרס יפני אגדות הגם כריסטיאן אנדרסן
- כרמל־בנים: טורקיאן שיראזי אשנה אם
- מאי: שבוע 5 סטיב מקוין הפרחח
- מוריה: היינץ ריהמן הוקוס פוקוס
- פורום: 6.30, 9 שבוע 8 אורון אלן בייטס יום הדין
- נוף: הבלתי מנוצחים
- עצמון: ביבי אנדרסון, ריצ'רד בון הכסבוב מהקרמלין
- פאר: שבוע 2 אינגריד ברגמן פרח הקקטוס
- רון: 6, 9 שבוע 2 ברברה סטרייסנד הלו דולי
- זיו (נוה־שאנן): דאן פול בלמנות המוות
- עממי (נוה־שאנן): 6.30, 9 יול ברינר המלך ואני
- בית־העם (קרית־חיים): 6, 9 הנשרים מששון עם שחר
- בית־ינגלר (קרית־חיים): 6.30, 9 מול מוב
- היכל (קרית־חיים): 8.30 הנשרים מששון עם שחר
- אורות (קרית־מוצקין): 6, 9 הנשרים מששון עם שחר
- סביון (קרית־ביאליק): שלושה בקליות הגג
- נאמן (קרית־ים): 6, 9 עומר שריף מאיירלינג
- הדר (קרית־טבעון): 6.30, 9 המריבה הגדולה
- הבל־אור (קרית־טבעון): 6.30, 9 הביטוס ואישלוס

ירושלים

במוצאי שבת: 7.00 — 9.00
בימי חול: 3.45—7.00—9.00

- אדיסון: 8 רביגרדה קומאר פאלקי
- אור־גיל: שבוע 9 צ'רלס ברונסון נוסע עובר בגשם
- אוריון: שבוע 2 ג'ין קולינס ג'ורג' פאנארד התליין
- אורנע: דאסטין הופמן, מיה פארו ג'ון ומרי
- ארמון: שבוע 2 ז'אן מורו אסקר ורנר חול דיום
- הבירה: יומנה של מתבגרת
- חן: שבוע 3 ריצ'רד בנג'מין ואיה שלום קולומבוס
- ירושלים: אנטוני פרקינס ורה מילס פסיכו
- סמדר: שבוע 2 סרטם של החיפושיות - צוללת צהובה
- עדן: ג'וליאנו ג'מה הפרשוריאנים
- ציון: ג'ורג' הילטון הבורת השטח
- רון: שבוע 4 יהודה ברקן לופו
- תל־אור: שבוע 3 סרטו של וולט דיסני במבי

רמלה

- המבדל: 7, 9.15 פרדי דונאהיר קוני סטיבנס פאריש

לוד

- אורלי: 7, 9.15 ליגן ונמורה בנופת הסיציליאנים
- נהרדעה: 7.15, 9.30 ג'וליאנו ג'מה בלדה לירדן

ראשון־לציון

בשעות: 7.00 — 9.15

- נעמן: ביים כהאן שכורי הרב
- ראשון: המחשורים הגבוהים והקצרים
- המאור: יהודה ברקן לופו
- תרבות: 8 שבוע 2 קלרק גייבל חלף עם הרוח

נס־ציונה

- אמפי: 8.30 אקדח של בוזה

רחובות

בשעות: 7.00 — 9.30

- בית־העם: ליאורה ריבלין טוביה טבי התמהוני
- חוף: מרסין פוקר, קטנביץ פליני סטוריקון
- חן: התיירים באים

אשדוד

- אורות: 7, 9.30 סרטו של היצ'קוק מרני
- דגון: 7.15, 9.30 סופיה לורן שתי נשים

אופקים

- בית העם: 7.30, 9.30 15 המהמרים

רמת־גן־גבעתיים

בשעות: 7.15 — 9.30

- אורדע: סרטו שווארצנבורג בולי דילון האהיות
- אורלי: ביינט סטיגר, דוריס דיי השיש שירים יותר מדי
- ארמון: 7, 9.30 שבוע 4 בויס לנקסטר גמל וגשפה
- גלי־אור: שבוע 2 רות גורדון רות גורדון הגן הממוכן
- הדר: פיליפ נואהה המאהב התואמנות
- לילי: שבוע 2 סרטו של וולט דיסני ספר הג'ונגל
- נגה: פרנקו חואורו מקבלי בבית חולים
- סבוי: ז'אן של בלמונדו דוד בגן המוות
- קסם: אינגריד סולין האנשים המשרים של לינדי
- רמה: בוב ראשון מיקי בלב חבראו
- רמת־גן: אליבבט טיילור, הדין בייטי משותף אפשה הפעוה
- שמש: דאסטין הופמן, בית היש קטנה של חגות

אור־יהודה

- אור יהודה: 7.15 בעגבור שלושת הדולרים 9.30 מיכאל הלהבה

פרדס־חנה־כרכור

- דקל: 7.15, 9.15 יוהרם באגן המריצה הגדולה

נתניה

- שרון: 7, 9.15 שבוע 4 יהודה ברקן לופו

הרצליה

בשעות: 7.00 — 9.00

- רגבה: דוריס דיי קולות בקרוסל
- דוד: העיר המכשפת
- היכל: 6.45, 9.15 אלן בייטס יום הדין
- תפארת: תומאס מילאן רוח אדם רע

רעננה

- אורות: 7, 9.15 מרלון ברנדו רינגו סטאר קנדי

חדרה

- הדרה: 7, 9.20 הקרב על הגשר ברמאגן

כפר־סבא

- עתל: 7, 9.15 קירק דוגלאס ההסדר

פתח־תקוה

בשעות: 7.30 — 9.30

- אורון: 8.30 צ'רלס ברונסון היו זמנים במערב
- הדר: לואי דה פינס לא מכיר לא יודע
- היכל: ג'ורג' בייטון מה עושה הנותר הערב
- שלום: יורם גאון המריצה הגדולה

קרית אונו

- אורי־און: 7, 9.15 מיליס בוארה אלכסנדר המפואר

בהזדמנות
למכירה טרקטור
שופלדוזר 955
Heavy Duty
במצב טוב.
לפנות טלפונים:
914857 — 912555

למאפיות
למכירה:
1. מיקסר
2. מחלק ומגלגל אוטומטי.
בא להתקשר:
טלפון 625882

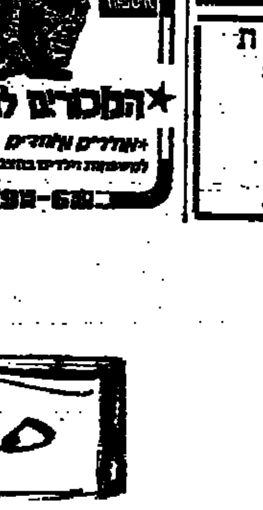

קולנוע „תל־אביב"
מתחת לכוכב הקופים

מועדון הפלייבוי
רחוב המסגר מספר 62, תל־אביב
בואו לבלות
ולהנות בתכנית
בינלאומית
פריז
עושה קטמים
JAKELAN
& PARTNERS
שוויצריה
ריקוד בחשפנות
PAT GRAYSON
ישראל
* דוד פרי
בפזמוני הזהב
ובדרכיה
* לולה
הודו
ריקוד בטן
BEN GAO-BAX
פקיר הודי
2 תזמורות
* „עוזי והסגנונות"
ו„מתני"
מחירים רגילים
אוירה נהדרה
מועדון הפלייבוי
המסגר 62 תל־אביב הכניסה לבוגרים מגיל 20

נחל אלכסנדר
מועדון דייגים — מכמורת
זרקור ירח בנחל
הערב 24.7.70
★ שייקה אופיר
★ בהידה שלום כוכבת להקת פ. דרום
* מיכל אלמוג
מערת גומי ולהטוטנית
* פני מור
בעלת שיני ברזל
* שמוליק וויס
זמר יהוא פ. צפון
* ליאון ורדימון
מנחה עם 120 ק"ג צחוק
ריקודים: ותזמורת „הצליל הגבוה" ממלון שרתון
ליד המיקרופון: הזמר אלביס (יעקב ברוך)

צבא הגנה לישראל
קצין חינוך ראשי / ענף הווי ובידור
מבחני מועמדים ללהקות צבאיות
יתקיימו
בתל־אביב: ביום א' 26 ביולי 1970 בבית החייל ת"א, בין השעות 08.30—15.00
בחיפה: ביום ב' 27 ביולי 1970 בבית רוטשילד, בין השעות 09.30—15.00
יבחנו מועמדים החל מגיל 17 העומדים לפני גיוסם לצה"ל
בשירה — משחק — נגינה
המנגנים יביאו את כלי הנגינה אתם
בשעת הרשום יש להציג תעודת זהות ולהביא תמונה

בית מרקחת
במקום מאוכלס
בת"א
למסירה מידית
בתנאים נוחים
לרוקח בעל רשיון
לפנות בכתב לת.ד. 7095 ת"א עבור מספר 36 או בטלפון 32133 יום יום בין השעות 13.00—14.00, 19.00—21.00

מועדון
ריביירה
בת־ים
הערב 24.7
* נשף בחירת מלכת „החוף והקיץ" 70
(תתחרות בבגדי־ים ובשמלות ערב)
ארגון: אמנת „צמרת"
מנחה: אלכסנדר יהלומי
בתכנית האמנותית הבינלאומית
* ולדרישת הקהל לינדי Z — סטריפטיז בסגנון „מהפכת המיני"
* מוטי חנם — הקיין מס. 1
* סאריס — במחרוזת שירים ים־תיכוניים
* ציציו ציקולטי — המאקיר האיטלקי
* ריקודים לאור ירח עם התזמורת ה„רובינסונס" ייפוגו הזוגמים ע"י בוטיק קרייזי הורס נעלי דוריטה בת־ים
המחיר ליחיד 8.50 ל"י בלבד
התכבדות ע"י מוניות: מוגרבי — הולדים — הר־ציון.
הזמנות לתהנות והשפים בטלפון 448966 תל־אביב.

לבאים לטבריה
בילוי נעים
במלון „גני חמת"
הצגה מיוחדת לחופשה במשך החודשים יולי—אוגוסט
שהייה של שבוע ימים כולל כל המסים החל מ־150.— ל"י
בחדשים יולי—אוגוסט לרשותכם:
* חוף רחצה פרטי, סירות משוטים וסירות סקי.
* החודרים עם מיזוג אויר ושרותים צמודים
* גינות נוי ומדשאות רחבות ידים ומרהיבות עין
* שרות אדיב, מטבח מעולה ואוירה המוסיפה לחופשתך ולהחלמתך.
מלון „גני חמת" טבריה
טלפון 067—21666

פריידך
מי שלא בא
ל„חצות וחצי"
בתכנית:
חדוה ודוד
אבי בהט
חצות וחצי — המסגר 51 ת"א

עתידך בידך
ייעוץ לפי קו היד וכתב היד (גרפולוגיה)
בנשואין, עסקים, גלוי כשרונות וייעוץ לעתיד
ארדון יצחק
רח' בלפור 32, בת־ים
10—1, 4—7
יום ו' 10—12

למכירה
נכסים מושכרים
הנושאים רווחים
טלפון: 37784 בימים: א'—ו' 9.30—13.30

תיאטרון צעיר מחזה העונה
נדנדה בשניים
אהבה ותשוקה! — מותח ובידור...
הצגה מרעננת ומבדרת מאין כמוה!
חיפה הערב 24.7 „בית אבא חושי"
תל־אביב, מוצ"ש 25.7 „בית מפעל הפיס"
כרטיסים ב„עתיד" ובכל המשרדים
במוצ"ש פתוחה קופת מפעל הפיס משעה 18.00
אפשר להזמין כרטיסים טלפונית טל. 257241

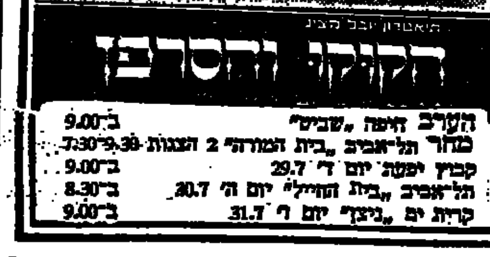

התיאטרון הבימה
הקוקו והסרפן
הערב חיפה „שביט" ב־9.00
מחר תל־אביב „בית המורה" 2 הצגות ב־7.30 וב־9.30
קבוץ יפעה יום ד' 29.7 ב־9.00
תל־אביב „בית החייל" יום ה' 30.7 ב־8.30
קרית ים „ניצן" יום ו' 31.7 ב־9.00
כרטיסים ב„רוקוקו" ובמשרדים.
הפקה: „עציוני — בית הלחמי" טל. 243761, 243671 ת"א.

מבט
בחת סטודנטים דתיים
ביה במוצ"ש 25/7 ב־9.30 באולם בני ברית
באולם בני ברית
הפתעות!!
* מוטי פליישר — „אבשלום" „עפרה"
* ממי — יוצאת להקת חיל האויר
* רפי בכר — זמר ב„קצב המחר"
* יצחק ידידיה — במנגינות פלמנקו
והזמרת הצמרת ה„צברים"

תיאטרון „סולן"
מציג
אורי
גלר
בערב של פאראפסיכולוגיה טלפטיה — קריאה והעברת מחשבות — הזזת חפצים ללא מגע יד
לתושבי הקריות
הערב 24.7 קולנוע „סביון" קרית ביאליק
לתושבי ראשון־לציון
יום ב' 27.7 קולנוע „המאורה"
לתושבי באר־שבע
יום ג' 28.7 קולנוע „גילת"

הערב 24.7 בשעה 9.45
„אולם העצמאות"
מלון „שרתון" תל־אביב
* אישים בחדשות
* תוכנית אמנותית עשירה
* תצוגת אופנה מפוארת
כרטיסים:
במשרד „לאן" טל. 231655
וביתר המשרדים.

תיאטרון „מופע"
שירי ז'אק פרהר
יאוש יושב על ספסל
ד. זכאה, ע. בוינחום, פ. שפרן, דני מסינג, יאיר קלונר, צילה דגן
קרית חיים, בית נגלר הערב 24.7 ב־9.15
תל־אביב, „בית ליסין" מחר, מוצ"ש 25.7 ב־8.30

האסיר
מחזה פוליטי
גדעון שמר, יוסי גרבר
לתושבי חיפה
חיפה, בית רוטשילד הערב 24.7 ב־8.30 וב־10.30
הפקה: ביכע אמנים טל. 218841, 219111

תיאטרון מרתף
בן־יהודה 256 ת"א
מציג
1) „מאז ועד עתה" ערב שירה ובלדות באנגלית
בהשתתפות: ג'ודי סילבר, פרן ליברמן ומייק קופר. בבימויו של פרדי כהן.
יום ו' 24.7 ב־9 בערב
מוצ"ש ב־9 בערב
הצגה מיוחדת בבר־מינן ביום ו' בחצות
2) ערב שירי עמים וג'ז
במוצ"ש בשעה 10.30
3) כל יום שלישי פסיפס ג'ז
חליל ליאו נובס
גיטרה אברי זינגר
בס מנצר בלומנצוייג

השבוע בפסטיבל
הפסטיבל הישראלי העשירי
קרקס בוקרש
CIRCUL DE STAT BUCURESTI
בואו לקרקס בשלושת הימים הראשונים
תל־אביב 6 - 10
מוצ"ש 25.7 עד 30.7
חיפה - 14
מועדון המטרונומס
אווה פרנקיס
גילה אדרי
המסגר 42 תל־אביב

סכנז מן الاهل

هكذا من الاحتل

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים ••• **דרושים** ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על המשרות הפנויות הבאות:

1. טכנאי אלקטרוניקה

במח' לפיזיקה

מכרז מס' 209/70

תאור התפקיד: תכנון ופיתוח של מערכות אלקטרוניות במעבדת מחקר של לייזרים ומצב מוצק.

דרישות התפקיד: בוגר בי"ס מקצועי או בי"ס להנדסאים, במקצוע האלקטרוניקה.
הדרגה: ד'—ג' בדירוג הטכנאים.

על המעוניינים לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים עד התאריך 4.8.70, אל: מח' כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, ולציין על המעטפה מועמד למשרה מס' 209/70.

2. עובד/ת מעבדה

במח' לבוטניקה חקלאית

מכרז מס' 211/70

תאור התפקיד: ביצוע ההכנות הכרוכות במעבדות ההוראה לבוטניקה ופיסיולוגיה של הצמח ועזרה למדריכים במעבדות אלה. עזרה מעבדתית לחוקרים במסגרת עבודת המחלקה.

דרישות התפקיד: בוגר בי"ס מוכר לעובדי מעבדות בעל השכלה תיכונית, או בוגר אוניברסיטה בביולוגיה או בחקלאות.

הערות:
1. התחלת העבודה ב־1.10.70.
2. במשך שנת הלימודים עשוי העובד להידרש לעבוד בשעות התואמות את צורכי ההוראה.

על המעוניינים לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים, אל: מזכירות הפקולטה לחקלאות, ת.ד. 12, רחובות, עד התאריך: 4.8.70, ולציין על המעטפה: מועמד למשרה מס' 211/70.

LIFE ליטווין פרנקל
חברה להנדסה בע"מ

דרושים

1. מהנדס מכונות בכיר
בעל נסיון בתעשיה תהליכית (רצוי נסיון בתכון מתקנים כימיים ופטרוכימיים) לתכון הנדסת מכונות, במשרדינו בחיפה.

2. מהנדס מכונות או מהנדס כימאי
בעל נסיון בתאום פרויקט (רצוי נסיון במתקנים כימיים) לתפקיד מהנדס פרויקט ותאום פרויקט בפרס.
משך העבודה 15—18 חודש.

נא לפנות תוך ציון קורות חיים אל ת.ד. 1031 חיפה. סודיות מובטחת.

דרושים:

1. מזכירה כתבנית
— עברית ואנגלית, לחצי יום, פעמים בשבוע יום שלם.

2. מהנדס תעשייה וניהול
— לעבודה חלקית (2—3 ימים בשבוע).

3. תמחירן
— לעבודה חלקית (2 ימים בשבוע).

לפנות: **מארק** — מהנדסים יועצים לניהול, דיזנגוף 202, ק"ג, טלפון 223511.

לבי"ס תיכון בתל־אביב
דרושים
מורה למקצועות המתמטיקה והפיסיקה למשרה שלמה.
מורה למוסיקה — חלקית.

על המעוניינים לפנות בכתב לפי ת.ד. 17170 תל־אביב.

דרושים
★ **מהנדסים**
★ **טכנאים**
★ **שרטטים**
למשרד תכנון כבישים
העבודה בתל־אביב
לפנות טלפון 232196 בשעות 8.00—12.00.

דרוש/ה מוכר/ת בענף המקסטיל
„אלגנט" ירושלים רח' שטראוס 3

כישור

שירות יעוץ והכוונה

דרושים

* מהנדס מכירות אלקטרוניקה
* מהנדסי מכונות, אחזקה, ייצור
* מהנדס לעבודות נגרות, ביוב, קונסטרוקציות
* הנדסאים, טכנאים, מנהלי עבודה
* מכונאים לציוד מכני כבד (חו"ל)
* מחסנאים, עובדי מתכת, מכונאים, חשמלאים
* מודדים, עוזרי מודדים, שרטטים טכניים
* מנהלי חשבונות, פקידות הנה"ח
* פקידות כתבניות עברית ואנגלית
* סוכנים ומועמדים כסוכנים לביטוח חיים

משרדי הרשת הארצית לשרותך:
תל־אביב: רח' בלוך 8, טלפון 226911
חיפה: רח' הנביאים 28, טלפון 68666
באר־שבע: רח' הדסה 46, טל. 71382
— סודיות מובטחת —

חברה מסחרית גדולה

מחפשת סוכן לאיזור הצפון

הכשורים הדרושים:
* ידיעה מעשית טובה בריתוך והלחמה.
* גיל 24—36.
* בעלות על רכב נוסעים במצב תקין.
* ידיעה מושלמת של השפה העברית.
* ידיעת השפה האנגלית רצויה.

על המעוניינים לפנות בכתב יד לת.ד. 296 תל־אביב ולפרט קורות חיים.

איסמרן דרדגינג בע"מ

דרושים
לעבודה בארץ

* **מפעילים מחפר צף** (DREDGE)
* **חובל מורשה לגוררת**
* **מהנדס אזרחי**
לעבודות ימיות לעבודה בחוץ לארץ
* **מפעיל מחפר 8 קוב**
דובר אנגלית.

לפנות לת.ד. 365 חיפה, טלפון 529874, 538274

דרושה

עובדת סוציאלית מוסמכת

למשרה חלקית
באגודה וולנטרית בירושלים.

דרישות המשרה: נסיון בטיפול במשפחה, ידע והבנה בבעיות בריאות וכושר הדרכה.
נא לפנות עד סוף חודש יולי בצרוף תולדות חיים, לת.ד. 726 עבור „עובדת סוציאלית" ירושלים.

לבית קפה בירושלים

דרוש
אחראי משמרת
(בוקר או ערב)

לפנות בכתב בציון פרטים על גיל, מקומות עבודה קודמים ומשכורת נדרשת לת.ד. 568 תל־אביב, 1227.

דרוש סוכן
מחלק לאזור תל־אביב
(בעל רכב מסחרי)
עבור מוצר מבוקש בענף הרכב
בעלי קשרים עם מוסכים, פחחי רכב וצבעי רכב עדיפים. נא לפנות בכתב לת.ד. 20050 תל־אביב, עבור מספר ל/067.

דרוש
עוזר למנהל חשבונות

לפנות: „פרדייז" בע"מ
דרך פתח־תקוה 156 תל־אביב.

אוניברסיטת תל־אביב

מודיעה על המשרות הפנויות האלה:

טכנאי במעבדות הוראה

בחוג לפיסיקה ואסטרונומיה

הדרגה: בהתאם לנתונים האישיים.

הכישורים הדרושים: על המועמד להיות טכנאי מוסמך, בוגר בי"ס טכני, בעל נסיון בעבודה וידיעות במכניקה, ובמדת האפשר גם באלקטרוניקה.

שרטט

בחוג לפיסיקה ואסטרונומיה

הדרגה: בהתאם לנתונים האישיים.
הכישורים הדרושים: ידע בצילום ובפתוח.
פניות בכתב — בצרוף קורות חיים, פרטים על השכלה, נסיון בעבודה והמלצות — ובציון שם המשרה — יש להגיש למזכירות החוג לפיסיקה ואסטרונומיה, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב, עד יום ששי 31.7.70, ולציין על המעטפה את שם המשרה.

מזכירה כתבנית

במעבדה למחקרי עפוח
בחוג למדעי החינוך

מכרז 32/70

תאור התפקיד: הדפסת חומר מחקרי בעברית ובאנגלית, ניהול התכתבות עצמאית בעברית ובאנגלית ועבודה משרדית כללית.

הדרגה: בהתאם לנתונים האישיים.
תנאי העסקה: משרה מלאה או חלקית — לפי החוה מיוחד.

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית, ידיעת עברית ואנגלית והדפסה בשתי ה־שפות, נסיון בעבודה משרדית וניהול התכתבות עצמאית בשתי השפות.
הערה: קיימת אפשרות העסקה במשרה חלקית למועמדות בעלות שליטה מלאה באנגלית (כולל תרגום) ושליטה חלקית בעברית.

פניות בכתב — בצרוף קורות חיים, פרטים על השכלה, נסיון בעבודה והמלצות — ובציון שם המשרה ומספר המכרז — יש להגיש למדור כח־אדם, מחלקת המנגנון, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב, עד יום ששי, 31.7.70.

למפעל תעשייתי בנצרת עילית

דרוש מחסנאי

הכישורים הדרושים:
* נסיון בעבודות מחסן.
* התמצאות בקבלת וניפוק פריטים.
* התמצאות ברישום כרטסת מלאי חומרים ותוצרת מוגמרת.
* ידיעת השפה האנגלית כדי יכולת קריאת וכתיבת תעודות משלוח ומפרטים טכניים.

הצעות בכתב נא להגיש בציון קורות חיים, השכלה ונסיון קודם לת.ד. 7095 תל־אביב, עבור מס' 38.

מיזע — סריגת אופנה בע"מ
ת"א, שד' הר־ציון 110, טל. 826117

דרושות
תופרות
למכונות זינגר
בעלות נסיון.

משכורות ותנאים טובים למועמדות המתאימות.

למפעל חדש המוקם ב„קרית־המדע" במבואות חיפה (ליד טירת־הכרמל) ע"י חברה אמריקאית העוסקת בפיתוח מכשירים מכניים ואולטרה־מכניים מדוייקים

דרושים:
* **חרטים** * **כרסמים**
* **משחזז** * **מבקר טיב**

נא לפנות: חיפה, ת.ד. 7206, או טל' 04-520071

אמקור FEDDERS

דרוש
מסגר מעולה

תנאים מצויינים למועמד המתאים
מקום העבודה: אזור התעשיה חולון (יזור)
*
נא לפנות: „אמקור — מזוג אויר בע"מ", תל־אביב, טלפון: 220037, 238463.

SDSi
Scientific Data Systems Israel, Ltd.

לרגל הרחבת הייצור והפיתוח במפעלנו דרוש

מהנדס ייצור
INDUSTRIAL ENGINEER

Production control. Inventory & Material flow system as related to manufacturing process.

עבודה מעניינת בטכנולוגיות החדישות ביותר בשטח ייצור מחשבים אלקטרוניים. הרואים את עצמם מתאימים לאייש את המשרות הנ"ל יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי, אל מנהל האדמיניסטרציה, ת.ד. 5101, חיפה. סודיות מובטחת.

למפעל מתכת בהקמה
במרכז הארץ

דרושים:

1. ראש מחלקת יצור
כישורים: בוגר בי"ס מקצועי או בוגר קורס טכנאים. נסיון של 5 שנים בהפעלת אנשים בתעשיה, תכנון ופיקוח ייצור.

2. מנהלי עבודה
כישורים: השכלה מקצועית, נסיון כמנהל עבודה בענף הפלסטיקה או המתכת.

אפשרויות לרכישת ידע בשיטת ייצור חדישה בארץ

מועמדים העונים לדרישות יפנו לת.ד. 2045 ירושלים למס' 929 ויציינו קורות חיים ונסיון קודם. סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי גדול
באזור תל־אביב

דרושה מזכירה
למנהל אגף המנגנון

הכישורים הדרושים: שליטה מלאה בעברית, השכלה תיכונית לפחות, נסיון של 5 שנים לפחות כמזכירה עצמאית ומנהלת משרד, רצוי בתחום המנגנון.

נא לכתוב אל ת.ד. 33384 ת"א, עבור „מזכירת אגף מנגנון" בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.

סודיות מובטחת

לציתור תעשיות בע"מ

דרושים
לעבודה במחלקת כלים

1. חרט מעולה
2. מבלטן

בעל נסיון מעשי במבלטים למתכת
2 המועמדים חייבים לדעת קריאת שרטוט טכני.
לפנות בכתב בצרוף תאור תולדות חיים לפי הכתובת: ת.ד. 33 חולון.

דרוש מנהל
לישיבה מקצועית
במרכז הארץ

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 16087 תל־אביב. עבור מנהל ישיבה מקצועית.

דרושות:
מזכירה
הכישורים הדרושים: ידיעת עברית על בוריה, הדפסה במכונת כתיבה, קורספונדנציה וטיפול בגביית כספים.
פקידה
להנהלת חשבונות
נסיון קודם לא הכרחי.
נא לפנות:
החברה הדרומית לשיווק בע"מ
רחוב לבנדה 10, טל. 37505

לחברת
י.ב.מ.

דרושות מזכירות

הכישורים:
* נסיון קודם בעבודה
* הדפסה בעברית ואנגלית
* שליטה מלאה ב־2 השפות

המועמדות המתאימות מתבקשות לפנות בכתב למחלקת כח אדם ת.ד. 20210 תל־אביב.

למוסד להשכלה

דרושה
מזכירה

הכישורים:
בוגרת תיכון או סמינר למורים
יכולת התבטאות בע"פ ובכתב
כושר למגע עם קהל.

נא לפנות לת.ד. 20050 תל־אביב, עבור מספר ר/066.

דרוש
איש מכירות
מנוסה
בענף רכב קל (חדש)

נא להתקשר לקביעת ראיון לגב' צפורה טלפון 264247/8 תל־אביב, בשעות 8.00—13.00.

דרושים
לדפוס עתון גדול בתל־אביב

דפסים לרוטציה ויוצקים

בעלי מקצוע או מתחילים
שתנתן להם אפשרות להשתלמות מקצועית במקום.

יפנו בכתב אל ת.ד. 936 ת"א (דפוס)

הילטון תל־אביב

דרושים
מכונאי אחזקה
עם נסיון,
להפעלת דודי קיטור.

מועמדים מתבקשים לפנות למח' המנגנון בין השעות 14.00—16.00.

לחברה מסחרית גדולה בחיפה

דרושה
מוכרת אינטליגנטית

התנאים: גיל מ־20—35. הופעה טובה. ידיעת שפות. ידיעה בפקידות ובהנהלת חשבונות.
שעות העבודה 8.00—1.00, 4.00—7.00.

מקום העבודה — בהדר הכרמל.
משכורת גבוהה למתאימה.

המעוניינות תפנינה לת.ד. 4353 חיפה עבור מס' 909 בצרוף קורות חיים.

עורק מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 40 אגורות: בערבי־שבתות וחגים — 60 אגורות

עבודה

● "אינמרק" מחפש ומציע — מטפלות ועוזרות, רח' ברנר 15 טל' 612566.

● עוזרות — מטפלות — מבשלות — מלצריות ע"י "רינה", תל־אביב, מרכז בעלי מלאכה 12, טל' 614849.

● דרוש שומליסט 353, מנוסה לעבודה בארץ 30468.

● מאות עובדים שמצאו עבודה באמצעות "צמרת" הם ההוכחה להצלחתנו!!!

● דרושה מבשלת למסעדה ב־רמת־גן, תנאים טובים. 732341 כל היום.

הצעות עבודה

● דרוש אינסטלטור סוג א/ב תנאים טובים, ...

● דרוש דחוף רוחץ שאפי לתכניות בתנאים טובים ...

● דרוש מכונאי בנזין מוסך השרות, רח' המסגר 40, תל־אביב, בשעות 18.00—16.00.

● דרוש מכונאי דיזל, תנאים טובים, מוסך השרות, רח' המסגר 40, תל־אביב בשעות 16—17.

● למשפחה באנגליה דרושה בחורה לאחר שרות צבאי לטיפול בילדים, לשנה או שנתיים. לפנות "עמית" רח' שמריהו לוין 4 טל' 240031 תל־אביב.

● הזדמנות בלתי רגילה: חברה גדולה מחפשת סוכן מכירות (גבר או אשה), בעל אינטליגנציה גבוהה, שאיפות כלכליות, נכונות לעבודה נמרצת ...

● דרושים חשמלאים לטלפון 726902 או 911647.

עוזרות ומטפלות

● דרושה מטפלת לילד בן שנה וחצי ...

● דרושה עוזרת לימים בין 13—7.30 רח' ארלוזורוב ...

פקידים

● למפעל תעשייתי בתל־ברוך, ת"א דרושה פקידה למכירות ...

מספרות

● דרושה ספרית מעולה ומתקדמת לסלון תסרוקות מסודר בתנאים טובים 412391.

גזירה ותפירה

● לבוטיק גזרנית מודליסטית בעלת נסיון, טלפון 946650.

אפשר לנסות ולפעמים זה מצליח.
אנחנו מצדנו ממליצים על
עסקים נוסח לוח מס' 1...

עורק מעריב
העתון הנפוץ ביותר במדינה

חרשים ומסגרים

זבנים

ביקוש עבודה

שליחים

יהלומים

המשך הצעות עבודה בעמוד 6

לימודים

שעורים

● מורה מנוסה לסקר ולאנגלית, בהיים — הצלחה מובטחת! 864568.

הכשרה לעבודה

השכלה בכתב

(המשך המדור בעמוד 6)

נרשמו לנשואין

המועצה הדתית קרית־גת

חפושי קרובים

אבידות

(המשך המדור בעמוד 6)

הדלקת הנר

	ערב שבת	מוצ"ש
ירושלים	6.05	7.22
ת"א	6.23	7.21
חיפה	6.17	7.26
באר־שבע	6.19	7.16
אילת	6.16	7.19

פרשת פנחס

בתי מרקחת

תורנות רופאים

לוח החברה

במות ובדור

מודעות לי עורק מעריב לוח מס' 1 מתקבלות:

בתל־אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף "מעריב" ת"א, שדרות רוטשילד 33; בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פנות עד הצנות), אלנבי 123, בריהודה 7, כבר מלכי ישראל מס' 8.

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16; סניף "דחף" המלך ג'ורג' 19

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32; סניף "דחף" הרצל 11 ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף "מעריב" רח' קרן קיימת 199, טלפון: 4850; סניף "דחף" הרצל 122

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום

לחברת יבמ דרושות מזכירות

למוסד להשכלה דרושה מזכירה

דרוש איש מכירות מנוסה בענף רכב קל (חדש)

דרושים לדפוס עתון גדול בתלא דפסים לרוטציה ויוצקים

הילטון תל־אביב דרושים מכונאי אחזקה עם נסיון

לחברה מסחרית גדולה בחיפה דרושה מזכירה אינטליגנטית

مكنز من الاهل

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2; הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 40 אגורות; בערבי-שבתות וחגים — 60 אגורות

שידוכים

● לכל חגילים ותחוגים! — "אביב" — מכון ענק להכרות ולהתהבות — ת"ד 2925, תל-אביב. בקשו פרוספקט + כאות הצעות.

● פסיכולוגיה מקשרת לכבוד לבסרה נשואין, אך ורק לנשר אין. מקבלת קהל ביום ב' ג' עד 10 בערב.

● מחשב אלקטרוני יהודי לבניה זוגי האוניברסלי, ס.א.י. רמת 3800 משתה בית.

● "רעים" לבעלי רמה ואיכות, אינטליגנציה גבוהה! התאמה, תל-אביב 237772, חיפה 67348, באר-שבע 71871.

בן זוג

בת זוג

עסקים

מחסנים

בתי מלאכה

פורמייקה

חנויות

משרדים

חוגים

ריקודים

הלוואות

(המשך המדור בעמוד 6)

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2; הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 40 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 60 אגורות

כלי רכב

שרותי רכב

● לפני רישוי ולפני קנית רכב, בדיקה מוקדמת בדינמומטר ירושלים 36036, ה"א 35233.

מכוניות למכירה

● פיאט 600 סמייץ במצב מצוין מסם מנוע 68, טל. 448207.

● בהזדמנות וקסהול ויקטור 59/60 במצב מצוין + רדיו, מסם לשנה. טל' 869177.

● ב.מ.ס. בנייברק 780892, חיפה 721338, ירושלים 26852, לבדי־קות הרצות איזון גלגלים.

● פיאט 2300, 1965 מצוין, 3,500 ל"י, ללא מסים, טלפון 910996.

● דופין 58, מסם + ביטוח עד סוף נובמבר, במצב טוב, רק 88,000 ק"מ! טל' 757818.

● פולקסוואגן 64, 1200 מסם קרוב לשנה + רדיו, במצב מצוין, ירושניה — 982508.

● סוסיתא 12 סמייץ 1967 — אנגליה 12 דה־לוקס 1966 — פורד קורטינה 1966 — טרנזיט לבל נוסע 1966 — סימקה 1000 1965 — קונסול 1300 1963 — בריסקה 1965 — מינקס סמייץ 1963 — הילמן מנדר 1961 — דופין 1957 — וילים סמייץ במצב מצוין. "פרמיין" רחוב המסגר 32 טלפון 33539 (מול דהימי סוסנה).

● בהזדמנות למכירה וקסהול 61 במצב טוב, טל. 917795.

● אופל רקורד 61/62 4 דלתות מסם שנה, אוברול, רפוד, צבע. 8—16 784200.

● מנדר סוסיתא 1968 (מנוף) ובדמל דוגה 1970. 848308.

● מרצדס 200 מודל 1965, 37,000 ק"מ מקורי, במצב מצוין 612956—781538.

● ב.מ.וו. 700, בדאלי, טל' 248126, יום שישי עד 13.00.

● קורטינה 63 במצב מצוין, רדיו, מסם לשנה. 244303, ובערב 447807.

● סאאב ממחרית מודל 1965, 8,700 ל"י. טלפון 231303-04.

● למכירה פורד אנגליה סמייץ 1963, 90,000 ק"מ, 8,500 ל"י. טל' 868110.

● פיאט 600, מנוע 67, רדיו, צריכה. 245353, 413404.

● למכירה דופין 1958 מצב טוב טלפון 869650 בשעות הערב.

● למכירה גוגומוביל סמייטן 1962, 700 החמבוני רדיו ומסם בפברואר 743106—37101.

● בהזדמנות וקסהול 54, מסם לשנה, במצב מצוין טל. 251020.

● ב.מ.וו. 1961 403 סמייטן טנועים. טלפון 947979.

● עקב נסיעה להו"ל פיאט 850 ל"י. טל' 7,250 .65 828966.

● וקסהול ויקטור 61, מסם, צבע, בזול. טלפון 729354.

● פולקסוואגן 1961 לדגל נסי־עה, מבוע 1967 + רדיו במצב מצוין. 8,200 952701 בערב.

● פולקסוואגן 62 מסודרת ויפה נגבה 60, רמת־גן, מעוט.

● בריסקה 64 מצב מצוין, אר בזול, מסם לשנה 726038.

● שברולט ישבל סמייטן 1966 אוטומטי, מזוג אויר והגה כח, יד ראשונה במצב מצוין. כתיר 23,000, טל' 230927.

● סוסיתא מסחרית 65, מסם לשנה, לפנות: נגר דוד, הרואה 2 רמת־גן, כניסה א'.

● פורד אנגליה (קונסול 315) 1962 נהדרת, מסם שנה + רדיו 784676.

● למכירה אופל רקורד 1960 ...

● ...

מכוניות להשכרה

● „צבי־טורס" בע"מ, אבן־גבירול 56 ת"א, טל. 266301, 261915 השכרת מכוניות חדישות.

● השכרת רכב „יוסף את בה"", ת"א, תרשיה 17, טלפון 34043.

● השכרת מכוניות, רדיו בכל מכונית: פורד, אסקורט, קורטינה, קפרי, נהלת כנוסין 26 בהגיון „אופיר" טל. 51892.

● להשכרה קורטינות, קונסטות, פולקסוואגנים חדשים אצל ה' טוב הזול ביותר „אוטו הור", המסגר 6 ה"א 35335.

● ב„ארז" פרטיות! ומסחריות! קורטינה, קפרי, אסקורט, פולקסוואגן, רנו ועוד ותנאים מיוחדים לתקופות ולחיילים, „ארז", חדנת רכבת ארלוזורוב תל אביב טלפון 255054.

ביקוש מכוניות

● מעוניין בפרינץ 4 מודל 1967 וסיד ראשונה — 742028.

● מעוניין בפולקסוואגן, פורד אנגליה 65—63 053-27361.

● מעוניינים לקנות מכוניות מכל הדגמים במחיר הוגן ובמזומן — „אוטו־לנד" טלפון 823597.

● מעוניין לקנות פורד קורטינה 1966 יד ראשונה 255434.

● מעוניין בפורייה 1100 1964/65 טלפון 780865 בשעות העבודה.

● מעוניינים לקנות משאיות גדולות ומסחריות טל. 911286.

● מעוניין בקונסטה 1300 או אסקורט 1968, 854484.

אופנועים וקטנועים

● הזדמנות רכים 64 במצב טוב מאוד אחרי סכם למכירה עם בירה טל. 826251.

● וספה ג'י.אס. 1963 במצב מצוין, 860401 17—19.

● הזדמנות! ב.ב.א. 61, 6 כ"ס מסם, 39101.

● ...

(המשך המדור בעמוד 6)

חקלאות

● מעוניין במקטור פרגוסון 28 או 35 דיזל, ובצנורות "1, 922165.

● פרגוסון 187 הרים 590 שעות ריבתיה 12, טל. 917987.

● מעוניין בעגלה קטנה מת־הסכת אורך 3 מ' הוצרת אל־קלקי, לפנות בערב 922575—03, חוץ משבת.

● בהזדמנות טרקטור פרגוסון 175, 1968, 4000 ש"ש, לפנות ב־ערב 922575—03, חוץ משבת.

● למגדלי פרחים: למכירה 50,000 שתילי ציפורן נסית, חנודת בריאות, גם 17,000 פקעות סייפנים זן ספיק, 10—12 מזו, פרחם כוכב סיגאל, משק 90.

● בהזדמנות למכירה משק ב־מרכז הארץ, בית 3 חדרים וכל הנוחיות מבנים ומרעה. לפנות למלכה בתנאי עין־עירון.

● למכירה מסע שקוים 12 דר גם בנג'ילים 055-91267.

● למכירה מרים צעיר 32 דר גם בשרון, 02-53661, 03-947330.

● למכירה ג'.ב.ב.ד. 4 במצב טוב טלפון 235134 17—22.

● למכירה בהזדמנות מריק סורים מרגוזון 178 — 175 בעבודה 053-98139.

● דיסק 8 "ביוניצי, מחרשה 16", ומחרשה 3 סכינים, קולטיבטור ... עגלה ... טל' 779467.

● מחפש משק פרטי בסביבת תל־אביב או נתניה במחיר 40,000—50,000 ל"י, ת.ד. 28118 תל־אביב.

● למכירה טרקטור יוסל קטן זול אחרי שיפוץ כללי 745376.

● למכירה פרגסון 135 1966 מצב מצוין, טלפון בעבודה — 921688, בערב 921874.

● למכירה פרגוסון 65 מודל 62 נכור טלפון 963255 בערב, רמלה.

● למכירה טרקטור חדש עם הנעה קדמית 651 (דומסיה). טלפון 925253 בערב.

(המשך המדור בעמוד 6)

מכונות גלוח

● תקונים ומכירה, גם בתי־קומים. אליאס — עליה 19 (821870).

שרותים

● הסוכנה לכל עבודת בנין, סיוד ריצוף והריסה, טלפון — 58427.

● ליטוש והברקת מרצפות ב־אחריות פוליאסטר — 115 אר־ צרות ניקוי יסודי, 51764.

● נקיון יסודי וכללי, לטוש הברקה מרצפות ופוליש, בהן — 867302.

● עבודות בנין מבצעים באחד ריות מלאה. חדרים, מרפסות וילות דמנוט כללי, הרסונה ב־ מרצפות. 868131, אכרמוביץ.

● התיקים! לנקיון יסודי ב־ דירות, משקות ומרצפות, טל־ דיה 37621.

● זיפות וסיוד גגות בתוב־ כות חומרים הדישים באחריות מלאה. 252677.

● „רטונה" שיפוצים בדירות עסקים ומשרדות, המלך ג'ורג' 45, 239246, 445404.

● תריסים כל התיקונים החל־ פה מעץ לפלסטיק — 868655 אחה"צ.

● „הפלמרים" הברקת מרצ־ פות פוליש (פוליאסטר) דירה 130 לירות, עבודה באחריות, טלפונים 740560 — 825434.

● „מאיר — יפאר ביותר ע"י צוות המומחים לליטוש והברקת מרצפות עם פוליישלסם שאינו מחליק לכל סוגי המרצפות ב־ אחריות מלאה 39258 862507.

(המשך המדור בעמוד 6)

תעודות מלווה

● קונים מלווה קליטה ובטחון „המרוסטר", שדרות רוטשילד 7.

● אנו קונים מלוה קליטה ובטחון ומשלמים כמזומן ב־ מקום. תל־אביב, אלנבי 111, פתוח מ־19—7.

● קונים מלוה קליטה ובטחון דייז, שדרות רוטשילד 10, ת"א.

צילום

● מצלמת מגמקס אס. 1 איי. ואביזרים. מאוב, ההשמונאים 25, רמת־גן.

● מצלמת פולרואיד 350 חדשה למכירה, 235340, אחרי 16.

הנגב

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בבאר־שבע: רח' קרן קיימת 199, טלפון 4850 - פתוח עד 6-30 בערב:

מכוניות למכירה

● פליימוט 57, מצב טוב, רדיו מסם לשנה טלפון 71322.

מכוניות להשכרה

● „בוק" ההתדרות 93 טלפון 4410 2432, רכב 1970.

ביקוש מכוניות

● מעוניין בסוסיתא 12 אדום הביבה דייק 12/6 אזה אחה"צ.

אופנועים וקטנועים

● למכירה 1963 מצב מצוין למכירה, לרגל יציאה לחו"ל 600 ל"י בלבד. לפנות: דני, שיכון ד' 597/8 באר־שבע.

דודי שמש וחשמל

● „סירומית" סימן מסחרי רשום, 10 שנות אחריות לדודי שמש. ממגם רשום ציפוי טלק־ טרי ואמאייל, תיקונים והח־ לפות לכל סוגי הדודים. „ממי־ צי דודי שמש הכשל". באר־ שבע הרצל 22, מטג' מאר. טל. 3061 — 2167.

בתי ספר

● המדרשה למינהל שלוחת באר־שבע מודיעה על הסקף ההרשמה לרשת נרחבת של קור־ סים לרבות בגרות ומוקדמות לאזרחים ולחיילים בשיתוף עם מפקדת פיקוד דרום. פרטים ו־ הרשמה: בית הפקיד, באר־שבע טל. 3706, בכל יום בין 12—9, 17—19.

פרסומים

● סניף מעריב לקבלת מוד־ עות בבאר־שבע: רח' קרן קיי־ מת 199, טלפון 4850 פתוח: כ"ד עד 9.30 ו־10.30 עד 12, אחה"צ 16 עד 18.30.

● קבלת מודעות באילת, אצל ברוך מאורי בית כס' 402/9 טלפון 689 בכל שעות היום.

עסקים

● דרוש שותף פעיל או שקט תחבב ב"ש להשתלבות רציונית ובעלינת לאזור הדרום. בודדות מובטחת, ת.ד. 33262 תל־אביב מספר 119.

● דרוש בדחיפות שותף לחלו־ קת משאות בדרום רשיון נהי־ גה ג' + 15000 ל"י לפנות ב"ש טלפון 7182 או ת"ד 493.

שדוכים

● „רעים" משרד ארצי! הצי־ עות רבות בבאר־שבע והדרום. טלפון 71871 כ"א 14.

● מוכירה צברית נחמדה — 26, 162 אקדמאית מעונינת להכיר בחור רציני מהעדה האשכנזית מבאר שבע והסביבה. למסרה ביטוחין, כ"ס 35 .30 לפנות ת"ד 8 (עבור 19) באר־שבע.

תורנות בתי מרקחת

שבת: „יונה"

תורנות רופאים

קופ"ח „עממית" נא לפנות לרופא המשפחה.

דירות

● „עמית" תווך דירות שכונה ד' מרכז קולנוע „גילת" טלפון 057 2514.

דירות למכירה

● ב„באר שבע" — במרכז אורחי דירות 3 ו־3½ חדרים, החל מ־44,800 ל"י. לפנות ל„רסקו" באר שבע, בית רסקו, טל. 2144.

● דירת 3 חדרים בשיכון ה' לרווחא טלפון 6581 בשעות 9—4 בערב.

● דירה למכירה 3 חדרים 62 מ"ר ביאליק 16/5, 25,000 במזו־ מנים + 7000 משכנתא. פרטים בימי שני ורביעי 7—9 בערב.

● בבאר שבע דירת 3½ חד־ רים ברחוב המעפילים, טלפון 3591 להתקשר משעה 15.

וילות ובתים

● ב„עומר" — הפרבר האקס־ קלוסיבי של באר שבע — וי־ לות מפוארות בנות 4 חדרים על מגרש של דונם אחד. דמי ביצוע פעולה 65,200 ל"י. הפ־ נה ל„רסקו" באר־שבע, בית רסקו טל. 2144.

● למכירה בית 4 חדרים ו־ גינה מתאים לרופא טלפון 4137.

דירות להשכרה

● בשכ"ה דירה מרווחת 4 חדרים הסקה מרכזית וטלפון בבניין רב קומות, פרטים טלפון 4806 משעה 15.

דירות מרוהטות

● במרכז ד' אברהם אבינו 16/35 3½ חדרים להעניין אר־ בני המר 33 עומר.

ביקוש דירות

● חברת שכון ופיתוח בע"מ, רוכשת דירות המתאימות לס־ ליטת עולים בגדלים מחדר עד 3 חדרים, בבאר־שבע ודימונה. בהצעות נא לפנות ליחידה לר־ כישת דירות, מרכז הנגב, קו־ מה ב' חדר 28 טלפון 4911 ב־ ימים א—ו בשעות 14—8 וב־ ימים ב—ד גם בשעות 18—16.

● מעוניין לשכור דירה לצלצל 72388.

● מחפשים מעונינים בדירה מרוהטת בשכ"ה בסביבת האוני־ ברסיטה טלפון 03-951119 — 03-238252.

טלויזיות

● טלויזיות „סילקור" הידר עוה בטיבו להציב בחנויות ההשמל המובחרות.

אשדוד

וילות ובתים

● ב„אשדוד" קוטג'ים בודדים בעלי 4 חדרים, מגנון בניה בודדני, החל מ־62,000 ל"י. לפ־ נות ל„רסקו" אשדוד, טל. — 25221, או ל„רסקו" תל־אביב, רח' הר סיני 1, טל. 226.

● למכירה בית באיזור ו' רח' אהרן נגרו 7, נדמון.

ביקוש דירות

● חברת שכון ופיתוח בע"מ, רוכשת דירות באשדוד ואש־ קלון המתאימות לקליטת עולים בגדלים מחדר עד 3 חדרים, ב־ הצעות נא לפנות למשרדנו ב־ תל־אביב, רחוב ההשמונאים 123 (קומה ג') בימים א'—ה' בש־ עות בשעות להשיב בהצעות

תורנות בתי מרקחת

קופ"ח „מכבי" תורנות לילה — מד"א טל' 2222.

קופ"ח „עממית" לחברי אזור ו' לרופא המש־ פחה: לחברי אזור א' — מד"א טל' 2222.

טלויזיות

● טלויזיות „סילקור" הידר ההשמל המובחרות.

דירות למכירה

● 4½ רובע ו' ק"א, כניסה מיידית 055 24397.

● ב„אשדוד" דירות מרווחות בנות 4 חדרים, החל מ־53,500 ל"י. לפנות ל„רסקו" אשדוד, טל' 25221, או ל„רסקו" תל־אביב, רח' הר סיני 1, טלפון 622211.

● דירה 3 חדרים, בהרוב הדס, 49,000 טלפון 03-443518.

בתי ספר לנהיגה

● רק 10 ל"י שיעור נהיגה באוטומטי. נחמיה 19, טלפון — 50430.

חנויות

משרדים

(המשך המדור בעמוד 6)

מחסנים

● בשכ"ת 3 חדרים גדולים נוי בסביבת „הבימה" —

● להשכרה מחסן ... טלפון 9.00—13.00 642863.

هكذا من الاصل

עם ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים: רחוב הלל 14/16, שעות מ־8—1.30 ומ־4.00—6.30

תורנות בתי מרקחת

שישי: אל שעב אל גדיד, שער שכם, טל. 82034; — פזין הבריאות, מרכז מסחרי, קרית היובל, טל. 35081.
שבת: ניברגם, הארי, 17 טל. 33676; „תנת נויאון" שכונת הנוצרים, העיר העתיקה — טל. 83404.

תורנות רופאים

שרות לילה

מוקד לבקורים דחופים בלבד מד"א טלפון 53133/4. שירות אמבולנסים וקריאות רחופים טל' 101 בשבתות מ־8—7.

קופ"ח „מכבי" תורנות לילה מד"א טל. 101.

קופ"ח „מרכזית" מד"א טל. 101.

קופ"ח „עממית" מד"א טל. 101.

דירות

● דירות, חנויות, מגרשים ר הנהלת בתים, „ביכון", רח' הכר לך ג'ורג 6, 25896, 23397 — ומלר"ו.

● דירות למכירה או להשכרה בהזדמנות מכל הגדלים חדשות וישנות. 87492.

● דירות בנות 3½, 4, 5 ב בנין בצ'רניחובסקי, מוגות לבנה, בניה מעולה ויעלבליגים. לפנות „מאיר", בדיהודה 13 — 25690.

● מנה לחברת הבניה הנדרכה, הותיקה ועתירת הנסיון — רכוש לך דירה מ„רסקו".

קבלני בנין

● הקבלן יריד שמואל מציע דירות מפוארות למכירה בתל פיות ובבית וגן 3—4 חדרים, טל. 28998.

● עזרא יוסף לוי ובניו, דירות מפוארות בנות 3½ חדרים ברח' יהודה שלום בשכ' תלפיות, כמו כן, דירות בנות 2½—3½ ברח' ביח"ר בתלפיות. ...

דירות למכירה

● 2 חדרים והול גדול ברחוב ברליו, קומה ב', ביוזמים מיבים. טלפון 69096 אחרי 13. פרט לשבת.

● דירת 3½ יפה ומרווחת מול ימת רניה — 39.000 + 6.000 משכנתא. 66007.

● 3 חדרים ברחביה, הרצוג — קומה שניה. להתקשר 30905.

● למכירה מיידית! 2½, גדר לים מטובלים ברחוב גורדון 36.000 — טל. 62881.

● 3 חדרים, הסקה, בנבעה בית־הכרם טל. 38531 כניסה מיידית.

● דירת 3 חדרים חדשה, הסקה קיר טל' 68759 ופרט לשבת.

● דירת 2 חדרים, רחוב סן מרטין 3, להתקשר עם גזיראל. 60396.

● בית הכרם 2½ חדרים, אחרי 17—20, 25091.

● דירת 3 חדרים בקרית היובל, אח"צ 60427.

● דירת 2½ חדרים במרכז העיר, טלפון 23285 רוזני.

● דירת 3 חדרים הסקה ק.א. נבוחה משרניחובסקי 12 א' מוזי — לגב, לגשת בערב או לטלפן לעבודה 38211/22 ל־דירות.

● דירה 2 חדרים והול, הסקה, בקרית משה, שדרות המאירי 19, רוזנבלום.

● 2 חדרים והול בבניה וגג, מתפנה בעוד 8 חודשים. טלפון ערים לשבת 60936.

● דירת 4 חדרים, חדשה, 10 ממ"ר, קרית משה, רח' העילוי 1, גז והסקה מרכזיים, הנייה פרטית, ארון קיר. טלפון 50772.

● דירת 3 חדרים (אחד קטן) והול, הסקה, בקריה־משה כל' 56714.

● דירת לוקסוס 3½ חדרים בבית וגן למכירה / להשכרה. 38878.

● דירות 3½ חדרים ברח' הבנאי ק.א. בניה מעולה, חניה פרטית, הסקה, גז וטלויזיה מרכזיים. פרטים: מאיר עצמון ר' יעקב ניכו טל' 36405.

● למכירה דירת חדר עם כל הנוחיות ק"ב, ירושלים, קרית יובל, מירני 25, מול הכובר מרקס — להתקשר ת"א, טל' 260352.

● דירת 2 חדרים ברח' הפלמ"ח 37192 ל"י. 40.000.

● 2 חדרים והול, הסקה, ארונות קיר, גוף יפה + שמש, במרכז העיר. כורש 14 כניסה ג' שמואלי. טלפון 21767.

● דירת 3 חדרים, מינתית, קינ', יפה גוף, טלפון 53943 בערב.

● למכירה דירת שלושה חדרים חדשה ברמת־אשכול, 60.000 ל"י, קומה ראשונה טלפון — 04711480.

● 35 שנות נסיון „רסקו" — מעניקים לך שביעות רצון מלאה — באשה רוכש דירה „רסקו".

● רווח מיידי של — 5.000 ל"י! למכירה מיידית דירה בת 3½ חדרים בשלבי בניה, קומה ב', 4 כיווני אויר, גוף נהדר — 77.500 ל"י, משכנתא אפשרית. כניסה בנובמבר. ברח' הרב עוזיאל, בית וגן, טל. 56554, 24716.

● למכירה דירה גדולה בת 2½ חדרים עם הסקה מרכזית, ב' רחוב הארי 64.000 ל"י טלפון 24716, 56554.

● דירה בת 4 חדרים ופינת אוכל בבית־הכרם מקום מרכזי ושקט, ארונות קיר, הסקה מרכזית, שמתפנה בתחילת ספטמבר. המחיר 112.000 ל"י, 55046 אחה"צ ובערב.

● דירת 4½ קוממיות, כניסה מיידית 31.250 ל"י. ובגבולי 13 ליסמן, 62514.

● 3½ חדרים, קרית־משה, הסקה קיר' ארונות קיר 79.000 כזומו, טלפון 53586.

● 2 והול גדולים בשלושה ב־ חנים במרכז, טלפון 52460.

● 2½ חדרים, ארונות קיר, במשרניחובסקי — רסקו — קומה ב' מתפנית באפריל, טלפון 33765 בשעות 17—20.

● דירה חדשה 3 חדרים, הרב הז, 36167 עד 08.00 ומ־20.00.

● בבית־הכרם, במרכז, בבית בנאולה דירת שנים ושלושה. וגו במוסכה גרמנית, בקסמון, „ב„פרסומאור", בדיהודה 3.

● 3 + הול, הסקה, ק.ב. גוף נבעת ליזוהכרם — 65061.

● דירת 3 חדרים + חדר ארונות דלוקים, מזרחית, ב' קרית יובל, 65669.

● דירת 2 חדרים בשד' הרצל 120 ק.ב. פישר עבאדי.

● לרגל נסיעה דירה למכירה בבית משותף 4 חדרים + חדר קטן, עם שכלולים, קרקע פרטית, מהסגיה פיה, המחיר 78.000 כולל מסים והעברה ב' מאבו, קטמון, רחוב חלפתא 12, ביקרנו, טלפון 30473.

● דירה פינתית 3 חדרים, ק"ב, קרית יובל, בורוכוב 45 קליסן.

● ברסקו דירת 2½ חדרים ק.ב. משרניחובסקי 52, אלבנזר.

● דירת 3 חדרים ק.ב. מרפסות ק"ק ארונות, קרית יובל, בורוכוב 39 דירה 4, טלפון 62240 מ־16.

● דירת 3 חדרים והול, מול רמת דניה. טלפון 39411.

● 3 חדרים ופינת אוכל, 3 כיוונים, הסקה מרכזית, מקום מרכזי ושקט, טלפון 25226.

● דירות חדר רשמו גג, עזה 26, ויצגר, 17—19 ובבוקר.

● דירת 3 חדרים בקרית יובל, למכירה ברמסבר, הרמז, 30919 מ־16.00.

● דירת 2 חדרים והול. הרצוג, רסקו. טלפון 64926.

● בבית הכרם, דירה חדשה 4 חדרים, קומה ב', פינת אוכל גדולה, הסקה מרכזית. להתקשר 26234.

● 4 חדרים (אחד קטן) הסקה ארונות גינה בשמעוני 60464.

● דירת 3 חדרים, סן־מרטין 6, כניסה ה', זימרן איתי 66549.

● דירת 3½ חדרים, הסקה, יוחנן בן־זכאי 31, חנוכה אמ' ברות מסירה מיירית.

● 3 חדרים וסלון בקטמונים גוף מרהיב, טלפון 50600.

● דירת 2 + הול, הסקה וטל' בן רחוב שמעוני 38, גורן, — טלפון 65848.

● למסירה מיידית 3 חדרים, הסקה, ארונות, 50.000, דרך בית לחם 98/2 קומה ב'.

● 3 חדרים, הסקה, ארונות ועיצורים ברחוב גילי 57.000 טלפון 31307.

● בקרית יובל שלושה חדרים ומרפסת סגורה, 30869 אחה"צ.

● 3 חדרים למכירה בבית ה' כרם, טלפון 53583 בין השעות 16—20.

● דירה פינתית 3 חדרים ב' מרכז, ק.ב. מתאימה למשרד, שמאי 23, 17812 בעבודה.

● לרתיים, 3½, ק.ב. בקרית משה, 72.000 למכירה במאי 77. טלפון 55942.

● דירת שלושה חדרים ק.ב. ליד בית אליישב. לטלפן 33683 מ־18—22.

● למכירה דירת 3 חדרים הסקה, שכלולים ק.ב. שכון חסכון בית וגן, טלפון 38833.

● 3 חדרים והול מואר למכירה בבית הכרם, טלפון 55556.

● 3 חדרים במרכז, דרום, הסקה, 65.000 כעם מרדכות, כורש 14 כניסה ה' דירה 6.

● בקרית היובל 3 חדרים ואל־הנביו — 43.000 ל"י. טל. 60968.

● למכירה 3 חדרים בקרית יובל ע"י רחוב הנטיה. טלפון 65553.

● 3 חדרים מיסב השכלולים 55.000 שד' הרצל 62, בן־עמי 51970.

● 4 חדרים בבית הכרם ק.ב. סלון ענק, 4 מרפסות, 4 כיוונים. הזדמנות לרגל נסיעה. טל' 28711 — 8—12.

● למכירה דירות בהזדמנות: 3 חדרים בסביבת כיכר פריס, 3 חדרים בקרית שמואל. לפנות לדנרות ראשונים 3, טלפון 22758.

● 3 חדרים + פינת אוכל + הסקה + ארונות קיר, ק.א. הרב עוזי 2, 79.000 ל"י. לטלפן ביום שישי — 61971 ובמוצאש"ק 26472.

● 3 חדרים והול, קומה ג' יפה-נוף, פרחייהו 3, כופר, טלפון 37150.

● 3 חדרים, הסקה, גז מרכזי ק.ד. שכון הסכון בית וגן טל. 87935 אחרי 17.

● קרית משה, 3 חדרים והול + הסקה ביתית + ארונות קיר טלפון 52279.

● 3 חדרים, 2 מרפסות סגורות, ארונות קיר, כניסה באפריל, רבי צדוק 15, טלפון 31947.

● דירה פינתית נאה ומשוכללת 3 חדרים גדולים, 30.000 + 6.000 משכנתא, עיר גנים ג', הנורית 202 כניסה ד', איתו, טלפון 30102.

● למכירה דירת 4½ חדרים ברמת אשכול, ק.ב, בלי משכנתא לצלצל 86355.

● כניסה מיידית!! בית הכרם 4 חדרים (אחד קטן), ק.ב., הסקה, גז ואנטנה מרכזיים, ארונות קיר 68.000 ל"י. כמות, ההוסר 10 ב'. 56381 (גם בשבת).

● בבית דירות וחנויות, נאוה 35, דירה אחת פנויה, הירקמו, יצחק נפחא 8. לא בשבת.

● למכירה דירה חדשה בת 4½ חדרים, קומה ב' נוף מרהיב, 3 כיווני אויר ברח' הנדור העברי, בכיסה בספטמבר, מחיר פיוחד למכירה מיידית. טלפון 24716, 56554.

● דירה לוקסוס, 4 חדרים שלוש מרפסות + שכלולים, 4 כיווני אויר, מקום מרכזי, גוף מקסים, לצלצל בכל שעות היום 54129.

● בהזדמנות דירה חדשה בת 4 חדרים קומה ב' עם מעלית כניסה מיידית עם נוף נפלא של עמק המצלבה 105.000 טלפון 56554, 26111.

● למכירה דירת 2½ חדרים בקרית יובל ובגורדון 28947.

● דירה בת 3½ חדרים ברח' הפלמ"ח 37 טלפון 64734.

● 3 חדרים פינת אוכל, ארונות קיר, הסקה, גז ואנטנה מרכזיים, גוף, משכנתא, רח' זנגוויל טל. 39697.

● 2½ נהדרת ברחביה, 18 מדרגות. 31702, 38087.

● בהזדמנות דירות בנות 3, 4 חדרים ברחוב הרצוג ליד עמק המצלבה בניה מעולה תנאים נוחים, פרטים בטלפון — 39198.

● דירה בבנין מפואר ונוף נהדר שני חדרי שינה, חדר עבודה וסלון גדול מסבה עם פינת אוכל, הסקה ומים חמים 24 שעות, שתי קומות לעלות ב־120.000 (ושיכנתו 21 משפחות פוקס טלפון 21701 אחה"צ.

● למכירה דירת קרקע 3 חדרים בקרית יובל אפשרות בניה + משכנתא טלפון 64084 (ביפים ב', ג', ה') בשעות 5—3.30 טלפון 35767.

וילות ובתים

● וילה בצפון ירושלים בת 8 חדרים, פרטים ב„פרסומאור", בדיהודה 3, לחביבה.

● למכירה וילה 4 חדרים, שמואל הנביא 19, בעבודה — 53568.

דירות להשכרה

● דירה נהדרת 4 חדרים מרהטים להשכיר. טלפון 55519 או 03412896.

● בשכ"ח 3 חדרים, הול, הסקה, מרוהטת חלקית/ריקה — טלפון 52902, בעבודה 53437 בליבורים.

● לששה חודשים, דירה ריקה 3 חדרים ליד בית אלישבע. טלפון 65353 פרט לשבת.

● בשכ"ח לשימוש לשנה ויותר, 4½ חדרים, מרוהטת חלקית, מאמצע אוגוסט. טל' 31298.

● להשכיר דירה 2½ חדרים, מרוהטת חלקית + טלפון, בית הכרם. 53338.

● להשכיר דירת 2 והול, בריחות + טלפון והסקה, מרוהטת חלקית. טלפון 24547 מר גולד.

● ברמ"ש דירה 2 חדרים למסירה מיידית, דמה 1 מהנה יהודה (יאפ איתן).

● ברמ"ש דירת 2 חדרים עם כל הנוחיות, אוסישקין 40, כהן 62346.

● בשכ"ח דירת פאר ברחוב ספורלה בת 2½ חדרים, הסקה, טלפון, דיהום מודרני. לפנות: טל. 26783 ובערב 51478.

● דירה דירה 4 חדרים ברחוב המייסים. טלפון 64948.

● למשרד / למגורים מספטמבר, דירה ריקה / מרוהטת חלקית 2 חדרים ברח' הרל"ג, רח' שמואל. לטלפן 615181 — 03 — 265880.

● בשכ"ח למשפחה / זוג, דירה חדשה 3½ מרוהטת חלקית + הסקה לשנה 450 — בשור, זוגות צעירים, מעגלי יבנה 10, גונן. לפנות רק ב' ימים ד'—ו' 16—19.

● וילה דו קומתית בת 8 חדרים במקום מרכזי ושקט, ל' השכרה לשנה שנתיים. אפשרות להלוקה של 5 חדרים ו־3 חדרים. טלפון 37640 פרט לשבת.

● ברמ"ש דירה נאה 3 חדרים תלאורה רח' ישא ברכה 11 ריינשטיין.

● דירה ריקה 2 חדרים, רחוב בר יוחאי 106/14 ק.ב. יואל — גז מרפין, בערב.

● בשכ"ח 2 והול דירה, רח' העילוי 10, טלפון 53800.

● ברמ"ש דירת 3 חדרים ב' אנריפס 68, טל' 25550, 61849.

● 4 חדרים, ארונות קיר ב' גווה גרנות בשכ"ח, מסירה מיידית, ע"י אבלם — 911280.

● דירה נאה, 3½ חדרים, רי הוס מלא, הסקה, טלפון, להשכיר לשנה מספטמבר. טל' 38663.

● בשכ"ח 2 חדרים, ריקה, כל הנוחיות, ארונות קיר והסקה, בבית הכרם, טלפון 86398 ב' שעות 16—18, פרט לשבת.

● ברמ"ש דירה 2 חדרים — מהנה יהודה, האשכול 3 אליעזר כהן.

● בשכ"ח דירה לוקסוס ריקה 3½ חדרים ברחוב הרב עוזיאל לטלפן 88738.

דירות מרוהטות

● דירה מרוהטת 4½ חדרים אפשרי 3½ בבית הכרם. לשנה מאוגוסט. בבית 56841 במשרד 34513.

● בירושלים, להשכרה דירה מרוהטת 3 חדרים, טלפון — 0264092.

● להשכיר בנווה גרנות, לשנה, דירת 4 חדרים מרוהטת, טלפון, הסקה מרכזית, להתקשר טלפון 21005.

● לרתיים! דירת 3 חדרים מרוהטת ברחוב עמוס 27. טלפון 22265.

● 3 חדרים מרוהטים ברחביה מספטמבר עד לשנתיים — טלפון 65908 בין 2—4, חוץ מ־שבת.

● דירה מרוהטת 3 חדרים, ב' הרית יובל, הנסכה 72, שמר, בשעות 15—18, 20—21.

● דירת 4 חדרים מרוהטת ב' בית וגן לרתיים. טלפון 69332 בערב.

● בשכ"ח, 3 חדרים, כן מר־ סין, מתפנה באמצע אוגוסט. — טלפון 52386 בערב.

● בשכ"ח סלון + 2 + פינת עבודה בנאות־מרדכי למוסמכים או משפחה. מתפנה באוגוסט. טלפון 03743925.

● דירות מרוהטות בנות 4, 3, 2 חדרים, בכל חלקי העיר, לתקופות של שנה ויותר. המבחר הגדול ביותר בירושלים, כוכנות אנגלו סכסית, רח' הסר דב 2, טל' 56554, 24716. ירושלים, בשעות העבודה.

● בשכ"ח לשנה 2½ הסקה — בקריית־שמואל לזוג. 32886.

● דירת 3½ חדרים פינתית הסקה ארונות קיר, קרקע פרטית ברחוב הפלמ"ח. טל' 30774.

● 3 חדרים, הסקה גז ואנטנה מרכזית, 3 ארונות קיר. בשכון החסכון בית וגן 2/4, מסירה מיידית. 56.000.

● למכירה דירה בת 3 חדרים בנוה גרנות טלפון 30152 פרט לשבת.

● 2½ חדרים בטלביה. טל. 22864, 23787.

● למכירה דירת פינתית יפה, בת 3 חדרים בטלביה, קומה ג', הסקה, ארונות קיר, נוף, מחלבה בקרוב, להתקשר אחה"צ ובערב 33398.

● דירה 2½ חדרים בקרית־משה + הסקה. טלפון בעבודה 28007, קרמר.

● למסירה בחודש ספטמבר לשנה דירה מרוהטת 3½ חדרים עם טלפון, מילון, שכנים, בבית ק.ב. 31, 28401 ערב.

● ברסקו שמעוני, דירת 3 חדרים בשכ"ח, טל' 34334.

● דירת 2 חדרים מרוהטת, עם טלפון בקרית יובל, להשכיר ל' שנתיים לזוג, 300 טלפון 60538 18—20.

● דירת 4 חדרים מרוהטת קומפלט, טלפון, חניה פרטית, לשנה־שנתיים מאוגוסט. משר ניחובסקי 12, טלפון 36004.

● דירה מרוהטת 3 חדרים לזוג לשנה במרכז — טלפון 21496.

● ברחביה לזוג דירה מרוהטת 2½ חדרים, הסקה, טלפון 66046.

● דירה מרוהטת 3 חדרים + טלפון בקרית יובל, מספטמבר — לשנה. 22403.

● 2 והול מרוהטת, הסקה + טלפון בתחילת הרצוג, לשוכרי בשורות. טלפון 33118 בערב.

● דירת חדר מרוהטת ברח' הרצוג 81, לטלפן 52066 מ־15.00.

● דירה מרוהטת 3 חדרים, הסקה וטלפון, טלפון 86905.

● דירה מרוהטת 3 חדרים ברוממה לקיץ או לשנה — טלפון 86876 פרט לשבת.

● 3 חדרים + טלפון בתלפיות, לפנות מ־08.00 —29752 — 13.00.

● להשכיר לשנה דירה מרוהטת בת 4½ חדרים ברמת דניה, לפנות טל' 23096 מ־1—8.

● להשכרה דירה מרוהטת 3 חדרים, הסקה, וטלפון בבית הכרם. לזוג או למשפחה. לטלפן 54085.

● 4 חדרים מרוהטת ברח' הפלמ"ח, מספטמבר, טלפון 60474.

● לשנה דירת 4 חדרים מרוהטת בקרית שמואל. לטלפן 65937.

● להשכיר 3 חדרים, מרוהטת חלקית, הסקה, מים חמים 3—6 חודשים. טל. 70755.

● לשנה, למטוריים! דירת 3½ חדרים מרוהטת, הסקה, עד זואל 70, סלומון, 32282.

● דירת 4 חדרים יפה, מרוהטת מלא, עם גינה, כניסה נפרדת, ברח' הרב עוזיאל כניסה מיידית! טלפון 24716, 56554 ב' שעות העבודה.

● 3 חדרים והול, הסקה, רח' משרניחובסקי מאוגוסט לשו חודשים טלפון 63415.

● דירת 4 גדולה מרפסות, מושלמת חדר בדירה ברחביה 38482, 63630.

● 3 חדרים מרוהטים ברחביה. 3 חדרים מרוהטת בגוש־גטון. 3½ חדרים במלך ג'ורג' ריקה 2 חדרים וטלפון, דירת הדר. 3 חדרים בבית־וגן 28947.

● מאוגוסט לבחורה חדר עם כל הנוחיות, אוסישקין 62, טלפון 28830 זמני או לשנה.

● לסטודנטים, לתיירים, לקייטנים חדר מרוהט, הסקה, טלפון בקרית משה. טלפון 54780.

● להשכרה דירה בת 3 חדרים, יוצאת מן הכלל, עם רהוט אלגנטי (כולל כלי אוכל, מכשירי בית, כלי מיטה וכבונות בכיסה) קומה ראשונה, ברח' משרניחובסקי. טלפון 56554, 24716 בשעות העבודה.

● בשכ"ח, 3 חדרים מן מרמין, כתפנה באמצע אוגוסט. טלפון 52386 בערב.

● בבית־הכרם דירת שניים ר' שלושה במרכז, ובביתהוגן, ב' גאולה קרית משה, קטמון דירות חדר שנים ו־3½ ב„פרסומאור", בדיהודה 3.

● 2 + הול + הסקה — 450 לחודש, רחוב ברלין 39368.

● להשכיר, בבית־הכרם דירה מרוהטת 2½ חדר, להתקשר — 55799.

● להשכיר דירה 3 חדרים מרוהטים, פריז'דר, גז, דוד בית לחם בבנין דאר. טלפון — 30374 17—20.

● 3½ חדרים מרוהטת לתפארת + הסקה ליד הפלמ"ח — 67635.

● שרות אינפורמציה לדירות, מעודכן יום יום ע"י פרסום „רחוב", המלך ג'ורג' 19.

● דירת 2 חדרים והול מרהטת מרכז קרית יובל. 51855.

● 3 חדרים והול מרוהטת, טלפון והסקה ברח' הפלמ"ח, ל' שנה שנתיים. טלפון 34323.

● דירת 4½ חדרים מרוהטת, הסקה וטלפון בבית הכרם. טלפון 56521 פרט לשבת.

● דירה מרוהטת 2½ חדרים וכל הנוחיות. טלפון 63581.

● דירה נהדרת מרוהטת 3½ חדרים, 2 מרפסות, מטבח גדול, הסקה. לבקר בשעות 18—20 כצ' נלסון, רח' ניירייק 8, קרית יובל.

● דירה מרוהטת 3—4 חדרים לשנה, בפלמ"ח, טלפון והסקה — 63898.

● הזדמנות מיידית! דירת 2 חדשה ומרוהטת במוטפורטינו, כר יוחאי 148/24 או טלפון 37493 בערב.

● דירת קרקע מרוהטת, 2 חדרים + גינה, הסקה, כרוז ביה, לסטודנטים, לזוג — 64084.

● 3 חדרים, הסקה, שכון חס כון בית וגן טל' 87935 אחרי 17.00.

● 3 חדרים מרוהטת, הסקה + טלויזיה בקרית מאה — דק לזוג. 29855.

● להשכיר דירה יפה מרוהטת 4—5 חדרים, נוף מקסים, רח' הרב ברלין, לשנה מתחילת אוגוסט. טלפון 62346.

● דירת 4 חדרים מרוהטת ב' רחוב הפלמ"ח, הסקה, טלפון ר' גינה. מה"ו באוגוסט לחצי שנה. קיימת אפשרות להארכה. טל' 57309.

● מרוהטת 4 חדרים, הסקה ר' טלפון, לשנה מאוגוסט. טלפון 64417 בערב.

● 4 חדרים מרוהטת + טל' פון לשנה, רמת אשכול. 62379 בעבודה 30211/273 שרגא.

● דירה מרוהטת במרכז העיר 2 חדרים, בשכ"ח, לשנה, רחוב הנביאים 76, קומה עליונה, בלה 27, בשעות 16, 10—8.

● דירת לוקסוס 4 חדרים מרוהטים. טלפון 32529 — לשנה.

● 3½ + טלפון, גוף בקרית היובל לפחות לשנה מספטמבר טלפון 60803.

● דירת וילה 5 חדרים (3 הדרי שינה), לשנה. טלפון 29253.

● 3 חדרים מרוהטים בבית וגן בלוה א' ק' א' עם הסקה, טלפון ומכבת מסודר. טל. 36420 פרט לשבת.

● להשכיר 3½ חדרים מרוהטת, הסקה וטלפון, החל מאוגוסט, רח' משרניחובסקי, טלפון 29752 בשעות העבודה.

● להשכיר לשנה דירה מרוהטת בת 3½ חדרים (95 מ"ר) — הסקה וטלפון ברסקו — קרית מנחם, טלפון 60606.

● דירה בת 3 חדרים להשכרה ברסקו מיום 15 לספטמבר לשנה — טלפון 64816.

● בהזדמנות דירת 2½ מרוהטת בעיר־גנים — 250, טלפון 65541 ב־16—12, לא בשבת.

● להשכיר מיידית דירה מרוהטת 3 חדרים ברחוב הפי"ג 31 בשכ"ח 380 ל"י, לטלפן 28401.

● דירת 4 חדרים מרוהטת, עם טלפון בקרית יובל. להשכיר ל' שנתיים לזוג, 300. טלפון 60538 18—20.

חדרים מרוהטים

● חדר מרוהט (חצי דירה) כל הנוחיות, במרכז. 23427 — מאחה"צ.

● ליחיד, חדר מרוהט וכל הנוחיות, בקרית היובל. טלפון 37382.

● 1—2 חדרים ל־2—3 הישים רחוב קרית משה 20 צנרל, טל' פון 51733.

● חדר מרוהט באבוזמור, דרך חברון 45 ב־ים. טלפון 30157.

● חדרים מרוהטים, כלי מט־בחה בסרובה גרמנית לזר ברי כת השחיה וברחוב המורדנות. לטלפן 22102 אחה"צ בערב.

● חדר ללא תוך! סטודנטים — שרות דיור לסטודנט בהווה — רחוב יפו 51, טלפון 22877 מ־8 בבוקר עד 8 בערב.

● במרכז חדר, כבומה נפרדת, פרטים „פרסומאור" בדיהודה 3.

● חדר שקט בדירת סטודנט ברוממה 52408 — 120 ל"י.

● סטודנט! „שרות החדרים" של ההסתדרות הסטודנטים לעזרתך במציאת דיור. פנה ל„בית הלל", רחוב מזיא 3, ימים א'—ה' בשעות 12—10, 17—19, יום ו' 12—10 או לקרית הארי גיבורים, מרכז הסטודנט, כל יום בשעות 13—9.

● לסטודנטים חדר מרוהט, הסקה, טלפון, ברמת־אשכול. טל' פון בעבודה 27204 נגר יצחק.

● חדר מרוהט + כל הנוחיות על הגג. טלפון 29764.

● מחורים עד 3 חרשים חדר מרוהט בבית הכרם. לטלפן 52668.

● חדר מרוהט עם טלפון ב' דירת סטודנטים/יות. טלפון ב' משרד 28011 ובבית 86438.

● חדר לאשה שימוש במטבח לחודשי הקיץ טלפון 22964 בית הכרם.

● חדר לסטודנטים, כניסה ל' שרותים נפרדים, מים חמים, הסקה, בית הכרם. טל' 52989.

● חדר בדירת סטודנטים, הסקה, מעל קפה „מעמון". טל' 24422 מ־8—10.45 בבוקר.

● חדר מרוהט, הסקה וטלפון בבית הכרם, טלפון 56004.

ביקוש דירות

● מעוניינים בבית או דירה ברחוב שקט באחת השכונות: מושבה גרמנית, אברטור, עין כרם, מקור חיים. לפנות ת.ד. 726, לסמ' 1099/12/5.

● סטודנט מעוניין בחדר או בדירה בשכ"ח, לשנת הלימודים בכל מקום שהוא, ללא מתווכים. לטלפן 67280, גם בשבת.

● בפרסום בן־יאים, רח' יפו 38 — תוכלו להציע ולקבל דירות וחדרים — מרוהטים וריקים בשכ"ח.

● חברת שכון ופתוח בע"מ, רוכשת דירות המתאימות לקליטת עולים בגדלים מחדר עד 3 חדרים. בהצעות נא לפנות למשרדנו ברחוב הנרג 2 (מול בנק ישראל) בימים א', ב', ג', ה', בשעות 16.00—17.30. טלפון 23834.

● דרושות דירות בכל הגדלים להקצות מסיבות ולחודשי הקיץ עבור משפחות אמריקאיות. חברה אנגלו סכסית לב כים, רח' הנורג 2, ירושלים, טל' 26111, 56554.

● רוצים לקנות מיד בירושלים — רחביה/טלביה, דירת 2½—3 חדרים, קומה א' או ב'. הצעות ביפי חול, טלפון 33382 או בשבת, טלפון 24219 ירושלים.

● בעל בית! השכר חדרך או דירתך לסטודנטים. פנה ל„שרות החדרים" „בית הלל", רחוב מזיא 3. טלפון 27719 ימים א'—ה' בשעות 12—10, 17—19, יום ו' 12—10 או ל' קרית האוניברסיטה, מרכז הסטודנט. טלפון 36251, כל יום בשעות 13—9.

● שרות אינפורמציה לדירות וחדרים מועל באמצעות פרסום „רחוב".

קייט

● חדר מרוהט לזוג, עד חודש במרכז העיר. טלפון 24167.

● לקייטנים, חדר מרוהט, ב' קרית משה, טלפון 51095 בימים א', ג', ה', ו' 2.30—4.30.

● דירת 2 חדרים בקרית משה, נוף מרהיב, סבורה מיידית עד נובמבר (אפשרי מחות) — 03945469.

● לאוגוסט ויותר דירת 2 ב' בית הכרם 57603 03962341.

● חדר מרוהט וכל הנוחיות, רסקו, משרניחובסקי 53, מופר.

● לקייטנים! לרשותכם חדרים ודירות מרוהטות ב„פרסומאור" בדיהודה 3.

● חדר + מרפסת לזוג קייטנים דתיים בבית־וגן. טלפון 54517 5—9.00, 1.00—6.00.

● לחודש אוגוסט, דירת 3½ מרוהטת, 88574, מיום ראשון.

● להחלפה / להשכרה לחודש אוגוסט, 2 חדרים והול, מרכז העיר, בבית הכרם, שד' הרצל 62, 52810 אחה"צ.

● דירה 2½ ברחוב המייסים, לאוגוסט. טלפון 63559 לרתיים.

● בבית הכרם לאוגוסט דירה חדר/שניים, כניסה ושרותים נפרדים, טלפון 51472.

● חדר להשכיר לשני קייטנים בקרית יובל. בפרטים: לטלפן 61615, מ־18.00.

● באוגוסט 2—1 חדרים מרוהטים לקייטנים/תיירים, ברחביה, טלפון 67201.

● לרשותכם חדרים ודירות ב' „פרסומאור" בדיהודה 3.

● 2 חדרים לוקסוס לכל תקופה שהיא + כל הנוחיות ברח' משרניחובסקי, טל. 37504.

● לאוגוסט חדר מרוהט במרכז עם 5 אילפן אוירה. טלפון — 38441/770.

● חדר יפה לקייטנים, תיירים אצל דפשורם, רח' בלפור 8, טלביה.

● חדר לקייטנים לחודש או נוסף ביתרנה, להתקשר ביום שני אחה"צ טלפון 03741344.

● להשכרה ל־10 ימים בחודש אוגוסט דירת 3 חדרים מרכזית יפה והסקה או להחלפה בדירה דומה קרוב לים טלפון 66551.

● ברחביה, חדר יפה וכל הנוחיות, לקייטנים, להיירים. טלפון 64800.

● דירת 2 חדרים 4 מיטות + גז ופריג'ידר במרכז. טלפון 25567.

● ברצונך ללון בירושלים ב' תנאי אכסניה נוער, כתוב לת.ד. 8104 ירושלים.

נופש

● בילוי נפלא בסלון כפרה ערה. 057/97140; 057/97240 בריכה שחיה.

● כלה ובקר בירושלים באוי רשים יולי, אוגוסט „כבצע כוס שבוע" במלון ההדרים רוזנבאום (ההדר!) במחירים מוזלים! פרטים והרשמה: במלון 37796; ובמשרד „אור" בירושלים: המלך ג'ורג' 19, 26075 נתניה, רח' הרצל 4 2947.

הצעות עבודה

● דרושים מלצרים, ברמנים, עובדי דלפק, למזנון ב„מהר אוס", המלך ג'ורג' 2, טלפון 25955.

● דרושה זבנית בעלת הופעה נאה, מומחית למכירת תמרוקים לפנות בפרטים על נסיון קודם לת.ד. 2045 ירושלים עבור ב.מ.

● דרושה עוזרת לחצי יום. לפנות טלפון 54591 מ־7 בערב.

● בית הזראה בירושלים מחפש מכירה מנוסה ובעלת מרץ למשרה מלאה. הכרתי: עברית מעולה (כולל הקפסה), הנהלת חשבונות אלמנטרית ואנגלית טובה (כולל הקפסה), נא לפנות בכתב ל„מוכירה", ת.ד. 2500 ירושלים, תור ציון נסיון קודם, ומצב משפחתי.

● דרושים/ות מלצרים/יות מנוסים/ות למילקבר, שמראוס, טל' 28955.

● דרושה עוזרת, למשקיבית 4 פעמים בשבוע, 3½ שעות. לטלפן 25816 קפנה"צ.

● דרושה אוסכנטנית לדוקטור שיניים, דוברת אנגלית. טלפון 62284.

● דרושה מטפלת דתית ל־2 ילדים, רצוי עם עבודות בית. טלפון 56765.

● למשק בית כשר עם 3 ילדים (בבי"ס) דרושה עוזרת רצינית לארבע שעות ביום. טלפון 54473.

● דרושה עובדת לחצי יום לטיפול ב־2 ילדים ולמשק בית קרית־משה, פורשנה 11, עמית. טלפון 52983.

● למפעל בירושלים דרושה מזירה בהבנית בעברית בעלת נסיון. נא לפנות בכתב בצרוף פרטים לת.ד. 7281 עבור מס' 776 ירושלים.

● לבית קפה בירושלים דרוש אחראי משמרת (בוקר או ערב) לפנות: ת.ד. 568 ת"א 1228.

● יבואן מחפש סוכנים בעלי קשרים להפצת מוצרים בכל אזורי הארץ. לשם קבלת פרטים יש לצלצל לטלפון 52086 היום בין השעות 20.00—21.30 בלבד.

● דרושה אשה לטיפול בשני ילדים ומשק בית. טלפון — 54008.

● דרושה מוכרת צעירה ומסודרת דוברת צרפתית או אנגלית או ספרדית לפנות „רינה" רח' ההסתדרות 12, מול מוניות ישראל.

● לחברת בטוח דרושה פקידה כללית להתקשר 24363 בשעות 4—6 אחה"צ.

● מבקשים מנהלת מטבחית, למשפחה עם ילדים, ועוזרת ל' שעות אחה"צ לארבעה חודשים. לטלפן 23068 בערב.

● דרושה עוזרת בית ומטפל בילדים עם נסיון והמלצות טל' 63798.

● דרושה פקידה רותית מתחילה, עם ידיעה בהקפסה ב' עברית. לטלפן 35282.

● דרושה נערה למיפול בילד ועבודות הבית. טלפון 22864.

● מתן אינפורמציה יעוץ ו' הדרכה לעבודה באמצעות פרסום „הד" בדיהודה 2 בנין סנסור חדר 215.

ביקוש עבודה

● מנה"ח עצמאי (מנסיונר), מבקש עבודה הלקית, המלצות ת.ד. 7258.

● הדפסות בעברית, אנגלית, צרפתית, פורטוגזית, לירה ה' עמוד, ת.ד. 4151 ירושלים.

● גננת מוסמכת מעוניינת ב' עבודה בגן פרטי בירושלים, — להתקשר 25340.

● תרגומים לעברית, צרפתית, ספרדית, פורטוגזית, ת.ד. 4151 ירושלים.

● עוזרת מסמלת, מזכירה, פקידה מנוסה, סלפונאית מנהח"ש מעוניין/ת במשרה. „פרסומאור" 23262.

● מטפלת מנוסה עם המלצות ל־5 עם משקיבית בשכ"ח טלפון 60356.

● מנהל השבונות ומחשב שכר מעוניין בעבודה אחה"צ טלפון 67359 אחה"צ.

● מומחית להרזאת שערות ל' צפיתות כמכיל + מכשירים מחד משת מקום עבודה. ת.ד. 6493 ירושלים.

עסקים

● מעוניין לרכוש חנות צעצועים או עתונים בסכום של — 17.000 ל"י. לפנות ת.ד. 157/1016.

● למכירה מסעמי בריאות בית ספר גדול ומבוסס בנגב ה' רחובים, 560 ממ"ר, ת.ד. 9280 ירושלים.

● למכירה חנות ספרים, ישעיהו 9, פרנסה בטוחה. לפנות 7—4 אחה"צ.

● דרושים שותף/שותפה פעיל/ה לביהול מילקבר שיפתח ברחוב בדיהודה. השקעה כ־40.000. פרטים טלפון 20033 בשעות 17.00—19.00, חיים.

● לרגל נסיעה כלון לסמלות חופה למכירה בהזדמנות. טלפון 28764 אחה"צ.

● לצעיר ונמרץ בעל רכב ר' טלפון עסק שיווק בלעדי למדוד צרי איכות כבוקשים בהשקעה קטנה נלבד הפרטים טל' (057)3137 גם בשבת.

● חנות מבכבה במ"ש מבוס כת לרגל מחלה. טלפון 88397.

● למכירה תהכה דלק עם סי בה ורחיצת מכוניות, 85923.

● למכירה מכולת גדולה ב' מבוססת שרות עצמי, פרנסה לשלושה משפחות — 85923.

● סביר להון תיווך ופרסום אגריפס 6 טל. 22305 מציע חנויות מגרשים ועסקים בכל חלקי העיר.

● למכירה בוטיק, אפשר שות־פות, טלפון 23184 מאיר.

● עסק בתחום השרותים עם קליינטורה למכירה, הכנסה חודשית גבוהה מאד. טלפון 25567.

חנויות

● ברמ"ש למכירה מיידית חנות ריקה ברחוב עמק רפאים 24, מושבה גרמנית. טלפון 61979.

● בדפי מפתח חנות גדולה עם חזה בכניסה כסדרות במרכז רחוב יפו בסר־ציון — טלפון 24178.

● חנויות ברמ"ש במרכז ידוע לכל מטרה. פרטים 87492.

● ב„ירושליבר" מכפר חנויות מצומצם נותר ב„מגדל ספקו" — המרכז המסחרי הגדול של ירושלים. לפנות ל„רסקו", רח' שמאי 8, ירושלים, טל. 27463 (המשרד פתוח בכל יום, רצוף מ־8.00 בבוקר עד 7.00 בערב).

● בשכ"ח חנות במרכז מסחרי בבית־הכרם, לטלפן 55310.

● בשכ"ח למכירה חנות גדולה עם גלריה + הסקה, במרכז 32985 או 21996.

● למכירה חנות בקטמון ו' עם בת, לפנות 69204.

טלויזיות

● טלויזיה „פילקו" הידוע כבוב להשיג בחנויות ה' חשמל המובחרות.

שרותי רכב

● למצי רשוי ולפני קנית רכב, בדיקה מוקדמת בדינמוסטר, ירושלים, 26036, ת"א 35233.

מכוניות למכירה

● דנו 4 1964 מצב טכני מצוין טלפון 24938.

● טנדיטא מסחרית 1963 מצד יונת + רדיו מכב מבריאה 4.600 ל"י, טלפון 32628 פרט לשבת.

● בהזדמנות! פוקסהול 1960 + רדיו, מסם בינואר 1971. טלפון 63229.

● פריוסף הראלד 1963 טלפון 68589 אחה"צ לבקש „מרק".

● לייחנד ביבר עם חיבר על הכביש מחנת 1964 במצב מוב מאוד. מסם במאי במחיר הזדמנותי, עקב פירוק שותפות. ל' טלפון 87039 פרט לשבת.

● פולקסווגן 1200, 1961, במצב מצוין, רדיו. טלפון 60429 — (חוץ משבת).

● סימקה 1000 1964 + רדיו, מצב מצוין, טלפון 61849.

● למכירה „אלפא רומיאו" 59 לפנות טל. 37989, 26907 ירושלים.

● פיאט 500 בהזדמנות טלפון בעבודה 22750, בבית 57494.

● מיני מיינור סטיישן 1963, במצב מצוין, מסם שמתה חודשים. טלפון 24781 לבקש את צבי.

● ב.מ.או. 1000 מודל 67 — לטלפן בערב 53943.

● בהזדמנות פיאט 850, 1965, 72.000 ק"מ, ללא מתווכים. — 23288.

● פיאט 600 1962, טלפון — 68851 בעבודה.

● למכירה פולקסווגן 1964 יד ראשונה, מסירה ב־15 לאוגוסט טלפון 54540.

● למכירה פיאט פרימולה פרטית 4 דלתות (לא מסחרית) — מודל 1967, מנוע חדש, במצב מצוין. 12.800, 35950 ל"י.

● למכירה אוסטין 1100, 1964, רדיו, חימום, טלפון 62346.

● שברולט 1954, מצב מצוין, רדיו, מכם, — 3.500, רמב"ן 33 ק"א.

● בהזדמנות פריגט 4 מודל 70, מסם עד נובמבר, חופי, רח' הרב ברלין 30, מיום ראשון 7—4 אחה"צ.

● טוטיוטא סטיישן 1968 מסם לשנה 20.000 ק"מ, יד ראשונה. 62230, 0269574, לא בשבת.

● פיאט 1100, 1964 — 7.500. טלפון בעבודה 30211/273 שרגא, ובבית 62379.

● פולקסווגן 1962, מנוע חדש. טלפון בערב 37214 יאיר, פרט לשבת.

● ב.מ.או. 1957, מצב מצוין, מסם לשנה. טלפון 68380, פרט לשבת.

● פיאט 600 1964, אוכרול 1970 מסם יוני, שמורה להפליא. — להתקשר בערב 39687.

● מיניטיינור 1966, במצב מצוין, טלפון 35048 פרט לשבת.

● טוסיוטא מסחרית „נסל" 1968, בהזדמנות טלפון 68918.

● פולקסוואגן קבינה כפולה 1965 מנוע 69, מסם לשנה טלפון 724512.

● פינ'ו 404 סטיישן 1963 מסם רדיו. 56008 פרט לשבת.

● לנדרובר 52, מסם ל־9 חודשים 1,800 לירות. להתקשר — 61735 יעקב.

● פולקסוואגן קבינה כפולה — 1965 מנוע 69 מסם לשנה טל' 33636.

● טוסיוטא מסחרית 1966, יד ראשונה, 43.000 ק"מ, במצב מצוין. 36173 בערב.

● פולקסוואגן 1200 63, מסם סוף אוקטובר. טלפון 62626.

● ב.מ.או. 1200, 1969, מצב מצוין, רדיו, טלפון 52335.

● פינ'ו 404 1967 38.000 ק"מ מצב מצוין. טלפון 60336.

● למכירה פולקסוואגן קבינה כפולה 1970, טלפון 33636.

● אסקורט 1969 מצוינת רח' חירם 4, טלפון 87295.

● למכירה או להחלפה בוולה וותר פג'ו 404 1965, טל. 63352.

אופנועים וקטנועים

● למכירה סילון 1969 במצב מצוין + מסם ובמוה 63494.

● מעוניין בקטנוע משנת 1966 והלאה. להתקשר 67007 לא ב־שבת.

● וספה למכירה. לטלפן 25951 בשעות העבודה.

● קטנוע ג'.פ. 1965 מצב טוב. טלפון 36464, בעבודה 25837.

● למכרפה חדשה מודל 70, 2 כ"ס, כעיר, תלפיות, שכון חבכון בלוק 10, דירה 67 (לא בשבת).

שעורים

● אנגלית לבגרות. מורה מ.א. נסיון אחריות מלאה. טל. 23401.

● מודעה לפריר זה בשבועון הנוער הישראלי „מעריב לנוער" אישר למסור ב„מעריב" רח' הלל 14/16, ירושלים (וכל סוכני החרכוב. מחיר המודעה 40 אג' למילה.

● מתמטיקה ופיסיקה לתיכון ולבגרות, מורה מוסמך, האוני ברסיטה 56697.

מכירות

● בהזדמנות לרגל נסיעה — סייפרקורדר — רדיו חדש — טלפון 36897.

● למכירה בגלל וחוזים, סוגת כסולות גומיאוזוד, פריג'יזר גדול, מסנתר וכו', בכל ימי ראשון, שני ורביעי, אבו־טבור, דרך חברון 45 מ־9.00—17.00.

● ספה, ארון וכו' למכירה ב' הזדמנות. טלפון 0230534 בערב.

● מכונה לסמיכת כלים 1960, במצב טוב. 35048 פרט לשבת.

● לרגל נסיעה! בהזדמנות מיש רקורדר גרונדיג מ.ט.ע.ס. עשרה סלילי הקלטה. מכונת הפרוטה שקומיות. הכריות ברנדן 1969 מצב מצוין! ת.ד. 2602, טלפון 28445, 16—18.

● בהזדמנות מכונת תפירה — „זינגר", מכלמה לייקה 2 א', מכרטה בולקס 8 מ"מ ראי כב' אות. טלפון 23184 מאיר.

● בהזדמנות סייפרקורדר „מר נו" סטריאופוני, במצב חדש לפנות: לבגי ב„חיים" בקרית יובל.

כלי נגינה

● מכירה כללית של פסנתרים מעולים תחפים עד סוף חודש יולי אצל גורן — מכוון הפסנתרים. מפסנתרים לפי בחירתכם במחיר מוזל או בתשלומים 4 זמן אריך. נצלו את ההזדמנות ובואו בהקדם. גורן, רח' שמאי 12, טל' 26544, ירושלים.

● למכירה אקורדיון. לטלפן 25951 בשעות העבודה.

● בהזדמנות פסנתר, מ־15.00—17.00 בבוקר. נודרהביה גרסים 1.

רהיטים

● ארונות קיר, חדרי שינה, רהיטי סלון ופינות אוכל, עבודה עצמית ברמה גבוהה — רהיטי כדורי, רח' כורש 6, וכן רח' יפו 36.

● למכירה רהוט סלוני + שתי מיטות, במצב מצוין, מירנגו התוסר 10 ר' יפהנוף.

מקררים

● פריג'ידר אמכור במצב מצוין 500 לירות. טלפון 34942.

● למכירה אמכור 9 במצב מצוין, טלפון 33854 אחה"צ.

משרדים

● מעוניין במשרד 2 חדרים בשכ"ח במרכז ירושלים לפנות: אברהם לוי. טל' 25151 בערב. טל' 51301.

● ברמ"ש משרד קטן ונאה, במרכז, בהזדמנות — 29094, 57068.

מגרשים

● מגרשים להשקעה בירושלים ובכל האזורים פרטים טלפון 87492.

● „הסטרפס" דרושים לנו מגרשים בכל אזורי ירושלים. 87492.

דודי שמש והשמל

● „מירופיה" — סימן מסחר רשום, 10 שנות אחריות ל' דוודי שמש, מכנם רשום צפוי כלקטיבי ואמאייל, תיקונים ו' החלפת כל סוגי הדוודים. מ' מיצי דוודי שמש והשמל, ידך שלום, רח' פינס 3, ליבר־חדרויר קה. טל' 23469.

מכונות תפירה

● בהזדמנות מכונת תפירה — תופרת ישר, זיגזג, כפתורים, לולאות ורקמה. טלפון 26354.

מחסנים

● ברמ"ש 3 חדרים גדולים ב' מחסן 95 ממ"ר וחצר צמודה ב' מרכז. טלפון 87086.

● דרוש בשכירות חדשית ב' ירושלים מחסן—מרתף, שטח עד 60 מ"ר עם טלפון, קומת קרקע. טלפון 36231 ת"א ל' אברהם.

שדוכים

● צעיר דתי מעוניין בהכירות רוה ובתמונות, בריאות, חרפתה 5/9, עירגנים ב' ירושלים.

חיות בית

● למכירה כלב ביה שעשועים זיירען פינטיה קטנטן 38172.

צילום

● מצלמה מאמיה סי 3 700 ל"י טל. 54962, 14—16.

אולמות

● מעוניינים באולם, דנזי בית־הכרם, למסרת שעורי אמ' עם קלות. אחה"צ 22229.

פרסומים

● מודעות ללוח מעריב ל„סיזה הירושלמית" ולכל העתונות, בפרסום בן־יאים, רח' יפו 38, טל' 29666.

● קבלת מודעות ב„מעריב" — ירושלים, רחוב הלל 14/16 מ־שעה 8 עד 13 ומ־4 עד 6.30.

● מודעות במחירי העתונים נמסרות ל„פרסומאור", בדיהודה 3.

שונות

● הכנת בערים לבר־מצוה מ־פי סול אינדיבידואלי ומרלום — טלפון 57700.

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 6

ירושלמי!
הכן ביתך לחורף
„המשפר"
ירושלים
משפר עבודות בנין; זיפות ואחזקה, עבודות חשמל ואינסטלציה, זיפות גגות ושיפור מבנים ע"י צוות מומחים צעיר ומאומן.
התקשר כבר טלפון 29595
רחוב ריבלין, 3 ירושלים

עם חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רחוב הנביאים 32 - פתוח מ־8 בבוקר עד 7 בערב

תורנות בתי מרקחת

שישי: „אגודה" הרצל 21. טל' 64854.
שבת: „פורטי", הרצל 29, טל' 63596
הר הכרמל, חנשיא 33, טל' 82812.

תורנות רופאים

קופ"ח „אסף"
רופא תורן טלפון 245554.

קופ"ח „מכבי"
ד"ר בן זיו (כללי) אוינשטיין 26, טל' 245554; ד"ר טכ דלף (כללי) מוריה 2, טל' 83041; ד"ר פרידמן (כללי ד ילדים) הלל 43, טל' 524922; ד"ר הופלברגר (כירורג) רח' הרצליה 4, טל' 534107; מ.ד.א. טל' 63333.

קופ"ח „מרכזית"
מר"א טל' 101 מ־8 בערב עד 7 בבוקר.
ד"ר ב (כללי וילדים) טל' 245554; ד"ר פרידמן (כללי ד ילדים) הלל 43, טל' 524922; ד"ר צובאי, מבנור 34, טלפון 63665; ד"ר מנדלר, שד' מוריה 23 טל' 83041.

קריות
מוקד קרית ביאליק טלפונים 771515, 713232 מ־12.00 בלילה עד 7 בבוקר.

נצרת
ד"ר ג. עטללה, רחוב 23/661 טלפון 54096.

קופ"ח „עממית"
ד"ר א. פרידמן טל' 524922
מ.ד.א. טל' 63333.

דירות

● ברצוני למכור לקנות, לשכור או להשכיר דירה, בית, מגרש, עסק, פנה ל„בית בך", העליה 42 בת גלים 533084.

● במעגון רבינה - שפרה, תוך בתים, דירות וכן מספר וילות. אורנים 17 טלפון 931192.

● דירות למכירה לקניה ושכירות. בבת גלים והסביבה, 3—4 30.000 + משכנתא 2½—3 23.000 בתים, עסקים, מגרשים. בבת גלים, עליה 52 בת גלים 522854.

● שימו לב דירות ישנות וחדשות למכירה דמים ושכר הדשני כל מיני עסקים. נא לפנות ללוב מוזלביץ נתנזון 2 מינת הרצליה. ידע העצות 2—4 בשבת 52 בערב טל' 521764 מלו"י.

● סרולביץ המלוק 7. דירות ועסקים למכירה ולהשכרה ב־ שכ"ה ושנתי 68613.

קבלני בנין

● 3½—4 חדרים כלל הסמה מרכזית באזורה הכרמל. גירבן, טל' 521529.

דירות למכירה

● דירות—בנות 4 חדרים ב־ רחוב מרגליות 29 בכרמל, מ־ כנות לכניסה בעוד 3½ חודשים טל' 233775.

● למכירה דירת 3 חדרים + פינת אוכל + ארונות קיר, רח' שער הגיא 58, קרית שפרינצק לוגא. בשעות הערב חיפה.

● 2 חדרים והול בבית חים נוף נהדר, ארונות קיר, טלפים 2 מרפסות סגורות. טלפונים: 521055, 63892.

● ברמות רמז 2 חדרים, 26.000, טלפון 521343 לא לפני 8—1 ב־ מתווכים.

● ברמות רמז דירה 2 חדרים ומרפסת רח' גורדון 30.000 ל"י, הבלר 80 טלפון 521343 בין 8—1 ללא מתווכים.

● דירה 2 חדרים + הול כל הנוחיות, כניסה מידית, בכהן הצר בקרית. ים א' אחר הצם 19 לבוב.

● דירה 2½ + פינת אוכל (90 מטר) דיזראלי 29, אחר זה. טלפון 251237 (פרט לשבת) טילל.

● 2 חדרים + פינת אוכל + ארונות, ש. שפרינצק, טלפון 537722.

● 3 חדרים והול ברחוב טבר יה 16 לפנות אליה, ברחוב ע באס 102 (אחרי בן הגרטי) בשעות 16.00—19.00.

● בהזדמנות דירה 2 חדרים הול ברכסים (כפר חסידים) מ־ 15.000 ל"י. טלפון 729164 צבי, או שכון עמידר 131/8 גנבה ב'.

● 2 חדרים ע. שפרינצק — 24.000, טלפון 88934 מ־7—10 ב־ ערב.

● דירת 3 חדרים - ברמת לפ־ מבורג הכרמל 24.000 + 10 טל' כנא. טלפון 221860.

● 2 חדרים והול, מרפסת עם תריסולים. בהדר 40156.

● למכירה דירת גג מודרנית בא שלשת חדרים־ ומרפסות סגורות במקום מרכזי ושקט ב־ פינת ביטנס הול הכרמל. נא לטלפן 69351 בין השעות 7—6 בערב. 2—1 בצהרים.

● דירת 3 חדרים + הול, סבורדים, ולמרכזיאור 18, טל' 221334.

● שתי דירות אחת בת 2½ חדרים והשניה בת חדר אחד ומטבח בגבעתיים. מחיר 20.000 ל"י. טלפון 86947. צבורים 12, אורזאי.

● למכירה דירת 3 חדרים ב־ מוגדיור — 15.000 + משכנתא כניסה באפריל. טלפון 86716.

● 3 + פנת אוכל, יצחק שדה 34 ג' 535153. למסירה בסאי.

● למכירה 3 חדרים, בית להם 71, 536389 מ־16.

● למכירה דירת 3 חדרים — קרית חיים מזרחית, טל' 728196.

● דירת 3 חדרים, מטפחת, טלפון 235919 גל, רמות־רמז — זלמן שניאור 11.

● ב„רמת שאול" דירות בנות 3 ר־4 חדרים, נו מרכזי מרתף ענית, טלפון, בנוי, אגמגה מרכזית לרדיו ולטלויזיה. הול 40.000 ל"י. לפנות ל„רסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טל' 538201.

● תבנון מקצועי ומעולה מאפיין את הבניה של „רס־ קו" פנה ל„רסקו".

● ב„חומה" על הכרמל דירות גן בסגנה וילות פרטיות, 3½ ר־4 חדרים, מרפסות גן גדולות, פרטיות מוחלטת לכל דירה, חניה פרטית, הול מ־77.000 ל"י לפנות ל„רסקו" חיפה, רח' הר־ צל 1, טל' 538201.

● ב„קרית פרטקין" דירות בנות 3 ר־4 חדרים באיזור ה־ מרכזי, ביצוע מעולה. הול מ־ 36.000 ל"י. לפנות ל„דירות עם־ קרית מוצקין, רח' השופטים 3 טל' 710191, או ל„רסקו" חי־ פה, רח' הרצל 1, טל' 538201.

● 3 חדרים קומה 4, צאר, קרית מוצקין טלפון 716810.

● בקרית ביאליק „כביניה" דירות מרוהטות ומתוכננות בהי־ כלה, בנות 3 ר־4 חדרים, החל מ־36.500 ל"י. לפנות ל„לסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טל' 538201.

● ל"ה רחוב אחוזה דירות 3½ ר־4 חדרים. חברה קבלנית סגנון הרצל 61 טל' 64739.

● דחוף! למכירה בהזדמנות דירה מסודרת בת 2½ חדרים עם נוף מרהיב בכפר חסידים ליד חיפה, פרטים בטלפון 65687.

● למכירה דירת 2 חדרים ר־ מרפסת מגורה ע"י המבנין רח' אחי הכהן 7, לפנות מגבלים.

● במרכז הכרמל 4 חדרים לוי־ סום שמולים רכוש, תוך ריזנ־ דורף 55956.

● במרכז הכרמל מנשואין 3 חדרים, נג אמור, המשתה בידי משרד שמרנברג, הנשיא 130, 88808.

● למכירה דירה בת 3½ חדרים בקרית מוצקין. טל' 711213.

● דירה 2½ + הול, ארונות קיר, קרית אליעזר טל' 527004 מ־16.00 בלי מתווכים.

● דירות 1½ + שירותים נפ־ רדים (מרפסת) בהדר נוה שאנן 61327.

● 3 חדרים, הול, מרפסת + נוף וארונות, כניסה בדצמבר. הגפן 53, מחפירו.

● בהזדמנות דירת פאר, 3 חד־ רים + הול + 2 מרפסות, נוף, במרכז אחוזה 243453.

● דירות 3 חדרים, נוה שאנן, הכליל 43 א' טלפון 224785 מוסמו

● בקרית אליעזר 2 + הול, ארונות קיר, ק"ב, טלפון 521865.

● למכירה דירה יפה 3 חדרים בת גלים טל' 529098.

● למכירה 2 חדרים + הול, קריתחיים מערבית, טלפון 727723.

● 2 + הול ממוחנת בהדר, ארונות, ק"ב 61164 אחה"צ.

● 3 חדרים רח' עבאס 62 — 28.000 טלפון 524659.

● 3 חדרים והול גדול, שרו־ תים כפולים ברחוב פינסקר על הכרמל 85445.

● 3½ חרש, לוקסוס, רח' סבורה 17, מיכאלי, כשעה 5, אומנבס 3.

● למכירה 2 חדרים, הול, דוד נחמיאסאן 150, רינבולבקי, טלפון 224371.

● למכירה דירה בבתגלים 3½ חדרים, שופורים, טלפון 521119.

● דירת 4, דוליקוס נוף + 2 כיווני אוויר בדסת־הדר, טלפון 86889 — 62147.

● 3 חדרים בהר' ביתלחם 47 אחה"צ 536122 — בחו.

● 3 חדרים, הול, ברחו הפלר נות 22 קריתחיים מזרחית אושבוה.

● שתר עליון 3 + הול ללוק סוס, קומה ב', בבית של 4 ד־ ירות, טלפון 055—21602 סיום א' 533253.

● 3 + פינת אוכל, יצחקובזה 32.500—40, מתוננה 10 חודשים טלפון 61055 ללא תווך.

● 2½ חדרים בקרית מוצקין טלפון 714943 בין 6—8.

● דירת 3 חדרים, בקריה אלי־ עזר בשדרות לונמקי"ע ק.ד. טל' 527708.

● בהזדמנות ברחוב באולת דו־ רת 3 חדרים ע.ב. גדולים, 3 מרפסות שאגת סנורות, תוך לבבמון 65320.

● בנוה שאנן, רח' אוז"ר 22 2½ חדר' 20000 טל' 231508.

● דירה 3 חדרים קיר בקרית מוצקין 38.000, 713141.

● בהזדמנות דירה 3 חדרים בקרית חיים 25.000 — 725504, 725556.

● דירת 2½ חדרים מרפסת, סל־ עון, ארונות קיר, נוה שאנן, רחוב הגליל 67.000 — 532838.

● למכירה 2 חדרים בית דו משפחתי עם אפשרות בניה ב־ קרית קרית מוצקין. 3 חדרים בסמוך קרית 2½ חדרים גדר משפחתים בדור שלום 714460 טלפון.

● 3 חדרים סמירה מידית ב־ מרכז הדר, טלפון 69658.

● למכירה 2 חדרים + הול פור רוממליל 54 ק"ב, אנר.

● חדר אחד מוסמולים בזווד אליש ונבונות מידית בזול, שפור הרצל 8 526860.

● ברמת שאול — דחוף! ל־ מכירה 3 חדרים נוף לים מיד, אפשר בשבת 536868.

● ביצחק שדה 2 חדרים + הול 2 מרפסות סגורות שפורים, כניסה מידית, טלפון 536075 פרט לשבת.

● הזדמנות מכשית! דירת מרמר באחוזה באחוזה 3 חדרים ארונות רשעורים 241782.

● דירת קרקע משופצת 4 חד־ רים וגן וכניסה נפרדת ומוד זהוב, מכונה שקטה מרכזית. 70000 ל"י, טלפון 83476.

● דוקרית בת חדר פינת ביאליק במרכז הכרמל טלפון 83476.

● בכרמל 4 חדרים מרכזי, נוף תוך אפל 87387.

● בכרמל 5 בבניה תוך, תוך אפל 87387.

● בכרמל 3 חרש ומשופצ תוך אפל 87387.

● ברמת שאול 3 חדרים ומש־ בת גדול + שכלולים 528567 מקבה 16.30.

● 3 חדרים 3 כיווני אוויר בנות שאנן, רח' פיסגה, קומה ג', טלפון 03/953256.

● בנוה שאנן 3 + פינת אוכל מתוכננת היטב — 86115, 41931.

● בהדר דירת חדר אורחים + מרפסת נג. 86115, 41931.

● למכירה דירות 3 חדרים הולים לקלי + חניה. מיידי טלפון 251038.

● 3½ בבית דרמשמשתי בנבי שה דאווב לשנה עד שנתיים, תמור שמרנברג 83260.

● דירה מרוהטת 3 חדרים עם ארונות קיר. ברוממה דרומית, לפלצל 20—18 טל' 241806.

● למהלכה 3 מרוהטים ל־3 חודשים או לשנה, 87618.

● בשכ"ת 2½ חדרים מרוהטים עם טלפון, יפה נוף הכרמל 521465.

● 2 חדרים מרוהטים עם טל־ וויזיה בקרבת הטכניון 280—, טלפון 233138.

● ברמז 3½ מרוהטים אוגוסט — אוקטובר 60038 מ־13.30—13.

● 3½ חדרים לוקסוס מרוהטת במרכז הכרמל לפנות פרשם. טלפון 8.

● דירה מרוהטת 3 חדרים ב־ הול חדר בכיסה נזנה הסקה מרכזית טלפון בבית לדמשמשתי (קרוב לטכניון), סמואל 232479.

● באחוזה 3 + חדר ארונות + טלפון + חימום במצב טוב מידי, משרד יזרעאלי, הנשיא 131, 87237.

● למכירה דירה בגבעת דאונס 110 מ"ר למסירה מיידית. פר־ טים אצל אורליך את וינר, שב־ תאי לוי 2, טלפון 68397.

● למכירה דירה הזוב זלמן שניאור 24, טלפון 222024.

● למכירה 1½ בשכון בכת גלים ק.א. ללא תווך 532854.

● למכירה דירה מפוארת 4½ חדרים + חנית ברח' ירושלים. במרכזים נא להתקשר בטלפון 62292 בין השעות 16—19.

● 3 חדרים במרכז הדר פנוי מיד. המשתה הורוביץ 62644 (טל"ן).

● דירת 3 חדרים מרוהטת ל־ שנתיים 233927 פרט לשבת.

● בכרמל, דירות חדשות 2 חד־ רים 38.000; 3 חדרים 48.000; 4 חדרים 56.000, אפשרות לקבל משכנתא, משרד יזרעאלי, הנשיא 131 87237.

וילות ובתים

● ברוב נאמי בית של 6 די־ רות גדולות במגון וילות בנות 4/5 חדרים, שרותים כפולים, מבט מקסים ומרהיב, אגמבה מרכזית לרדיו ולטלויזיה, גן מרכזי, מרפסה גג 40 מ"ר, גן פתוח לים, כניסות נפרדות, מדרגות מהלכות, תנינה לכל דייר, לפנות בתנה, טלפון 68279, רח' ירושלים 20.

● בקריתחיים למכירה בית גדול (לכניסה מידית) נדוד העברי (ג) 102, 12—18.

● בדרכשמשתי 5 חדרים, מיד הנה, רח' רות, טל' 0262539.

● להמכירה וילה בהזדמנות ב־ קרית אתא, במחיר 32.000 ל"י ומגרש בהזדמנות, תוך גרינבלום מ־19—16 725207.

● בנוה שאנן וילה 3 חדרים והול, רהוט מלא, טלפון, הסקה מרכזית וגן גדול, השכרה ל־ אוגוסט, תוך דרמיש, ההיכון 86, 222802.

דירות להשכרה

● מיידי ברמ"ש 2 חדרים גדולים, אפשרי מרוהטת חלקית, גדושאן, התיכון 13, עתוכי.

● ברמת־שאול. להשכרה דירת 3 חדרים וכל הנוחיות, טלפון 526112 חיפה, כרמיה 18.

● דירה להשכיר בנוה שאנן 2 חדרים והול, טל' 40556.

● למסירה דירת חדר קומפלט אורירית + נוף ברמ"ש בהדר עליון תחבורה בווה. 63977 מ־ 4—7 ללא מתווכים.

● בשכ"ה דירה ריקה שלשה חדרים הול פ־ ברמות רמז טלכון 241417.

● להשכיר דירת 3 חדרים ר טלפון בקרית מוצקין, טלפון 713243.

● דירה 4 חדרים ברמ"ש, ק"ב תוספת. מרפסה גדולה, להתקשר 88941 מ־7—9, פרט לשבת.

● ברמ"ש למסירה מיידית, ב־ סוג אולגוורוג, 2 חדרים, 3 מר־ פסות: מרפסת מסבה, מרפסת סגורה ומרפסת גג + סבכת. ארוח קיר, טלפון 524411 בשעות 20.00—17.00, 13.00—11.00.

● 3 חדרים בשכונה 2, נפש ל־ רבר' הרצל 67 כשעות 7—4.

● ברמ"ש 2½ חדרים במרכז הכרמל הרצל, הכרמל 38.

● בשכ"ה במעכונת באולה דירה חרשה 3 חדרים, טלפון 525368.

● בשכ"ה בכרמל 5 דירות חדר מרוהט + מרפסת + מטבח וכל הנוחות טלפון 69783.

● דירה בת 3 חדרים בנוה שאנן ב'ומשא המכביה, טל' 85840 בשעות 6—9.30 בערב.

● בכרמל 4 ליפה 2 מרוהטות תוך אפל 87387.

● ברמ"ש ובשכ"ה בבת גלים למכירה 2½ מרוהט וללא גינה, עליה 52 522854.

● ברחוב בצלאל דירה בת 3½ חדרים ס.ב. ברמ"ש להתקשר טלפון 41387 בשעות 12.00—16.00.

● בהזדמנות ברמ"ש חדר + מרפסת ושרותים בן זמאי + (באולה) בחדר בראונשטיין.

● דירה בשכ"ה ברמות רמז בכיסה מיידית + טלפון ביום 86018 בערב 520041.

ביקוש דירות

● חברת שיכון ופיתוח בע"מ, רוכשת דירות המתאימות לקלי־ טת עולים בבנלים מההד עד 3 חדרים. בהצעות נא לפ־ נות ליחידת הרבישה דירות, רחוב העצמאות 21 קומה ד' חדר 27, טלפון 60961 בימים א'—ה' בשעות 08.00—13.00.

● מחפשים באמון: דחוף 3 חדרים, כרמל, מוסקין, להבע למעריב חיפה, למס' 511.

● ל"חזש 2 חדרים בכרמל עד ת.ד. 1965 חיפה 40.000.

● מעוניינים לקנות דירה בת 3 חדרים. 531864, 538161.

● דרושה דירת בת חדר וחצי באחוזה, טלפון 538013 בשעות הבוקר או 251631 בערב.

● דרושה דירה 2½ — 2 ב־ שכ"ה, בבת גלים, קרית אליעזר 714938.

● דרושה דירת 3—3½ חדרים בנוה־שאנן, או רמותרמו מאוד עד 225466 מטמבבה טל' 225466.

● מעוניינת לקנות 2 חדרים בכרמל, ת.ד. 4496 למס' 1172.

● דרושה דירת 2—2½ חדרים בנוה־שאנן בשכר דירה, להתקשר טל' 231414 (וחצי, טלפון).

● מעוניינים לשכור בחיפה 3—1 חדרים מרוהטת + מטבח ונוחיות מהמכירה בספטמבר, טלפון 65159 7—19.

● דרושה דירת 2—3 חדרים בחיפה הול מאוקטובר ל־3 חודשים, טלפון 89824 מ־16.

● דרושה בשכ"ה 3 חדרים ב־ רמת שאול, כרמל צרפתי, נוה שאנן, להתקשר 84495.

● דרושה על הכרמל דירת 4 חדרים מרוהטת בקומת קרקע ב־ אזור שקט בקרבת תחנת אוטו־ בוס להדר, מעוניין בנין ישן. לפנות בכתב מסומן שטינברג, ת.ד. 20 נהריה עבור מס' 786.

● מעוניינים בבית שתי דירות ה־ דר + נוחות בסביבת השולח 41961.

● דרושות דירות בשכ"ה ב־ חיפה ללא תווך 86115 — 41931.

● עבור עולים דרושות דירות בחיפה חקיות מידית להשלם בפלומינו 41931, 86115.

● דרושה דירה פנוי ללנוג או־ קטובר 3—6 חודשים, ת.ד. 4496 חיפה למס' 12469.

שעורים

● מודעה למורד זה בשבועון הנוער הישראלי „מעריב לנוער" אפשר למסור ב„מעריב" רח' הנ־ ביאים 32 חיפה ובכל משרדי הפרסום, מחיר המודעה 40 אג' למילה.

● שעורים פרטיים במתמטיקה ופיזיקה ע"י מורה בתיכון, 252260.

● שעורים באנגלית ע"י מסר דנם ששפה אמו אנגלית. 81357 ברואש.

● שעורים באנגלית ע"י מורה שלמד באנגליה, התקדמות במה מהירה. טל' 529436 — 531699.

● מתמטיקה, כימיה, פיזיקה, מלמד מורה בתיכון, טל' 82248.

● בוגרת תיכון נותנת שעורים באנגלית. 60384 פרט לשבת.

● מתמטיקה, פיזיקה וכימיה ע"י סטודנט בטכניון, טלפון 41330.

● מתנדם ומורה נותן שעורים במקצועות ריאליים ומקצועיים בערב. 232186.

טלוויזיות

● תקון תגם, פרסים ב„מיכסון" שרות טלויזיות כללי רח' הרצליה 9 534696 נצרת רחוב אלכאזוק טלפון 55298.

● טלויזיות „פילקו" הידועות במיבן להשיג בחנויות החשמל המובחרות.

● תיקוני טלוויזיה רק אצל המומחה שלך, כולל ביטוחים, רדיו ולפון רח', הנביאים 4, ע"י קולנוע פאר. 69714.

מבני תעשיה

● למסירה בסביבות אוטוקרס ברמ"ש או בשכ"ת סבכה חדים 700 מ"ר, אפשרות להכמלה ה־ שטח, מתאים לקונפקציה, ל־ תעשיה אלקטרונית וכיוצ"ב. לכ־ תוב למעריב חיפה למס' 488.

חיות בית

● „פינת החי" אלדורי, אבן סינא 2, כלבים גזעיים דוכרמים, ציפורים, דגים נוצצים ר' עזר, הנית סבירה ותגוז. טלפון 61149, המעו 70851.

חדרים מרוהטים

● חדר מרוהט יפה + נוף הכרמל, גם לקייטנים 80772.

● חדר מרוהט, כניסה נפרדת, לשני כמודנטים, קלין, יבנה 15.

● חדר יפה מרוהט ימופה ב־ סמכה מרפסת סגורה, רחוב מד־ רה, לאשה מבוגרת, טלפון 242428 בשעות 12—14 או 18—20 בערב.

● חדר מרוהט בביקמת מוסל 5 א' הגפן, טלפון 534051, נקפי ג'ין.

● להשכיר חדר מרוהט עם כל הנוחיות לבבר או לזוג רחוקים בנוה־שאנן, טלפון 235493.

● חדר קטן ליחיד בקרית הד מבנין: בהדר, כניסה נפרדת, „ביתו", אחר העם 15.

● חדר ליחיד בדירת לוזק, פרידריר + גג, במרכז הדר. טלפון 538835.

● מעוניין בחדר בקריות, אוסר דוד, ת.ת. 1209686 במכני ח"א (אלקטרוניקה).

● להשכיר חדר מרוהט אחר העם 4 ק.ב. טלפון 69368.

● חדר מרוהט בסביבה טובה בכרמל, טלפון 83735 2.00—5.00.

● 2 חדרים מרוהטים כניסה מידירת בשד' אנ"ם רמת הדר דיזורעאלי ברוממה מבחר גדול בדירות מרוהטות, מסר, הרצל 526960 8.

● חדר גדול אודירי וממבה בהדר ליחיד/לזוג, 532458.

● חדר למשרד במרכז הכרמל קומה ב', כניסה נפרדת, משרד יזרעאלי, הנשיא 131, 87237.

● בכרמל חדר מרוהט כניסה נפרדת, מרכזי, משרד יזרעאלי, הנשיא 131, 87237.

מבוק דירות

● דירת חדר וחצי מרוהטת להשכיר בשכ"ת בקרית חיים מרוהית טלפון 212446.

● בשכ"ה דירה מרוהטת 3½ או 3½ חדרים, עם טלפון בנוה שרה. טלפון 235142.

● ברמז 3 מרוהטות ומתוכ־ ננה + טלפון —300. 86115 41931.

● ברמז דירת חדר מרוהטת + מרפסת —180. 86115 41931.

● ברמות רמז 3 חדרים + טלפון: לסטודנטים הול מ־1.9.70 221893.

● בשכ"ה דירה 2 חדרים מרכז נוה שאנן, טלפון 69792.

● בכרמל 3 מרוהט + טלפון —350, משרד יזרעאלי, הנשיא 131, 87237.

הצעות עבודה

● דרושות טכנאיות ו.ב.מ. למדי מקצוע מעניין בשעות הי נוחות לך. השתלמות מעשית לקראת סיום הקורס. למעמיקות מובטחת עבודה במקום. „בי מעלה" שמריהו לוין 30 חיפה.

● דרושה מטפלת לתינוק + מקט בית — טלפון אחרי 6 251546.

● דרושה מטפלת לילד בן שני חיים ועבודות בית קלות, עם הפלצות. טלפון 244124.

● דרושה מכירה מנוסה עם הרמסה ליום שלם. שעות העבו־ דה 1—8 ומ־7—4. להתקשר — ב־520551, נוזליק.

● דרושה מטפלת לילד ועזרה בעבודות בית. 251203.

● דרוש/ה מנהל חולצות למכר בכת. תנאים טובים לאדם הו מתאים. טלפון: 523393 חיפה.

● למורה דרושה מטפלת לתי־ נוק עם הפלצות. פרוינר, 50108.

● דרושה אשה לעזרה במשק בית ובשול פעמים בשבוע. גליק הרצליה 19.

● דחוף! למפעל לאלקטרוניקה דרוש אדם דינמי וכעל כושר ארגוני כשעור. פרטים 65687.

● דחוף! למפעל לאלקטרוניקה דרוש טכנאי רדיו עם נסיון רציני בתיקונים. פרטים 65687.

● מתעשים קונדיטור לקונדי־ טוריה על הכרמל, טל' 242668 חיפה.

● דרושים!! מוכירה יבוא עצ־ מאית — מנהה"ש נ'—ל' — מוכחה למכירת רכב — מכונאות אוטוקה — סגנר רתך מעולה — מוכירה עברית ואנגלית — קופאי מנוסה — ואחרים. „פר־ סום לכל", 6901, הרצל 16.

● בקרית מוצקין דרושה ספ־ רית בעלת נסיון. לפנות טלפון 711008.

● דרושה אשה בנו"ש למטפל בה בנו 5 פעמים בשבוע מ־ 11—14. טלפון 2316446.

● דרושה אשה לנהול משק בית + השגחה על שני ילדות. לטל־ פן 716424 משעה 8 בערב, פרט ליום ששי ושבת.

● תוד זהר הרצל 23, מציע עבודות, מוכרות, פקידות וסמבר לות. 66068.

● דחוף! דרושה עובדת לבית ולטפול בילד, טל' 251064.

● דרושה מטפלת מנו"ש לילד בן 1½ משעה 15—7. 223823.

● לעבודה בחו"ל במסעדה דרו־ שות עובדות מטבח ומלצריות דוברות גרמנית, להתקשר משה כרמל, חורב 34א'.

● דרוש טוכן + רכב בענף הפרטוטוריה. לפנות ת.ד. 4496 מס' 12376.

● דרוש טכנאי אלקטרוניקה מנוסה גיל 30—40 לניהול חנות לחלקי אלקטרוניקה רק עם המ־ לצות להתקשר טלפונית 63812 בשעות 7—4, 8—13.

● דרושה פקידה בעלת ותק וידיעות בהנהלת חשבונות ומי־ בה במכונה בעברית עם המלצות לפנות ליום, דרך הים 9א', ב־ שעות 17—18.

● דרושים/ות תופרות/ים וחד־ ניכות לקונפקציות בגדי נשים. שיבת ציון 4.

● דרושה/ה טוכן/נת לשיכונות פריקומי' ונרכים בתנאים מר־ בים לחיפה והסביבה. חיפה. מרכז ישן פינת רח' כישה אח־ רון 12, קומה א'.

● דרוש נהג בעל נסיון ל־ היבר. סקניה 110 להתקשר בין השעות 18—20. טלפון 931824.

● למעון שיקומי במכיבת חיפה דרושים להדרכת נוער מרכז מדר מר סנגלר. לפנות טלפון 931176 ת.ד. 5286 חיפה.

● דרושה אשה למפעל בילד (5) ועזרה בעבודות בית 15.30—7.30. טלפון 244403 מ־16.

● מעוניין באיש/ה לנהל סוכנות דואר סניים במרכז לפנות סוכנות מוריה 46.

הכשרה לעבודה

● קורסים לניהול חשבון ו.ב.מ. תעודה למסיימים. לביא הנביאים 13.

● קורסי יום וערב בחיבה במכונה עברית אנגלית נקבנות ו.ב.מ. הפעלת מכונות נשינה. ב"ים הרמס חיפה הרצל 44.

● בחיפה: קורס מזכירות מה־ קדם מיועד לפקידות בעלות נסיון או לבעלות השכלה מת־ אימה. „מעלה" ב"ים ערב ל־ פקידות, סמור רשמות, חיפה רח' שמריהו לוין 30, טלפון 63591.

ביקוש עבודה

● מעונינת בעבודה 4—6 ש־ עות בלבורנטית או בעבודה מתאימה אחרת — 714097.

● מהנדס בכיר מארה"ב מ־ עונין בעבודות פרמיות. טלפון 241018.

● פקידה בהנה"ש + הדפ־ סה, מעונינת בעבודה מתאימה. טלפון 715918 מ־18.

● אמריקאי צעיר עם פולקס־ וגן מסחרי, קבינה כפולה, מח־ פש עבודה בהובלה. 941792 מ־ 17—18.

● מטפלת בילדים מחפשת עבודה ליום שלם במשפל בילדים ועבודות בית קלות, טלפון 527335 בשעות 9—13 בכל יום פרט ל־ שבת.

● בוגרת אוניברסיטה בעברית ובאנגלית (לאחר שרות צבאי) מחפשת עבודה מתאימה (רצוי בתרגום). לכתוב למעריב חיפה למס' 516.

● מכנר אחוקה מפעל במכל־ מים וסכבים. טואף, קרית ביא־ ליק, קרן היסוד 50/4.

נופש

● בלה ובקר בירושלים יולי־ ואוגוסט! „מבצע סוף שבוע" במלון החדש רוזנבאום (ורדי) במחירים נוחים! פרטים והז־ מנה במלון 37796—02 ובמשרדי „אור" חיפה הרצל 22, 69640.

● בלו נפלא במלון מצדה ערד, 057 97260 : 057 97240 : 057 97140 בריכת שחיה.

● הזמנת מקומות לבתי מר־ גוע וחופשה — ללא תשלום נוסף!!! חברת דרור הרצל 4 חיפה 67313 (8.30—13.00) 16.00—19.00.

תסרוקות

● במלון קלרה תסרוקות מפ־ אות עבריות לכל אירוע, בסלון קלרה לכלה שמלות אקסלוזיביות הדי כלה מלכות בסהיר עסמי, בית הקרונות.

● בסלון כוניה הר הכרמל, טל' 81301, בית כפר ערב ל־ קפרות נשים בשיטות החדי־ שות ביותר. המוצרים רק מ־ הנצרת „ולה".

● בסלון קלמן צפתו ב"ים ל־ ספרות נשים בהנהלת מר קלמן בשיטות מודרניות באירופה. ה־ הרשמה אחה"צ בשד' מוריה 52 87741.

צילום

● מקרנות ומצלמות 8 מ"מ העתקה מסמכים במקום כל צל־ מי הצילום וההקרנה פרטי בית הרצל 4 קומה א'.

שרותי רכב

● התקנת רדיו למכוניות + אנטנה נגלת —335 ל"י במקום —395 ל"י, רס אצל רדיו דוד. הביאים 4, ע"י קולנוע פאר. 69714.

מכוניות למכירה

● ב־7.000 ל"י וקסהול פרסמה דגם 1962, במצב מצוין, מנוע, רדיו ורפוד חדשים, מערכת מ־ עצורים כפולה. 04 522110.

● בהזדמנות פריגא 4 מסורם 63 + מסמ, טלפון בעבודה 536882, בבית 532894.

● סוסיתא 12 סטיישן 1966 + מסמ מצוינת. 532762 מ־14.00 בשבת כל היום.

● לרגל נסיעה פיג'ו 404 1964 במצב טוב. טלפון 242641.

● רה־שבו 61 צבע חדש, טסט לשנה, 2700 במצב מצוין — 87815.

● קורטינה 1966 למכירה במ־ צב מצוין, לרגל נסיעה. 88757.

● בהזדמנות! פג'ו 404 1964 במצב מצוין + רדיו. 244934.

● מוסקנב 69 פדרבו! לדרכון בצבע צהוב + מזגן אוויר, הכל אוטומטי. טלפון 234436, 8—19.

● שרות מוכסר למכוניות דנו הוקיו, תקונים חלקים אוריגי־ נליים, מוכר אומר טסט, כול משרד הרישוי, מפרץ חיפה — טלפון 726234.

● בדיקות רכב לפני קניה עם יעוץ מכני וקבלת אישור בתוב מכון מוכר אומוטסט, מול משרד הרישוי, מפרץ חיפה, — טלפון 726234.

● כאאב מסחרית במצב מצו־ יין, 1966, צבע לבן. 724570.

● מורים מסחרי 56 מנוע 68 צמיגים חדשים, אחרי טסט. טלפון 523389 15—18.

● מריוס 1961, 5 חודשים טסט. טלפון 721174, מ־17—7. מרדכי.

● אופל קדט 1968 במצב מצוין טל' 66501, שלוחה 273, טל' — 523418 מ־20—17.

● פג'ו 404 סוף 65, 5 צמיגים חדשים, טסט לשנה. 245943.

● סימקה 1000/64 + רדיו, טסט דצמבר. 8—10.

● למכירה קונסמת 900 משנת 1965. טלפון 86364 מ־19—16.

● פיאט 1300 מסחרית 1964 במצב מצוין, טלפון 710330.

● דה־שבו 1964 במצב מצוין, טסט לשנה —4200. טלפון 530905.

● פריג'ן 4 1968 יד ראשונה טלפון 536676 מ־16.

● פריג'ן 4 68 מצב מצוין + רדיו, טלפון 520615.

● פולקסוגן מסחרית 1965 90.000 ק"מ יד ראשונה, מצב טוב. טל' 233649 ששי משעה 16—20, שבת עד הצהרים.

● מיני מיינור מודל 1962 ב־ מצב מצוין ושמורה להפליא. מ־ 16—21, 64887.

● אופל קדם סטיישן מצויינת 1964 + רדיו. טלפון 223727.

● קונסמה 1300/4 במצב מצוין 47.000 ק"מ, מסמ ל־1/71 + רדיו טלפון 245171.

● לאריק 1963 אוטומטי, מנוע שברולט אחרי טסט, יד ראשונה במצב מצוין, טלפון 81000.

● בהזדמנות וספה ג'י.אס. 63/4 אחרי אוברהול ופצע, במצב מצו־ ין, טל' 243870, קומה א'.

● פולקסוגן חפושית 1200 1964 מצב מצוין, טל' 223656.

● הילמן מינקס אוטומטית 1963 במצב טוב. 6700 ל"י. טלפון 727935.

● הילמן „הוסקי" סטיישן 1964 טסט לשנה, טלפון 66031 ביום.

● ווקסהול ויקטור 1965 טסט לשנה. טלפון 223013.

● למכירה או להשכרה פולקס־ וגן מסחרי גדול 64 065 66075.

● בהזדמנות פריג'ן 4 1963 / 6200 ק"מ 14.00, 525029, ק. חיים י"א 66 שלבל.

● מכונית פג'ו 1968 404 ד־ לוקס (יד ראשונה) לדרכון זו 5.500 ל"י (כולל 25% מכס ש־ לם) לקונה ישראלי 17.000 ל"י. טלפון 222124 משעה 14.30—8 או 89498 משעה 17—19.

● אוסטין היילי ספורט 1962 במצב מצוין, טל' 85564.

● סימקה 1000 7968, רדיו, טסט לדצמבר 717942 אחה"צ.

● למכירה כרמל דוכס 68 במצב טוב, טל' 932204 אחרי 17, ששי שבת כל היום.

● פורד אנגליה סטיישן 65 טסט לשנה 73.000 ק"מ. 532540.

● פריג'ן 4 מודל 67 למכירה בשעות אחה"צ 88083.

● פיאט 850 ספורט 1969 30.000 ק"מ במצב מצוין, 40823.

● למכירה סוסיתא סטיישן 1965 במצב מצוין, טלפון 725354.

● פולקסוגן מסחרי גבוה מודל 1964 להתקשר 41611 מ־18—8.

● למכירה קורטינה 66 + רדיו טסט בינואר טלפון 241265 מ־18.

● פריג'ן 4 1969 במצב מצוין + רדיו יד ראשונה. טלפונים 64676 — 87048.

● פיג'ו 1964 11.000 — פיג'ו 404 1968 סטיישן — קורטינה קופה, מסמ לשנה 1964 — פיאט 500 1961 2.600, טלפון 69955.

● פולקסוגן חיפושית 64 — 67.000 ק"מ, מסמ שנה. 537997.

● פורד קרן סטיישן 1959 — מסמ + רדיו 4.000 טל' 80782.

● בהזדמנות פריג'ן 4 1966 במצב מצוין, טלפון 80519.

● סימקה 1300 תחילת 62 מסמ נובמבר — 4.500, 712131.

● אופל קדם סטיישן 1966, בשבת 534708, ביום הול 61149.

● לרגל נסיעה מאונורה 12 פרטי 1966 במצב מצוין טלפון 225422.

● סימקה 1000 שנת 65 72.000 ק"מ טל' 711332.

● פריג'ן 4 1962 אחרי מסמ אוברול בהזדמנות 221088.

● פולקסוגן 1961 מצב מצוין מסמ + רדיו טלפון 713709.

● בהזדמנות ב.מ.או. 4 66 חד־ רים כללי + מסמ, 234805.

● בהזדמנות פריג'ן 4 1970 חד־ שה 7.700 ק"מ. 530937.

● בזול סימקה סטיישן 1300 1954, מצב מכני טוב. טלפון 235089.

● בהזדמנות וקסהול ולוקס מודל 1950 במצב טוב. 222547.

● פיאט 600 די 1965 במצב מצוין, טלפון 527773.

● בהזדמנות יוצאת מהכלל וקסהול סטיישן 65 טלפון — 531795 נצרת.

● פיאט 600 די 1966 יד ראשונה במצב מצוין. טלפון — 244588 אחה"צ.

● למכירה פולקסוגן 1600 פרטית במצב מצוין + אחריות בהזדמנות מודל 1968, טלפון 527279, 523278.

● וקסהול וולוקס 1960 טסט לשנה, לפנות „כוכב מזרחי", טלפון 523054.

● מורים 1100 שנת 65 מנוע חדש טלפון 521436.

● פורד אנגליה 63 במצב מצוין לרגל נסיעה 233927 — פרט לשבת.

● סוסיתא סטיישן 12 1966 מסמ שמונה חודשים טל' — 710942.

● סוסיתא מסחרית 1964 מסמ במאי מצב מצוין, 221893.

● קורטינה דה לוקס 65 מכנת 68 תשלומים אפשריים 251567.

ביקוש מכוניות

● דרוש רנו 4 5 בשנת 63/64/65 טל' 85564.

● מעוניין בשברולט 56 57 ב־ מצב טוב. 04 68297 (אהוד).

אופנועים וקטנועים

● ב.ס.א. 54 מסמ לשנה במצב טוב. טלפון 62373.

● בהזדמנות למכירה 150, 63, מסמ לשנה, —650. 40306.

● בהזדמנות למכירה 200 סי.סי. חדשה 70. טלפון 720734.

עסקים

● דרושים כספים בערבות בני קאות וכערבות בתנאים מצוי־ נים הצמדה לדולר אפשרית. „בשמת להשקעות" הנביאים 24 טל'. 532363.

● בית קפה מסעדה, אספרסו מבוסס בכרמל למכירה ובדמ"פ/ אפשרות לשותפות לפנות: 9023 ת.ד. 4094 חיפה.

● למכירה חנות מתאימה לכל עסק + ציוד מלא לאכליו או למסעדה בנוה־שאנן במקום מר־ כזי. טלפון 235029.

● הזדמנות. למכירה בית מלאכה להשמל רכב, מפרץ חי־ פה. (727585) 725544.

● למכירה חנות נלבנדריה, הרצליה 25, בתנאים טובים, לשאול במקום.

● מסגר מכני ומסגר רתך, נסיון רב בבניה מבלטים, כדי עבודה ודוגמאות, שכלונות, בדיקות מעונינים לביצוע כל עבודה ב־ שטח הנ"ל. בצוע טוב ויעיל, מבלים לביצוע במפעל אצל ה־ מזמין בשעות הנוחות לו. וב־ עצמאיים. בהצעות מובות נא לכ־ תוב למעריב חיפה למס' 515 ולציין סוג העבודה, אפשרי יצור הפוכי.

● למכירה בירוהלים מסתפי בריאות בית מבחר גדול ומי־ בוסס בענף הרהיטים, 500 מ"ר ת.ד. 9280 ירושלים.

● למכירה בהזדמנות מזנון ב־ קולנוע רו, סיבות משפחתיות פרנסה מובטחת, לפנות ב־19.

● במפרץ מקום לנגר אשבור יות שונות, טל' 720613 מרדכי.

● למכירה עסק גדול בזדבי מתה במרכז הדר. לפנות 9—13 ומ־16—19 טלפון 41328.

● למכירה חנות אופניים, פרד־ כת חה, בקרית חיים. 725504.

● במקום מרכזי בענף בתי קפה פרנסה במטה לשתי משפחות או שלישה, ביג בז, 533084, 524814.

● כרמ"ש / שכ"ת למסירה פד־ דית חנות גדולה ברח' הגבורים להתקשר כל יום 14.00—17.00 — 224621.

● מתפרה מסודרת למכירה בכרמיאל שורק, נה"ל 8 כרמיאל.

● חנות בתוך משרד במרכז העיר להשכרה ולמכירה ומכבל מכוניות ואחסנה 65367.

● בהרצל חנות + חצר למכי־ רה או שותפות ת.ד. 4496 ל־ מס' 10466.

● ברח' חסיבת נולבני בשכ"ת חנות מזיתית 60 מ"ר ופשרד בקומה ביניים 30 מ"ר והלרה מחסנים אחוריים כל אחד 100 מ"ר. טלפון 521134.

● למכירה אולם ומסעדה פר־ נסה לשתי משפחות. אפשרי גם בשותפות. טלפון 61396 (16.00—13.00), ת.ד. 4094 „9180".

● למכירה או להשכרה חנות בשר עופות דגים. טל' 235997 פרידמן.

● למכירה מסיבת בריאה מזנון בבנין משרדים פרנסה טובה לזוג הבקים 3.

● למכירה עסק עובד + סי־ בוניות + לקוחות, 20.000 — 41931 — 86115.

● דרוש קונה לעסק בענף משחר מכוניות. ת.ד. 702 חיפה.

● למכירה בהזדמנות נגריה כבית + מחסן ע"י כבר מרין טלפון 525962.

● אולם קטן ומזנון לשמחות מהודר כולל איבונור במקום מרכזי בהדר פרנסה במוחה ל־ שתי משפחות משרד יזרעאלי הנשיא 131 87237.

חנויות

● חנוכיה מול בריכה בת גלים להשכרה או למכירה במה בנוי 130 מ"ר. מרפסת 120 מ"ר מתאים למסעדה. בלייבר את ויכהולץ, קבלני בנין בע"מ חד־ שה רחוב הגליל 11, טל' 222511 שעות הקבלה 12.30, 16.30—19.00 — 9.00.

● למכירה חנות הדיסה, אפשרות לכרבית 2 חדרים ומטבח לפנות נוה־שאנן, רח' חניתה 79 טלפון 234436.

● למכירה בכלל זוכגה חנה למכשירי כתיבה, עתונים, צי־ ציעים וספרים במרכז תלחוה. טלפון 233313.

● ברמ"ש חנות / בחכ. נורדיו 19 בחצר טלפון 86457.

● למכירה / בשכ"ת אולין ע"י השוק 41844 13—14 וב־20.

● חנות 32 מ"ר + מחסן ד־ טלפון למכירה ברמ"ש במקום מרכזי ברחוב הרצל, בקומת הצ־ רות. טלפון 67809 לפרה"צ.

● ברמ"ש חנות ירקות כללת ריקה, ביבה, עליה 52, בת גלים 522854.

● למכירה חנות מכבסה וחניה במרכז חיפה, טלפון 523389 בין שעות 15—18.

● למכירה: ברמ"ש חנות דר־ קה 4 מ"ר. בן יהודה 22 — 532977.

● למכירה או למכירה חנות גדולה, הגבורים 28, ברמה — טלפון 69852.

● למכירה בהזדמנות נגריה לה רשוה כבולת לצלצל — אחה"צ 231526.

● למכירה חנות נעלים עם החורה, 16.000 ל"י ובנאל מד־ לה), קריה אתא, העצמאות 31.

מגרשים

● למכירה מגרש באחוזה בגוש 41/10799 לבניה 34.34, לפנות לדירות ראשונים 3 ירושלים, — טלפון 22758.

● מעוניינים ברכישת מגרש ב־ דניה לבנית בית דו משפחתי טלפון 525257.

● ההשקעה המובה ביותר ל־ בטחון כספך הוא בקרקע ע"י רכישת מגרשים ממני אל המומ־ חים לכך שרות אדיב ויעוץ חינם אורליך את וינר שבתאי לוי 2 טלפון 68397.

הלבשה

● בבוטיק פתיגיל הרצל 4 ב־ מבר דגמים אקסקלוזיביים ל־ שמלות ערב ארוכות, שמלות כלה ואביזריהן במתפרת פתיגיל תפירה סלונית לכל הסידות ה־ מתקבלות, הזמנות מבד אקונת.

מכירות

● למכירה: מטה, שתי כורסאות, שני שולחנות, שטיח אדי גור נסה. 527514.

● למכירה מערכת סטריאופונית ומגבר מיונר מסיונו, 2 רמקולים במצב חדשה טל'. 241806 בשעות 18—20.

● 2 רובים לידע, להדאויר בהזדמנות 341027 בערב.

● למכירה מכונת צלום משר מכת מינולטהפקס 11, אפשרות להקטנה. טלפון 244411 לאהרון קרני.

● להמכירה מטרסי שמלת כלה מידה 40/42 — 300 ל"י. טלפון 243176.

● למכירה גנרטור 40 ק.ו. תוצרת מרנוסון שודית לייד במצב טוב. טלפון 710961 — בשעות 16.00—22.00.

● ריהוט סט רדיו גירמונדה סמריאו מ.ס. + פטיפון, חדר שינה סמריקאי + ארון לשתי בנות הנור אפיה חדש פאר פרידיגר אמסור 15 קוב' טלפון 86889.

רהיטים

● המכתי מההלבמונות והיכול כים עם בעלך בקשר לסידור פנים הדירה. יצחק דיכובמי' יעשה הכל עבורך. ייעוץ אדר־ טכנוני מקיף לדירה. ריהוט לכולן וחדרי שינה להול ולמט־ בח ואביזרי קישוט. בכל חודש יולי עד 20 לחודש הנחה מהמ־ לאי עד 20% ועד הודעה חדשה. כל זאת ב„מגנון הדיור" ארלוזורוב 73 חיפה, טלפון 40615.

● למכירה בהזדמנות מלו־ לנות טלפון 714665, מ־8—5 אחה"צ.

● למכירה רהיטים מכומשים, שולחן, מפה כמאות, טל'. 529098.

● הזדמנות ארון דריקומתי 4 דלתות מפורמייקה וארון מטבח טלפון 89824 מ־16.

● למכירה ארון ילדים ומטת נוער עם מזרון במצב טוב ו־ בתנאים נוחים. לפנות לקרית ביאליק ת.ד. 75 טל'. 721230.

שרותים

● החשלאי תקוני בית באחריות החשלאי, תקוני בית באחריות, החשלאי תקוני בית באחריות. 64787.

בתי ספר לנהיגה

● דרוש מורה נהיגה בתנאים מיוחדים, 537323, ובערב 87477.

כלי נגינה

● למכירה בהזדמנות מערכת תופים במצב חדשה, חפה, — 728498.

● למכירה מגנתר בליסנר ישן במצב טוב, טלפון 67732.

● למכירה מגנתר „אודי" צרפתי במצב טוב, בלפור 7א', 62748.

אולמות למסיבות

● לחתונות לברמצוה ולכל ארוע משמחתי האולם החדיש, מגנים דסקו, שד' המגינים 53, 535822, 538729.

● נשארו מספר תאריכים ל־ חודשי הקיץ באולמי היכל ה־ ביהא המפוארים בטירת הכרמל טלפון 941121.

אולמות

● למסירה כרמ"ש או בשכי־ רות אולמות בשטח 230 מ"ר ברחוב הרצליה, טלפון 522317 בין 8—1.

מקררים

● פריג'ידר אמקור 10 במצב מצוין, 280 ל"י, 222961.

● מעוניין בסקרר כימים מי־ צור מקומי, טלפון 242807.

שדוכים

● „רעים" משרד ארצי! אל־ פי הצעות גם מחיפה והצפון. רחוב ירושלים 16, טלפון — 67348 כ־4—8 בערב.

משרדים

● בשכ"ת 2 משרדים בבנין לבגם על יד חבסל — טלפון 723897 ובערב 521700.

פרסומים

● קבלת מודעות ב„מעריב" חיפה: רחוב הנביאים 32 — משעה 8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה, ביום שישי מ־8 עד 12.30.

תעודות מלווה

● קונים במחירים גבוהים מ־ לוח קליטה ובטחון „ביתו" אחד העם 15.

מכונות כביסה

● מכונת כביסה חצי אוטו־ מטית במצב מצוין 233927 — פרט לשבת.

המשך „לוח חיפה" בעמוד 6

עם נתניה

סניפי „מעריב" לקבלת מודעות בנתניה: „תרבות", שד' בנימין 7; „פנת הספר", סמילנסקי 8

תורנות בתי מרקחת

שישי: מרכז
שבת: נתניה

תורנות רופאים

קופ"ח „עממית"
מד"א טלפון 3333.

קופ"ח „מכבי"
מד"א טלפון 3333.

דירות

● משרדי תוך אלברג נווה, דירות, חנויות, מגרשים, הרצל 18, 053 23379.

● שמעון בריזמאי, תווך כל־ לי, הרצל 19, טלפון 053 25006, הפנו 053 23578.

● דירות, חנויות, עסקים, מג־ רשים, מיכאל אגרם, הרצל 9, 053 24941.

● משרד לתיווך „אייל" נת־ ניה הרצל 21 טל'. 23640, מכירות והשכרת חנויות, דירות ועסקים.

קבלני בנין

● י. ספירא ושות' בע"מ, רח' סמילנסקי 38, טלפון 22742 נתניה למכירה: חנויות ודירות בנות 2, 2½, 3 חדרים, רח' בן אבי פינת רח' פתחתקוה נא לפנות למשרדנו.

● למכירה דירת בנות 2½, 3, 3½ חדרים בכל חלקי נתניה, תנאי רכישה נוחים, בנינים עם או בלי מעליות, גז מרכזי, חניה, טלפון פנימי, אנטנה מר־ כזית וכל השכלולים ברחוב בא־ רי 28, שד' בנימין 24, קרקר 7, בנבר פרטים נא לפנות ל„בנד דונגרי" ושות' בע"מ, שמואל ה־ נציב 5, נתניה, טלפון 23487.

דירות למכירה

● לזוגות צעירים דירות בת־ נאים נוחים בכל חלקי נתניה. בנבר פרטים נא לפנות ל„בנד דונגרי" ושות' בע"מ, טלפון — 23487, שמואל הנציב 5, נתניה.

● למכירה דירות מפוארות ב־ נות 3—4 חדרים. ברחוב ביא־ ליק 5, נתניה, שבמהאוג, קרקע גרוטית, מעלית, טלפון פנימי, גז מרכזי, אנטנה מרכזית, חניה ארונות פורמאיקה במטבח וכל השכלולים. „בנדדונגרי" ושות' בע"מ, טלפון 23487, שמואל ה־ נציב 5, נתניה.

● דירה שלושה חדרים רח' אוסישקין, לפנות טלפון 23487 בין 8—7 בערב.

● בהזדמנות דירה חדשה 3 חדרים עם פנת אוכל, רחוב י. סמהון 12/8 קופה ד'.

● דירה 4 חדרים מפוארת ליד „אגד", טלפון 24152—053.

● למכירה במרכז נתניה דירות מפוארות בנות 3 חדרים, חנ־ יות, אולמות, מחסנים. לפנות לקבלן רייכלבוי, שמואל הנציב 13.

דירות להשכרה

● להשכיר לשנה דירה מרוהטת 3 חדרים אוסישקין 13א' קרניאל

● להשכרה 2 דירות 2½ חדר במרכז נתניה ועוד. לפנות — 22947.

ביקוש דירות

● חברת שיכון ופיתוח בע"מ, רוכשת דירות המתאימות לקלי־ טת עולים בבנלים מהחד עד שלושה חדרים. בהצעות נא לפ־ נות למשרדינו בתלאביב, ברח' החשמונאים 123 (קומה ג') ב־ ימים א'—ה' בשעות 14—8, טל' 260191.

פרסומים

● מודעות למדור זה ול„מע־ ריב" מתקבלות ב„פינת הספר", רח' סמילנסקי 8 (מול בית זאבי). טלפון 24102, נתניה.

● מודעות למדור זה ול„מע־ ריב" מתקבלות ב„תרבות", שד' בנימין 7 (בנין אגד). טלפון 22949, נתניה, פתוח מ־8 עד 13 ומ־16 עד 19.

הצעות עבודה

● דרושה אשה מטפלת, מינגר סקי, דגל המלך 26.

טפש

● „החוף הירוק" כפר נופש, ספורט ובדור בינלאומי, טלפון 25551 053.

● מנסיון ברנם, שימת העמ־ קים, רסקו 10, טל' 053 24902, כפר למהדרין, 15 ליום.

● אחוזת נציבה — שדרות אדיב — חדרים עם שרותים צמודים — מסבת הונגרי וכשר — בקרבת הים והבריכה, טלפון ומנסיון „גלי הדרה", טל' 053 25125.

● בילוי נפלא בסלון מצדה ערד : 057 97260 : 057 97140 057 97240, בריכת שחיה.

● פנסיון אנמים 053 22647 — כשר למהדרין, נוחיות מלאה מטבח הונגרי.

● חדרים לקייטנים ותיירים בבתי מלון ופרטיים בנתניה ב־ משרד „סינגל" — רודבקי, טלפון 053 23198 שרות חינם.

● פנסיון „צוקרים" דיזנגוף 33, טלפון 22816 כשר, יולי — אוגוסט — 20 ל"י פנסיון מלא.

מכוניות למכירה

● בפיאט נתניה, הרצל 44, טלפון 053 23453, מקליטים כל מכונית.

● מכונות „טובבו", ספיר 4, טלפון 24635 החלפה, קניה ו־ השכרת רכב.

● מכונות נ.ס.ו. להנהיה וה־ סביבה, יהם 2, טלפון 24356.

מכוניות להשכרה

● „ערנא" רח' יהם 2, טלפון 27828.

חנויות

● הזדמנות בנתניה חנות גדו־ לה + גלריה למכירה. טלפון 053 23379.

טלוויזיות

● טלוויזיות „פילקו" הידו־ עות במיבן להשיג בחנויות ה־ חשמל המובחרות.

במות ובידור

● „החוף הירוק" מוצות לי־ לה חדיש, רפה אירופאית, תז־ מורת מעולה.

אולמות למסיבות

● „החוף הירוק", אולמות מ־ פוארים לחתונות ושמחות, — טלפון 25551 053.

ביטוח

● איחוד סוכנויות ביטוח בע"מ, שערהגיא 8, טלפון — 053 23889.

מכירות

● למכירה בזול מקנתר כנר קטן במצב מצוין, נים, בית ינאי, מס אחה"צ.

עם רחובות

תורנות רופאים

קופ"ח „עממית"
שישי ושבת: רופא כללי: ד"ר ד. בירזו, רח' גורדין 5, טל' 951980; רופא ילדים: ד"ר ה. שפירא, בגימין 23 (בין 9—8 בבוקר, 5—4 אחה"צ).
אחות תורנית במרפאת קפ"ח בנימין 23 (בין 9—10 בבוקר).

דירות למכירה

● בהזדמנות למסבבם עד יום א' דירה 3 חדרים במכיבה שק־ טה במרכז, קומה ד', 958496.

וילות ובתים

● קרית ההגנה בע"מ מציעה ברחובות וילות פאר, טלפון: 951470.

טלוויזיות

● טלוויזיות „פילקו" הידועות במיבן להשיג בחנויות החשמל המובחרות.

ירושלמי!
הכן ביתך לחורף
„המשפר" ירושלים
[illegible]

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 6

מכתב ממן האחל

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

אנו מחפשים עבור לקוחותינו:
אזור תל־אביב
מהנדס ייצור
פיקוח וקביעה של מערכות השכר במפעל תעשייתי גדול בענף המזון. שותף לצוות תכנון רכוז פרויקטים לפיתוח המפעל. דרוש נסיון בקביעת נורמות.
מהנדס בימאי
לניהול הייצור ופיתוח המוצרים של מפעל לחמרי הדברה. דרושים השכלה טכנולוגית גבוהה ונסיון בניהול.
נא להתקשר טלפונית לשם קביעת ראיון: תל־אביב, רח' ויצמן 1ג, טלפון 263231.
יועצים למערכות ניהול וייצור בע"מ

הנדסת התפלה לישראל (תהליך זרחין) בע"מ
דרושים
מסגרים
רתכים
● אחרי שרות צבאי עם 3 שנות נסיון. רצוי בוגרי בי"ס מקצועי.
● לפנות בכתב ת.ד. 18041, ת"א

לחברת ביטוח גדולה
דרוש עוזר למנהל חשבונות ראשי
במחלקת חיים
רצוי בעל נסיון במיכון.
בדבר פרטים נא לפנות בכתב בצרוף פרטים לת.ד. 16235 תל־אביב, עבור מס' 73.

לחברת הפצה בירושלים
דרושים
1. מנהל חשבונות צעיר
2. פקיד מכירות צעיר ודינמי
לפנות לת"ד 2099 י־ם עבור „חברה" ולצרף פרטים אישיים כולל נסיון בעבודה.

לבית חרושת לפסנתרים
דרושים
סוכנים בלעדיים
לתל־אביב וירושלים
על המועמד לדאוג לאולם תצוגה, ערבויות ובטחונות. סודיות מובטחת. תנאים טובים. לכתוב לת.ד. 4474 חיפה, עבור „חברה".

Alitalia
דרושה
מפעילת טלפרינטר מנוסה
ואנגלית הכרחית,
ידיעת השפה האיטלקית רצויה)
לפנות למזכירה המינהלית, אליטליה, תל־אביב, רח' הירקון 104, טל' 244141.

לחברתנו דרושה
פקידה כללית
בבאר־שבע
לעבודת פקידות הכרוכה במגע עם ציבור לקוחות. באות בחשבון אך ורק מועמדות בעלות נסיון.
על המועמדות לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4104 ירושלים. סודיות מובטחת.

למוסד גדול
דרושה מזכירה
בוגרת בית ספר תיכון, לאחר שרות בצה"ל, רצויה ידיעת הדפסה על מכונת כתיבה עברית.
הצעות יש להגיש בכתב יד בציון תולדות חיים ופירוט מקומות עבודה קודמים.
סודיות מובטחת
לפנות לת.ד. 1687 תל־אביב, עבור „מזכירה".

נציבות שירות המדינה
מודיעה כי
המועד האחרון
למכרז 437
עוזרים לפרסומאים
נקבע ל־י"ב באב תש"ל 4.8.70
● דרגת המשרות: י'—י"א הדירוג האחיד.
● הדרישות: 10 שנות לימוד; נסיון של שנתיים בעבודה מינהלית — רצוי בפרסום.

דרושים
1. **חשמלאים** בעלי רשיון ונסיון לעבודות אינסטלציה לתעשיה
2. **ראשי צוות מנוסים**
3. **מנהל עבודה מנוסה**
לפנות: טלפון 36574 אחרי 18.30

למשרד רואי חשבון בתל-אביב
דרושים
1. **בוחן** רצוי עם נסיון בהנהלת חשבונות
2. **מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת**
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 29664 ת"א.

למוסד כלכלי צבורי בת"א
דרוש מיד
עוזר למנהל חשבונות ראשי
בעל נסיון של 3 שנים להכנת פקודות וחישובי שכר.
לפנות ת.ד. 2859 תל אביב.

דרושים
למשרד ביטוח גדול
נסח פוליסות
בענף אלמנטרי
דרושה שליטה טובה באנגלית, רצוי נסיון קודם.
לפנות בכתב ת.ד. 1144 ת"א, עבור „נסח".

דרוש
מנהל חשבונות
בעל נסיון של לפחות 5 שנים. במשרה מלאה או חלקית.
נא לפנות ת.ד. 255 ירושלים בצרוף פרטים אישיים, נסיון בעבודה ודרישה למשכורת.

דרוש
מהנדס בנין
למשרד לקונסטרוקציות
לפנות: לאינג' י. אלתר, ת"א, טל' 220010 בשעות 8.00—14.00

דרוש פקיד
למשרד מוניות ברמת־גן
היודע עברית וגרמנית
לפנות בטלפון 256759 כל יום בין השעות 19—20

דרושה אשה
מ־7.00—14.00
לעבודות בית וטיפול בילדה בת 8
טל. 412603 רמת־אביב

לסלון גאולה
דרושה ספרית מעולה
תנאים טובים.
מרכז הכרמל טלפון 86077.

תריסול בע"מ
למפעלנו בחיפה
דרושים מרכיבים
לעבודות אלומיניום
רק בעלי נסיון יפנו טלפון 527381/2.

בי"ס חקלאי תיכון נחלת יהודה
מורה מנוסה לאנגלית
דרושה לשנה"ל תשל"א לכתות י"א—י"ב
מדיקה של חצי משרה עם רשיון הוראה בכתות הנ"ל.
נא להתקשר בטלפון 941557 או בכתב להנה' הלת בית־הספר.

לשני בנים (גיל 9 ו־3)
מחפשים אשה אינטליגנטית
דוברת עברית לשעות 2—6 אחה"צ עם המלצות.
להתקשר בשעות היום עד 5.00 טלפון 32743 בערב 231587 (גב' פרנקל).

דרוש מפעיל לשופל 955K
רצוי בעל נסיון
טלפון 720953

דרוש טכנאי קרור וחשמלאי
לעבודות קרור ומיזוג־אויר
תנאים טובים
סודיות מובטחת
ת"ד 11353 תל־אביב

צעיר
עם משאית דודג' חדשה מחפש עבודה
טל. 54882 עזרא

דרוש נגר מעולה
לתיקונים ואחזקה
לפנות טל. 269858, ת"א, החשמונאים 91.

דרוש סוכן
מנוסה
לשלטים
במשכורת הוגנת + אחוזים
טל. 731248, 861702.

משכורת מצוינת
לחרש — מכונאי עצמאי
לפנות טלפון 961053 בשעות העבודה. בכתב ת"ד 40 רמלה.

למפעל אלקטרוניקה
באזור תל־אביב
דרושים מנהלי עבודה
בעלי הכשרה מקצועית ונסיון בניהול עבודה
המעונינים יפנו בכתב בפירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 729 תל־אביב, עבור מס' 247.

לסניפנו ברמת־השרון
דרושה פקידה
לעבודות משרד כלליות כולל קבלת קהל
*
נא לפנות אישית:
ציון, חברה לביטוח בע"מ
רח' סוקולוב 67, רמת־השרון.

לחברה קבלנית גדולה בירושלים
דרושים
מהנדס ביצוע
מנהלי עבודה
לביצוע פרויקטים גדולים
לפנות ת.ד. 29494 עבור „חברה קבלנית" או טלפון 52829 בין השעות 2—4.

מ. ל. ל. מכון לסטטיסטיקה ולמיכון משרדי בע"מ
לרגל הרחבת פעולותינו
דרושות לנו נקבניות כרטיסי ניקוב
עם נסיון של שנה לפחות
למתאימות — תנאים טובים ואפשרויות לקידום מהיר
לקביעת ראיון לפנות למשרדנו, תל־אביב, קרליבך 12, טלפון 264102/3/4.

מכון ישראלי למחקר ולמידע אורבני בע"מ
דרוש כלכלן
השולט בשפה הגרמנית, יועדפו כלכלנים בעלי רקע מתמטי.
נא לטלפן 735111 רמת־גן.

לחברת בנין גדולה
דרושים
בנאים
לאילת
לפנות רח' החשמונאים 105, חדר 213, ת"א.

לחברה גדולה ליבוא רכב וחלפים
דרוש
אחראי למחלקת חלקי חילוף
הכישורים הדרושים:
* נסיון אדמיניסטרטיבי
* עיתוד מלאי
* ידע ונסיון בניהול צוות
* ידיעה באנגלית
התפקיד מתאים לקצין אפסנאות בכיר, משוחרר.
נא לפנות בציון פרטים אישיים ונסיון אל: ת.ד. 1696 ת"א, עבור „אחראי".

למשרד עורכי־דין דרוש
לשנת עבודה אחת לפחות
עורך־דין שכיר
עם שנת נסיון לפחות
לפנות טל. 264491 ת"א בין 12.00—13.00.

דרוש מנהל חשבונות
בעל נסיון
לעבודה בין השעות 8.00 — 2.00
על המעונינים לפנות לת.ד. 4833 תל־אביב

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושים מבקרי טיב
בעלי השכלה תיכונית (רצוי טכנית) לאחר שרות צבאי
נא לפנות „מבקר טיב" ת.ד. 777 חיפה.

דרושים פרי־זריסט חרם
לעבודות עונתיות
5 ימי עבודה בשבוע
תנאים טובים לאדם המתאים
טלפון 722119
ת.ד. 4 קרית חיים

סוכן
עם נסיון רב והמלצות בענף פרפומריות ובתי מרקחת
בעל אוטו מסחרי
מעונין לעבוד בחברה רצינית, באיזור הצפון.
טל. 62842 חיפה.

למשרד רואה־חשבון
דרוש מבקר
למשרה חלקית
נסיון קודם בעבודה — הכרחי.
לפנות: ת.ד. 1049 ת"א, עבור רו"ח.

דרוש
בתל־אביב
לעבודה פקידותית מגוונת
בעל תעודת בגרות לאחר שירות בצה"ל בגיל 24—30
לפנות ת"א ת.ד. 21107 כס' 1127.
סודיות מלאה מובטחת

דרוש
מכונאי מרקמודים
ומקי בתקנת מרקמודים על גלגלים
בדבר פרטים טלפון 846707 בין השעה 8—10 בבוקר.
סודיות מובטחת

דרושים מסגרים
מבניים ללייש ומבניים
לפנות טל' 914464 בשעות 3—5
טל' 242716, 6—8.

מפעלי זכוכית ישראליים „פניציה" בע"מ
מחפשים
א) **מהנדס מכונות**
לרכז טכנו־ארגוני ולבצע פרויקט להקמת מפעל. רצוי בעל נסיון בהקמת מתקנים או מפעלים, ידיעות השפה האנגלית ו/או הצרפתית הכרחית, קיימת אפשרות להשתלבות בעבודה קבועה לאחר בצוע הפרוייקט.
ב) **מהנדס מכונות**
לניהול טכני של אחד ממפעלינו העומד לפני פיתוח, בעל נסיון של 3—5 שנים בתעשיה.
ג) **חשמלאים**
בקיאים בעבודות חשמל במפעל תעשייתי.
הצעות עם פירוט השכלה, גיל נסיון ושכר מבוקש נא להפנות ל„פניציה" אגף כח אדם ת.ד. 168 חיפה.

למפעל תעשייתי גדול
באזור תל־אביב
דרושה
כתבנית עברית
עם נסיון בעבודות פקידות
● על המעונינות נא לפנות לת.ד. 6397 תל־אביב. נא לציין „כתבנית".
— סודיות מובטחת —

לחברת הנדסה בת"א
דרוש
טכנאי בנין
בעל נסיון של 5 שנים לפחות
הכישורים הדרושים: פיקוח על עבודות בנין, חישוב כמויות, ניתוח מחירים ובדיקת חשבונות קבלנים.
בפרטים נא לפנות לת.ד. 399 ת"א. סודיות מובטחת
תנאים טובים למועמד המתאים.

למפעל באיזור תל־אביב
דרוש מנהל מחלקה
לטיפול טרמי
תנאים טובים
נא לפנות: בפרטים מלאים לת.ד. 20050 למס' 343/ל תל־אביב. סודיות מובטחת.

דוקטור או מוסמך במדעים בלבלה או מינהל ציבורי
דרוש למשרה מינהלית
במוסד חינוכי על תיכוני בירושלים
בהצעות ובפרוט תולדות חיים נא לפנות לת.ד. 557, ירושלים.

למשרד עורכי-דין בתל-אביב
דרושה
מזכירה-כתבנית
עברית מעולה
שעות העבודה רצופות
לפנות עם פרטים מלאים והמלצות לת.ד. 1669 תל־אביב.

למשרד נסיעות בת"א
דרושה
פקידה מורשה
למשרה מלאה.
ידיעת שפות: ספרדית, אנגלית, צרפתית. תועדף בוגרת בי"ס לתיירות.
לפנות: סלמהטורס רח' פרישמן 16 ת"א.

בי"ס תיכון קיבוצי בסביבות חדרה
מעונין
במורה למתמטיקה ולפיסיקה
למשרה חלקית או מלאה.
נא להתקשר בטלפון 063—7720 בשעות לפנה"צ.

טכנולוגיה חדישה
technology limited
סגן מנהל כללי

לחברה תעשייתית
דרוש
מהנדס מכונות

בחברה מבוססת
נפתחה הרשמה
לקורס
מכשירני מעבדה

משרד ישראל
דרושה
כתבנית מנוסה

מזכירת המדור

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

טכנולוגיה מדעית בע"מ
scientific technology limited

מייסודה של:
ITEK CORPORATION, LEXINGTON MASS. U.S.A.
חברה להשקעות של בנק דיסקונט
והחברה הישראלית למחקר ופיתוח

החברה הוקמה לפני שנתיים ועוסקת בפיתוח וייצור מיכשור אלקטרו־אופטי ואלקטרוני, ברמת טכנולוגיה גבוהה, לייצוא ולמערכת הבטחון. במקביל להתרחבות הפעילות מחפשת החברה מועמדים לתפקיד:

סגן מנהל כללי/ביצוע

התפקיד:
- כפוף ישירות למנכ"ל
- אחריות לעיבוד תכניות עבודה של המפעל (לרבות תיקצוב ותמחיר), הפעלתן הלכה למעשה, פיקוח ומעקב אחר ביצוען
- ניהול מערך הפרוייקטים של פיתוח
- אחריות למשאבי ההשבחה והייצור של המפעל

כישורים:
- כושר ניהול מוכח בנושאים הנ"ל
- השכלה טכנית — אקדמאית
- שליטה בשפה האנגלית

נא לפנות בצרוף פרוט של כישורים הנסיון קודם למכנולוגיה מדעית בע"מ, ת.ד. 1028, קרית וייצמן, רחובות, בציון „סמנכ"ל־ביצוע". סודיות מובטחת.

למוסד למחקר ופתוח בסביבות חיפה

דרושים

✶ **מהנדס אחזקה**
מהנדס מכונות או אלקטרוניקה בעל נסיון של 3 שנים לפחות בנושא אחזקת ציוד.
התפקיד: תכנון והכנת הוראות אחזקה לציוד מכני ואלקטרוני; פקוח טכני על בצוע עבודות אחזקה.

✶ **מהנדס ניסויי סביבה**
מהנדס מכונות, אוירונוטיקה או אלקטרוניקה, בעל נסיון של 3 שנים לפחות בפיתוח מיכני או אלקטרוני או נסיון דומה בבדיקות סביבה.

✶ **טכנאי אלקטרוניקה**
רצוי בעל נסיון באחזקה של מחשבים, מכשירי טלטייפ, ציוד היקפי למחשבים, כגון: ציוד הצגה, וכו'.

✶ **טכנאי מכונות**
רצוי בעלי נסיון באחזקה של ציוד עיבוד שבבי, או מתקנים פניאומטיים והידראוליים.

✶ **מחסנאי טכני**
רצוי בעל נסיון בחלקי חלוף לציוד עיבוד שבבי.

✶ **מחסנאי טכני**
רצוי בעל נסיון ברכיבים וחלקי חלוף אלקטרוניים.

● **המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 4656 חיפה, עבור 950/68.** נא לצרף קורות חיים המפרטות בעיקר השכלה מקצועית וכללית, נסיון בעבודה ושליטה בשפות. המועמדים יוזמנו לראיון אישי, בו יימסרו להם פרטים נוספים ותנאי שכר.

אלאופ — התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ
חברה עתירת מדע בקרית ויצמן ברחובות

דרושים

1. **מהנדס אלקטרוניקה בכיר**
בעל רקע בתחום הייצור, לתפקיד של אחראי לתכנון וייצור פרויקטים חדשים.

2. **מתכננים עצמאיים של מתקני ייצור במכניקה עדינה**
מתקני קדוח, חריטה, כרסום, מדידה, מתקנים מיוחדים.
הכישורים: השכלה טכנית מושלמת (מהנדסים, הנדסאים או טכנאי מכונות), נסיון מעשי של לפחות 5 שנים בנושאים הנ"ל, כושר ניהול צוות מצומצם, ידיעת השפה העברית הכרחית, אנגלית — רצויה מאד.

3. **כרסמים מעולים**
לעבודות מכניקה עדינה.
הכישורים: בוגרי בי"ס מקצועי עם נסיון מעשי של לפחות 5 שנים.

4. **מבקרי טיב**
בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי, בעלי נסיון בביקורת ייצור שוטפת.

5. **טכנאי אלקטרוניקה**
בעלי נסיון מעשי של 3 שנים לפחות בנושא מיכשור, הרכבה אלקטרונית, מעגלים מודפסים. רצוי נסיון בנושא ספקי מתח ומכשירי לייזר. ידיעת השפה האנגלית חשובה. ידיעת צרפתית רצויה.

6. **טכנאי הרכבה**
בעל נסיון בהרכבת מצלמות, מסרטות ומכשירים מדוייקים.

תנאים מצוינים למועמדים המתאימים.
לפנות למח' כוח אדם, ת.ד. 1165 רחובות, טל. 951572, 955662.
— סודיות מובטחת —

NCR

דרושות
פקידות כתבניות

הכישורים הדרושים:
— שליטה בכתבנות עברית
— ידיעה בכתבנות אנגלית
— נסיון בפקידות ובעבודה עם קהל.
✶ **תנאים טובים ✶ עבודה יציבה**

נא לפנות בציון קורות חיים, בכתב יד, אל: **י. א. מיטווך ובניו בע"מ**, מחלקת מנגנון, ת.ד. 1089 תל־אביב, עבור מספר 44־11.
— סודיות מובטחת —

NCR

לחברה תעשייתית מבוססת

דרוש
מהנדס מכונות

✶ לעבודה בתכנון מערכות מכניות בפרויקט פיתוח.
✶ רצוי בעל 2 שנות נסיון לפחות.

אפשרויות קידום טובות.

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים מלאים אל ת.ד. 42 רמת־גן.

לחברה גדולה ומבוססת

דרושים

מהנדסי אלקטרוניקה בכירים

לנהול פרויקטים ותכנון מערכות אלקטרוניות ובקרה.

● מהנדסים בעלי נסיון מתבקשים לפנות בכתב בציון קורות חיים אל ת.ד. 25036 תל־אביב.

דרושים
מהנדסי חשמל

לתפקידי תיאום, תכנון ולפקוח על ביצוע עבודות חשמל
באזורים שונים בארץ.
תנאי שכר העבודה בהתאם לכישוריו של המועמד.
התפקיד קשור בנסיעות. רשיון נהיגה הכרחי.

הצעות בכתב יש להגיש כשהן מלוות קורות חיים ותיאור מפורט של ההשכלה והנסיון של המועמד בעבר לת.ד. 1844 תל־אביב למס' ד/20.

בחברה מבוססת
נפתחה הרשמה

לקורס
מכשירי מעבדה תעופתיים

✶ המתקבלים יוכשרו לעבודה בשפוץ מכשירי מטוסים ומערכות טיסה ובקרה.
✶ המשתתפים בקורס יקבלו מילגות, ולמסיימים בהצלחה מובטחת עבודה קבועה ומעניינת.
✶ משוחררי צה"ל ומועמדים עד גיל 45 (כולל נשים) בעלי השכלה של 10 שנות לימוד ורקע מקצועי בתחום שענות או מכניקה עדינה, מתבקשים לפנות בכתב אל ת.ד. 19057 תל־אביב.

דרושה
מזכירה כתבנית

היודעת עברית על בוריה עם ידיעה באנגלית

לפנות בכתב — עם ציון קורות חיים אל „כפיבה" ת.ד. 80 עפולה.

Merci

לתצוגת הרהיטים המפוארת בישראל
דרושים:

● **מוכר מנוסה** בעל ידע רב בשרטוט ועצוב פנים
● **רפד מעולה** עם נסיון.

(רק בעלי מקצוע מעולים יפנו עם המלצות)
עבודה קבועה ותנאים טובים ● סודיות מובטחת

דימור ריהוט תרבות הדיור
ת"א, ארלוזורוב 53 (בנין השופרסל). לפנות למר כהן.

אלקטרה

לחברת אלקטרה (ישראל) בע"מ
דרושים
למחלקת מיזוג אויר
1) **מהנדס חשמל**
(אפשרי מתחיל)
2) **טכנאי קרור**
על המועמדים לפנות בכתב עם פרטים מלאים לת.ד. 2180 ת"א, מדור המנגנון.

משטרת ישראל

למשטרת ישראל
דרושה
כתבנית מנוסה

השולטת היטב בשפות האנגלית והעברית
לעבודה במטה הארצי בירושלים

● **על המעונינות לפנות**, אישית או בכתב, לניצב־משנה י. קרתי במטה הארצי בירושלים, שייך גראות (טל. 02—87111).

לדואר ת"א דרושות

נשים דוורות
למשרות שלמות / חלקיות
בשעות לפני הצהרים

קיימת אפשרות לקבלת קביעות בעבודה, כולל כל הזכויות של עובדי המדינה, תנאים סוציאליים, חופשה, תוספת והקרכישת השכלה כללית בקורסים על חשבון משרד הדואר.

לעובדות תינתן הטבה לאיזורי החלוקה ובחורה וכן ינתנו מדים.

המעונינות תפנינה אישית לגב' רחל טל במזכירות דואר תל־אביב, רח' החרש 8, טל. 32122.

לבי"ס תיכון דתי בירושלים
דרושים מורים
לשנה"ל תשל"א
במקצועות:
מתימטיקה, פיזיקה ולשון
לפנות בכתב לת"ד 7555 ירושלים, עבור מורים.

בוגר פקולטה לראית חשבון
מעונין להחליף מקום עבודתו
כחשב או מנהל ראשי
לפנות: ת.ד. 435 רמת־גן למס. 56

מוסד הטכניון למחקר ופתוח
המדור ללימודי חוץ
מודיע על המשרה הפנויה של
מזכירת המדור

הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית מושלמת. נסיון של 5 שנים בנהול משרד ומתן עבודה. כושר לנהל מו"מ עם גורמי טכניון וגורמי חוץ. כושר הבעה בעל פה ובכתב בעברית ובאנגלית. הדפסה בשפות הנ"ל.

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון, חיפה, בציון מס' המכרז 56/70 ב'.

מפעלי זכוכית ישראליים „פניציה" בע"מ
מחפשים
א) **מהנדס מכונות**
... בעל נסיון ... או מטלורגיה, ידיעת השפה ... הצרפתית ... בעבודות ... הפרויקטים.
ב) **מהנדס מכונות**
... במה פיתוח ...
ג) **חשמלאים**
בקיאים בעבודות ...
... לת.ד. 168 חיפה.

למפעל תעשייתי גדול באזור תל־אביב
דרושה
כתבנית עברית
עם נסיון בעבודות פקידות
● על המעונינות ... לת.ד. ... תל־אביב לציין „כתבנית".
— סודיות מובטחת —

לחברת הנדסה בת"א
דרוש
טכנאי בנין
בעל נסיון של 5 שנים לפחות
הכישורים הדרושים: פיקוח על עבודות בנין, חישוב כמויות, ניהול ... ובדיקת חשבונות קבלנים.
מועמדים נא לפנות לת.ד. 390 ...
סודיות מובטחת
תנאים טובים למועמד המתאים

למפעל באיזור תל־אביב
דרוש מנהל מחלקה
למיפול טרמי
תנאים טובים
נא לפנות בפרטים ... ת.ד. ... תל־אביב.

דוקטור או מוסמך במדעי הכלכלה או מינהל ציבורי
דרוש למשרה מינהלית
במוסד חינוכי על תיכוני בירושלים
בקשות ובפרוט תולדות חיים נא לפנות לת.ד. 557, ירושלים.

למשרד עורכי־דין בתל־אביב
דרושה
מזכירה - כתבנית
עברית מעולה
שעות העבודה רצופות
לפנות עם פרטים מלאים והמלצות לת.ד. ... תל־אביב.

למשרד נסיעות בת"א
דרושה
פקידה מורשה
למשרה מלאה.
... שפות: צרפתית, אנגלית, ...
... בוגרת בי"ס לתיירות.
לפנות: ... רח' ... ת"א.

בי"ס תיכון קיבוצי בסביבות חדרה
מעונין
במורה למתמטיקה ולפיסיקה
למשרה חלקית או מלאה.
נא להתקשר בטלפון ... בשעות לפנה"צ

هكذا من الأصل

דרושים

ביטאים · בנאים · שרטטים · מהנדסים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

משרד החקלאות — המרכז לשיתוף ופתוח חקלאי לארצות מתפתחות
משרד החוץ — המחלקה לשיתוף בינלאומי

לפעולות הסיוע החקלאי בארצות מתפתחות
דרושים מועמדים

לתקופת שרות בחו״ל לפחות שנתיים עם אפשרות של הארכה במדינות הדוברות ספרדית או אנגלית

משימה מס' 14/70 —
הידרוגיאולוג

● תאור המשימה: ייעוץ למהנדסי תכנון בהכנת פרויקטים אזוריים של פתוח מקורות מים, הכנת פרויקטים אזוריים של פתוח מקורות מים באיזורים צחיחים, הכשרת כ״א מקומי והכנת תכניות עבודה בנושאים אלה, בצוע שאיבות נסיון.
בעל השכלה אקדמאית עם נסיון של 5 שנים בגיאולוגיה בשטחי מחקרים גיאולוגיים אזוריים. ידע בבצוע ופתוח שאיבות נסיון ואפשרות הדרכת מקומיים בנושאים אלה. כושר לנהל מו״מ בע״פ ובכתב עם מוסדות ופרטיים, ידיעת השפה הספרדית או האנגלית, בעל רשיון נהיגה.

משימה מס' 15/70 —
מדריך לחנוך נוער חקלאי
(תכנון והקמת רשת מועדוני נוער חקלאיים)

● תאור המשימה: הדרכה במכון ארצי, עזרה למנהל המכון בכל הנושאים הארגוניים ומקצועיים חקלאיים הקשורים בחנוך נוער כפרי והקמת רשת מועדונים. הכנת תכניות לארגון פעולות חברתיות, קהילתיות וחקלאיות.
בעל השכלה תיכונית חקלאית ונסיון של 7 שנים בהדרכה חינוכית של נוער כפרי, הקמת מועדוני נוער חקלאיים־כפריים. בעל נסיון בחקלאות, כושר הדרכה והמחשה, נהול מועדונים. ידיעת השפה האנגלית, בעל רשיון נהיגה.

משימה 16/70 — יועץ

● תאור המשימה: יועץ למשרד החנוך המקומי בנושאי חנוך־נוער, אזרחות, שרותים קהילתיים, ארגון מערכת מועדוני נוער, ארגון והכוונה של המכון הארצי למדריכי נוער, ייעוץ שרותי נוער בהיקף ארצי (נוער עובד ולומד ונוער חסר מסגרת חינוכית בתחום הכפרי העירוני). הקמת הפעלת רשת שרותים לנוער באיזורי המדינה השונים, הכשרת מדריכי נוער, עיבוד והכוונת פעולות התנדבות של נוער לוכד וסטודנטים.
בעל השכלה אקדמאית בחנוך, או במדעי החברה, עם נסיון מעשי של 5 שנים ברמה של פקוח או ארגון כחוזי בתחום החנוך הבלתי פורמלי וחנוך קהילתי ונוער. נסיון בעריכת תכניות הדרכה שנתיות, הוצאת פרסומים, כושר לנהל מו״מ בכתב ובע״פ בדרג גבוה. ידיעת השפה האנגלית, בעל רשיון נהיגה.

משימה מס' 17/70 —
מנהל מכון ארצי להכשרת מדריכי נוער

● תאור המשימה: נסיון בתכנון וארגון מכון ארצי להכשרת מדריכי נוער, ידע בכתיבת והכנת תכניות להכשרת מדריכים, ארגון עבודות סמינריוניות, תכנון וארגון עבודות מעשיות בשטח לגילאי 16—30, התמצאות ברכת צוות מורים וחנוך בנוער חקלאי, פקוח וארגון פעולות חנוכיות מחוץ למסגרת החנוך הפורמלי. נהול והקמת מכון מדריכים ארצי, הכנת תכניות לימודים ועבודה מעשית, נהול פרויקט נסיוני לדוגמא עם חניכי המכון, נהול סמינריונים וקורסים קצרי מועד לפעילי ארגוני הנוער ועזרה בהקמתם.
בעל השכלה אקדמאית בחנוך או מדעי החברה עם נסיון מעשי של 5 שנים, כולל נהול מכון למדריכי נוער, או בעל השכלה תיכונית עם נסיון של 7 שנים בנהול מכון למדריכי נוער. כושר ביטוי בכתב ובע״פ, כושר הדרכה והמחשה. כושר הרצאה בתחומי החינוך, נהול מו״מ בדרג גבוה, כושר לנהל צוותים. ידיעת השפה האנגלית, בעל רשיון נהיגה.

הערות
1. שאלונים אישיים ופרטים נוספים בקשר לשכר, השכלה, נסיון, ידיעות וכו' ניתן להשיג במזכירות המרכז לפי הכתובת: רחובות, רח' הרצל (ליד פסי הרכבת) טל' 984—950 658—955.
2. המועמדים יוזמנו בפני ועדות מקצועיות וועדת המלצה, אשר מתפקידן להמליץ בפני הרשויות המוסמכות על המועמדים למשימות. על המועמדים שימולצו ע״י הועדות האמורות, לעבור השתלמויות והכשרה מקצועית בכל הקשור לשליחות. לרבות בענפי החקלאות המתאימים ובתחומים אחרים. הרשויות תבחרנה את המועמדים למשימות לפי החלטות ועדת הבלצה, תוצאות ההשתלמויות וההכשרה שהמועמדים יעברו ונתונים נוספים. עם המועמדים שיבחרו יערכו חוזים.
3. **המועד האחרון להגשת הבקשות הוא 4.8.70.**

למשרד מבוסס
בצפון תל־אביב

דרושה כתבנית
בעברית ובאנגלית

לעבודה חלקית

בעלת נסיון מעשי של 3 שנים לפחות.
לטלפן בין השעות 8—13, 448792.

דרוש סוכן מכירות
בעל רקע מכני

להפצת מוצרי מתכת לתעשיה

נא לפנות ת.ד. 10034 תל־אביב.

למפעל תעשיתי גדול וחדיש
בתל־אביב

דרושים
לעבודה מעניינת

* ## ברסומנים
* ## חרטים
* ## מסגרי כלים

תנאי עבודה נוחים וטובים למועמדים המתאימים

לפנות לקביעת ראיון לטל. 778121 בין השעות 8.00 עד 15.00

מנועי בית שמש בע״מ
מפעל למנועי סילון
דרושים:
1. כוון למחרטות אוטומטיות
2. כוון למכונות העתקה

למועמדים אשר יתקבלו לעבודה סיכויים רבים להתקדמות ולהשתלמות מקצועית בחו״ל.

המעונינים מתבקשים לפנות אל מנהל כח אדם, מנועי בית־שמש בע״מ, ד.נ. האלה ולציין שם, מספר ת.ז., גיל ושם האב.

לחברת בנין גדולה
דרושים
מנהלי עבודה מנוסים
באזור תל־אביב

מהנדס או טכנאי
מנוסה
לעבודות חישוב כמויות, חשבונות וביקורת תוכניות במשרד בתל־אביב

מהנדס ביצוע
מנוסה, בחיפה

בעלי ניסיון יפנו בכתב כולל תאור נסיונם לת.ד. 2306 תל־אביב, עבור מס' 72.
סודיות מובטחת.

לבית־ספר מבוסס ללימוד שפות
דרושים בכל חלקי הארץ
מורים לשפות
(אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית ואחרות).

*

נא לפנות מיד בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 33114 תל־אביב.

מהנדס אלקטרוניקה או מהנדס מכונות
דרוש לניהול מחלקות טכניות במוסד חינוכי בירושלים

בהצעות ופרוט תולדות חיים נא לפנות לת.ד. 557 ירושלים.

למשרד עמיל מכס בחיפה
דרוש
פקיד כתבן
עם נסיון בשחרור ועמילות מכס.
תנאים טובים. סודיות מובטחת.
למנות עם פרטים מלאים לת.ד. 1589 חיפה.

למשרד מהנדסים
דרושה
מזכירה כתבנית
המעוניינת תפנינה לקביעת ראיון, בטלפון — 227550 תל־אביב.

לחברה מסחרית גדולה במרכז ת״א
דרוש:
חשבונאי ראשי

הכישורים הדרושים:
1) נסיון של 5 שנים לפחות בהנה״ח מסחרית קימעונאית.
2) שליטה מלאה בהתאמת חשבונות עם תנועה מטריאלית.
3) נסיון במעקב גביה.
4) כושר אירגוני ופיקוח על צוות עובדים.
5) התמצאות בנוהלי מסחר, בנושאים הקשורים לאשראי, שטרות ומוסדות פיננסיים.

על המועמדים לפנות בכתב־יד לת.ד. 2180 ת״א ולציין עבור „חשבונאי ראשי", תוך מתן פרטים מלאים על נסיון בעבודה, הפקידים ומשכורת מבוקשת. סודיות מובטחת.

למפעל באזור תל־אביב
דרוש לבורנט
תעשייתי

לעבודה קבועה ומעניינת

מועמדים יפנו בכתב בפירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 729 תל־אביב, עבור מס. 742.

דרושות שרטטות
מתחילות
לשרטוט חשמל

לפנות: קצנשטיין, אדלר ושות' בע״מ, תל־אביב, דרך פתח־תקוה 37, טלפון 613402, 623769.

דרוש
מנהל מחלקת תכנון
במפעל כימי גדול

הכשורים הדרושים:
מהנדס כימי בעל ותק של 6 שנים לפחות.
נסיון בתכנון ובצוע פרויקטים.

על המעונינים לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 1809 חיפה.

דרושים
מורי דרך
מוסמכים לתיירות

* דוברי שפות אנגלית, צרפתית, גרמנית וספניולית.
* בעלי רשיונות נהיגה למונית או לאוטובוס.
* רשיון הדרכה ממשלתי הכרחי.

נא לפנות **לישראל בלו־ליין בע״מ**, רח' פרישמן 11, תל־אביב, טל' 222770, 248482.

מתכנת מנוסה
מקבל כתיבת תכניות מחשב בשפות:
ASSEMBLER, COBOL, RPG
אפשרי סידור שעות מחשב.
ת.ד. 33130 ת״א „עבור מתכנת".

חברה מבוססת בעלת מוניטין עולמי בשטח העתונות והצילום
מחפשת משקיע פעיל
ההשקעה הדרושה 80.000 ל״י.
נא לפנות בכתב לת.ד. 20151 ת״א עבור מס' 13

דרוש
תועמלן(ית)
(פרופוגנדיסט)
למוצר עממי לאשה
בבתי מרקחת ובפרפומריות

תנאים טובים למועמד המתאים
עבודה קבועה

נא לפנות בכתב־יד, עם פירוט נסיון קודם לת.ד. 81, תל־אביב.

למפעל ידוע למזון באזור ת״א
דרושים:
טכנאי מכונות / שרטט טכני
לשרטוט ולעזרה למהנדס מכונות בתכנון חלקי מכונות.
מסגרי אחזקה
בעלי נסיון בעבודות אחזקה במפעלי תעשיה.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד בפרוט תולדות חיים, נסיון קודם מעבודה, המלצות ושכר מבוקש לת.ד. 14142 תל־אביב עבור: „טכנאי / שרטט" או „מסגרים".
סודיות מובטחת

אוניברסיטת תל־אביב
מודיעה על משרה פנויה ל:
CHIEF SYSTEM PROGRAMMER
ביחידת המחשב האלקטרוני

תאור התפקיד: עבודה על מערכת CDC 6700.
הדרגה: בהתאם לנתונים האישיים.
הכישורים הדרושים: נסיון של שלוש שנים, לפחות, בעבודה ב־ System Programming על מערכות גדולות.

נא לפנות בכתב, או טלפונית, למזכירות יחידת המחשב האלקטרוני, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב, טלפון 416111(03), קו פנימי 310, עד יום ששי, 31.7.70.

למשרד סקר פיזי
דרושים:
במשרות מלאות
* ## כתבנית מעולה
— על מכונה חשמלית, להדפסת טקסט ונתונים מספריים.
* ## הנדסאי בנין
— לסקר שדה.

לפנות: טלפון 245888 תל־אביב בשעות 8.00—15.00.

לחברת בנין גדולה
דרושות קבוצות
טייחים בנאים
בסביבות תל אביב

לפנות רח' החשמונאים 105 חדר 213 ת״א.

מיזע – סדיגת אופנה בע״מ
תל־אביב, שד' הרצל 110, טל. 826117
דרושים סורגים
בעלי נסיון
למכונות עגולות ושטוחות
משכורת ותנאים טובים למועמדים המתאימים.

בית הספר האזורי הרי־יהודה ד.נ. הרי־יהודה
דרוש/ה לבורנט/ית
לשני שליש משרה — להכנה בכימיה, ביאולוגיה ופיסיקה לכיתות תיכון.
לפנות בכתב בצירוף תעודות והמלצות למזכירות בית־הספר.

למוסד למחקר ופתוח
בסביבות חיפה
דרושים

1. מהנדס אלקטרוניקה
לעבודות הכנות מערכת הקשורה בפתוח מחשבים ספרתיים.
כישורים: הכרה כללית של מעגלי מחשבים ספרתיים וארגונם. רצוי נסיון מסוים בתכנות.

2. טכנאי מכונות
בוגרי בתי ספר מקצועיים, לאחר שרות צבאי, בעלי נסיון של שנתיים לפחות, לעבודות במעבדה לדגמים.

● **המעונינים** יפנו תוך פרוט קורות חיים ורקע מקצועי לת.ד. 4656 חיפה, עבור 31.

בית ספר להנדסה אורט יד־סינגלובסקי — אורט ישראל
דרוש
מהנדס אלקטרוניקה
בתחום האלקטרוניקה התעשייתית

לפנות לביה״ס, דרך הטייסים 28, ת״א, ת.ד. 9026, טלפון 32291.

למפעל תעשיתי מתפתח
דרושים
1. ### מנהל מחלקת חריטה אוטומטית.
2. ### מנהל מחלקת חריטה
(מחרטות מקבילות והעתקה)
3. ### מומחה לטיפול טרמי
של מוצרים תעופתיים.

המעונינים מתבקשים לפנות אל ת.ד. 232 יהוד ולציין מעל גבי המעטפה „עבור מפעל תעשיתי מתפתח".

חברה קבלנית ארצית
מחפשת:
1) טכנאי בנין
— בעל נסיון לעבודה במשרד בסמיכות ת״א, לחישוב כמויות, תחשיבים ומדידות של עבודות בנין.
2) מנהל עבודה
— בעל נסיון, לעבודות שלד וגמר בסביבות תל־אביב.

נא לפנות בכתב ובציון קורות חיים, נסיון קודם, ומשכורת מבוקשת, לת.ד. 1334 תל־אביב, למס' 12914/ר. סודיות מובטחת.

מורה
למתמטיקה - פיזיקה
לשנת הלימודים הקרובה

דרוש מורה למתמטיקה—פיזיקה להיכון בוקר לכתה י״ב, להכנה לבגרות.
במסגרת של 10—5 שעות.
רק מורים מוסמכים ובעלי נסיון עשיר יפנו לת״ד 1363 תל־אביב, למס' „103".
למועמד המתאים יינתנו תנאי שכר גבוהים מן המקובל.

מועצה אזורית **קרית חנוך עזתה**
דרושה
מדריכה דתית
לפנימיה שליד ביה״ס התיכון העירוני

מועמדות בעלות השכלה אוניברסיטאית או מורות מוסמכות מתבקשות לפנות בכתב לקריה החינוך עזתה ת.ד. 20 נתיבות, טלפון 94081—057.

א. רוזנמן — ראש המועצה

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

"ישראמט" בע"מ — "ישראמט" בע"מ — "ישראמט" בע"מ

ישראמט בע"מ

מפעלינו בשלב פיתוח והרחבה נוספת

דרושים לנו:

חרט מעולה
עם ידע בניהול צוות עובדים

פריזריסטים - כרסמים
1) מעולה, עצמאי, בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון של 10—8 שנים, לתפקיד ראש צוות.
2) בעלי נסיון של שנתיים בעבודה מעשית.

טכנאי אחזקה
בוגר בי"ס מקצועי, נסיון מעשי בעיבוד שבבי, לתפקיד בכיר של אחזקת מכונות. ידע בחשמל יתרון.

טכנאי מכונות
בעל נסיון מעשי בעיבוד שבבי.

רבולבריסטים
בעלי נסיון, לעבודות מעניינות.

כוון אוטומטים בכיר
למחרטות אוטומטיות לחריטות אורך (סורנוס — שטרום — טראוב), בעל ידע בניהול צוות עובדים.

לבעלי מקצוע מעולים תינתן אפשרות להשתלם במפעלינו ובמרכזי הדרכה מחוץ למפעל, על חשבון המפעל.
תנאים טובים — אוירה נעימה — בחברה נעימה
לפנות: „ישראמט" בע"מ, רח' לבנדה 2, ת"א, טל. 36065

"ישראמט" בע"מ — "ישראמט" בע"מ — "ישראמט" בע"מ

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות

מיכרז

למשרת ניהול בית־הספר המקיף השש־שנתי הדתי באופקים

הננו מביאים לידיעת הציבור כי משרת הניהול בבית־הספר המקיף השש שנתי הדתי באופקים, פנויה לקראת שנת הלימודים תשל"א. הודעה זו ניתנת על דעת רשות החינוך המקומית באופקים.

● התכונות הדרושות מן המועמדים
— השכלה אקדמאית מושלמת ברמה של ב.א. או ב.ס. רצוי מ.א. או מ.ס.;
— רשיון הוראה קבע לבית־הספר העל־יסודי;
— נסיון בהוראה, בבית־ספר על־יסודי, וב־כיתות ז'—ח' של בית־הספר היסודי של 5 שנים לפחות, שבהן הצליח המועמד כמורה וכמחנך;
— כושר הדרכה בעבודה פדגוגית;
— נסיון בפעולות עם תלמידים סטנדרטיפוח;
— כושר ניהול צוות, ידיעה של עקרונות המינהל החינוכי, ידיעה של חוקי החינוך ותקנות החינוך וכושר מינהלי;
— כושר לקיים מגע בכתב ובעל־פה עם גורמים ממשלתיים, מוניציפליים ואחרים.

רשאים להציג את מועמדותם גם מורים שאינם ממלאים אחר כל הדרישות בתחום ההשכלה והניסיון בתנאי שיוכיחו את יכולתם להשלים את החסר בהשכלה תוך מועד סביר.
תנאי ההעסקה של המועמד שייבחר יהיו לפי ההסכמים וההסדרים שייקבעו בנדון.

הערה:
המינוי טעון אישור המועצה לחינוך ממלכתי־דתי לגבי התאמתו למשרה הנדונה מבחינה דתית.

המעוניינים להציג את מועמדותם ימלאו טופס בקשה למשרת ניהול בבית־ספר על־יסודי שש־שנתי, שאפשר לקבלו בכל לשכה מחוזית של משרד החינוך והתרבות. הבקשה תמולא בשני עותקים, עותק אחד יישלח למחלקה לכוח אדם בהוראה, משרד החינוך והתרבות, רחוב שבטי ישראל 34, ירושלים והעותק השני — למנהל של בית־הספר בו מעוסק המועמד.
המועמדים יוזמנו, לפי הצורך, לשיחה עם ועדת בוחנים.
המנהל שיזכה במכרז יחוייב להשתתף בהשתלמויות, שייקבעו על־ידי משרד החינוך והתרבות.
היום האחרון לקבלת הבקשות במשרדי המחלקה לכוח־אדם בהוראה הוא א' באב תשל"ל, 3 באוגוסט 1970.

יעקב שריד — המנהל הכללי

הצטרף לשירות הקבע בצה"ל

לצה"ל דרושים מועמדים לשירות קבע במקצועות הבאים:

* נהגים לכל סוגי כלי הרכב
* אפסנאים ומחסנאים טכניים
* בעלי מקצועות פיקוד ומשמעת
* חובשים ובעלי מקצועות רפואיים
* מכונאים וחשמלאים מכל הסוגים
* בעלי מקצועות מתכת
* אחראים למטבח וטבחים

מועמדים במקצועות הנ"ל יוכלו לשלוח את התלוש בציון פרטיהם האישיים לדאר צבאי 2146 עבור „קבע" או לפנות אישית ללשכת הגיוס הקרובה לאיזור מגוריהם.

גזור ושלח
אל: דאר צבאי 2146, עבור „קבע"
הנני מעונין להקרא לראיון על מנת לברר את תנאי הגיוס לשרות קבע.
מס' אישי: ______
שם: ______
כתובת: ______

צבא הגנה לישראל

מעליות א. צום בע"מ

דרושים

בתל־אביב, חיפה וירושלים

1. עוזר למנהל
2. מרכיבי מעליות
3. עוזרים למרכיבים
4. ראשי קבוצות שרות עצמאיים
5. מסגרים מעולים

להתקשר למזכירות בין השעות 8.30—14.00 טל' 36079, 36081, 31910 לקביעת ראיון.

מפעל מבצע חברה בע"מ

דרושים

1. **מסגרים רתכים**
לעבודות אחזקה, מסגרות כללית וקונסטרוקציות. בוגרי ביה"ס מקצועי או מרכז להכשרה מק־צועית של משרד העבודה וכן מסגרים בעלי נסיון.

2. **גברים**
(לאחר שרות חובה בצה"ל).
המעונינים להקלט בתעשית מתכת

3. **חרטים**

*

למועמדים המתאימים אפשרויות לקידום מקצועי

*

המועמדים מתבקשים לפנות אל: מח' כח אדם, מפעל מבצע חברה בע"מ, ת.ד. 10, מדרה.

התאחדות סוכני נסיעות ותיירות בישראל

מודיעה על מכרז לתפקיד

מנהל כללי

הכישורים הדרושים:
* התמצאות בתנאי הכלכלה הישראלית
* נסיון בייצוג ובניהול מו"מ עם גורמים ממשלתיים וציבוריים
* שליטה מוחלטת בעברית ובאנגלית (רצויה שפה אירופאית נוספת)
* כושר הבעה בכתב ובע"פ
* ידע ונסיון ביחסי ציבור
* נסיון בניהול ואדמיניסטרציה
* עדיפות לבעלי השכלה אקדמאית או דומה בכלכלה או במינהל עסקים

הצעות מפורטות יש להגיש בכתב יד לת.ד. 4244 ת"א, לא יאוחר מיום 7.8.70. סודיות מובטחת.

לחברה מסחרית גדולה

דרושים:

● **מנהל חשבונות עצמאי**
מדופלם או סוג ד'

● **פקיד לעניני יבוא ויצוא**
השולט בעברית ואנגלית ובקיא בהנהלת חשבונות

מועמדים בעלי נסיון עד גיל 35, יפנו עם פרטים אישיים, ציון הנסיון והשכר המבוקש לת.ד. 2635 ת"א.

עבור יחידת אבטחת טיב בהקמה

דרושים

תנתן הכשרה ואפשרות להשתלמות מקצועית.

● **מהנדסי וטכנאי מכונות**
— למשרד טכני

● **טכנאי ייצור או מכונות**
— לבקורת מעשית, כולל בקורת במפעלים בחוץ.

● המעוניינים יפנו תוך פר־רוט תולדות חיים ורקע מקצועי לת.ד. 4656, יפה, עבור 42/10.

דרושים מורים להוראת

אנגלית. מתמטיקה. פיסיקה ומדעי החברה

לשנת הלימודים תשל"א

מועמדים מתאימים מתבקשים להתקשר מיד עם בית־הספר התיכון לאזור רמלה—לוד טלפון 962168 או 962046.

דרושים:

* מבלטנים
* פריזריסט

בעלי נסיון במקצוע ליצור מכשירי פלסטיק ומתכת.

לפנות: מרכז למלאכה ובעתיים: יהודה 310 מר טאדאוש ויגר

דרוש שותף פעיל

לאולם למסיבות במרכז תל־אביב (בעל מקצוע).

בדבר פרטים לפנות לת.ד. 26091 תל־אביב

אדריכל פנים

מתפנה

למעלה מ־4 שנות נסיון בתכנון פרויק־טים בעיצוב פנים מכל סוג, באופן עצמאי, וכן ידע ונסיון באד־ריכלות בנין. עדיף חצי משרה.
בהצעות רציניות לפ־נות: ת.ד. 1334 ת"א למס' ל/4611.

דרוש סוכן

עם רכב ובמתנות למפעל המייצר מוצרי נוי
תנאים טובים
לפנות טל. 055־31094 בכתב: ת.ד. 135 אשדוד.
המפעל נמצא בבת־ים

מורה למתמטיקה פיסיקה וכימיה
עד לכתה י"ב
בתשלום משרה רק בשעה אחר' 4.00 לתשל"א
בסביבות חיפה
לכתוב ל„מעריב" חיפה למס. 512.

הכפר הירוק

דרושה
לבורנטית
בחצי משרה
לפנות בכתב: הכפר הירוק.

כביר בע"מ — מפעלי פולגת

למפעל החדיש לקונפקציה

דרושים גזרנים

לקונפקצית גברים

תנאים מיוחדים
למועמדים המתאימים

על המעוניינים לפנות בכתב למחלקת כח־אדם, כביר בע"מ, ת.ד. 15 קרית־גת, או טלפונית ל־051—91121.

לבית״ר ידוע בירושלים

דרושים:

* **מזכירה למנהל**
בעלת נסיון השולטת בשפות, קורספונדנציה ועזרה בארגון כח אדם.

* **לבורנט**
כימי או רפואי, בעל נסיון, מרץ ויוזמה, המסוגל לעבודה עצמאית.

נא לפנות רק בכתב יד בציון קורות־חיים ונסיון לת.ד. 167 ירושלים.

ל„ויטלגו" מפעלי טקסטיל בע"מ

דרושות

* **מפעילת מכונת „אוליבטי"** להנהלת חשבונות.
* **מזכירה** בעלת ידיעה מושלמת בהדפסה במכונת כתיבה עברית.

לפנות בציון פרטים מלאים ל„ויטלגו" רח' עשר טחנות 24, יד המעביר טל. 779121/2 ת.ד. 13033 ת"א.

סוכנים

בעלי נסיון רב במכירה באזור הצפון
בעלי רכב ומקום לאחסנה
מעוניינים

במוצר בלעדי להפצה
לאיזור הצפון.

לפנות לת.ד. 4496 חיפה למס' 12252.

דרושים:

* **מהנדס פיתוח**
למפעלנו בתל־אביב
* **מנהל מפעל**
למפעלנו במצפה־רמון
* **איש אחזקה**
למפעלנו במצפה־רמון
* **פקיד מכירות**
למשרדנו בתל־אביב
* **איש שרות שדה**
* **נער שליח**
למשרדנו בתל־אביב

נא לפנות:

רפאל

אבזרי צנרת - בנין ותעשיה
תל־אביב רחוב הכרמל 12, טל. 51959—4—5

לחברה גדולה לייבוא

דרושה

מזכירה מעולה

בעלת נסיון קודם בקורספונדנציה עצ־מאית בעברית, באנגלית ובצרפתית ונסיון בהליכי יבוא.

תנאים טובים למועמדת המתאימה

נא לפנות בכתב בציון רב ככל האפשר של קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 4407 תל־אביב, עבור מזכירה מעולה.

סודיות מובטחת.

להפצת מוצר ביתי זול והמוני

דרושים

1. **סטודנטים/טיות**
עם או בלי רכב

2. **בעלי רכב פרטי או מסחרי**

בדבר פרטים נא לפנות אישית אל חברת לייף, רחוב בילו 8, תל־אביב.

דרוש

נציג מכירות

* לאחר צבא
* בוגר תיכון
* בעל נטיה למתמטיקה
* כושר הבעה בכתב ובע"פ
* בעל הופעה נאה

יועדף:
* בעל השכלה אקדמאית חלקית או מלאה
* בוגר תיכון ריאלי
* נטיה לניהול משרדי
* בעל רכב

לפנות: (בכתב בלבד)
אלקטרה, ויטמה בע"מ
עבור אולימפיה מכונות משרדיות
רח' שפע טל 10 ת"א
סודיות מובטחת

למשרד רואי חשבון בחיפה

דרושה חניכה

(תלמידת תיכון ערב)

לפנות בכתב יד לת.ד. 441, חיפה.

למוסד למחקר ופיתוח בסביבות חיפה

דרושים

1. מהנדס אלקטרוני
2. טכנאי מכונות

בית ספר להנדסאים אורט יד־סינגלובסקי

דרוש

מהנדס אלקטרוניקה

בתחום האלקטרוניקה התעשייתית

לפנות לביה"ס, דרך ההייטיסים ... ת.ד. 9026 ...

למפעל תעשייתי מתפתח

דרושים

1. מנהל מחלקת חריטה אוטומטית.
2. מנהל מחלקת חריטה (מומחה בקביעות והתקנה)
3. מומחה לטיפול טרמי של מוצרים תעשייתיים.

חברה קבלנית

מחפשת

1. **טכנאי בנין**
— בעל נסיון לעבודה במשרד בת"א, לחישוב כמויות והשבים של עבודות בנין.

2. **מנהל עבודה**
— בעל נסיון, לעבודה שלי תמורה תל־אביב.

נא לפנות בכתב ובציון קורות חיים ומשכורת מבוקשת, לת.ד. 1334 ת"א לספי 13214/ר. סודיות מובטחת

מורה

למתמטיקה - פיזיקה

לשנת הלימודים הבאה

דרושה

מדריכה דתית

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

אוניברסיטת הנגב
באר־שבע
מכרז מס׳ 70/5

אוניברסיטת הנגב
מודיעה על
משרות פנויות של: -

1. **מזכיר/ה בכיר/ה**
של לשכת המנכ"ל

הכשורים הדרושים: בוגר/ת תיכון, עדיפות תינתן למגל/ת השכלה אקדמית, ידיעת השפות אנגלית ועברית על בוריין, כולל הדפסה מעולה בשתי השפות. רצוי, ידיעת שפות נוספות. ידיעה טובה בסטנוגרפיה. נסיון של שלוש שנים לפחות בניהול מזכירות וארכיון.
התפקיד כרוך בעבודה בשעות הערב בהתאם לצורך.
הדרגה המוצעת: ה׳—ד׳ דרוג אקדמאים או י״צ—י״ד דרוג אחיד.

2. **טכנאי בנין**

תאור התפקיד: חשוב כמויות ו־בדיקת חשבונות קבלנים, הוצאת הזמנות למתכננים.
הכשורים הדרושים: בוגר בי״ס מקצועי או בי״ס להנדסאים או טכנאים. בעל נסיון בעבודה מעשית של שלוש שנים לפחות.
הדרגה תיקבע בהתאם לנתוני המועמד.

3. **ספרנים** (2 משרות)
א. קטלוג ומיון.
ב. שרות לקהל באולם הקריאה למדעי הטבע.

הכשורים הדרושים: בעל תאר אקדמי ובעל הכשרה בספרנות (בי״ס גבוה או קורסים שלב א׳ — וב׳). ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. רצוי נסיון בעבודה בספריה.
הדרגה המוצעת: ה׳—ד׳ דרוג אקדמאים.
למועמדים למשרות הנ"ל מחוץ לבאר־שבע תינתן עזרה בדיור.

4. **מזכירה כתבנית אנגלית עברית**
(3 משרות)

כשורים דרושים: בוגרת תיכון, ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין והדפסה מעולה בשתי השפות. נסיון של שנתיים לפחות בתפקיד כנ"ל.
הדרגה המוצעת: ט׳—י׳ בדרוג ה־אחיד.

פניה בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד 31.7.70, אל מחלקה המנגנון אוניברסיטת הנגב ת.ד. 2053 באר־שבע. על המעטפה נא לציין את מספר המשרה.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המחלקה להכשרת מורים
דרושים אסיסטנטים

לתפקידי תירגול והדרכה של סטודנטים. חלק מהתרגולים יבוצע במסגרת המעבדה המצוידת במערכות טלביזיה במעגל סגור. למועמדים מתאימים תינתן, לפני התחלת הלימודים בטכניון, הדרכה מוקדמת בשיטות מעבדתיות להשבחת ההוראה כגון: שיטות „מיקרו הוראה", ניתוח פעולות גומלין ומעבדה לאמצעי עזר בהוראה.
הכישורים הדרושים: B-Sc או B.Sc.Ed. במקצועות המדעים המדוייקים או טכנולוגיים, ובנוסף תעודת הוראה אוניברסיטאית ונסיון חינוכי של שלש שנים לפחות. תינתן עדיפות למועמדים בעלי תואר שני או שלישי (או הלומדים לקראת תואר זה) בחינוך ופסיכולוגיה, ולבעלי נסיון מחקרי.
מספר מענקי השתלמות ינתנו למועמדים המתעתדים ללמוד לקראת תואר מגיסטר להוראת מדעים.
על המעונינים לפנות בכתב עד 15 באוגוסט ש.ז. אל ראש המחלקה להכשרת מורים, קרית הטכניון, חיפה. נא לצרף תולדות חיים, ולציין כתובת ומספר טלפון.

דרוש פקיד

בעל נסיון בעריכת הגהות
של דו"חות כספיים

הן בשפה העברית והן בשפה האנגלית

*

נא לפנות בציון פרטים לת.ד. 452 ת"א

דרושים בעלי מקצוע מעולים:
שרברבים - מסגרים
חשמלאים - צבעים
למצפה רמון

עבודה קבועה עם אפשרות מגורים.

בדבר פרטים נא לפנות לארז אריה בכתב, ת.ד. 32 מצפה רמון, או לרחוב בלוך 8 ת"א, טלפון 247972, בימי שישי מ־18.00—14.00.

בחברה להובלה ארצית ותיקה מבוססת ויזועה בארץ מתפנים מקומות בתוך חברים
(בגלל פרישה לגמלאות)

בירושלים נהג קו
נהג בעיר
פקיד אחראי
או קופאי
בעל רשיון נהיגה

בתל־אביב
נהג לעבודה בעיר
עוזר למנהל התחבורות

בחיפה נהג קו
נהג בעיר

● ההשקעה הנדרשה 40,000 ל"י
● גיל עד 40.

לפנות בכתב לת.ד. 4333 תל־אביב עבור „הובלה".

לחברה תעשייתית גדולה

דרושים

1. **מנהל מדור השקעות**

התפקיד כולל: עריכת תקציב השקעות, פיקות על ביצועו ועריכת בדיקות כדאיות של הפרויקטים השונים.
הכישורים הדרושים: כלכלן בעל תואר שני במינהל עסקים עם נסיון בבדיקת כדאיות השקעות.

2. **כלכלן למחלקת תקציב**

לעריכת סקרי שוק והתחזיות מכירה, רצוי בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה ותואר שני במינהל עסקים וכן הנמחות בשיווק.

נא לפנות בכתב אל ת.ד. 33384 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת

ASHOT-ASHKELON אשות־אשקלון

דרושים:

1. **טכנאי ייצור**
לתפקיד בכיר במשרד תכנון ופקוח הייצור. דרוש נסיון של 3 שנים לפחות בענף המתכת.

2. **ארבעה טכנאי ייצור מתחילים**
לתפקידים שונים במחלקת הנדסת ייצור ובמחלקת תכנון ופקוח הייצור.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח־אדם ת.ד. 21 אשקלון.

למפעל לייצור בטון מובן
באזור התעשיה קרית־מלאכי

דרוש סדרן ומנהל עבודה

רצוי קצין צה"ל צעיר משוחרר

לקביעת ראיון נא לטלפן ל־96144—055 או 96296—055 למנהל המפעל, או לכתוב לפי הכתובת: פיוניר, אזור התעשיה קרית־מלאכי.

דרושה לנו
מזכירה

נא לפנות למשרד:
א. מילשטין — א. זינגר, מהנדסים בע"מ
שד׳ עמנואל 3 ת"א
טלפון 226788.

אם אתה מהנדס מכונות...

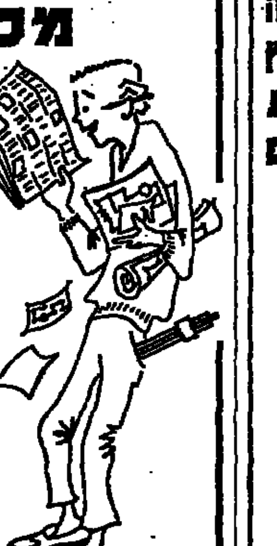

...המעונין בעבודת פתוח מעניינת מאד עם חופש מחשבה וחופש פעולה, התקשר נא אתנו לטל׳ 75909 חיפה, ותוזמן לשיחה עניינית.
(השכר בדירוג מהנדסי מחקר).

ל„רעים"
משרד שידובים

דרושות נציגות

בירושלים, נתניה, חדרה, טבריה, רחובות, אשקלון, נהריה, עפולה, צפת ואילת.

הכישורים הדרושים:
* **נשים נאות וסימפטיות.**
* **דוברות שפות אירופיות.**
* **גרות במרכזי הערים.**
* **בעלות טלפון.**
* **אפשרות לקבל קהל בביתן.**

העבודה על בסיס אחוזים בשעות הפנאי.
המועמדות המתאימות תפנינה ל„רעים".
בן־יהודה 178 א׳ טל. 237772
בין 9—13 16.00—20.00.

לחברת יבוא
המייצגת חברות אמריקניות

דרושה
מזכירה עצמאית

הכישורים הדרושים:
* ידיעת השפה האנגלית והעברית על בוריה.
* כתיבה על מכונה בשתי השפות, רצויה ידיעה בקצרנות.

נא לפנות בכתב־יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 16235 ת"א, עבור „מזכירה".

בית־הספר התיכון נס־ציונה
לשנת הלימודים תשל"א
דרושים:

א. **מורה למשרדאות. התכתבות עברית וכתיבה במכונה**
(משרה מלאה)

ב. **לבורנטית למעבדות בכימיה. ביולוגיה ופיסיקה**
(חצי משרה לפחות)

המעוניינים יתקשרו לטלפון 942746 בכל יום בין השעות 17.00—19.00.

דרושה
כתבנית מנוסה
למכונות הנהלת־חשבונות
נשיונל N.C.R. 32

לפנות לת.ד. 1152 או לטלפון 22528
ירושלים.

למשרד רואי חשבון
דרוש(ה)
עובד(ת) בעל(ת) נסיון
בהנהלת חשבונות (התמחות אפשרית)
נא לפרט נסיון קודם בעבודה
ת.ד. 14117 ת"א
סודיות מובטחת

VISHAY ISRAEL LTD.

וישיי ישראל בע"מ

חברת בת של וישיי ארה"ב
מרחיבה את פעילותה ומחפשת

מהנדס אלקטרוניקה

לפתוח מערכות מיכשור לטלמטריה.
המועמד המתאים יעבור השתלמות בארה"ב ויהיה אחראי לבצוע פרויקטים.
כישורים: מסיים טכניון, ידיעת השפה האנגלית, נסיון בתכנון ויצור ציוד ספרתי. מועדף נסיון במערכת טלמטריה.
מועמדים מתאימים יגישו בקשות בכתב יד אל מר מ. ערד — וישיי ישראל בע"מ רחוב בן אביגדור 20 ת"א
בציון מהנדס פרויקט על המעטפה.
סודיות מובטחת.

למוסד צבורי בתל־אביב

דרוש עוזר למנהל

הנתונים הנדרשים:
— מוסמך לכלכלה (רצוי כלכלה חקלאית) או בוגר הפקולטה לחקלאות ברחובות.
— נסיון של שנתיים לפחות במקצוע.
— נסיון בעבודה ארגונית.
— יכולת לניהול מו"מ עם עובדים.
— הגיל הרצוי 30—40 שנה.
— העבודה עפ"י חוזה מיוחד.

על המעוניינים לפנות בכתב יד בפירוט הנסיון, השכלה, תולדות חיים והמלצות ממקומות עבודה עד ליום 7.8.70 לת.ד. 20050 תל־אביב עבור ל/065.

מכון ויצמן למדע

דרושים

1. **מהנדס מכונות בשטח מכניקה עדינה**
* רצוי נסיון של 5 שנים בעבודות הכנון מיכנאי.
* דרושה ידיעת השפות עברית ואנגלית.

2. **הנדסאי — טכנאי בכיר**
* בעל ותק של 5 שנים בעבודה בתכנון במכניקה עדינה.
* דרושה ידיעת השפות עברית ואנגלית.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם למחלקה המנגנון, ת.ד. 26 רחובות. סודיות מובטחת.

מפעל תעשייתי חדש עם ידע אמריקאי בירושלים
מחפש אנשי מפתח
במקצועות הבאים:

מנהל עבודה — למשמרת יום
מנהל עבודה — למשמרת לילה
הכישורים: נסיון בניהול עובדים בעל יוזמה עם ידע טכני. רצוי נסיון במסגרות.
אפסנאי — בעל נסיון בניהול תנועת חומרים ובמשלוח סחורות.
מסגר סוג א׳

לטלפן למס׳ 25406 לקביעת ראיון.

דרוש עורך־דין
צעיר
שישקיע כשותף
במשרד עורכי־דין מבוסס בת"א

סודיות מובטחת

לכתוב: ת.ד. 20050 ת"א, למספר ר/347/10

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

1. **מהנדס מכונות**
לתפקיד של תכנון מתקנים כימיים
הכישורים הדרושים:
5 שנות נסיון לפחות,
ידיעת השפה האנגלית.

2. **מהנדס חשמל**
לעבודה במערכות חשמל תעשייתיות (מתח גבוה, מתח נמוך) במערכות בקרה.
הכישורים הדרושים:
ידיעת השפה האנגלית, רצוי נסיון קודם בתעשיה.

3. **מזכירה למנהל כללי**
הכישורים הדרושים:
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, כולל הדפסה והתכתבות בשתי השפות הנ"ל. נסיון של 5 שנים בניהול משרד.

4. **מונפאי / מכונאי**
לעבודה קבועה, בעל נסיון בהפעלת מנוף של 15 טון.

5. **מפעילים**
להפעלת מתקנים כימיים חדישים. העבודה היא בעלת ענין רב ואתגר לאדם השואף לתתקדם.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.

נא לפנות בהצעות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4868, חיפה, עבור מס׳ 3768

הזדמנות לאיש המתאים!

למילק־בר
מפואר
בסביבות תל־אביב
דרוש:

עובד אחראי ובעל נסיון רב

בשטח זה

תנאים טובים למועמד המתאים.
סודיות מובטחת
לפנות בכתב, ת.ד. 4397 ת"א
עבור „מילק־בר"

דרושים מפקחי בנין

1) מהנדס בנין לפקוח על פרויקט בת"א (אפשרית משרה חלקית).
2) הנדסאי לפקוח על פרויקט ב־ירושלים.
3) מהנדס בכיר במרכז צוות פקוח על עבודות באזורי ספר.
4) הנדסאים לפקוח באזורי ספר.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 20050 ת"א למספר ר/348/7 ויפרטו קורות חייהם, השכלתם ונסיונם המקצועי.

למפעל מתכת גדול — דרוש
לתפקיד מנהל מחלקה

כוון מעולה לרבולברים או חרט מעולה

עם נסיון בהפעלת רבולברים אוטומטיים בפיקוד אלקטרוני (ולא עקומות) ולרבולברים רגילים בעל נסיון בניהול צוות עובדים
למועמד המתאים — תנאים טובים מאד
סודיות מובטחת

לפנות: ת.ד. 20050 למס׳ ל/1068/13

קבוץ נתיב הל"ה
מחפש מורה
לכתה ד׳
בעלת נסיון בהוראה

לפנות טלפונית: 911217—02
או קבוץ נתיב הל"ה ד.נ. האלה.

למפעל במחוני
בתל־אביב
דרושים
* מסגרים מכנים מעולים
* חבלמנים
* מקצוענים
* עובדים עצמאיים בציפוי כרום

לחברה לפיתוח וייצ[illegible]
מערכות אלקטרוני[illegible]
דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה

דרושים

1. **מהנדס מכונות** לתפקיד של תכנון מתקנים. הכישורים: ... 5 שנות נסיון ... ידיעת השפה [illegible]
2. **מהנדס חשמל** לעבודה במערכות חשמליות ופתוח ... במערכות בקרה. הכישורים: ... ידיעת ... קודם בתעשיה.
3. **מזכירה למנהל כללי** הכישורים: ... ידיעת ... בוריין, ... בשתי השפות ... שנים בניהול ...
4. **מנופאי / מכונאי** לעבודה קבועה ... עלית מניה של 25 ...
5. **מפעילים** להפעלת מתקנים כימיים. העבודה היא בעלת ... ואתגר לאדם השואף להתקדם. תנאים טובים ... אומים.

לפנות בהצעה ... לת.ד. ... [illegible]

הזדמנות לאיש המתאים

למילק-בר מפואר בסביבות תל-אביב

דרוש:

עובד אחראי ובעל נסיון רב בשטח זה

תנאים טובים למועמד המתאים.

סודיות מובטחת.

לפנות בכתב. ת.ד. ... עבור "מילק-בר".

דרושים מפקחי בניה

1) מהנדס בנין לפקוח על ... בת"א (אפשרית משרה חלקית).
2) הנדסאי לפקוח על פרויקט ירושלים.
3) מהנדס בכיר במרכז צוות ... על עבודות באזורי ספר.
4) הנדסאים לפקוח באזורי ספר.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב ת.ד. ... למספר ת/ד/48 ... ונסיונם הקודם.

למפעל בכבת ... לתפקיד בכיר במחלקה

כוון מעולה לרבולברים או חרט מעולה

עם נסיון בהפעלת רבולברים אוטומטיים ... אלקטרוני (ולא ...) בעל נסיון בניהול צוות עובדים.

למועמד המתאים — תנאים טובים. סודיות מובטחת.

לפנות: ת.ד. ... 1868/13

קבוץ נתיב הל"ה

מחפש מורה לכתה ד'

בעלת נסיון בהוראה.

לפנות טלפונית: 02—911217 או קבוץ נתיב הל"ה ד.נ. האלה.

למפעל בטחוני בתל-אביב דרושים

* מסגרים מכנים מעולים
* מבלטנים
* מקצוענים
* עובדים עצמאיים בציפוי כרום

למפעל בטחוני בתל-אביב דרושים

למפעל בטחוני בתל-אביב דרושים

• המעונינים מתבקשים לפנות בכתב לד.צ. 2354 צה"ל.

דרושים — דרושים

לחברה לפיתוח וייצור מערכות אלקטרוניות

דרושים

* **מנהל ליחידת מחשב ספרתי לשמוש מדעי** בעל השכלה אקדמאית ונסיון של לפחות 5 שנים בניהול מחשב מדעי לניהול אופרטיבי של מחשב ספרתי. על המועמד להכיר שמוש של מחשב לצרכים מדעיים כולל מערכות HYBRID.
* **מתמטיקאי בכיר** לרכוז קבוצת מתימטיקאים ומתכנתים, בעל השכלה אקדמאית MSC ועבודה מדעית במתימטיקאי של לפחות 5 שנים.

• מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 9033 תל-אביב.

דרושים — דרושים

דרושים

מהנדסי בנין בכירים

לתפקידי תיאום תכנון

מקום העבודה: ת"א והסביבה.

תנאי שכר העבודה: בהתאם לכישוריו של המועמד.

• הצעות בכתב יש להגיש כשהן מלוות קורות חיים ותיאור מפורט של ההשכלה והנסיון של המועמד בעבר לת.ד. 1844, תל-אביב למספר א/20.

לתיכון מקצועי למינהל בבאר-שבע

דרושים מורים

לשנת הלימודים תשל"א

1. **מתמטיקה,** משרה מלאה.
2. **ביולוגיה, כימיה ופיסיקה-** משרה מלאה
3. **הנהלת-חשבונות, חשבון-מסחרי - ותורת-המסחר -** משרה מלאה.

מורים בעלי השכלה בהתאם יפנו: לת"ד 1048 או לטלפון 3706, באר-שבע.

לחברה ליבוא וסוכנויות של מכונות וציוד

דרושות

1. **כתבנית-קצרנית אנגלית** רצוי גם עברית
2. **מזכירה לניהול המשרד** בעלת נסיון והכשרה לקורספונדנציה עצמאית.

תנאים טובים — שעות נוחות.

לפנות בכתב יד בציון השכלה ונסיון קודם:

דוד איזן — מכונות בע"מ ת.ד. 1134 תל-אביב.

— סודיות מובטחת —

דרושים

1. **מכונאי דיזל**

לעבודה באזור תל-אביב. על המעונינים לכתוב לת.ד. 21095 ת"א למס. 545/מ, ולציין נסיון קודם ודרישת שכר.

2. **נהגי דיזל** (DOUBLE AXLE)

לעבודה במרכז הארץ, להפעלת משאיות אשר עליהן מורכבים מערבלי בטון. על המעונינים לכתוב לת.ד. 21095 ת"א עבור מס. 544/נ, ולציין נסיון קודם ודרישת שכר.

דרוש מהנדס או מכונאי מכונות עצמאי

המעונין לשתף פעולה עם חברה רצינית בשוק מכונות תוצרת חוץ על בסיס של קומיסיון.

פרטים בטלפון 32124 תל-אביב.

למשרד רואה-חשבון

דרושה דחוף מזכירה-כתבנית

עדיפות לבעלת ידיעות בהדפסת מאזנים.

שעות העבודה: 07.30—15.30.

נא לפנות בכתב-יד בציון פרטים מלאים, לת.ד. 1049 תל-אביב, למס' 9.

לסוכנות גרונדיג בחיפה והצפון

דרוש

טכנאי טלויזיה

לקביעת ראיון לפנות טלפון 41611 בין השעות 8.00—18.00

דרוש

לבורנט

למעבדה של תעשית גומי, עם נסיון.

לפנות בכתב לת.ד. 177 נתניה.

דרושה

פקידה מתחילה

לעבודות פקידות

נא לפנות עם תעודות והמלצות לי"א. הרכשטטר, יועץ מס וחשבונאי, רמח"ל 4 תל-אביב. טל. 613132 בין השעות 8.00 עד 3.00

דרוש בתל-אביב

בוגר בית ספר טכני מקצועי

במגמה מכניקה ו/או אלקטרוניקה. דרוש ר-כב טסטים. עבודה ב-[illegible] ומקנית. גיל 20—25.

לפנות ת"א ת.ד. 21107 מס' 1123

יוצא קבוץ (25)

קצין (מיל.) כושר ארגון ומהול יוזמה וביצוע בעל רשיון ג'

מעונין בהצעות מתאימות

ת.ד. 132 פרדס-חנה טל' 063—7038

STRUCTURAL ENGINEER

British Graduate — 3 years design experience no Hebrew

Requires work in Tel-Aviv Area.

דרוש שותף

השקעה 150,000—200,000

לפיתוח עסק קיים לרווחים בסכום ה... הכסף המושקע מבוטח במחזורה ובכסם.

לפנות ת.ד. 8177 ת"א

למשרד רואי חשבון בגודל בינוני

דרוש רואה חשבון צעיר

(או בוחן שגמר את לימודיו), בעל נסיון במשרד רו"ח עבודה רבגונית אפשרות טובה להשתלמות/התמחות

לפנות: אלנבי 103 טל' 611851, ת"א.

דרוש

אורג טוב

בתל-אביב

טל. 826641 — 841587

למשרד רואה חשבון

דרוש

1. בוחן
2. בוחן מרכז

לפנות בכתב לת.ד. 29336 תל-אביב.

רשות הנמלים בישראל

דרושים עובדים בנמל אילת

* עקב גידולה של תנועת המטענים בנמל אילת, דרושים עובדים במקום במקצוע הספנות. באים בחשבון עובדים משוחררי צה"ל, בעלי כושר גופני מעולה, שגילם אינו עולה על 35. מהמועמדים אינה נדרשת כל ידיעה מוקדמת בעבודה נמלית ואלה שיתקבלו יוכשרו וידרכו באילת.

המעונינים לעבוד בנמל אילת ולהשתקע בעיר, יפנו לאחת הכתובות הבאות לשם קבלת פרטים על תנאי התעסוקה:

פניה אישית, אל:

* יועצי התעסוקה בלשכות התעסוקה המקומיות, בשעות העבודה שלהן.
* ראש מדור כוח אדם, נמל אילת, בשעות לפנה"צ.
* המשרד הראשי של רשות הנמלים, דרך פתח-תקוה 74, תל-אביב, קומה 11, חדר 1121, בכל יום שישי, בין השעות 08.30—12.30.

פניה בכתב, אל:

* ראש מדור כוח אדם, נמל אילת, ת.ד. 37, אילת.
* רשות הנמלים, המשרד הראשי, ת.ד. 20121 תל-אביב, עבור "כוח אדם".

* המועמדים שיביעו רצונם לעבוד בנמל אילת, יוזמנו לראיונות אישיים ועליהם יהיה להביא אתם פנקס מילואים ותעודת שחרור מצה"ל.

המועמדים שיתקבלו לעבודה יידרשו להשתקע באילת, לאחר גמר תקופת ההסתגלות שתמשך מספר חדשים.

לספעל בסביבות חיפה

דרושים

1. **מכונאי ייצור** — או בעל רקע דומה לפקוח על הייצור במפעלי חוץ ובקו הרכבה.
2. **מכונאי** (ייצור או מכונות) — להכנת הזמנות ומעקב אחריהם, דרוש ידע ונסיון בשטח זה.
3. **מסגר בעל נסיון** — שיהיה אחראי על קבוצת עובדים ויעסוק גם בתחזוקת מתקנים.
4. **חרט, כרסם - עצמאי -** בעל 5 שנות נסיון.

• המעונינים יפנו תוך פרוט תולדות חיים ורקע מקצועי לת.ד. 4656 חיפה, עבור 42/10.

לביה"ס החקלאי מקוה-ישראל

דרושים

1) **מרכז ענף הרפת** בעל נסיון בניהול רפת גדולה וממוכנת. דיור בביה"ס — תנאי.

2) **מדריך לענף חממות ורדים** כניסה לעבודה — מידית.

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב להנהלת בית-הספר עד 30.7.70.

למפעל ארצי בענף הבניה

דרושים

טכנאי בנין

לתפקידי פקוח בכל אזורי הארץ

מקומות העבודה: תל-אביב וחיפה.

תנאי שכר העבודה בהתאם לכישוריו של המועמד.

התפקיד קשור בנסיעות.

רשיון נהיגה הכרחי.

הצעות בכתב יש להגיש כשהן מלוות קורות חיים ותיאור בפרוט של ההשכלה והנסיון של המועמד בעבר לת.ד. 1844 תל-אביב למספר ה/20.

למפעל תעשייתי גדול

דרוש

כלכלן

* **התפקיד כולל:** עריכת סקרים בנושאים מינהליים, פיתוח מערכות דווחים, כתיבת נוהלים, ייעוץ בנושאים כלכליים-מינהליים.
* **הכשורים הנדרשים:** * B.A. בכלכלה וסטטיסטיקה ובוגר מינהל עסקים. * נסיון של 4 שנים לפחות, רצוי במפעל תעשייתי. * שליטה מושלמת בעברית וידיעה טובה באנגלית.
* על המעונינים לפנות בכתב אל ת.ד. 7104 תל-אביב עבור 24.

למפעלי התעשיה הצבאית באזור תל-אביב והמרכז

דרושים

פועלי תעשיה

* אם רצונך בעבודה מעניינת ובאפשרות ללמוד מקצוע — הצטרף למשפחת חרשי הנשק בישראל והיה שותף למחשלי כוחו של צה"ל.
* בדבר פרטים נא לפנות למשרדנו בקריה, רח' ב' בס' 22 הל-אביב, מחלקת כח אדם. בכתב — ת.ד. 6397 תל-אביב.

לחברה לפיתוח וייצור מערכות אלקטרוניות

דרושים

* **כתבים טכניים:** תאור ועריכה של מערכות אלקטרוניות ואלקטרו-מכניות מתקדמות.
* **שרטטים טכניים:** תאור תלת ממדי של מערכות אלקטרו-מכניות מורכבות.

• מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל ת.ד. 7132 תל-אביב.

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל

המחלקה למנגנון

משרה פנויה 35/70

עובד סוציאלי

מקום העבודה: מחוז ירושלים.

תיאור העבודה: ניהול, פיקוח והדרכה של צוות עובדים סוציאליים בקליטת עולים.

הכישורים הדרושים: תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית; נסיון מקצועי של חמש שנים לפחות; כושר הדרכה ומעקב; ידע בטיפול בפרט בעבודה קהילתית ובאדמיניסטרציה; יכולת אישית ומקצועית לעבוד עם צוות בינמקצועי; ידיעת שפות עברית ואנגלית.

הדרגה המוצעת: ג' של דרוג מדעי החברה והרוח.

התאריך האחרון להגשת הצעות: 7.8.70.

הצעות מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים

(טפסי בקשה שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

صكذا من الاهل

مكذا من الاجل

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מקור

שרותי מידע ישראלים בע"מ

לעבודה בחו"ל אנו מחפשים:

- כלכלן תעשייתי בכיר — לצוות תכנון.
- מהנדס בנין — לרכוז פרוייקט גדול.
- מהנדס כבישים — לניהול פרוייקט.
- כלכלן חקלאי — רצוי בעל נסיון.
- טכנאי בנין — לחישוב כמויות.
- מכונאי מעולה — דיזל או בנזין.

מקור לשרותכם!

"מקור" תל־אביב, רח' גורדון 65, ת.ד. 33366, טל. 248211

התעשיה האוירית לישראל בע"מ
נמל תעופה לוד

דרוש
מהנדס בנין

לפקות על עבודות בניה בהיקף גדול.
כשורים דרושים:
— נסיון של 5 שנים לפחות
— ידיעת השפה העברית על בוריה.

- מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל יחידת העסוקה, תעשיה אוירית, נמל תעופה לוד.

למוסד למחקר ופתוח בסביבות חיפה

דרושה
מזכירה
לראש יחידה

בדרגה ט'—י' של הדירוג האחיד.
אחראית לנהול משרד היחידה.
עצמאית בתפקידה.
שליטה מלאה בהדפסות עברית ואנגלית.

- המעונינות יפנו תוך פירוט תולדות חיים ורקע מקצועי לת.ד. 4656, חיפה עבור 60/02.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

אגף פתוח ותחזוקה

מודיע על המשרה הבאה הפנויה של:

טכנאי או הנדסאי בנין

הכשירויות הדרושות: התמצאות בתכניות של מתכנני אינסטלציות שונות. נסיון של שנתיים

מועמדים מתאימים העונים לדרישות הנ"ל יפנו בכתב לאגף כח אדם קרית הטכניון, חיפה בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 31.7.70 בציון מס' המשרה אפות.ל/103.

אגף כח אדם

מחפשים שותף
[או שותפים]
פעיל

בעל ידע ונסיון בייצור מוצרי

פולי־אסטר - פיברגלס

לשם פיתוח מפעל מודרני ממוכן לייצור מוצרים המוניים
האיש יכול לעבוד מיד בתור מנהל ייצור ולהתפרנס בכבוד.
לפנות: תל־אביב, ת.ד. 4856.

דרוש מורה למתמטיקה ביסיקה

משרה חלקית

מועמדים בעלי הכשרה ונסיון יפנו מיד לביה"ס התיכון העירוני המקיף, רח' שמשון הגיבור, ת.ד. 135 רמלה או בטלפון 963985.

למכרות נחושת תמנע בע"מ

דרושים כורים
למכרה התת־קרקעי

- **לעבודות הבאות: כריה במכרה התת־קרקעי הפעלת ציוד מכני**

יתקבלו לעבודה רק מועמדים בעלי כושר גופני מעולה ועד גיל 40.

משכורות ודרוג — ייקבעו תוך תקופת הנסיון ובהתחשב בהכשרה קודמת. משכורת מינימום בתקופת הנסיון —.700 **לירות ברוטו לחודש.**

- המועמדים יידרשו להתיישב באילת, החברה תתן אפשרות מגורים בתנאי מלון לכל מועמד, ולעובדים נשואים תעזור בהשגת דיור משפחתי בתום תקופת הנסיון שהינה מינימום 6 חודשים.

- מועמדים מתאימים יפנו אישית למזכירות משרדי החברה בתל־אביב, הקריה, רח' ס' (מול קול ישראל), בימים א'—ה' בין השעות 07.30—14.30 או למח' כח־אדם בתמנע בין השעות 06.00—07.30, ליועצי התעסוקה בלשכות התעסוקה ברחבי הארץ או ללשכות להכוונת חיילים משוחררים, מצויידים בפנקס מלואים ותעודת שחרור מצה"ל.

לבנק
בעל רשת סניפים ארצית

דרוש
עוזר למנהל החשבונות הראשי
בהנהלה המרכזית בת"א

הכשורים הדרושים:
השכלה תיכונית, סוג ד' בהנהלת חשבונות, גיל עד 35, נסיון של 5 שנים בעבודה בהנהלת חשבונות (רצוי בבנק), ידיעת השפה האנגלית. עדיפות למנהל חשבונות מדופלם.

לפנות בכתב יד בציון תולדות חיים ונסיון קודם ומשכורת מבוקשת לת.ד. 4333 תל־אביב למס. 592.
המועד האחרון להגשת הצעות 15.8.70

סודיות מובטחת

למפעל תעשיתי בסביבות חדרה

דרוש

אחראי על אחזקה

הכשורים הדרושים:
- נסיון במכונאות כללית
- נסיון במסגרות
- נסיון בהפעלת ציוד עזר (קומפרסורים, ברנרים)
- ידיעה בסיסית בחשמלאות.

תנאים טובים למועמד המתאים.

נא לפנות בכתב־יד בציון פרטים מלאים לת.ד. 1049 תל־אביב, למספר 16.

לקבוצת פיתוח
דרושים
טכנאי הרכבה

בעלי נסיון של 2—5 שנים
(רצוי ניסיון במערכות מורכבות)

- המעונינים יפנו תוך פרוט תולדות חיים ורקע מקצועי לת.ד. 4656, חיפה, עבור 42/10.

למפעל תעשייתי
במפרץ חיפה

דרוש
מנהל חשבונות

בעל נסיון קודם

לפנות טלפון 725807 חיפה
בין השעות 15.00 — 7.00

לצה"ל דרושים
לעבודה באזור תל־אביב

- **מהנדסי אלקטרוניקה**
(בעלי נסיון של 3 שנים לפחות) — לניהול פרוייקטי פיתוח מתקדמים.
- **מכנאי אלקטרוניקה מעולים**
(בעלי נסיון של 5 שנים לפחות) — לעבודות פיתוח.
- **מכנאי זיוד למערכות אלקטרוניות**
- **כתב מכני**
בעל כושר הבעה בכתב. ידיעה מושלמת בעברית וידיעה באנגלית — הכרחי. רקע באלקטרוניקה — יתרון.
- **מכנאי או שרטט אלקטרוניקה**
לעבודה בתכנון מעגלים מודפסים.
- **מחסנאים טכנאיים**
נסיון בשטח האלקטרוניקה — יתרון.

סודיות מובטחת

- **המעונינים** מתבקשים לפנות לת.ד. 2470 עבור "דרושים־ד" בצרוף קורות חיים ופירוט נסיון מקצועי.

דרוש
מהנדס בכיר
לתפקיד מינהלי - הנדסי

- **דרישות התפקיד:** הכרת עבודות הנדסיות באופן יסודי, כולל שילוב יועצים במקצועות השונים.
ידיעת במחירי עבודות בנין ושכר תכנון, על תעריפיהן השונים.
כושר ניהול משא ומתן עם מתכננים וקבלנים.

מקום העבודה: תל־אביב.

הצעות בכתב יש להגיש כשהן מלוות קורות חיים ותיאור מפורט של ההשכלה והנסיון של המועמד בעבר לת.ד. 1844 תל־אביב למספר ב/20.

למפעל ארצי בענף הבניה

דרושים
מהנדסי בנין

- לתפקיד פקוח בכל אזורי הארץ
- מקומות העבודה: תל־אביב וחיפה.
- תנאי שכר העבודה בהתאם לכישוריו של המועמד.
- התפקיד קשור בנסיעות.
- רשיון נהיגה הכרחי.
- **הצעות בכתב יש להגיש כשהן מלוות** קורות חיים ותיאור מפורט של ההשכלה והנסיון של המועמד בעבר לת.ד. 1844 תל־אביב, למס' ב/20.

לבית־מסחר סיטונאי ידוע
לטקסטיל בתל־אביב

דרוש
איש מכירות בכיר

המכיר היטב את הענף והלקוחות.

משרה טובה לאדם המתאים.

לפנות בכתב לת.ד. 4100 ת"א, למספר 1955 ולציין תולדות חיים, נסיון והדרישות כספיות.

סודיות מובטחת.

ביה"ס התיכון החקלאי
פרדס־חנה

לשנת הלימודים תשל"א

דרוש
מורה לביולוגיה

למשרה מלאה

*

לפנות להנהלת בית־הספר או טלפון 7007—063

למפעל
בסביבות
חיפה

דרושים

- **מחסנאי טכני**

התפקיד: — ניהול מחסן, קבלה ונפוק פריטים, בצוע מעקב ורשום תנועות רכיבים.
כישורים: בוגר בי"ס מקצועי תלת שנתי, שסיים קורס מחסנאים טכני בצה"ל או עסק בנהול מחסנים בצבא.

- **פקיד עתוד מלאי**

התפקיד: — ניהול הזמנות רכש בארץ ובחו"ל, רשום ודווח כרטסות מלאי ומעקב.
כישורים: בוגר בי"ס תלת שנתי או מסחרי, נסיון של שנתיים, ידיעת השפה האנגלית.

מקום העבודה מציע:
1. עבודה מקצועית ומעניינת על רמה גבוהה.
2. אוירת עבודה נעימה וחברותית.
3. תנאים נאותים לאדם המתאים.
4. השתלמות מקצועית בהתאמה לתפקיד וכשורי העובד.

בקשות בצרוף תולדות חיים ופרוט רקע מקצועי יש להפנות לת.ד. 4656 חיפה, עבור 26.

למפעל מתפתח
באזור חדרה:

דרושים:

★ **חמש**

השכלה: בוגר בי"ס מקצועי במגמת מסגרות. רצוי הסמכה לטיפול בחומרי נפץ.
נסיון: שרות צבאי בחיל חמוש, נסיון בטפול בחומרי נפץ ואחסנתם. כושר גופני טוב.

★ **ראש מדור**

השכלה: טכנאי מכונות בוגר בי"ס מקצועי.
נסיון: 3 שנים בניהול יצור ולפחות שנה אחת בפיתוח מתקני עזר ליצור. רצוי נסיון בטפול בחומרי נפץ. דרוש כושר נהול צוות וארגון עבודה מעל לממוצע. כושר גופני טוב.

- **המעונינים** יפנו תוך פרוט תולדות תולדות חיים השכלה ונסיון מקצועי לת.ד. 339 חדרה.

קיימת אפשרות הסעה מחיפה ומתל־אביב.

למוסד למחקר
בסביבות חיפה

דרושים

1. **חרט** — לעבודות חרטות מדויקות
2. **כרסם** — לכרסום דגמים מדויקים

בעלי נסיון של 3 שנים לפחות.

העבודה במשמרת ב', אחה"צ (14.00-22.00)

- המעונינים יפנו תוך פירוט תולדות חיים ורקע מקצועי לת.ד. 4656, חיפה עבור 36.

לחברה תעשיתית גדולה

דרושה
מזכירת מנהל אגף

לניהול משרד, בעלת שליטה מלאה באנגלית ובעברית כולל ניסוח עצמאי של מכתבים, קבלת הכתבות ותכתבות.

נא לכתוב אל ת.ד. 33384 תל־אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.

סודיות מובטחת.

קרית החינוך "עזתה" — ב"ה — מועצה אזורית "עזתה"

לביה"ס התיכון המקצועי לבנים
קרית החינוך "עזתה"
דרוש
לשנת הלימודים תשל"א
מורה מדריך למכונאות רכב
במשרה מלאה

מועמדים דתיים יפנו לקרית החינוך "עזתה" ת.ד. 20 נתיבות, טלפון 94081—057. שעות קבלה: ימים א'—ו' מ־08.00—13.00.

א. רוזנמן — ראש המועצה

לבנק
דרושים לסניפין
בירושלים

פקיד ביצוע אשראים

הכשורים הדרושים:
השכלה תיכונית מושלמת, לאחר שירות בצה"ל, סוג ג' לפחות בהנהלת חשבונות ונסיון מעשי בהנהלת חשבונות של 2 שנים, כושר מגע עם קהל.
יועדפו מועמדים בעלי נסיון קודם בעבודה בנקאית.

פקיד קהל

הכשורים הדרושים:
השכלה תיכונית או 12 שנות לימוד לאחר שירות בצה"ל, נסיון מעשי של 3 שנים בעבודה עם קהל וידע בהנהלת חשבונות.
יועדפו מועמדים בעלי סוג ג' בהנהלת חשבונות.

הצעות בצירוף תולדות חיים ותיאור עבודה קודמת נא להפנות בכתב יד לת.ד. 4333 תל־אביב מס. 593.

סודיות מובטחת

למוסד למחקר ופתוח
באיזור חיפה

דרוש
מהנדס מכונות

לעבודות תכון ופתוח מתקדמות בנושאי מיסוב.

- **כישורים:** נסיון בעבודה של 2 + 4 שנים בתכנון מערכות מכניות והעברת מכשור.

רצוי ידע בסיסי בהידרודינמיקה.

- **המעונינים** יפנו תוך פירוט קורות חיים וכישורים מקצועיים לת.ד. 4656 חיפה, עבור 42/10.

דרוש

לחברה תעשייתית גדולה
באיזור ת"א

מהנדס מכונות

לתפקיד אחזקה

הכישורים הדרושים:
נסיון קודם באחזקה.
נסיון בנהול צוות עובדים.
גיל 35—45.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד עם פירוט תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2592 ת"א, עבור "מהנדס מכונות". סודיות מובטחת

דרוש
איש מקצוע
בענף הבניה
לפקוח על עבודת שלד בבניין
באזור רחובות

נדרש ידע, הבנה בעבודות בטון ובקריאת תכניות
הגיל אינו חשוב.

לפנות: טל. 941168 ראשון־לציון
כל יום מ־13—7 ומ־19—16
בימי שני, שלישי ושישי מ־14—7.

לחברת קול־אדיר בע"מ

דרושים סוכנים
להפצת מערכות אזעקה

למתאימים — בעלי רכב —
מוצעים תנאים מצוינים.

להתקשר טלפונית:
38226 תל־אביב.

גמל נשאר גמל

כאשר נשאלה ראש הממשלה גב' גולדה מאיר על ידי כתבי השבועון הגרמני „שפיגל" לדעתה על „תכנית השלום" הרוסית, השיבה כי המיסמך הרוסי בכלל איננו תכנית שלום, אלא כתב כניעה לישראל. „אפשר

כמובן להדביק תוית לכל מיסמך", אמרה המשילה משל: „אפשר לתלות על צווארו של גמל שלט שעליו כתוב „אריה" — אבל על ידי כך עדיין אין הוא נהפך לאריה, הוא נשאר גמל".

מזל טוב באמת!

הפתעה נעימה ציפתה לזוג חיפני שנישא לא מכבר. אורחי כלולותיהם חברו יחד, וכל אורח צירף להמתנתו כרטיס של מפעל הפיס.

שמחת בני הזוג גברה שבעתיים, כשאחד מבין 200 הכרטיסים שהיו ברשותם — זיכה אותם ב־20,000 לירות...

כיתה ב' רוצה לעזור...

„לחיילים הגיבורים — שלום רב! אנחנו שלחנו מכשירים רפואיים לחיילים כדי שתהיו בריאים. אנחנו אספנו בכתה ארבע מאות דולר. אני אוהב את ישראל ואני תתן (אתן) לניקסון „אף אדום" מאד! אני אהיה בישראל לירח הדבש שלי! האבא שלי הוא דוקטור גם כן והוא הולך אל בית החולים גם כן. אני רוצה שאתם תנצחו ושיהיה שלום! — דרישת שלום, לוי הילנסי".

מכתב זה הוא אחד מצרור מכתבים שכתבה כתה של תלמידי ב' בבית־ס „הלל" בלורנס, ניו־יורק, שמורתם ישראלית. הצרור, יחד עם שני מכשירי נשימה, המוחזקים מאד בעת טיפול בפגיעות, הגיע לידיו של פרופ' שיבא, מנהל בית החולים תל־השומר. בימים אלה, בהם כובשות דעות אנטי־ישראליות קיצוניות את הקמפוס האמריקני, מרנין לקרוא דברים פשוטים כגון אלה שכתבו, אולי, אחיהם הצעירים של הסטודנטים:

„אני אספתי כסף לעזור לכם להיות בריאים. אני רוצה שאמריקה תעזור ליהודים".

„אני והכתה שלי רוצים שאתם תהיו בריאים ושלמים. אם אתם לא תהיו, ישראל לא תהיה!"

„כתה ב' רוצה לעזור לכם. כי הרוסים עוזרים הרבה מאד לערבים".

„לחיילים העוזרים למדינת ישראל, כתה ב' רוצה לעזור לכם. אני רוצה שאתם תהיו כאשר תהיו בריאים. אנחנו עבדנו קשה, אבל זה כדאי. זה לא חשוב שיש הרבה חיילים ערבים, אבל אתם מעט וטובים.

„אם אתם לא תהיו, כל היהודים לא יהיו".

תקופת הסקרנות

באחת הישיבות האחרונות של הנהלת הסוכנות היהודית נתקיים דיון מקיף עם פרופ' אליהו גוטמן, על השלכותיו של הסקר שנערך על־ידו לבדיקת הערכת הציבור הישראלי לסוכנות ולפעולותיה.

העיר חבר הנהלת הסוכנות, מר משה קרדון: „אני רואה שאנו עומדים עתה על סף תקופה חדשה בסוכנות — התקופה ה„סקרנות"...

באותה ישיבה סיפר פרופ' א. גוטמן על מחקר שערך לפני 18 שנה, בקרב עולים חדשים. מטרת אותו מחקר היתה לברר מה חושבים העולים על קליטתם והסתגלותם לתנאי הארץ.

את המחקר פתח פרופ' גוטמן בשאלה: מי קולט אותך?

התשובה היתה: בן־גוריון...

זאת תורת הנאום...

חבר הנהלת הסוכנות היהודית הרב מרדכי קירשבלום חוגג בימים אלה את יובלו ה־60. בישיבת הנהלת הסוכנות בירכו אותו וציינו במיוחד את כשרונותיו כנואם מלהיב. העיר על־כך הרב קירשבלום: „אגלה לכם את סוד תורת הנאום. נאום חייב להימשך 20 דקה בלבד — בלי הקדמה ובלי הסוף..."

שעור בכלכלה — לבדואי

בדואי המוכר משקאות קרים במרחבי סיני, קיבל בימים אלה שעור מאלף בתורת הכלכלה, מפי צוות של כלכלני בנק ישראל, שהגיע לקיוסק שלו, על אם הדרך, לא הרחק ממעבר המיתלה.

סיור שנערך מטעם ועד עובדי בנק ישראל, ערך מעין „סקר השוואתי" של מחירי הבירה הקרה במקומות שונים בסיני. במזנון של „אגד" באבו רודיס ובמלון „קרוון" אשר בשארם־א־שייך, שלמו המסיירים 1.20 ל"י ו־1.50 ל"י לבקבוק בירה, כמחיר שנקבע אמנם

בכיסם, אך נחשב בעיניהם מוצדק, בהתחשב עם הוצאות ההובלה הגבוהות ויתר ההוצאות הקשורות באספקת שרותים במדבר.

אולם אותו בדואי זקן שטרח והביא שני מקררים הפועלים על נפט ביקש רק 80 אגורות בשביל בקבוק בירה קרה, מחיר שאינו עולה על הנדרש עבור בירה בלב תל־אביב.

מיד קיבל אותו בדואי הסברים על „הוצאות ייצור" ועל ה„שוק המונופוליסטי" שאינו מנוצל על ידו כדבעי. להנאתם של המטיילים שיבואו אחרי כלכלני בנק ישראל, ניתן לומר שאותו בדואי לא הבין היטב מה הסבירו לו לקוחותיו המלומדים...

אין משכורת — יש שקופיות

השבוע התכנסו עובדי מרכז מפלגת העבודה באולם הישיבות ברחוב הירקון 110, כדי לתבוע תשלום משכורת חודש יוני.

במהלך הפגישה יצא יו"ר הועד, צדי פלגקנשטיין, לפגישה דחופה עם מזכיר המפלגה ח"כ אריה אליאב, במאמץ למנוע שביתה ולהסדיר את התשלום לעובדים.

בעוד העובדים ממתינים לתוצאות הפגישה, העלו אחדים הצעה לפתוח בשביתה לאלתר,

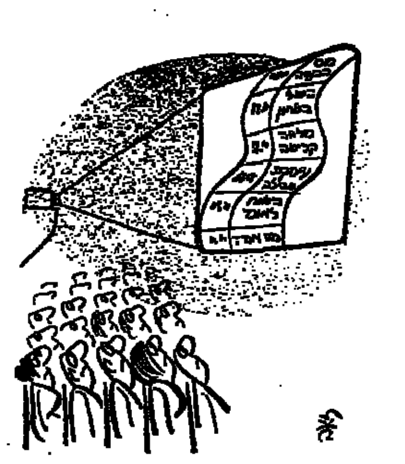

עד שתתקבל תשובה חיובית. אחרים התנגדו לכך, בטענה שיש לעשות כל מאמץ כדי למנוע „התפוצצות". לבסוף נמצאה דרך ביניים: העובדים נשארו באולם הישיבות, וחזו בהקרנת שקופיות מטיול משותף שערכו בנוה המדבר נואייבה בסיני.

ביקורת — בחדרי חדרים

ליד הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון הוקם מרכז לחקר העיר והסביבה, בראשותו של פרופ' משה היל.

במרכז זה התרכזו אנשי מדע ומומחים שונים — בניין, מאגיטציה, תחבורה, מתמטיקה, כלכלה וזיהום אויר — שינסו לייעץ לרשויות הנוגעות בדבר ביעול ושיפור תכנון הערים וסביבתן.

במסיבת העתונאים הראשונה עם פרופ' היל, לרגל הקמתו של המרכז, נשאל על ידי עתונאים מדוע אנשי המקצוע בפקולטה לא הרימו את קולם נגד הליקויים בתכנון ערינו, וגילו אדישות לנעשה בתכנון אפילו בעירם, חיפה?

דיקן הפקולטה, פרופ' אלישע שקלרסקי, הנמנה עם קומץ הפרופסורים במוסד שאינם נזקקים ל„שפה דיפלומטית", השיב: „חלק ניכר מהתכניות, הן פרי עבודתם של אנשי הטכניון עצמם. לא נעים, לפעמים, לבקר עבודת עמית־להוראה בפומבי. עושים זאת לעתים בפורום מקצועי"...

זכרון סלקטיבי

תושבת ירושלים, שהיתה לפני שנים תושבת תל־אביב, באה לביקור אצל קרובה הגרים ברחוב בן־יהודה, ליד בנין „סתרא" (קלנוע „גן רינה" לשעבר). בתחנה המרכזית נכנסה למונית וביקשה מן הנהג:

— אל „גן רינה", בבקשה.

הנהג, שכבר הניע את המנוע, חזר וכבה אותו, פנה אל הנוסעת ואמר:

— גברת, את „בית העם" (בניין „אל על" כיום) אני עוד זוכר אבל, לכל הרוחות, איפה זה „גן רינה"?

המרצה עוד לא הגיע

מרצה לכלכלה ד"ר פרי, הידוע בנטייתו ללבוש ספורטיבי וסנדלים בקיץ, מעורר תדהמה אצל רבים הפוגשים אותו לראשונה. לפני זמן־מה הוזמן ד"ר פרי להרצות לפני קבוצת סטודנטים שלא הכירה אותו. כיוון שאיחר מעט למועד ההרצאה פרץ המרצה אל חדר־ההרצאות במרוצה ומיהר אל הקתדרה.

— מה אתה רץ? — צעקו אחריו הסטודנטים — אין מה למהר. המרצה עוד לא הגיע...

נסיעה טובה

הפתעה נעימה ציפתה לשחקן גדעון זינגר, שהגיע לחופשת־מולדת קצרה מהופעותיו בחו"ל. יום לאחר בואו, בשעות הבוקר המוקדמות, צלצל הטלפון בביתו והמטלפן ביקש להזמין את גדעון להופעה.

גדעון שמח מאד שהוא כל־כך מבוקש ושאל מופתע:

— טוב, אבל איך ידעת שאני פה? רק אמש חזרתי.

— באמת? — השיב המטלפן — לא ידעתי בכלל שנסעת...

החוברות הללו

שר הפיתוח, מר חיים לנדאו, יעץ השבוע למנהיגי תנועת הפועלים בארץ להשתחרר מהשפעתן של „החוברות הפרוגרמטיות" משנות ה־30, על מלחמת המעמדות, ניצול העובד השכיר ורוחו הקאפיטליסטים.

מר לנדאו, שהירצה ביום עיון למנהלי עבו־

דה במפעלים, שנערך בבאר־שבע מטעם המכון לפריון העבודה והייצור, הוסיף שתוכנן של חוברות אלה, שוב איננו מתאים למציאות של ימינו.

„אולם — אמר השר — כנראה שנותרו עדיין עסקני פועלים שאינם יכולים להשתחרר מהשפעתן של חוברות אלה, וכאשר אינם מוצאים את תוכנם מתאים למציאות — אז מוצאים את לסטוב..."

מפענחים את עירו של בר־יוחאי

מאת מנחם רהט

לפי שעה זוהי עיר בלתי נודעת, חסרת שם וזהות. אבל לא לזמן רב. כ־60 סטודנטים ופרופסורים לארכיאולוגיה מארה"ב ואירופה, עוסקים עתה במרץ רב בחשיפתה. אם המזל יאיר להם פניו אולי גם יגלו את זהותה של העיר האבודה הזו, הנחשפת עתה במרומי הגבעה שמנגד להר מירון.

פרופ' רוברט בול: „אנשי המוסד חופרים היום בכל ארץ ישראל המערבית"

אחת ההשערות היותר־מקובלות היא זו של פרופ' שמואל קליין ז"ל, ממייסדי החברה לחקירות ארץ־ישראל ועתיקותיה, תלמודיסט מופלג ופרופסור לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית. הוא טען שהעיר האבודה הזו איננה אלא

ד"ר אריק מאירס: „יתכן שהיתה זו תקוע הגלילית — ויתכן שלא"

תקוע־הגלילית, המוזכרת בתלמוד מספר פעמים ושמיקומה היה בסביבת גוש־חלב ומירון. אותה תקוע־הגלילית שנזכרת בתלמוד, יחד עם גוש־חלב, כ„אלפא לשמן". אותה תקוע שבה, על פי הסברה, ישב רבי שמעון בר־יוחאי עם חבריו וניאץ את הרומיים ש„כל מה שתיקנו לא תיקנו אלא לצורך עצמן" וממנה נאלץ לגלות למערת פקיעין. אותה עיר שבה למד רבי יהודה נשיא תורה מפי בר־יוחאי ועליה סיפר ברית של שובבות כי „כשהייתי לומד תורה אצל רבי שמעון בתקוע, היינו מוליכין שמן — מן החצר לגג ומן הגג לקרפיף ומן הקרפיף לקרפיף אחר, עד שמגיעין אנו למעיין והיינו רוחצין שם".

אבל זיהויה של העיר החרבה הזו כתקוע־הגלילית אינו יותר מאשר השערה גרידא, חסרת ביסוס מדעי. „אולי היתה זו תקוע ואולי לא. איננו יודעים. מה שברור הוא, שכאן היתה עיר גדולה בסוף ימי בית שני. פרטים נוספים על העיר הזו, שבינתיים היא בבחינת תעלומה לגבינו, נדע אולי בעוד כמה שבועות", אומר מנהל החפירות.

אווה מולו
לשהות בישראל ללא הוצאות

ד"ר אריק מאירס המשמש גם כפרופסור חבר לארכיאולוגיה במכללת דוק בצפון קארולינה, ארה"ב.

ד"ר מאירס בן ה־30 הוא בוגר מכללות דרטמות', בראנדייס, הרווארד וירושלים, ויודע שבארכיאולוגיה מסוכן להתנבא. אבל הוא גם יודע שנכונות לו כאן הפתעות בעלות עניין, הן כיהודי והן כמדען. „אני כמעט משוכנע שהיתה כאן עיר יהודית. אבנים אלה, למשל, מציינות לדעתי את מיקומו של בית־הכנסת בעיר הזו", אומר המדען ומצביע לעבר שני עמודי בזלת כאותבים הניצבים זה ליד זה.

הרב לייבוביץ בעקבות רבי יהודה

אריק מאירס, מרצה לארכיאולוגיה ולתולדות ישראל בזמן העתיק, עזב השנה 3 פעמים את קתדרתו שבמכללת דוק — להכנת עונת החפירות הראשונה בח'ירבת־שמע. כשחזר למכללתו אחר הביקור השלישי בתל, החל לארגן את משלחת החפירות. ביוני חזר ארצה עם אשתו קארול ובתו יעל בת השנה. בעקבותיו הגיעו באמצע יולי שאר חברי המשלחת, שהחלו בשבוע שעבר בחפירת התל.

תמורת עבודתם מקבלים חברי המשלחת דמי אש"ל מ„מכון סיינטי" למחקר ארכיאולוגי, המשותף לכרבית מכללותיה של ארה"ב. קרן זו, בסיוע קרנות אחרות המשתתפות בחלק מההוצאות, נושאת בהוצאות מכירת 10 ביתני־הקייט שבמושב מירון, שם מתגוררת המשלחת, ובהוצאות כלכלתם של החופרים. גם 40 הפועלים הדרוזיים בכפרי הגליל ובני הנוער מצפת שנשכרו לסייע בעבודת המשלחת, מקבלים שכרם מקרן זו — המתכוונת בסקרנות לתוצאות העונה הראשונה, שתסתיים בשלהי אוגוסט, בתום 6 שבועות של חפירה.

ד"ר מאירס עושה עתה בארץ, זו הפעם הי"ב. אשתו קארול הספיקה להיות בארץ 6 פעמים בלבד. בפעמים הקודמות היתה בין חופרי אשדוד העתיקה, בית־ירח, ערד, מצדה וגזר — ועתה הצטרפה לבעלה בח'ירבת־שמע. קארול בת ה־27 למדה ארכיאולוגיה בארה"ב ובירושלים, ובשנה הקרובה היא מתעתדת להגיש את עבודת הדוקטור שלה באוניברסיטת בראנדייס. קארול משקיעה עתה את מירצה בחשיפת מה שנר־

קארול מאירס
„גיליתי נשר חקוק באבן"

אה לה כשרידי בית־הכנסת של העיר. „כבר גיליתי כאן על אחד העמודים נשר חקוק באבן, המופיע גם בבתי־הכנסת שנחשפו בוואדי־חמאם ובגוש־חלב בגליל", נלהבת קארול. בין המגלים עניין ביחוד בשרידי בית־הכנסת יש לנו גם את הד"ר סידני מארקמן, שעל־אף 58 שנותיו עודנו שופע מרץ. „מדוע באתי לכאן? באתי כדי למצוא כמעט „עולם הבא"", אומר ד"ר מארקמן באידיש עסיסית.

עניין רב בשרידי העיר היהודית יש לרב־הסטודנט בן ה־36 באוניברסיטת פנסילבניה, הארולד לייבוביץ. לייבוביץ, בוגר „ישיבה־יוניברסיטי", לומד בפנסילבניה ארכיאולוגיה של תקופת המקרא ועתה בא לכאן ללמוד משהו גם על התקופה מאוחרת יותר. „כאן כנראה ישב הרשב"י ושיקך וניאץ את הרומיים — עד שנודע הדבר לרופוס הטליס הרדמאי ונאלץ הרשב"י להימלט מאימתו לפקיעין", אומר הרב לייבוביץ. עדיין הוא נלהב מפגישתו עם שרידי תקופה גדולה בתולדות ישראל, ובעיקר נגדר לה התלהבותו משרידי בית הכנסת שבו התפללו אולי בר־יוחאי ורבי יהודה הנשיא בתקופה שאחר חורבן — ובו מתפלל עתה בוקר־בוקר הרב לייבוביץ מפילדלפיה, כשהוא מעוטף בטלית ועטור בתפילין — כבימים ההם.

ישראל בלי הוצאות

אווה מולו, סטודנטית מקופנהגן, איננה מתפעלת במיוחד משרידי בית־הכנסת שאינם אומרים לה מאומה מבחינה רגשית. היא איננה יהודיה והצטרפותה למשלחת היתה מקרית. היא הגיעה לישראל, לראשונה בחייה, בראשית יולי. תוך ימים ספורים הצטרפה למשלחת, עוד בטרם הספיקה לסייר בארץ. „אני אהיה כאן, עם המשלחת, עד ה־26 באוגוסט. למחרת עלי לטוס חזרה לקופנהגן, ולהמשיך בלימודי באוניברסיטה. סיימתי שם 3 שנות לימוד ובשנה הקרובה אקבל שם את התואר הראשון. אינני רוצה להחמיץ זאת".

כשאר חברי המשלחת מתגוררת אווה ב„בונגלוס", הם ביתני הקייט, של מושב מירון. בביתן שבו היא מתגוררת גרות עוד 6 סטודנטיות החופרות עמה בתל שבקרבת המושב. חברותה במשלחת מחייבת אותה להשכים קום בכל בוקר ב־4.30. בשעה 5 יוצאת אווה עם שאר החופרים, בג'יפים העומדים לרשות המשלחת, לאתר החפירות — שם היא עוסקת בעבודות החפירה עד 1 בצהריים. בשעה זו חוזרים החופרים ל„בונגלוס" שלהם וסועדים את ארוחת הצהריים במשותף, בבית העם של מושב מירון שנעשה חדר־אוכל כללי של החופרים ובו מוגשות ארוחותיהם „על טהרת הכשרות". אחר רחצה ומנוחה, ב־4 אחר־הצהריים, מתייצבת אווה עם שאר החופרים במרכז המחנה, שם עוסקים חברי המשלחת עד רדת הערב בניקוי מימצאי אותו יום, להקלת זיהוים ע"י המדענים שבמשלחת. אחרי ארוחת הערב עליה עוד להאזין להרצאה מדעית מפי אנשי המדע שבין החופרים או מפי אורחים כמו ד"ר דותן, ד"ר בירם, ד"ר ייבין ואחרים — על זהותם של המימצאים, על השערות לגבי זהות התל ועל הארכיאולוגיה בישראל בכלל.

„אתה רואה", אומרת אווה, „יש לנו יום־עבודה עמוס ביותר. אבל אינני מצטערת. אני די נהנית כאן מהעבודה, מרוח הצעירה של חברי החופרים, מההתלהבות המלווה כל גילוי נוסף וגם מן האפשרות לשהות פה בישראל כמעט בלא הוצאות. מעט ההוצאות שיש לי, הן בעת שאני מטיילת בישראל בימי שבת וראשון, כאשר כל חברי המשלחת משוחררים מעבודה".

לייצוג נכבד במשלחת זכה בית־הספר האמריקני לארכיאולוגיה, שברחוב סאלח א־דין בירושלים המזרחית. מפי מנהל ביה"ס, פרופ' רוברט בול, בן 48, המשמש כמרצה לארכיאולוגיה באוניברסיטת דרו בארה"ב, אנו למדים כי בביה"ס האמריקני לארכיאולוגיה בירושלים, לומדים כל שנה כמה עשרות מרצים לארכיאולוגיה ממכללות ארה"ב — המגיעים במיוחד למכללה זו לירושלים במסגרת „שנת השבתון" שלהם. „חניכי ביה"ס, שהם עצמם, כאמור, מרצים בארכיאולוגיה, יוצאים בשנת שהותם במוסד לחפירות ברחבי ארץ־ישראל

הרב הארולד לייבוביץ: „כאן, כנראה ישב הרשב"י וניהל את המערכה"

וחוץ כך מרחיבים את ידיעותיהם בארכיאולוגיה של ארץ־ישראל. גם מנהלו של המוסד, פרופ' בול, עושה כאן את „שנת השבתון" שלו — באשר עפ"י הנוהג במוסד זה גם מנהלו, כיתר חברי ההוראה, אינו קבוע ומתחלף בכל שנה.

פרופסור רוברט בול כבר הספיק לחפור פעם בארץ־ישראל. זה היה לפני מלחמת ששת הימים, כאשר ביה"ס היה תחת השלטון הירדני. אז חפר הפרופסור בתל־א־ראס שבהר גריזים. „העניין הוא", מסביר הפרופ' בול, „שלפני מלחמת 67 יכלו אנשי המוסד לחפור רק בשטחים שהיו בשלטון ירדני, מה שנקרא הגדה המערבית. היום חופרים גם בגדה וגם ממערב לה — בכל א"י המערבית. בשנה זו, למשל, חופרים כמה מאנשינו כאן, ואחרים, בתל־אל־חיסי שבסביבת קרית־גת ובתל־ג'ימצא, דרומית לבאר־שבע".

„חזרתי לחיות עם יהודים"

העובד היחיד בביה"ס האמריקני לארכיאולוגיה שאינו מתחלף בכל שנה הוא הנוטל חלק במרבית החפירות שמנהלים

ד"ר סידני מארקמן
„קצת עולם הבא"

אנשי המוסד — הוא מזכיר בית־הספר. בתפקיד זה משמש אדוארד סאנגו, בן 44, יווני במוצאו.

ברברה חופרת בח'ירבה־שמע בחברתו של פרופ' הנסון דיק, בן 39, מ„לותר קולג'" בארה"ב. פרופ' דיק, שאינו יהודי, מכהן במוסד זה כמרצה לדתות, תנ"ך ולשון עברית עתיקה. „עברית? עברית למדתי בעצמי מתוך ספרי לימוד עבריים, כיוון שרציתי לקרוא את התנ"ך במקור. אני מאד מתעניין ביהדות ואין זו הפעם הראשונה שאני חופר בישראל", אומר הפרופסור אדום־השיער ששכח באותו יום לגלח זיפי זקנו.

„על תקוע־הגלילית לא שמעתי", מודה הפרופסור חבוש ה„סומבררו", „אבל שמעתי על תקוע אחרת, זו שבחמרת בית הנ"ך כעיר שעל גבול מדבר יהודה וכמולדת הנביא עמוס. עכשיו אני חופר כאן כדי ללמוד שיש עוד תקוע אחרת, מלבד זו המקראית. בהרצאת העונה אולי גם אלמד אם תקוע האחרת היתה באמת כאן, או שמא נגלה עיר אחרת. כך או כך, כל העניין מושך אותי ומסייע לי ללמוד פרק נוסף בתולדות עמכם ולהרחיב ידע בעברית מודרנית", אומר הפרופסור, העוסק כאן יחד עם עמיתיו המדענים ב„עבודה שחורה", לגילוי מסתריה של העיר האבודה בגליל העליון.

רסקו RASSCO
רסקו
התחילה
בבניה חדשה ב־
רמת הדר
חיפה
דירות בנות 3½ - 4 חדרים
106 - 120 מ"ר
* תכנון מודרני
* ביצוע מעולה
* הסקה מרכזית
* שרותים מרכזיים
* נוף נפלא
* קרקע פרטית
הנחה מיוחדת לרוכשי דירות עד 31.8.1970
לפרטים מלאים, נא לפנות ל„רסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טל. 538201.
(לשרותך המשרד פתוח בכל יום משעה 8.00—13.00, 17.00—19.00 ביום ששי משעה 8.00—13.00)
פרסום אדמון בע"מ

לבנק דרושים לסניף בירושלים
פקיד ביצוע אשראים
פקיד קהל
למוסד לנוחקר באיזור חיפה
דרוש מהנדס מכונות
לעבודות תכון ופתוח בנושאי מיזוג
דרוש לחברה תעשייתית באזור ת"א מהנדס לתפקיד אחזקה
נסיון קודם באחזקה. נסיון בנהול צוות עובדים. גיל 35—45.
דרוש איש מקצוע בענף הבניה לפקוח על עבודות בבניין באזור רחובות
נדרש ידע, הבנה בעבודות בטון ובקריאת תכניות. הגיל אינו חשוב.
לחברת קול־אדיר בע"מ
דרושים סוכנים להפצת מערכות אזעקה
לעצמאים — בעלי רכב — מוצעים תנאים מצוינים.
להתקשר טלפונית: תל־אביב 38226

هكذا من الأصل

مكنز من الاهل

מוקד הדיון

(סוף מעמוד 12)

בריה, ואחר־כך ישיר, לקראת תהי־כתו. אם יתברר ששלום כזה לא נוכל להשיג תמורת החזרת שטחים, לא נתנום על הזה כלשהו, לא נחזיר אף שעל אדמה ונלחם, אם יהיה הצורך עד האיש האחרון ועד הכדור האחרון. אבל חובה עלינו לבדוק אם השלום הוא בר־סיכוי, וזאת אי־אפשר לעשות כאשר הממשלה איננה מסוגלת להו־ציא מפיה את המלים "החזרת שטחים". כי בשאלה, שטחים לעומת שלום — וזאת היא השאלה הגדולה שלנו — נפלה למעשה ההכרעה למען השט־חים. זהו ההסבר היחיד לתגובותיה הבלתי־שקולות של הממשלה על כל רעיון והצעה, שאינם לביצוע אלא רק לבדיקה, המוצגים מכל צד שהוא.

הדוגמאות לתגובות כאלה של הממ־שלה רבות מספור. הטראגי במצב הוא, שעלינו להגיב. כל הזמן איננו נוקטים יוזמה. ואנו כתרגזים שאחרים באים בהצעות. אילו היינו נוקטים אנו יוזמה לא היינו צריכים להגיב כל הזמן להצעותיהם של אחרים. אך אם נגזור עלינו רק להגיב ולא ליזום, הרי לפ־חות נשתדל להגיב בדרך המוליכה לקראת המטרה הרצויה. וזאת איננו עושים, בגלל המגבלות המילוליות שהטילה הממשלה על עצמה.

נקח לדוגמה את הצעתו האחרונה של הנשיא נאצר, להפסיק את האש לחצי שנה לשם ניהול מו״מ. אינני מתייחס כרגע לתנאים שציין, כדרושים לסיום המו״מ, כלומר החזרת כל ה־שטחים ופתרון בעיית הפליטים. תנ־אים אלה, כמובן, אפשר היה לבדוק לפרטיהם במו״מ ואם היו הם הגורמים לכישלון המו״מ היינו יודעים זאת רק לאחר שהיה מסתיים. אך תנאים אלה לא הוצגו לצורך הפסקת האש. מדוע דחינו את ההצעה להפסיק את האש? התשובה, לכאורה, פשוטה בתכלית: נאצר הוא איש מזימות, הוא מעוניין עכשיו בשקט באיזור התעלה כדי לשקם את ביצוריו ולאחר שישלים את ביצוריו בשקט ובנחת, תסתיים מחצית השנה, ושוב יחדש את האש. ואנו נצא מפסידים.

לפי דעתי פשטותו של הסבר זה מעידה על הבלותו. נניח לרגע, שב־אמת כל מה שנאצר רוצה, הוא רק לזכות בתקופת שקט על מנת לשקם את ביצוריו לאורך התעלה. הלא יכול היה להשיג את מבוקשו על־ידי הודעה שהוא מוכן להפסקת אש בלתי מוגבלת. לפי הודעותיה של ממשלת ישראל, מוכנה ישראל לחדש את הפסקת האש בכל רגע, ללא תנאי. לפיכך, הדרך לפני נאצר לזכות בהפסקת אש פתוחה — במשפט אחד הוא יכול לקב־לה. מדוע אין הוא עושה זאת? מדוע מדגיש הוא את ההגבלה לחצי שנה ומכשיל בכך למעשה את עצמו? מה מפריע לו להסכים להפסקת אש בלתי מוגבלת, ולאחר זמן, כשיגמור לשקם את עמדותיו, יחדש את האש? ממה הוא חושש? האם מצפונו ייסר אותו על שהוליך שולל את ישראל? האם חייב הוא לחשוש מגינוי רוסי, או מפני נזיפה של מזכיר האו״ם?

ההסבר להצגת ההגבלה של חצי שנה הוא ודאי לא זה שניתן על־ידי ממשלת ישראל. יתכנו שני הסברים להצגת תנאי זה. ראשית, שנאצר קיווה כי התנאי יביא לדחיית הצעתו על־ידי ישראל ועל־ידי כך ייצא מן העניין כרודף שלום ואילו ישראל תתגלה שוב כשואפת מלחמה. אינני סבור שזהו ההסבר הנכון, אך אפילו כן, צריכה היתה ממשלתנו להו־דיע, שאם אמנם מתכוון נאצר באמת למו״מ, כדבריו, ולשם כך מוכן הוא להפסיק את האש לששה חדשים, תקבל ישראל בברכה צעד כזה, והפסקת האש תכנס לתקפה בו ביום שהמשלחות הישראלית והמצרית תיפגשנה עם ה־שגריר יארינג. אינני מניח שנאצר היה מוצא, כי הוא יכול בקלות כזו לשלוח משלחת לפגישה, שעה שסוריה מסרבת להכיר בהחלטת מועצת הבט־חון מנובמבר 1967 וארגוני החבלה מסרבים לכל פתרון פוליטי. אך אם היה בכל זאת משגר משלחת כזו, היתה זו לפחות עדות על רצינות כוונותיו.

יתר על כן, ישראל יכלה מצידה להציע שתוך תקופת ששת החדשים יימנע כל צד משיפור עמדותיו. הצעה זו בוודאי היתה נדחית על־ידי מצרים, אך אז לפחות היתה מוענקת הזכות לישראל לשפר באותו זמן את ביצו־ריה, זכות שעל מנת לשלול אותה מישראל ביטל נאצר, לפי דבריו, את הפסקת האש בפעם הראשונה. ואם בגלל מצבו של המו״מ לא היה נאצר להוס לבטל את הפסקת האש לאחר ששה חדשים, היתה ישראל ממשיכה לבצר את איזור התעלה באין מכלים.

לפי דעתי, ההסבר להצעתו של נאצר, הוא שיש לו לנאצר נימוקים טובים לרצות בהפסקת אש, והוא יודע שעל־ידי הצגת התנאי המגביל לחצי שנה הוא מסכן את סיכוייו לזכות בהפסקת אש זו אך מטעמים של יחסים בין־ערביים אין הוא יכול להודיע שהוא מוכן שנית לקבל הפסקת אש לזמן בלתי מוגבל. אם ירצה לבטל את הפסקת האש, לא משך הזמן המוסכם מראש, יעצור בעדו מעשות זאת, ואם יחליט שכדאי לו להמשיך ולקיימה מעבר לששה חדשים, לא התנאי ש־הציג יכבול אותו בכך. לפיכך לא היה בזה בשום סיכון רב מדי מצדנו אילו הסכמנו להפסקת האש תוך הצבת שני התנאים הנ״ל, היינו שתוקפה יתחיל מיום התחלת הדיונים עם יארינג, וכי במשך המו״מ לשום צד אין זכות לשפר עמדות, או שלכל צד יש זכות לשפר עמדות.

תגובה כזו היתה מעמידה במבחן את כוונותיו של נאצר. ולפי דעתי אין איש בארץ היום היודע מה כוונו־תיו. אפשר כמובן ליחס לו תכונות של אל, שרצונו עז, ומטרתו לעולם אינה משתנית. אך לפי הערכתי יש לו בעיות קשות ביותר. שלטונו נשמט מידיו ועובר לידי הרוסים. ורבים מעמיתיו המנהיגים הערבים מוכיחים אותו על כך. מצבה הפנימי של מצרים קשה, וההתמרמרות רבה. הפוגה כל־שהי עשויה לסייע לו עד מאד, ואם בתוקף תנאי הפסקת האש חייב היה מיד להיפתח המו״מ גם אנו היינו יכולים לברר כמה דברים חשובים. בעיקר היה אפשר לבדוק את סיכו־יו של הסדר שלום בר־קיימא.

בבדיקה כזו אפשר היה לבחון עד כמה מסוגל נאצר בעצמו לקדם את ענין השלום, נוכח ההתנגדות בחלקים אחרים של העולם הערבי. אפשר היה לבחון מה הם השינויים בגבולות יוני 67 שארה״ב מוכנה לתמוך בהם, מה הם ההסדרים שארה״ב ורוסיה מוכנות להסכים להם להבטחת השלום, חופש השיט, מה הן הערובות שנוכל לקבל נגד התקפות בעתיד, עד כמה אפשר לבסס את המדינה הפלשתינית בשטחי הגדה והרצועה, עד כמה מו־כנות הארצות הערביות לרסן את ה־פידאין, איך ישפיע הסדר שלום על הנוכחות הרוסית באזור וכו' וכו'. הרבה שאלות, העשויות להתבהר תוך כדי המו״מ ושעל כולן נהיה מחויבים לקבל תשובות ברורות לפני שנחזיר אפילו שעל אדמה אחד. והיה והתשובות בלתי מספקות, והיה ויתגלה, כי כל המהלך אינו אלא מזימה להו־ליך את ישראל שולל, לא נתנום על כל חוזה ונחדש את הלחימה. נכון שאז נמצא את חופה המערבי של התעלה מבוצר היטב. אך דבר זה עלול לקרות גם בלי הפסקת אש. ומכל מקום, אם אמנם ייכשל המו״מ ויתברר שאכן אפסו סיכויי השלום, לא תהיה זו הבעיה היחידה שתעמוד לפנינו. אך ברור לי שאין אנו פטורים מבדי־קת סיכויי השלום לפני שנחליט כי כל המדינה מצדה.

מתתיהו פלד

מרבה מסים ממעט הכנסה

(סוף מעמוד 10)

זה בפריון, כפי שהסתבר מן הדוג־מאות שהובאו לעיל? כאמור חסרות הוכחות חותכות להתרשמות זו ש־שותפים לה לא רק משלמי המס, אלא גם מומחים ואנשי אגף הכנ־סות המדינה עצמם. מחקרים הנער־כים מדי פעם כדי לבדוק את השפ־עת שיעורי המס על הפריון מתקש־ים לעתים להגיע לתוצאות ברו־רות. גם תורת המסים לא הגיעה למסקנות אחידות בנושא זה. עם זאת הוכיחו מחקרים שבוצעו באר־צות־הברית, שכאשר מגיע שיעור המס השולי ל־50 אחוזים נעשה האזרח ער במיוחד לנושא זה של מס הכנסה וכאשר עולה השיעור ה־שולי על 70 אחוזים נפגם רצונו לעבוד.

בישראל הועלתה פעם התיאוריה כי אין לחשוש אצלנו מירידת ה־פריון של שכבת הבינים של בעלי מקצועות חופשיים, מנהלים וסוכ־נאים מהדרג הבכיר. אנשים אלה בישראל, קבעו בעלי הערכה זו, מעונינים כל כך להיטיב את מעמדם ולרכוש לעצמם אביזרים כמו דירה מרווחת, מכונית ונסיעות לחו״ל, עד כי שיעורי מס גבוהים לא יעמדו בפניהם. הם ימשיכו להתאמץ, לקבל על עצמם עבודות נוספות (המדובר בשכבות המסוגלות לבצע עבודות נוספות) — עד שישיגו את מטרתם. העלאת שיעורי מס, נאמר עוד ב־אותה תיאוריה, עשויה אפילו לדרבן את שכבות הבינים בישראל ולהמ־ריץ אותם למאמץ־יתר כדי לחזור לרמת ההכנסה שלה הם שואפים.

פרופיסור אמוץ מורג המנוח, ש־התייחס לנושא זה בספרו „מימון הממשלה בישראל", הגיע למסקנה שקשה לקבוע בוודאות קשר ישיר בין שעורי המס בישראל לבין ה־פריון. פרופיסור איתן ברגלס מאו־ניברסיטת תל־אביב, שבדק את ה־קשר בין המסים לבין הפריון מאז מחצית שנות ה־50 ועד למחצית שנות ה־60, הגיע תוך הסתייגויות מסויימות, למסקנה שיש קשר מעין זה. נראה לפרופיסור ברגלס, שככל ששיעורי המס עלו כן נפגע הפריון של המשק.

אף כי מחקרו של פרופיסור ברג־לס מתייחס כאמור לתקופה קודמת הוא משוכנע שניתן לייחס אותו להעלאת המסים של שנת 1970 ול־הגיע למסקנות שיש בהן כדי לעורר דאגה חמורה. זאת ועוד: כל מחקר על השפעתם של שיעורי המס על הרצון לעבוד מתעלם בהכרח מן ה־השפעה לטווח ארוך על ענפי המ־שק, על „בריחת מוחות" ועל התנ־ערות לקדם דווקא אותם ענפים של היצור המבוססים על מדע.

השכבות החשובות לוקות יותר

שיטת המס הנוכחית קונסת דווקא את השכבות שהמשק זקוק להן ב־יותר. הנה למשל: מהנדס אלקטרו־נאי, נשוי ואב לשניים, המשתכר 2000 ל״י לחודש, ואשר שילם ב־שנה 1968 ובשנת 1969 667 ל״י לחודש מס הכנסה והיטל בטחון, נאלץ כיום להפריש מהכנסתו 832 ל״י לחודש, כלומר כ־42 אחוזים לתשלום מס הכנסה, היטל בטחון, מלווה בטחון ומלווה עובדים. ל־עומת זאת, אם אותו אדם אינו עו־בד כלל, ואינו תורם כלל במישרין לתוצר הלאומי של ישראל, אלא שהוא ירש 300 אלף לירות מ־אביו והשקיע אותן באגרות חוב ממשלתיות — הוא יגיע גם כן ל־הכנסה של 2000 ל״י לחודש, בהב־דל „קטן" אחד: 2000 ל״י אלה יהיו כולן פטורות ממס.

או נפנה למה שקרוי בפי מר בן אהרן „רווחי התעשיינים": מי ש־רוכש כיום בשוק ההון אגרות חוב ממשלתיות יגיע להכנסה פנויה, צ־מודה למדד המחירים, של 10 אחו־זים. או אף יותר. כדי להגיע להכ־נסה מעין זו בהשקעה בתעשייה חייב המפעל התעשייתי להגיע לרווח (לפני מס) של 20 אחוזים לפחות כבר בשנה הראשונה. למותר לציין כי מפעלים מעטים בארץ מגיעים מיד לשיעור רווחיות מעין זה.

מס על ערך מוסף

מר לוי אשכול המנוח, בשעה ששירת כשר האוצר, קבל פעם מכ־תב מאזרח שהציע לו „שיטה בטו־חה" לזכות באהדת הקהל. ומהי ה־שיטה? לבטל לחלוטין את מס ה־הכנסה... אילו ניתן היה לאוצר לא לבטל מסים אלא לפחות לצמצם את שיעוריהם בהיקף ניכר, כי אז אין ספק שאפשר היה להתגבר ללא קשיים רבים על העיוותים הרבים שמערכת המסים גורמת למשק. אלא שאיש אינו מציע זאת כיום, שכן הסכומים שקופת המדינה זקוקה ל־הם כיום עולים בהרבה לא רק על מה שמערכת המסים גובה כיום אלא אף על כל המצופה בהתאם לתוכ־ניות אנשי מינהל ההכנסות.

להוציא בודדים המסרבים עדיין להכיר במציאות הולכת עתה ומתג־בשת אפילו בין חברי הכנסת ההכרה ש„גמר הטוסי" של העמסת מירב הנטל על כמה שכבות של משלמי מסים ישירים ועל כמה מוצרים הקרויים „מותרות". מדברים כיום על העלאת מסים עקיפים ב־„חזית רחבה". כלומר העלאת מס על מספר ניכר של מצרכים; העלאות מכס (העלאה שכמוה כ־„פיחות דה־פקטו" במימדים צנועים) והעלאת מס קניה או הטלתו על מצרכים שהם פטורים כיום ממס.

השיטה הנוחה והיעילה ביותר מ־בחינה כלכלית להטלת מסים „בחז־ית רחבה" היא הנהגת „מס על ה־ערך המוסף". בהתאם לשיטה זו יגבה שיעור אחיד של מס מכל שלב ביצור (למשל: אם הנגר הש־קיע 50 אלף ל״י לשנה ברכישת עץ וחומרים אחרים ומכר את רהיטיו ב־75 אלף ל״י, יהיה הערך המוסף 25 אלף ל״י. אם השיעור שנקבע בחוק הוא 10 אחוזים ישלם אותו נגר 2500 ל״י). אנשי האוצר משוכ־נעים שהטלת המס, על הערך המו־סף בשיעור שלא יעלה על 10 אחו־זים, עשויה להכניס לקופת האוצר כ־700 מיליון ל״י לשנה וזאת לאחר ביטול חלק ניכר ממס הקניה הנהוג כיום.

מה שמרתיע רבים מהנהגת מס זה הוא החידוש שבו. „בתקופת חרום זו לא כדאי לזעזע את המשק". למ־עשה חייבת הגישה להיות הפוכה בדיוק: בתקופת חרום אין ישראל יכולה להרשות לעצמה שגרה במדי־ניות מסים. העמסת נטל המס בחזית צרה יוצרת עיוותים ומקטינה את ההכנסות. דווקא ההכרח לגבות יו־תר דורש בדיקה מחודשת של המער־כת כולה.

„פרבדה" מתפלמס

(סוף מעמוד 13)

(אף שהשקפתו של ז'בוטינסקי בענין זה ידועה) השמיט הרבה מאוד. כמו למשל את דברי ז'בוטינסקי בראשית מאמרו, כי הזיקת רגלי הערבים מ־ארץ ישראל בכל צורה שהיא אינה מתקבלת כלל על דעתו — בארץ ישראל ישארו תמיד שני עמים; כי הוא גאה בכך שהיה בין מחברי „תכנית הלסינגפורס", המבטיחה שוויון זכויות לאומיות לכל העמים החיים בתוך מדינה אחת, וזכויות אלו יובט־חו גם לערבים; שהסכם בלתי־אפש־רי כל זמן שמוסיף לקנן בלבם של הערבים זיק של תקוה כי יעלה ב־ידם להיפטר מאתנו. אך שהוא יתכן ברגע שיווכחו לדעת כי אין ממש בתקוה זו, ועוד ועוד.

„צעקו במלוא הקול!"

בעל המאמר ב„פראבדה" יודע גם מי הם העומדים מאחורי הפצת החומר הציוני בברית המועצות: „מיליונרים" יהודים ושרותי המודיעין הישראליים...

„בדרך המאשים והמיליטאריזם שלוח־הרסן במלחמת העולם ה־שניה התייצבה כחומה בצורה מו־לדתנו — ברית המועצות. ארצנו תמכה תמיד ותומכת במאבק ל־שחרור הלאומי של העמים. לפיכך, דווקא לעברה של ברית־המועצות מתיזים התועמלנים הציונים את ריר שנאתם המטורפת. הם מציבים לעצמם משימה גלויה — להרעיל באנטי־סוביטיות את המערך ה־בינלאומי. מחברי אותן החוברות קוראים: „צעקו במלוא הקול בכל הזירות (מסתבר — נגד ברית־המועצות — י.ב.) תפסו בכנף בגדו של ניכסון, משכו לקרב את ראש הממשלה וילסון שלו את ה־אפיפיור ברומא, קוממו את מנ־היגי המדינות האפריקניות הצעי־רות, פיתו את היפאנים, המלאים, הצילאנים, קראו לעזרה את הכל, כל מי שרוצה ואינו רוצה. הרימו קולכם בכל „אפשר... המלחמה צריכה להתנהל בכל האמצעים: ממכתבים אנונימיים ועד לתופעות פומביות".

שני מיליונים והש.ב.

„מי הם, איפוא, מחברי העיירת המורעלת הזאת? זוהי „המכונה „הליגה לריפאטריאציה של יהודי רוסיה" שנוסדה לפני שנה. מאר־גניה — המיליונרים גראפמן מר־ריס (ארה״ב) ומירלמאן דיוזה (תעשיין שהייצרי המתעורר כעת בישראל). היא פרצלת בעיקר ב־אנגליה וצרפת ולעתונות המער־בית חדרה ידיעה על כך, שלי־צירת הליגה נתנו יד שרותי ה־מודיעין של תל־אביב.

„האדם הסובייטי, המתוודע ל־„יצירות" המתפסות של ליגה זו, אין לו כל ספק כי הוא נתקל בפרצוף חדש של „המאשים, ב־פרובוקאטורים חסרי־בושה. ד־תשובתנו להם יכולה להיות רק אחת — סלקו ידיכם המלוכלכות ממולדתנו הסוציאליסטית — ברית המועצות, סלקו ידיכם מאחוריה, המוכנים תמיד להגן על כבודה וערכיה".

עד כאן דברי המאמר ב„פראבדה". גם דברי העצה והאיום אין בהם כדי להסתיר את העובדה שקם דור חדש של יהודים בברית המועצות, שאחד מבוקשם: שיותן להם לצאת, שיותן להם לעלות לישראל.

צלם חובב נועז

גם אנחנו נועזים. לא העלינו את המחירים גם השנה.
תמשיך לקבל תמונה גדולה יותר, באיכות טובה יותר ובמחיר נמוך יותר.

- גלויה בשחור לבן: 30 אג'.
- גלויה צבעונית: 85 אג' בלבד.
- גלויה צבעונית משקופית: 150 אג'.

האיכות אצלנו - ברמה בינלאומית.
מסור את הפילמים שלך לאחד מסניפינו או מלא את התלוש המצ״ב ושלח אותו אלינו בדואר. אנחנו נגיע אליך.

פרג

אחים פרג' אולפני צילום אגף המעבדות
ת״א, רח' בן־יהודה 148 טל. 258697 • פתח־תקוה, רח' מוהליבר 1 טל. 911459

לכבוד אחים פרג' - אולפני צילום, אגף המעבדות
רח' בן־יהודה 148, ת״א.
משפחה ושם ____ כתובת ____ טלפון ____
אודה לכם אם תשלחו לי פרטים מלאים ומחירון בצרוף "מעטפות מיוחדות" למשלוח פילמים
גזור ושלח

חדרי שינה מקוריים
יבוא ממערב־אירופה
למסירה מיידית!

מיטה כפולה + 2 מזרונים	699.— ל״י
שולחן לילה	115.— ל״י
סואלט	240.— ל״י
מראה ולתי־כיונית	150.— ל״י

תמונות שמן אורגינליות מאירופה.
הצעות מיוחדות!
20% הנחה לרגל הפתיחה!
אינטרנה יבואנים
אולם תצוגה: רח' בן־יהודה 170 (פינת ארלוזורוב) תל־אביב, טל. 222961.

המפלגה הליברלית
פגישה מוניציפלית
ביום ראשון, 26.7.70, בשעה 8.00 אחה״צ, תערך פגישה מוניציפלית ארצית, בבית־ציוני־אמריקה בת״א, רח' דניאל־פריש 1, קומה ב'.
בהשתתפות:
ד״ר ישראל פלד
ראש עירית רמת־גן וחבר הנהלת מרכז השלטון המקומי.
על הנושא:
„רשמי סיור המשלחת של ראשי ערים בברית־המועצות".
דברי פתיחה:
מר נתנאל מטלון
יו״ר המחלקה המוניציפלית הארצית.

„אבן" אוצר בעלי נכסים
מזמינה אותך להצטרף להסדר הגביה המרוכזת של מסי רכוש וקרן פיצויים
בהסדר זה, כל היתרונות והמעלות הן שלך. למרות שעבר המועד החוקי לקבלת הנחה של 5% מסכום המס המשתלם מראש תוכל במסגרת הסדר זה לשלם את המס ב־10 תשלומים חודשיים, ואף ליהנות מהנחה של 3% מהמס. ההסדר נועד לטובתך ולנוחותך.
הצטרף עוד היום למסגרת הגביה המרוכזת
פרטים נוספים במשרדנו, רחוב דיזנגוף 89, תל־אביב בשעות 8—13 לפנה״צ, ובשעות 16.00—19.00 אחה״צ.

למכירה
מבני תעשיה
1200 מ״ר
על שטח קרקע 2250 מ״ר
באזור התעשיה מפרץ חיפה
על כביש ראשי חיפה—עכו
נא לפנות ל: ואקרלאג (ישראל) בע״מ
ת.ד. 128 עכו, טל. 911562.

„לפידות"
חברה מחפשי נפט לישראל בע״מ
רחוב ביאליק 19, רמת גן
מכרז רכב 70/5
מוצעים למכירה

- 1 מכונית סיטרואן 2cv שנת ייצור 1965
- 2 מכוניות סיטרואן 2cv שנת ייצור 1966
- 1 מכונית סיטרואן 3cv שנת ייצור 1967
- 1 מכונית סטיישן ויליס שנת ייצור 1963

חלק מהמכוניות הנ״ל מפורקות ואינן במצב נסיעה. כל המכוניות נמכרות כפי שהן, בלי אחריות לגבי שלמות ותקינות אביזרים וחלקים.
את כלי הרכב הנ״ל ניתן לראות במחסננו במחנה חלץ, ליד אשקלון בימים 26—30 ביולי 1970, בין השעות 08.00—15.30.
הצעות קניה, ע״ג טפסי הצעה של החברה, יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדנו ברמת גן, במעטפה סגורה ומסומנת „מכרז רכב 70/5" עד יום ב', 3 לאוגוסט 1970, שעה 16.00.
בהצעות יש לציין מחיר מלא עבור כלי הרכב (כולל מסים) ולצרף שיק בנקאי בגובה של 20% מערך ההצעה.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא, ושומרת לעצמה זכות לבחירת הצעות חלקיות בלבד.
י. אבירם, מנהל מחלקת המשק

הודעה למשתתפי
„חידון ידע ארה״ב"
בגלל המספר הרב (עשרות אלפים) של תשובות שהגיעו והעומס הטכני שנגרם במיון. - תיערך ההגרלה בימים הקרובים ועם המשתתפים הסליחה.
תוצאות ההגרלה ושמות הזוכים יפורסמו בעתון זה

חברה בינלאומית
מחפשת משרד בירושלים
5—7 חדרים, לא מרוהטים, בשכ״ד.
כניסה מיידית.
לטלפן 26237—02, 26700—02 בשעות העבודה.

למכירה דירות לוקסוס
בנות 3 חדרים
עם כל השכלולים ופינת אוכל
בשכונה המפוארת שכונת אברמוביץ
רחוב קרן־היסוד
ראשון לציון
לפנות במקום בשעות העבודה טל. 941658
שמריהו־לוין 7, הוברמן גרברסקי, ראשל״צ.

כללה הפו...
מיסודם של יוצאי חטל המקצועי של...
הרשמה לקורסי יום
- ארכטקטורה
- טלוויזיה מקצועית
- ארדיכלות בנין
- גרפיקה שימושית
- שרטוט בנין ואדריכלי
- צילום והסרטה
- לבורנטים תעשייתיים
- מנהלי חשבונות
- מכונאות רכב · חשמלאות רכב
- מתכנתים מוסמכים למחשבים אלקטרוניים
כל הקורסים...
בפיקוח ציבורי

...30%-25% הנחה...

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות · רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות

הקָּכללה הפוליטכנית

מיסודם של יוצאי הסגל האקדמי של הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל

הרשמה לקורסי יום מסמיכים

למתבגרים, חיילים משוחררים ובוגרים
מסיימי ח׳-ט׳-י׳-י״א-י״ב כיתות

* אלקטרוניקה
* מלונאות מקצועית
* אדריכלות בנים
* גרפיקה שימושית
* שרטוט בניין ואדריכלי
* צילום והסרטה
* לבורנטים תעשייתיים
* קירור ומיזוג אויר
* חשמלאי - עוזר ומוסמך
* שרטוט מכונות
* עובדי מעבדות צילום
* צילום לחובבים
* שרטוט טכני למתכת
* נקבניות I.B.M.
* מנהלי מוסכים (חשמלאות רכב, מכונאות רכב, אוטובוסים)
* מכונאות רכב * חשמלאות רכב * מכונאות אוטובוסים
* מתכנתים מוסמכים למחשבים אלקטרוניים

כל הקורסים גם בלימודי ערב

פרטים, הרשמה והכוונה מקצועית:-

המשרד הראשי תל־אביב	שלוחת ירושלים	שלוחת חיפה	שלוחת נתניה	שלוחת בת־ים
עשרניחובסקי 31	המלך ג׳ורג׳ 10	הנביאים 20	שד׳ ויצמן 3	רוטשילד 18
8-1, 4-7	9-1, 4-8	9-1, 4-8	4-7	4-8
טל. 51046	טל. 25128	טל. 520002	טל. 2752	טל. 869890

בפיקוח ציבורי וממלכתי

אנו מציעים לך לעבור לענף המחשבים האלקטרונים IBM/360 ולהשתכר טוב יותר!

תוך זמן קצר נבשירך בשעות הערב במחנבנות או מתכנן IBM
בהתאם לכשרונך ובחירתך!
תכנות IBM — 6 חודשים;
תכנון וניתוח מערכות — 12 חודשים.
שפות — ASSEMBLER • COBOL • R.P.G.
כולל תרגול מעשי על מחשבים. תעודות הסמכה. הכוונה לעבודה. סידור מיוחד ליוצאים למילואים.

פרטים והרשמה
בשעות 9-1 לפה״צ, 4-7 אחה״צ.
תל־אביב רח׳ הנגב 13 (פנת סלומון תחנה מרכזית)
רמת־גן רח׳ ז׳בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)
חיפה רח׳ ביאליק 12 (פנת רח׳ הרצל)
ירושלים רח׳ עקיבא 4 (מול קולנוע אורגיל)
באר־שבע רח׳ ההסתדרות 76 (מול הדואר)
רחובות רח׳ יעקב 3 (מול אגד)
נתניה רח׳ שער הגיא 1 (כבר ציון)

ISRAEL AMERICAN COMPUTER DEVELOPMENTS
בשיתוף עם המכללה לאלקטרוניקה
ביה״ס הגדול בישראל לעיבוד נתונים

ההסתדרות הכללית של העובדים בא״י

מישלב

בי"ס בוקר לאכסטרנים

ליד המרכז לתרבות ולחינוך

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל״א

לכיתות בוקר

שביעיות **מוקדמות**
שמיניות **בגרות**

הנרשמים יקבלו **חינם** ספרי לימוד ומדריכים לעבודה עצמית בחופשת הקיץ

תל־אביב:
רחוב בארי 14
בשעות 10—1; 5—7

חיפה:
רח׳ החלוץ 49
בשעות 8—11; 4—6
(פרט ליום ד׳)

מישלב מכון ישראלי להשכלה

משרד העבודה ● ההסתדרות הכללית של העובדים בא״י

מרכז להשתלמות מקצועית משולבת

נמשכת ההרשמה לקורס

„אוטומציה פנאומטית"

הקורס מיועד לבוגרי בתי־ספר מקצועיים, אנשי אחזקה ומנהלי עבודה, ויקנה ידע באחזקה של מערכות פנאומטיות והשימוש בהן.

פרטים והרשמה:

מישלי״ב, רחוב בארי 14 תל־אביב, בשעות 10—1; 5—7.

בית־ספר

אלפא

נמשכת ההרשמה לכתות בקר או צהרים — שנתיות או דו־שנתיות

פקידות כללית
השכלה כללית
ניקוב במכונות IBM
או בגרות ומוקדמות

בפיקוח משרד החינוך
שכר לימוד אודיטי

ההרשמה:
„אלפא" רח׳ בלפור 5 ת״א-ע״י אלנבי
„הדר" יונה הנביא 16 ת״א-ע״י מוגרבי

אורלי

ביה״ס לספרות מודרנית

מציע קורסים
ספרות נשים ביום
ספרות גברים בערב
קוסמטיקה אחה״צ

פתיחה ב־2.8.70

בסיום תעודה מוכרת, עבודה מובטחת
ת״א דיזנגוף 192 (בבנין) טל. 227033

ביה״ס אנטה לספרות

נמצא מתחת לסלון אנטה

מבצע 1970

שלב ב׳: הנחה של 25%-30% על שכר לימודיך בחודש זה

CARPE

שנת 1970 הוכרזה ע״י „אונסקו" — UNESCO (ארגון האו״ם לחינוך, מדע ותרבות) כשנת ההוראה הבין־לאומית שתכליתה להפיץ השכלה וידע בקרב אוכלוסית העולם, ומן הראוי, איפוא, ששנה זו תשמש גם לך כציון דרך וכנקודת מפנה בחייך לשם קידומך המקצועי, הכלכלי והחברתי.

המכונים הבריטיים להוראה — בהיותם המוסד הוותיק והגדול ביותר להשכלה בכתב בישראל — נכונים לסייע לך בהגשמת מטרותיך אלה ומעניקים לך בחודש זה הנחת עידוד של 25% על שכר לימודיך (30% באם הנך חייל)!

עשה מיד להשלמת השכלתך ולרכישת מקצוע בעל ערך באמצעותם של שרותי ההדרכה היעילים שלנו
— בביתך ובזמנך הפנוי!

לקבלת פרטים מלאים על „מבצע 1970" — ומדריך מקצועי חינם, סמן הקורס המבוקש ושלח התלוש בהקדם, פנייתך תיענה מיד וללא כל התחייבות מצדך.

מדעי המסחר	מכונאות והנדסה	השכלה כללית ושפות
☐ הנהלת חשבונות	☐ בנין	☐ בחינות מוקדמות
☐ מנהלי חשבונות מדופלמים	☐ מכונות	☐ בחינות בגרות
☐ פקידות כללית	☐ חשמל	☐ בחינות מיון לטכניון
☐ ראית חשבונות	☐ רדיו	☐ בחינות מלואים
☐ כלכלה ומשק	☐ שרטוט בנין	☐ פסיכולוגיה למורים
☐ ציור וגראפיקה	☐ שרטוט מכונות	☐ אנגלית
☐ קורספונדנציה מסחרית	☐ רדיו מעשי	☐ עברית
☐ מזכירות	☐ אלקטרוניקה	☐ ערבית
☐ תמחיר	☐ טלביזיה	☐ צרפתית
☐ ארגון וניהול	☐ G.C.E.	☐ רוסית
☐ בנקאות	☐ הכנות מחשבים (בשפה האנגלית)	☐ גרמנית
☐ עתונאות		☐ כתיב עברי
		☐ Cambridge Proficiency

שמי ______ כתובתי ______

* 35% משכר הלימוד יוחזרו לבוגרי הקורסים הטכניים ע״י משרד העבודה

ירושלים: בן־יהודה 2, ת.ד. 1259
תל־אביב: פינסקר 2, ת.ד. 4637
חיפה: בלפור 9, ת.ד. 4123

המכונים הבריטיים

ויצ״ו

נערה!

האם ברצונך ללמוד מקצוע מועיל ולגור במשך 19 חודש בירושלים?

אם את בת 17, עם השכלה מתאימה של 10 שנות לימוד, אוהבת ילדים ומעונינת לרכוש מקצוע מענין ומשתלם לעתיד, הרי עתידך בידך.

הרשמי מיד לקורס למטפלות

שעל יד בית התינוקות ומרכז לילד של ויצ״ו בירושלים, המתחיל בספטמבר 1970. במשך תקופת הלימודים מובטחים לך דיור נאה, כלכלה ובגדי עבודה חינם, וכן תקבלי דמי כיס להוצאות אישיות. לא תשלמי שכר לימוד.
יוענקו מילגות כספיות במקרים מיוחדים. תינתן אפשרות להשתלמות באנגליה.
לקבלת פרטים יש לפנות בכתב לתיבת דואר 515 ירושלים, או לטלפון 31252 בשעות הבוקר ולבקש את מנהלת בית הספר.

הקדימי והרשמי!

האוניברסיטה העברית בירושלים

המשרד לקבלת תלמידים — המכון ללימודי אסיה ואפריקה

הרשמת מועמדים ללימודי שנה א׳, לשנת תשל״א לחוג להיסטוריה של ארצות האיסלאם (העת החדשה) נפתחת מחדש, ותימשך עד יום ו׳ 31.7.1970.

המעונינים מתבקשים לפנות ל„אקדמון", ת.ד. 41, ירושלים, ולצרף 3.— ל״י בתמחאות דואר, עבור „המדריך לתלמיד החדש" וטפסי הרשמה. מועמדים שכבר נרשמו לשנת תשל״א, ידיעו למשרד לקבלת תלמידים על רצונם לשנות עדיפות.

המכללה לאלקטרוניקה

הכשרת אלקטרונאים

ההרשמה לכתות בוקר ט׳, י׳, י״א, י״ב
למגמות משולבות לבגרות ולמגמות מקצועיות

* **רדיו אלקטרוניקה טלוויזיה**
* **הכשרת קציני רדיו * תעופה**
* **מחשבים IBM * לבורנטים**

מתקבלים תלמידים לכל הכיתות. ללא ידיעות קודמות באלקטרוניקה. כל המגמות כוללות הכנה לבחינות הבגרות הנערכות —
ע״י משרד החינוך והתרבות.
פרטים והרשמה: 9-1 לפנה״צ, 4-8 אחה״צ.

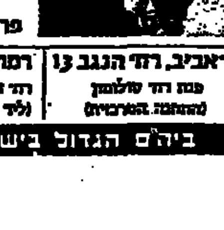

תל־אביב, רח׳ הנגב 13	רמת־גן	חיפה	רחובות	נתניה
פנת רח׳ סלומון (התחנה המרכזית)	רח׳ ז׳בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)	רח׳ ביאליק 12 (פנת רח׳ הרצל)	רח׳ יעקב 3 (מול אגד)	רח׳ שער הגיא 1 (כבר ציון)

ביה״ס הגדול בישראל למקצועות האלקטרוניקה

ב־400 ל״י
רכשו מקצוע משתלם ופרנסה בטוחה
בזמן קצר ובהדרכה מקצועית מעולה

ספרות נשים
קורסים יום וערב
פתיחת הקורס ב־2.8.70

דיאנה

דיזנגוף 1, ת״א (ככר דיזנגוף) טל. 226066
המותק, הנקיון והמוניטין שלנו ערובה להצלחתך!

לא העלינו את המחירים גם ... גדולה יותר, באיכות טובה ... יותר.
לבן: 30 אג׳.
... 85 אג׳ בלבד.
... 150 אג׳.
... בדמה בינלאומית. ... שלך לאחד מסניפינו או ... ושלח אותו אלינו

כרג׳ אולפני ציון אגף המעבה
... טלפון ...

חדרי שינה מקור
יבוא ממערב־אירופה
למסירה מיידית!
... מיוחדות!
... הנחה לרגל הפתיחה!
אינטרנה יבואנים
... טל. 222961

„אבן" אוצר בעלי ...
מזמינה אותך להצטרף לתשדר הגביה המרוכזת של מסי רכוש וקרן פיצויים
... הצטרף עוד היום למסגרת הגביה המרוכזת

חברה בינלאומית
מחפשת משרד בירושלים
... חדרים, לא מרוהטים, ... כניסה מיידית.

מכתוב من الاصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

מכון לבורנטים „סוקולוב" על־תיכוני
בי"ס דו־שנתי לעובדי מעבדות רפואיות
בפקוח משרד העבודה/משרד הבריאות
• לבורנטים תעשייתיים
• לבורנטים רפואיים
הלימודים אוה"צ
למסיימים דיפלומה ממשלתית מוכרת
הרשמה בימי א'—ה' בשעות 19.00—17.30 במשרדי המכון, רח' צוה 13, יפו, טל. 822766

גינת
הסתדרות הפקידים מועצת פועלי ת"א
נמשכת ההרשמה לתיכון מקצועי לפקידות ומנהל
לבוגרי כתות ח' — ט' — י' — י"א — י"ב
מסלולים:
דו שנתי • תלת שנתי • ארבע שנתי • מיוחד
שכר לימוד מודרג • תעודות גמר וסווג מקצועי
פרטים: ברזכאי 6, טל' 624775
תיכון מקצועי לחשבונאות ומינהל
גינת
בפיקות משרד החינוך
(בחסות אגף החנוך של עירית ת"א)

בוקר טכניקום ערב
לבני נוער למדו מקצוע בקורס בוקר!
קורסים מקצועיים אינטנסיביים מיוחדים (בלי בגרות)
אלקטרוניקה / רדיו־טלויזיה
שרטוט טכני / מכונות • בנין וארכיטקטורה / גרפיקה וציור
יובל 10 שנים
כתות מקצועיות גמורות ע"י יא' יב' משולבות עם בחינות בגרות
שכר למוד מודרג וסטיפנדיות
הספקת ספרי למוד וכלי עבודה מטעם ביה"ס
חיפה הרצל 44 תל אביב בן יהודה 28

בחינות בגרות
טכניכון תיכון לאכסטרנים
נפתחות כיתות חדשות מוקדמות • בגרות ערב ובוקר
למועדי אוקטובר 70 ־ אפריל 71
סידור מיוחד ליוצאים למילואים
פרטים והרשמה: 1—9 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ
* עזרה במתמטיקה ובאנגלית למתקשים.
* חלק מספרי הלימוד ללא תשלום.
* תלמיד אשר לא יעמוד בבחינות, רשאי להמשיך את לימודיו חינם עד להצלחתו.
תל־אביב: רח' מונטיפיורי 7 (מול מגדל שלום) | רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 61 | חיפה: רח' בלפור 5 | ירושלים: רח' עקיבא 4 | רחובות: רח' יעקב 3

תיכון חדש נתניה
הרשמה
כיתות בוקר ט'־י'־יא'־יב'
הרשמה: הרצל 18 נתניה

ב־25 ל"י ותוך זמן קצר
נלמדך כתיבה במכונה בשיטה עיוורת
עברית או אנגלית
„טבנו כתיב" רחוב פרץ 44
(התחנה המרכזית) תל־אביב טלפון 611742
הנחות לחיילים ומשוחררים

האם ברצונך לעבור לשטח האלקטרוניקה או הטלביזיה?
סידור מיוחד ליוצאים למילואים
אנו נעזור לך להשיג משרה משתלמת בטכנאי אלקטרוניקה או טלביזיה
אין צורך בידיעות קודמות
תוך זמן קצר, וכשירך בשעות הערב
באחד מהמקצועות הבאים:
* טכנאי שרות טלביזיה 3—6 חדשים.
* טכנאי רדיו מעשי וטרנזיסטורים — 9 חודשים.
* אלקטרונאי — 18 חודש.
הפניה והכוונה לעבודה
פרטים והרשמה: 1—9 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ
המכללה לאלקטרוניקה
תל־אביב — רח' העם 13 פינת רח' שלמון
ירושלים — רח' עקיבא 4 (מול קולנוע אורנה)
חיפה — רח' ביאליק 17
באר־שבע — רח' ההסתדרות 76
נתניה — רח' שער הגיא
רחובות — רח' יעקב 3 (מול אגד)
רמת־גן — רח' ז'בוטינסקי 61
ביה"ס הגדול בישראל למקצועות האלקטרוניקה

קורסים בציוד
I.B.M. - י.ב.מ.
* כתות חדשות * טפול אינדיבידואלי
* בקר * צהרים * ערב
תכנות מחשבים
דגם 360 — י.ב.מ. — D.O.S/O.S.
עבודה מעשית במחשב
נקוב I.B.M.
קורס מזורז * קורס רגיל
בעברית ובאנגלית
קורס כתבנות בעברית ובאנגלית
קבלה: 1—9 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ
בניסה מרח' החלוצים 2, טל. 828166
דרך יפו ת"א 58 ע"י כבר המושבות
„יעל"

ההסתדרות הכללית של העובדים בישראל
מרכז הקואופרציה • המחלקה לחינוך
נפתחות
כיתות הכנה לבחינות בגרות ומוקדמות
בלימודי בוקר או ערב
ביחד
רח' גורדון 53, פינת ריינס טל' 248514
בשעות 8.00—13.00, 17.00—20.00
רח' אנטוקולסקי 4, ליד ארלוזורוב
פינת אבן־גבירול, בשעות 17.00—20.00

טכניקום גמנסיה עיונית
הרשמת בוגרי כתות י"א לכתות בקר י"א י"ב במגמות הומניסטית וראלית
הכנה אינטנסיבית של התלמידים לבחינות הבגרות
טפול אינדיבידואלי בכתות קטנות
מורים אקדמאים מנוסים
שעורי עזר באנגלית ובמתמטיקה
שכר למוד מודרג
הספקה מלאה של חומרי הלמוד
יובל 10 שנים 1960 1970
חיפה רח' הרצל 44
תל אביב רח' בן־יהודה 28

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
מרכז הקואופרציה — המחלקה לחינוך
גמנסיה גורדון
בפיקות ציבורי
נמשכת ההרשמה
לכיתות
ששית (י'), שביעית (י"א) ושמינית (י"ב):
במגמות: ההומניסטית, ריאלית והביולוגית
לפי תכניות משרד החינוך והתרבות
* מורים אקדמאים מנוסים * קרן סטיפנדיות
* חוגים לחינוך כללי * אספקת ספרים חינם
התייעצות פדגוגית והרשמה: גמנסיה גורדון, תל־אביב, רחוב גורדון 53 פינת רחוב ריינס, טלפון 248514, כל יום, בין השעות 8.00—14.00
גמנסיה גורדון

קורסים
כתות שנתיות — בוקר צהרים וערב
ניקוב I.B.M.
* מכונות נקוב ובקורת * לתכנות תכנו
הנהלת חשבונות
לסוגים 1, 2, 3, מותאם לתכנית משרד העבודה
פקידות·מזכירות
* קורספונדנציה * קצרנות * חשבונאות
כתיבה במכונה
הלימודים עד להצלחה. למסיימים הכוונה לעבודה
קורסים חדשים: 29.7 — 5.8
שרותל
ת"א מרכז: השכל 29 טל. 615314 תחנה מרכזית | ת"א צפון: בן־יהודה 17 טל. 55037 ע"י מוגרבי | הרצליה: הברון 6 טל. 982812 תחנה מרכזית

מכון טכני גרץ
ב־2.8.70 יפתחו קורסים חדשים
ל־ • רדיו אלקטרוניקה טלויזיה, טרנזיסטורים
• קירור ומיזוג אויר
• חשמל והשמל רכב
• שרטוט בנין ומכונות
הרשמה כל יום 10—12 לפנה"צ 4.30—7.30 בערב
תל־אביב, רח' השכל 31 פינת מקוה ישראל 63 (מול הסקים) טל. 625338

הנהלת חשבונות
למד במכון לביא
בעזרת ספרי לביא
* קורס בוקר מיוחד 2+1
* קורס ערב יסודי 3+2+1
* קורס למתחילים (התכנית השנה כוללת מקצוע הנהלת חשבונות בלבד)
תל־אביב, רח' סמולנסקין 7 מפינת בן־יהודה 90
רמת־גן, שדרות הילד 21 ע"י קולנוע „אורדע"

אולפן אמריקאי
אנגלית שוטפת
פותח קורסים חדשים
פרטים והרשמה:
בירושלים: רח' שלמון 27 (הרחוב הצר ליד קולנוע „ציון", המוליך מכיכר ציון לגן העצמאות).
בתל־אביב: רח' דיזנגוף 158, קומה ב'.

כתיבה במכונה
הלמדו ב־12 שעות בבי"ס למסחר
„רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 226017
שיטה ליחדת, קיקה ממשלתי

משרד העבודה
משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
אוניברסיטת הנגב באר־שבע
בית הספר להנדסאים וטכנאים
בארשבע
מודיע על פתיחת ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"א
בלמודי יום וערב — במגמות
הנדסאות
מכונות — אלקטרוניקה
כימיה — הכנה להנדסאות (ערב בלבד)
טכנאות
מכונות — אלקטרוניקה
כימיה — מכשור ובקרה
• תנאי קבלה
הנדסאים —
א. למגמות אלקטרוניקה, כימיה, מתקבלים בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית).
ב. למגמות מכונות מתקבלים בוגרי/ות בתי ספר מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית) או בוגרי י"ב תיכון בעלי הכשרה מעשית במקצוע.
טכנאים —
מתקבלים בוגרי בתי ספר מקצועיים ארבע שנתיים ובוגרי בתי ספר תיכוניים (עיוניים). בוגרי י"א כתות של בי"ס תיכוני או מקצועי יקבלו השלמה במקצועות כלליים והשוואת הרמה למסלול מקצועי ארבע שנתי ויעמדו בבחינות מתאימות של משרד החינוך והתרבות.
הכנה להנדסאות וטכנאות — מתקבלים בוגרי י"א כתות בלבד.
• משך הלמודים —
הנדסאות — למודי יום — שנתיים
למודי ערב — 4 שנים
טכנאות — למודי יום — שנת למודים מוגברת
למודי ערב — שנתיים וחצי
הכנה להנדסאות — קורס חד־שנתי.
הלוואות — בלמודי יום יינתנו הלוואות כמקובל במכון.
• פרטים והרשמה — ביה"ס להנדסאים וטכנאים באר־שבע, רח' בול 71, טלפון 3200, ת.ד. 45 בימים א'—ה' בין השעות 08.00—13.00 בימים א', ג', ה' גם בין השעות 17.00—20.00. ביום ו' אין קבלת קהל.

אנו ממשיכים
בקורסים מרוכזים בימי החופש.
במשך חודש אחד תלמדי:
* גזירה ותפירה
חולצות, חצאיות, שמלות.
* ציור אופנה - כולל עיצוב תכשיטים
סטודנטית, תלמידת תיכון — נצלי את החופשה ללימוד והנאה!
מרים בית ספר טכני למקצועות האופנה
אלנבי 99, תל־אביב טלפון מספר 58408
אשדוד, רוגוזין 28

בגרות ומוקדמות בכתות בוקר וערב
* מורים אקדמאים בעלי נסיון מיוחד בהכנה לבחינות אקסטרניות
* חוברות עזר וספרי לימוד
* עזרה נוספת במקצועות הקשים
* אפשרות חזרה במקרה של כשלון
פרטים והרשמה: 1—9; 5—8
פוליטכניקום
ת"א ברנר 17 מפינת אלנבי 55 | ת"א בנין גימנסיה הרצליה רח' ז'בוטינסקי 106 אחה"צ בלבד | חיפה שמריהו לוין 30 | ק. מוצקין שד' השופטים 2

תיכון רון
הכנה לבחינות
בגרות ומוקדמות
לימודי בוקר
במגמות: ריאליסטית, הומניסטית, ביאולוגית—כימית.
נמשכת ההרשמה לכל המקצועות למועדים: אפריל 71, אוקטובר 71.
רחוב פנקס 60, צפון תל־אביב, סוף קו 5
טלפונים: 441236, 258634

כיתות בוקר לבחינות
* בגרות
* מוקדמות
* לאפריל ואוקטובר 1971
תיכון אנקורי ת"א, רח' בן יהודה 175
טל: 24 29 02, 24 18 53

כיתות ערב לבחינות
* בגרות
* מוקדמות
* לאפריל ואוקטובר 1971
התחלת הלמודים: ספטמבר ואוקטובר
מכון אנקורי בע"מ ת"א, רח' בן יהודה 175
טל: 24 29 02, 24 18 53

ביה"ס להנדסאים
מודיע
על פתיחת ההרשמה
לשנה"ל תשל"א
HERMES
הפעלת
National

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

ביה"ס להנדסאים

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל — משרד החנוך — משרד העבודה המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיע

על פתיחת ההרשמה לקראת שנה"ל תשל"א

1. למגמות ותת מגמות ההנדסאות
אלקטרוניקה, מכונות, מכון חקלאי, חשמל, בניה, אדריכלות, פיסיקה, כימיה, פלסטיקה

א. למודי יום — 2 שנים כ־40 ש' בשבוע.
ב. למודי ערב — 4 שנים, 4 פעמים בשבוע, 4—5 שעות לערב.
ג. למודי צבירה — פעם פעמיים בשבוע לפי בחירה.

2. למגמות הטכנאות
אלקטרוניקה, מכונות, מכשור ובקרה, בניה (דרכים)

תנאי קבלה:
מתקבלים בוגרי י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים 4 שנתיים. (רמה 4 שנתית).
תלמידים המשתתפים בלמודי יום נהנים מהלוואות מטעם משרד העבודה. חיילים בשרות חובה מקבלים הנחה משכר למוד.

3. לפתות קדם הנדסאות
כתות ערב חד שנתיות לבוגרי י"א כתות של בתי ספר תיכוניים ו/או תיכוניים מקצועיים.

לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:
בחיפה: הטכניון, הדר הכרמל, טלפון 68101, אחה"צ 68439- כל יום בשעות 0800—1400, 1600—1900.
בתל־אביב: הטכניון, רח' ליסין 14 טלפון 268126 כל יום לפנה"צ ואחה"צ. (למודי ערב בלבד).
בנתניה: מדרשת רופין, ס.ל. כפר יונה, 8110 או 8117.
בעמק הירדן: מועצה אזורית, עמק הירדן, צמח, טלפון 50421 או 50430
באילת: מנהל רשת, תמנע, מכרות הנחושת, טלפון 2121/2.
בכנרת: מנהל ..., 10/316 טלפון 54881 בשעות 15.30 — 17.30.
בצפת: מר ..., ביה"ס "עמל" על שם באושילה טלפון 30284.

אלפא

קורס וכתות שנתיות בקר וערב

בגרות · מוקדמות

גם הכנה לבחינות באוניברסיטה

תכנות מחשבים I.B.M 360/30

שפות: ASSEM. COBOL ועבודה מעשית במחשב

ניקוב והפעלת מכונות IBM·NATIONAL

הנהלת חשבונות

סוגים: 1-2-3

פקידות כללית

מזכירות וקורספונדנציה

כתיבה במכונה

10 שעות לימוד בלבד
שיטה עיורת עברית ואנגלית

ההרשמה:
"אלפא": רח' בלפור 6 ת"א-ע"י אלנבי
"הדר": יונה הנביא 16 ת"א-ע"י מוגרבי

האוניברסיטה הישראלית ללימודים אקסטרניים

הלימודים בתל־אביב בבנין הגמנסיה הרצליה רח' ז'בוטינסקי 106
ובחיפה בבנין בי"ס במעלה רח' שמריהו לוין 30

ההרשמה לשנת הלימודים הבאה ללימודי ערב המכינים לתארים אקדמאיים מוכרים של

LONDON UNIVERSITY	C.E.I. - The British Engineering Institutions
אוניברסיטת לונדון	אגודת המהנדסים הבריטיות
✶ B.A. כללי	✶ הנדסת בנין
✶ B.A. מדעי המדינה או סוציולוגיה	✶ הנדסת מכונות
✶ B.A. שפות: אנגליה, צרפתית	✶ הנדסת חשמל
✶ B.Sc. כלכלה או מינהל עסקים	✶ הנדסת אלקטרוניקה
✶ B.Sc. מתמטיקה	✶ הנדסת ייצור
	✶ הנדסה כימית

התלמידים החסרים תעודת בגרות יתקבלו לראיון אישי לקביעת אפשרות הצטרפות ללימודים.

פרטים והרשמה במשרדי האוניברסיטה:
תל־אביב, רח' ברנר 17 (מפנת אלנבי 55) בשעות 9—1 בבקר, 5—8 אחה"צ. תל־אביב, רח' ז'בוטינסקי 106, בנין גמנסיה הרצליה, בשעות 5—8 אחה"צ בלבד. חיפה, רח' שמריהו לוין 30, מפנת הרצל 14, בשעות 9—1 בבקר, 5—8 אחה"צ.

פוליטכניקום.

למסיימי כתות י"!

הרישום לתשל"א
לבית הספר להנדסאים של אוניברסיטת תל־אביב
לכתות י"א
יסתיים ביום שני, 10.8.70.
בית הספר מעניק תוארי הנדסאי בכימיה ובפיסיקה
בחינות הבגרות - במגמה מתימטית - פיסיקלית בתום כתה י"ב.
דחיה משירות צבאי - עד תום הלימודים.
שכר הלימוד - מדורג.
הרישום-במזכירות ביה"ס. רח' האוניברסיטה 30. רמת־אביב. טל. 414069. יום יום. בשעות הבוקר.
נותרו מקומות אחרים בלבד.

גמנסיה הומנית

טכניכון
הרשמה לכתות בוקר ט', י', י"א, י"ב
במגמות:
★ הומניסטית ריאלית
★ רדיו אלקטרוניקה
★ טלויזיה
✶ לבורנטים ✶ שרטוט ✶ גרפיקה
✶ מגמה פדגוגית להוראה וגננות
● תעודת בגרות ● הסמכה טכנית
פרטים והרשמה: 1—9 לפנה"צ, 4—8 אחה"צ
תל־אביב: רח' מזא"ה ...
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 61 ...
חיפה: רח' בלפור 5 ...

אוניברסיטת חיפה

הרשמת תלמידים ללימודי מ"א

תסתיים בכ"ז בתמוז תש"ל 31.7.70

ספרות עברית
היסטוריה של עם ישראל
היסטוריה כללית

חומר הסברה וטופסי הרשמה אפשר לקבל בדאר ובמזכירות המכון:
בימים א'—ה' 11.00—13.00
בימים ב' וה' 17.00—19.00

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות — המכון הממשלתי להכשרה טכנית — אורט ישראל

מודיעים על
ההרשמה לשנה"ל תשל"א
ללימודי הנדסאות וטכנאות מבוגרים
במסלולי בוקר וערב

1. אורט ירושלים
✶ הנדסאות אלקטרוניקה — לימודי בוקר וערב
✶ הנדסאות מכונות — לימודי בוקר וערב
✶ הנדסאות בנין — לימודי בוקר וערב
✶ קדם הנדסאות — לימודי בוקר וערב

2. אורט יד־סינגאלובסקי
✶ הנדסאות אלקטרוניקה — לימודי בוקר
✶ הנדסאות חשמל — לימודי בוקר
✶ הנדסאות מכונות — לימודי בוקר
✶ טכנאות מכונות — לימודי בוקר
✶ טכנאות אלקטרוניקה — לימודי ערב

3. טכניקום אורט גבעתיים
✶ הנדסאות בנין וארכיטקטורה — לימודי בוקר
✶ טכנאות בנין וארכיטקטורה — לימודי בוקר וערב
✶ טכנאות מכונות — לימודי ערב
✶ טכנאות מכונות עם התמחות לקרור — לימודי ערב

4. באר־שבע
✶ טכנאות כימיה — לימודי ערב

5. קרית־ביאליק
✶ טכנאות מכונות — לימודי ערב

בדבר פרטים, תנאי קבלה והרשמה נא לפנות:
✶ בירושלים: במשרד ביה"ס, רח' הנביאים 42, טל. 25295, בשעות 8.00—15.00.
✶ בתל־אביב: ביה"ס להנדסה אורט יד־סינגאלובסקי, דרך חיים בר־לב 28, טל. 39380, ביום א' בשעות 8.00—18.00, בימים ב'—ו' בשעות 8.00—14.00.
✶ בגבעתיים: ביה"ס להנדסה אורט טכניקום גבעתיים, רח' גולומב 15, טל. 729795, בשעות 8.00—15.00.
✶ במשרד הראשי: שד' דוד המלך 39, הדר 308, בשעות 8.00—13.00.
✶ בבאר־שבע: ביה"ס התיכון העירוני המקיף א' דרך השלום פנת רח' גולומב, טל. 2296, בשעות 8.00—15.00.
✶ בקרית־ביאליק: בביה"ס התיכון המקצועי העירוני אורט ע"ש לוינסון, רח' בירנבאום, טל. 717732, בימים א' ב' ד' ה' בשעות 8.00—12.00, ביום ג' בין 17.00—18.00.

טכניקום

בוקר ערב — פורום 29.7.70
מדרשה טכנית
גרפיקה שרטוט
מכונות · בנין וארכיטקטורה
חיפה, הרצל 44 • ת"א, בן־יהודה 28
מחזור אחרון לפי שכר לימוד ישן!

טכניקום

באר"י 29.7.70 יפתח קורסי ערב
חשמלאות כללית ורכב
הכנה לבחינות משרדי העבודה והרישוי
10 שנים — יובל
חיפה הרצל 44 | תל אביב בן יהודה 28

הרמס HERMES

בי"ס לפקידות, מסחר ומדעי המחשב
פקידות
מזכירות, חשבונאות
כתיבה במכונה נקבנות IBM הפעלת National
חיפה הרצל 44 | תל אביב בן יהודה 28

האם מקום זה מיועד לך?

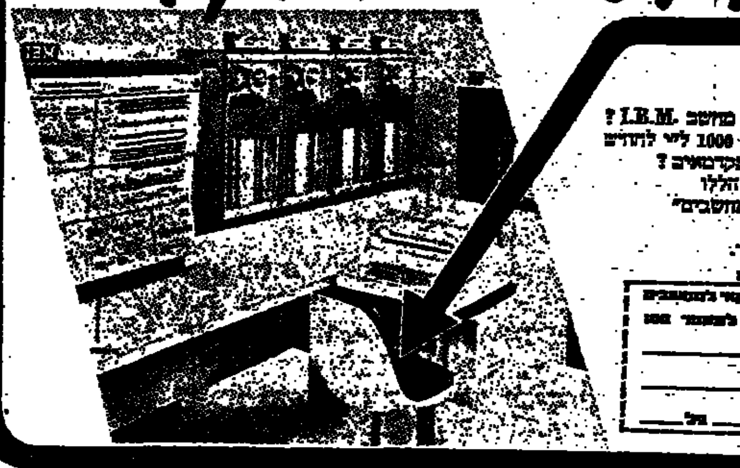

מה זה מחשב?
מהו מקצוע התכנות?
מי יכול להיות מתכנת על מחשב I.B.M.?
מדוע מתכנת משתכר מעל 1000 ל"י לחודש — ואין לו צורך בקבלת תואר אקדמאי?
את כל התשובות לשאלות הללו תמצא בחוברת "מבוא למחשבים" שתשלח חינם לביתך.
ללא תלות במקום מגוריך.

למד רדיו־אלקטרוניקה

בפקוח משרד העבודה
הלימודים הגומליים
10 שנים — יובל
טכניקום מדרשה טכנית בתאום עם צה"ל
מתקבלים תלמידים בוגרי כתות י' ומעלה, בני 16 - 17½.
עם גיוסם לצה"ל יועסקו הבוגרים בחיל הקשר והאלקטרוניקה
פרטים בלשכות הגיוס האזוריות, הרשמה
במזכירות טכניקום, מדרשה טכנית
חיפה, רח' הרצל 44

גימנסיה ריאלית

ההרשמה לשנת הלימודים תשל"א לכתות בוקר ט', י', י"א, י"ב

תיכון עיוני במגמות	תיכון מקצועי במגמות	
הומניסטית	רדיו־אלקטרוניקה	לבורנטים בימיים
ריאלית	טלויזיה - תעופה	גרפיקה - שרטוט
		ציור אופנה ✶ פקידות

כל המגמות כוללות הכנה לבחינות בגרות ● הוראה ע"י מורים אקדמאיים בעלי נסיון ● סטיפנדיות

פרטים והרשמה:	תל־אביב	חיפה	קרית־מוצקין	רמת־גן	בת־ים	חולון	פתח־תקוה	בני־ברק
9—1, 5—8	ברנר 17, מפינת אלנבי 55	שמריהו לוין 30	שד' השופטים 2	ביאליק 42	רוטשילד 33, ע"י המצבה	סוקולוב 68	בר־כוכבא 1	חברון 22, מפינת מודיעין 77 ר"ג

בית הספר להנדסאים וטכנאים באר־שבע
מודיע על פתיחת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"א
בלמודי יום וערב — במגמות
הנדסאות: מכונות, כימיה
טכנאות: מכונות, כימיה
אנו ממשיכים בקורסים מרוכזים בימי החופש
במשך חודש אחד תלמדי:
✶ גזירה ותפירה — חולצות, חצאיות, שמלות
✶ ציור אופנה - כולל עיצוב תכשיטים
סטודנטית, תלמידת תיכון — נצלי את החופשה ללימוד והנאה
מורים — בית ספר טכני למקצועות האופנה
תל־אביב, רח' ... אשתרו, רוגוזין 28.
בגרות ומוקדמות בכתות בוקר וערב
✶ מורים אקדמאים בעלי נסיון מיוחד
הכנה לבחינות אקסטרניות
✶ מוסדות עזר וספרי לימוד
✶ עזרה נוספת במקצועות הקשים
✶ אפשרות חזרה במקרה של כשלון
פרטים והרשמה: 1—9, 5—8
פוליטכניקום
תיכון ריאלי
הכנה לבחינות בגרות ומוקדמות
לימודי בוקר
מגמות: ריאליסטית, הומניסטית, ביולוגית—כימית.
ת"א, צפון תל־אביב

ספכדמנ الاحل

هكذا من الاصل

מעריב לספורטאים

יוסף טלקי: מטרתי — 7 שחיינים שיעברו את המינימום לבאנגקוק

— מאת יהודה גורן —

ענף השחיה הישראלית עובר העונה את חילוף המשמרות הדרמטי ביותר שידע אי־פעם, זה שנים. הדבר החל עוד לפני שתי עונות בשיאים שנירה, שיאן הגב פרש מהבריכה, המשיך עם נטישתו של גרשון שפע מבחירי השחיינים שלנו כבר הזמנים הגיע עד התקופה הנוכחית עם עזיבתו של ה„פרפר" אברהם מלמד, שהנחיל לענף השחיה כבוד גדול בשנים האחרונות.

שידוד מערכות זה, בו נטשו את הבריכה „שמות" כה מפורסמים והיכנסם לתבונה של אלמונים זה כקריב באו, מהווה עבור המאמן הלאומי יוסף טלקי את הגורם החשוב והבולט ביותר בעונת השחיה הנוכחית.

לבליעת הגלולה המרה

„הרבה אין מה לעשות כדי לעצור את מחוגי השעון הגורמים באופן טבעי לחילוף משמרות כדי כמה שנים" — אומר טלקי — „התוכמה היא לדעת כיצד לבלוע את הגלולה הזאת, וכיצד לפעול כדי שהרמה הכללית וההישגים בשחיה לא ייפגעו ולא ייבלמו כתוצאה מחילוף משמרות זה.

„נוכח עזיבת שפע, שניידר, מלמד, קראוס וניצנים ראשונים של עזיבת משה גרטל, נכנסו לבריכה בהתלם ב„רגל ימין" שחיינים כשרוניים כדני שטרן, רמי יהודאי, דני ברנר, עומרי שחטוביץ, דורון כהן, רות ניצן ואחרים, כולם בעלי כושר בסיסי טוב.

„אבל „אליה וקוץ בה" — אמנם, התחלנו העונה עם צעירים אלה ואחרים ותהי „ברכה לבריכה" ללא ספק, אולם הבעיה הקשה והכסרה העומדת לפני היא כיצד להביא כשרונות אלה להישגים טובים. כאן ישנה רק תשובה אחת — יש לרכז את כל הכשרונות הללו במקום אחד, תחת פיקוח אחד, עם כאמן אחד, עם שיטת אימונים אחידה.

הכוכבים הצעיר

„קח לכמשל את רות ניצן בת ה־13 מגבת, היא בראשית דרכה ואם לא תלוטש כשם שצריך העלם עוד לפני שתגיע לפסגת אפשרויותיה. כל השנים אני זוכר שהיו לנו 2—3 כוכבים ובדרגה אחת אחריהם נמצאו שאר השחיינים. המטרה שלי היא להרחיב את ה־2—3 הללו ל־4—5 לפחות, ואין זה קל.

„ידוע כי שחיין מגיע לשיאו בהיותו בגילים 18—21, ומה קורה אצלנו? בדיוק בתחום גילים זה מתגייס השחיין ודרוש גם כדי שיוכל להמשיך להיות במסגרת ספורטיבית נאותה, שתאפשר לו לשמור על הישגיו ואף לקדמם.

„נגד זה אין מה לעשות בשלב זה ולכן, עד בוא ה„שלום" אנו משתדלים להביא את השחיין לשיאו עוד בטרם גויס לצבא, היינו בשלהי שנתו ה־17. ואז, עם שחרורו בגיל 21 הוא עשוי לחזור להישגיו שמלפני גיוסו לצבא, זאת, בתנאי מפורש שיקדיש מזמנו והמרצו לשחיה.

הדוגמה של לובן

„הדוגמא הטובה ביותר היא זו של שחיין החתירה הותיק עמית לובן, שיאן 100 מ' חתירה מלפני 4 שנים שכיום, בגיל 22 שב לכושרו הטוב והישגיו המצויינים שבעבר, שאף היקנו לו באחרונה כרטיס כניסה לנבחרת ולהתמודדויות הבינלאומיות הקרובות בחו"ל.

„ענף השחיה עומד השנה ויעמוד בעתיד בפני אתגרים גדולים, עצם העובדה שחילוף המשמרות לא גרם לזעזועים ניכרים, וכמעט לא הורגש בתוצאות עצמן בבריכות, משרה עלי בטחון רב ואמונה גדולה בשחיינים.

„אנו עומדים על סף תחרויות חשובות באירופה. לאמיתו של דבר הייתי מוותר על השתתפותינו במפגש „כוכבי השחיה" מחמת יראה מובנת, אך אני חושש לנישולנו בעתיד ממפגשים בינלאומיים ואינני מוכן גם לוותר על כל הזדמנות לשפשוף בינלאומי לשחיינים שלנו.

מה צפוי

לאחר המפגש עם דנמרק, יתקיימו בארץ אליפויות הילדים והנוער עד גיל 14, אליפות הפועל לנוער, אליפות הפועל לבוגרים, צליחת הכנרת הבינלאומית, אליפות המדינה.

„מטרתי בכל אלה היא אחת ויחידה — 6—7 שחיינים שיעברו את המינימום למשחקי אסיה בבאנגקוק בחודש דצמבר השנה, ומתוך ה־6—7 הללו, 3—4 שחיינים לקראת אולימפיאדת מינכן ב־1972".

„יש לנו חומר גלם טוב. יש לנו בריכות ויש לנו מדריכי שחיה דגים — אך לצערי עד לדרגה מסויימת, הדרגה לא נמדדת תמיד לפי מה שאותו מדריך יודע אלא לפי כמות עבודתו ואיכות עבודתו. אשאף איפוא להחדיר לכולם, כי בשחיה דרושה בראש ובראשונה סבלנות. החיפזון והרצון העז „להתעשר מהר" הכוונה לשיאים, עלולים בסופו של דבר להרוס את השחיין במקום לקדמו".

דין קווירי מג'אמאיקה (מימין) זכה אתמול במדליית זהב שניה במשחקי חבר העמים באדינבורו. קווירי ניצח בריצה ל־200 מ' בזמן 20.5 שנ', משווה לשיא המשחקים שהושג ב־1966 בג'אמאיקה.

נבחרת הקליעה יצאה לרומניה

נבחרת הקליעה יצאה אתמול למסע אמונים ותחרויות ברומניה. בנבחרת — 9 קלעים ושני מאמנים. הנבחרת תקיים ברומניה שש תחרויות ואימונים לקראת בנגקוק. בהן תחרות רשמית נגד קלעי רומניה והופעה בטורניר בבוקרשט.

לאן השבת?

שחיה

גמר אליפות ישראל לגילאי 14—16, תיערך השבת משעה 10 בבוקר בקבוץ גבעת חיים אחוד.

כדור־מים

היום ומחר ייערך המחזור הד' בליגה לאומית, לפי הסדר הבא: הפועל ת"א — ב.מ.ע. (היום ב־17.30); הפועל גבעת ברנר — אס"א ירושלים (מחר ב־16.00); הפועל אפיקים — הפועל פ"ת (מחר ב־17.00).

מחר ייערך משחק הגמר על גביע המדינה לנוער עד גיל 16 בקבוץ גבעת חיים אחוד. התחלת המשחק בשעה 12.

שיט

מחר ייערך שיוט תל־אביב מול חוף שרתון ונמל ת"א.

סיוף

מחר תתקיים תחרות מבחן לסגל לקראת אליפות העולם בהורכיה. התחרות תתקיים בבית הפועל הר הכרמל בחיפה בשעה 10 לפנה"צ.

הרמת־משקלות

הערב תיערך באולם התרבות של קיבוץ גבעת השלושה תחרות גמר אליפות „הפועל" בהרמת משקלות. בתחרות הגמר יקחו חלק מנצחי התחרויות המוקדמות והבאים מסניפי „הפועל" תל־אביב, חיפה, ירושלים, עכו, קרית־חיים, רמת־גן, אור־יהודה ובית־שאן. התחלת התחרות בשעה 19.00.

גרמניה מתכוננת לקראת האולימפיאדה והגביע העולמי:

30 מיליון מארק מושקעים בהרחבת איצטדיון ה„ריין"

מאת עזרא ינוב, דיסלדורף

המלך מת — יחי המלך החדש! אך נסתיימה אוליפיאדת מכסיקו החלו הגרמנים להכין עצמם לקראת האולימפיאדה הבאה אשר יארחו במינכן בשנת 1972, ולקראת משחקי הגביע העולמי בכדורגל של 1974.

ביקרתי באיצטדיון ה„ריין" בדיסלדורף, בירת מדינת ריין־וסטפליה וראיתי את ההכנות הקדחתניות של מערב־גרמניה לקראת אירועים ספורטיביים אלה.

באיצטדיון ה„ריין" בדיסלדורף הוא אחד הגדולים באירופה. אולם תפוסתו (50 אלף צופים) לא תספק את משחקי הכדורגל האולימפיים בשנים 1972 ו־1974. לכן ניגשו מיד הגרמנים להגדלה והציעים כדי להגיע לתפוסה של לפחות 75 אלף צופים.

לפי התכנית — יכיל אצטדיון זה 40 אלף מקומות ישיבה המכוסים גג ו... אלף מקומות נוספים לעמידה. הרחבת האיצטדיון והכנתו למשחקים אולימפיים תעלה 30 מיליון מרק, מתוך זה תשקיע עירית דיסלדורף — בקלה האוצר — 12 מיליון מרק, 18 מיליון מרק תותן מדינת ריין־וסטפליה ואת היתר הממשלה הפדרלית של מערב־גרמניה.

שאלת היסוד שהתעוררה כבר אצל בעלי האיצטדיון בדיסלדורף — העיריה בעיקר — היתה: כיצד לנצל נכונה את האיצטדיון הענק לפני ואחרי משחקי האולימפיאדה.

תוך שהתחילו העבודות של הרחבת האיצטדיון, לפרקיזמן זה, נערכת תכנית משולבת להבאת קבוצות רבות, שישחקו באיצטדיון כדי להשיג הכנסות בתחום מהרגיל עד כה.

כבר כן נקבע כבר שיוזה 4 משחקים של שמינית הגמר ורבע הגמר מגביע העולמי של 1974, ייערכו באיצטדיון זה.

יתכן שגמר הגביע העולמי ב־1974 ייערך בברלין

— שירות „מעריב לספורטאים" —

משחק הגמר על הגביע העולמי בכדורגל ב־1974 ייערך כנראה בברלין ולא במינכן כפי שחשבו תחילה. הגרמנים בודקים עתה אפשרות זו, שיש בה כמובן גם השלכות מדיניות נכבדות, פרט לכך שהתכנית נולדה מתוך חישובים של כדאיות כלכלית.

גרמניה כבר עסוקה בהכנות ממשיות לקראת המשחקים שייערכו בעוד ארבע שנים. כהרגלם, הם לוקחים הכל ברצינות מלאה ומצפים שהכל יתנהל במכסימום של יעילות „טווטונית".

שישה איצטדיונים נקבעו לארח את המשחקים של 1974. עד 1973 הם יהיו מושלמים ומצויידים בציוד החדיש ביותר. כמה מן המתקנים הללו מכוסים בגג ובהם נעשות עבודות של שיפוצים. שלושה איצטדיונים יהיו חדשים לחלוטין ומוכנים עד אמצע 1973.

שלושה מן האיצטדיונים שם ייערכו המשחקים, נמצאים בחלק התעשייתי העשיר של המדינה, בחבל הרוהר — בדורטמונד, גלזנקירכן ודיסלדורף. בראשון יהיו 60 אלף מושבים, כששני שליש מהם — תחת גג. באיצטדיון הגדול ביותר כיום בעיר זו, של קבוצת „בורוסיה", יש 40 אלף מקומות.

בגלזנקירכן מצוי איצטדיון חדיש ובו 69 אלף מקומות.

בדיסלדורף יהיה איצטדיון „סופר־מודרני", שעליו גאותם של המארגנים. כאן יוכלו להיכנס 70 אלף איש, ושוב, שני־שליש מהם ימצאו תחת גג.

איצטדיון אחר בו יערכו המשחקים, נמצא בהאמבורג (72 אלף מקומות) ובו נוהגת הנבחרת הגרמנית לקיים את רוב משחקיה הבין־ארציים. עתה ירחיבוהו מעט וכן יוסיפו גג ומושבים.

חלק מן המשחקים ייערכו במינכן, הבונה עתה מיתקן חדיש ביותר לקראת האולימפיאדה ב־1972. יהיו בו 80 אלף מקומות ויש כוונה להרחיבו מעט לקראת הגביע העולמי.

הגרמנים מעוניינים שמשחק הגמר ייערך באיצטדיון האולימפי הישן שלהם בברלין, בו אירחו ב־1936 את המשחקים האולימפיים. במקום, 80 אלף מקומות ובדרך כלל מקיימת בו קבוצת „הרטה" את משחקיה הביתיים. גם מתקן זה ידרוש עבודות שיפורים ושיפוצים רבים.

חמש ערים נוספות ביקשו מן הוועדה המארגנת של הגביע העולמי לאפשר להן לארח את המשחקים. אלה הן: האנובר, קלן, פראנקפורט, נירנברג ולודוויגסהאפן.

קצין העתונות של הגביע העולמי העשירי, ד"ר וילפריד גרהארדס, מסר אתמול כי יש תכניות בקשר למקומות חניה למכוניות ליד האיצטדיונים, מאחר שלוקחים בחשבון כי עשרות אלפי חובבי כדורגל מכל אירופה, יבואו ברכב כדי לראות את המשחקים.

הוא הוסיף כי הוועדה המיוחדת שעשתה במכסיקו רשמה לפניה כמה דברים שיהיה צורך לתקנם, על פי הנסיון שנרכש שם.

חודש יולי הוא החודש האחרון

למבצע המיוחד

לקוני טלוויזיה

METZ

5 שנים אחריות לחלקי חלוף חנם!*

לא נפלנו על הראש

אנו בהחלט יכולים להרשות לעצמנו להעניק לך את תקופת האחריות הארוכה ביותר הניתנת כיום חינם למקלטי טלויזיה בישראל!
זאת מפני שאנו משוכנעים באמינותה של טלויזיה "מץ" וביכלתה להאריך ימים יותר מכל מקלט טלויזיה אחר.
אך אם בכל זאת יתקלקל חלק כלשהוא בטלויזיה "מץ" במשך 5 שנות האחריות תקבל את חלק החילוף האורגינלי — חינם!
קנה טלויזיה אחראית — קנה טלויזיה METZ
ודרוש את תעודת האחריות המיוחדת של "רלפר" בע"מ.

* בתנאי שהתיקונים יבוצעו במעבדות METZ ברחבי הארץ.

באיכות, בשירות, בקליטה ובקול טלויזיה METZ מעל לכל

להשיג בשקם, בסלון המרכזי ובחנויות המובחרות ברחבי הארץ

מעוניין בהכנסה חדשית בסך 2500 - 3000 ל"י
תמורת השקעה מתאימה בעסק. או בשותפות אקטיבית או פסיבית.
לפנות בכתב לת.ד. 726 ירושלים, עבור 70.

אפולו
שפוץ חזיתות בנינים, צביעה וסיוד.
בשיטה חדשה, ללא פגומים, במחירים מוזלים
טל. 233362 תל־אביב, 17.00—19.00.

גם ילדך ירצה ללמוד צרפתית או אנגלית·עברית·ערבית גרמנית·ספרדית
במרכז הירושלמי לשפות
שפות אחרות לפי דרישתך
מעבדה לשונית — שיטה אור־קולית
כתות קטנות ומורים מוסמכים.
השיעורים מתקיימים 3 פעמים בשבוע: בוקר, אחה"צ או ערב, לפי נוחיותך.
קורסים מזורזים לשליחים, לאנשי מסחר וכו'.
תשאל אותנו:
המרכז הירושלמי לשפות
רח' הזנוביץ 6 ירושלים (בקרבת קופת חולים שטראוס)
טלפון: 24321.

הודעה לכל בעלי המני...
על אסיפה כללית שנתי...
...טלהוח
בנק משכנתאות לישראל בע...
...עבניקום
רדיו־טלויזיה
אגודת אחוד
להתקרבות יהודית־ערבית
הודעה הרוסית־מצ...
...- שלום ממדרגה ראש...

לירושלמים!

רהיטי יושקו
רח' יפו בנין מ
תרבות הדיור הקלאסי
רהיטים בסגנון כפרי, רוסטיק, ספרדי, צרפתי
מתקופות המאה ה־16 וה־19.
מתקבלות תוכניות אדריכליות לביצוע

יושקו
רהיטים
בכר נסים ובנו

הפינה הירושלמית

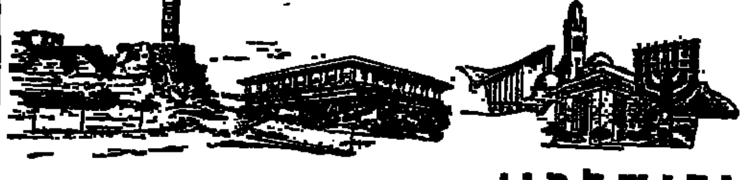

ירושלמים!
שיחת טלפון לפרסום בן־נאים עלולה להגדיל רווחיך.
צלצל 29666 ללא כל התחייבות מצידך.

רהיטי בדורי
רחוב יפו 39
ירושלים
הסלון המעודן בבירה לרהיטים

★ חדרי שינה ★ ארונות קיר לפי מידה ★ מיטות וטואלטים ★ רהיטי סלון ★ כל מוצרינו עבודה עצמית — אנו ערבים לעבודתנו.

וולוו

מוסך ומכון מ.מ.מ.

מורשה לשרות מכוניות וולבו בירושלים
מרכז מסחרי
טל. 26882 ירושלים

לעולה המשקיע בע"מ

חברה פרטית לטיפול בהשקעות עולים

החברה מעוניינת בהצעות עבור עולים בעלי אמצעים המעוניני סברכישה או בשותפות פעילה במפעלים קיימים או בתכנון: קונספציה, תחנת בנזין, פלס־טיקה, מסעדות ובתי־קפה, מוצרים כימיים, מלון פנסיון לחכירה, מכון לבריאות ואחרים.

נא לפנות לקביעת ראיון בשעות 1—8, החברה לעולה המשקיע בע"מ, ירושלים, רחוב בן־יהודה 12, טלפון 29844.

באפנת הריון

גלי־נא

רח' בן־יהודה 38 ירושלים

הופתעי מהדגמים החדישים של בגדי ים, חזיות, ומחוכים.

סוכנות וספה ירושלים

קטנועי וספה בתנאי תשלום נוחים
ב.א.ת. בע"מ
שלומציון המלכה 9
טל: 23403

סטרון 33 י"ם • סטרון 33 י"ם • סטרון 33 י"ם • סטרון 33 י"ם

לתושבי ירושלים

סטרון

החברה הגדולה בישראל לשרותי טלויזיה בע"מ

הסניף הירושלמי, רח' יפו 218, טל: 54727

מציעה לך שרות תוך 24 שעות

★ תקונים באחריות מלאה.
★ בטוח שנתי לכל סוגי המקלטים במחיר —.33 ל"י לשנה.

מעבדות: חיפה, רח' החלוץ 23, טל: 41100
ת"א, רח' בורוכוב 4, טל: 243445

סטרון 33 י"ם • סטרון 33 י"ם • סטרון 33 י"ם • סטרון 33 י"ם

תושבי ירושלים!
"אליתא"
תאורה וקישוט
מעתה גם בירושלים
רח' ינאי 3 (בבנין גד)
סניפי "אליתא"
ת"א, רח' דיזנגוף 88
חיפה, רחוב חיים 4
סמל "אליתא" סמל האיכות

ביה"ס האזורי הריייהודה
תיכון־ביתות המשך

דואר נע הרי־יהודה, טלפון 02—52454

היום האחרון לקבלה ורישום תלמידים חדשים
יהיה יום א' 2.8.70 בשעה 9 בבוקר.

נותרו מספר מקומות לכיתות ט'—י' במגמה העיונית. התלמידים הנקלטים יתקבלו לפנימיות בקיבוצים: קרית־ענבים, מעלה־החמישה וצובה. התלמידים יצטרכו לעמוד בבחינות כניסה והבחינות פסיכוטכניות. פרטים במזכירות בית הספר במשך חודש יולי, כל יום בין השעות 9—13.

רהיטי עציון בע"ם

רח' שלומציון המלכה 11, טל: 22849
יצרנים לרהוט סלון וחדרי שינה
ארונות קיר הידועים
אשר ניתן לקנותם בחלקים
המפעל: רוממה אזור התעשיה.

גולדין בע"מ FIAT

מפיץ יחידי לכל דגמי מכוניות פיאט לירושלים
רח' שלומציון המלכה 7, טל. 28907 ירושלים

מטבחי רגבה

רהיטי מטבח מפורמייקה
רהיטי כל גיל (גבעת ברנר)
רהיטי ילדים **סטרינג**
תרהיט בעל אלף האפשרויות
רח' יאי 3 טלפון 26963, ירושלים.

מוסך גסנר בע"מ
אזור התעשיה רוממה ירושלים
סוכנות הגרות מכבר
פג'ו
Tel.53221/2 טל.

מוגש ע"י
פרסום בן־נאים
ירושלים רח' יפו 38
טל 29666

הפינה הירושלמית מופיעה כל יום שישי.

ב.ל.ד בגדים בן יהודה 28
מגדירגמן מתכנות ירושלים

בית האור
רח' צוה 14 ירושלים
טלפון 22977
להשכרת מקררים מכונות כביסה וטלוויזיה

לראשונה בירושלים

וילות וקוטג'ים במחיר של דירה!
במוצא ובבית הכרם

עכשיו בבניה.

4—5 חדרים, על מגרשים של ½ דונם.

החל מ—.133,000 ל"י (+ הוצאות בטוח)

כניסה באביב 1971

סוכנות אנגלו סכסית לנכסים בע"מ

רחוב הסורג 2, ירושלים.

טלפונים 56554, 26111.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מכרז מכירה מס. מכ/9/70

האוניברסיטה העברית בירושלים מעמידה למכירה

כלי רכב

1. מכונית פרטית פג'ו 404 1968 מס. 288—619
2. מכונית סטיישן וויליס 1963 מס. 220—611
3. מכונית סטיישן וויליס 1962 מס. 847—611
4. מכונית סטיישן וויליס 1960 מס. 239—45
5. משאית מנורה פורד 1966 מס. 481—603
6. משאית מנורה בדפורד 1965 מס. 842—602

א. בקשר לבדיקת הטובין וקבלת טפסים מיוחדים להגשת הצעות לקניה הכוללים תנאי ההשתתפות במכרז, יש לפנות למר א.מ. קניג, מזכיר ועדת המכירות, האגף הצפוני, מלון המלך דוד (רח' פאול אמיל בוטה 4), ירושלים, בימים א'—ה' בין השעות 9—10 לפנה"צ (טלפון 23942).

ב. לכל הצעה יש לצרף המחאה בנקאית ע"ש האוניברסיטה העברית בגובה 5% מסכום ההצעה, כערבות לקיום תנאי המכרז.

ג. תאריך גמר המכרז: כ"ט תמוז תש"ל (2.8.70) בשעה 10 לפנה"צ.

ד. אין ועדת המכירות מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מכרז מכירה מס. מכ/10/70

האוניברסיטה העברית בירושלים מעמידה למכירה

ציוד משרדי

1. מכונה להנהלת NCR 3000 עם מנגנון ניקוב
2. מכונה להנהלת NCR 31 עם מנגנון ניקוב
3. מכונות צילום מסמכים ארקוף, 3M, לוכוגרפיט ועוד
4. מכונות כתיבה הרמס, אוליבטי ועוד
5. פרסים מגנטיים למחשב יג 500 גלילים של 1200 רגל 2400 רגל
6. לוחות בקרה חבנה
ועוד

תנאי ההשתתפות ותאריך גמר המכרז מופיעים במודעה על מכרז מכ/9/70 המתפרסמת בעמוד זה.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מכרז מכירה מס. מכ/11/70

האוניברסיטה העברית בירושלים מעמידה למכירה

ריהוט משרדי ומעבדתי ישן מעץ ומתכת

ארונות, כונניות, שולחנות, תיקיות ומדפים

א. תנאי ההשתתפות ותאריך גמר המכרז מופיעים במודעה על מכרז מכ/9/70 המתפרסמת בעמוד זה.

ב. אפשרות נוספת לבדיקת הטובין: במחסן האוניברסיטה העברית בבנין טנוס, ירושלים (ליד מחסן הומינה) בימים ג' וד', 28 ו־29 ביולי 1970 בין השעות 10.30 ו־11.30 לפנה"צ.

ג. התקבלנה הצעות לרכישה כל הטובין, ללא פרוט.

למסירה
חנות גדולה במרכז ירושלים

*

לפנות טלפון 23901 ירושלים.

הודעה לכל בעלי המניות על אסיפה כללית שנתית

בזאת נמסרת הודעה כי האסיפה הכללית השנתית של החברה תתקיים במשרדי הבנק ברח' הלני המלכה 9 ירושלים, ביום שלישי כ"ד תמוז תש"ל (28.7.70) בשעה 11.00 לפנה"צ.

● על סדר היום:

1. דו"ח הדירקטוריון ועיון במאזן ובדו"ח התוצאות העסקיות לשנה המסתיימת ביום 31.3.70.
2. הכרזת דיבידנדים.
3. בחירת חברי הדירקטוריון.
4. מנוי רואה החשבון.
5. שונות.

מופנית בזה תשומת לב מחזיקי המניות הרגילות המבוכרות למוכ"ז ומחזיקי המניות הרגילות למוכ"ז בנות —.10 ל"י, כי המחזיקים בתעודות מניה למוכ"ז יהיו רשאים להשתתף ולהצביע באסיפה הכללית, אם יפקידו את תעודותיהם בי משרד החברה בירושלים, רח' הלני המלכה 9, לא יאוחר מארבעים ושמונה שעות לפני מועד האסיפה.

בפקודת הדירקטוריון
ע. ודריינר
המזכיר הכללי

..טפחות..
בנק משכנתאות לישראל בע"מ

בוקר | ערב

טכניקום

יובל 10 שנים

בתאריך 29.7.70 יפתחו קורסי ערב חדשים
1. קורס בסיסי משולב למתחילי ידע קודם
2. שלב ב' מיוחד לבעלי נסיון בטכנאות רדיו

רדיו־טלויזיה

מול פתיחתם
עבודה מעשית במעבדות משוכללות

מקורס הייחודי המיוחד לתכבורים שכבים ברמה מקצועית
במסגרת שעורי למוד ובלי עבודה ע"י ביורא

חיפה הרצל 44 | תל אביב בן יהודה 28

מחזור אחרון לפי שכר לימוד ישן!

אגודת אחוד
להתקרבות יהודית־ערבית

ירושלים ת.ד. 451

ההודעה הרוסית־מצרית מסמך — שלום ממדרגה ראשונה!

מי ששואף להפסקה מהירה של הקרבות ולהחזרת חיילנו הביתה בריאים ושלמים, כצעד ראשון לשינוי מצב המלחמה אל מצב של שלום — צריך לראות בהודעה הרוסית־מצרית שפורסמה ביום 17.7.1970 במוסקבה ובקהיר, מסמך־שלום חשוב מאד. בפעם הראשונה נמצא מכנה משותף לכל הצדדים המעורבים בסכסוך: החלטת מועצת הבטחון מ־22.11.1967, שנתקבלה על ידי כל הצדדים הנוגעים בדבר המחייבת, לפי סעיף 25 של מגילת האו"ם, את כל חברי ארגון האומות המאוחדות באופן אוטומטי. בתחילה היו חילוקי דעות בנוגע לשאלה אם קיים „מוקדם" ו„מאוחר" בהחלטה, אבל אחרי שמדינות ערב הסכימו לדרישת ישראל על „עסקת החבילה", הרי הכל ברור הצדדים מחויבים לא רק לקבל אלא גם לבצע את כל דרישות־ההחלטה. אין כאן ענין של „פירוש מצרי—רוסי" או „אמריקני" או „ישראלי". אם יש חילוקי דעות, הרי רק מועצת הבטחון רשאית לתת את הפירוש הנכון אם היא תידרש על ידי אחד הצדדים. יש למועצה הסמכויות להחליט „מה האמצעים שצריך לנקוט, כדי להביא את החלטותיה לכלל מעשה" (סנקציות).

החלטת מועצת הבטחון מ־22.11.67 מיוסדת על שני עקרונות: א) „שלילה מוחלטת (Inadmissibility) של כבישת טריטוריות באמצעות מלחמה"; ב) „הצורך לעבוד למען שלום צודק ובר־קיימא שבו תוכל כל מדינה לחיות בבטחון". כל מה שנאמר בסעיפים האחרים של ההחלטה אינו אלא מסקנה מעשית משני העקרונות האלה, ובתוך זה שני העקרונות הבאים: „פינוי הכוחות המזויינים הישראליים מטריטוריות שנכבשו במלחמה האחרונה"; „ביטול כל מצב של לוחמות, וכיבוד הריבונות, השלימות הטריטוריאלית והעצמאות המדינית של כל מדינה באיזור־וזכותה לחיות בשלום בתוך גבולות בטוחים ומוכרים, ללא חשש מאיומים או מפעולות של אלימות". מועצת הבטחון גם אישרה את הצורך של א) מתן ערובה לחופש השייט בנתיבי המים הבינלאומיים באיזור; ב) השגת הסדר צודק לבעיית הפליטים; ג) מתן ערובה לשלימות הטריטוריאלית ולעצמאות המדינית של כל מדינה באיזור, באמצעות פעולות שיכללו הקמת איזורים מפורזים".

רק מה שכתוב בהחלטה מחייב את הצדדים, לא פחות ולא יותר. אין כאן כל שאלה של „ויתורים" של צד אחד לטובת השני, אלא יש רק קיום החלטת מועצת הבטחון על ידי ישראל ומדינות ערב שהן חברות באו"ם. לכן אין לקבל את דרישת ישראל לשים „ישיר" או „בלתי ישיר" או „לחוזה שלום חתום", כי אין זה מוזכר בהחלטה. כמו כן אין להסכים להכרזת ממשלת ישראל מאפריל 1970 ש„ישראל לא תזוז מקוו הפסקת־האש לפני חתימת הסכם של שלום". כל זה בלתי־אוקיי. אלה הן דרישות של המנצחים לפני 50 שנה, כאשר המנצחים במלחמת העולם הראשונה הטילו על המנוצחים את „תנאי־השלום" לפי האינטרסים שלהם. היום קובעת מועצת הבטחון את התנאים והעקרונות וכולם, גם המנצחים וגם המנוצחים, מחוייבים לקבל אותם. על ידי עמדתה הנוקשה נותנת ישראל לערבים ולרוסים הרחשים „ביצוע החלטות מועצת הבטחון" את הזכות להופיע בפני העולם כ„שומרי החוק הבינלאומי" החלטת מועצת הבטחון" בו בזמן שישראל „מפרה את החוק".

יש לישראל הזכות המלאה לדרוש ולדאוג שלא תיפגע במשהו על ידי ביצוע סעיפי החלטת מועצת הבטחון, אבל אסור לה לסרב באותן עקרוני לבצע אותם, — אלא אם כן בדעתה לעזוב את האו"ם. היות והחלטת מועצת הבטחון מדברת במונחים כלליים, הרי יש לנהל מו"מ בנוגע לפרטי הביצוע, ה„מתי" או ה„איך". כאן מתחיל תפקיד של שליח האו"ם, הד"ר גונאר יארינג, „לכונן ולהמשיך במגע עם המדינות הנוגעות בדבר כדי ליצור הסכמה ולעזור למאמצים להשיג פתרון־שלום בהתאם לתקנות ולעקרונות של ההחלטה הזאת". אין זה תפקידו להפגיש את שני הצדדים לשם מו"מ „ישיר" או „בלתי ישיר" ליד שולחן אחד. אין זה תפקידו „לעזור או לפעול כדי להביא את הצדדים לשלום, לגבולות בטוחים וכן לפתור את שאלת הפליטים" (ראש הממשלה). הוא יביא את הצעותיו וישאל את הצדדים אם הם מסכימים להן או לא.

ההודעה הרוסית—מצרית, כמו ההצעה האחרונה של רוג'רס, הדגשות ביצוע החלטת מועצת הבטחון. כתובה באו"ם על ישראל לקבל אותן ולהשתדל לבצע אותן כרוחן וכלשונן, כדי לגמור מהר את מצב־המלחמה העכור שאין לו כל הגיון.

אגודת „אחוד" ירושלים
ד"ר שמעון שרשבסקי, יו"ר

19.7.70
(מ)

תשבץ מס' 709

חשבון 1699

דע את היריב

פינת הבולאי

מאוריציוס - על בולים

ברית המועצות חתמה לפני שבוע "הסכם דיג" עם ממשלת מאוריציוס. ההסכם עורר אפתעה ודאגה במערב בגלל העובדה הידועה שברית המועצות מסווה את אניות הביון שלה כאניות דיג. בפרט מודאגת מכך הממשלה הבריטית, אשר לה בסיס ימי באי ובין שתי המדינות קיים הסכם הגנה.

הקשר הראשון בין מאוריציוס לבין ברית המועצות היה דווקא בולאי. ברית המועצות ציירה והדפיסה עבור שלטונות הדואר של האי 2 בולים שהוקדשו למלאות 100 שנה להולדתו של לנין. שני

בול לנין — צוייר והודפס במוסקבה

הבולים שראו אור ב־22 לאפריל ש.ז. בערכם נקוב של 15 (כחול ירוק כסף) 75 (רבגוני) סנט. מציגים ראשו של לנין ואנדרטה שלו מימי נעוריו. בולים אלה צוירו והודפסו בבית דפוס גוזנק במוסקבה.

מאוריציוס זכתה לעצמאות מבריטניה במרץ 1968 והיא שייכת עתה לחבר העמים הבריטי.

ד"ר צ'רלס טליפר, מוכנן השכלולים בהפקת הסוכר

6 בולי עצמאות הונפקו ב־12 למרץ 1968 בערכם של 2, 3, 15, 10, 60 סנט ו־1 ר. בצבעים רבגוניים המציגים שני ציורים — דגל המדינה וסמלה. מאוריציוס הוא אי אסטרטגי חשוב במערב האוקיינוס ההודי, כ־800 קי"מ ממזרח למדגסקר ואוכלוסייתו מונה כ־800 אלף נפש.

המושל הצרפתי באי לה בורדונ

מפת האי, חוף הים ומסוס חדיש מופיעים על שני בולים

הסופר הצרפתי הנרי ברנרדין שביקר באי

שהונפקו ב־2 למאי ש.ז. בערכם נקוב של 25, 50 סנט ה־

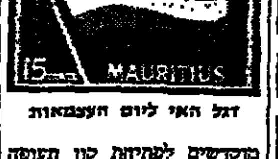

דגל האי ליום העצמאות

מוקדשים לפתיחת קו תעופה פרנקפורט—מאוריציוס.

ההסטוריה של מאוריציוס מתחילה כיום שחוקרים פורטוגזים עלו בחופיה בתחילת המאה ה־16. האי קיבל את השם מאוריציוס ב־1598 כ־את ההולנדים שהקימו בו ישובים והוא נשאר תחת שלטון הולנדי עד ל־1710. צרפת שלטה באי מ־1715 ושינתה את שמו ל"איל־דא־פראנס". הבריטים כבשוהו ב־1810 והריבונות הבריטית על האי אושרה בחוזה פאריס ב־1814. לאחר שחוסלה העבדות בקולוניות הבריטיות (1834) החל להגיע לאי זרם גדול של פועלים הודיים שהתיישבו באי והגיעו את הבסה לרוב ההודי הנוכחי.

המוזיאון ההסטורי שהוקם באי ובו נמצאים מסמכים המתארים את אירועי מאוריציוס, מופיע על בול ש־

ארבע תקופות בהפקת הסוכר

הופיע ב־1953 בערכו נקוב של 15 סנט בצבע אדום.

המושל הצרפתי של האי, האדמירל מהה דה לה בורדונה, שכהן בתפקידו זה בין השנים 1735—1746, מופיע על בול שהונפק בדצמבר 1899 בערכו נקוב של 15 סנט בצבע תכלת לציון מאתיים שנה להולדתו.

המלך ג'ורג' השלישי (1738—1820) מופיע על 4 בולים שהונפקו לציון 150 שנה להקמת משרד הדואר הראשון באי, שנה אחרי כיבושו על ידי הבריטים (1811). ערכו הנקוב של הבולים הם 10, 20,

100 שנה לבול הראשון של האי

35 סנט 1 ר. בצבעים שונים וראו אור ב־11 לינואר 1961. על הבול מופיעה גם מלכת אליזבת.

כלכלת האי תלויה בגידול הסוכר (95% מן היצוא) מתוך השטח הכולל של 1,840,000 דונם מעובדים רק כמחצית מהשטח ועל רובו הגדול (860,000) מגדלים קני סוכר.

במלאות 150 שנה להנהגת שכלולים בהפקת סוכר באי הונפקו ב־15 לדצמבר

סמל האי

1969, 5 בולים בערכם נקוב של 2, 15, 60 סנט, 1, 2.50 ר. המציגים את דיוקנו של הד"ר צ'רלס טליפר (1778—1833), רופא וחוקר טבע אשר הכניס את השכלולים האלה, כן מופיעים על הבולים 4 תקופות של הפקת הסוכר באי, החל מן השיטה הפרימיטיבית ביותר כשהעבודה נעשתה רק בידיים וכלה בבתי חרושת מודרניים.

בקרבת החוף של האי מפותח הדייג, הנותן כ־1500 טון דגים בשנה. גם אוכלוסיית האי רודריגז אשר שייך מבחינה מנהלית למאוריציוס ונמצא כ־560 קי"מ ממזרח לה, עוסקת בדייג. עתה יתאספו גם ספינות "דיג" סובייטיות.

בולי ה־3 שבמנו נכבשה מאוריציוס לצידה של אליזבט ה־2

18 בולי דגים הופיעו ב־12 למרץ 1969 והם מציגים 18 סוגי דגים, בצבע טבעי, המצויים בימי האי וכן שמות הדגים באנגלית ולטינית. דיוקנה של מלכת אליזבט מעטר את הבולים.

61 אחוז מהתושבים הם ממוצא הודי, צאצאי פועלים הודיים שהובאו, כאמור, מהודו במאה ה־19 לעבודה במטעי סוכר. רוב התושבים ההודיים הם בני דת הינדו (ברהמנים). לציון הקשר בין האי לבין הודו הונפקו ב־1 ביולי

1969 ששה בולים המוקדשים ל־100 שנה להולדתו של מהטמה גאנדי והמציגים את גאנדי בשלבים שונים של חייו: כסטודנט בלונדון (2 סנט) כאח רומן בעת המרד של השבט זולו (15 סנט) בלבוש של סטיגרהה (בהודית: תפיסת האמת) כמטיף תורתו, התנגדות סבילה ובאי שתוף עם הבריטים (50 סנט) בדאונינג סטריט בלונדון (60 סנט) ביקור במאוריציוס ב־1901 (1 ר.). גאנדי "כשליח הצדק והשלום" (2.5 ר.).

במלאות 200 שנה לביקורו של הסופר הצרפתי ז'ק הנרי ברנרדין דא סאן פיאר (1737—1816) הונפקו ב־2 לדצמבר 1968, 6 בולי זכרון בערכם נקוב של 2, 15, 50, 60 סנט, 1, 2.50 ר. המציגים קטעים מספרו "פאול והבלכינס" וכן דיוקנו של הסופר.

הבול הראשון שהונפק במאוריציוס הוא אחד היקרים ביותר בעולם והונפק ב־21 לספטמבר 1847 בערכו נקוב של פני אחד בצבע תפוז אדום והוא מציג את ראשה של מלכת בריטניה ויקטוריה (1901 — 1819) אשר מלכה מ־1837. לפי המחירים הרשמיים עולה בול זה כ־15 אלף לירות שטרלינג, אבל הוא נמכר לפני זמן מה במחיר הרבה יותר גבוה. גם מחירו של הבול השני שהופיע באותו תאריך, בערכו נקוב של 2 פני בצבע כחול כהה, זהה לראשון.

במלאות 60 שנה למלכותה של ויקטוריה הונפק ב־23 למאי 1898 בול של 36 סנט בצבע תפוז ותכלת המציג את הכתר הבריטי על ה־

דגי מאוריציוס

סמל של האי וכן תאריך היובל 1837—1897.

במלאות 100 שנה לבול הראשון באי הונפקו ב־22 למרץ 1948 בולים בערכם נקוב של 5 (תפוז ואדום) 12 (תפוז וירוק) 20 (כחול) סנט, 1 ר. (כחול ורום) המציגים צלום של הבול הראשון ודיוקנו של המלך אדוארד השלישי וכן משרד הדואר העתיק באי.

בולי השבוע

שנה לנחיתת האדם הראשון על הירח

במלאות שנה לנחיתת האדם הראשון על הירח, הונפקו השבוע ב־21 ליולי בסין הלאומנית (פורמוזה) 3 בולים בערכם נקוב של 1 (3.8 מליון) 5, 8 (600 אלף) דולרים סיניים בצבעים רבגוניים המציגים: את שלשת האסטרונאוטים מ"אפולו 11" ארמסטרונג, קולינס ואלדרין, איגרת של הנשיא צ'אנג־קיי־צ'ק שהוגשה אליהם ורגליו של ארמסטרונג בעת הנחיתה על הירח.

מבצעי המסובבים של "אפולו 13" על בולי הונגריה

ביוני הופיעו בהונגריה 4 בולים שהוקדשו למבצעי "אפולו 13" והם מראים שלבי ה־

מבצע "אפולו 13" על בולים הונגריים

מבצע של שיגורה ושובה של החלליה לכדור הארץ. ערכם נקוב של הבולים הם אחדים

בולי השבוע — שנה לנחיתת אדם על הירח

2.50 פט. בתפוצה של 370 אלף עותקים והם צוירו על־ידי הצייר ההונגרי לשלו קקסי.

שר הדואר וראש עיריית ת"א נתנו חסותם לתערוכת "תבית" 70

שר הדואר, ד"ר אלימלך רימלט וראש עירית תל־אביב, מר יהושע רבינוביץ, נתנו חסותם לתערוכה "תבית" שתתקיים בת"א בסוכות תשל"א (18—29 באוקטובר 1970). שר הדואר יפתח את התערוכה בטקס המרכזי ביום הפתיחה וראש עירית ת"א יכבד את המעמד בנוכחותו. טקס הפתיחה יערך באולמי בני ברית שם תתקיים התערוכה.

ל"תבית" — בול וגליון זכרון

לקראת תערוכת "תבית" יוציא דואר ישראל בול וגליון

הבול הראשון ששוויו למעלה מ־15 אלף לי"ש

זכרון. נושא הציור בשני הפריטים הוא בית הדואר הראשון של ת"א מלפני 50 שנה. ערכו הנקוב של הבול יהיה 1 ל"י ושל גליון הזכרון 1.5 ל"י.

קונגרס בין לאומי בתערוכת "תבית"

נשיא הקונגרס העולמי (אגוד הגג) של אספני בולי ישראל, ארץ הקודש ויודאיקה א. בן דוד מקנדה, הודיע שהקונגרס יקיים את ועידתו ה־

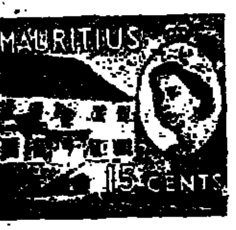

מוזיאון הסטורי באי

שניה בת"א במסגרת תערוכת "תבית". ישיבת הפתיחה של הקונגרס תתקיים ב־18 לאוקטובר 1970, באולם הישיבות של בני ברית ברח' קפלן ב־

גאנדי מבקר במאוריציוס

ת"א והדיונים המעשיים יתקיימו למחרת היום 19 באוקטובר, על־פי התכנית יבואו לקונגרס נציגי אגודות אספני בולי ישראל, ארץ הקודש ויודאיקה המסונפות לקונגרס העולמי. המשלחת הגדולה ביותר תגיע מארה"ב. כן יגיעו לקונגרס נציגי האגודות מהולנד, גרמניה המערבית, אוסטריה, בריטניה, דרום אפריקה, צרפת, שוויץ, בלגיה, אוסטרליה וקנדה. כמו כן צפויים אספנים מארצות דרום אמריקה.

52 מסגרות של אספני חו"ל מה"ב 400 מסגרות

ועדת התערוכה אישרה השתתפותם של ששה מגדולי האספנים בחו"ל שיציגו אוספיהם ב־52 מסגרות ותצוגה. האספנים הם: א. בן דוד מקנדה; א. פלהר משוויץ; ד"ר כ. גורפינקל א. ויינשטיין ול. רוזמן מארה"ב; ש. גוגנהיים מהולנד.

שאלון הרשמה ל"תבית"

תקנון התערוכה ושאלון ההרשמה נשלחים בימים אלה לכל אגודות הבולאים בארץ. בתערוכה רשאים להשתתף גם אספנים שאינם חברים באגודה המאוגדות להתאחדות. אספנים אלה, המעוניינים לקבל שאלון הרשמה יפנו מיד אל מזכיר התערוכה, מר דב גיר, ת.ד. 7101 ת"א. המועד האחרון להחזרת השאלון הוא 30 ביוני 1970.

בית־הדפוס לפרספקס
מ. פינקוביץ
ת"א, שד' הר־ציון 104 קרית המלאכה, בלוק 6 טלפון 820713
מסכים לטלויזיות
מכסים לפטיפונים
חומר לשלטים
ייצור פרספקס בצבעים שונים מעורבים יחד לפי הזמנה, לקישוט דיסקוטקים ואולמות לשמחות

עסק ותיק ומבוסס
בענף המזון — משקאות
המייצג הבלעדי של 3 בתי חרושת
למסירה
מסיבה משפחתית
ת.ד. 1043 גבעתיים

את מרוויחה 3 ל"י
כשאת קונה את הספר כעת
ספר הבישול כשר
מאת אמיתה גולדמן
בעריכת דבורה לוין
עולה עד ל־31.7 (חודש זה) רק 12 ל"י
החל מתאריך זה יעלה מחירו 15 ל"י
בספר 1200 מתכונים —
כל אחד פנינה גסטרונומית

ביצד בא תינוק לעולם?
רצוי שתסבירו זאת לילדכם בדרך הנכונה
לשם כך הוצא לאור הספר
ביצד באים תינוקות לעולם?
ספר (מחוץ לסידרה) של הוצאת טיים־לייף.
זכה להצלחה בלתי רגילה בקרב מוסדות החינוך בארצות־הברית.
המחיר 6.- ל"י

אחד הספרים האותנטיים והמרתקים ביותר
שליחות בקאהיר
סיפורו האישי של שליח הביון הישראלי לקאהיר
וולפגאנג לוץ
הוצאת „ספרית־מעריב" ו„שקמונה"
המחיר 10.- ל"י

אנחנו מסיימים את המהדורה השנייה.
ספרו של
רב־פקד שקמוני
הוכחה חותכת לפשע
הולך ואוזל
הספר שזכה לבקורת נלהבת מצד העתונות העברית והלועזית — כאחת.
המחיר 6.- ל"י

בכל שתרבה לבקר בירושלים היא תיראה לך מעניינת יותר
תזכה להיכרות שונה לחלוטין בעזרת הספר
אתרי ירושלים
מאת סילביה מן
ירושלים וסביבותיה ב־10 מערכי סיולים בצרוף חומר על ההיסטוריה והארכיאולוגיה של העיר וסביבותיה. מפות וצילומים.
המחיר 12.- ל"י

ספרים אלה להשיג בחנויות הספרים
לרכישה ישירה: מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בצרוף התשלום — והספרים יישלחו לביתך.
לכבוד
ספרית מעריב
ת.ד. 20008 תל־אביב
א.נ.,
הנני מבקש לשלוח לביתי את הספרים הבאים:
☐ ספר הבישול ☐ כיצד באים תינוקות לעולם
☐ שליחות בקאהיר
☐ אתרי ירושלים ☐ הוכחה חותכת לפשע
✶ סמן X בריבוע שלפני הספר הרצוי לך.
הנני מצרף בזה סך .... ל"י תמורת הספרים.
שם ....
כתובת ....
תאריך .... חתימה ....

ספרית מעריב ✶ הספרים הטובים ביותר במחירים הנוחים ביותר ✶ ספרית מעריב

ב"ה
משרד העבודה
משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
קרית נוער ירושלים
ביה"ס להנדסאים וטכנאים
נמשכת ההרשמה לכתות להכשרת הנדסאים או טכנאים
✶ אלקטרוניקה — לימודי יום או ערב
✶ חשמל — לימודי יום או ערב
✶ מכונות — מתכת — לימודי יום או ערב
✶ מכשור ובקרה (טכנאים בלבד) — לימודי יום או ערב
✶ פיסיקה (הנדסאים בלבד) — לימודי יום או ערב
✶ כימיה — לימודי יום או ערב
✶ מדריכים ומורים טכניים — לימודי יום או ערב
(התוכנית כוללת לימודים תורניים)
המסלולים:
להנדסאים:
א. לימודי יום — 2 שנים — לימוד מוגבר
ב. לימודי ערב — 4 שנים — לימוד מוגבר
לטכנאים:
א. לימודי יום — שנת לימוד מוגברת
ב. לימודי ערב — 2½ שנים.
ההלוואות
ללומדים במסלול יום ידענקו הלוואות בהתאם למקובל במכון.
● פרטים והרשמה:
1. ביה"ס להנדסאים וטכנאים — קרית נוער ירושלים, רחוב הרב פרנק, בית וגן ירושלים. טל. 32212.
2. הלשכה להכוונת חיילים משוחררים, במשרד הבטחון.

בליכר את זיכהולץ
קבלני בנין
חיפה רח' הגליל 11
טלפון: 222511
שעות קבלה: 9—13 16—19
מציע למכירה:
✶ דירות 3½—4 חדרים רח' מוריה 38
✶ דירות 3½—4 חדרים ברח' איינשטיין 99, 117 ו־123
✶ דירות 3½—4 חדרים בדרך דליה 12 (אבא חושי)
✶ דירות 3 חדרים עם 3 מרפסות ברח' הירדן 38 במחיר 40,000.— ל"י (עם אפשרות של 15,000.— ל"י משכנתא בלתי צמודה)
✶ דירות 3½—5 חדרים בנוה שאנן רח' התיכון 64

משרד העבודה
משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
אורט ישראל
בית־הספר להנדסאים
(מבוגרים)
ירושלים
החלה ההרשמה לשנה"ל תשל"א
במגמות:
✶ אלקטרוניקה
✶ מכונות
באורט — מרכז לחינוך טכני רחוב הנביאים 42, ירושלים, טל. 25295
למודי יום ולמודי ערב
בסיום הלימודים ולאחר הגשת עבודת גמר (פרויקט), מקבלים הבוגרים דיפלומות של הנדסאים.
● תנאי קבלה — למגמה לאלקטרוניקה מתקבלים בוגרים של בתי־ספר מקצועיים ארבע־שנתיים ובוגרים של בתי־ספר תיכונים עיוניים; למגמה למכונות מתקבלים בוגרים של בתי־ספר מקצועיים ארבע־שנתיים בלבד. מסיימי י"א כתות רשאים להתקבל למכינה להנדסאות (שנת לימודים אחת).
● משך הלמודים — למודי יום — שנתיים ו־פרויקט גמר. למודי ערב — ארבע שנות למוד ופרויקט גמר.
● מילגות ומענקים — תלמידים שיהיו ראויים לכך יוכלו ליהנות מהלוואות מטעם משרד העבודה וכן מקרנות של מפעלי תעשיה המעוניינים בהתקשרויות עם תלמידי ביה"ס להנדסאים.
● פרטים והרשמה — במזכירות ביה"ס, רחוב הנביאים 42, טל. 25295, בשעות 8.00—15.00, ביום ו' מ־8.00—13.00. במשרד העבודה, מגרש הרוסים. טל. 27341 בשעות העבודה הרגילות.

PENTAX, CANON - מצלמות
בלי מכס לעולים ותושבים זמניים
פוטו ספפורט, ת"א, בן־יהודה 8, טל. 57416

עשה כסף
אם הנך בעל המצאה מקורית (משחקים, יישל, מכניקה ובדומה)
פנה נא לבר־דוד בע"מ
יצוג ממציאים בינלאומי
תל־אביב ת.ד. 1104
טלפון 615365

מכון „סוד ההצלחה"
לשפור מצבך הכללי ולחיסול הסיבוכים וגלוי עתידך
פנה/י לפרופסור הררי (הדר)
יועץ מלפנים לשעבר, נשיאים ושרים
האסטרולוג המומחה והמפורסם בנבואותיו הצודקות
רח' העבודה 18, חולון, אוטובוס 92, 90 תחנה סופית
ברח' אילת. טל. 851540 15.00—20.00.

בחייך!
שמור על חיי!

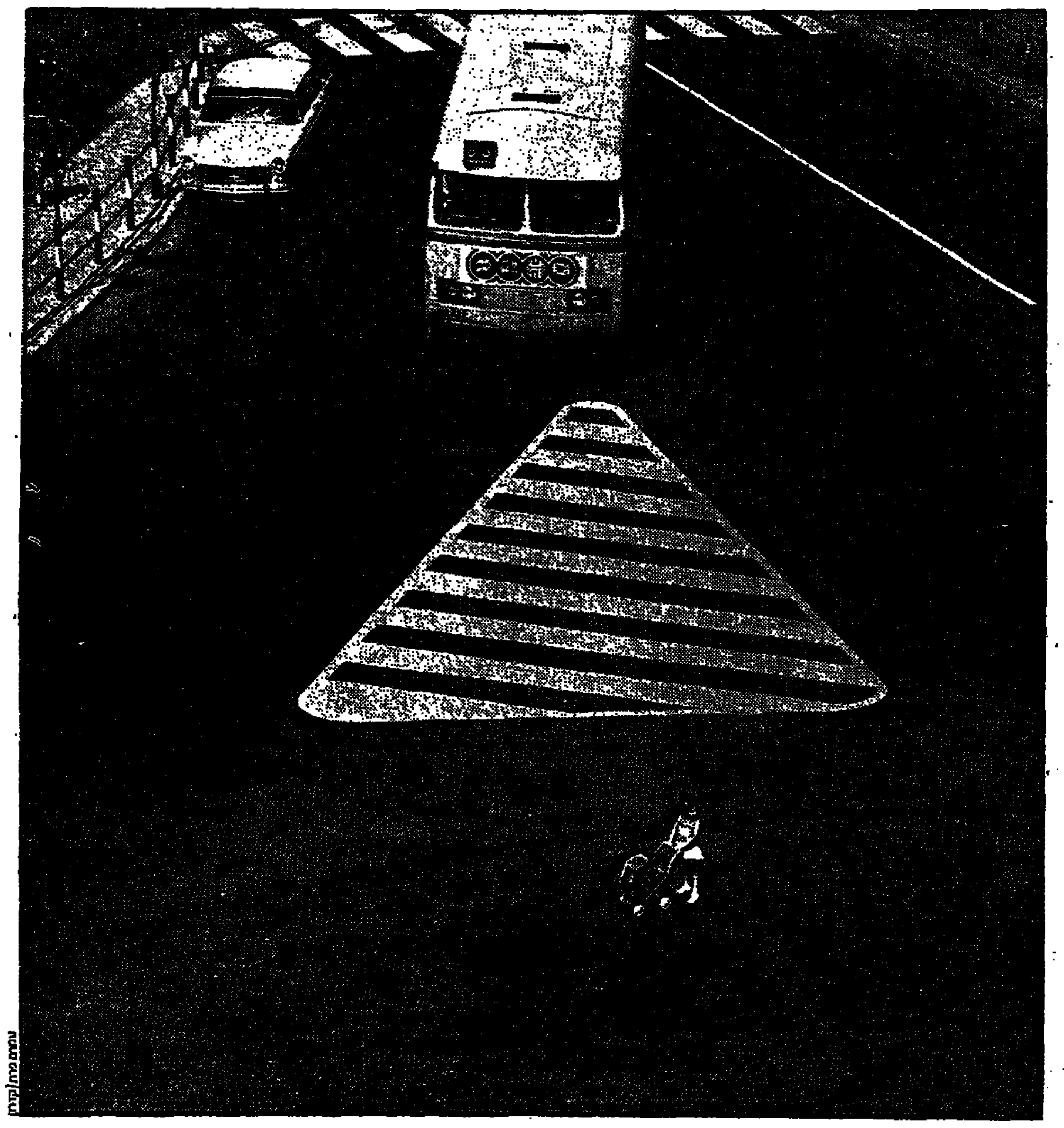

המועצה הלאומית למניעת תאונות / משרד התחבורה

תשבץ מס' 709

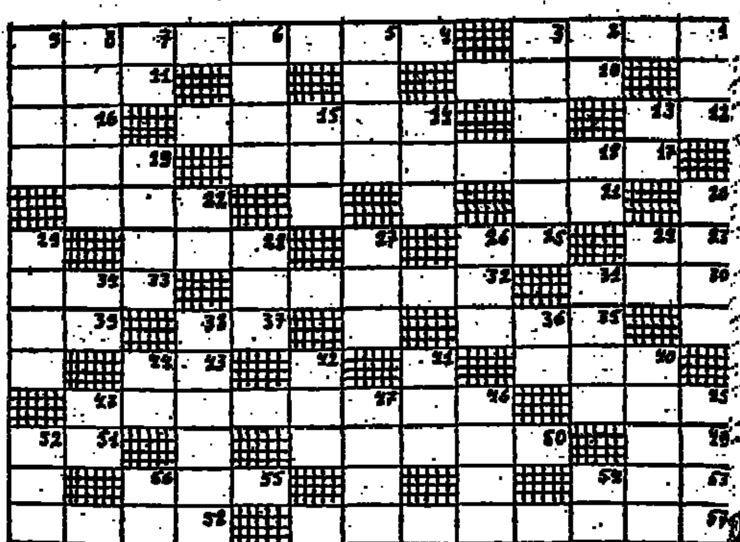

מאוזן: 1) בירת מדינת קולורדו שבארצות הברית, 4) קיסר אתיופיה, 10) טבלת, 11) ישימון, 12) צלוי למתנה, 14) המעטה, 16) כסופגו, 17) מחבר „רוביסון קרוזו", 19) מעגל, 21) נועם, 22) בעל ביתו־מרוזו, 23) עף, 25) קיים, 28) הוד, 30) תמורה, 32) עיר באיטליה, 33) יסוד ליצירה, 35) אפר חם, 37) סער כרוזות, 39) מתנה, 40) מעולם הצומח, 43) סוד, 45) ירק מאכל, 46) תבונת 12 המזלות, אשר בה מסדרן סדור השמים בזמן מסויים, 49) בוסתן, 50) מין עוף, 51) גנבר, 53) מעשה מקלעת, 55) עפר לח ותחוח, 57) מושבה בריטית בדרום מזרח סין, 58) תקוף.

מאונך: 1) קיר, 2) נהר באפריקה הדרומית, 3) מחבר אופרות איטלקי, 5) בוער, 6) אלת השמים במיתולוגיה הרומית, 7) מוקיון, 8) זרם, 9) גא, 13) קיטור, 14) דעוזע, 15) שוטה, 18) רוגע, 19) מדינה במזרח ארצות הברית, 20) הר געש, 22) מלת בקשה, 24) אסקופה, 26) קצת, 27) מולד של חודש ניסן, 28) צמר, 29) שם כללי לבהמות הבית, 31) מין תבלין, 34) קנה השבלים, 36) תשלום חבר, 38) אולם אורחים, 40) אי יווני, 41) יופי, 42) כוח, 44) מלת גוף, 45) המנשה, 46) יכולת, כוח העבודה, 47) יצירה ספרותית, 48) פרוסה, 52) עטים, 54) הב, 56) ישן.

פתרונות החידונים הקודמים

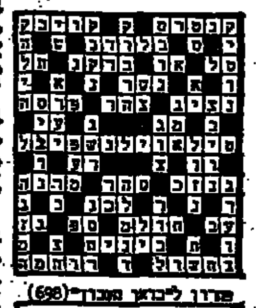

פתרון ל„בואו חשבון" (698)

„ונתתי לכם לב חדש, ורוח חדשה אתן בקרבכם" ... יחזקאל לו

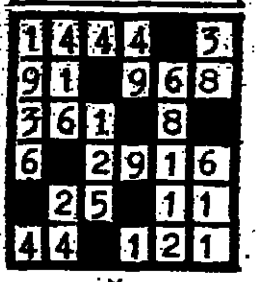

שלחו את הפתרונות ל„מעריב", ת.ד. 20044 תל־אביב. צרפו את המספרים דלעיל ורשמו על גבי המעטפות „תשבץ מס' 709" או „בואו חשבון (699)", או „רז המרכז". שלושים פרסים יוגרלו בין הפותרים.

א. פ"ן

בואו חשבון [699]

ת ק ו ת
ש ר א
ע ש י פ א
ב א ו ב ת
פ ב ש ש
ע ע ו ק ב ע ע

הפתגם: 192 ה89887 ן995ם

62 ל904 ד71 ה3810x2

בפעולת כפל זו הוחלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות הגי׳ פיענוח פתגם פיני.

רז המרכז

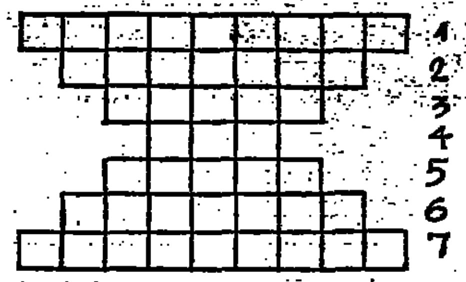

במרכז הפירמידה, מלמעלה למטה, יש לרקום שם של חבל הררי ברובו בפרס אשר מאוכלס שבטי בכמירים ארהבי קרבות ושוחרי חרות. אולם, לם זה יצטרף נכונה אם קודם לכן יושמו במאוזן ערכים בהתאם להגדרות.

הגדרות: 1) פיגמנט הקצוי בבדורויות האדמות, 2) מרזום, 3) רוח הצוקר, 4) חוק, 5) בירת זמביה, 6) אלת הגורל במיתולוגיה הרומית, 7) האיש שמכרו את היטלר לקנצלר גרמניה.

דע את היריב

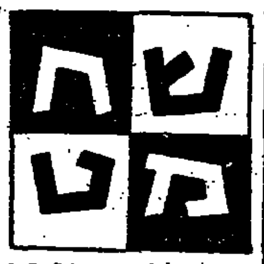

בקרב ההולך ונמשך תחרות של אולימפיאדת השחמטאים, שהתערך במישטר, חברי הנבחרת השחמט, כדי להתכונן לקרבה הנמל שיהיה הפעם „מגרש ביתי".

על בדוק ומנוסה הוא „דע היריב". הננו מביאים בזה שני קרבות של חברי הנבחרות שיתמודדו בגג. הקרב הראשון הוא אלופה הצעיר של שוויץ, לוזה למבורד בן ה־19. סגן אלופה, אך הוא שולם גם במגן עמדתי. ראוי שיוכרו אלה שיצטרכו להתמודד. הקרב הבא בערך באליפות של שוויץ.

[illegible]

בעמה: 1. ה4 ג5, 2. פ־ו3 ה6, 3. ד3 ו6, 4. ר־ב2+ פ־ז7, 5. ...

[illegible]

47. מ־ז5 לבן נכנע.

אוהייב גריטשה

נבחרת השחמט של הסמרדנטים מאוהייב הודיעה על בואה לאולימפיאדה, שתתנהל בעוד כשבועיים בישראל. בכך מגיע מספר הנבחרות עד כה ל־14.

משחקי האולימפיאדה ייערכו בקרית הטכניון, באולם צ׳רצ׳יל, ולא בבית אבא חושי כפי שתוכנן לכתחילה. חברי הנבחרת מחו״ל ישוכנו במעונות הסטודנטים.

משחקי המכתן

בשבת נערך הסיבוב השני של משחקי המכתן למצטייני ליגה ג׳. בדרום ניצח „הפועל" ראשל״צ את משאבי שדה 0:4. הרצליה לא הופיעה למשחקה עם „לסקר" בי״ת. בצפון נסתיים בתיקו 2:2 המפגש בין מכבי בי לבין נוער נתניה. המשחק בין קריית אי לבין „הפועל" כנשה נדחה לשבת זו.

● „מכבי": הופיעה הרבה כפולה, מס' 6־7, ובה רשימתו של ישראל גלפר על הישגי ישראל באולימפיאדת הסטודנטים. כן יש בחוברת רשימת מדרשתו של שחקנינו, ידיעות וקרבות מהארץ ומהעולם, סיומים ובעיות, הרצאות תחרות הפתרונים (מקום ראשון ופרס הנסיעה לאולימפיאדה זיכו ניתן לאורי אבנר) ועוד.

● תואר אמן ניתן לאברהם קלדור ושמואל פרידמן, על הישגיהם באליפות „לסקר".

שאול נוזן

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
רשות הספורט

קורסים למצילים חובבים

רשות הספורט והחינוך הגופני מקיימת קורסים למצילים חובבים לתלמידים שסיימו השנה את כתות ח׳ ולמבוגרים יותר.
הקורסים נפתחים מדי שבוע בחודשי יולי—אוגוסט.

● פרטים והרשמה:
* ירושלים — בריכת „ירושלים"
* תל־אביב — בריכות „גלית" — „גלי גיל" — „גורדון".
* חיפה — בריכת „בת גלים".

להשגחת לב!

קורה

גולה לתודעת ידועה מגלה לכם בבמה דקות את עתידכם (שמחות וצרות) שמנה להגיע לקונסולטציה את המקבלת התדשה

נאולה 19 קומה ב׳ תל־אביב

אוטובוסים מתחנה מרכזית 33, 32, 31 עד סוף הקו, או אוטובוס 18, 17 עד מגרבי.

המועצה המקומית בית־שאן
הועדה הקרואה

מכרז מס' 5/70

הועדה הקרואה מזמינה בזה הצעות מקבלנים להובלת מזון לילדי בתי הספר בבית־שאן לתקופה של שנתיים.

טפסים מיוחדים להגשת הצעה בצירוף תנאי המכרז אפשר לקבל במשרדי המועצה בשעות העבודה הרגילות.

את ההצעות, יש להגיש לזכיר המועצה בתוך מעטפה סגורה שעליה יצוין מספר המכרז 5/70 לא יאוחר מיום שני, ח׳ אב (10.8.70), שעה 12.00.

אין המועצה מתחייבת לקבל הצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

י. שריבום — יו״ר הועדה הקרואה

בתיבה במכונה

תלמוד ב־12 שעות בבי״ס למסחר „ריקון" תל־אביב, רח׳ דיזנגוף 85, טל. 226017 שיטה עיוורת, פיקוח ממשלתי

למכירה בהזדמנות
מכונית פיג׳ו סטיישן

18 מושבים מודל 59 במצב טוב

לפנות שכ׳ שפירא, רח׳ הקיתאי המלך 38, דני, תל־אביב, טל׳ 32210

להשכרה וילה בהרצליה פתוח

לשנה־שנתיים, 2 או 3 חדרי שינה, ריהוט מלא, גן גדול, מיזוג אויר, טלוויזיה, חימום מרכזי.

נא לטלפן 932376 או 26120—053.

صكذا من الاصل

مكذا من الاحل

מסע שעשועים לארה"ב

PLAY U.S.A

אתה יכול לקפוץ לניו־יורק, לטוס לקליפורניה, לרדת לטקסס, לעלות למפלי הניאגרה. אתה יכול לצאת למסע יחיד או לטוס בחברותא. אתה (וילדיך) יכולים להשתעשע במשחק זה ולטעום משפע האפשרויות של טיול לארצות הברית, טיול שתחילתו וסופו טיסה במטוס סילון של אל על — החברה שלך.

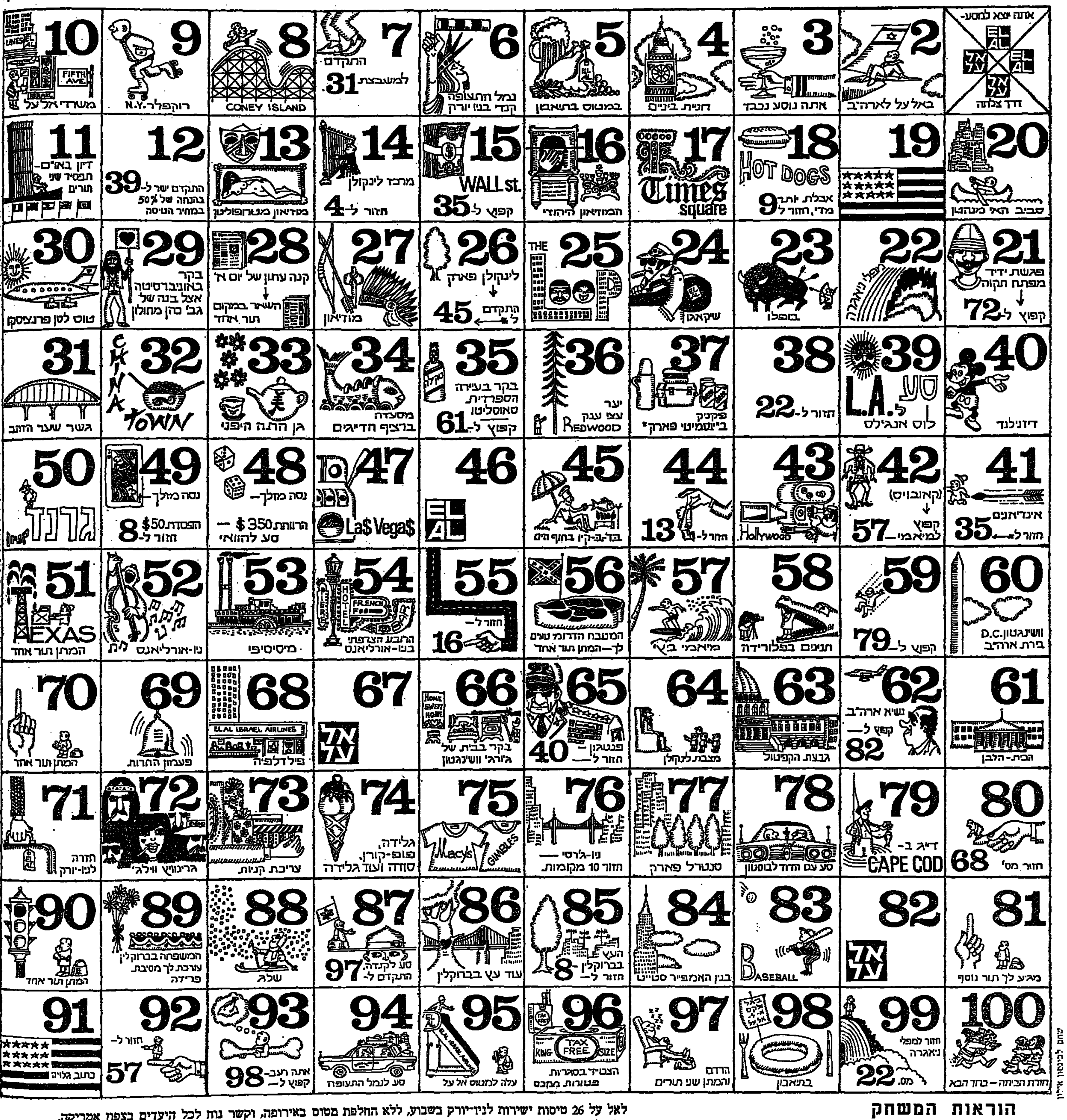

הוראות המשחק

יכולים להשתתף 2, 3 ויותר משחקים. לכל שחקן כפתור בצבע אחר. משחקים בשתי קוביות משחק. תורם של המשחקים נקבע בהטלת הקוביות. מי שזוכה במספר הגדול משחק ראשון. התור נקבע המשחק מתחיל! כל השחקנים מניחים את כפתוריהם במס. 1. המשחק בתורו מטיל את הקוביות ומקדם את כפתורו לפי הנקודות (לדוגמא — הקוביות מראות 2 ו־3, הכפתור קופץ ממס. 1 ל־6). עכשיו תורו של הבא אחריו, וחוזר חלילה.

המגיע למשבצת של „פרס" או „מלכודת" נוהג לפי ההוראות במשבצת.

המטרה הסופית להגיע למשבצת מס. 100. אם שחקן הגיע ל־95 ובתורו הטיל קוביות וקיבל 9 נקודות עליו להתקדם ל־100 (5) ולחזור ל־96 (4) ולהמתין שוב לתורו.

המגיע ראשון זוכה.

לאל על 26 טיסות ישירות לניו־יורק בשבוע, ללא החלפת מטוס באירופה, וקשר נוח לכל היעדים בצפון אמריקה.

אל על מציעה לנוסע הישראלי מבחר של מחירי טיסה לארצות הברית: טיסות הפאר במחלקה הראשונה, טיסות במחלקת החסכון ללא הגבלות בתאריכי טיסה, זמן השהות בארה"ב או בתחנות שבדרך. אל על מציעה גם תעריפים נוחים לתקופות זמן קצובות, לטיסה קבוצתית, לטיולים מאורגנים ומחירים מיוחדים בתוכנית המשפחתית הגדולה של אל על.

לאל על טיסות ללא חנית ביניים מניו־יורק לתל־אביב וטיסות ישירות ליעדים החשובים שבאירופה.

סוכן הנסיעות שלך מומחה למסעות עסקים ולטיולי שעשועים. הוא ישמח למסור לך פרטים מועילים על טיסות אל על וטיסות בתוך ארה"ב ועל האפשרויות הרבות לבלוי, אירוח וסיורים.

סע בחברה טובה טוס בחברה שלך.

צא לשלום (במטוס אל על), שוב בשלום (במטוס אל על)

אתה יכול לקבל משחק כזה (בצרוף מפה מצוירת של ארה"ב) על קרטון משובח, אם תפנה אישית למשרד אל על הקרוב. המלאי מוגבל — כל הקודם זוכה.

משרדי אל על: תל־אביב, בית אל על, רח' בן־יהודה 32. ירושלים, רח' הלל 12. חיפה, דרך העצמאות 80.

נאצר הניח המלכודת: מסכים לתכנית רוג'רס; נותן „הזדמנות אחרונה לנשיא ניכסון"

קובע שמצרים לא שינתה עמדתה ✶ דורש הפסקת מתן נשק אמריקני לישראל — אך „למצרים יש זכות כמדינה מובסת לקבל נשק מבריה"מ" ✶ לצבא המצרי יש „זכות" לצלוח את התעלה ✶ תובע מן המעצמות לכפות נסיגה כללית על ישראל ומבטיח שלא יהיה שום מו"מ ישיר

— מאת שמואל שגב —

שליט מצרים, גמאל עבד אל נאצר, הודיע אמש על קבלת „תכנית רוג'רס" להסדר הסכסוך הישראלי־הערבי, אולם בלי שמצרים תוותר על עקרונותיה המוצהרים בשאלת הנסיגה הישראלית המלאה לקווי ה־5 ביוני 1967 ובשאלת ההכרה ב„זכויות העם הפלשתינאי".

בנאום שנשא אמש במושב הרביעי של ועידת האיחוד הסוציאליסטי, קרא נאצר לממשלת ארה"ב להפסיק את משלוחי הנשק לישראל ובכלל זה להימנע מאספקת מטוסי „פאנטום" נוספים וממשלוחים של ציוד אלקטרוני בשביל חיל האוויר הישראלי. נאצר הודיע, כי מצרים אינה חייבת להיות מוגבלת בקבלת נשק וציוד צבאי מבריה"מ, שכן בארץ „מובסת" צריכה היא לקבל האספקה, כדי להיכון למלחמה אם יכשלו המאמצים המדיניים.

מבחינה דיפלומאטית, אין ספק שנאצר העמיד עצמו במצב נוח ביותר והעביר את הכדור לרגליה של ישראל. על אף הסתירות המנוימות בנאומו של נאצר ועל אף התנאים המסובכים שנקט, הרי ברור שהודעתו המפורשת כי הוא מקבל את עיקרי היוזמה האמריקנית האחרונה תזכה בהדים חיוביים בדעת הקהל העולמית.

עוד לפנות בוקר הבליטו תחנות השידור באירופה את נאומו של שליט מצרים, כאשר ה„מוקד" של כולן הוא: מצרים מסכימה לפתרון בדרכים מדיניות.

נאומו של נאצר היה בגדר חלקים חלקים — מעשה אמן. הוא פתח במתיחת קו מקביל בין השלמת העבודה בבניית הסכר הגבוה באסואן לבין מלאכת השיקום של הצבא המצרי. בשאלו את הפסוק הידוע בספר התנ"ך: „ביד אחת עושה במלאכה והשניה מחזקת השלח", אמר נאצר, כי שתי המשימות בוצעו בעזרתה של בריה"מ. בעיקר, אמר, מעודדת התעלות מלאכת השיקום המהיר של הצבא המצרי, אשר צבר בהדרגה עוצמה התקפית. הוא נקב במספרים רבים על היתרונות הכרוכים בבניית סכר אסואן, דיבר על הפיתוח התעשייתי והחקלאי ואמר, כי הוא נוקב במספרים אלה „משום שבעתונות הישראלית והעולמית נכתב רבות על כך שמצבה הכלכלי של מצרים נמצא בשפל המדרגה. „אולם אני יכול להבטיחכם, כי על אף המאמץ הצבאי ועל אף הנזקים שנגרמו לערי התעלה כתוצאה מן ההפצצות הישראליות — על אף כל אלה נמצא מצבנו הכלכלי בשיפור מתמיד והיבולים החקלאיים שלנו מעולם לא הגיעו לשיא שאליו הגיעו בשנה זו", הוא אמר.

הוא הדין גם ביחס לצבא. נאצר הזכיר את מצבו של צבא מצרים לאחר התבוסה במלחמה ... סוף, כי הצבא השלים במהירות את אימונו, שיקם את עצמו והוא נגמר. הולך את התהליך התעצמותו. הוא ציין, כי „את מלאכת השיקום הוא עשה למרות שחיל האוויר הישראלי מבצע בין 50 ל־60 גיחות ליום ומטיל לעתים פצצות בכמות של 1000 טונות על עמדות הצבא המצרי ועל עמדותיו.

„פצצות אלה בלבד עולות לישראל למעלה ממיליון שקלים ליום", ובכך ביקש שליט מצרים לרמוז, כי ישראל לא מסוגלת היתה לעמוד במאמץ כספי זה אלמלא הסיוע שהיא מקבלת מבעלות בריתה.

לאחר שחלק דברי שבח מרובים למשטרים הצבאיים החדשים בלוב ובסודאן, דיבר בקצרה על הצלחתו של ירדן ולבנון להיחלץ מן המשברים האחרונים שלהן במאבק עם אירגוני המחבלים וכן עמד בקצרה על הצלחת אירגונו של הפיקוד המזרחי. הוא ציין שכל המשברים הללו עברו על העולם הערבי, למרות המאמצים שעשו ישראל ומעצמות המערב לסכסך בין הערבים לבין עצמם ובין אירגוני המחבלים לבין עצמם. להלן תקף שליט מצרים בחריפות את כוונותיה של ממשלת בריטניה להשאיר חלק מכוחותיה באיזור המפרץ הפרסי ואת החלטתה לספק נשק לדרום־אפריקה.

לאחר דברי הקדמה ארוכים אלה הגיע שליט מצרים לעיקר החל בחלוקת דברי שבח לבריה"מ על הסיוע הבלתי מוגבל שהעניקה למצרים ולמדינות ערב האחרות בשיקום עוצמתן הצבאית לאחר תבוסתן במלחמת ששת הימים. אגב כך גילה לראשונה את העובדה שהוא ערך ב־22 בינואר 1970 ביקור חשאי בבריה"מ, כדי לתבוע מהשליטים הסובייטים לסייע בשיקום מערכת ההגנה נ"מ, שנהרסה בהתקפות האוויר הישראליות. ... טען, שישראל מעולם לא כיבדה את הפסקת האש והיא שהפרה בהתמדה את החלטות מועצת הבטחון בעניין זה. הוא הזכיר את הקרבות שהתחוללו בגיזרה הצפונית של התעלה, באזור ראס אל־עייש, באוגוסט 1967, עבר לדבר על ההרס שנגרם לערי התעלה ואחר הרחיב את הדיבור על ההפצצות הישראליות על מתנות הצבא המצרי והמצרים ההתצצות לעומק.

נאצר טען, כי כל ההפצצות הללו היו חלק מאסטרטגיה מגובשת שתכליתה היתה לכפות פתרונות כניעה על מדינות ערב. „קו אחד הוביל באותן עקבי מן ההצהרות שנשמעו בישראל למחרת התבוסה שלנו כאשר ציפו בתל־אביב לטלפון מקאהיר, מדמשק ומרבת־עמון ועד ההפצצות בעומק השטח המצרי. בשני המקרים קיוותה ישראל, וקיוו אלה שעומדים מאחוריה, כי מדינות ערב יכנעו ללחץ המופעל עליהן ויסכימו להניח נשקן. ישראל חשבה כי אם תטיל אלפי טונות של פצצות על מתנות הצבא המצרי — יכנע הצבא המשדבר. זה לא עלה בידה. החלה בהפצצות לעומק. או הולד ההפצצות על אבו זעבל, אלה שדיין אמר אחר־כך שהן נעשו בטעות ובאו ההתקפות על בית־הספר, שגם כאן הועלתה הטענה שהיה כאן מישגה. אולם ישראל ביצעה את ההתקפות הללו בעזרת מטוסי „פאנטום" ו„סקייהוק" אמריקנים, שקיבלה חיל בשנת 1969. למה קיבלה ישראל מטוסים אלה? כדי להגן על עצמה? כמובן שלא. אך ורק כדי להתקיף את ערינו ומחוזינו וכדי לכפות עלינו פתרונות של כניעה" — הוא אמר.

בנקודה זו גילה נאצר את דבר מסעו החשאי לבריה"מ. הוא אמר, כי הוא נסע למוסקווה ב־22 בינואר ושהה בה ארבעה ימים וכי על פי בקשתו נשמר דבר הביקור בסוד. הוא סיפר כי מנהיגי הקרמלין נתנו ... להמשיך לספק לו את כל ... „תוך 30 יום". ואמנם חודש ימים לאחר ששב לקאהיר החלו להגיע משלוחי הנשק והציוד הצבאי החדש שאישרו למצרים לשקם חלק ניכר ממערך ההגנה שלה. הגרמו לכך שבמקום שהמטוסים הישראליים יתקפו מטרות בעומק שטחו — החלו מטוסי ה„פאנטום" הישראליים נופלים בזה אחר זה וטייסיהם נלקחים בשבי. מבלי שיאמר במפורש כי הוא קיבל טילי „ס.א. 3", המופעלים בידי צוותים סובייטיים, הוא רמז, כי הוא סומך לחלוטין על הסיוע הצבאי הסובייטי וטען כי אין בכך משום חטא, שכן גם ישראל סמוכה לחלוטין על שולחנה הצבאי של ארה"ב והיא מקבלת מוואשינגטון את כל מחסורה.

שבה באו הקטעים שהוכילו להצהרותיו של נאצר בדבר נכונותו לקבל את תכנית רוג'רס. את זאת הוא עשה תוך כדי התוויית עקרונות להסדר, עקרונות המבהירים, כי אין הוא מוכן לוותר ויתור כלשהו והוא עומד למעשה על הכנעתה של ישראל „בדרכים מדיניות".

נאצר הסביר, כי המערכה שבה נתונה כיום מצרים חייבת להתנהל בשני מישורים מקבילים: מצד אחד להמשיך בתהליכי ההתעצמות שלה ובצד אחר למנוע הספקה נוספת של מטוסי „פאנטום" לחיל האוויר הישראלי ולמנוע הספקת של ציוד אלקטרוני. „אנו נמצאים עתה בעיצומו של השלב של ההליכות האוירית. לאחר הפלת ה„פאנטומים" בחודש האחרון קיבלה ישראל תוך 48 שעות ציוד אלקטרוני משוכלל ועתה עומדת ותלויה בקשתה של גב' גולדה מאיר לקבל 25 מטוסי „פאנטום" ו־100 מטוסי „סקייהוק".

„זוהי הבקשה היחידה שלא נענתה, שכן כל השאר מבקשים משלוחי הנשק לישראל כמתוכנן ... מקבלת טאנקים, תותחים מתנייעים וסוגי נשק אחרים. יחד עם המטוסים קיבלה ישראל גם ... פים יהודיים המחזיקים בנתינות כפולה.

„למעשה יש בידינו טייס אחד כזה, שהגיע לישראל רק לפני 8 שנים. יש אחרים שהגיעו לפני המלחמה ויש אחרים שהגיעו בתקופות קודמות. אנו חייבים למנוע את המשך ההתעצמות הישראלית, שכן אם לא נשיג איזון בעליונות האווירית לא נוכל להמשיך בהכנות לצליחת התעלה". אגב כך התפלמס שליט מצרים עם הצהרות שונות בארה"ב ובמערב, ביחס למשמעות צליחת התעלה. „צליחת התעלה איננה פלישה. סיני שייכת לנו ולא לישראל. ועל־כן לצלוח את התעלה מן הגדה האחת לגדה האחרת אין פירושה לעבור לתחום של מדינת ישראל. על העולם להבין נקודה זאת ולהשתכנע כי אנו לעולם לא נוותר על זכותנו לשחרר את אדמתנו הכבושה.

„אני אומר דברים אלה משום שהנשיא ניכסון השמיע בימים האחרונים דברים מוזרים. הוא אמר, כי ישראל איננה התוקפנית, אלא הערבים הם אלה הרוצים להשליך את ישראל לים. היכן התוקפנות שלנו?

„אני רוצה להבהיר לניכסון, כי ישראל היא המאיימת על הערביים, היא שכבשה שטחים השייכים להם והיא אשר גירשה מיליון ערביים והפכה אותם לנודדים בתולות במידבר.

אולם בערמומיות מרובה עשה שליט מצרים שימוש גם בהצהרות אלה שנשמעו באחרונה במערב ושבהן הובעה חרדה מפני התחזקות המלחמה במזרח התיכון. הוא אמר: „הצהרות אלה הן מוזרות. שכן כל הזמן שמענו תקלים בדבר הצבא הישראלי הבלתי מנוצח ובדבר תבונתו העל־אנושית של החייל הישראלי. והנה עתה אנו שומעים זמירות חדשות. ישראל מסכנה, ישראל נתונה בסכנה וישראל עומדת בלחץ מדינותיה השכנות. השינוי בעמדה זו הוא בהחלט ביטוי לתמורה שחלה במעמדנו המדיני הצבאי ואני בהחלט נושא הערב את נאומי מתוך הרגשה של כוח ומתוך בטחון עצמי רב".

להלן הזכיר שליט מצרים את נאומו ב־1 במאי, שבו פנה לנשיא ניכסון להימנע מהספקת מטוסי „פאנטום" נוספים לישראל ולכפות עליה נסיגה לגבולות ה־5 ביוני וכן להכיר במה שהוא כינה „זכויותיו החוקיות של העם הפלשתינאי". וכלהמשך מערכה הוא ניתח את השתלשלות המהלכים שהובילו אותו לקבל את תכנית רוג'רס האחרונה.

נאצר חזר שוב ושוב על דבריו, כי אין הוא בוטח בארה"ב ואין הוא מאמין, כי היא תכפה על ישראל נסיגה. משום חוסר אמון זה הוא לא השיב כלל לתכנית רוג'רס הראשונה והיה בדעתו לא להשיב גם לתכנית רוג'רס החדשה.

אולם, בינתיים ביקר אצלו סיסקו בקאהיר ... נאצר אמר לו, כי אין הערביים בוטחים בארה"ב, השיב לו סיסקו, לדבריו: „תן לנו הזדמנות להוכיח את כנות כוונותינו".

על רקע הדברים האלה הוספו גם ההצהרות של הנשיא ניכסון והאיומים מפי אישים שונים במימשל האמריקני כי צפויה סכנת עימות בין־גושי וצפויה סכנת מלחמה עולמית. משום כך הגיע נאצר למסקנה, לדבריו, כי על אף חוסר האמון בכוונותיה של ארה"ב, הוא רצה לתת לה הזדמנות להוכיח, שהיא מסוגלת לבצע את כוונותיה. ועל כן הוא מוכן לקבל את תכנית רוג'רס, מה גם שאין התכנית כוללת, לדבריו, שום דבר חדש והיא רק קובעת עקרונות להשגת הסדר בהתאם לפירוש שהוא נותן לו. פירוש זה הוא, כאמור, נסיגה ישראלית מלאה לגבולות ה־5 ביוני 1967, כולל ירושלים המזרחית, רמת הגולן ורצועת עזה וכן „הכרה בזכויות העם הפלשתינאי".

אלה הם עקרונות שלגבי הערביים הם בבחינת „יהרג ואל יעבור" ואין שום מקום להתפשרות על גבול הנסיגה הישראלית. לשם הגורת נסיגה זו מוכנה מצרים להסכים להפסקת אש מוגבלת לתקופה מוגבלת, כדי לאפשר לגונאר יארינג לעבוד לתוח ומגיע לנסיגת הכוחות הישראליים מהשטחים הכבושים על ידם.

שליט מצרים לא השאיר שום מקום לספק, כי אין הוא מוכן לנהל עם ישראל מו"מ ישיר או שיחות נוסח רודוס, אין הוא מוכן לשוב למשטר הפסקת אש כפי שהוטלה עליו מועצת הבטחון ב־9 ביוני 1967, כשם שלא הסתיר כלל את אפשרות חתימת הסכם שלום עם ישראל. לגבי דידו תכנית רוג'רס קובעת רק את ביצועה המלא והקפדני של החלטת מועצת הבטחון ואינה מדברת כלל על חתימת הסכמי שלום או הסדרים אחרים. את זאת מוכנה מצרים לבצע וכדי להוכיח את כנות כוונותיה, דורשת עתה ממשלת ארה"ב למנוע מישראל הספקת נשק נוסף כשם שנתבעת היא לאפשר את חידוש שליחותו של יארינג בעזרתה של ארבע המעצמות הגדולות, כי הן יכפו על ישראל את הנסיגה המלאה אם היא תסרב לבצע את ההחלטה.

אולם גם כאשר אמר דברים אלה, חזר נאצר שוב ושוב כי אין הוא בוטח בארה"ב ועל כן אם יכשלו המאמצים המדיניים לא יהיה מנוס מחידוש המלחמה משום ש„מה שנלקח בכוח יוחזר רק בכוח. הארה"ב מבין רק את שפת הכוח ועל כן עלינו להיות מסוגלים להשיב לישראל בשפה המובנת לה ועל כן עלינו להמשיך בבניית כוחנו הצבאי, בריכת משאבינו הכלכליים ובגיבוש עמדתנו המדינית. עלינו להגיע לעליונות באוויר, כדי להיות מסוגלים להתמודד עם ישראל ולהחזיר בכוח את אשר היא לקחה מאתנו במלחמה.

„ניכסון אומר, שישראל רוצה שלום והערביים רוצים להטיל את ישראל לים. הבה נוכיח לעולם מיהו התוקפן ומי רוצה שלום ומי חותר למלחמה. לכן אני החלטתי לתת לניכסון הזדמנות אחרונה ואני מודיע קבל עם ועדה, כי אני מקבל את יוזמת השלום האמריקנית, אם זו רק תביא לנסיגה ישראלית מלאה ולהכרה בזכויותיו של העם הפלשתינאי".

אין ספק, כי נאומו של נאצר והמהלכים המתלווים לו תואמו מראש עם בריה"מ ומהווים חלק מהמיתקפה הסובייטית־מצרית שהחלה בה מיד לאחר שובו של שליט מצרים ממוסקווה. מיתקפה סובייטית־מצרית זו מכוונת להפריד בין ישראל לבין ארה"ב, למנוע הספקת נשק נוסף לצה"ל ולחשוף את ישראל ללחצים מדיניים בינלאומיים. זהו אחד המיבחנים החמורים ביותר שבהם הועמדה מדיניות החוץ והבטחון של ישראל מאז מלחמת ששת הימים. תהיה דרושה לישראל תושיה מרובה ותחכום רב כדי להשיב לנאצר בלשונו: להצהיר את עקרונותיה להסדר הסכסוך הישראלי־ערבי, בלי שהדבר יתפרש כדחיית יוזמת השלום האמריקנית.

טקס הקדשת יער על שם תנועת „החלוץ" נערכה אתמול במודיעים, ליד בן־שמן, בהשתתפות ראש הממשלה גב' גולדה מאיר.

יהודי מבריה"מ שהשמיץ את ישראל שלח „מכתב וידוי" לגולדה מאיר

ראש הממשלה מסרה פרטים על המכתב בטכס הקדשת יער „החלוץ" מרוסיה, שנערך אתמול במודיעין ✶ „היהודי פקח עיניו, ויתר על אזרחותו הסובייטית ורצה לעלות לישראל" ✶ על עוונו זה הוגלה לסיביר

שר הבטחון מר משה דיין, שטס ביום ג' במטוס „פאנטום" — שביצע גם תרגילי אווירובאטיקה — נתקבל עם שובו לקרקע ב„סבילה" מתוך דלי מים, כמנהג קבלת הפנים שעורכים אנשי הקרקע לכל טייס החוזר מטיסת בכורה.

— מאת רחל פרימור —

ראש הממשלה, קיבלה לפני ימים מכתב מיהודי מברית המועצות חוקר ספרות אידיש, המביע בחלקו הגדול וידוי על התכחשותו במשך שנים ארוכות לעם היהודי וכיצד ניסה במשך שנים לגרום נזק למדינת ישראל. ב„תבונתו" נשלח לפני זמן קצר לסיביר.

גב' מאיר מסרה פרטים על מכתב זה בטכס הקדשת יער „החלוץ" מרוסיה, שנערך אתמול אוצר הצהרים ביערות מודיעים שליד בן שמן.

ראש הממשלה סיפרה לקהל המאזינים: „אחרי שנים, כותב לי אותו יהודי, נפקחו עיני וראו את השקר שבתוכו וזו את הנבל שעשה לאמה. יום אחד שלח מכתב לרשויות ברית המועצות והודיע, כי אינו רוצה עוד להיות אזרח סובייטי. הוא הביע משאלתו לחיות בישראל ושלח יחד עם מכתבו את דרכונו הרוסי ודרישה לקבל אשרת נסיעה. כעבור ימים אחדים קיבל ויזה — אך מאחר שחטא ולקח אתו 10 כרכים של מחקרו בשפה האידית, הוחזר על ידי השלטונות לביתו.

כעבור ימים אחדים הופיע בביתו נציג השלטון ובידו הזמנה ליהודי להתייצב אצל פסיכיאטר.

הכותב, אשר כבר שמע וידע מה קורה ליהודים המקבלים טיפול אצל פסיכיאטר סרב לכבד את ההזמנה. אחר כך נערך אצלו ביקור נוסף. נציג אחר של הרשויות הופיע בביתו וביזה הדרכון ששלח ובפיו בקשה מן היהודי לחזור ולקבל את הדרכון ולהיות שוב לאזרח רוסיה. היהודי ענה שאין לו כל רצון להישאר בתחומי ברית המועצות ודרש שוב לאפשר לו לעזוב את המדינה. היום הוא מחוסר עבודה ומחוסר אפשרות קיום.

„הוא כותב לי, יש לי שתי אפשרויות: או שאגיע לבית הסוהר, או לבית חולים לחולי רוח". זו הקידמה המציינת את המעצמה הגדולה הזו — הדגישה ראש הממשלה — וזה יותר המעציב להכניס אנשים לבתי חולים לחולי־רוח".

ראש הממשלה דיברה לפני חברי „החלוץ" מרוסיה, ביניהם חלוצים שהגיעו ב... המאה ...

... בראשית ... דבריה העלתה זכרונות משירותה כשגרירת ישראל בברית המועצות.

גב' מאיר ציינה גם את חלקם הרב של היהודים אשר עלו מרוסיה בהקמת המדינה ובניינה. „כמעט קשה לתאר את המפעל בלי השתתפות חלוצים מיהדות רוסיה" — אמרה.

בסיום דבריה אמרה: „אין לי ספק, כי יש כללים שבפניהם לא יכולים לעמוד גם מעצמות גדולות וישתמשו באמצעים אשר ישתמשו. מה לא היה כבר ברוסיה? שאלה ראש הממשלה — בתי סוהר, בתי חולים לחולי־רוח, מה עוד? היהודים לא ישתנו, המשטר מטורף, המתנה ישנו ויבואו".

את הטכס פתח יו"ר הדירקטוריון של קק"ל מר יעקב צור וגב' מאיר נתכבדה בנטיעת העץ הראשון ליער „החלוץ" מרוסיה.

תובע צבאי דורש להכריז על „חזית המאבק העממי" כבלתי חוקית

החל משפטם של שבעה מחברי האירגון — שהיה אחראי לחטיפת מטוס „אולימפיק" היווני

— מאת יוסף צוריאל —

יום לאחר החטיפה מבית „אולימפיק" על ידי חברי האירגון „חזית המאבק העממי", נתבקש אתמול בית המשפט הצבאי ברמאללה להכריז על אירגון זה כבלתי חוקי.

את הדרישה השמיע התובע הצבאי דניאל מור, במהלך משפטם של שבעה צעירים ערביים, בני 19—22, המשתייכים לאירגון זה. זו הפעם הראשונה שחברי „חזית המאבק העממי" מועמדים לדין צבאי, ולכן החלטת הביניים של בית המשפט הצבאי ברמאללה, היא בעלת חשיבות עקרונית.

השבעה, שמשפטם החל אתמול, מואשמים בזריקת רימון לעבר רכב צבאי, אחזקת נשק ותחמושת, חילול כצבת נבי דניאל והפצת כרוזים, שבהם נדרשו תושבי יהודה לשבות ולהסגין נגד שלטונות ישראל.

חמישה מן הנאשמים התגוררו במחנה הפליטים דהיישה שליד בית־לחם; שנים — נולדו וגדלו בכפר בידו, סמוך לעיר רמאללה. לפני שהתגייסו לחזית המאבק העממי, עברו אימונים צבאיים.

פרטים על האירגון הזה סיפר אתמול רב־סרן מן המר דיינן. הוא סיפר כי האירגון הוקם במזרח ירושלים מיד לאחר מלחמת ששת הימים, ובראשו עמדו — בהג"א אבן גרבייה וסמיר גישה. שניהם ילידי ירושלים ובעלי השקפות שמאלניות.

העד סיפר, כי האירגון הזה משתייך למיפקדה הפלשתינאית המאוחדת, והוא נחשב לקטן שבין 11 האירגונים. ייחודו בכך שאין הוא בוחל באמצעים להשגת מטרותיו. הוא מגייס ילדים לשורותיו ומכוון עיקר מאמציו לפגיעה במטרות אזרחיות.

על פעולות חברי האירגון בשטחים המוחזקים ובמזרח ירושלים, סיפר העד, כי לאחר שכוחות הבטחון של ישראל התחקו על עקבותיהם, חמקו רובם מן הגדה המערבית, ועברו לירדן ולמדינות ערב אחרות. אלה שנשארו ביצעו מספר מעשי חבלה ביהודה.

שבעת הנאשמים הם „הסגר בית הראשונה", ולכן חשובה הכרעת בית המשפט הצבאי בעניין אי־חוקיות האירגון, בטרם יגזר הדין של השבעה.

נסתיים מחזור בפנימיה הצבאית

במחזור נוסף של 36 חניכים סיים אתמול בבוקר את לימודיו בפנימיה הצבאית, שליד בית הריאלי בחיפה.

לחניך מצטיין של המחזור נבחר אילן רום, מצפת. בטקס השתתפו הורי הבוגרים וראש מחלקת ההדרכה של צה"ל, האלוף תמיר.

„פיגארו" על נאום נאצר: „דו־שיח של חרשים אינו מסתיים"...

מאת סופר „מעריב" בפאריס מלגראנש

„נאום שהיה יכול להפיע אופטימיות, אילמלא היה הרושם כי מאחורי המשחק הפוליטי־דיפלומאטי מסתתרים עוד דברים רבים. נראה כי דו־שיח החרשים אינו מסתיים" — כך מגיב בבירור פרשנותו שליחו המיוחד של „פיגארו" בקאהיר מוריס דיזארדן על נאומו של נאצר.

עוד אומר העיתונאי כי „דבר אחד בלבד הפתיע בנאום הזה: נימתו. נאצר היה בדרך כלל מתון מאוד. כמעט מתנגן בפנייתו האישית לניכסון. היתה זו נימה של אדם העושה רושם שהוא מצטער על יחידות שהמשורה. סיפונו מציג את ישראל בעמדה עדינה בקשר לתשובה הרשמית שעליה לשלוח לוואשינגטון. נכון הדבר שכל אחד רואה עכשיו בתוכנית רוג'רס את מה שהוא רוצה לראות בה... על מנת שיוכל לא להחליט".

אנדרה גרין מהעתון „ל'אורור" כותב: „קיים הרושם כי לא נקבע שום דבר. אלא שקיימים באקלים המזרח התיכוני רמזים של כתנות. בכל זאת מעודדות. הפעולות הדיפלומאטיות האחרונות אינן עושות רושם שהתמידו את המצב, וזה כבר הרבה... אין לשכוח כי בינתיים ישראל היא שהתוקפה".

„נאסיון" — העתון הגוליסטי האנטי־ישראלי, כותב: „זו הפעם הראשונה זה זמן רב, מופיעה קרן אור בשמים הקודרים של המזרח התיכון".

תגובות בלונדון

י. פינקלסטון, סופר „מעריב" בלונדון מוסר:

נאומו של הנשיא נאצר נחשב בדרך כלל בפרלמנט הבריטי כנאום תעמולה, שכוון אל העם המצרי על מנת להרים את המורל, תוך תשלום של מס שפתיים ליוזמות שלום.

ברור הדבר שהוא מרגיש עכשיו כי הוא נמצא בעמדת כוח, אחרי המפלה של מלחמת ששת הימים, סבורים משקיפים בריטיים.

הננו מודיעים בצער רב על פטירתה של אמנו, אמנו וסבתנו היקרה

מרת פני קנר

בת ר' יוסף חיים שימל

הלויה תתקיים בבית הקברות „סגולה" בפתח־תקוה. על המועד — נא להתקשר למשפחת לנג, רמת־גן, טלפון 738170.

המתאבלים:
האח: יהודה אליהו שימל בני־ברק
הבנות: הנה לנג בעלה וילדיה ר"ג
הלן (שנייויס) קינדרלרר בעלה וילדיה, קייפטאון
סבין גרישבה, בעלה וילדיה במונטון
הבנים: מקס קנר, אשתו וילדיו ירושלים
דוד קנר אשתו ובנו שטרסבורג
והמשפחה בחו"ל

אנו מודיעים בצער רב על מות העובדת המסורה

חנה קליין ז"ל

ההלויה תצא היום, יום שישי כ' תמוז תש"ל (24.7.70) בשעה 10.15 לפנה"צ מבית החולים „אלישע" בחיפה.

המשתתפים באבל הכבד,
ההנהלה, ועד העובדים
וכל חבר עובדי
מלון „דן־כרמל" חיפה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

דוסיה ניסנבאום ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ב בתמוז תש"ל (26.7.70), בשעה 4.30 אחה"צ, בבית העלמין האזורי (בגבול בת־ים—חולון).
התכונה יוצאת מבית המנוחה ברח' באר־טוביה 12, תל־אביב, בשעה 3.30.

המשפחה

בית הספר לרפואה
של האוניברסיטה העברית והדסה
מכבד את זכרו של

אלכסנדר זמיגרוד ז"ל

שנפטר ביום כ"א בסיון תש"ל — 25.6.70,
ושצוה את גופתו לקידום המדע הרפואי.

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

ד' ישעיהו קדמון (קאופמן) ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי המצבה, ביום ראשון, כ"ב תמוז תש"ל (26.7.70) בשעה 4.30 אחה"צ בבית הקברות בקרית טבעון.

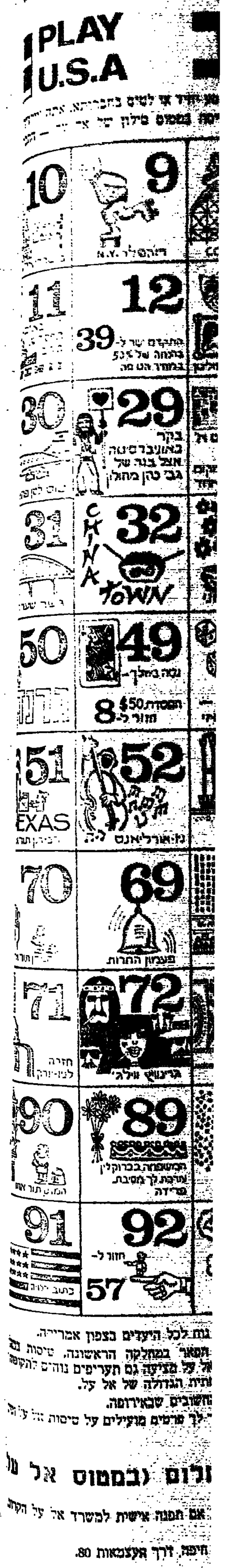

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

בן־אהרון קובל על „הסתת־דמים" נגדו

טוען: „הארץ" ו„מעריב" סילפו דבריו בעניין הטייסים והפועלים ✶ דובר ההסתדרות: שלושה ימים אחרי הנאום — עדיין לא פוענחה הסטנוגרמה

— מאת ישעיהו אביעם —

מזכ"ל ההסתדרות, מר יצחק בן־אהרון, פנה אתמול במברק אל שר הבטחון, מר משה דיין, בענין פירסום דבריו בפגישתו עם חברי המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה ואשר בה נאמרו על־ידו דברים על טייסי צה"ל.

במברקו למר דיין, אשר עליו חתם מר בן־אהרון כחבר כנסת, הוא ציין: „מלחמת הגבורה של חילי צה"ל ד' טייסי חיל האויר המהוללים היא לאפשר לעם ישראל ל־קיים את חייו התקינים ולח־יות במלוא זכויותיו במסגרת חוקי המדינה ובמרותה. דב־רים אלה הנאמרים על ידי כל אדם בישראל, אמרתי גם אני בהופעתי לפני לשכת ה־משמרת הצעירה של מפלגת העבודה והנני להביא לידי־עתך אמת זו, נוכח דבר ה־כזב והסלף המרושע שנתפר־סמו בשמי בעתונים „הארץ" ו„מעריב" ביומיים האחרונים".

„הסתת דמים"

בהמשך מברקו נאמר: „ה־עתונים האלה מתמידים ב־פירסום כזב עתונאי אשר הוכחש והכחשתו פורסמה ב־אותם העתונים מטעם מזכי־רות המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה שלפניה, כ־ביכול אמרתי את הדברים ה־מיוחסים לי באשר לטייסי צה"ל. שני העתונים הללו מ־עזים לערב במסע ההסתה שלהם נגדי גם את חיילי צ־ה"ל וטייסיו המהוללים ומ־פרסמים כאילו בשמם, תגו־בות על פרסומי הסלף שהו־גשו להם לחוות דעת על ידי אותם העתונים. חוששני שאין זה עוד פלסתר, ויהיה מוד־על כאשר יהיה, בין אור־חים. זהו נסיון חסר תקדים להסתת דמים.

„אין בידי להופיע לפני ח־יילי צה"ל וטייסיו כדי להכ־חיש בדותא מרושעת זו ו רצוני שלפחות אתה, ובאמ־צעות הרמטכ"ל, מפקד חיל האויר וכל הנוגעים בדבר ידעו את האמת כי את א־שר אמרתי נאמר על ידי כל אדם בישראל שמלחמת חיי־לינו ואף זו של טייסינו היא לאפשר לעם לקיים את חייו התקינים ולהיות במלוא זכו־יותיו במסגרת חוקי המדינה ומרותה. בטוחני שתתן דעתך ולפי מיטב יכולתך, במסגרת סמכויותיך תפעל להבאת הו־דעתי זו לנוגעים בדבר".

מבריקים לאגודת העתונאים

מר בן־אהרון לא הסתפק במברק זה אלא שלח גם שני מבריקים לידי אגודת העתו־נאים בתל־אביב ולידי מזכי־רת העתונות וגם כאן הוא חוזר על הטענה כי הסתת דמים מתנהלת נגדו וגם נגד ציבור הפועלים. וכך הוא כותב:

„ההסתה המרושעת ללא מעצורים של עתונאים העו־תונים „הארץ" ו„מעריב" כלפי אישית, הגיעה היום לשיא חסר תקדים בנסיון לערב את חיילי צה"ל כעילה לסילופין מדעת המופצים על ידי שני העתונים הנ"ל". גם כאן הוא חוזר כי נתפרסמו הכחשות של המשמרת הצעירה.

„על אף ההודעה המוסמ־כת של המשמרת הצעירה המשיכו היום שני העתונים הללו לחזור בגירסות חדשות משלהם על הגוזמה המסול־פת ואף לפרסם כביכול חוות דעתם של טייסים וחיילים וכן תגובותיהם לסילוף המ־רושע שמגוש להם השכם ו־הערב על ידי שני העתונים הללו. לא נקטתי עד היום בשום אמצעים נגד הסתה. כל עוד זו נשארת בתחום העני־נים האזרחיים והפוליטיים ה־ציבוריים. הפעם נעשה נסיון חמור ביותר שעולה ממנו ריח של הסתת דמים, לגרות יצרים של לוחמינו וטייסינו המהו־ללים, נגדי אישית ונגד צי־בור הפועלים שעל זכויותיו האזרחיות במסגרת קיום חוקי המדינה הגנתי ואמשיך להגן. לא ידוע לי באלו אמצעים יש לנקוט במקרה דנן אך דומני שכל אדם הגון הדרך לטובתה של חברתנו לא יוכל להחריש נוכח תופעה מדי־שעת ונפסדת כזאת".

„הסטנוגרמה לא פוענחה"

לשאלתנו אמש את דובר ההסתדרות, משום מה אין מר בן־אהרון מפרסם את הסטנו־גרמה כולה מדבריו בפגישה עם חברי המשמרת הצעירה ועל ידי כך ימנע אולי פרסום סילופים כדבריו, השיב ה־דובר כי הסטנוגרמה עדיין לא פוענחה. הפגישה עם בן אהרן נערכה עוד ביום ב' בערב, ואז היא חוללה סערה בקרב חברי המשמרת הצעי־רה ואחד מחבריה אף שלח מכתב מחאה אל בן־אהרן ש־בפגישה זו כינהו לדבריו, „גרעין של פאשיזם בישראל".

מר בן־אהרון יכול היה למ־נוע מעצמו אי נעימות רבה בכך שהיה מפרסם את דבריו כפי שאמרם בפגישה. הלא שלושה ימים ומשום מה ע־דיין אי אפשר לפענח את הסטנוגרמה...

הכחשה ואישור

דניאל דגן, סופר „מעריב", מוסר:

מר בן־אהרון מסתמך במב־רקו על כך, שמזכיר המש־מרת הצעירה של העבודה, מר יחיאל לקט, הכחיש כבי־כול את ההדלפות מישיבת לשכת המשמרת. האמת היא שמר לקט טען, כי הדלפות אלה לא היו מדוייקות בכמה פרטים, אך לעומת זאת אישר פרטים רבים בפרסומים.

תגובתו של מר לקט באה לאחר הפירסום ה־ראשון בעתונים על דברי בן־אהרון, ופירסום זה לא הכיל את המשפט על טיי־סי חיל האויר. לאחר פיר־סום פרט זה מדבריו של בן־אהרון, לא באה בשמו של מר לקט שום הכחשה. זאת ועוד: דובר ההס־תדרות אישר בתשובה ל־שאלתי, כי מר בן־אהרון אמר את המשפט המיוחס לו בעניין הטייסים.

בן־אהרון התנצל לפני חבר לשכת המשמרת הצעירה

מזכיר ההסתדרות, מר יצחק בן־אהרון, התנצל אתמול לפני חבר לשכת המשמרת הצעירה של העבודה, מר דוד הלוי, על שהטיח בו שהוא „גרעין של פאשיזם בישראל".

התנצלותו של בן אהרן הו־עברה בשיחה טלפונית מלש־כתו של מזכיר ההסתדרות.

מר הלוי כתב לפני יומיים למר בן־אהרון, שהוא נפגע אישית מכך שהואשם ב־„פאשיזם".

מאסר על תנאי וקנס לחבר קיבוץ שגרם לתאונה קטלנית

עונש קל יחסית גזר שופט השלום בנתניה צ. ליברמן על חבר קבוץ גבעת ברנר, ש־הובא לדין על גרימת תאונה. בפסק דינו נימק השופט את קולת העונש בכך, כי ההרש־עה בדין מהווה חלק מהעונש לגבי חבר קיבוץ ותיק שהוא גם פעיל בועדת החברה של הקיבוץ המאוחד.

הנאשם, יצחק טוכמן, בן 56, נהג ביום 17 לנובמבר 1968 במכונית פרטית בכביש ה־חוף. ליד קיבוץ יקום, כשהוא נוהג במהירות של 80 קמ"ש לשעה, דרס הנאשם צעיר בשם יעקב קויליגג בעת שעבר את הכביש במעבר החציה. הנפגע מת בדרך לבית החולים.

השופט ליברמן גזר לנאשם שלושה חודשי מאסר על תנאי וכן שלל את רשיון הנהיגה שלו לתקופה מינימלית של 3 שנים. נוסף על כך הטיל עליו קנס בסך 5000 ל"י, או ב־תמורתם שנת מאסר.

פוטר מנהל ביה"ס התיכון הדתי באשקלון

ראש עיריית אשקלון מר רחביה אדיבי שיגר אתמול מכתב למנהל בית־הספר התי־כון־הדתי באשקלון, מר חיים ברוך, ובו הוא מודיע כי הוא מפוטר מעבודתו עקב הרשעתו על ידי בית משפט השלום ב־אשקלון באשמת עשיית מעשה מגונה בתלמידת בית הספר.

ברוך (בן 38) שימש כמנהל בית־הספר התיכון הדתי שב־שכונת אפרידר. נוסף לכך היה יו"ר המועצה הדתית באש־קלון.

✶ תקלה בכבל טלפוני בין שתי מרכזיות עירוניות בתל־אביב גרמה אתמול לקשיים ב־חיוג בין הטלפונים המתחילים בספרה 2 לטלפונים המתחילים בספרה 3.

„נוף תל־אביבי" שכיח למדי: צינור מתפוצץ ויוצר תשפוכת על הכביש או „מזרקה טבעית". אתמול זה קרה בפנת הרחובות וייצמן וכ"ט בנובמבר.

הסת־יימה שביתת הרנטגנאים: מפנה לרעה במו"מ עם האחיות

— מאת סופר „מעריב", לעניני עבודה —

שעות מספר אחר ש־120 טכנאי הרנטגן במוסדות הממשלתיים, הציבוריים, העירוניים והפרטיים פתחו אתמול בבוקר בשביתה — הם חזרו לעבודה.

השביתה הסתיימה לפי הו־ראת הוועד הארצי של ארגון טכנאי הרנטגן, אחר ישיבה משותפת יחד עם יו"ר המח־לקה לאיגוד מקצועי בהסתד־רות מר אוריאל אברהמוביץ', נציב שירות המדינה מר יעקב ניצן, חברי הוועדה הבין־מש־רדית למוסדות רפואיים, וכן נציגי המחלקה לאיגוד מק־צועי א. כויאל ורחביה אופק וחברי ועד הארגון. בישיבה זו הודיע מר אברהמוביץ', כי ההסתדרות עומדת על ביצוע החלטות הוועדה המרכזת מ־יום 24.4.70, בענין תשלום מיקדמה של 450 ל"י בכל המוסדות, וביצוע יתר ההח־לטות בענין נורמות ופרמיות.

אחר שגם ועדת השירותים של הכנסת המליצה שלשום על תשלום המיקדמה וקראה לנציגי המעסיקים לעשות כך, הודיע מר י. ניצן, כי המעסיקים ישלמו את המיק־דמה עוד החודש הזה.

בינתיים חל מיפנה ח־מור לרעה בענין המו"מ עם האחיות.

בעקבות הידיעה על ההחל־טה לשלם לכל הטכנאים את המיקדמה של 450 ל"י, הו־דיעו אתמול מזכירת איגוד האחיות, גב' חמודה איש־שלום, וחברות המזכירות לשר העבודה, מר יוסף אלמוגי, כי הן מפסיקות את המשא ומתן עם נציגי המעסיקים על תב־עות השכר ושינויי הדירוג, ותובעות קודם כל לשלם גם להן 450 ל"י כמיקדמה על העבודה המאומצת בעבר.

נוכח תפנית זו, ביקשו את־מול נציגי המעסיקים שהות של שבוע, כדי לקיים התייע־צויות. שר העבודה, שנפגש עם נציגי האחיות, ביקשן ל־קבל ארכה זו. גב' חמודה איש־שלום הודיעה, שהיא מ־קבלת את בקשת השר ותכנס את מזכירות איגוד האחיות ביום ד' בשבוע הבא, במקום ביום א'.

✶ סגן ראש הממשלה ו־שר החינוך, מר יגאל אלון, חזר אמש במטוס „אל־על" מ־שווייץ, שם עבר ניתוח בעצב של הפנים. רופאו של מר אלון, ד"ר י. שדה, אמר, כי השר יוכל לשוב לעבודתו ב־ימים הקרובים.

הבמאית התפטרה הבכורה בוטלה

הצגת הבכורה של המח־זה „המסע אל ארץ התוף", שעמדה להתקיים בתיאטרון „החאן" בירושלים בשבוע הבא — בוטלה אתמול, ל־אחר שבמאית המחזה, גב' מרית מאוב, התפטרה מתפ־קידה, ארבעה ימים לפני הצגת־הבכורה. התפטרותה של גב' מאוב הוסברה על־ידי הנהלת „החאן" הירו־שלמי ב„חילוקי דעות על רקע אמנותי בין המחזאי לבמאית".

המחזה „המסע אל ארץ ה־תוף", שנועד להיות הצגה ל־נוער, נכתב על־ידי מר יעקב שבתאי.

סמל יוחאי גבעול הובא למנוחות

סמל יוחאי גבעול, שנהרג שלשום בגיזרת התעלה, הובא אתמול למנוחות בקבוץ גבעת ברנר.

הארון הוצב בחדר התרבות של הקיבוץ. משם יצא מסע ההלוויה לבית העלמין של ה־קיבוץ כשהארון הובל ברכב צבאי מלווה על־ידי שישה סמ־לים.

לאחר סתימת הגולל ואמירת פרקי תהילים מפי חזן צבאי הונחו על הקבר זרים של צה"ל, אלוף פיקוד הדרום, יחידתו של המנוח והמשק. קבוצת חיילים ירתה שלושה מטחי כבוד.

סגן משה קיכל הובא למנוחות

סגן משה קיכל, בן 22, ש־נפל ביום ג' בחזית התעלה מאש המצרים, הובא אתמול למנוחות בבית־העלמין של קיבוץ לוחמי־הגיטאות בגליל המערבי.

המנוח, עמד לסיים בימים אלה את שרותו בתעלה ולהנ־שא.

הניח אם, חברת המשק, ש־שיכלה שני בנים בשואה.

ליד הקבר ספד למנוח רב צבאי, מפקד הנדי המשק.

חובלה מסילת הרכבת ליד חאן יוניס

חבלה נתגלתה אתמול לפני הצהרים במסילת הברזל, המי־שה קים צפונית לחאן יוניס שברצועת עזה. נזק קל נגרם למסילה.

נמסר כי חשודים אחדים נשארו לחקירה במשטרת נפת עזה, בעקבות רציחת גבר ו אשה, תושבי מחנה הפליטים ג'בליה.

כמה מן העצורים הם אחיות ואנשי הסגל האדמיניסטרטיבי של בית החולים „נאצר" שבו נרצחה מטבה מוסה בת 23, אשר נפצעה קודם לכן בביתה מיריות המתנקשים.

יהודה אברון הובא למנוחות

מנהל התזמורת העירונית של עיריית חיפה ומנצחה ה־קבוע יהודה אברון, שנפטר בבית־החולים רמב"ם בחיפה, הובא אתמול למנוחות בבית העלמין בחוף הכרמל.

בהלוויה השתתפו ראש ה־עיריה, מר משה פלימן, מנהל אגף נוער תרבות וספורט, מר שמואל ביאליק, עובדי האגף ובאות מנגינה.

יהודה אברון ז"ל, עלה ל־ישראל ב־1935. עד 1950 ניגן וניצח בתזמורת המשטרה ל־אחר מכן היה במשך שלוש שנים מנצח תזמורת צה"ל.

כ־1954 עד לכהונו שימש כ־מנהל תזמורת הנוער של עיריית חיפה.

הוכרו 11 מתוך 18 תביעות של פועלי התיפעול באשדוד

הוועדה ההסתדרותית: התביעות הן לפי הסכמי־עבודה שלא בוצעו

הוועדה ההסתדרותית, ב־מחלקה לאיגוד־מקצועי, ב־ראשותו של אלי כויאל, ה־הכירה ב־11 תביעות ה־עובדים של פועלי התיפ־עול בנמל אשדוד, מתוך 18 התביעות שהוגשו. הוועדה החליטה לתבוע מהנהלת ר־שות הנמלים לנהל מו"מ על התביעות שהוכרו.

11 התביעות מסתמכות על הסכמי עבודה קודמים אשר לא בוצעו על ידי רשות ה־נמלים.

מזכיר מועצת פועלי אש־דוד, מר רפי כהן, פנה בהת־אם למסקנות הוועדה ההסתד־רותית אל הנהלת רשות־ה־נמלים ומנהל נמל אשדוד, ב־תביעה לפתוח במו"מ.

עד כה סירבה הנהלת הר־שות להכנס למו"מ על תבי־עות אלה. כזכור, הוועדה ה־הסתדרותית אינה צד במו"מ, אלא משמשת יועצת לוועדים ולמזכירי מועצות הפועלים ה־נוגעים בדבר.

בינתיים הביעו ועדי העוב־דים בנמלים מורת רוח מ־עיכוב פירסום מסקנות ועדת־השרים בראשותו של שר ה־חקלאות חיים גבתי, אשר נת־מנתה על־ידי ראש הממש־לה לבדוק את מקור השיבו־שים בנמל אשדוד.

במכתב ששלחו הוועדים אל השר גבתי הם טוענים כי העיכוב הוא מעבר לזמן סביר (הוועדה נתמנתה לפני 4 חו־דשים) והביעו חשש כי הוא נובע מהפעלת לחצים על־ידי גורמים שונים.

גידול נוסף במחזור המניות

אשנב בבורסה

גידול מה במחזור ה־מניות, שנמשך אתמול ב־בורסה התל־אביבית לניי־רות ערך, הביא אותו לכ־133 אלף ל"י.

עם זאת לא חל שינוי יסודי במגמה, המצביעה על חוסר התעניינות בשוק זה ועיסקות מצומצמות, הגורמות לתנודות שערים גבוהות יחסית, בשני הכיוונים.

שער מניות „פז" עלה ב־נקודה אחת, ל־75. גאס־תע־שיות ירדו בחצי נקודה, ל־65. טפחות מבוכרות עלו ב־1.5 נקודה, ל־143.5. מטעי רסקו עלו ב־1.5 נק', ל־102.5.

בשוק אגרות החוב היה מח־זור של 70.5 אלף ל"י. חלו ירידות במילוות בטחון 1967 ועליות בכמה מסדרות מילוה בטחון 1968.

במחיר הדולאר נהי"ד לא חל שינוי והוא נסחר גם אתמול ב־4.15 ל"י, תוך מחזור של 54 אלף דולאר.

המדד הכללי	108.54	+0.82
כספים ובטוח	104.39	+0.05
מקרקעין	99.81	—0.19
תעשיה ומסחר	131.73	—0.03
חברות השק'	99.64	+0.11
חברות נפט	97.88	+0.34

מילוה קליטה 1961			
מדד	126.3	124	(ב.ש.)
מדד	132.6	118.6	(ב.ש.)
מדד	138.5	114	(ב.ש.)
מדד	110.1	106	(ב.ש.)
מילוה קליטה 1962			
מדד	132.6	118.4	(ב.ש.)
מדד	138.5	113.9	(+0.7)
מדד	110.1	106.2	(ב.ש.)
מילוה קליטה 1963			
מדד	132.6	148	(—0.4)
מדד	138.5	137.4	(ב.ש.)
מילוה קליטה 1964			
מדד	138.5	136	(ב.ש.)
מדד	110.1	122.8	(+0.3)
מילוה בטחון 1967			
סידרה א'ב		128.3	(—0.8)
סידרה ב'		127.5	(—0.4)
סידרה ד'		126.7	(—0.3)
סידרה ה'		126.6	(—0.5)
סידרה ו'		126.2	(—0.4)
סידרה ז'		125.4	(—0.5)
סידרה ח'		124	(—0.3)
סידרה ט'		123.9	(—0.4)
סידרה י'		123.3	(—0.6)
סידרה יא'		123	(—0.1)
סידרה יב'		122.4	(—0.5)
סידרה יג'		121.5	(—0.6)
סידרה יד'		120.5	(—0.4)
סידרה טו'		121	(—0.3)
סידרה טז'		120	(—0.2)
סידרה יז'		121	(ב.ש.)
סידרה יח'		120	(ב.ש.)
סידרה יט'		121	(ב.ש.)
מילוה בטחון 1968			
א'		89.6	(ב.ש.)
ב'		88.1	(+0.1)
ג'		86.9	(+0.1)
ד'		84.6	(ב.ש.)
ה'		82.3	(ב.ש.)
ו'		81.5	(+0.3)
ז'		80.3	(ב.ש.)
ח'		78.4	(+0.2)
ט'		77.8	(ב.ש.)
י'		78.6	(ב.ש.)
י"א		81.2	(ב.ש.)
י"ב		80.5	(+0.5)
י"ג		78.1	(+0.4)
י"ד		76.5	(+0.4)

זכו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלת מפעל הפיס מספר 30/70 שהתקיימה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 100,000 ל"י זכו המספרים: 073963 490429.

בסך 30 אלף ל"י זכה ה־מספר: 567544.

בסך 10 אלף ל"י זכו המס־פרים: 149304 470689.

בסך 5 אלפים ל"י זכו ה־מספרים: 047796, 184734, 434007 548898.

בסך 1000 ל"י זכו הכרטי־סים הבאים:

009553 054394 119339 137043
198997 209131 264103 310962
529625 616464 678968 732597
347132 359312 400072 415147
138921 336776 514732 757330

בסך 500 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב:

01543 16954 17497 30854
32867 33195 40251 42941
76663 89386 91808 96752.

בסך 200 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב:

2383 12824 16201 17637
22859 27212 28644 30358
32218 42986 50490 51942
54329 55581 56071 60761
63938 78111 78650 79670
81371 88211 88480 90111
91748.

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב:

0946 3316 6571 9045 9352
9874.

בסך 40 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב:

0187 0514 0733 0875 1049
1632 1991 2643 3800 4046
5230 5705 6072 6447 6602
6830 6986 6995 7109 7203
7330 7393 7866 8265 8680
9015 9112 9813 9930 9944.

בסך 3 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־5.

ויטה לבית אסף — **אברהם אריאלי** עו"ד
ירושלים ירושלים
נשואים
16.7.70

לחברינו
רבקה ויהודה אייפרמן
לאיריס וזאב ארנון - אייפרמן
ברכה נאמנה להולדת הנכדה — הבת הבכורה
ראשוני חברי המעמד 371 פתח־תקוה

לאה ואמנון אהרוני
מודיעים בשמחה על הולדת בנם הבכור
נכד לטובה אקשטיין ליהודית ולצבי אהרוני
נין לדבורה ולצבי רם
בית חולדות תל־השומר 23.7.70

עזה ואריה רוגל
חובקים בן בכור
חדרה, בי"ח הלל יפה י"ג תמוז תש"ל 17.7.70

האוניה היוונית „מילוא" הגיעה לנמל אילת

אוניה ראשונה — אחרי 16 יום

— מאת ברוך מאירי —

לנמל אילת הגיעה אתמול האוניה היוונית „מילוא". זו האוניה הראשונה המגיעה לנמל אילת לאחר 16 יום.

מנהל הנמל, מר מרדכי בר־גר, מסר אמש, כי השבתה — בגלל מחסור באוניות — גרמה הפסד של מליון ל־ירות.

בימי השבתה הועסקו 350 פועלי התיפעול בעבודות שר־בות. בין היתר בעבודות נק־יון. כן נערכו בימי השבתה טיולים וסיורים ברחבי הארץ לפועלים המובטלים.

בינתיים החליטה חברת „צים" להפעיל בקווי אילת את האוניה הישראלית „גוד־ניה".

אניה זו תוכנס לקווי אילת במקומה של האניה „סופר", אשר עלתה באש לפני כחודש ימים באחד מנמלי המפרץ ה־פרסי. „גודניה" הפליגה מנמל אשדוד — סביב כף התקוה הטובה, ותגיע לאילת באמצע חודש ספטמבר.

בשבוע הבא תיערך פגישה משותפת בין מינהלת נמל אילת, חברת „צים" ונציג משרד המסחר והתעשיה. ב־פגישה זו יילמדו הלקחים מ־השבתה הממושכת שהיתה בנמל אילת.

מניחים כי יתקבלו החלטות בדבר תוספת אניות ותיכנון מחודש של קווי הספנות ל־אילת וממנה.

בעלי חב' מוניות לדין — על הפעלת תחנת אלחוט

מאת סופר „מעריב" בירושלים

משרד הדואר ומשטרת יש־ראל לכדו השבוע תחנת אל־חוט, שהופעלה על ידי חברת מוניות ברמת־גן, ואשר פע־לה ללא רשיון. ציוד האל־חוט שהיה בידי החברה הוח־רם, ובכוונת משרד הדואר להעמיד את מפעילי התחנה לדין באשמת הפעלת תחנת אלחוט ללא רשיון.

פעילותה של תחנת האלחוט — שהופעלה על ידי חברת המוניות „עין גנים", ממוקד מרכזי שהיה מחובר לשלוחות בשתי מוניות — נתגלתה על־ידי טכנאי משרד הדואר, כבר ביום הראשון להפעלתה. אך משרד הדואר החליט שלא לפ־על נגד תחנת האלחוט, מ־תוך הנחה כי מפעיליה יפנו בבקשה לקבלת רשיון להפע־לת התחנה. אך משחלפו שב־עה ימים והבקשה לקבלת ה־רשיון לא הוגשה, הזעיקה ה־משטרה ואנשיה החרימו את ציוד תחנת האלחוט.

דובר משרד הדואר מסר אמש, כי החרמת תחנת ה־אלחוט נעשתה בהתאם ל־מדיניות משרד הדואר שלא להתיר פעילות בלתי חוקית של תחנות אלחוט, וזאת כדי למנוע שיבוש בתדרי השידור הקיימים ועל מנת להבטיח „תנועה תקינה" על גלי־השי־דור.

מחבל צעיר נידון למאסר 30 שנה

בית המשפט הצבאי בראמל־לה גזר אתמול 30 שנות מא־סר על צעיר ערבי שהואשם בהשתייכות לארגון עוין, ב־הסתננות לגדה המערבית וב־נשיאת נשק ותחמושת.

התובע הצבאי, סרן אלכ־סנדר רמתי, טען בבית המש־פט, כי הנער, עוסמן ברד, בן 17, הסתנן ארבע פעמים לגדה המערבית. בפעם האח־רונה נלכד על ידי כוחות צה"ל. הוא נשא אתו — נשק ותחמושת.

בחקירתו סיפר כי הוא הש־תייך למה שהוא כינה „כו־חות השיחרור" וכל אשר הס־פיק לעשות נגד שלטונות ישראל — עשה מתוך הכרה מלאה.

אמו של הנאשם שנכחה ב־אולם בית המשפט, בקשה להי־עיד לטובת בנה. אך הנאשם דרש ממנה לשתוק, בכל זאת החליט בית המשפט לאפשר לאם להעיד. בעדותה סיפרה כי בנה יצא לירדן לא כדי לחזור כמחבל.

11 צעירים שסייעו למחבלים - גורשו לירדן

מאת סופר „מעריב" באילת

ישראל גירשה אתמול ל־ירדן 11 צעירים שהיו שפו־טים בעוון סיוע למחבלים. הצעירים גורשו בקרבת משטרת דראבה שבערבה.

המגורשים הם תושבי ה־שטחים, אשר נעצרו בשלוש השנים האחרונות כחשודים בסיוע לפעולות המחבלים. חלקם מרצים כבר את עונשם בבתי־הסוהר למעלה משנתיים.

אתמול, בשעת הצהרים הוב־או 11 הצעירים על־ידי אנשי משטרת ישראל לאזור הערבה, הם נמסרו לידי שלטונות צה"ל.

שלטונות צה"ל ציידו את 11 המגורשים במים ובמזון. לאחר מכן הובאו ליד גדר התיל, שם הוסברה להם הדרך המו־בילה למשטרה הירדנית דראב־בה.

כעבור לגבול לא ציפה להם איש משלטונות ירדן. מכאן מסיקים כי פעולת הגירוש נעשתה ללא תיאום מוקדם בין הצדדים הנוגעים בדבר.

נדחה ערעור על זיכויו של פקיד עת"א בעניין שוחד

בית המשפט העליון ב־ירושלים דחה אתמול ער־עורה של פרקליטות המדי־נה על זיכוי פקיד בעיריית תל־אביב מאשמת קבלת שוחד.

בבית המשפט המחוזי נש־מעה הטענה כי עובד העיריה טיפל באחד האזרחים שפנה אליו בקשר לרשיון לפתיחת עסק. כתום השיחה ביניהם אמר הפקיד לאותו אזרח: „אם אתה חושב שלאחר הסידורים מגיע לי משהו, תתן לי בפנים או במשרדך, שאף אחד לא יראה".

בית המשפט המחוזי זיכה את הנאשם מאשמה זו שיוחסה לו. על החלטה זו הוגש ער־עור לבית המשפט העליון.

אתמול ניתן פסק־הדין ובו נק־בע: „השופט חלימה זיכה את הנאשם מפני שהתעורר ספק בלבו מה היתה כוונת ענייתו של הפקיד שהלה יתן לו כסף אם הוא חושב שמגיע לו משהו לאחר קבלת הרשיון. לא מצאנו שחומר ההוכחות הסתמי מצדיק סטיה ממסקנת השופט, שדרישת הפקיד יכו־לה להתפרש גם, אם כי ב־דוחק שהיתה כאן בקשת תמו־רה בעבור הענייה המשיב אל המהנדס ורק בעבור הענייה זו. כיוון שקיים ספק זה, רשאי עובד העיריה ליהנות ממנו".

✶ מיניסטריון החוץ ה־ספרדי הכחיש אמש ידיעה כי יש בדעתה של ספרד לכונן יחסים קונסולאריים עם ישר־אל.

נעצרו חשודים בנסיון להבריח חשיש באוניה

מנהל „שמשון" ת"א בין החשודים

בעל כשויקיה, פחח ו־מנהל קבוצת הכדורגל של „שמשון" תל־אביב נעצרו על ידי משטרת חיפה, כ־חשודים בקשירת קשר ל־הברחת סמים מישראל ל־ארה"ב, באמצעות תיירת אמריקנית, גרושתו של פרו־פסור אמריקני.

הארבעה נעצרו בעקבות מ־עצרה של התיירת, ג'קלין שטיין, והישראלי יחזקאל כהן, לאחר שבמכוניתם, אתה עמדו להפליג לארה"ב — באוניה „אנה מריה" ב־18 לח.ז. נתגלו 496 טבליות חשיש במשקל של כ־100 ק"ג.

הפחח, חשוד בהתקנת מחי־לות סתר במכונית, בעוד ש־השאר חשודים בקשירת קשר לביצוע ההברחה.

ארבעת החשודים מת"א נ־עצרו אתמול לחמשה עשר יום, בפקודת שופט השלום הראשי בחיפה, הד"ר ה.י. לוין, לאחר שבא כח המשטרה טען לפני השופט כי הדבר דרוש לשם המשך החקירה.

רווחי מפעל תמנע ב־69/70 — 16 מיליון ל"י

בודקים אפשרות לשילוב תמנע בתעשיה לייצור כבלים מנחושת

רווחי מפעל הנחושת ב־תמנע הסתכמו בשנת ה־כספים 1969/70 בסך של 16 מיליון לירות (רווח נקי ל־פני מס), שהם הרווחים ה־גדולים ביותר של המפעל מאז הקמתו — מסר אתמול מנכ"ל החברה, י. בן־יהודה במסיבת עיתונאים בתל־אביב.

מר בן־יהודה ציין כי השק־עות החברה, בשנת המאזן ה־אחרונה, הסתכמו ב־20.5 מיל־יון לירות, שיועדו לסקרים גיאולוגים, לפיתוח מכרה תת־קרקעי ולרכישת ציוד חדש. הרווח הנקי של החברה בשש השנים האחרונות מסתכם ב־45 מיליון לירות.

הדובר אמר עוד, כי החברה בודקת אפשרות לשילוב תמנע בתעשיה המקומית לייצור חו־טים וכבלים מנחושת, ובוחנת אפשרויות להעמקת הייצור על־ידי הקמת מפעל לזיכוך צמנט־נחושה, לנחושת טהורה.

רזרבות עפרות הנחושת ב־תמנע מסתכמות כיום לפי ה־אומדן ב־20 מיליון טונות, מ־הם 4 מיליון טונות במכרה פתוח ו־16 מיליון טונות ב־מכרה תת־קרקעי.

המפעל המעסיק כיום כ־1,100 עובדים הכפיל את תפו־קתו במשך השנים האחרונות, תודות להשגי הפועלים וה־מיכון המודרני והגיע להספק של מיליון טון עופרה לשנה.

שר הפיתוח, מר חיים לנדאו, אמר כי כוונת העמקת הייצור בתמנע היא לחסוך ביבוא מו־צרי נחושת לארץ, וציין כי פיתוחו של הענף לעיבוד מג־נזיום מתכתי יסייע לקידום נוסף של החברה.

יצוא הכותנה הוכפל למרות לחץ מדינות־ערב

יצוא הכותנה בעונה ה־אחרונה הוכפל לעומת ה־עונה שעברה והסתכם ב־כדי 12 מיליון דולאר, זאת למרות הלחצים שהופ־עלו מדינות ערב על יבואני הכותנה באירופה, להפסיק הסחר עם ישראל — כך נמסר אתמול במנהל המועצה לייצור ושיווק כותנה מר צבי גוטשיק, באספה השנ־תית של המועצה.

הדובר ציין כי יבול ה־כותנה הצפוי השנה נאמד ב־42 אלף טונות, מהם ימכרו 22 אלף טונות בחו"ל.

מר גוטשיק תבע מהממשלה להגדיל את סיועה לענף על ידי מימון היצוא ב־6 אחוזים רבית, כמו לכל ענף יצוא, ועל ידי הכרה במנפטות ה־כותנה כ„מפעלים מאושרים".

הכנס השנתי של המועצה נפתח בסקירה של מנכ"ל מ־שרד החקלאות, מר אברהם ברים, שציין כי השנה האח־רונה היתה שנת שיא ביבול הכותנה.

שר החקלאות, מר חיים גב־תי הביע סיפוק מהעתיד ה־רווחי הצפוי לענף. והבטיח לסייע בידי המגדלים לשמור על הישגיהם.

ועדת משטר וחוקה במדינה
ביום רביעי 29.7.70 בשעה 5 אחה"צ קומה 11 חדר 1113 בבית ז'בוטינסקי ת"א.

ועדה לשרותים ציבוריים
ביום א', כ"ב תמוז תש"ל (26.7.70), שעה 6.00 ב־ערב בבית ז'בוטינסקי ב־תל־אביב, קומה 12.

ועדה לחקלאות והתישבות
ביום ב' כ"ג בתמוז תש"ל, 27.7.70, בשעה 5.00 אחה"צ בבית ז'בוטינסקי בתל־אביב.

ועדה לחינוך ומדע
יום ד', כ"ה תמוז תש"ל 29.7.70, שעה 6.00 בערב בבית ז'בוטינסקי בת"א, קומה 5.

ועדה לאיגודים מקצועיים
ביום ד' כ"ה בתמוז תש"ל 29.7.70, בשעה 6.30 בערב בבית ז'בוטינסקי בתל־אביב קומה 10 חדר מס' 7.

ועדת חוץ ובטחון
יום ד' כ"ה בתמוז תש"ל 29.7.70 בשעה 7 בערב בבית ז'בוטינסקי קומה 12, ת"א.

ועדה להסברה ועתונות
ביום ה' כ"ו בתמוז תש"ל 30.7.70, בשעה 6.30 בערב בבית ז'בוטינסקי בתל־אביב קומה 5.

עזר מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33 מ-8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 40 אגורות; בערב־שבתות וחגים — 60 אגורות

דירות

דירות למכירה

1-1½ חדרים

2 חדרים

2½ חדרים ויותר

דירות להחלפה

קבלני בנין

וילות ובתים

ביקוש דירות

מגרשים

● דרוש מגרש לבניה כ-600 מ"ר בסביבות ת"א להתקשר 2—7 56350 בערב.

● מגרש בזכרון יעקב במקום מרכזי, גודל 1600 מ"ר. להתקשר טל. 243602 בשעות אחה"צ.

● להשכיר מגרש בגבעתיים ראש 150 + מחסן תל־אביב — 17.30 230407

אולמות

חיות בית

הוראה

ספרים

עזר מעריב

מכתבי צעיר... «מלוא» אילת

11 צעירים שסייעו למחבלים — גורשו לירדן

תנועת החרות · הועדה הארצית

ועדת משטר וחוקה במדינה

ועדה לשרותים ציבוריים

ועדה לחקלאות והתישבות

ועדה לחינוך ותרבות

ועדה לאיגודים מקצועיים

ועדת חוץ ובטחון

ועדה להסברה ועתונות

מכתב מן الأصل

מכנז מן الاهل

צומת מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2; הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת״א: שדרות רוטשילד 33 ב־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 40 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 60 אגורות

דירות להשכרה

● להשכרה לבנתיים דירת לוקסוס מרוהטת בת 3 חדרים, כים חמים, הסקה מרכזית וטלפון, בצפון ת״א, 700 לחודש, טלפון — 254798.

● ברמ״ש 2 חדרים (דירת גג) ומרפסת גדולה בסביבות פנורמי טלפון 59669.

● דירת 4 חדרים בהסי־מפתח לצלצל 225633 בשעות 4—12.

● להשכיר דירה חדשה, 2½ חדרים, 3 כיווני אוויר, בקרית ישמה כלה, טל. 724638.

● להשכרה מיידית דירה דקה עם פריג׳ידר בצפון, 3 חדרים גדולים טל׳ 625748.

● 2 חדרים מרוהטים חלקית במרכז להשכיר בשכ״ח לזוג בלא ילדים, 223443 (גם לבנות).

● ברמ״ש דירה 2½ חדרים, במצב מצוין בצפון טל. 244493.

● 3 + פינת אוכל ריקה ביד אליהו 400 גרמר 912786.

● דירת גג ברמ״ש בדרום ת״א לטלפן 413657 מ־17.30.

● בחולון קריית־שרת 3 חדרים 230 ל״י לחודש, טל׳ 845366 5—8.

● להשכרה ברמ״ש 2 בצפון למשרד או לדירה 230094.

● ברמ״ש דירת 3 חדרים ע״ע בצפון תל אביב 344051.

● להשכרה ברמת גן בשכ״ח דירת 2 חדרים מרוהטת + טלפון וגן, לפנות שער, מוצא 12 רמה יצחק משעה 16.00.

● סלון + 3 מטבחים פנטהאוז (חדיש) ריהוט בקומה 9 בצפון ת״א 615376.

● למסירה ברמ״ש דירת 2 לוקסוס גרמר בצפון 241960.

● למסירה ברמ״ש דירת 4 ב צפון קומה גבוהה — 243412.

● ברמ״ש 2 ע.ב. בסביבת „הבי מה״, כניסה מיידית 615376.

● להשכיר בשכ״ח דירת 4 חדרים חדשה מיידית גם לזמן מסוים 58805.

● 3 חדרים ק״ד בתים, קרן קיימת 17, דירה 16.

● בשכ״ח בקיראון 4 חדרים קומה 9 + מעלית 756904.

● לרותיים בלבד! דירת 3 חדרים במרכז הרצליה לאוגוסט—אוקטובר. טלפון 984673.

● בשכ״ח דירת 2 חדרים ד מלפון 400 ל״י, טלפון 263063.

● להשכרה דירה מרוהטת 3 חדרים בהזדמנות טל. 777489.

● להשכרה בהרצליה ב׳ חד רי וילה מרוהטת 3 חדרים, גינה נהדרת, טלפון ת.ד. 2599 ירושלים.

● להשכיר בר״ג דירה בת 3 חדרים מרוהטת, גן ומקרר, 740682.

● דירת פאר 4 חדרים ריהוט מלא, טלפון, הסקה, חניה, בכ״ם בגובבבר להשכרה לשנה 622865 9—13.

● בצפון ת״א 4 חדרים מרוהטים קומה על עמודים, מעלית, הנייה בשכ״ח 500 ל״י. פרטים 840762 10—13.

● בשכ״ח חדר 230, 2 חדרים 250—300, 3 חדרים לוקסוס + טלפון 450, יוסיפוביץ, בילו 2 טל. 231086.

● דרושה שותפה לדירת 2 חדרים מרוהטים לוקסוס, טלוויזיה, טלפון, במרכז רמת גן, כניסה מיידית, נא לפנות 782616 רמת גן.

● בשכ״ח 3—4 מרוהטת + טלפון, תוך אחרון 625050.

● 3 בצפון מרוהטת + טלפון 450, 3 בגבעתיים מרוהטת לוקסוס + טלפון 375, 3 בגב״ עתיים 250 „תועלת״ 621689.

● בשכ״ח ברמת אביב 3½ מרוהטת קומפלט ארונות קיר מלא וטלפון, מתאימה לתיירים, אנשים, אפשרי לבנתיים, לב 055"91934 או 413004 12—9.

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 39)

● לארק 1966 במצב מצוין — מסס פברואר 911731 מ־14.

● למכירה לארק 65 במצב מצוין לפנות 58334.

● למכירה פריגז 1000 מודל 69 7000 ק״מ 58334 בין השעות 8—16.

● מיני מוריס שנה 60/61 מחודש, צבע דפוד ומנוע חדש + רדיו לפנות טל׳ 721572.

חדרים מרוהטים

● חדר מרוהט בשכ״ח, חיה לינצקי מכבי 6, ת״א, מול קולנוע „אוריון״.

● לסטודנט/תיירת לזמן קצר, חדר מרוהט 441656 בצהרים.

דירות מרוהטות

● בגבעתיים, להשכרה דירה מרוהטת 3 חדרים, טלפון — 738196.

● דירה 2 חדרים מרוהטה + הול בפונבקר. טלפון — 244718.

לימודים

(סוף מעמוד 37)

שעורים

● שעורי אנגלית לתיכון — לשיעור 235137 (אחה״צ).

● שעורים במתמטיקה לתיכון ועממי, מחירים נוחים. טלפון 226857.

● אנגלית — הכנה אוניברסיטית — לשנת הלימודים ע״י מורה אקדמאית מנוסה, אפשרי גם בקבוצות. טל׳ 249458.

● שעורי אנגלית לתלמידי תיכון ועממי מורה אקדמאי, גם בבית התלמיד — 882055 בשעות הערב.

● שעורים באנגלית והכנה לבגרות ע״י אקדמאי מנוסה, בבהיר נוח, לטלפן 243146.

מחסנים

(סוף מעמוד 38)

● בהזדמנות! בשכ״ח מחסן + נוחיות (12 מ״ר), מרכזי, בחצר, מידי, 341931.

הלוואות

(סוף מעמוד 38)

● דרושים כספים כנגד משכנתאות לדירות בריבית של 1% אבגרי הרואה 13 ר״ג 226352.

נופש

● קיץ נאה ביותר מוגש בפאתי עם בתי הארחה, למוזמנים אצלנו עד 31.7.70...

שידוכים

(סוף מעמוד 38)

בת זוג

● עבור בתי, צברית, ארוסית יפה 21/172, מורה וסטודנטית, מעוניין במתאים, מודיעת מובטחת. (פרטי) ת״ד 20050 — ת״א למספר ר/1107/14.

● ארדיכלית 25/167 פרופסיה יפה ובעלת הכנסה גבוהה, מעוניינת במתאים ת.ד. 26273 תל־אביב.

● רווקה 24/165 מעוניינת ב־ רווק לכתוב. מגיש „מעריב״ — שד׳ רוטשילד 33 ת״א למספר ר/354/19.

● רווקה 33/165 מעוניינת ב־ רווק לכתוב מגיש „מעריב״ שד׳ רוטשילד 33, ת״א, למספר ר/354/18.

בן זוג

● מהנדס 60/180 מעוניין ב־ אשה תרבותית לנישואין. לכתוב מגיש „מעריב״ שד׳ רוטשילד 33, ת״א למספר ר/354/7.

דודי שמש וחשמל

● „הדוד גורל״! צלצל — 776902 „אלדר״ נחלת־יצחק 62 ת״א. מ־7 בבוקר עד 9 בערב.

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 37)

● דרושה מפעילה מנוסה ל־ מכונת אדרא 3000 טלפון — 30469.

● דרושה קופאית להרחקת שערות לבמיותת לבכון יופי ב־ ת״א ת״ד 23000.

פקידים

● דרושה פקידה כתבנית ל־ משרד עורך דין לטלפן 613535.

עוזרות ומטפלות

● דרושה מטפלת לילדה בת 8 חודשים, עם בישול, אצל מר רה בגבעתיים, לפנות טל 916370.

גזירה ותפירה

● דרושה פועלת לעבודה יד להתפקיד אתראות לביוס״ל למרי נה 823015.

מספרות

● לתמורי דרושים ספרים ספרית מתקדמים + מניקוריסטית לפנות בן יהודה 42, ת״א.

יהלומים

● יהלומים: דרושים חותכים ולוטשים למקיצות קטן — יהלומי „האוד״, מזאה 69 טל. 612649.

ביקוש עבודה

(סוף מעמוד 37)

חקלאות

(סוף מעמוד 39)

שרותים

(סוף מעמוד 39)

אינסטלציה וקבלנים

(סוף מעמוד 39)

עסקים

(סוף מעמוד 38)

חנויות

(סוף מעמוד 38)

משרדים

(סוף מעמוד 38)

● בשכ״ח משרד מרוהט + טלפון 150 54063.

צומת ירושלים

דירות להשכרה

● להשכיר דירת 3½ קיר יובל מרוהטת חלקית, טל׳ אחה״צ ובערב.

דירות מרוהטות

● בשכ״ח 2 והול מרוהטת כלא ברחביה. 249458—02.

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 40)

● סוסיתא ספורט 1966 6,700 ל״י לטלפן 33233 אחה״צ.

דירות למכירה

● למכירה בבהדרסון 3, דירה 3 חדרים, מתפנית בספטמבר. פרטים: טלפון 771619—03.

צומת חיפה

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

אופנועים וקטנועים

עסקים

אולמות

● למכירה ברמ״ש או מכירת אולמות בשטח 230 מ״ר ברחוב הרצליה טל. 522317 בין 8 — 1.

(סוף מעמוד 41)

דירות למכירה

● דירה בת 3 חדרים + הול ממבה גדול 3 מרפסות בסולית במקום מרכזי בכרמל טל. 87963.

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

● להשכיר חדר מרוהט עם כניסה מיוחדת באחוזה 232109.

ביקוש דירות

● דרושה דירת 3 חדרים ברמ״ח או קומה במבצון טלפון 65949.

למכירה
בהזדמנות
1) דיזל-גנרטור
נייד לרתוך
GM / LINCOLN
400 אמפר,
במצב מצוין.
2) מחרטות
שונות
לפנות: המלחים
טלפון 519294(03)

מכרז
מציעים בזאת למכירה
מכונית פולקסואגן 1300
שנת ייצור 1967
מס' רישום 241-963

את המכונית אפשר לראות החל מ־26.7.70 ועד 31.7.70, בין השעות 8.00 בבקר עד 15.00 אחה"צ (ביום ו' עד 12.00 בצהרים) במגרש החניה ריינס 8.

הצעות יש להגיש לכוסר לפי הכתובת: „תנועת מרכזי העובדים ביהראל" רח' ריינס 6 תל־אביב, חדר מס' 11. הנ"ל במעטפה סגורה בצירוף המחאה ע"ס 10% מערך ההצעה.

המוסד אינו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה שהיא.

להשכיר בשכר חדשי
מבנה
עם חצר
מתאים
ל-מוסך
או
בית מלאכה
מסיבוב מגדלים מול
פורד מוטורס.
לפנות ת.ד. 9647, חיפה.

!! הצעה מיוחדת !!
שמלות
חולצות
מכנסים
טוניקות
מעודפי יצוא במחיר החל מ־7.90 ל"י
בית־חרושת לקונפקציה לנשים
פ. שטיינר
ת"א רחוב לבנדה 30
קומה 3
מ־8.00—17.30

נתיבי נפט בע"מ
מכרז למכירת כלי רכב
מס' 5/70

מס' רישום	תוצרת	סוג	שנת ייצור
247—562	ציטרואן	פרטי AYA-AM	1968

א. את המכונית הנ"ל ניתן לראות במגרש קבוצת מכוניות „גרר" בע"מ, דרך פ"ת 37 תל־אביב, בימים א', ג', ה', בין השעות 10.00—12.00 לפנה"צ.
ב. את ההצעה יש להפנות ל„ועדת המכרזים", להכניסה לתיבת המכרזים במשרדנו ברח' הארבעה 18 תל־אביב, קומה א' בצירוף המחאה בנקאית בגובה 10% מהערך הכספי של ההצעה, לא יאוחר מיום 7 לאוגוסט 1970 שעה 12.00.
החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת.

בדמי מפתח
* דירות בנות 4—11 חדרים במרכז ובצפון תל־אביב.
בשכר חודשי
1. אולם בשטח 280 ממ"ר בקומה ב' במרכז ת"א סביבת קולנוע „אופיר" לתקופה של 3 עד 5 שנים.
2. דירות בנות 3—4 חדרים עם טלפון בצפון תל־אביב.
ת. ברגר
ת"א, זמנהוף 9
טל. 223224/5

שמשיות
לבתי מלון
ובתי קפה

מחירים — זולים
רפאל לוי
ביהיר לשמשיות ומצרות
ת"א, דרך יפו־ת"א 9
טלפון 56682

בשכר־חודשי
משרד 10 חדרים
קומה על התנועה
בכיכר מלכי ישראל
וידור
ת"א אלנבי 94
622—865

מעונינים לשכור חדר
בירושלים בשכ"ח
למטרת משרד, עם שמוש בטלפון
ברובע המסחרי של העיר או בקרבתו
בהצעות נא לפנות לת.ד. 2045 ירושלים
למס' 882.

למכירה
8 D קטרפילר
1. A-36 + סקריפר
2. A-46 + רומר
לפנות טל. 921029 רעננה
בשעות הערב

השאלת סרטונים
8 מ"מ וסופר 8 מ"מ,
מכונות הקרנה
ומכונות קולנוע 16 מ"מ
קניה ומכירה

קודק-פילם
אלנבי 94 מתחת בית השאגה
טלפון 623872 תל־אביב

חברות ישראליות המעונינות
בייצוג לקניות או מכירות
בבריטניה הגדולה
נא להתקשר למר שמואל קצר רח' קלישר 8 נתניה, טלפון 053-27098
פרט לשבת.

מעונין לקנות
מגרש
ברמת חן
650 מ' בערך
טלפון 863944

דירות
בכרמל למכירה: * 5 חדרים לוקסוס בבית דו־משפחתי. * 3 + הול גדול ליד רח' לוטוס, קובה ב'. * 2 חדרים + הול במוריה. בהדר: * 2 + הול —25,500.
מבנוך בע"מ ל. מבשר, הרצל 61, טלפון 525341 חיפה. 64739

למכירה משאית
לילנד סופר־היפו
220 כ"ס. עם או בלי מיכל להובלת תערובה. מתאים גם למהפך.
לפנות: „אמבר" — מכון תערובת מול קיבוץ גן־שמואל, טלפון: 2705 (063) 2955 (063).

בית קפה מסעדה
בעלת ... בהרצליה פיתוח ליד הים בשטח 380 ממ"ר. למכירה מסיבות בריאות. פרנסה ל־שלוש משפחות מבוססות. במחיר 375.000 ל"י.
בפרטים ותוך „מוראף" טלפון 932759 הרצליה פיתוח

משרד דאקא
מציע נסיעה
לקפריסין הלוך ושוב
באניה
בדרכון קולקטיבי
מחיר כולל מיסים
399 ל"י
ההרשמה: דאקא
רח' נורדאו 30, דרך הים 4
תל־אביב רח' הירקון 122.

שוויצריה גרינדלוולד
מלון זילברהורן
כשר
המלון המודרני עם כל הנוחיות
נשאר פתוח עד סוף אוקטובר
הפתיחה לעונת החורף בסביבות
ה־15 בדצמבר.
הבעלים משפחת פאול קאהן

למכירה
בית מלאכה
לקונפקציה
במרכז תל־אביב
(קומבינציה אפשרית)
לכתוב ל„פרנסה טובה" ת.ד. 4111, תל־אביב.

למסירה באספקה מיידית
אדמת גינון
ומילוי
לפנות ת.ד. 36 ק. מוצקין
טל. 727152 בשעות הערב

בירושלים
דרוש אולם
40—60 מ"ר — לתעשיה קלה
רצוי בסביבת העירות
להתקשר 0358684 בשעות היום

עזרו
לראובן לוי
להגיע הביתה
או
לתחנת המשטרה
הקרובה!
נעדר 2.7.70

נגנבה
קונטסה 1300
צבע תכלת
מס' 063—238.
המוצא הישר יבוא על שכרו. טל. 751517

חברה לבנין בחיפה
מחפשת
קרקעות לבניה
בחיפה ובצפון הארץ
לכתוב לת.ד. 4474 חיפה
סודיות מובטחת

I.C.I.N. חברה בינלאומית להשקעות
מעונינת בקנית מגרשים. בנינים. דירות.
חנויות ומשרדים בנתניה ובהרצליה פיתוח.

נא לפנות למשרדינו בנתניה .I.C.I.N
דיזנגוף 26, טל. 053—23689. הרצליה
פתוח — א. אמוץ, רחוב בזל 50,
טל. 03—937934.

דרוש
דפס
מעולה ועצמאי
למכונת פרנקנטל
אוטומט ½ גל'
לפנות: דפוס דוגמא,
יפו, רח' יפת 32,
טל. 827970.

למכירה
1. מנוף אינטרנציונל שנת ייצור 66 מודל 1100 D טסט לשנה ב־מצב מצוין.
2. טרקטור D 4 ו־U 6 מצמד שמן במצב עבודה
3. טרקטור ג'ון דיר 3020 שנת ייצור 65 לעבודה.
בבירור פרטים נא לפנות קבוץ תלמים, דואר ראשון לציון טלפון 941149 בין השעות 7—12, 1—3.

מעונין לקנות
עגלה למוטוריולר
באה בחשבון
גם עגלה קצרה
להתקשר:
טל. 926919 בשבת.
טל. 924867 (בימי חול).

סטודנטית צעירה
מדרום אפריקה
מחפשת דיור עם
משפחה בירושלים
מעדיפה רחביה
או בית הכרם
לטלפן ירושלים 66067 או
תל־אביב 244303
בשעות 8.00—1.00

קבלן בנין
מחפש מגרש
בצפון תל־אביב
500 עד 800 מ"ר
(גם קומבינציה)
הצעות ישירות לת.ד. 3326 תל־אביב.

מסיבת מחלה
בהזדמנות חד־פעמית
למכירה
חנות מכולת
בהוד השרון
טלפון 924705

שיעורי קיץ
בבית ספר
לגזירה ותפירה
„מרי"
הרשמה: ת"א, יבנה 2
או רח' עבודה 30

I LIKE MINI SWIPE

קניות

מבני תעשיה

טיולים

תערוכות

רהיטים

מכוניות כביסה

טלויזיות

פאות נכריות

טפטים

מקררים

כלי נגינה

מכונות תפירה

שונות

מעריב — צורך

מכירות

שאר מדורי ה„לוח" בעמ' 37, 38, 39, 40, 41

המועצה הארצית של נשים יהודיות בארה"ב

מציעה מספר מוגבל של

מלגות להשתלמות בארה"ב

לשנת הלמודים האקדמית 1971/72

בעבודה סוציאלית וחנוך

על המתעמדים להיות בעלי ידיעה טובה באנגלית, תושבי קבע בישראל, במצב בריאות תקין ובגיל בין 45—25.

הכשרה לקראת תואר שני בעבודה סוציאלית:
מתעמדים חייבים להיות בעלי תואר ב.א. (במקרים מיוחדים תספק תעודה של בי"ס מקצועי) ובעלי נסיון של לא פחות מ־3 שנים במקצוע.

השתלמות לקראת התואר השלישי בעבודה סוציאלית:
המתעמדים חייבים להיות בעלי תואר מ.א. ונסיון של לפחות 5 שנים.

השתלמות לקראת התואר השלישי בחנוך על כל שטחיו:
המתעמדים חייבים להיות בעלי תואר מ.א. ובעלי נסיון בעבודתם החינוכית לא פחות מ־5 שנים. (במקרים מיוחדים ידונו בקשות ללמודים לקראת תואר שני).

טופסי בקשה אפשר לקבל לפי פנייה בכתב אל:
ועדת הבינין הישראלית
המועצה הארצית של נשים יהודיות
ת.ד. 2823 ירושלים

את טופסי הבקשה יש להחזיר עד 15 באוקטובר, 1970.

לפרדסנים!

חברת א. פולני ושות' בע"מ

חברה לשווק פרי הדר ולעיבוד פרדסים

תל־אביב, רחוב אלנבי 87, טלפון 623160

1. מוכנים לקבל פרדסים במרכז הארץ (צפונה לפתח־תקוה) לעיבוד ואריזת פרי בבית האריזה של החברה בנתניה.
2. מוכנים לקבל פרדסים בדרום הארץ לעיבוד ע"י „הדרי פז" בע"מ (חברת בת) ואריזת הפרי בבית האריזה של החברה ליד תחנת הרכבת **ברחובות**.
3. לפי הוראות המועצה לשיווק פרי הדר על כל ההצמדות להיעשות השנה תוך חודש יולי.

למכירה
בצפון תל־אביב
דירות מפוארות

3 ו־4 חדרים, ברחוב הנביאים 8, תל־אביב.
2½, 3, 3½ חדרים ברחוב רמז 12, ת"א.

כמו כן דירות בכל הגדלים באזורים שונים של צפון ת"א.

לפנות: א. שטרן ושות', שילה 8, תל־אביב, טלפון 245815, מ־1.00—10.00, 4.00—7.00

למכירה
משאית סמיטריילר G.M.C.

ציר יחיד, מנוע עם מעצורי ג'ייקובס, טריילר 9.60 אורך.
בתנאים טובים ומקום עבודה קבוע.
לפנות טל. 067—40443, סלע חובב.

מפעלי שמריהו סטולר ולמברט
בת־ים רח' בלפור 45 טלפון 861241

למכירה בתל־אביב
רח' אבן גבירול פינת שדר' נורדאו

דירות לוקסוס בנות 4 חדרים

לפנות בשעות היום במבנה בשעות 7—4 אחה"צ למשרד בבת־ים, רח' בלפור 45, טל. 861241.

לשרות הנודלה בע"מ
LESHERUT HADLEH LTD.
תל־אביב, בית אל־על
רחוב בן יהודה 32, אגף 433
ת.ד. 26201 טל. 52720 / 52776
קומה 4

רכישות פטורות מיסים

לתושבים וסטודנטים חוזרים ולעולים חדשים. טיפול אישי ואחריות מלאה.

במלאת שנה לפטירת יקירנו

ד"ר כתריאל קלמנוביץ ז"ל

תתקיים **אזכרה**, ביום שני, כ"ג בתמוז תש"ל (27.7.70), בשעה 16.00, בבית העלמין החדש בכפר־סבא.
התחבורה תצא בשעה 15.30, מבית המנוח ברחוב סוקולוב 10, בכפר־סבא.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת ראש משפחתנו

יהושע קרנץ ז"ל

תתקיים **אזכרה** על קברו בבית העלמין האזורי בגבול בת־ים חולון ביום שני כ"ג תמוז תש"ל (27.7.70).
יוצאים בשעה 3.00 אחה"צ מבית המנוח, רח' הרוא"ה 187 רמת־גן. אוטובוס יועמד לרשות הקהל.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת רעיתי ואמנו היקרה

רבקה אברבנאל ז"ל

נעלה לקברה להתיחד עם זכרה ביום שני, כ"ג בתמוז תש"ל (27.7.70) בשעה 3.30 אחה"צ בהר המנוחות גבעת שאול ירושלים.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

אסתר (אמקה) פוקס ז"ל

בת־צמחוביץ — לודז'

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי, כ"ד בתמוז תש"ל (28.7.70) בשעה 4.00 אחה"צ.
מוקירי זכרה נפגשים ליד שער בית העלמין האזורי החדש (בגבול בת־ים — חולון).
תודתנו נתונה בזה לכל אלה שהשתתפו בצערנו והביעו תנחומיהם.

המשפחה

ליהודה שמחי ומשפחתו

השתתפותנו באבלכם הכבד במות

האב ז"ל

המועצה האזורית חוף אשקלון
ההנהלה והעובדים

במלאת שנה לפטירתה של יקירתנו

גלה מאירסדורף ז"ל

תערך אזכרה ליד קברה ביום שני, כ"ג תמוז תש"ל (27.7.1970) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין האזורי בחולון. קרובים וידידים נפגשים בשעה 3.45 אחה"צ ע"י שער בית־העלמין.

המשפחה

לתקל אריה ומשפחתו

אתכם באבלכם במות

האב ז"ל

משפחות:
גדיש, זרמי, ספר,
סלומון, סלעי, צור

במלאת שנה לפטירת
בתנו ואחותנו האהובה

שרהל'ה אורן

(אלזם) ז"ל

אשר נקטפה כפרח בטרם מלאו לה חי אביבים.

נתיחד עם זכרה ודמותה האהובה ביום שלישי כ"ד בתמוז תש"ל (28.7.70), בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחיפה (הכניסה ליד בית העלמין הצבאי).

המשפחה

להשכרה

גנרטורים לריתוך השמליים
דיזל גנרטורים לריתוך
לפנות טל. 827657 ת"א

למכירה
סקניות

עם חיבר
מודל 1964 ומודל 1966
לטלפון 611320

מכבסה
גדולה ומסודרת

במפרץ חיפה
למכירה בהזדמנות
טלפון 244580 אחה"צ

נגנבה
מכונית הילמן

צבע בהיר, מספר 633829
המוצא מתבקש להודיע לטלפון 35903 ירושלים
ויבוא על שכרו

שר הפיתוח
הנהלת המשרד וחבר העובדים

מתאבלים על מותו של

אינג' אברהם מרדכי רקובר

המנהל של עניני החשמל

חברת החשמל לישראל בע"מ

מביעה את צערה
על מותו של

האינג' א. מ. רקובר
ז"ל

מנהל עניני החשמל במשרד הפיתוח

ומשתתפת בצער המשפחה

לעליזה בן ארויה

אתך באבלך במות

אמך

„הפניקס הישראלי"
חברה לביטוח בע"מ
ההנהלה והעובדים

גלוי מצבה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

ר' משה ישראל סוכוצ'בסקי ז"ל

(יושב ראש ארגון „אסירי הנאצים בארה"ב)

יערך טקס גלוי המצבה מעל קברו בהר המנוחות בירושלים ביום א' כ"ב בתמוז תש"ל (26.7.70) בשעה 4.30 אחה"צ.
ידידיו ומוקירי זכרו מתבקשים להתאסף ע"י שער הר־המנוחות.

המשפחה

תנחומינו

לצביה רפאלי ומשפחתה

במות אחיך

חיים בר־נחום ז"ל

היקר והמופלא באדם

חבריכם:
בר־צבי
זימון
רבינוביץ

משפחות:
ב. רוטמן
י. רוטמן
קושטאי
קפלן

במלאת שנה לפטירת אמנו המנוחה

אירמה (תחה שיינה) פישר
ז"ל

נעלה לקברה ונתיחד עם זכרה ביום ראשון, כ"ב בתמוז תש"ל 26.7.70 בבית העלמין זכרון־מאיר (רמת־יצחק) בשעה 5 אחה"צ.
התחבורה מבית המנוחה ברח' כצנלסון 33 בגבעתיים בשעה 4.30 אחה"צ.

המשפחה

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעי הטבע
המחלקה לכימיה

משתתפים באבלו של
רפאל דוד

במות
אמו

במלאת שנה לפטירת יקירנו

מאיר פס ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום שני, כ"ג בתמוז תש"ל (27.7.70), בשעה 16.30, בהר המנוחות. נפגשים בכניסה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

נחמיאס אליעזר ז"ל

יתקיים טקס גילוי מצבה ואזכרה ביום ראשון, כ"ב בתמוז תש"ל (26.7.70) בבית העלמין האזורי (בגבול בת־ים — חולון).
נפגשים בשעה 4 אחה"צ ליד שער בית העלמין.

המשפחה

ביום א' כ"ט בתמוז תש"ל 2.8.1970
יום השנה ה־30 לפטירתו של

זאב ז'בוטינסקי

יוצר הגדודים העבריים, מגן ירושלים

בשעה 5.00 אחה"צ,
יעלו תלמידיו ומוקירי זכרו על קברו
בהר־הרצל בירושלים

מתכנסים: בשעה 4.30 בכניסה להר

במלאת שלשים להלקח בננו, אחינו האהוב והיקר שנפל על הגנת המולדת, בקרב על רמת־הגולן

רב"ם

ששון אריה (מכלוף)
הי"ד

הלב כואב, גועש ורועש, מי ידע את מר כאבנו כי רב וגדול.
היית בן מסור להוריך מופת לאחיך ולאחיותיך, לחבריך וידידיך. באהבת אנוש והדרכת ביחסך אל כל אדם. באמנות ואהבה למולדתך, ורמה כרם בר נפשך שעל מזבחה הקרבת את חייך, ואתה רק בן 20 אביבים. החלל שהשארת בלבנו הוא קשה מנשוא. נפלת בקרב והלב דואב ומסרב להאמין.
דמותך האצילה והנפלאה תלוה אותנו לעד. נאלצים אנו לעמוד דוממים וכואבים אל מול קברך הרענן.
האזכרה לזכרך תערך ביום ראשון כ"ב תמוז תש"ל 26.7.70 בשעה 9 לפנה"צ בבית העלמין בזכרון־יעקב. התחבורה מבית המנוח.

המשפחה המתאבלת

לרחל ולמשפחת כהן

השתתפותנו הכנה בצערכם
בהלקח מכם יקירכם

אליהו כהן ז"ל

יונה ושלום עמיר
עמנואל וזהבה עמיר
אורי ומרים עמיר
תמר ומאיר גנות
יעל וראובן גולן

אבלים על מות חברנו

אש צבי ז"ל

ומביעים את השתתפותנו
בצער המשפחה

יחידת השמירה
במשרד הבטחון

במלאת שנה לפטירת אשתי, אמנו, סבתנו ואחותנו היקרה

מנוחה וסרשטרום ז"ל

(בת שלמה אליעזר)
לבית פליסינג, ברדזין — פודלסקי

נעלה לקברה ונתיחד עם זכרה ביום ראשון, כ"ב בתמוז תש"ל (26.7.70) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין האזורי (בגבול חולון בת־ים).
אוטובוס יצא בשעה 3.30 מבית המנוחה רח' צמח היהודים 12, רמת־אביב, ובשעה 4 מרחבת היכל התרבות.

המשפחה האבלה

במלאת שלוש שנים לפטירתו של

ברוך פיקסלר ז"ל

נעלה לקברו להתיחד עם זכרו ביום שני כ"ג תמוז תש"ל (27.7.70) בבית העלמין בזכרון מאיר.
נפגשים ליד השער בשעה 4.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של בעלי, אבינו היקר

יחזקאלי יחזקאל ז"ל

שנלקח מעימנו ללא עת בהגנה על המולדת תערך אזכרה ותפילה ביום שני (27.7.70) כ"ג בתמוז תש"ל בשעה 5.00 אחה"צ בביתנו רחוב הילדסהיימר 15.
העליה לקבר תערך ביום שלישי (28.7.70) כ"ד תמוז תש"ל בשעה 4.00 אחה"צ בהר־הרצל. אוטובוס יצא מביתנו בשעה 3.30.
מוקירי זכרו וידידיו מתבקשים לבוא.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת

מרישה ברזובסקי ז"ל

תערך **אזכרה** ביום ראשון כ"ב תמוז תש"ל (26.7.1970) בשעה 4 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול. נפגשים ליד השער.

המשפחה

על פטירת

תמר בן דור

אבלים

עדה אמוץ והמשפחה

למר טוביה נדב

משתתפים בצערך הרב
בבות עליך

אביך ז"ל

יששכר ובתיה פישר
ועובדי המשרד

מעריב

העורך: אריה דיסנציק
המו"ל: החברה להוצאת עתון בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב" רחוב קרליבך 2, ת"ד 20010 טל. 267211. סניף לאיסוף לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33, טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14, טל. 24622, הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 29769.
חיפה: רח' הנביאים 29, טל' 66468. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל' 63206.

למכירה
בתל־אביב

רח' הלפרין 6
3—3½—4 חדרים
לוקסוס מלא.

תצוגת ארונות מטבח

בנגרית
דוברובסקי משה
להגרדיה 2 ת"א
טלפון 35209

למכירה מכונית
סיטרואן
עמריש
מודל 1966 מצב מצוין.
לפנות „להות הורע ברד ליה" (מסמיה) בשעות ה־עבודה טל' 055/91425.

מזלגות הרמה
להשכרה

טל. 03—917357.